

**ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ
БЕОГРАД**

**АНАЛИТИЧКО-ДОКУМЕНТАЦИОНА
ОСНОВА
СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ
ГРАДА БЕОГРАДА
ДО 2015.**

Београд, јануар 2009. године

Наслов основног документа: СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ ГРАДА БЕОГРАДА ДО 2015.

Наручилац: СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРИВРЕДУ ГРАДА БЕОГРАДА, БЕОГРАД, Масарикова 5/XVIII

Извршилац: ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД, Волгина бр. 15

Руководилац пројекта: Проф. др Драго Цвијановић, научни саветник

Руководилац истраживачког тима: др Владана Хамовић, научни саветник

САДРЖАЈ

I. ИЗВЕШТАЈИ СА ФОКУС ГРУПА ОДРЖАНИХ У ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ БЕОГРАДА.....	4
II. ИЗВЕШТАЈИ СА ФОКУС ГРУПА ОДРЖАНИХ ПО ОПШТИНАМА	40
III. СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	
III.1. Статистички прилог 1	55
III.2. Статистички прилог 2	324

**АНАЛИТИЧКО-ДОКУМЕНТАЦИОНА БАЗА СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА
ПОЉОПРИВРЕДЕ ГРАДА БЕОГРАДА ДО 2015.**

**I. ИЗВЕШТАЈИ СА ФОКУС ГРУПА ОДРЖАНИХ У ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ
БЕОГРАДА**

Институт за економику пољопривреде је, за потребе израде „Стратегије развоја пољопривреде града Београда до 2015. године“, у сарадњи са Привредном комором Београда и Задружним савезом Београда, током маја и јуна 2008. године реализовао осам фокус група са следећим темама:

1. **Значај интересног удруживања индивидуалних пољопривредних произвођача у развоју пољопривреде града Београда (21.05.2008);**
2. **Место и улога великих пољопривредних система у пољопривреди Београда и Србије (23.05.2008);**
3. **Значај и улога мултифункционалне пољопривреде у градском подручју (26.05.2008);**
4. **Место и улога ратарско-повртарске производње и прераде у развоју пољопривреде града Београда (02.06.2008);**
5. **Место и улога воћарско-виноградарске производње и прераде у развоју пољопривреде града Београда (10.06.2008);**
6. **Значај сточарске производње и прераде у развоју пољопривреде града Београда (12.06.2008);**
7. **Канали пласмана пољопривредно-прехранбених производа (17.06.2008) и**
8. **Улога науке и струке у развоју пољопривреде града Београда (25.06.2008).**

На овим фокус групама, одржаним у Привредној комори Београда, присуствовало је више од 350 представника струке, науке и привреде, који су својим конструктивним дискусијама помогли дефинисању проблема у наведеним областима и сугерисали предлоге за њихово превазилажење.

**Тема број 1: «Значај интересног удруживања индивидуалних
пољопривредних произвођача у развоју пољопривреде града
Београда»**

Мр Весна Параушић, ИЕП, Београд: У будућем развоју пољопривреде Београда и Р. Србије и регулисању тржишта пољопривредних производа не би се смела занемарити улога земљорадничког задругарства. Основна функција задруге, као правног лица, јесте да обезбеди остваривање економских, социјалних и културних интереса задругара, уз поштовање свих задружних принципа. Оно што задругари од задруге примарно очекују јесте да им обезбеди помоћ у постизању економског просперитета, а средства којима се то може остваривати углавном се свде на максимизирање дохотка од продаје пољопривредних производа и смањење трошкова при куповини инпута. Међутим, задруге какве су данас у Србији (са организационо-статусним и економско-финансијским ограничењима) не могу бити од велике помоћи.

Поред тога што је питање власништва над имовином тзв. старих задруга спорно, садашњи Закон о задругама, са јасним нагласком на поштовање принципа

демократичности и великим ограничењима по питању статусних промена у задругама (спајање, припајање, пословно повезивање са другим правним лицима, деоба, промена правно организационог облика, оснивање новог предузећа), значајно ограничава задруге по питању инвестиционе политике и начина управљања задругом. Све су то баријере ефикасној инвестиционој политици и кредитном бонитету, што као последицу има сиромашне задруге, без основних производних капацитета (хладњача, сушара, пак центара), који би им помогли у остваривању њихових основних економских функција. Афирмација земљорадничких задруга у Србији подразумева неколико корака, од којих је први и најважнији - доношење новог закона о задругама, којим би требало да се реши питање власништва над имовином тзв. старих задруга, као и питања управљања и статусних промена у задругама, а све с циљем прилагођавања задруга - потребама, тежњама и интересима самих задругара. Решавањем ових проблема створили би се и услови за нове кораке на путу ревитализације задругарства, као што су: удруживање задруга (формирање малобројних, али јаким задружних предузећа) и развој специјализованих задруга (за унапређење производње и продаје млека, воћа, органских производа и сл.).

Мирослав Павловић, ЗЗ «Дудовица», општина Лазаревац: Ово је новооснована задруга која нема имовину. Десет задругара уложило је 10.000 евра. Задругари су узели у закуп и реновирали простор старе ЗЗ «Колубара», која не функционише и чија је имовина спорна. Садашње лоше стање у задругарству није последица само лоше законске регулативе. Пољопривредници су неповерљиви према задругама и нису заинтересовани да се прикључе новооснованим задругама и стекну статус задругара. Заинтересованост постоји само у домену сарадње или кооперације са задругом. У пољопривреди су неопходни менаџери. Задругу мора да води успешни менаџер.

Ранко Бојанић, ЈП «Аграр Сурчин»: ЈП «Аграр Сурчин» удружује четири задружна предузећа, односно земљорадничке задруге, које нису регулисале свој правни и имовински статус још од уласка у интеграцију у ПКБ 1968. године (сва четири правна лица укључена у ЈП имају дуплу регистрацију, као «задружно предузеће» и као «земљорадничка задруга»):

1. ЗП ПКБ Срем Прогар;
2. ЗП Бечмен-Петровчић;
3. ЗП Бољевци и
4. ЗП «ПКБ - Срем Сурчин», Сурчин - (представник задруге Сурчин истиче да ова задруга потражује од ПКБ око 800 ха земљишта).

Пољопривредни комбинат Срем основало је 10 задруга у општини Земун 1962. године. Овај комбинат је 1968. године интегрисан у ПКБ систем, а 1991. године све задруге су изашле из ПКБ-а и формирано је 10 задружних предузећа са холдингом у Сурчину. Приликом изласка из ПКБ-а није направљен деобни биланс. Регистрација задружних предузећа и данас постоји, иако закон не познаје задружно предузеће, односно задружна предузећа нису усаглашена са Законом о задругама из 1996. године. ЈП Аграр Сурчин постоји од априла 2007. године, има 17 запослених радника, од тога 4 са ВСС. Захваљујући самоуправи, склопљено је преко 200 уговора са индивидуалним пољопривредним произвођачима.

Највећи проблем ЈП Аграр Сурчин јесу нерешени имовински односи (непостојање деобног биланса). Имовина се не води на задружним предузећима, односно земљорадничким задругама, већ се води на «Холдинг Срем», ПКБ «Корпорацију», задружно предузеће «Будућност» Добановци и ПИК «Земун». Што се имовине тиче, ЈП

«Аграр Сурчин» користи земљу у Бољевцима (12 ha, води се на ПКБ, друштвена имовина); земљу у Петровчићу (8 ha, води се као друштвена имовина); има пословни простор у Сурчину, али тај је простор узурпиран; има објекте у Петровчићу (они су издати у закуп); у Бољевцима има такође објекте (користе их). ЈП Аграр Сурчин ради у закупу 10 ha земљишта.

ЈП Аграр се бави:

- уговарањем сетве ратарских култура (пшеница, јечам, уљана репица, кукуруз) са пољопривредницима, а за потребе фабрике Сојапротеин, силоса Јаково и сл; откуп није најбоље организован (пољопривредници сами продају), али делимично се ради;
- дистрибуција репроматеријала за пољопривреду у натуралним паритетима (уз помоћ општине, нуде се најповољнији паритети размене);
- откуп живе стоке (товна јунад и свиње); купац је доминантно ПКБ Имес; Матијевић (Нови Сад); сада се не ради откуп, иначе се откупљују мале количине;
- развијање пројекта производње органске хране (у Прогару имају матично јато свиња расе сремска ласта мангулица - аутохтона врста);
- развој пластеничке производње; пољопривредницима се кроз бескаматни кредит продају пластеници (мали број пластеника је дистрибуиран на овај начин);
- развој пројекта сеоског наутичког туризма на реци Сави;
- за општину Сурчин раде еко програм (прикупљање и пресовање пластичних флаша);
- одржавање, чишћење и кошење јавних површина на општини Сурчин;
- у току је реализација пројекта спортског риболова (Бечменски рибњак на 53 ha водене површине);
- у зимском периоду организују се едукативна предавања за пољопривреднике.

Задругарство је у Србији најнеуређенија област. Потребно је да се хитно реши питање деобног биланса свих задруга које су изашле из Холдинга-Срем и потребно је доношење новог закона о задругама. У општини Сурчин, самоуправа је спремна да помогне. Школа, црква и задруга су огледало села. Имовина старих задруга, која је годинама стварана, сада је недефинисана, тешко ју је поделити, а битно је да се стави у функцију села и пољопривредника. Мали број јаких и крупних пољопривредника може да сарађује са Министарством пољопривреде, а велики број ситних не може, па би задруга морала бити прва и основна спона са Министарством пољопривреде Р. Србије (примера ради, регистрација пољопривредника требало би да се обавља у задругама). Задругама је потребна подршка државе и локалне самоуправе, бар у једном периоду, док се не види да ли задруга може да се опорави и да почне сама да послује.

Вера Чокић, 33 «Божидар Дамјановић» Ковачевац: То је стара задруга, 15 задругара уписано је у судски регистар. Задруга постоји, али не ради. Финансијски је блокирана неотплаћивањем кредита из Фонда за развој Р. Србије (кредит узет да би уплатили пензионо и социјално осигурање радника). Задруга има три запослена радника. Регистрована је са 2 ha, а има још 7 ha, које припада Пољопривредном комбинату Младеновац (ових 7 ha не може да се упише као задружна имовина).

Мика Стоисављевић, 33 «Слога», Младеновац: Власништво имовине ове задруге је спорно, води се као друштвена имовина (задруга располаже са 1,6 ha земљишта, 150 квадрата пословне зграде са пољопривредном апотеком и 400 квадрата магацинског простора). Задруга се бави прометом приплодног материјала у говедарству и овчарству; мерама селекције у сточарству; има пољопривредну апотеку (промет репроматеријала, али мало учешће на тржишту), врши откуп вуне; преко задруге

пољопривредници остварују премије за првотелке. Задруга је била почетком 70-тих година у пољопривредном предузећу Младеновац, па је из овог предузећа (тачније из ОУР-а Кооперације) изашла 1978. године без имовине (политика је била да задруга ради само кооперацију са пољопривредницима). Почетком 80-тих година (зелени план, повољни услови набавке репроматеријала, кооперација са сељацима) била је у основној задружној организацији (са још 10 задруга), а од 1990. године је самостална. Захваљујући политици осамдесетих година - «да би задруга требало само да ради кооперацију са пољопривредницима» - задруге су изградиле сељаке, а себе осиромашиле. Задруге су опстале само захваљујући људима који у њима још увек раде. Задруге се морају окренути европским концептима задругарства. Држава би требало да бесповратним средствима помогне задруге које су још увек «живе». Држава би такође требало да финансира стручњаке у пољопривреди, као што је то било и почетком деведесетих година. Задруге морају да сарађују, да се повежу са прерадним капацитетима и трговином. Потребан је ланац од производње до трговине. Проблем је нелојална конкуренција са приватним трговинама, које се баве прометом инпута за пољопривреду. Потребно је да се донесе лекс специјалис за задружну имовину, чиме би се целокупна непокретна имовина у задругама која је евидентирана као друштвена превела у задружну својину. Посебан проблем у пољопривреди је уситњеност поседа - потребно је ревидирати садашњи закон о наслеђивању. Субвенције су сада постављене тако да их добијају и они који не обрађују земљу, већ је издају (ретки су уговори о закупу).

Бранко Маричић: Први закон о задругама прављен је 1990. године, у време када су пољопривредом владали пољопривредни комбинати, који су били против еманципованог задружног система. На њиховим рушевинама никла су приватна предузећа (нека више, нека мање успешна) и, како су некада задруге биле «под капом» комбината, сада су оне «под капом» приватних предузећа и капиталиста.

Огроман продукциони потенцијал београдског пољопривредног подручја је неискоришћен, јер је изузетно лоше организовано тржиште пољопривредних производа, тачније, и не постоји организација производње и промета пољопривредних производа. Огромна је потрошња пољопривредних производа на пијацама и у трговинским ланцима у Београду, а велика је зависност потрошње Београда од пољопривредне производње на територији града Београда.

Велики је проблем за пољопривредне произвођаче пласман. У Стратегији је потребно да се понуди модеран концепт организације ситних робних произвођача, којим би се отклониле баријере ситних произвођача. Ту је потребна задруга. Значај пољопривредних произвођача у Београду расте у мери у којој је руиниран ПК Београд. Жељеном модерном концепту организовања тржишта пољопривредних производа није «на руку» садашњи Закон о задругама. Задружни принципи су основ задругарства и задруге има онолико колико се сви принципи задругарства примењују интегрално. Принципи се могу и требају сви примењивати, али може се један принцип применити више, а неки мање. Пошто закон није хтео да створи подлогу за развој **задружне пословне линије, задружног пословног система** (задружне робе данас нема), Стратегија развоја пољопривреде Београда мора се базирати на формирању неколицине еманципованих задружних пословних система: за млеко, жито, воће, месо. Примера ради, млекаре би требало да сарађују, не са индивидуалним пољопривредним произвођачима, већ са задружним пословним системом за млеко. Задруге се морају модернизовати и у њих се мора инвестирати: линије за паковање, сушаре, хладњаче.

Потребно је да се размотри стање пољопривредних површина. Велике површине њива нису обрађене, нарочито на шумадијској страни. Потребно је да се предложи држави да донесе програм да се редукују ове пољопривредне површине (враћање неких површина шумарству). На пример, цела космајска страна је обрадива толико колико су некада искрчене шуме. Данас је сељака мање, продуктивност је порасла, битно је да се за земљиште које данас није у коришћењу (у фонду ораничних површина) нађе адекватно решење - **једно од њих је пошумљавање које има огроман еколошки значај.**

Весна Обрадовић Спасојевић, АД «Драган Марковић», Обреновац: Предузеће АД «Драган Марковић» имало је предузеће «Кооперацију», које је сарађивало је са пољопривредним произвођачима. Увођење стандарда је јако битно и потребна је едукација на ту тему. Такође, креатори аграрне политике и пољопривредна предузећа морају се више посветити проблему отпадних вода и поштовању еколошких стандарда.

Професор Михајло Радић: Задругари и задруге би морали бити сувласници прерађивачких капацитета (власнички удео у прерађивачким капацитетима), уз истовремено акценат на високом радом уделу (кроз продају пољопривредних производа). Веће власничко учешће обезбеђује им већу дивиденду (веће учешће у расподели добити), а веће радно учешће већи доходак.

Професор Миладин Шеварлић, Пољопривредни факултет Земун:

- Позитивни примери задругарства: специјализована сточарска задруга Агронор (интегрални део пројекта „Узгој свиња - норвешки модел”); 33 Воћко, Таванкут;
- Многи донаторски фондови у пољопривреди нису успели јер нису имали стратегију одрживости и јасан циљ (осим покрића трошкова страних експерата);
- Зашто нису удружења у Србији успела да ознаком порекла заштите домаћу ракију, како је то успело удружењу «Футошки купус»;
- За успешну имплементацију стратегије потребна су средства, а судећи по досадашњем току ствари, пољопривреда је увек била на маргинама финансијске и друге подршке државе;
- Нејасан је број задруга у Србији. У Статистичком годишњаку Р. Србије постоје две табеле и два податка за број задруга: (1) 6.300 задруга (по једном методу снимања, путем статистичког обрасца) и (2) 3.370 задруга (према подацима Агенције за привредне регистре). У Агенцији за привредне регистре постоји податак од 2.672 задруге, али ту су и правна лица која нису задруге, а у свом називу носе префикс задруга, кооператива или кооп. Зашто правна служба Агенције за привредне регистре и Задружни савез Србије овај проблем не реше: давањем законског рока да се предузећа са овим префиксима у називу или региструју према Закону о задругама или из свог назива избришу овај префикс;
- Кредитне задруге су ликвидирале доношењем Закона о банкарским организацијама; стамбено задругарство је уништено Законом о ПДВ-у, потрошачке задруге су такође запостављене, јер оне не могу да функционишу ако нису у симбиози са произвођачким задругама (једино у овој симбиози елиминишу се посредници);
- За садашње стање у задругарству Србије није одговоран само Закон о задругама, већ недостатак његове примене. Одредбе о повраћају задружне имовине могу да се примењују, али нема политичке воље и дозволе за ово. Зашто сами учесници у задругарству не направе нацрт новог Закона о задругама.
- Фактори који спречавају удруживање и афирмацију задругарства су политички – спрега са монополима;
- Програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Београда за општине које су укључене у тај програм изузете су

државне парцеле величине испод 2 ha. Предлог је да се од стране Задружног савеза Београд и Удружења за пољопривреду ПК Београда покрене акција да се све те парцеле, без плаћања закупа, уступе задругама или сиромашним становницима села (ради се, према процени професора Шеварлића, о површини од око 1.000 ha).

Мр Ђорђе Бугарин, ПК Војводине:

- У пољопривреди је под именом друштвене својине - приватизована и задружна имовина;
- Профити који се стичу у селу и пољопривреди, обично се не улажу у пољопривреду;
- Покидана је власничка веза између млекара и произвођача млека, што је велика штета; на страни понуде млека у Београду, сем ПКБ-а, стоје бројни мали, неудружени и неорганизовани пољопривредни произвођачи;
- Обнова задругарства је могућа на основу имовине која је у задругама преостала из претходног периода. У том смислу имовинско-правне службе општина требало би да помогну да се идентификује задружна имовина, која није кроз процесе приватизације приватизована, и да се обезбеди упис задружне имовине у земљишне књиге. На основама таквих решења, које дозвољава садашњи Закон о задругама, требало би да се направе програми да се тај имовински потенцијал активира уз кооперацију са сељацима, уз докапитализацију задруга и допуштање могућности да удели буду неједнаки, а уз задржавање принципа један човек један глас. Унутрашњим актима задруге може се направити такав модел расподеле профита да се уважи различитост уложеног капитала и различитост доприноса стицању капитала задруге (кроз пословање са задругом);
- Задружну имовину је тешко утврдити (ко је задругар, у којој мери и у ком периоду је допринео стицању задружне имовине) - ова имовина је остављена на коришћење генерацијама које су ту и које ће тек доћи;
- Будућност задругарства је у набавци и продаји;
- Требало би инсистирати да се субвенцијама подрже заједничке инвестиције или да подршка Министарства пољопривреде буде селективна у правцу оних удружења, предузећа или задруга које окупљају више пољопривредних произвођача;
- Увођење стандарда и велике инвестиције - тешко могу остварити индивидуални произвођачи ако нису удружени; задруга би требало да буде носилац активности за увођење стандарда.

Мр Гаврило Веселиновић, секретар Удружења пољопривреде и прехрамбене индустрије ПК Београда: Регистрација би требало да се врши преко задруге. Недовољне су субвенције за воћарску производњу. Ситни пољопривредни произвођач данас не зна шта ће да производи. Ситни и средњи произвођачи требало би да буду везани за задругу. Потребно је да се повеже систем производње и пласмана (да пољопривредни произвођачи знају коме ће пласирати своје производе).

Будимир Несторовић, директор ЗЗ «Врчин»: Основана 1908. године. Институције би требало да постоје при Задружном савезу Београда са којима би задруге уговарале послове око набавке инпута и продаје производа. Задруге су сада препуштене саме себи. Било би неопходно да задруге добију под повољним условима инпуте за пољопривреду, повољне кредите.

Велимир Радојевић, председник Задружног савеза Београда: Удруживање земљорадника је императив и сви актери агробизниса тога морају бити свесни. Велико питање јесте којим средствима и на који начин ће се Стратегија пољопривреде, прехрамбене индустрије и руралног развоја града Београда имплементирати у пракси. Значајну улогу у развоју пољопривреде требало би да добију јединице локалне

самоуправе. Општине имају интерес и обавезу да се баве пољопривредним произвођачима, али у пракси то није случај. Задруге се заобилазе у свим питањима и активностима аграрне политике. Задруге морају да буду обухваћене мерама аграрне политике. Требало би инсистирати на доношењу закона и стратегије развоја задругарства. Задружни савез Србије би требало да буде иницијатор тих докумената.

Извештај саставила: мр Весна Параушић, ИЕП, Београд

Тема број 2: «Место и улога великих пољопривредних система у пољопривреди Београда и Србије»

Др Владана Хамовић: У садашњем тренутку не може се оспорити *предност великих уређених комплекса земљишта* са којима располажу **малобројна велика пољопривредна предузећа и агросистеми** у пољопривреди Србије. Ови комплекси земљишта омогућавају, пре свега, примену концепта економије обима и није потребно пуно речи за доказивање да је економичније и рентабилније производити на великим земљишним комплексима, јер се на њима могу применити савремена техника и технологија и нова научна решења, изградити јефтинији и ефикаснији системи наводњавања, веће и рентабилније сточарске фарме. Агробизнис системи имају неоспорну перспективу да постану истински носиоци хоризонталне и вертикалне повезаности у пољопривреди, као и њеног техничко-технолошког напретка.

Међутим, у садашњем тренутку, пољопривредна предузећа која имају велике комплексе земљишта и значајан проценат земљишта у државном власништву сусрећу се са бројним проблемима, почев од недостатка инвестиционог капитала, преко неразвијеног и нерегулисаног тржишта пољопривредних производа, до проблема закупа државног земљишта (високе цене земљишта услед лицитације, краткорочни периоди закупа, неизвршена реституција и сл.).

За правилно и дугорочно вођење земљишне политике неопходно је *што пре извршити реституцију земљишта* национализованог у периоду после Другог светског рата, а у међувремену би издавање државног земљишта у закуп требало да буде дугорочније (20-30 година), уз неизоставно очување уређених комплекса државног земљишта при комбинатима и пољопривредним предузећима. Наиме, ове комплексе земљишта не би требало «цепати», јер се тиме, пре свега, девастирају значајна средства која су у претходном периоду уложена у програме њиховог уређења.

Милан Вељовић, ПКБ Корпорација: ПКБ Корпорација, Београд располаже са 22.000 ха обрадиве површине у две локације - Падинска Скела и Сурчин. Ову предност (великог комплекса земљишта), сем Румуније, нико други у Европи нема, а на оволикој близини од главног града нема ни Румунија. Залагање да предузеће буде у некој државној форми: акционарско друштво са већинским државним капиталом или јавно предузеће. Одузимање дела земљишта и претварање у грађевинско носи бројне проблеме: морао би да се смањује фонд крива (због недостатка сточне хране), за вишак запослених потребно је обезбеђивање средстава из социјалног програма. ПКБ има вишак запослених и планирају да стално држе отворен социјални програм. Воћарске плантаже су засебно правно лице, ПКБ има 30% удела и са тим не може да уради ништа. Предузеће Воћарске плантаже чека аукцијска приватизација. Проблем је висока цена закупа државног земљишта.

Што се тиче предузећа **ПИК Земун**, ово предузеће има проблем како да прехрани стоку, па је требало да ПКБ уради пролећну сетву. Међутим, код њих није решен проблем власништва земљишта. Они не располажу у овом тренутку ни са 700 ha своје земље (од укупно око 2.500 ha). Део земље се враћа (денационализација), део земљишта је дат запосленима као компензација за неисплаћене зараде. Велика је штета да земљиште овог предузећа заврши као грађевинско, јер је то изузетно плодно земљиште (земљиште је бољег квалитета неко земљиште које обрађује ПКБ). У предузећу «**Драган Марковић**», **Обреновац** – највише је урађено на плану фарме свиња, фарма крава је санирана у мери да може да функционише. Добре стране: предузеће нема вишкове запослених. Лоше стране (траже огромна улагања): (1) дотрајала опрема и механизација; (2) биљна производња је проблем због лошег квалитета земљишта (проблем и обраде и водопропусности земљишта; са својом биљном производњом ово предузеће не може да обезбеди довољно сточне хране); (3) потребно је опремање фарме крава. Дуг Обреновца према ПКБ је 120.000.000 динара (улагање у сетву), држава је из социјалног програма уложила 53.000.000 динара, субвенције су 150.000.000 динара - сада се поставља питање како то предузеће може да функционише само. Предузеће је пред тендерском приватизацијом.

Мирко Мартиновић, ПКБ Корпорација: Већина великих система је приватизована, те је сврсисходно дефинисати са чиме располажемо у овој области, како би се одредили циљеви који се односе на стратегију развоја великих система у агрокомплексу Србије. Такође, потребно је знати која су то средства која стоје на располагању за реализацију дефинисаних циљева. Уколико се ради о либералном капитализму који подразумева слободно тржиште, онда је мали утицај на пословање великих система, поготову у условима постојеће законске регулативе у којој они функционишу. Постојећа Стратегија развоја пољопривреде Србије (усвојена на Влади, али није на Скупштини Р. Србије), базира се на развоју фармерског газдинства, што није лоше, али је лоше утолико што просечни фармерски посед у Србији има површину од 3 ha. С друге стране, ПКБ корпорација има 22.000 ha земљишта у 350 парцела (нема парцелу испод 50 ha).

У пословању великих система у агрокомплексу Србије постоји неколико значајних фактора који отежавају њихово пословање и развој, а најбитнији су следећи:

1. Притисак приватизације, при томе је извесно да ће приватизација донети уситњавање и гашење система ПКБ;
2. Протекционизам (субвенције нису решене на адекватан начин): град Београд има премију за млеко од 2 динара/1, али само за приватне фармере. Поставља се питање шта се стимулише: одређени тип власништва, облик организовања или квалитетан тржишни производ? Или је реч о популистичкој политици, будући да у Београду има далеко више приватних фармера него радника у ПКБ-у. Субвенције се дају до сто хектара, сто јунади, сто крава - зашто? Ако се нема пара, онда би требало изабрати неколико области које треба подржати и то подржати озбиљно, на квалитетан начин, а не “подржавамо све, а никог.” Разлог за ову политику Министарства јесте да не желе да се подржавају „тајкуни” који су купили велике комбинате. Поставља се питање коме се креатори економске политике жале;
3. Као значајно ограничење јавља се начин опорезивања пољопривредних предузећа (буџетска оптерећења у пољопривреди). Пољопривреда је непрофитабилна делатност свуда у свету. Ми имамо недовољне или дискриминационе субвенције државе, а пореска оптерећења за ПКБ су иста као за самопослуге, коцкарнице и сл. (30 пута су већа пореска оптерећења ПКБ-а, него на индивидуалном сектору);

4. При отпочињању посла у агробизнису предузетници се суочавају са проблемом недовољно развијеног агроинжењеринга, док технолошка основа значајно заостаје за актуелним технолошким решењима у свету; ко данас пројектује фарме за 1.200-1.500 крава, таквих пројектних организација са искуством у Србији данас нема; такође један озбиљан систем за наводњавање (стационарни систем у каналској мрежи, на хидранту) данас нема ко да направи, те институције су нестале и нико их није заменио;
5. Проблем закупа државног пољопривредног земљишта. ПКБ корпорација има 22.000 ха обрадивог земљишта, а од тога 17.000 ха државног земљишта. Последишно, није могућа ефикасна или било каква приватизација, док се не реши питање власништва; ПКБ има 30.000 грла стоке, 21.000 грла говеда, ако му у процесу приватизације остане 5.000 ха обрадивог земљишта, а преостала површина земљишта крене у процес закупа и лицитације ван сваке економске логике (дешава се да се излицитира вредност земљишта од 100.000 динара/ ха, а притом је вредност пуног рода 60.000 дин/ ха) - то неће бити добро (сточни фонд ће морати да се смањује, као и број радника, долази до урушавања целог система);
6. Прерадна индустрија је изашла из ПКБ и има монополску позицију на највећем броју линија. Млеко се може продати једном (Имлек), шећерна репа (Пећинци или Ковачица). Берзанске робе (кукуруз, пшеница) су најсигурнији производи, јер некаква берза постоји (мада и ту су житомлинске организације - уцене, продаје на зелено, систем кредитирања);
7. Курс евра је заустављен; од половине 2000-те до половине 2007. године инфлација је порасла за 450%, а марка, однос евро је порастао за 30%; то значи све што се увезе је јефтино за увозника, а притом се увозник уграђује у продајну цену са 100%;

Ово су неки од фактора који, ако се не реше, не обезбеђују великим системима позицију или улогу озбиљних учесника у развоју агрокомплекса Србије. Велики систем ПКБ требало би очувати као едукативни, развојни центар, центар за развој технологије. Овај систем не би требало приватизовати и расцепкати, посебно у ситуацији када се процењује да се у Србији не обрађује од 400.000 до 600.000 хектара.

Драган Сатарих, ПИК БЕЧЕЈ: Актуелни трендови у свету пољопривреду стављају у жижу интересовања. Наиме, раст броја становништва на планети и глобалне климатске промене, постављају пољопривреду и енергетику у центар збивања. Све процене које говоре шта ће бити за наредних 20-50 година, истичу да пољопривреда добија све више на значају, те да неминовно следи раст цена пољопривредних производа, односно да нема више јефтине пољопривреде, нити могућности да се тај ресурс користи као до сада, тј, као “перпетум мобиле.” При томе, најмање се питају они који се баве пољопривредом.

Тakoђе, може се рећи да смо ми “острво у Европи” када је у питању аграр и аграрна политика. Користимо природне благодети до максимума, при чему су на ниском нивоу организација, повезивање и удруживање пољопривредника, а истовремено су велики системи кроз приватизацију уситњени и распарчани.

Раздвојили смо репроланце, као и примарну пољопривредну производњу од прераде, а на тржишту доминирају трговци и увознички лоби. На пример, код ПИК Бечеј, четири чланице, тј. компаније су се одвојиле од примарне пољопривредне производње и данас ниједна не постоји на тржишту, будући да су се изгубили поуздани и квалитетни добављачи, те се с правом може рећи да је држава ову област препустила стихији, будући да ни на који начин није желела да каналише те токове. Изгубиле су се све функције једног солидног система који је функционисао у претходном периоду, који је био базиран на великим системима у аграру, око којих су се окупљале земљорадничке

задруге и мали поседници. У Мађарској су, рецимо, велики системи конкурентнији од холандских, али само на принципима економије обима и на томе заснованом вођству у трошковима.

Негативна кретања у пољопривреди Србије започета су 1991. године са Законом о враћању земље, када је враћено 160.000 хектара без јасних критеријума, од којих поседа је данас половина необрађено. Тренутно, држава за приоритет нема необрадиво земљиште (по неким процена и више од 600.000 хектара), већ је у фокусу плодно обрадиво земљиште које је потребно тзв. тајкунима, односно, “хибридима транзиције”. Држава фаворизује оне који по Закону о пољопривредном земљишту закупују земљиште до три године. Они добијају државно земљиште у закуп, рабују га на најкласичнији начин, претварају интензивну пољопривредну производњу у полукстензивну или екстензивну производњу, што значи да се смањује принос по хектару, а истовремено се смањује укупна производња, при чему нико не намерава да за три године озбиљније инвестира.

Последично, Законом о пољопривредном земљишту, ми смо све подредили “стратешком циљу”, а то је наплата закупнине. Држава је све фокусира на закупнину, занемарујући све друге аспекте, при чему је наплата закупнине на нивоу од 20%. У суштини, ради се о паравану за отимање 250.000 хектара земљишта (у које су уложена значајна средства током последњих педесет година) који су кључни за стратегију развоја пољопривреде ове земље. По појединим проценама, за тих педесет година сваки хектар је обогаћен за најмање 3.000 евра инвестиција. Укрупњавање поседа и изградња потребне инфраструктуре коштали су 3.000 евра по хектару, што се данас не признаје. При томе, креатори аграрне политике за 2007. годину изјављују: “Сваки хектар отет комбинатима за нас је успех”. Једина позитивна ствар је што је Законом онемогућена продаја државног пољопривредног земљишта. Ипак, неопходан је нови закон који ће одражавати суштину и интерес државе, њених грађана и посебно пољопривредника.

Уколико се то не уради, могу се очекивати још неповољније тенденције у пољопривреди, при чему ће конкуренција из окружења пласирати јефтиније производе на нашем тржишту. Узрок томе је и тотална дискриминација у давању субвенција и подстицаја. У ПИК Бечеју су, на пример, расходи за закупнину и порезе и др. у 2007. години износили 500 милиона динара. Са друге стране, они који су интересенти за куповину земљишта не плаћају ни десетину претходног износа, при чему их држава фаворизује. Они имају и предузећа и пољопривредна газдинства и послују у “сивој” зони. Анализа њиховог пословања указује да имају мали промет и веома ниске профите. У комерцијалним пољопривредним газдинствима нема се увид у промет и профите, будући да су махом у сивој зони. У том шпекулисању они извлаче максималне бенефите. Када су им потребни подстицаји од државе, они су комерцијално породично газдинство, а кад треба да организују производњу за велике пољопривредне прерађиваче, онда су предузећа. Последично, токове новца између појединих облика организовање тешко је пратити.

Држава фаворизује шпекулације, на своју штету, зарад интереса појединаца и група. То је аномалија која ће, уколико се не отклони, упропастити све што је остало од комбината у Србији. Последично, поставља се питање шта је нама као држави циљ: да повећамо обим производње, да повећамо квалитет производа, да спустимо цену коштања чиме бисмо наш производ учинили конкурентним.

Да ли се то постиже полукстензивном производњом, давањем земље у закуп на три године, концептом који нема никакву дугорочну визију и који чека закон о реституцији, при чему се укидају субвенције, а уведе строге узансе Европске уније.

Захтева се увођење NASSR стандарда, при чему су предузећа у губитку. Увођење стандарда значајно кошта, а извори финансирања су оскудни, при чему ПИК Бечеј не добија од државе ни динара субвенције. Хоћемо да постигнемо већу продуктивност, бољи квалитет производа, нижу цену коштања, а да се ништа не уложи, и истовремено разбијајући велике системе. Имајући у виду овакво стање у великим системима агрокомплекса Србије, битно је истаћи следеће:

- Прво слово стратегије развоја агрокомплекса морало би да буде очување државног пољопривредног земљишта.
- Битан потез је да оно што је од великих система поцепано и распарчано буде враћено у првобитан облик, јер то налаже економија обима и економија величине. Такви процеси су се дешавали у Мађарској, те се могу прилагодити и имплементирати њихова искуства. Велики системи су постали база за кооперацију са малим фармерима, који са њима удружују производњу или им дају земљу под најам. Са друге стране, комерцијалне послове и послове маркетинга малих фармера обављају кадрови из великих система. Свака регија у земљи требало би да има један до два велика система који обједињују комплетно мале и средње фармере.
- Значајан фактор развоја представља и стратегија наводњавања. Све велике иностране инвеститоре интересују системи наводњавања за потребе великих система, пошто ће ефекти код њих бити најбржи.
- Истовремено, нико од њих неће да уложи на три године - на основу Закона о пољопривредном земљишту, што је значајна правна баријера у приливу страних инвестиција. Ако би се обезбедило да се пољопривредно земљиште може користити на дужи рок, може се очекивати значајан прилив страног капитала. Тиме би држава сачувала средства у буџету, јер би инвеститори улагали потребна средства за функционисање великих система, чиме би остала средства за мале произвођаче који не могу да реализују економичну производњу.
- Интензивирање производње у великим системима мултипликује друге ефекте, запошљава се више људи, диже се принос, повећавају се приходи и унапређују сви други релевантни параметри.
- Држава треба да направи један инвентар, тј. да види који су комбинати уништени, који су приватизовани, а који неприватизовани, и да има посебну политику према уништеним комбинатима, како би се видело шта се може сачувати и активирати од државне земље у тим комбинатима; неприватизованим комбинатима треба омогућити да по “праву пречег закупа” користе државну земљу; са друге стране, приватизоване не треба дискриминисати јер је пажња на тржишном производу.
- Огроман је стратешки значај великих система за семенску производњу. Путем својих аграрних мера, држава значајно може да утиче на стање у овој области. На пример, ЕУ путем квота дефинише потребе, а онда одређеним мерама подстиче производњу.
- У јавности се пласирају процене да је за општи пораст цена одговорност на пољопривреди, иза којих стоји увознички лоби, будући да нико не говори о трговцима, трговачким маржама и монополима у прерађивачкој индустрији.

Др Милован Пушић, Институт за примену науке у пољопривреди: Примена савремених техника у производњи, поготову у централној Србији, отежана је због уситњених парцела, што је тешко решити јер су села готово остала без становника, те се укрупњавање поседа тешко може очекивати. Чак и у Војводини, где постоји могућност укрупњавања, овај процес се споро одвија. Посебна пажња мора да се посвети науци, образовању и едукацији, саветодавним организацијама, које би требало да буду у функцији развоја пољопривреде Београда. Такође, истиче се проблем

образовања појединих профила стручњака из пољопривредне струке и усаглашавања са структурним потребама аграра. Одређена концентрација стручњака налази се у великим пољопривредним комбинатима, те се у њима може очекивати лакше усвајање нових технологија.

Милорад Бојковић: Почев од 1991. званична аграрна политика усмерена је на демонтирање и уништавање великих система у агропривреди. Касније је кроз концепт приватизације убрзано њихово распарчавање. Имајући у виду досадашње трендове у овој области, може се истаћи следеће:

- Највећи проблем који је створен у приватизацији до сада је монопол прерађивача (млека, шећера и др.) који условавају произвођаче у Србији.
- За све то време нисмо уважили једно значајно искуство, а то је очување великих земљишних површина у источној Немачкој. При томе, процес приватизације се убрзава, а не води се рачуна о капацитетима (до 31.12. 2008. године, предузећа која се не приватизују иду у стечај).
- Закон о стечају предвиђа стечај и реорганизацију као могуће начине за решавање проблема неприватизованих предузећа. Углавном се ретко иде у реорганизацију, због недостатка експерата који би ваљано водили и завршили овај процес, те предузеће иде у стечај који подразумева распродају имовине, при чему се појединим тржишним актерима омогућава куповина имовине предузећа по повољним ценама.
- Имамо приватизоване уништене комбinate, те стратегија треба да пружи одговор шта са њима радити; где треба уважити и социјални аспект, односно шта са незапосленим радницима из комбината који тешко могу да нађу посао у граду. Фабрика шећера у Шапцу која кошта 100 милиона евра продата је за 2,7 милиона евра. Сличан је пример са шећераном у Ћуприји, која је продата за 3,2 милиона евра, а својевремено је у њу било уложено 180 милиона долара.
- Прерађивачка индустрија Београда је фактички уништена. Такав приступ агрокомплексу је управо због недостатка било какве ефективне стратегије. Гашењем шећеране у Београду гаси се производња на око 20.000 хектара шећерне репе у централној Србији. Разлика између вредности шећерне репе и пшенице по хектару је 1.000 евра, што је 20 милиона евра мање прихода за територију централне Србије.
- У стратегији се мора дефинисати шта је то пољопривреда, „хоћемо ли јести свој хлеб или нећемо“, и хоћемо ли јести генетски модификовану храну.

Живота Јовановић, Институт за кукуруз: На територији града Београда, уз значајне земљишне потенцијале, постоје и огромни људски ресурси који су практично покретачи свих активности. У претходних 50-60 година утицај института на пољопривреду мерио се у десетинама, па и стотинама милиона евра. Данас је будућност института неизвесна, због друштвеног карактера својине.

Ненад Ђурић, Институт ПКБ Агроекономик: Лош концепт приватизације допринео је демонтирању великих система у агрокомплексу Србије. Што се тиче Закона о закупу пољопривредног земљишта, индикативан је пример Старог Тамиша, где је јесени 2007. фактички отето 500 ha најбоље земље. На овим парцелама су се остваривали максимални просечни приноси по хектару производње, а то исто земљиште данас није поорано, те је уочљиво колико је држава изгубила у производњи разних пољопривредних култура. Што се тиче семенарства, општи је тренд да све што је домаће није квалитетно, иако свуда у свету домаћи хибриди остварују одличне резултате.

Миле Личина: Стратегија би требало да пружи одређене предлоге и начине остваривања дефинисаних циљева, али је највећи проблем у могућностима успешног имплементирања појединих решења:

- Морају се створити одређене претпоставке које се огледају у већој продуктивности, снижавању трошкова, производњи конкурентних производа која ће омогућити да останемо на тржишту.
- Потребно је покренути и решити питање монопола, квази монопола, прикривених монопола и стварних монопола. Истовремено, значајно питање је заштита тржишта. Већина суседних земаља се залаже са либерализовано тржиште, али већина њих има одређене нецаринске мере заштите свог тржишта. Наиме, држава у том случају на један прикривени начин штити производњу, од њене примарне до прерађивачке фазе.
- Веома су значајне и подстицајне мере за унапређење извоза, које би требало да се синхронизују са мерама царинске заштите. При томе, максимално се мора уважавати домаћа струка и наука у свим сегментима.

Извештај саставио: мр Бранко Михаиловић, ИЕП, Београд

Тема број 3. «Улога и значај мултифункционалне пољопривреде у градском подручју»

Директор Института за економику пољопривреде **проф. др Драго Цвијановић** отворио је скуп поздрављајући све присутне, при чему је саопштио да је главна тема скупа проблематика мултифункционалног развоја пољопривреде у функцији израде Стратегије. Територија Београда, које обухвата 17 општина има велике капацитете када је у питању рурал. Истакао је и да ће се, у договору са општинама, извршити неколико разговора на различите теме у зависности од интереса датих општина. Сада је право време да се уоче визија и правац развоја пољопривреде и прехранбене индустрије. Европска унија, иако равномерније развијена у односу на Србију, схватила је да се акценат мора ставити на развој руралних средина.

Бојана Бекић из Института за економику пољопривреде је присутне упознала са појмом мултифункционалне пољопривреде и руралног развоја. У оквиру теме фокус групе - улога и значај мултифункционалности пољопривреде и руралног развоја - у изради Стратегије развоја пољопривреде града Београда пажња је посвећена примени концепта мултифункционалне пољопривреде и руралног развоја. Неоспорно је да овај модел обезбеђује очување природе и руралног амбијента и поспешује виталност руралних средина, а његову основу чине диверсификација економских активности у руралној средини и иницијатива локалних заједница. Обично је велики број села на подручјима у којима је пољопривреда још увек основно занимање за већи део становништва и који чини основу за примену модела мултифункционалности у пољопривреди и руралном развоју. Традиционална пољопривреда не може да опстане као изолована делатност, без неопходне сарадње са осталим пратећим делатностима које у адекватној повезаности могу само да допринесу општем развоју руралне средине. Зато је неопходно идентификовати оне привредне активности које су становници руралних средина у могућности да обављају упоредо са примарном пољопривредном производњом, а што ће им омогућити побољшање економског положаја њихових домаћинстава и истовремено допринети руралном развоју тог

подручја. У низу делатности које чине сегменте мултифункционалног развоја пољопривреде, уз развој трговине, саобраћаја, занатства, разних индустријских грана и осталог, веома је значајан развој туризма као једне мултидисциплинарне привредне делатности. Околина Београда, уосталом као и цела Р. Србија, имају веома респектабилне ресурсе за рурални развој, пре свега имајући у виду да територију коју заузимају рурална подручја чини више од 80% укупне територије и да је учешће броја становника који живи на њима, према попису из 2002. године 3,6%. После Другог светског рата, концепција руралног развоја се мењала и развијала - од консолидације земљишта и развоја инфраструктуре, преко националних програма за подршку фармерима, до креирања политике ЕУ у области пољопривреде. Током 70-их година тренд је био обнова села, 80-их заштита природе, 90-их пажња је посвећена структурним фондовима ЕУ за рурални развој. Посебан акценат на рурални развој и регионални менаџмент започео је деведесетих година и актуелан је све до данашњих дана. Проблеми руралног развоја закупили су пажњу савремене јавности. Приступа им се на различите начине, а та различитост иде од мера везаних за економску, аграрну, фискалну и монетарну политику, до сугестија везаних за рурални туризам. У страној литератури се тежиште најчешће ставља на мере које би довеле до достизања задовољавајућег нивоа руралног развоја који би наравно био у складу са стандардима и прописима Европске уније, а сугеришу се и мере подршке које би свакако допринеле убрзавању овог процеса. У основи примене концепта мултифункционалности пољопривреде и руралног развоја, у сагласности са принципима и правилима одрживог развоја, као и одговорним односом према животној средини, усвојеним од релевантних међународних организација (УН), је и обезбеђење задовољавајућег нивоа стања животне средине.

Проф. др Драго Цвијановић, директор Института за економику пољопривреде, истакао је да је досадашњи развој привреде ишао у погрешном правцу. Огромна средства су потрошена у нове школе, канализације, улице, а старе куће и школе су остале празне у руралним срединама. То је проблем и на територији Београда. Нпр. у општини Земун много је села имало проблема у развоју и потпуно је девастирано. Исти случај је и са Младеновцем, Барајевом, Лазаревцем и др. На територији Београда је површински коп Колубара, који захвата велики део Лазаревца, па постоје и проблеми везани за животну средину који се морају решавати.

Проф. др Марија Николић: Питање мултифункционалности и рураног развоја веома је актуелно и стратегија се ради у правом моменту. Недавно смо добили и Стратегију одрживог развоја Србије, у којој је веома лепо указано на улогу пољопривреде у одрживом развоју. Значај пољопривреде на територији Београда је велики, али има доста проблема. Европска унија је у последњем акционом програму заштите животне средине приоритет дала развоју руралног окружења градова. Утицаји града на пољопривреду могу бити повољни али су у највећем броју случајева неповољни. То може да се реши прихватањем концепта мултифункционалности пољопривреде. Наиме, долази до заузимања пољопривредног земљишта не само непланском изградњом већ и потребама економског развоја. Заузимају се најплоднија земљишта а остали терени, са мањим потенцијалом за производњу хране, остају неискоришћени. Постоје и демографске тенденције које се неповољно одражавају на пољопривреду, односно сливање становништва ка градским центрима, рубној зони градова, док периферни делови остају неискоришћени. Постоји и проблем колубарских копова на периферији Београда. Без очувања животне средине и културног наслеђа нема пејзажа, историјских и културно-етничких вредности које један амбијент чине препознатљивим. Овакав пројекат везан за Београд који располаже плодним земљиштем што може бити

велика предност, због близине тржишта. Међутим, ту предност је тешко искористити са производњом житарица, већ би требало гајити неке интензивније културе. Постоји и србијански део Београда, који је уникатан у погледу природе и који треба штитити. Ту је скоро промовисана Стратегија уређења зелених површина Београда у вези са Европском конвенцијом о пределу. Проф. Срејић се залаже за очување мозаичне структуре предела. Европски социјално-економски комитет (саветодавно тело ЕУ) предлаже да пољопривреда у градским зонама добије статус пољопривреде са мање повољним условима, да би се очувала (посебне субвенције за ову територију). Није проблем само заузимање земљишта већ и одустајање од пољопривредне производње у руралним зонама градова. ЕУ подржава мултифункционалну пољопривреду, не само ради производње хране већ и ради очувања животне средине. Ова тема је јако сложена и актуелна и за Београд и за Србију.

Проф. др Зорица Васиљевић: Веома је значајно да пре него што Институт уради предлоге чујемо проблеме и жеље општина. Сарадња је најважнија. Београд је велика конгломерација која има и друге циљеве. Битно је да се неке ствари разграниче. Нпр. ако се прича о туризму, треба да се говори о туризму у руралним подручјима, а не о туризму у градским срединама. Општине које су градске и које имају већи пондер пољопривреде и руралног развоја требало би да кажу шта сматрају да се треба урадити код њих. Организовати расправе на лицу места и погледати који су њихови проблеми. Тим општинама посветити већу пажњу. Институт би требало да организује такве расправе без обзира да ли то општине желе или не.

Затим је проф. др Драго Цвијановић истакао да се већ одржавају расправе по општинама и да су представници општина вољни да учествују у овим дискусијама.

Представник ЈКП «Градске пијаце»: Ово предузеће пружа услуге произвођачима у смислу пласирања њихових производа. Израдило је Стратегију развоја пијачне делатности, које до сада код нас није било, доста улаже у зелене пијаце и изградњу нових пијаца. Највише раде реконструкцију постојећих зелених пијаца, а потреба за новим се ретко јавља (тренд за новим пијацама је постојао деведесетих година, када се разна роба куповала на пијаци). Пијаца данас постаје оно што и треба да буде, а то је место за снабдевање пољопривредним производима. Тренд у Европи је да зелена пијаца у буде у «природном» окружењу. Нпр. у Немачкој зелена пијаца треба да буде у саставу зеленог парка. Постоји тренд да пијаце буду смештене у здравом и природном амбијенту. Доста зелених пијаца има у великим градовима као што су Париз, Мадрид, Хамбург, али и у земљама у окружењу (Загреб, Љубљана) где су зелене пијаце смештене на одређеним трговима пре подне а после подне се тезге, које су монтажано-демонтажног типа склањају. Можда и ми тако нешто урадимо. Најтеже је мењати навике. Зелена пијаца неће нестати наредних 50 година, јер има разне предности: викендом је то готово ритуални чин, људи се друже, куповина од познатог произвођача, могућност пробања робе, ценкања и сл. Међутим, велики супермаркети и мегамаркети су велика конкуренција зеленим пијацама. Проблем је што Београд нема велетржницу. Загреб је има, а три пута је мањи од Београда (има ланац тржница који добро функционишу). Када Београд добије велетржницу околина Београда која се бави пољопривредом моћи ће да има сигурност пласмана производа. Сељак не може да испуни стандарде по питању паковања и све друге стандарде који се захтевају, док велетржница има те могућности. Врхунац велетржнице је стварање пољопривредне берзе која све регулише на нивоу цена, кредита и сл..

Пољопривредни произвођач (повртар) из Сланаца је истакао да су они пре 40 година снабдевали тржнице Београда, Загреба, Љубљане. Сланци су снабдевали целу

бившу Југославију. Берза јагода на светском тржишту била је у Бегаљци. Потребно је да се задружна имовина врати сељацима.

Представница општине Сурчин: Сурчин је новоформирана општина са претежно пољопривредном делатношћу. Завршили су просторни план којим је тачно утврђена површина на којој је интензивна пољопривреда, део на којој је привреда и део где потенцирају развој спортско-рекреативних и туристичких садржаја. Општина има одличан географски положај. Близина Београда, аеродрома, Коридора 10 и 40 km Саве су велике предности ове општине. Проблем је што задружну имовину експлоатишу појединци. Како би спречили даљу експлоатацију и пропадање имовине, одлучили су да оформе јавно предузеће «Аграр Сурчин» (општина је оснивач предузећа), које се бави искључиво пољопривредом. За годину дана колико постоје направили су неколико значајних пројеката. Набављају семе, ђубриво, откупљују стоку, пшеницу. Покренули су пројекте за развој пластеничке производње. Наиме, кредитирали су подизање 12 великих пластеника са грејс периодом од две године и плаћањем на рате у кварталима. Ови пластеници већ дају приносе. Имају стручну службу која обилази произвођаче и даје стручне савете, покушавају да обезбеде пласман робе. За сада потражња је већа него производња. На овај начин успели су да запосле одређен број људи. Такође, формирали су запат свиња расе мангулица, у природним условима (Бојчинској шуми) - пре 6 месеци почели су од 30 јединки а сад их је преко 100. Узели су назимице из «Засавице», држе их у природним условима (имају 700 ha шуме где се природно хране - дохрањују се концентрованом храном). У програм су ушли како би спречили одумирање расе. Месо има знатно мање холестерола и веома је квалитетно. Објавили су конкурс преко кога су свим заинтересованим пољопривредницима који су имали услова да гаје мангулице дали по три прасета - два женска и једно мушко. Они ће у току две године јавном предузећу, које је власник тих свиња, вратити јединке у истом броју и истој старосној категорији, како би могли да шире популацију.

У погледу туризма акценат је на наутичком туризму. Имају 40 km Саве, а искоришћеност тог потенцијала је слаба. Ушли су у куповину три катамарана, који са пункта Новог Београда, значи из блока 45 (ту имају пункт са кетерингом, услугом, пратећом туристичком службом) и катамаранима који иду узводно уз Саву са 4 пункта: Сурчин, Јаково, Бољевци и Прогар. На сваком од тих пунктова постоје садржаји (на плажи). У Бољевцу су формирали и наутичко село куповином 25 кућица на води са комплетном услугом тих кућица. Имају и минибусеве за превоз заинтересованих туриста (у разгледање манастира Фенек, етно-куће, посета ексклузивним ресторанима, спортски садржаји у оквиру шуме, музеј ваздухопловства, посета некој ергели). Припремили су се и за вид излетничког туризма.

У пољопривреди велики проблем је уситњеност газдинстава, имају велике површине под ратарским културама, мало одскачу од просека Србије - 2 ha по газдинсту, мали број говеда по имању (у просеку две краве), а у Европи чак до 30 (Шведска), морају да иду ка укрупњавању сточарске и ратарске производње. Београд је прошле године учествовао у изради Програма уређења, коришћења и заштите пољопривредног земљишта, који даје могућност заинтересованим пољопривредницима да уђу у закуп пољопривредног земљишта које је у власништву Републике Србије. Имају заинтересоване и поред тога што су пољопривредна домаћинства старачка, а механизација је застарела (просек је око 50 година).

Затим је проф. др Драго Цвијановић прокоментарисао да, осим системских закона, све што је могуће треба спустити на локалну самоуправу, јер они знају у ком правцу треба општина да се развија.

Драган Милановић, Секретеријат за привреду (Управа за пољопривреду): Треба кренути од суштинских проблема. Просечна старост у газдинствима је 65 година, па Стратегија треба да се фокусира на афирмацији останка младих на селу. Српски сељак не може да буде конкурентан на тржишту са 2 ha земље. Грчка је направила хит од маслине, а ми имамо кајсију и шљиву од којих можемо имати девет брендова, а нисмо урадили ништа. Деца на 70 km од Београда немају брзи интернет, нити многих других могућности које имају деца у центру града. Шведска има национални програм за увођење брзог интернета у најудаљенији кантон, како би задржали младе тамо (лакше обављају послове). Од стратегије неће бити користи ако нема ко да је спроведе. Кључно питање је која је старосна структура газдинстава на територији Београда. Како натерати младе да остану на имању? У Швајцарској цена млека расте са надморском висином и на тај начин афирмишу младе да остану у тим крајевима. Држава мора да стимулише младе да остану на имањима. Од 17 општина у Београду, 14 се бави претежно или искључиво пољопривредом, 70% територије је пољопривредно земљиште. Млади који нису из центра осећају се грађанима другог реда.

Велимир Радојевић, Задружни савез Београда: Огроман број газдинстава има мање од 1 ha, натуралног су карактера, са сваштарском производњом. Инфраструктура је неповољна. Кроз ову стратегију се мора дати акценат на промену садашњег стања. Преферирати комерцијална, а не натурална газдинства, специјализовати производњу, развити појединачне пројекте за реконструкцију инфраструктуре. Мора се променити поглед на рурална подручја. Европска унија даје приоритет руралним подручјима, па то и Србија треба да уради. Нема руралног развоја без подршке локалних самоуправа. Пољопривредни произвођач мора да има осећај да се прилагођава захтевима тржишта који су веома променљиви, мора да производи безбедну храну и стандардизоване производе. Рурални развој не подразумева само пољопривреду, већ и прерађивачке капацитете и разне услуге које можда нису конкурентне у урбаним срединама, али ће задовољити жеље људи у руралним срединама. Општине имају веома важну улогу у креирању и имплементацији ове стратегије. У општинским буџетима треба направити фондове за рурални развој.

Проф. др Сретен Јелић, Пољопривредни факултет у Земуну: Истакао је да Београд има значајне потенцијале и ресурсе, али их је мало стављено у функцију. Које су то општине које се баве искључиво пољопривредом? Загађење средине у селу дошло је од града. У којој мери град помаже развоју органске пољопривреде и уопште пољопривреде? Где су шансе у развоју мултифункционалне пољопривреде? Све је више старачких и самачких домаћинстава. Млади немају услова у селима. Какав им је културни живот?

Мр Гаврило Веселиновић: Све општине морају активно и стално да учествују у питањима производње. Робни произвођачи морају стално бити у контакту, сарађивати и гледати шта је њихов економски интерес. Стратегија мора да заживи. Морају се очувати велики комплекси. Постепено се мора смањивати број газдинстава. У Београду се број газдинстава може смањити са 58.000 на 30.000, али они морају бити велики произвођачи. Тако је и у западним земљама. Има много необрађених површина, «лутања» у производњи, несигурности пласмана, недовољна је стимулација од стране државе, застарела механизација, проблеми у кредитирању производње итд.

Извештај саставила: Бојана Бекић, ИЕП, Београд

Тема број 4: «Ратарско-повртарска производња и прерада у развоју пољопривреде града Београда»

Констатовано стање и проблеми у ратарско-повртарској производњи

Земљиште - У анализи стања ратарско-повртарске производње потребно је кренути од кључног елемента који представља земљиште. На фокус групи је констатована позната чињеница да се јавља велики проблем у дефинисању власничких права над земљиштем. Постоји велики број површина које се воде као задружна имовина, и то задруга које се налазе под стечајем. Ту земљу нико не обрађује и остаје запуштена. Ради се о огромним земљишним поседима. Други проблем који се односи на земљиште јесте уситњеност парцела, која утиче на рентабилност производње и оправданост коришћења механизације. Када је у питању подстицајна политика која се односи на земљиште, потребно је увести строжу контролу око мере подстицаја која се односи на 100 € по хектару. Често се дешава да власници земљу дају у закуп без потписивања уговора, што им омогућава да аплицирају за подстицајну меру од 100 € по хектару. На тај начин они поред подстицајне мере добијају новац и од закупа. Пољопривредни произвођач који стварно обрађује закупљено земљиште није у могућности да искористи дату подстицајну меру.

Задруге - Такође је констатовано веома лоше стање у коме се налазе пољопривредне задруге. Највећи број њих је пропао или се налази у стечају. Мали број задруга које функционишу заправо се баве трговином. Задруге су изгубиле и моћ и надлежности, тако да нису у могућности да помогну пољопривредним произвођачима који су њихови чланови.

Подстицајне мере - констатована је врло компликована процедура око пријаве за подстицајна средства. Потребно је прибавити велики број папира и за то платити велики број такси. Поред тога, јавља се проблем правилног попуњавања пријава. Велики број пољопривредних произвођача је неписмен или немају довољно времена које би посветили попуњавању ових образаца.

Тржиште - Пољопривредни произвођачи су препуштени сами себи. Не постоје адекватне саветодавне службе које би их упутиле на набавку одговарајућих репроматеријала. Крајње производе веома тешко могу да пласирају на зеленим пијацама или кванташима пошто постоји монопол од стране препродаваца који уцењују при откупу. Паритети су у потпуности урушени. Услед сталних промена цена производа на тржишту, пољопривредни произвођачи су натерани да се баве сваштарењем, што знатно утиче на интензивност њихове производње и остварене приходе. Приступ великим трговинским ланцима постаје готово немогућ за појединачног пољопривредног произвођача, који не може да одговори ни континуитетом ни квалитетом. Поготову је приступ тржишту отежан увођењем обавезе произвођача да морају увести одговарајуће стандарде квалитета. Овде прилику добијају пољопривредни произвођачи који се удружују и заједнички наступају на тржишту. Велики проблем представља и то што не постоји адекватна заштита тржишта као ни контрола робе која се увози. Таква ситуација доводи до тога да пољопривредни произвођачи, конкретно са територије Београда, не могу да пласирају своје производе на зелене пијаче, кванташе и хипермаркете, јер су они већ пуни робе сумњивог квалитета из иностранства које су набављене знатно испод произвођачке цене у нашим условима. Таква нелојална конкуренција у значајној мери доприноси дубљем пропадању пољопривредних произвођача. Велики проблем представља и период плаћања предате робе, који се најчешће креће од 60 до 90 дана. Ретко се овај период исплате и реализује.

Предлози

Земљиште

- решити питање земљишта које је у власништву задруга које су под стечајем;
- дати у дугорочни закуп државно земљиште;
- укрупњавање парцела.

Специфичан предлог: Држава може да да своје земљиште у закуп и да од добијеног новца формира фонд који ће користити за: (1) финансирање саветодавних служби; (2) помоћ старачким домаћинствима; (3) исплату пољопривредних пензија и друго.

Задруге. Потребно је вратити поверење пољопривредних произвођача у задруге. Задруге би требало да имају саветодавно-едукативну улогу, поред тога што би откупљивале производе и обезбеђивале репроматеријал.

Специфичан предлог: Држава може да да кредит пољопривредним задругама где би оне биле обавезне да врате главницу и камате кроз робу која би била одређена паритетима. Држава би ту робу могла да користи за робне резерве.

Удружења. Представљају будућност у пољопривреди. Пољопривредни произвођачи су већ сада приморани да се удружују. На тај начин ће лакше испоштовати захтеве тржишта у погледу количине и континуитета пласмана својих производа. Лакше ће обезбедити неопходне сертификате и стандарде, а самим тим ће и лакше доћи до тржишта.

Складишни капацитети. Треба извршити анализу постојећих складишних капацитета, да се не би дошло у ситуацију да се граде нови, а да стари нису у потпуности уполнени.

Прерађивачка индустрија. Потребно је направити анализу постојећих прерађивачких капацитета и сходно потребама планирати нове. Веома важан сегмент јесте успостављање директних односа између пољопривредних произвођача и прерађивачке индустрије (избећи посреднике).

Саветодавне службе. Изражена је велика потреба за организовање саветодавне службе, како на нивоу града Београда, тако и на нивоу сваке општине.

Тржиште. Тржиште представља једини реални показатељ стања у пољопривреди. Повртарска производња свакако представља најзначајнију пољопривредну производњу, која у будућем периоду мора да се повеже са прерађивачком индустријом у што већој мери. Потребно је заштитити тржиште, како би се утицало на побољшање конкурентности наше пољопривреде. То је могуће спровести и ванцаринским методама - нпр. увођењем сезонских дажбина на увоз пољопривредних производа. Треба направити анализу потреба за изградњом нових кванташких или зелених пијаца у појединим општинама на територији града Београда. Јавља се велика потреба за изработом анализе тржита, да се јасно одреди колике су потребе Београда за пољопривредним производима и сходно томе направи биланс производње и реонизација, као и одређивање потребних складишних капацитета.

Повртарска производња. Баштенска производња треба да остане на ситним газдинствима, а производњом индустријског поврћа треба да се баве велики системи.

Лековито биље. Идеално је за мања домаћинства. Постоје реалне могућности за узгој лековитог биља на територији града Београда. Могуће је организовање: сакупљања и производње.

Држава. Потребно је извршити реорганизацију постојећих и изградити нове институције које би се бавиле проблематиком у пољопривреди. Мерама аграрне политике треба подстаћи одређене производње. Држава би требало да обезбеди

одговарајућу инфраструктуру, а да остале надлежности пренесе на ниво локалних самоуправа. Одговарајуће државне институције би требало да утичу на социо-демографску структуру у сеоским срединама тако што ће уводити одговарајуће мере подстицаја и инвестиционих активности:

- улагање у село
- задржавање младих на селу
- едукација пољопривредних произвођача
- побољшање животног стандарда
- побољшање квалитета живота на селу.

Извештај саставио: мр Иван Ђурић, ИЕП, Београд

Тема број 5: «Значај воћарско-виноградарске производње и прераде у развоју пољопривреде града Београда»

Фокус групу је отворио **мр Гаврило Веселиновић**, секретар Удружења пољопривреде и прехранбене индустрије Привредне коморе Београда, наводећи значај и важност напора Привредне коморе у сарадњи са Институтом за економику пољопривреде из Београда у изради Стратегије пољопривреде, прехранбене индустрије и руралног развоја града Београда и подсетио да је основни циљ спровођења ове стратегије њена примена у пракси, што до сада није био случај. Такође је навео изузетно поверење и дугогодишњу сарадњу Привредне коморе Београда са Институтом и изразио жељу да и ова расправа допринесе прикупљању што валиднијих података неопходних за израду што квалитетније стратегије на нивоу града Београда.

Проф. др Драго Цвијановић: Поздравио је све присутне у име Института за економику пољопривреде, захвалио се на одвојеном времену за дискусију на ову веома важну тему у оквиру пољопривреде. Навео је да стратегија треба да буде завршена до краја године и да ће се све до тада вршити детаљна истраживања на подручјима свих општина које припадају Београду. Везано конкретно за воћарско-виноградарску производњу која је предмет расправе, навео је посебно значај општина Гроцке, Младеновца и Барајева као крајева где се интензивно спроводи воћарско-виноградарска производња. Замишљено је да стратегија буде урађена према важећим европским стандардима. У првом делу ће бити снимање постојећег реалног стања, друга фаза је пројекција у ком правцу треба ићи пољопривреда, прехранбена индустрија и рурални развој града Београда, и након тога израда акционог плана, где ће се уважити шта, како и на који начин ко да уради, са којим средствима итд. Притом је замолио да сви присутни кажу своје искрено мишљење везано за данашњу проблематику и навео да са задовољством примамо сваку примедбу, сугестију, коментар итд. Када се буде урадила оцена стања, она ће бити на веб сајту и тада ће сви моћи да на ту прву фазу израде стратегије дају свој суд, сугестије, коментаре и слично.

Мр Наташа Цецић, ИЕП, Београд: Воћарство и виноградарство су значајне области биљне производње које се одликују низом компаративних предности у односу на остале гране пољопривреде и значајно доприносе интензивирању пољопривредне производње у целини, те им је стога потребно посветити одговарајућу пажњу у изради стратегије развоја пољопривреде града Београда.

1. Садашњи обим површина воћњака на територији Србије износи 250.000 ха. Укупна површина пољопривредног земљишта на територији Београда износи 223.128 ха. Од тога су воћњаци на 13.662 ха, што чини учешће од 6,12% пољопривредног земљишта.

Највеће површине под воћем су на подручјима општина Гроцка (3.339 ha), и Младеновац (2.502 ha), али и Сопот (1.888 ha), Лазаревац (1.865 ha), затим Обреновац (1.353 ha) и Барајево (1.031 ha). Производња и прерада воћа могу да буду веома профитабилне делатности, нарочито када је у питању извоз воћа и његових прерађевина. Али, да би то заиста и била, потребно је предузети значајне мере у правцу интензивирања и унапређења воћарске производње, како би се квалитетном производњом могло одговорити захтевима веома пробирљивог светског тржишта. Са интензивирањем воћарске производње могу се реално очекивати и повећани приноси по јединици површине, а на тој основи и повећање обима производње воћа. Пратећи кретања на иностраном тржишту, намеће се потреба и измене структуре производње у корист дефицитарних воћних врста, које имају највећу шансу за реализацију на светском тржишту, а то су кајсија, бресква, вишња, крушка, језграсто и јагодасто воће. У складу са захтевима тржишта, приоритети су свакако на засадама за производњу воћа без примене пестицида, као и воћа намењеног одређеним облицима прераде.

2. У односу на укупну површину пољопривредног земљишта на територији града Београда (223.128 ha), винова лоза чини 2.973 ha, што је учешће од 16,33% пољопривредног земљишта. Највеће површине под виноградима су заступљене на подручју општина Гроцка (1.569 ha), и Младеновац (649 ha). Виноградарство као значајна грана пољопривреде посредно или непосредно утиче и на развој других индустријских грана и њихових производа. Винова лоза има широк ареал распрострањености у свету, а посебно у земљама Европе, па и код нас, превасходно због скромних захтева у погледу природних услова производње. Осим што винова лоза као вишегодишња биљна врста не поставља посебне захтеве према климатским условима, веома добро користи сунчеву енергију, доста брзо и добро се размножава и углавном редовно плодноноси, за њено успешно гајење могу се користити и слабија земљишта по својим физичким, хемијским и другим особинама, као и земљишта са већим нагибом и сложеним рељефом. С обзиром да винова лоза може успевати и на земљишту лошијег квалитета, на којем се са истом успешношћу не могу гајити, рецимо, ратарски усеви, преко винограда многа неплодна земљишта постају продуктивна.

Проф. др Драго Цвијановић: Има поуздане податке да се у Лазаревцу интензивно ради на повећању површина под виновом лозом. Некада познато виногорје се поново опоравља и интензивира. Институт ће при изради стратегије уважити сваки коментар и сваку сугестију, а оне могу бити послате и и-мејлом и поштом или на било који други начин.

Евица Михаљевић, председник асоцијације «Плодови Србије»: Израда стратегије је изузетно добра идеја, али је до ње требало доћи и раније. Веома је важно да видимо где се ми то налазимо, са количинама, врстама и сортиментом са једне стране и са друге стране шта је то што каже тржиште - шта би могло да апсорбује и шта ми имамо од индустрије за прераду. То нам не мањка, јер у последње 3-4 године су изграђени гиганти за прераду воћа "Раух", "Нектар", "Подгорина", "Жупа", "Гриневалд", једна нова фабрика која се прави код Варварина - комбинација са Ипроном из Италиј - пустиће се у рад у марту следеће године. То је, дакле, већ пет фабрика које ће тражити сировину за прераду, чак по процени ће фалити количина за прераду воћа, мање-више свих врста, што значи да у Србији треба ширити површине под воћем. Када је у питању тржиште, најпре треба ставити акценат на анализу домаћег тржишта. За месец дана за Русију је извезено 800 тона конзумних јагода, за разлику од прошле године (око 400 тона), што је знак да и те како можемо да се ширимо кад је производња јагоде у питању.

Све актуелнија је продаја воћа и поврћа по маркетима, а све мање на пијацама, што је знак да се приближавамо Европи. Културе које би могле бити веома актуелне за будућност су јагода, трешња (мало је има, а по стицању рода смо први у Европи и треба је ширити, а ако се појави вишак трешње, он може да заврши у некој преради, а ми комплетну инфраструктуру за прераду трешања имамо (линија за прераду трешње у потпуности одговара и вишњи), крушка (150 тона је извезено прошле године), јабука (руско тржиште је прихватило сорту ајдаред, али то не значи да њену производњу треба ширити, већ постојеће засаде максимално експлоатисати и уводити нови сортимент (у производњи јабуке смо иначе највише напредовали), итд. Да би ширили тржиште и повећали извоз воћа, веома је битна расадничка производња, јер је здрав садни материјал окосница читаве производње. Наши произвођачи су веома радни, али проблем је што не знају где, односно у ком правцу треба да иду са производњом - не знају шта треба да саде, а да им се исплати - па је зато неопходно урадити едукацију о томе.

Ђорђевић Драгослав, пољопривредни произвођач, општина Палилула: Не слажем се да треба угасити пијаце, јер има много мањих пољопривредних произвођача у околини Београда који снабдевају пијаце пољопривредним производима. У Београду има 20 пијаца. Не могу супермаркети да откупе сву робу. Не могу сви да добију тендер да снабдевају супермаркете, па зато не треба укидањем пијаца угрозити мање пољопривредне произвођаче. Једино је пољопривреда опстала и издржала да снабде Београд за време кризе, санкција и бомбардовања. Сељаци знају шта производе. Држава и Министарство пољопривреде да не помажу у довољној мери пољопривредне произвођаче.

Мр Гаврило Веселиновић: Штета је што на данашњем састанку, односно фокус групи, нема довољно људи, само из 3-4 општине. Зато уважавам коментар да фокус групе треба организовати и по општинама и по месним заједницама, што је предложио др Драго Цвијановић. Нема довољно представника из области прехрамбене индустрије, нико се није појавио из воћарских плантажа, а треба причати и о могућностима које имају фабрике везане за прераду воћа са капацитетима, асортиманом и са свим предностима које та производња заслужује. Треба говорити о сортименту о коме је говорила Евица Михаљевић, и о садном материјалу. Тржиште ће постати све пробирљивије и конкуренција ће постојати на свим нивоима и слажем се да мали произвођачи треба да буду удружени преко задруга, заједница или на неки други начин, како би боље профитирали. Држава не стимулише подизање засада воћа као што је случај са ратарском и повртарском производњом - можда је то политика која је превагнула у Војводини, па се зато стимулише само та производња која доминира у Војводини, мада треба стимулисати подједнако сваку производњу. Неопходно је правити процене шта би то требало форсирати, које производње и до ког нивоа, јер, приближавајући се Европској унији и уважавајући њихове стандарде, имаћемо квоте које ћемо моћи да производимо и ништа више од тога. Зато је изузетно битно урадити добру стратегију, која ће бити водилца у пољопривредној производњи и основа на основу које ће људи моћи да се оријентишу у ком правцу треба да иду.

Проф. др Сретен Јелић, Пољопривредни факултет Земун: Сва наша домаћинства у крајњем су мала, и по броју чланова и по поседима са којима располажу. Незнатан је број оних који имају веће поседе, од 15 ha па навише. Питање је колико наши произвођачи могу у будућности да се прилагоде стандардима ЕУ, колико ће моћи да партиципирају и у тржишним условима, да производе одређене робе за тржиште, јер највећи број наших домаћинстава су и старачка и самачка. Београд са 17 општина има одређене потенцијале у свим гранама пољопривреде али се не можемо задовољити са потенцијалима који постоје већ се наши засади морају обнављати и мора се много

организованије прилазити развоју пољопривредне производње. Сигурно је да ће нестати и наши најситнији пољопривредни произвођачи, уколико се не прилагоде и ако се не организују у одређене моделе предузетништва - неће имати шта да траже на тржишту уколико не пронађу модел организације. Пијаце свакако неће нестати докле год имамо мале робне произвођаче и мала домаћинства.

Милоје Пекић, руководилац завода за пољопривредну службу, ПКБ Агроекономик: (Приложио пре месец дана материјал који се односи управо на ову расправу, везано за процену производње воћа и грожђа у једној години у Београду). - ПКБ Агроекономик има пројекат везан за едукацију о квалитетном садном материјалу и подизању воћњака на територији Београда. Законом о садном материјалу из 2005. године унете су неке промене у односу на раније законе са намером да се све више производи сертифициван садни материјал, у смислу да буде здравствено безбеднији, да би се подизали засади који ће давати стабилније приносе. Некада су била 4 квалитетна расадника на територији Београда, која су производила око 2.500.000 милиона садница, док сада сви регистровани пољопривредни произвођачи произведу око 300.000 садница. Најгора ситуација је код јагоде, нисам сигуран да у Београду постоји бар и један матичњак јагода. Није ништа боља ситуација на територији читаве Србије. У подизању засада, рецимо јабуке, трошкови око садног материјала у укупним инвестицијама су веома мали. Такође је јако битно радити пројекте за подизање засада или преко задруга или преко удружења, где ће учествовати и приватници. Без техничке документације да ће нешто успети, неће имати среће ни онај ко подиже засад ни онај ко то подизање засада финансира. Организована производња садног материјала на територији Београда се своди на свега 10%. Поред здравог и квалитетног садног материјала и неопходности израде пројеката код подизања засада, велики је значај контроле плодности земљишта коју обавезно треба радити. Такође треба развијати воћне врсте које су дефицитарне на светском тржишту - јабуке, крушке, брескве, шљиве, трешње, кајсије, јагоде.

Николић Тихомир, председник удружења воћара Гроцке: Тема о којој се разговара заслужује много већи и квалификованији скуп. Имам много тога да кажем на тему о којој се дискутује, али нећу ићи много у ширину. Гроцка је до пре десетак година неприкосновено владала на тржишту воћа и грожђа. Међутим, задњих година она озбиљно заостаје у односу на друга подручја која имају много млађи стаж у производњи воћа и грожђа. Нарочито измиче Војводина, коју доживљавамо као нашу житницу - почиње да се пење према првом месту у воћарској производњи. Имамо много проблема у воћарској производњи. Ништа на плану земљишта није урађено у Гроцкој, јер нема 1% произвођача који су на својим поседима урадили анализе земљишта. Значи, треба акценат ставити на квалитет земљишта на коме имамо намеру да организујемо неку висококвалитетну и продуктивну производњу. У биљној производњи је најбитнији *биолошки потенцијал биљке* и произвођачи у свету настоје да га максимално искористе, што би требала бити пракса и у Србији. На моју иницијативу, пре 8 година донето је из Италије 12 сорти јагода. Биолошки потенцијал њихов је био 5 вагона по ха (у Италији). У Гроцкој на површини од 2.000 ха под јагодама се постиже 4,5 тоне. То је 10 пута мање. Закључак је да се размећемо површином земљишта, јер зашто би на тако великом простору производили тако мало. Други веома важан стубац у производњи је садница, односно здрав садни материјал. У нашој земљи се не може наћи ни једна садница ослобођена од вируса, док је у развијеним земљама то питање прошлост. Тако да ако ми хоћемо да радимо перспективни план развоја, морамо поменуте две ствари да ставимо на прво место - да упознамо земљиште на коме подижемо или већ гајимо засад и да за такво земљиште одредимо одговарајуће врсте воћа и сорте и то у старту са здравим садницама. У Гроцкој појединац одлучује шта ће,

како и колико да производи, значи нема никакве организоване пољопривредне производње. А ако настану проблеми, прозива се држава и траже се кривци на све стране. Људи у Србији знају да производе, али су под теретом традиције која мора да се остави на страну и да се прихвати нова технологија.

У свету, на пример у Баварској, постоји од пре много година школа за сељаке и одавно се залажем да тако нешто постоји и код нас. Та школа подразумева да се у току зиме учи оно што треба да се ради, а у току лета се ради оно што се научило. Пробао сам још пре много година да тако нешто оформим и у Гроцкој, али општинске власти нису подржале такву идеју. Наука се у довољној мери не бави стварима и проблемима (типа здравог садног материјала ослобођеног вируса) који су битни и интересантни за праксу. Наше су биљке не толико гладне колико жедне. Заливање се заиста мало примењује. У Гроцкој је направљен засад јагоде са системом за наводњавање вештачком кишом и постигнут је принос од 3,5 вагона по ха. Значи да је скоро максимално искоришћен биолошки потенцијал јагоде и зато су постигнути тако високи приноси. У свету се пропагира 5.000 садница трешања по ха, а код нас је по 300 садница по ха. У свету је дефицитарна само кајсија и трешња. За сво остало воће понуда је јако велика и ми немамо тамо шта да тражимо. Велики проблем је и чињеница да поред толико велике воћарске производње у Гроцкој не постоји организована заштита биља, сваки произвођач сам то ради. Произвођачи од трговаца у пољопривредним апотекама траже препарате за заштиту биља. Могу се правити планови, али је битно знати и одредити ко ће бити носилац у производњи тих планова на конкретној територији. Морају се формирати такве организације од стране произвођача. У Србији су веома битна удруживања пољопривредних произвођача.

Мр Гаврило Веселиновић: Да ли је нормално да подручје Гроцке, укључујући и Сопот и Барајево, са постојећим капацитетима воћарске производње нема могућности да прерађује воће, већ га извози, или је нормалније да се пољопривредни произвођачи удруже и организују не само производњу већ и прераду воћа и грожђа? Шта препоручити тиму који ради стратегију?

Ратко Баровић, СО Гроцка: Потребно је размишљати у правцу подизања прерађивачких капацитета. То је право питање које треба такође поставити и неком из Министарства пољопривреде и из Владе Републике Србије. Биће штета ако се у неко скорије време не подигне нека фабрика за прераду воћа у Гроцкој. Онај ко се бави само производњом за прераду, не може много профитирати.

Тихомир Николић, пољопривредни произвођач: Треба да настојимо да произведемо што више воћа које ћемо да продамо у свежеј стању. С тим што ако организовано производимо треба да знамо унапред за кога производимо. Јер ако то знамо онда ћемо знати и колико том неком треба воћа. Међутим, за сада није тако и људи сада стихијски производе коме колико и шта падне на памет. Такође треба да се одлучимо које врсте воћа ћемо производити, односно за које врсте воћа је наша територија подобра. Наша територија је погодна у првом реду за коштичаво воће и ту можемо бити велесила на светском тржишту кад је у питању кајсија и кад је у питању трешња. Наши произвођачи држе корак само када су у питању сорте, а технологија озбиљно заостаје. Покушао сам у два наврата окупивши најбоље пољопривредне произвођаче (најбоље по својој процени) да направим, односно организујем удружење, али нисам успео, јер пољопривредници нису хтели финансијски да стану иза удружења. Једино решење за ситније пољопривредне произвођаче у Србији је удруживање. Просечно домаћинство има 8 ха на 14 парцела, што значи да треба радити на укрупњавању поседа (комасација). Зато сам дао идеју Министарству пољопривреде - ако је могуће или на општинском нивоу или на градском или на републичком нивоу донети један нормативни акт (за разлику од закона који

постоји) да свима онима који имају те површине, а не обрађују их, да се десетоструко повећа порез за њих. Нисам имао повратну информацију из Министарства.

Проф. др Бранка Калановић, Пољопривредни факултет Земун: Мора се знати шта ће се по реду решавати, једно по једно и по општинама. Дискусија је све обухватила, али треба направити ред у решавању проблема: да ли ће се кренути од унапређења примарне производње или од прерађивачких капацитета.

Др Владана Хамовић: Све што се чује на оваквим састанцима помаже код усмеравања према одређеним територијама неке предлоге, мада на крају, кад се обради део по део, дају се смернице развоја. Стручњаци који раде на изради стратегије су дужни да у стратегији дају оцену тренутног стања и да дају предлоге која општина треба да се оријентише у ком правцу на тржишту.

Проф. др Драгић Живковић, Пољопривредни факултет Земун: Стратегија треба да сагледа правце развоја пољопривредне производње, могућности за производњу са гледишта искоришћавања средстава и радне снаге и са гледишта прераде. У стратегији се не говори о томе како се производе поједине воћне врсте, него неке сугестије у вези с производњом. Мислим да у овој расправи долази до мешања пројектних задатака са самом стратегијом развоја. Стратегија треба да одреди правце, билансне потребе и шта тржиште може да апсорбује. И тек на основу тога да се раде пројекти.

Извештај саставила: мр Наташа Цецић, ИЕП, Београд

Тема број 6: «Значај сточарске производње и прераде у развоју пољопривреде града Београда»

Фокус групу је отворио **мр Гаврило Веселиновић**. Навео је значај и важност расправа које се одржавају у вези с изработом стратегије развоја пољопривреде, прехранбене индустрије и руралног развоја и подсетио да је иницијатива за израду ове стратегије покренута пре 2,5 године. Подсетио је да још увек на нивоу Србије не постоји стратегија развоја пољопривреде, али се очекује њено доношење у ближој будућности. Изразио је жељу да и данашња расправа буде помоћ у изради што квалитетније стратегије на нивоу града Београда, која би требало да буде прави путоказ развоја пољопривреде, прехранбене индустрије и руралног развоја у целини.

Проф. др Драго Цвијановић: Замолио је све присутне да буду искрени и да кажу све примедбе, предлоге и сугестије када је упитању овако важна грана. Нагласио је да често кажемо за аграр да је грана која би требало да буде локомотива привредног развоја. Уважавајући методологију која ЕУ и прокламује и захтева, стратегија ће се радити у три фазе:

- Снимање постојећег стања и стављање резултата анализе постојећег стања на веб сајт - тада се могу дати примедбе, сугестије и коментари.
- Дефинисање стратегије, односно мисија - одредиће се стратешки циљеви, мере које ће бити употребљене и наравно из мера морају произаћи програми.
- Прављење акционог плана за пет година, а тим што ће се вероватно правити акциони план за сваку годину, јер тако је уобичајено.

Очекујемо да кажете у ком правцу би требало београдски атар да се развија када је у питању сточарство и прерада сточарских производа и све што је везано за сточарство. Сматрамо да би требало на неки начин да се регионализује Србија када је у питању

пољопривредно-прехранбена производња. Не може бити иста сточарска производња у свим општинама, а исто тако ни воћарско-виноградарска производња. Сматрамо да заиста треба искористити компаративне предности тог подручја, сву инфраструктуру и хумане ресурсе, односно људе и стручњаке, институције итд. И треба да заиста погледамо шта је то што наши професори са факултета и са института мисле, у ком правцу иде струка и наука и како тог стручњака припремити. Јер, ако разговарамо о приступним фондовима, о пројектима који су на вратима, не можемо их користити ако немамо стратегије развоја, ако немамо програме који ће бити у функцији тога. У којим правцима ћемо развијати наше комбинате који заиста имају респективну производњу, и како и у ком правцу развијати наша газдинства.

Лана Ивановић: У оквиру данашње фокус групе посвећујемо пажњу развоју сточарства и преради сточарских производа на територији града Београда. На територији града Београда је заступљено око 5,5% од укупног броја говеда у Републици Србији, при чему је највећи број у општинама Палилула, Обреновац и Младеновац. Свињарство је највише заступљено у општинама Обреновац и Младеновац, а на територији града се узгаја 6,4% укупног броја свиња у Републици. Број оваца на територији града је 4,5%, док је живина заступљена са 6,8% од укупног броја у Републици. Досадашњи развој сточарске производње како у Републици Србији, тако и на територији града Београда, карактерише се великим променама у расном саставу, броју грла, обиму производње млека и меса и јаја итд. Разлози за крупне промене које су се дешавале у сточарској производњи у последње време су многобројни и налазе се како у великим друштвеним, политичким и економским променама, тако и у све већој примени научних достигнућа у пракси. Расни састав значајно је промењен услед употребе селекцијских мера, унапређења исхране и услова смештаја, увоза грла из иностранства, примене вештачког осемењавања итд. Због утицаја свих наведених фактора, аутохтоне расе стоке које су некад доминирале готово да су нестале, па су покренути државни програми за њихово очување.

Колико је сточарство вишенамениски корисна грана пољопривреде говори нам и чињеница да оно омогућава и прерађивање и оплемењивање производа биљног порекла и њихово претварање у биолошки високовредне производе који се користе за исхрану људи и за индустријску прераду. Сточарском производњом постиже се :

- Боље коришћење земљишних површина и система за наводњавање гајењем крмних биљака као пострних усева
- Сточарство је мање зависно од природних услова и ублажава осцилације ратарске производње, па тако стабилизује пословање пољопривредних газдинстава
- Сточарска производња омогућава развој прехранбене индустрије, првенствено мекарске и кланичне индустрије
- Поред тога, сточарство омогућава и развој пратећих индустрија нпр. индустрија сточне хране, индустрија машина и опреме за пољопривреду и прехранбену индустрију и слично.

У последње време се ради смањења трошкове производње и побољшања пословања како самих произвођача сточарских производа, тако и прехранбене индустрије везане за сточарску производњу, све више посвећује пажња повезивању међу произвођачима, односно процесу вертикалне интеграције, као и повезивању пољопривредних произвођача са прехранбеном индустријом.

Проф. др Драго Цвијановић: Уважавајући нове савремене методе фокус група, и уважавајући да ћемо имати расправе када добијемо сводне анализе стања, и касније у

дефинисању стратегије односно мисије и свих стратешких циљева, сигурно ћемо моћи да утичемо на правце развоја нашег аграра, односно, агроиндустрије. Објективно, нама је потребно да стратегијом дефинишемо правце. Када будемо дошли до одређених програма, онда се можемо спустити на праве цифре нпр. колико треба крива, да ли треба фризијска или сименталска раса, да ли треба јоркшир или беркшир итд.

Проф. др Глигорије Трифуновић: Нема доброг пословања у пољопривредној производњи ако сточарство није најзаступљеније и у оквиру сточарства да примарна делатност буде говедарство и то је тако у целом свету. Ми у Србији имамо одличне природне ресурсе, имамо могућности за бављењем сточарском, односно говедарском производњом. Имамо и радну снагу, међутим потребно је приволети младе да се активирају, али имамо довољно радне снаге за одржавање пољопривредне производње. Имамо могућности да извозимо, ако се будемо добро организовали. То што ми на домаћем тржишту сада имамо релативно довољно меса и млека није резултат високе потрошње, него резултат ниског стандарда. Кратак осврт кроз бројно стање од 1975. године када је у питању говедарство. 1975. године било је око 2.650 хиљада говеда у Србији, од тога је било око 1.750 хиљада крива и степних јуница, око 1.100 хиљада било је само телад и јуница. Данас све заједно немамо ни 1.100 хиљада грла говеда, по подацима статистике из 2006. године, и сталан је тренд смањивања броја. Када је у питању производња млека, ту смо имали највећу производњу 1985, дакле од 1970. до 1985. године, смо стигли са 970 милиона литара на 1.800 милиона литара млека. После тога пад је био све до 1993. године, затим је дошло до малог повећања, а сада се врти око 1.500 милиона, односно нешто испод 1600 милиона. Млека има на тржишту, чак можемо рећи да нема ко ни да купује. Видимо чак да је дошло и до просипања млека у околини Лесковца.

Расни састав код нас је врло лош. Нама је ослонац у говедарству на нивоу Србије „српски сименталац“, он чини по процени негде око 80%, око 5% у Србији је високомлечних црно-белих говеда и остало су различити генотипови. Сада радимо на увозу одређеног броја грла из Аустрије и Немачке племенитог сименталца. То су грла која имају генетску предиспозицију као комбинована раса минимум 6.000 литара млека. За високу производњу млека треба да гајимо црно-бело говече, а треба и да оплемењујемо, селекционишемо и поправљамо својства „српског сименталца“. Такође, треба да обезбедимо бољу исхрану. И, наравно, да би имали квалитетну, одговарајућу храну, ми морамо уредити земљишта како на нивоу Србије, тако и на нивоу Београда.

Три основна програма за говедарство у Србији су:

- висока производња млека (млечно говедарство);
- комбиновано говедарство, где има два подтипа: у питомијим крајевима млеко-месо, а у крајевима са већим надморским висинама ту ће се више ићи са производњом меса и оплемењивање са товним расама;
- треће је висока производња меса. Ми можемо да произведемо довољно меса, међутим проблем је када нам одобре извоз рецимо 10.000 тона меса квалитетног јунећег, да ми не можемо обезбедити те количине, јер је за узгој јунади потребно доста времена.

Стога у изради стратегије говедарству треба посветити посебну пажњу. Потребно је сагледати Београд као Србију у малом.

Проф. др Драго Цвијановић је још једном нагласио да се стратегија ради у више фаза. Посебан акценат треба ставити на институције, законску регулативу, и на то како остварити мере, да би Секретаријат за привреду и Управа за пољопривреду могли

својим мерама аграрне политике да утичу на правац развоја, уважавајући компаративне предности које имамо.

Др Милован Пушић, Институт за примену науке у пољопривреди уже специјалности технологија и производња у свињарству: Статистички подаци нису потпуно тачни и стручњаци често не могу да се ослоне на њих. Рецимо, пад производње свих врста домаћих животиња, гледајући основно стадо, у статистици није тако драстичан како стручњаци процењују. Тако да треба проценити број, а не да се ослањамо само на статистику. Наравно, треба посветити пажњу рибарству, јер је ово врло важна грана у производњи меса. Код снимања стања није важно само бројно стање појединих врста стоке на територији Београда, него су врло важне и количине произведеног меса и млека, да би се стручњаци касније могли упутити у друге фазе израде стратегије. Велики системи, без обзира да ли ће се приватизовати, потребно је да се сачувају, да би се сачували основни ресурси, односно земљиште. У централној Србији, посед је изузетно мали само од 3,5 ha и велика је уситњеност поседа од 7 парцела велика препрека за развој пољопривреде Србије. На западу долази 40 до 60 хектара на једно породично газдинство и на тој површини може да се организује велика породична производња. На западу нпр. за запошљавање једног породичног газдинства треба, ако је свињарство код производње прасади 200 крмача, ако је производња млека то је нпр. 60 или више крава. Када се будемо прикључивали ЕУ, сусрешћемо се са проблемом заштите животне околине. Ни једна од наших фарми у овом тренутку нема изјубравање адекватно какво се тражи у ЕУ, него све одлази у канале, Дунав и др. Потребне су веће премије, субвенције, бољи кредитни услови у области пољопривреде, да се пољопривредни произвођачи припреме за улазак у ЕУ. Пошто статистички показатељи нису тачни, треба видети и покушати добити податке о броју стоке у колико је могуће од Министарства пољопривреде, у Управи за ветерину, која захваљујући обавезном обележавању стоке и вакцинацији то има (број приплодних грла, приплодне краве и приплодне крмаче). Треба покушати добити колико фармера има до 5 крмача, затим 5-10 крмача, до 15 крмача итд. Највећа концентрација свињарства до сада у Србији је била у Београду, због фарме Визел и осталих великих фарми. Ове фарме су велики расади приплодног материјала, и могу да служе као расадници приплодног материјала стоке за унапређење производње на индивидуалном газдинству.

Ненад Будимовић, саветник у Удружењу за пољопривреду и прехранбену индустрију у Привредној комори Србије: Сама стратегија пољопривреде мора да повуче са собом и примену система безбедности хране. Од првог јануара 2009. имамо примену *НАССР* система за све који се баве клањем, прерадом меса, производњом хране за животиње и регулисањем кланичног отпада, а не треба занемарити и регулисање отпада са фарми. Стање код кланичног отпада веома је лоше, јер ми не знамо чак ни колико се дневно произведе кланичног отпада и колико је отпада од које врсте домаћих животиња. Такође се не зна где је органски отпад из млекара. И овај проблем би требало да се уврсти у стратегију и разради. Већ се увелико касни са увођењем стандарда безбедности хране и основни је проблем недостатак средстава за имплементацију ових стандарда. Нагласио је да Европи недостаје 400-500 хиљада тона говеђег меса у наредних 4-5 година, због болести које су се појавиле у протеклом периоду и да би Србија требала да види у том своју шансу.

Професор Адамовић: Предложио бих да се посматра 15-20 година уназад, и да из тако снимљеног стања извучемо одређене закључке. Треба да извучемо позитивне ствари које су се десиле у том периоду. Видљиво је из претходног периода да, рецимо, стално долази до повећања броја крава на индивидуалним газдинствима, тако да је све већи број фарми

са 30 и више крава, док је у Европи просечна величина фарме око 60 крава са око 70-80 хектара земље. Позитивно је и то што се повећао генетски потенцијал, захваљујући генерирању квалитетног генетског материјала у земљи и захваљујући увозу. Позитивно је и то да је дошло до побољшавања и осавремењавања механизације која је у функцији производње и дистрибуције хране и посебно у сфери muže крава. Савремена опрема за мужу крава, уз едукацију радника који раде, данас омогућава да већи фармери имају екста класу млека, која је на нивоу класе квалитета у Европи, а то је 100-200 хиљада укупних бактерија и испод 400 хиљада соматских ћелија. Дошло је до побољшања услова живота на селу - нпр. путна мрежа и млади све више остају на селу. У даљем излагању је проф. др Аврамовић представио породично газдинство Гојка Кнежевића, предузеће „Муза“ из Деча, које се бави производњом и прерадом млека (поседују мини млекарну). Ово газдинство има капацитет од 120 крава, а тренутно држи 96 музних крава, од којих је највећи број увежен из Аустрије. Интересантно је да даје кравима да пију сурутку, што се код нас ретко ради, и на тај начин затвара круг кретања органске материје. Као допунску делатност има мали број оваца које одржавају круг фарме, свиње којима даје сурутку, као и рибњак.

Гојко Кнежевић из предузећа „Муза“ из Деча: Нагласио је колико је значајно да се повећа производња пре уласка у ЕУ, јер ћемо добити квоте и по њиховом увођењу више се неће моћи утицати на повећање производње примарних пољопривредних производа. Поред суше која увелико утиче на производњу, велики је утицај макроекономске политике. Изнео је да је сада проблем пословати и са већим бројем крава (нпр. 50 крава) и да је потребна стабилна политика стимулација производње млека, са дугорочним мерама аграрне политике. Дневна производња млека са ове фарме је 1.500-1.600 литара млека и код коопераната има још око 200 крава. Поседује сопствених 60 хектара земље, а од државе је узео у закуп још 200 хектара земље на којој углавном производи храну за краве. Уведен је *НАССР* систем квалитета у млекарни. Указао је на потребу едуковања произвођача, и сам је организовао предавања и увидео је њихове позитивне ефекте. Сматра да је потребно отворити националне (државне) лабораторије за испитивање млека, а не да његову контролу врше сами откупљивачи.

Проф. др Сретен Јелић: Нагласио је као и претходни саговорници да немамо довољно производње за извоз, чак и када добијемо могућност извоза. Проблем се налази у томе што је мала просечна потрошња и код домаћинстава у земљи, па то додатно отежава ситуацију. Истакао је проблем повећања старости становништва које се бави пољопривредом и нагласио да је потребно пронаћи решење кроз мере аграрне политике.

Проф. др Глигорије Трифуновић: Нагласио је да преко 60% домаћинстава има испод 3 хектара земље, око 17% има од 3-5 хектара, 16,9% има од 5-10 ха, 5% има од 10-20 хектара и свега 0,8% има изнад 20 хектара земље. Само домаћинства која имају преко 20 хектара могу се озбиљније бавити пољопривредном производњом. Истакао је да у Србији има довољно високих, виших и средњих школа и стручног кадра, али је проблем што кадар који је завршио те школе није мотивисан да ради у пољопривреди.

Драган Милановић из Секретаријата за привреду је указао на то да град издваја одређена средства за пољопривреду, али да су та средства ограничена. Истакао је значај пољопривреде и услове који постоје за њен развој на територији Београда.

Проф. др Драго Цвијановић: Указао је на значај и могућност повезивања произвођача, било преко задруга, кооператива или на неки други начин.

Мика Стоисављевић, ЗЗ Слога, Младеновац: Истакла је потребу веће примене научних сазнања у пракси. Општина Младеновац има изузетне услове за сточарску

производњу, али сада је производња јако слаба у односу на претходни период када су били велики произвођачи млека и товне јунади. Сматра да су произвођачи веома флексибилни, али је потребно створити економске услове да би они производили и да ту држава мора да узме важну улогу. У последње време је велики проблем што се коришћењем лоших семена за вештачко осемењавање и укрштањем раса говеда утиче на погоршање расног састава на подручју ове општине. Наведен је пример држања музних грла у Шпанији у јефтиним објектима (надстрешница), али са компјутерском мужом, као могућност у ком правцу би се могли развијати наши индивидуални произвођачи.

Гордана Ристић, директор Заједнице сточарства: Од 04. до 08. јуна, ова заједница је организовала међународни симпозијум млекара на Тари, али је велики проблем што се углавном не појављују произвођачи, без обзира што је ангажован велики број стручњака као предавача. Да би произвођачи имали сигурност у производњи, да се не би и даље дешавало да произвођачи подигну кредите и ураде савремене објекте који на крају стоје празни, држава треба да направи дугорочни план развоја пољопривреде. Такође је потребно оформити саветодавне установе.

Др Милован Пушић: Сматра да саветодавна служба мора бити значајан сегмент у стратегији развоја Србије, односно Београда. Истакао је да на западу не може бити пољопривредни произвођач неко ко није завршио средњу пољопривредну школу, и потребно је да и код нас држава обезбеди бесплатно школовање напредних пољопривредних произвођача, да би се они вратили на имање. Наведен је податак да има само 147 саветодаваца у централној Србији, што је изузетно мали број саветодаваца, са обзиром да на овај број долази 500-600 хиљада домаћинства.

Фокус групу је закључио **Гаврило Веселиновић**, износећи пар својих запажања:

- Београд има 58-60 хиљада пољопривредних домаћинства, требало би да се тај број за 10-20 година смањи на 5-10 хиљада газдинства, а да се повећају поседе и из тога роди већа робна производња.
- Макроекономском политиком потребно је повећање поседа на 20, 30 или 50 хектара по домаћинству. Држава треба да подстиче овај процес. Потребно је променити и закон о наслеђивању земљишта с циљем укупњавања поседа. Боримо се да повећамо ниво производње, конкретно млека, и све то да би стартовали са бољих позиција, приликом уласка у ЕУ, да би нам одредили боље квоте. Залаже се за очување и мањих газдинстава која имају 5-10 крава, али да се она уједно баве и другом производњом, рецимо товом јунади.
- Да се сачувају велики системи који већ имају по 2.000-3.000 крава на појединим фармама или 10.000 крава у ПКБ Корпорацији. Треба их сачувати бар у наредних 5 година док не дође до стварања великих индивидуалних произвођача.
- Велики проблем необрађених површина плодног земљишта.
- Такође постоји потреба увођења стандарда. ПК Београда ради скоро 4 године на увођењу стандарда од ISSO 9000 и HACCP. Привредна комора са другим институцијама организовала је 6 или 7 семинара у више градова у вези с увођењем стандарда.

Извештај саставила: Лана Ивановић, ИЕП, Београд

Тема број 7: «Канали пласмана пољопривредно-прехрамбених производа»

Бројна анкетна, односно теренска истраживања, која је протеклих година ИЕП спроводио међу пољопривредним произвођачима у Србији (индивидуалним пољопривредницима, задругама, пољопривредним предузећима) - у контексту израда стратегија развоја локалних заједница - указују да тржиште пољопривредних производа и инпута за пољопривредне производе није законски регулисано. Осим у производњи млека и индустријским културама, у пољопривреди Србије готово да нема организоване и уговорне производње, а термини који би најбоље одсликавали ово тржиште су: закупци, шлепери, шверцери, сива економија или трговина на црно.

У анкетном испитивању, пољопривредни произвођачи као доминантан проблем у свом пословању готово увек виде проблем пласмана, под чиме подразумевају: несигурност и непознате услове пласмана (непознат купац и цена до саме продаје производа), неорганизован откуп и стихијске токове на тржишту, монополизовано тржиште, сиво тржиште, велике осцилације, диспаритете цена и сл. С друге стране, пољопривредници и када су удружени, што је реткост, на тржишту наступају разједињено, односно појединачно.

Што се тиче канала пласмана, пољопривредници су - сем кванташких пијаца, мегамаркета (где може ући мали број њих), трговаца, прекупаца, директних извозника - упућени још једино на:

- Задруге, које су одавно престале да обављају своје основне функције, укључујући и пласман пољопривредних производа и
- Прерађиваче, са којима немају уговорну, нити дугорочну сарадњу и најчешће овом сарадњом нису задовољни (ни ценом, ни условима откупа, ни чекањем на наплату) - ово посебно код воћа, поврћа, стоке.

Тек од скора развили су се и модерни откупни центри «Делта Аграра» (на локацијама Челарево, Удовице и Крушевац), који сортирају, калибрирају и пакују производе под препознатљивом робном марком ФАВОЛА. Кооперантима обезбеђују техничку и саветодавну подршку, као и надгледање целокупног производног процеса. Постоји контрола квалитета при пријему и највиши стандарди у паковању, складиштењу и транспорту.

Из свега претходно реченог може се закључити да пољопривреда Србије није и са оваквим каналима промета не може бити адекватно статистички, «порески» и, што је најважније, билансно обухваћена. Имамо чак и велике произвођаче, велике површине под неким културама и велико питање који је део њихове производње, тј. пласмана покривен рачунима и званичним токовима откупа.

За крај требало би истаћи и да је у најновијем извештају Светског економског форума Србија, према критеријуму «ефикасност тржишта роба», рангирана у 2007. години на 114. позицију, од укупно 131 анализиране светске економије. Лошије од Србије су неке земље Африке, Азије, Јужне и Централне Америке. Критеријум ефикасност тржишта роба управо значи обезбеђење најбољег могућег окружења за размену роба: здрави услови конкуренције, сигурност купопродајних уговора, минимум државне интервенције, софистицираност купаца, одсуство монопола. Истовремено, према критеријуму «институција» (заштита својине, заштита права грађана, државна управа, законодавство, независно и ефикасно судство, етика и корупција), Србија је, у најновијем Извештају Светског економског форума, у 2007. години рангирана на 99. позицију, од укупно 131 анализиране светске економије.

Имајући све ово у виду, усмеравање и развој пољопривреде требало би делом одвојити од «одговорности», односно мера и активности само Министарства пољопривреде Р. Србије. Старање «здраве» државе, законски и правно уређене, са развијеним механизмима и институцијама које осигуравају примену закона - у делокругу рада је свих министарства, тачније целокупне политичке структуре земље.

Извештај саставила: мр Весна Параушић, ИЕП, Београд

Тема 8: «Улога науке и струке у развоју пољопривреде града Београда»

Проф. др Глигорије Трифуновић: Наше школство је врло добро. Морамо прихватити ово тренутно стање са болоњском декларацијом. Како је до сада рађено у високом школству, а и у средњем и основном образовању, наша деца су боља до 30% у образовању у односу на децу са запада. Они издвоје најбоље и њима омогуће све. Ми наше шаљемо напоље јер нисмо у могућности да их финансирамо. Сада у овим процесима транзиције, када је у питању образовање, не знам колико ћемо се снаћи. Огроман број људи на факултету у свему томе не може да се снађе. Мораћемо да одболујемо један период. Опет заостајемо у развоју. Морамо радити како се налаже. О томе да ли имамо довољно пољопривредних школа у Београду, пољопривредни факултет и ветерину, оно што је везано за аграр, то је релативно питање. Свега тога имамо довољно. Сада треба ту децу запослити. Држава треба одређеним мерама да их подстиче, мотивише и да их запосли. Треба конкретно рећи шта треба чинити. У оквиру израде стратегије, потребно је уклопити стратегију Београда у стратегију целе Србије. Ми не знамо какав је аграр у Србији. Немамо званичан документ. Све београдске општине представљају заправо три рејона где може да се обавља интензивна производња, полуинтензивна или екстензивна. Имамо и равничарски и брдски регион. Потребно је одредити где ће се шта гајити. Након израде документа, потребно је дати стручњацима да одређују конкретне планове за реализацију одређених линија производње, било да је то сточарство, воћарство, повртарство и друго. Дакле потребно је урадити неких 17 мини стратегија по општинама које ће се уградити у ову стратегију на нивоу града, а она да се уклапа на нивоу Републике. Овде треба применити апликативну науку, односно струку, технологију, да сагледамо ресурсе на нивоу града, не само земљиште, већ и људске и климатске ресурсе. Након анализе тих података, моћи ћемо да дамо решења. Треба узети у обзир специфичност града Београда и то да треба нахранити 2 милиона људи. Обезбедити довољне количине млека свакодневно, а да не спомињемо друге прерађевине. Мора се задржати Пољопривредни комбинат који је неопходан Београду. Не треба уклањати све што је било раније. Треба видети како он може да се трансформише и како од њега можемо имати највише користи. Може и држава да интервенише ако се одреди да је то од вишег интереса.

Проф. др Драго Цвијановић: Стратегија не може решавати рад других институција. Међутим, она може указати на одговарајуће потребе. У одређивању оптимистичког, реалног или песимистичког сценарија пољопривредне производње, јавља се потреба за људским ресурсима, на шта може да нам укаже стратегија. Велики је број агронома који немају посао, а који се могу ангажовати у стручним службама.

Професор Сава Вучковић, Пољопривредни факултет Земун: Поређењем стратегија пољопривреде Србије и осталих земаља, јавља се потреба за формирањем три плана одрживости:

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- план социјалне одрживости (људски ресурс);
- план економске одрживости (економски интерес производње);
- план еколошке одрживости (не нарушити ресурсе).

Стратегија пољопривреде Београда треба да буде у складу са стратегијом развоја пољопривреде Србије. Потребно је знати шта ће се производити у наредних 50 година. Неопходно је прво дефинисати тржиште, односно где пласирати робу. Наредни корак подразумева дефинисање производње и организације. Након свега тога, потребно је извршити одговарајућу едукацију која ће бити у складу са одређеном производњом и организацијом. Није проблем произвести, проблем је нестабилно тржиште и гарант откупа. Субвенције и кредити нису потребни пољопривредницима уколико имају тржиште. На основу познавања тржишта, можемо организовати смерове на пољопривредном факултету и на тај начин да формирамо адекватне кадрове.

Др Раде Протић, Институт за примену науке у пољопривреди: Већ постоји велики број стратегија пољопривреде које су урађене уназад 50 година које су још увек актуелне. Међутим, проблем је што се није приступило њиховој реализацији. Током осамдесетих и деведесетих година, пољопривредна производња је ишла узлазном путањом. Последњих петнаест година готово све производње су смањене за 30%, а неке и за 50%. Немамо одговарајућу технологију. Велики је проблем и са стањем у науци. На 1.000 становника смо имали 12 научника, а данас око 8. По пољопривредној производњи смо најпознатији у свету. Србија има своју генетику и пољопривредни произвођачи имају знање, али недостаје логистичка подршка. Свака производња мора да се реализује на дужи низ година. У Београду има око 180.000 ha обрадивих површина које треба да сервисирају институти. У Београду нема пољопривредних станица и стручних служби. У Србији влада трговачки лоби. Можемо извозити пољопривредне производе и преко њих извозити и знање. Током деведесетих година је широм света посејано око 1 милион ha наше генетике, што је резултирало и ангажовањем преко 200 стручњака у многим земљама.

Проф. др Предраг Пућа, Пољопривредни факултет Земун: Струка се данас налази на раскршћу сировине и тржишта. Те две компоненте се морају посматрати заједно. Треба сагледати који су захтеви тржишта. Када одредимо те захтеве, то ће нас вратити на сировине. Да би извозили сировине, морамо имати порекло производа. Код нас се на то не обраћа пажња. За извоз на готово сва тржишта се као услов поставља питање порекла робе. Следећи важан проблем је уситњеност пољопривредних газдинстава која нису у могућности да испуне захтеве тржишта. Потребно је да се уведу стимулације за удруживање и укрупњавање земљишта. Произвођачима недостаје образовање. Њима није потребно начелно образовање већ је потребно да се едукација стриктно усредсреди на циљ и да се едукују циљани произвођачи. Едукација би требала да подразумева: сертификацију, порекло и повезаност са међународним институцијама. У процес едукације је потребно укључити постојеће саветодавне службе. Наше тржиште ће временом постати исто као и друга тржишта које ће постављати своје захтеве према другима.

Представник земљорадничке задруге: Задруга представља ћелију пољопривреде. Потребно је успоставити следећу релацију: пољопривредник - задруга - привредна комора - Министарство пољопривреде. Задруга би требало да контролише пољопривредног произвођача од набавке сировине, производње до пласмана. Задруга треба да има одређени број људи из науке који ће сарађивати са факултетима и институтима. Такође је потребно да задруга контролише стање и коришћење механизације. Механизације има много и нерационално се користи. Сарадња ПКБ-а са

људима на терену је слаба. Само гледају на свој профит. Потребно је извршити едукацију пољопривредних произвођача и извршити анализу земљишта.

Проф. др Глигорије Трифуновић: Не сме се уништити ПКБ. Велики је проблем што се пољопривредном производњом баве људи који нису из сфере пољопривреде. Пољопривредне произвођаче је потребно да обилазе људи из пољопривредних станица. Пољопривредне станице је потребно да посећују професори са факултета. Потребно је обилазити терен и давати конкретне савете.

Јелена Чорбић, средња пољопривредна школа: Ми имамо хумани ресурс. Имамо основу да образујемо и стварамо људски потенцијал. Највећи проблем је како их запослити. Велики број образованих не остаје у науци.

Проф. др Милан Милановић: Највећи проблем је тржиште. Поставља се питање: да ли Србија има аграрну политику? Без државе, пољопривреда не може да се организује. Потребно је: успоставити организацију (институције), едукација (стандарди, струка, наука и технологија), мотивација (субвенције, подстицаји).

Биљана Милић Перић, Пољопривредна школа: Велики број деце која долазе у средњу пољопривредну школу долазе са пољопривредних газдинстава. Они очекују да стекну одговарајуће знање и да га касније примене на својим газдинствима. Проблем је у томе што не добијају информације нити су мотивисани. Предмети које похађају су превазиђени. Младим пољопривредницима се највише баве невладине организације уместо ржава. Пример: Фонд за дошколавање младих пољопривредника обезбеђује стипендије за младе пољопривреднике да се едукују у иностранству. USAID обезбеђује око 15.000 долара бесповратних средстава младим пољопривредницима који имају идеју да је и реализују. Државне институције морају да обезбеде праксу.

Проф. др Сретен Јелић, Пољопривредни факултет Земун: Пољопривредна газдинства не могу очекивати бољитак. Разлог је у томе што је мали број образованих људи на пољопривредним газдинствима. Често се каже: ако не учиш, остаћеш на селу. Мали број младих који заврши средњу школу настави са студирањем. Системски су покидане везе између задруга и научних институција.

Др Владана Хамовић: Изнети ставови представљају само декларативну подршку примени науке. Искуства са терена указују на то да нема помоћи пољопривредним произвођачима, односно, пољопривредни произвођачи немају коме да се обрате за савет. Професори долазе и држе предавања, а када дође до конкретизације, онда немају времена и журе. Поставља се такође и питање плаћања људи који ће давати савете. На терену недостају стручне службе. Општина Сурчин представља редак пример успешне сарадње између струке и директног пољопривредног произвођача. Др Адамовић је дао изванредан пример произвођача из Деча, који је уз помоћ његових савета саградио сјајну фарму.

Проф. др Драгић Живковић: Стање у факултетском образовању. Тренутно је у току прилагођавање болоњској конвенцији коју је потписало око 40 земаља, а међу њима и Србија. На Пољопривредном факултету у Земуну су студије организоване на следећи начин:

- основне академске студије - 4 године (није дипл)
- академске студије - мастер - 4+1 година
- академске студије - специјалиста - 4+2 године
- академске студије - доктор наука - 4+3 године

Постоји преносни систем бодова. Пољопривредни факултет покушава да имплементира у свој програм најсавременија сазнања из пољопривреде. Мисија

Пољопривредног факултета је: системски рад на обезбеђењу квалитетног рада студијских програма, наставе, истраживања, вредновања студента, издавању уџбеничке литературе, обезбеђењу ресурса за извођење наставе, процес управљања факултетом, подизање ефикасности образовног процеса. Мисија се ослања на:

- Закон о универзитету и високом образовању
- Образовни процес
- Научноистраживачки рад
- Издавачку делатност.

Циљ Пољопривредног факултета је пренос најновијих сазнања у пољопривреди и прехранбеној индустрији. Стечено знање омогућава студентима самосталан рад у свим институцијама надлежним за пољопривреду. Успостављањем новог образовног система, студент постаје партнер. Велики проблем са којим се сусрећу факултети је процес акредитације. Сама акредитација подразумева, поред осталог, обезбеђење адекватне опреме и простора (око 4 m² по студенту). Стратегија пољопривреде Србије - направљени су велики пропусти. Проблем се јавља и са стеченим звањима. Наиме, дипломирани агроекономисти нису били у могућности да се запосле у финансијским институцијама иако је преко 70% градива управо економског карактера. Такође је велики проблем непостојање стручних већа. Некада је постојало стручно веће за правне, економске, агроекономске, демографске и статистичке науке. Данас је то сведено само на Стручно веће за правно-економске науке. Веома су важна саветовања које организују научне институције. Стручна саветодавна служба - Сваки професор или доцент треба да руководи неком саветодавном службом и да обилази пар пољопривредних газдинстава. У свету је то решено на следећи начин:

- Доцент - 10% ради са стручним службама, а 90% држи наставе
- Ванредни професор - 20% ради са стручним службама, а 80% држи наставе
- Редовни професор - 30% ради са стручним службама, а 70% држи наставе

Проф. др Драго Цвијановић: У свету готово да нема стручне службе, а да нема агроекономисту. Пољопривреда је бизнис.

Ђорђе Драгослов - задруга Сланци: У Сланцима се око 80% људи бави пољопривредном производњом. Мали произвођачи не треба да нестану. Они морају да се удружују и да заједно пласирају своју робу. Највећи проблем је тржиште. У Сланцима, пољопривредном производњом се баве и људи који су других образовних профила и достижу врхунске резултате. Не постоји одговарајући подстицај за пољопривреду. Пољопривредни стручњаци, који раде у пољопривредним апотекама, дебело наплаћују своје савете.

Миодраг Весели, ПКБ: Развој пољопривреде код нас, више него икад раније, треба да се ослони на резултате научних истраживања и њихове примене у пракси. Основни носиоци имплементације развоја аграра треба да буду научноистраживачки центри и саветодавна служба. Рад саветодавне службе код нас је организован кроз рад Института за примену науке у пољопривреди и регионалних пољопривредних станица. Активности ове службе се свде на примењено истраживање у виду експерименталних испитивања нпр. семена, биљака, стоке итд. са циљем преноса сазнања на произвођаче. Саветодавне службе треба да пруже савете о стратегији инвестирања, затим о другим видовима пословног планирања или могућностима интересног удруживања, које су ограничене и не допиру до највећег броја пољопривредника. Подаци појединих истраживања на територији Србије показали су да око 50% газдинстава никад није чуло за саветодавне службу док 30% осталих не зна где да је пронађе. Пољопривредне

станице такође обављају функцију контролора у име Министарства пољопривреде, што представља сукоб интереса и не може се спроводити ако се очекује да саветодавна служба ефикасно функционише. Постојећи систем саветодавне службе преко пољопривредних станица није у стању да пружи адекватан сервис, због неадекватне структуре, недостатка опреме, знања и кадровског капацитета. У складу са изнетим потребно је урадити следеће:

1. Неопходно је разграничити саветодавне од контролних функција.
2. Саветодавну активност више фокусирати ка породичном комерцијалном газдинству и, поред неопходних савета везаних за примену у производњи, понудити и друге садржаје везане за:
 - Пословно управљање
 - Комерцијално пословање
 - Обезбеђење тржишних информација
 - Обезбеђење савета у вези с начинима и облицима интересног удруживања у задруге, машинске прстенове, кластере, итд.
3. Саветодавна служба мора да пружа сервис не само пољопривредним произвођачима, већ и прерађивачима и трговцима, односно свим учесницима у производном ланцу, и то: о производњи, о тржишним информацијама, о економици пословања, о захтевима за заштиту животне средине, о захтеваним стандардима и протоколима (*HACCP* и *GLOBALGAP*), о бизнис плановима итд. Односно, неопходан је један интегрисани систем саветодавног лица за све учеснике у производно-продајном ланцу.
4. Проширити мрежу саветодавне службе тако да свака већа месна заједница има канцеларију саветодавне службе и на тај начин учинити службу доступнијом корисницима услуга. Овако организована саветодавне службе би омогућила и запошљавање великог броја стручњака али и захтевала специјализацију стручног кадра. С тим у вези, неопходно би било организовати образовне центре за едукацију стручног кадра.
5. Кадровски и стручно ојачати службу кроз успостављање система контроле и одговорности и перманентне едукације. Увести лиценцу за саветодавце, која би се обнављала на одређени временски период.

Извештај саставио: мр Иван Ђурић, ИЕП, Београд

II. ИЗВЕШТАЈИ СА ФОКУС ГРУПА ОДРЖАНИХ ПО ОПШТИНАМА

I. 1. ОПШТИНА ПАЛИЛУЛА

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Палилула 22. и 23. маја 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Извесне површине пољопривредног земљишта годинама стоје необрађене; ове површине нису у власништву индивидуалних произвођача, већ ПКБ Корпорације, или је власништво над земљиштем спорно;
- ПКБ Корпорација има велики утицај на повраћај земљишта у Овчи; ово предузеће „држи“ монопол над општинском земљом и из тог разлога ту земљу не може нико да узме у закуп;
- Отежан пласман пољопривредних производа;
- Висока цена репроматеријала, ниске цене пољопривредних производа;
- Мале субвенције и неповољни услови кредитирања (високе каматне стопе);
- Лоша информисаност пољопривредних произвођача; не постоји комуникација између општине (сектора за пољопривреду) и пољопривредних произвођача;
- Неорганизована саветодавна служба;
- Пољопривредници не виде предност у удруживању;
- Постојеће задруге се углавном баве трговином;
- Недостатак прерађивачких објеката;
- Велико загађење воде и ваздуха које долази из Панчева и ПКБ-а;
- Временске неприлике – суше, поплаве; није завршена мрежа канала и долази до честог плављења земљишта јер се постојећи канали не чисте;
- Процесом денационализације је 1992. године враћен део општинске земље сељацима, међутим, то земљиште није укњижено; велика препрека укњижавању земљишта је скупа администрација и бирократија.

Предлози пољопривредника:

- Оснивање задруге која би решавала проблеме пољопривредника;
- Изградња силоса, сушара, хладњача, прерадних капацитета;
- Изградња колектора за канализацију и канализационе мреже;
- Реконструкција и изградња система канала за одводњавање, изградња насипа за одбрану од поплава;
- Потребно је извршити процес комасације земљишта;
- Повећати подстицајна средства у пољопривреди и субвенције;
- Обезбедити дугорочне кредите са дужим „грејс“ периодом и унапредити тржиште лизинга за куповину опреме у пољопривреди;
- Потребно је формирати аграрни буџет за сваку општину;
- Град Београд би требало да има свој фонд за пољопривреду, независно од Министарства пољопривреде. Средства из тог фонда би требало да се дају за дугорочно кредитирање пољопривредника. Предлог за дугорочне кредите: период за који се одобрава кредит – 10 до 15 година. Грејс период од 3 године када се не плаћају никакве дажбине.
- Укинути ПДВ за пољопривредне машине и сировине;

- Потребна је боља организација производње и промета пољопривредних производа;
- Формирање кванташке пијаце код „памучног“ комбината;
- Извршити повраћај земљишта;
- Поједностављење процедуре око преноса власништва над земљом;
- Формирање саветодавне службе.

1.2. ОПШТИНА ОБРЕНОВАЦ

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Обреновац 18.07.2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Неорганизован откуп пољопривредних производа;
- Недостатак стручне саветодавне службе чији би представници обилазили произвођаче на терену;
- Потребно је извршити контролу семена и ђубрива који се продају на тржишту; велики је проблем што је за многи репроматеријал истекао рок трајања, а он се налази у продаји (често оно што пише на декларацији није оно што се налази у паковању);
- У говедарској производњи потребно је посебну пажњу посветити контроли семенског материјала за вештачку оплодњу; овде постоје многобројне малверзације (узгајивачи говеда нису сигурни какав генетски материјал добијају);
- Кредити које нуде комерцијалне банке су јако неповољни;
- Велики део необрађеног земљишта (30% пољопривредника стално обрађује земљу, а око 30% повремено); примера ради, у селу Забрежје необрађено је чак 70% земљишта;
- Неадекватан приступ парцелама;
- Потребна је анализа земљишта; проблем код постојеће бесплатне анализе земљишта је тај што се свима појављују исти резултати, што је немогуће; потребно је да постоји строга контрола при анализи земљишта;
- Одводњавање представља већи проблем него што је наводњавање;
- Дивљи сирак и амброзија представљају велики проблем.

Предлози пољопривредника:

- Потребно је да држава уреди амбијент у коме ће се знати шта треба и колико да се произведе и да након производње роба буде откупљена по унапред одређеној цени;
- Потребно је довршити изградњу мреже канала за одводњавање;
- Формирање саветодавне службе на нивоу општине;
- Организовати општинску комисију која ће извршити контролу ко обрађује земљиште а ко не;
- Потребно је направити анализу да ли је потребно да се осемењавање врши бесплатно или да се плаћа с циљем побољшања квалитета семена; потребно је да постоји избор семена за вештачку оплодњу, па да се омогући пољопривреднику да бира семе и плати за квалитет, а да при том буде сигуран да је семе квалитетно;
- Потребна је контрола свега што се увози;

- Потребно је редовно исплаћивати регрес;
- Треба погледати примере како земље у окружењу решавају питање пољопривреде; у Хрватској регистровано домаћинство добија 400 евра, организован је откуп и слично.

1.3. ОПШТИНА МЛАДЕНОВАЦ

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Младеновац 16.06. 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Држава нема стратегију развоја воћарске производње;
- Пољопривредници не знају (немају информације, ни када питају у министарству, ни у пољопривредној станици «Космај») који сортимент воћа европско тржиште тражи; на тај начин пољопривредници немају никакво усмерење у производњи;
- Пољопривредници немају знања када је у питању коришћење средстава за заштиту биља, нити имају поуздане и стручне саветодавце;
- Сумња се у квалитет минералног ђубрива и средстава за заштиту биља, а нема независне лабораторије која би испитивала квалитет ђубрива и заштитних средстава;
- Само једна сорта брескве је регистрована, а има их бар 50 на домаћем тржишту;
- Не постоји контрола квалитета пољопривредних производа, посебно воћарских, на садржај пестицида;
- Неефикасан рад инспекцијских органа и царине;
- Проблем пласмана воћа и стоке – коме продати, како продати (поготово за велике произвођаче); у пласману воћа и стоке појављују се накупци, трговци (велики део промета иде без рачуна, ван легалних и регуларних токова);
- Ниска цена увозног воћа спушта и цену домаћем воћу;
- Велика разлика у цени воћа коју добија пољопривредни произвођач и цене која се остварује на иностраном тржишту;
- Десеткован сточни фонд;
- Мали број крупних произвођача у сточарству; рентабилна производња млека немогућа је без предаје 100 л млека дневно у просеку;
- Осцилаторна тражња млека и осцилаторна цена (промена цене млека у току ове године - пад цене у првом тромесечју 2008. године);
- Земљорадничке задруге не могу да се, у условима нелојалне конкуренције и законски неуређеног тржишта, упусте у послове уговарања производње и откупа (нема поузданих и сигурних купаца, наплата је неизвесна, пољопривредни произвођачи неповерљиви и несигурни у количинама које могу да понуде);
- Поремећени паритети на релацији инпуту за пољопривредну производњу – пољопривредни производи;
- Стара механизација;
- Остарело село; мали посед;
- Мали је број стручњака (ветеринара, заштитара) на терену (међу произвођачима).

Предлози пољопривредника:

- Продајом воћа би требало да се баве произвођачи, који би гарантовали за квалитет својих производа (садржај пестицида и осталих материја);
- Да држава омогући субвенцију репроматеријала и за воћарску производњу;
- Пољопривредници захтевају строгу контролу квалитета пољопривредних производа.

I.4. ОПШТИНА ЛАЗАРЕВАЦ

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Лазаревац 18. 07. 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Значајне површине квалитетног пољопривредног земљишта претворено у површинске копове, уз истовремено спору техничку рекултивација земљишта од стране РБ «Колубара»;
- Мало интересовање за бављење пољопривредом, посебно код младих;
- Млади који имају интересовање да се баве пољопривредом - немају подршку Министарства пољопривреде;
- За сва улагања у пољопривреду, пут је дуг и компликован;
- Неповољни услови кредитирања пољопривредника; банке наплаћују високе камате, уз максимална обезбеђења; за добијање кредита потребне су велике гаранције, а требало би да средство обезбеђења буде оно што је од тих средстава купљено (1:1);
- Неизвесност – пољопривредници никада не знају које уредбе ће бити усвојене и када;
- Кашњење у финансирању: ратарима је у пролеће потребна финансијска подршка, па је недопустиво да се уредбе о краткорочним кредитима касно усвоје;
- Нуједначено финансирање: захтеви по уредби «120 евра/ха» се редовно примају, али исплата средстава је неуједначена (некада је за 15 дана, некада за 45 дана) – пољопривредници су стално у неизвесности;
- Злоупотреба подстицајних средстава која даје Министарство пољопривреде од стране корисника-регистрованих газдинстава;
- У великом броју општина не постоји служба за матичење или је има само за краве, па сточари не могу да остваре своја права на субвенције (за прво јарење, за прво јагњење и сл.);
- Матичне службе су често слабо опремљене, без довољно људства и возила, што за последицу има немогућност обиласка терена, неодрђивање посла и немогућност сточара да наплате своје субвенције;
- Није завршен процес приватизације у ветеринарском сектору, што знатно доприноси лошем стању у сточарству;
- Прегледи ветеринара скупи;
- Укњижавање објекта у сточарству је изузетно скупо и оптерећено бројном администрацијом;
- Пад сточног фонда;
- Неорганизован откуп стоке, воћа; немогуће планирање производње – не зна се да ли ће се појавити откупљивачи или не, по којој цени ће откупљивати;

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- Највећу зараду од меса имају кланичари и продавци меса а не произвођачи;
- Нема гарантованих, оријентационих цена; при том се осцилације у цени живих свиња код нас се крећу и до 100%;
- Висок раст цена репроматеријала у пољопривреди;
- Компликована процедура око увођења нових сорти воћа;
- Споро мењање рејонизације (услов за остваривање неких подстицајних средстава је нпр. припадност виноградарским рејонима, па пољопривредник који не припада ниједном рејону не може да дође до средстава иако у пракси ради у рејону где има виноградарске производње);
- Недостатак сарадње са стручним службама, чак и у случају великих и озбиљних пољопривредних произвођача;
- Нема истинских удружења пољопривредника, иза којих би стајало Министарство пољопривреде;
- Србија нема директне субвенције по кошници за пчеларе; увођење стандарда у пчеларству је скупо, а субвенције на опрему износе свега 10-15%;
- Мали је број брендираних производа; пољопривредници не знају и немају новаца да брендирају своје производе (ајвар, сир, ракију, суво месо);
- Развој сеоског туризма захтева много «папирологије», дозвола, пројеката, планова; све је врло компликовано, посебно за сељака;
- Општине немају ингеренције над пољопривредом; потребно је надлежност над пољопривредном спустити са градског на општински ниво;
- Недостатак радне снаге у пољопривреди.

I.5. ОПШТИНА СУРЧИН

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Сурчин, 23.06. и 02.07. 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- 90% производње свиња у Србији је у нерегистрованим објектима, што значи да не постоји гаранција да се тов свиња обавља уз минимум зоохигијенских и ветеринарско-санитарних услова. С друге стране, да би индивидуални пољопривредни произвођач регистровао објекат за узгој свиња, правна процедура је дуга и скупа (потребан је извод из катастра да је објекат легализован; потребна је сагласност комуналног или еколошког инспектора; не може се регистровати објекат ако је 200 метара удаљен од места становања); да би произвођач изместио објекат даље од места становања, потребне су му велике инвестиције (вода, струја), а при том не може се ни добити грађевинска дозвола на квалитетном пољопривредном земљишту (иако је то земљиште у саставу газдинства);
- У сточарству нису усклађени закони; стари закони форсирају друштвене фирме које више не постоје (поготово на плану извоза свиња); закон о сточарству још увек није донет;
- Пад фонда свиња у свим општинама Београда (30-40% чланова Удружења свињара «Доњи Срем» престало је да држи свиње);
- Стока веома лошег генетског састава;

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- Јако је мало приплодних грла из увоза (у иностранству су репродукциони центри државни и веома мало стоке излази за продају; може се преко трећег лица или неке приватне фарме доћи до приплодног материјала, нешто нижег квалитета, али за на наше услове изузетног квалитета);
- Удружење свињара «Доњи Срем» нема право да увози приплодна грла, допуштено је другим фирмама да увозе и да зарађују по неколико пута на продаји; такође, удружење, према важећим законима (Закон о сточарству, Закон о удруживању) - не може ни да извози живу стоку (не може се уопште бавити трговином);
- Нема сарадње удружења са општином, нити са Министарством пољопривреде Р. Србије;
- Нема сарадње општине са пољопривредницима општине Сурчин;
- На тржишту не могу да се обезбеде основни инпути за ратарску производњу;
- Поремећени паритети – скуп репроматеријал;
- Снабдевање инпутима преко накупаца;
- Нелегална трговина свињама (накупци, печењаре - које такође раде мимо регуларних токова);
- Специјализација у свињарској производњи немогућа је без сигурног пласмана и оријентационих цена, а недостатак ових фактора производње пољопривредници виде као највећи проблем у производњи;
- Иако су и кланице заинтересоване да имају сталне, познате добављаче, са квалитетном стоком – не желе да потписују уговоре о сарадњи са индивидуалним пољопривредним произвођачима (несигурност кланичара када ће бити следећа испорука, несигурност у квалитет сваке следеће испоруке и сл.);
- Несигурност пласмана и непознате цене – условљавају одустајање пољопривредника од кредитног задуживања, посебно дугорочних хипотекарних кредита;
- Кредити које град Београд даје неповољни су због кратких рокова отплате;
- Када свиња нема на тржишту, купује се све, када их има пуно, тражи се квалитетна свиња – тиме се дестимулишу озбиљни произвођачи који гаје квалитетне свиње и који траже да им се свиње плате према квалитету;
- Када је на тржишту већа понуда свиња отежан је пласман, а свако одлагање продаје свиња за произвођаче значи додатни трошак (сточна храна, нижа категорија свиње доноси нижу цену и сл.);
- Половина објеката за тов свиња у општини Сурчин није у функцији и вероватно се власници тих објеката неће више бавити свињарством; међутим, изградња објеката није проблем, већ сигуран пласман и позната цена (оријентациона цена);
- Мешетарење приплодним материјалом и родовницима (од два приплодна грла направи се 1.000 лошег квалитета, а продаје као приплодни материјал);
- Наводњавање (постоји развијена каналска мрежа, повезана са Савом, али се не користи);
- Матична служба слабо функционише;
- Пашњаци се не користе (25-30% необрађене земље на подручју општине Сурчин);
- Незадовољство радом задруга;
- Непоштовање закона да је забрањено клање прасади испод 60 кг, а телади испод 200 кг, или промена овог закона, да се посебним дажбинама оптерете печењаре и месаре које продају прасеће печење;

Предлози пољопривредника:

Потребна је стратегија развоја сточарства на подручју општине Сурчин;

- Партнерски однос пољопривредног произвођача са јединицом локалне самоуправе (општином) и са градом Београдом;
- Ближом сарадњом општинских служби са пољопривредницима олакшава се и контакт пољопривредника са Министарством пољопривреде и лакше ће се многи циљеви пољопривредника остваривати ако општина заступа интересе пољопривредних произвођача пред Министарством пољопривреде;
- Чвршћа повезаност и сарадња постојећег удружења пољопривредника и општине Сурчин;
- Помоћ Општине у удруживању пољопривредника (ако постојеће удружење није добро, нека Општина помогне и иницира ново удружење);
- Помоћ општине у набавци, тј. увозу квалитетног приплодног материјала у сточарству;
- Субвенционисање производње свиња;
- Формирање центра за вештачко осемењавање;
- Могућност да пољопривредници могу преко свог удружења да однесу стоку на услужно клање и да понуде месо по својим ценама;
- Успостављање дугорочних уговорних односа са прерађивачима - кланичарима;
- Реални паритети;
- Оријентационе цене у пласману пољопривредних производа;
- Да се пашњаци врате у функцију; око 300 ха пашњака постоји у Петровчићу; ово пружа велике могућности за формирање велике фарме и центра са слободним држањем стоке, уз увођење струје, путне инфраструктуре, уз оснивање ветеринарске станице, центра за вештачко осемењавање, уз компјутерски систем откупа млека; на овој фарми могли би се запослити стручни људи, млади ветеринари који би добили могућност обуке и сл.;
- Потребно је удружење пољопривредних произвођача које ће водити нестраничка личност, које ће радити у интересу сељака.

I.6. ОПШТИНА ГРОЦКА

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Гроцка 14.08.2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Неорганизован и законски недефинисан откуп воћа: појава купаца, пословање без папира и рачуна (при откупу произвођачи не добијају откупницу са серијским бројем), плаћање у кешу, импровизоване откупне станице (без минималних техничких и санитарних услова за откуп) нелегалне трансакције, шверц и сл.;
- Отежан пласман воћа у извесним периодима, уцењивање купаца, договор откупљивача и «обарање» цена (накупци повезани са прерађивачком индустријом);
- Несигурни купци (многе фирме откажу откуп у «јеку» откупа, једне године се баве откупом, а већ следеће не);

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- Изостанак рада инспекцијских органа (финансијска инспекција, пореска, радна и сл.);
- Са становишта задруга, велики проблем је нелојална конкуренција разних мешетара (накупаца) који се појављују у време откупа;
- Нема капацитета прераде (бар за добијање воћних каша, тј. полупроизвода); воће за индустријску прераду нема коме да се прода, а значајан проценат воћа за конзумну употребу је и за индустријску прераду (друга, трећа класа);
- Неорганизованост пољопривредних произвођача: удружења пољопривредника само «на папиру» или млада (без активности); задруге немоћне да помогну пољопривредницима у пласману производа;
- Застарели сортимент у воћарској производњи;
- Мали број произвођача прати савремену технологију производње, што због недостатка новца за нове инвестиције, што због «ослањања на традицију»;
- Неразвијена инфраструктура: у изузетно лошем стању сеоски путеви (путеви до њива);
- Нема наводњавања и поред близине Дунава;
- Нема организоване службе за заштиту биља;
- Велико заостајање по питању примене стандарда GLOBAL GAP;
- Недостатак и скупа радна снага;
- Скуп репроматеријал (мере заштите биља се не примењују);
- Нема тржишне контроле у промету репроматеријалом (лош квалитет репроматеријала на сивом тржишту);
- Неповољан укупни пословни амбијент за инвестирање.

Предлози пољопривредника:

- Изградња савременог откупног центра на подручју општине Гроцка (легализованог, контролисаног, институционализованог), где би се плаћање за преузету робу пољопривредницима вршило на њихове рачуне, а не у кешу;
- Укидање готовинског плаћања код откупа воћа;
- Изградња већих прерадних капацитета у воћарству или довођење у функцију постојећих погона;
- Изградња мини погона за прераду воћа;
- Помоћ државе или општине у формирању удружења воћара или задруге које би требало да олакша пласман воћа, посебно кроз развој робне марке;
- Осавремењавање воћарске производње;
- Решити проблем наводњавања на нивоу целе општине;
- Решити проблеме лоших сеоских путева и струје на воћњацима;
- Организовање службе за заштиту биља на нивоу општине.

I.7. ОПШТИНА СОПОТ

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Сопот, 11.06. 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- Недостатак знања у производњи (нема стручних савета и помоћи у усмеравању производње); ово посебно у воћарству (пољопривредници немају информације о томе шта европско тржиште тражи и које би сорте воћа требало да саде);
- Недостатак воде (општина нема услове за наводњавање); пољопривредници се сналазе индивидуално (мањи извори, потоци, цистерне од 1000 литара), али све је то недовољно;
- Недостатак квалитетног пољопривредног земљишта;
- Стихијско бављење пољопривредном производњом;
- Нејасне уредбе Министарства пољопривреде, отежана примена у пракси, неустављена координација на свим нивоима (општина, суд, катастар, ветеринарски инспектори, министарство);
- Примедбе на Уредбу о регресирању репроматеријала за ратарске и повртарске културе: зашто ово право остварују и они који земљу дају у закуп; зашто се није почело са овом мером од јануара 2008, да би се регуларно подносили рачуни за гориво (пољопривредници су на пумпама «куповали» рачуне, јер су рачуне које су добијали почетком године бацали – нису знали да ће ова уредба ступити на снагу и када); зашто ово право не могу да остварују воћари;
- Високе цене репроматеријала: гориво (2007. године цена горива била је 60 динара, ове око 90 дин/л); минерално ђубриво (цена ђубрива 20. јануара била је 1.150 дин/цак, а 15. фебруара 1.900 дин/цак); висока цена сточне хране; истовремено, пад откупних цена млека почетком године (цена са 32 дин/л млека, смањена на 28 дин/л);
- Скупи трошкови давања земљишта у закуп (катастарски лист је 1.000 динара, овера у писарници општине је 600 динара);
- Пасоши за стоку имају смисла само за остваривање државних субвенција; стока се накупцима може продати и без пасоша (уз нешто нижу цену);
- Неефикасна контрола и рад са становишта трговине стоком без (регуларних и исправних) пасоша;
- Дотрајала и стара пољопривредна механизација;
- Делови за пољомеханизацију - гуме, акумулатори - имају високу цену и стало поскупљују;
- Недостатак новца за обнову механизације;
- Пољопривредници немају задругу, удружења; схватају да је за ово велика одговорност и у њима самима;
- Изузетно су високи трошкови хипотекарних кредита, и то пре свега од стране Републичког геодетског завода (пољопривредник је за један папир који му је издао РГЗ, потврду да је укњижено земљиште у катастарским књигама под хипотеком - платио 130 евра);
- Дугорочне кредите, субвенционисане од стране Министарства пољопривреде, добијали су и они који се не баве пољопривредом; нема контроле коришћења средстава на нивоу града, општине, Министарства пољопривреде;
- Ситан и испарцелисан посед поскупљује трошкове производње; због малих поседа, у општини нема услова за бављење крупним сточарством;
- Закон о наслеђивању погодује уситњавању поседа;
- ПКБ Воћарске плантаже «Болеч», Космај има у Сопоту око 400 ха воћњака, а од тога 80 ха јабука које се годинама не обрађују; дали су 50 ха воћњака пољопривредницима (закуп на 1 годину), који су ову површину воћњака довели у добро стање; неко би требало да одговара за то што се одлаже приватизација

ПКБ, што имовина пропада, што се не допушта да пољопривредници бар до приватизације користе земљу ПКБ без закупа и надокнаде;

- Пласман (појава шверцера у откупу стоке, воћа);
- Недовољан број прерађивачких капацитета и индустрије која би откупљивала пољопривредне производе;
- Неким пољопривредницима још увек није враћена земља од стране друштвеног предузећа ПКБ Воћарске плантаже «Болеч», Космај; ово предузеће је са некадашњих 1.266 ха смањило свој посед на око 400 ха због враћања земље сељацима која се и даље спроводи;
- Инфо центар Министарства пољопривреде недоступан – не може се успоставити телефонски контакт (бројни безуспешни покушаји);
- Старосна структура пољопривредника неповољна, низак ниво образовања пољопривредника, млади одлазе са села и не желе да се баве пољопривредом;
- Недовољна информисаност или неактивност и лењост пољопривредника када је у питању анализа земљишта (Пољопривредна станица «Космај» ради бесплатну анализу земљишта – није било одзива међу пољопривредницима);
- Немогуће се бавити пољопривредом без додатних извора прихода;
- Недовољно слуха од председника општине за оне пољопривреднике који су награђивани на регионалним изложбама стоке;
- Још увек неки пољопривредници немају асфалтиран пут до куће.

Предлози пољопривредника:

- Пољопривредници не траже помоћ државе већ уређење правне државе: није потребна помоћ од 10.000 динара/ха, већ да држава обезбеди реалне цене репроматеријала (субвенционисане цене ђубрива, горива, семена, заштитних средстава за воће - на овај начин би се помогло и воћарима, а средства би користили они који стварно обрађују земљу), да обезбеди оријентационе-гарантоване цене пољопривредних производа (као у случају индустријског биља) и да законски уреди тржиште пољопривредних производа (веће могућности пласмана пољопривредних производа, увођење трговине у законске оквире);
- Држава треба да на почетку године изађе са мерама шта и колико субвенционише и да то буде на дугорочној основи;
- Потребна је спрега Министарства пољопривреде и општине, како би се препознали и пратили «прави» пољопривредници, који би наменски и сврсисходно користили новац аграрног буџета; у општини би требало да постоји инспекцијски органи који се старају о томе како се и где користе средстава аграрног буџета;
- Субвенције у воћарској производњи – било би корисно да држава путем хипотекарног кредита омогући пољопривредницима набавку садница; овако, пољопривредници би требало сами да финансирају набавку садница, а повраћај пара је накнадно, када се 90% садница прими;
- Укрупњавање поседа: држава би требало да промени закон о наслеђивању или да омогући повољне дугорочне кредите за куповину земљишта које је равноправно подељено свим наследницима;
- Потребна је задруга или удружење пољопривредника; пољопривредници увиђају да су многе активности повољније преко задруге или удружења (набавка репроматеријала, организовање предавања и сл.);

- Субвенционисање кредита за набавку механизације и опреме за што већи број корисника;
- Бесплатно осемењавање крава од стране општине, као помоћ пољопривредницима;
- Планирање производње је могуће само уз добре пројекте и одговарајуће повољне кредите – потребна помоћ државе и општине;
- Смањивање ПДВ на пољопривредну механизацију; смањивање акцизе на нафту.

I.8. ОПШТИНА БАРАЈЕВО

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Барајево 11.06. 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Држава нема дугорочно системско решење функционисања пољопривреде, од производње до пласмана;
- Нерентабилна пољопривредна производња, посебно тов јунади;
- Велики број необрађених њива;
- Велика и скупа бирократија и незадовољавајућа сарадња са Министарством пољопривреде (субвенције су недовољне, много баријера, администрација и непознаница да би се остварило право на субвенције);
- Субвенције МПШВ (10.000 дин/ха) могу да остварују и они пољопривредници који не обрађују земљу, већ је дају у закуп, тј. - зашто нема инспекције на терену;
- Тржиште је нерегулисано. У значајном проценту трговином јунади баве се прекупци, у откупу пшенице нико не учествује;
- Велики проблем у пољопривреди је када је родна година, не могу се продати производи по адекватним ценама, а држава, кроз робне резерве, нема никакву улогу;
- Задруге које су биле споне између произвођача и тржишта сада су на ивици беде, а пољопривредници су препуштени накупцима, под наводницима да је то тржишна економија;
- Пољопривредници немају сигурност да повећају број музних грла и производњу млека јер немају гаранцију да ће им млекара откупљивати млеко у дугорочном периоду;
- Скупа механизација, поготово са ПДВ од 18%, и немогућност њене обнове;
- Високи диспаритети цена инпута и аутпута у пољопривреди;
- Изузетно велика разлика између откупне цене стоке и цене меса у малопродаји;
- Пољопривредници нису заинтересовани да се удружују;
- Највећи проблем је природни прираштај и одлазак људи у град и иностранство. Природни прираштај какав је данас направиће од српског села крупан посед; тренутно 4-5 произвођача из села Рожанци обрађују око 1/7-1/8 пољопривредних површина села Рожанци; ови произвођачи се развијају, шире се, купују земљу, а с друге стране све више људи одлази са села;
- Нерешени имовинско-правни односи;
- Не постоје услови за наводњавање, јер су поседи испарцелисани;

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- Немогуће је живети само од пољопривреде; потребно је да се газдинство бави још неким додатним активностима да би уложило у пољопривреду.

Предлози пољопривредника:

- Мора се афирмисати улога земљорадничких задруга;
- Оспособљавање силоса у Барајеву за нормално функционисање;
- Законско уређење тржишта пољопривредних производа;
- Већа подршка МПШВ Р. Србије;
- Већа подршка банкарског сектора кроз повољне кредите (кредити за пољопривреду су повољни једино са каматом до 3% на годишњем нивоу).

I.9. ОПШТИНА ЗЕМУН

Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним произвођачима општине Земун 14.07. 2008. године

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Велики проблем представља трансформација пољопривредног земљишта у грађевинско;
- Млади који остају на газдинству и желе да се баве пољопривредом немају никаква подстицајна средства, кредите и сл.
- Нестабилност и несигурност у производњи;
- Производња у овчарству и козарству неодржива: осцилаторне цене стоке, неорганизован откуп стоке, немогућност продаје козјег млека;
- Ниска цена крављег млека у откупу и кашњење у исплати;
- Неорганизован откуп пољопривредних производа (сиви токови откупа);
- Чекање на наплату код предатих житарица и стоке; истовремено, сав репроматеријал пољопривредници плаћају одмах;
- Функционише само једна земљорадничка задруга;
- Нема удружења пољопривредних произвођача;
- Нема стручних пољопривредних служби;
- Не постоји право удружење пчелара;
- Нема сарадње пчелара са воћарима, нити са ветеринарима, саветодавном службом;
- Не постоји организовани откуп меда;
- Не постоји одговарајућа контрола квалитета меда;
- Нема контроле лекова за пчеле;
- Нико од произвођача меда није увео стандарде, осим предузећа „Маја промет“, које поседује *НАССР*;
- Високе цене анализе меда, анализе кошница од стране ветеринара и сл.

I.10. ОПШТИНА ВОЖДОВАЦ

**Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним
произвођачима општине Вождовац 24. маја 2008. године**

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- бројно стање стоке опада због високих цена репроматеријала и неорганизованог откупа стоке;
- неадекватан расни састав стоке и заостајања у примени савремене технологије гајења;
- мала површина поседа по газдинству и велика уситњеност парцела;
- нерешени имовински односи;
- лош квалитет хербицида и недостатак стручне помоћи око употребе хемијских средстава у пољопривреди;
- семена за расаде много подбацују;
- неповољна старосна структура пољопривредног становништва;
- млади не желе да се баве пољопривредом;
- нема задруге, ни удружења која функционишу за потребе и интересе пољопривредника;
- нема организованог откупа пољопривредних производа;
- недостају скупови и стручна саветовања за пољопривредне произвођаче;
- недостатак система за наводњавање;
- низак степен прераде сировина животињског порекла (недостају савремене мини млекаре или погони за производњу сира и других млечних производа).

I.11. ОПШТИНА РАКОВИЦА

**Извештај са Фокус групе одржане са индивидуалним пољопривредним
произвођачима општине Раковица 10.07. 2008. године**

Евидентирани проблеми индивидуалних пољопривредних произвођача:

- Велика је површина необрађене земље;
- У поседу општине Раковица је 216 хектара пољопривредног земљишта чије је власништво спорно; ово земљиште је годинама необрађено;
- Исплативија је градња кућа, станова и продаја плацева - од бављења пољопривредом (1 ар земље вреди 10.000 евра);
- Нема већих фарми стоке; нема много ни могућности због нелегалне градње;
- Постоји потенцијал за развој пластеничке производње, али озбиљније и веће пластеничке производње нема;
- Највећи проценат домаћинства користи башту за натуралну и полунатуралну производњу, само нека газдинства део производа износе и на београдске пијаце;
- Произвођачи имају идеје да се баве пужевицама, пластеничком производњом поврћа, стакленицима и сл.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ 1

Прилог I/ 2.3.1. Земљиште

Табела 1. Преглед пољопривредних површина по категоријама коришћења и годинама (узета је 1986. и низ 1992-2006. година) изражено у ha

Година	Београд пољопривредно земљиште	Пољопривредна површина	Оранице и баште					Воћњаци	Виногради	Ливаде	Пашњаци	Рибњаци, трстици и баре
			Укупно	од тога								
				жита	Индустријско биље	повртно биље	сточно крмно биље					
1986	Укупно	234.883	185.347	116.606	9.711	25.108	31.741	16.851	3.329	14.959	10.356	4.041
	Индивидуална газдинства	179.340	146.008	95.837	2.579	24.135	22.682	13.740	3.246	11.021	5.048	277
1992	Укупно	228.369	186.335	112.508	11.224	25.740	33.419	15.972	3.213	10.983	9.626	3.240
	Индивидуална газдинства	178.094	145.726	92.026	2.399	24.907	25.087	13.209	3.213	10.591	4.997	358
1993	Укупно	227.149	185.091	114.756	8.147	25.463	30.902	15.726	3.197	10.739	9.834	2.562
	Индивидуална газдинства	178.281	146.059	94.067	1.650	24.854	23.969	13.222	3.197	10.507	5.043	253
1994	Укупно	228.500	185.646	115.096	7.272	26.580	33.299	15.507	3.220	11.255	10.273	2.599
	Индивидуална газдинства	184.118	151.161	96.536	1.422	26.059	25.347	13.362	3.220	10.984	5.126	265
1995	Укупно	229.404	186.487	113.377	8.381	26.024	35.803	15.363	3.174	11.879	9.813	2.688
	Индивидуална газдинства	183.638	150.314	96.395	1.594	25.111	25.331	13.449	3.174	11.321	5.116	264
1996	Укупно	224.231	181.764	105.262	9.278	27.042	36.000	15.225	3.231	10.866	10.755	2.390
	Индивидуална газдинства	178.460	146.089	89.643	1.714	26.251	26.467	13.304	3.231	10.476	5.086	274
1997	Укупно	224.262	182.990	110.231	7.461	26.139	35.653	15.286	3.229	10.074	10.549	2.134
	Индивидуална газдинства	178.983	147.381	92.567	1.276	25.656	26.193	13.343	3.229	9.737	5.013	280
1998	Укупно	223.962	182.026	109.227	7.306	26.249	35.042	15.272	3.237	10.336	10.961	2.130
	Индивидуална газдинства	179.072	147.111	92.390	1.108	25.739	26.008	13.393	3.237	10.027	5.030	274
1999	Укупно	223.471	180.698	105.958	7.860	26.311	35.173	15.348	3.259	10.739	11.295	2.132
	Индивидуална газдинства	178.797	146.261	90.657	1.291	25.825	26.032	13.504	3.259	10.433	5.080	260
2000	Укупно	222.345	179.638	105.428	7.467	25.876	35.334	15.226	3.263	10.931	10.793	2.494
	Индивидуална газдинства	178.670	146.398	90.188	1.171	25.410	26.852	13.542	3.263	10.199	5.044	224
2001	Укупно	223.111	180.254	106.345	6.376	24.480	38.879	15.067	3.255	11.290	10.164	3.081
	Индивидуална газдинства	178.102	145.811	91.079	895	24.119	26.886	13.534	3.255	10.315	4.903	284
2002	Укупно	221.097	179.436	105.346	7.168	24.373	37.361	14.819	3.248	11.486	9.087	3.021
	Индивидуална газдинства	178.139	145.616	90.944	1.085	23.858	26.793	13.295	3.248	10.698	5.008	274

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2003	Укупно	221.570	178.766	103.969	7.145	24.162	36.092	14.797	3.093	11.685	10.028	3.201
	Индивидуална газдинства	177.619	144.522	89.045	1.129	23.694	27.068	13.325	3.093	10.951	5.345	383
2004	Укупно	220.797	178.523	103.847	6.993	23.688	36.304	14.556	2.989	11.486	9.916	3.327
	Индивидуална газдинства	176.406	143.893	88.936	1.098	23.104	27.439	13.142	2.989	10.739	5.195	448
2005	Укупно	219.418	178.533	101.171	6.768	23.549	36.439	13.473	2.967	11.518	9.581	3.346
	Индивидуална газдинства	176.180	144.414	86.720	1.318	22.993	28.195	12.159	2.967	10.926	5.258	456
2006	Укупно	223.128	177.977	98.544	6.687	22.807	35.222	13.662	2.973	14.584	10.327	3.605
	Индивидуална газдинства	175.813	142.506	84.919	1.444	22.759	26.932	12.380	2.973	12.046	5.462	446

2.3.4.3. Водопривреда

Дунав

Лева обала Дунава - "Панчевачки Рит"

Панчевачки рит је целом својом дужином обале пошумљени форланд испред насипа. Критичне тачке представљају депоније шљунка и песка, затим зона око Панчевачког моста, као и поједини делови око будућег канализационог система Баната. У овом делу постоји и систем малиорационих канала који су угрожени и у запуштеном стању због лошег каналисања отпадних вода.

Десна обала Дунава - узводно од ушћа

1. Земунски лесни одсек

Обухвата пољопривредно земљиште индустријски погон "Горњи Земун" и становањем на горњем платоу. Угрожен је нелегалном градњом на ивици и у свом подножју, дивљим депонијама, изливима канализације и испирањем слојева песка у ножици.

2. од Старог Земуна до хотела "Југославија"

Обухвата ниски приобални део где је центар Земуна везан за реку и новобеоградски део који није интегрисан са реком, сем уређене обале која има функцију јавног зеленила и рекреације. На обали је заступљен велики број сплавови.

3. Од хотела "Југославија" до Ушћа

То је јавна парковска површина на којој се налазе сплавови, а један њен део користи Војска.

4. Велико Ратно Острво

Налази се на самом ушћу Саве у Дунав. То је природно зелена оаза са јединственим еколошким системом, који је један од симбола Београда. Представља станиште природних реткости, ретких и угрожених врста птица. Током већег дела године је плавно. На њему се данас налазе викендице и баште заљубљеника у природу, а на горњем шпицу омиљена земунска плажа Лидо. Овде је вода Дунава лошег квалитета.

Десна обала Дунава - низводно од ушћа

1. зона Калемегданске тврђаве са Доњим Градом

У овом делу је проблем што доњоградски булевар и железничка пруга онемогућавају природну везу ове зоне са реком.

2. од Калемегдана до Панчевачког моста

Део обале заузет је сплавовима - ресторанима.

3. зона Ада Хује

Зона предходне депоније смећа и фабрике хартије која уз ушће Миријевског потока и отвореног канализационог колектора чини еколошки изразито неповољну зону.

4. зона Вишњичког Брда

Овде се налази насеље Вишњица. Обала Дунава је на овом делу природно стрма, а терени су нестабилни.

5. зона Великоселског рита

Ова површина је сваке године угрожена падавинама јер је ово једини део ниског приобаља на територији Београда на коме нису примењене мере одбране од утицаја

високих вода. Један део ове територије се налази у природном режиму а један део се користи за интензивно гајење поврћа. Јужни део је угрожен изливом Ошљанског потока који пролазећи кроз депонију смећа у зони ВСП ствара изузетно неповољну еколошку ситуацију. Знатан део површина је експропрописан због утицаја успора. На зону се непосредно надовезује насеље Винча, са својим водозахватом из Дунава.

6. од ВСП до Ритопека

У овој зони је заступљена висока обала у природном стању са нестабилним теренима. Само део обале заштићен је обалоутврдом. Специфичност овом подручју даје и ушће реке Болечице.

Сава

Лева обала Саве обухвата 4 зоне:

1. зона - од Ушћа до моста "Газела"

Ова локација је угрожена дивљом стамбеном градњом а обала заузета сплавовима и бродовима- ресторанима.

2. зона - од моста "Газела" до блока 70а

Ова зона је заузета комуналним објектима и индустријским капацитетима (бродоградилиште и већи број грађевинских предузећа, топлана, депоније песка и шљунка).

3. зона - од блока 70а до насеља "др Иван Рибар"

Ова зона има кеј, а обала је запоседнута сплавовима и ресторанима на води. Стамбена зона је повучена од обале.

4. зона - од насеља "др Иван Рибар" до Остружничког моста

Заступљено је пољопривредно земљиште у ужој зони заштите изворишта, са депонијама песка и шљунка. Ово подручје је прилично угрожено градњом сојеница.

Десна обала Саве обухвата 5 зона:

1. зона - од ушћа до Бранковог моста

То је део Калемегданске тврђаве и путничко пристаниште. Везу овог изузетно важног дела обале са залеђем (Косанчићев Венац и Центар) угрожава Доњоградски булевар и железничка пруга, што се може превазићи само генералним решењем саобраћаја.

2. зона - од Бранковог моста до Сајма

Овај простор је заузет аутобуском и железничком станицом и потпуно онемогућава излазак Града на реку на овом потенцијално најатрактивнијем простору за развој. Изражено је велико еколошко загађење и што се тиче воде и ваздуха и земљишта.

3. зона - зона Сајма

У овој зони је уређена обала али није искоришћена могућност за директну везу са реком. На обали се налази више бродова - ресторана.

4. зона - Ада Циганлија и Ада Међица

У овом делу се налазе главни градски рекреативни пунктови и објекти за водоснабдевање. Највећи проблем је велика концентрација корисника (излетника, сплавова и ресторана на води) у зони заштите изворишта.

5. зона - од Сајма до Малог Макиша са Умком

То је зона заштите водоизворишта са фабриком воде "Макиш" и више некомпатибилних садржаја (бродоградилиште, индустрија, складишта). У зони Умке су изразито нестабилни терени са активним клизиштима.

Прилог II/2.3.4.4. Енергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом

Прилог II/Табела 1. Производни капацитети у Србији

Електрана	Снага (MW)
ТЕ НИКОЛА ТЕСЛА А	1.502
ТЕ НИКОЛА ТЕСЛА Б	1.160
ТЕ КОЛУБАРА	245
ТЕ МОРАВА	108
ТЕ КОСТОЛАЦ А	281
ТЕ КОСТОЛАЦ Б	640
ТЕ КОСОВО А	617
ТЕ КОСОВО Б	618
Термоелектране укупно	5.171
ТЕ-ТО НОВИ САД	208
ТЕ-ТО ЗРЕЊАНИН	100
ТЕ-ТО СТЕМСКА МИТРОВИЦА	28
Термоелектране-топлане укупно	336
ХЕ ЂЕРДАП I	1.058
ХЕ ЂЕРДАП II	270
ХЕ ВЛАСИНА	129
ХЕ ПИРОТ	80
ХЕ БАЈНА БАШТА	364
РХЕ БАЈНА БАШТА	614
ХЕ ЗВОРНИК	92
ХЕ ЕЛЕКТРОМОРАВА	13
ХЕ ЛИМСКЕ	211
ХЕ ГАЗИВОДЕ	35
Хидроелектране	2.866
Укупно ТЕ+ТЕ ТО+ ХЕ	8.373

Извор: ЕМС

Прилог II/Табела 2. Постројења ЈП ЕМС на територији града Београда

Објекат	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (MVA)	У погону од
БЕОГРАД 2	ТР 1	110/35/10 kV	31,50	1958.
	ТР 2	110/35/10 kV	31,50	1978.
БЕОГРАД 1	ТР 1	110/35/10 kV	31,50	1957.
	ТР 2	110/35/10 kV	30,00	1957.
	ТР 3	110/10 kV	20,00	1971.
	ТР 4	110/10 kV	20,00	1971.
БЕОГРАД 3	ТР 1	220/110/10 kV	200,00	2000.
	ТР 2	220/110/10 kV	150,00	2003.
БЕОГРАД 4	ТР 1	110/35/10 kV	60,00	1961.
	ТР 2	110/35/10 kV	63,00	1991.
	ТР 3	110/35/10 kV	63,00	1985.
	ТР 4	110/35/10 kV	63,00	1986.
БЕОГРАД 5	ТР 1	220/110/10 kV	250,00	2000.
	ТР 2	220/110/10 kV	150,00	1971.
	ТР 3	110/35/10 kV	100,00	2000.
	ТР 4	110/35/10 kV	100,00	1999.
	ТР 5	220/110/10 kV	250,00	1981.
	ТР 6	220/110/10 kV	250,00	1999.
БЕОГРАД 6	ТР 1	110/35/10 kV	60,00	1971.
	ТР 2	110/35/10 kV	60,00	1974.
МЛАДЕНОВАЦ	ТР 1	110/35/10 kV	31,50	1998.
	ТР 2	110/35/10 kV	31,50	1977.
БЕОГРАД 8	ТР 1	400/220/10 kV	400,00	2001.
	ТР 2	400/220/36 kV	400,00	1991.
БЕОГРАД 10	ТР 1	110/35/10 kV	31,50	1975.
	ТР 2	110/35/10 kV	31,50	1979.
БЕОГРАД 9	ТР 1	110/35/10 kV	63,00	1999.
	ТР 2	110/35/10 kV	63,00	1975.
БЕОГРАД 17	ТР 1	220/110/10 kV	250,00	1980.
	ТР 2	220/110/10 kV	150,00	2003.
	ТР 3	220/110/10 kV	250,00	1982.
БЕОГРАД 11	ТР 1	110/35/10 kV	63,00	1979.
	ТР 2	110/35/10 kV	63,00	1995.
БЕОГРАД 7	ТР 1	110/35/10 kV	63,00	1989.
	ТР 2	110/35/10 kV	63,00	2002.
ОБРЕНОВАЦ А	ТР 1	400/220/36 kV	400,00	1974.
	ТР 2	400/220/36 kV	400,00	1974.
ОБРЕНОВАЦ А (СИ)	ТР 1	110/6.3 kV	31,50	1968.

Извор: ЕМС

Прилог II/Табела 3. ТС ЕПС и директних потрошача на територији града у мрежи 220 kV

Објекат	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (MVA)	У погону од	Власник
ТЕНТ А	ТР 1	220/6.3 kV	70,00	1978.	ТЕНТ
ТЕНТ Б	ТР 2	220/6.3 kV	60,00	1983.	ТЕНТ

Извор: ЕМС

Прилог II/Табела 4. ТС ЕПС и директних потрошача на територији града у мрежи 110 kV

Објекат	Бр. ТР	Преносни однос	Инсталисана снага (MVA)	У погону од	Власник
МАКШ	ТР 1	110/10,5 kV	20,00	1987.	ИНДУСТРИЈА
	ТР 2	110/10,5 kV	20,00	1987.	ИНДУСТРИЈА
ТАМНАВА	ТР 1	110/35 kV	31,50	1987.	ИНДУСТРИЈА
	ТР 2	110/35 kV	31,50	1987.	ИНДУСТРИЈА
РЕСНИК	ТР 1	110/25 kV	7,5	1970.	ЖТП
	ТР 2	110/25 kV	7,5	1970.	ЖТП
МЛАДЕНОВАЦ	ТР 1	110/25 kV	7,5	1970.	ЖТП
	ТР 2	110/25 kV	7,5	1970.	ЖТП
ЗЕМУН	ТР 1	110/25 kV	7,5	1970.	ЖТП
	ТР 2	110/25 kV	7,5	1970.	ЖТП
БРГУЛЕ	ТР 1	110/25 kV	7,5	1978/92.	ЖТП
	ТР 2	110/25 kV	7,5	1978/92.	ЖТП
	ТР 3	110/25 kV	7,5	1978/92.	ЖТП
БЕОГРАД 13	ТР 1	110/10,5 kV	31,50	1976.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	31,50	1976.	ЕПС
БЕОГРАД 12	ТР 1	110/10,5 kV	31,50	1976.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	31,50	1976.	ЕПС
ЛАЗАРЕВАЦ	ТР 1	110/35 kV	31,50	1979/84.	ЕПС
	ТР 2	110/35 kV	31,50	1979/84.	ЕПС
БЕОГРАД 16	ТР 1	110/10,5 kV	40,00	1979.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	40,00	1979.	ЕПС
БЕОГРАД 15	ТР 1	110/10,5 kV	40,00	1980.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	40,00	1980.	ЕПС
БЕОГРАД 21	ТР 1	110/35/6,5 kV	31,50	1982.	ЕПС
БЕОГРАД 18	ТР 1	110/10,5 kV	31,50	1982/84.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	31,50	1982/84.	ЕПС
БЕОГРАД 14	ТР 1	110/10,5 kV	40,00	1984.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	40,00	1984.	ЕПС
БЕОГРАД 19	ТР 1	110/10,5 kV	40,00	1984.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	40,00	1984.	ЕПС
БЕОГРАД 22	ТР 1	110/10,5 kV	31,50	1985.	ЕПС
	ТР 2	110/10,5 kV	31,50	1985.	ЕПС
БЕОГРАД 28	ТР 1	110/10,5 kV	40,00	1989.	ЕПС
БЕОГРАД 35	ТР 1	110/35/10,5 kV	31,50	1989.	ЕПС
БЕОГРАД 27	ТР 1	110/10,5 kV	31,50	1990.	ЕПС
БЕОГРАД 33	ТР 1	110/10,5 kV	31,50	1990.	ЕПС
БЕОГРАД 38	ТР 1	110/10,5 kV	40,00	1991.	ЕПС
БЕОГРАД 40	ТР 1	110/10 kV	40,00	1995.	ЕПС
ТЕ КОЛУБАРА	ТР 1	110/35 kV	20,00	1999.	ТЕ КОЛУБАРА
	ТР 2	110/35 kV	20,00	1999.	ТЕ КОЛУБАРА
	ТР 3	110/6.3 kV	25,00	2002.	ТЕ КОЛУБАРА

	ТР 4	110/6.3 kV	12,00	2002.	ТЕ КОЛУБАРА
	ТР 5	110/6.3 kV	12,00	1999.	ТЕ КОЛУБАРА
ТЕ-ТО БЕОГРАД	ТР 1	110/35/10,5 kV	100,00	1987/88.	ТЕ-ТО БЕОГРАД
	ТР 2	110/35/10,5 kV	100,00	1987/88.	ТЕ-ТО БЕОГРАД
	ТР 3	110/6.3 kV	16,00	1976.	ТЕ-ТО БЕОГРАД
ТС ОБРЕНОВАЦ	ТР 1	110/6.3 kV	31,50	2003.	ТЕНТ

Извор: ЕМС

Гасоводна мрежа

Прилог II/Табела 5. Дужина разводне гасоводне мреже, број потрошача и потрошња природног земног гаса на територији града Београда

Година	Разводна мрежа (km)	Број прикључака	Потрошња гаса (000 m ³)
2001.	515	1.465	241.078
2006.	618	11.524	396.959

Извор: Београд у бројка за 2006. годину

Прилог II/Табела 6. Структура разводне гасоводне мреже на територији града Београда у 2006. години

Ниво гасоводне мреже	Дужина (km)
Магистрални водови	88
Разводни водови	38
Градска мрежа	93
Дистрибутивна мрежа	399
Укупно	618

Извор: Годишњак града Београд за 2006. годину

Прилог II/Табела 7. Број прикључака по општинама на територији града Београда у 2006. години

Општина	Потрошачи - број прикључака				
	Свега	Индустрија	Домаћинства	Комунална - предузећа	Остало
Вождовац	587	2	572	3	10
Гроцка	40	-	38	-	2
Звездара	86	-	84	2	-
Земун	263	16	240	2	5
Нови Београд	25	6	4	2	13
Палилула	534	14	510	1	9
Раковица	1.861	3	1.829	1	28
Савски венац	216	3	212	-	1
Стари град	3	2	-	1	-
Чукарица	7.407	2	7.342	3	60
Младеновац	8	3	-	1	4
Сопот	468	-	450	-	18
Сурчин	26	2	24	-	-
Укупно	11.524	53	11.305	16	150

Извор: Годишњак града Београд за 2006. годину

Прилог II/Табела 8. Потрошња гаса по општинама на територији града Београда у 2006. години

Општина	Потрошња гаса (000 m3)				
	Свега	Индустрија	Домаћинства	Комунална - предузећа	Остало
Вождовац	65.557	2.039	766	60.577	175
Гроцка	30	-	27	-	3
Звездара	18.739	-	117	18.622	-
Земун	21.132	12.176	500	7.796	660
Нови Београд	96.359	2.028	-	93.383	948
Палилула	13.562	13.121	433	-	8
Раковица	17.793	4.243	2.966	9.997	587
Савски венац	16.364	15.861	496	-	7
Стари град	52.097	112	-	51.985	-
Чукарица	80.869	17.638	11.432	49.889	1.910
Младеновац	12.321	7.463	-	4.758	100
Сопот	1.327	-	1.042	-	285
Сурчин	809	42	767	-	-
Укупно	396.959	74.723	18.546	297.007	4.683

Извор: Годишњак града Београд за 2006. годину

Према садашњем стању изграђености гасоводне мреже, приоритетне активности унапређења у овом сектору би требале бити окренуте реализацији следећих објеката и водова гасовода:

Прилог II/Табела 9. Изградња неопходних објеката и водова гасовода

Објекат	Извршилац	Рок извршења
Мерно регулационе станице		
ГМРС/МРС Добановци	Србијагас	2008 - 2012.
ГМРС/МРС Зуце	Србијагас	2008 - 2012.
МРС Горњи Земун 1	Србијагас	2008 - 2012.
МРС Горњи Земун 2	Србијагас	2008 - 2012.
МРС Јајинци	Србијагас	2008 - 2012.
МРС Бањица	Србијагас	2008 - 2012.
Градски гасоводи		
од ИПМ Змај до МРС Алтина 1	Србијагас	2008 - 2012.
од Бановог брда до Аде Циганлије	Србијагас	2008 - 2012.
за прикључење комплекса хале Пионир	Србијагас	2008 - 2012.
од ГМРС Крњача до Крњаче и уз Панчевачки пут	Србијагас	2008 - 2012.
од гасовода у 51 блоку уз ауто пут до аеродрома	Србијагас	2008 - 2012.
Дистрибутивна мрежа		
МЗ М. Бакић и Б. Величковић у Раковици	Србијагас	2008 - 2012.
Насеље Кијево - Кнежевац	Србијагас	2008 - 2012.
МЗ Стара Карабурма	Србијагас	2008 - 2012.
Карабурма 3. зона	Србијагас	2008 - 2012.
Насеље Јајинци	Србијагас	2008 - 2012.
Насеље Алтина	Србијагас	2008 - 2012.
Блок 51 на Новом Београду	Србијагас	2008 - 2012.

Извор: Нацрт стратегије Београда за 2008. годину

Прилог III /2.3.4.2. Телекомуникације

Преглед броја претплатника по градским општинама дат је следећом табелом:

Прилог III/Табела 1. Број телефонских претплатника на територији града Београда

Територијално подручје	Телефонски претплатници
Република Србија	2.741.046
Град Београд	758.592
Барајево	10.574
Вождовац	49.602
Врачар	40.161
Гроцка	22.632
Звездара	83.337
Земун	53.525
Лазаревац	18.812
Младеновац	15.697
Нови Београд	116.463
Обреновац	16.278
Палилула	103.616
Раковица	40.391
Савски Венац	47.762
Сопот	6.831
Стари Град	43.152
Сурчин	12.625
Чукарица	77.134

Извор: Статистички годишњак Општине у Србији за 2007. годину

Поштански саобраћај

Преглед радних јединица, као и структуре РЈ према општинама које покривају и броју испостава које су у њиховој припадности дат је табелама 2, 3, 4, и 5:

Прилог III/Табела 2. Радне јединице ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“ на територији Београда

Радна јединица	РЈ Београд центар	РЈ Београдски венац	РЈ Земун
Број испостава у оквиру дате РЈ	61	90	46

Извор: www.posta.co.yu

Прилог III/Табела 3. - Структура РЈ за поштански саобраћај „Београд центар“

Територијална целина коју покрива РЈ	Број испостава на територијалној целини
Гроцка	8
Палилула	14
Стари град	8
Савски венац	9
Вождовац	7
Звездара	8
Врачар	7

Извор: www.posta.co.yu

Прилог III/Табела 4. Структура РЈ за поштански саобраћај „Земун“

Територијална целина коју покрива РЈ	Број испостава на територијалној целини
Нови Београд 1	13
Нови Београд 2	12
Сурчин	8
Земун	13

Извор: www.posta.co.yu

Прилог III/Табела 5. Структура РЈ за поштански саобраћај „Београдски венац“

Територијална целина коју покрива РЈ	Број испостава на територијалној целини
Барајево	6
Чукарица	20
Лазаревац	11
Младеновац	11
Обреновац	8
Раковица	13
Савски Венац	5
Сопот	4
Вождовац	12

Извор: www.posta.co.yu

Прилог IV/2.4.3. Сточни фонд

Прилог IV/Табела 1. Базни индекси (1986=100)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
1992.	73.10	70.87	83.16	82.34	76.99	83.82	72.67
1993.	78.75	76.78	92.88	93.00	90.06	92.05	75.04
1995.	70.02	71.48	88.83	88.34	90.32	99.93	80.47
1996.	69.63	72.08	94.89	88.11	91.64	102.17	94.00
1997.	72.10	71.56	91.19	88.92	83.54	94.46	93.95
1998.	67.33	69.21	92.46	88.64	84.29	98.77	98.67
1999.	68.41	70.07	97.91	90.67	86.83	100.76	97.42
2000.	66.19	68.68	101.06	95.35	92.08	102.40	96.61
2001.	58.75	61.12	88.22	82.19	88.05	100.69	94.37
2002.	57.33	59.07	98.38	86.43	89.10	99.16	93.46
2003.	57.42	60.03	98.49	86.34	96.15	94.25	84.94
2004.	54.33	58.85	85.32	78.60	115.74	110.59	98.33
2005.	52.71	53.55	68.45	70.07	114.18	106.06	88.24
2006.	52.48	51.30	73.95	66.18	115.01	115.42	91.91

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС.

Прилог IV/Табела 2. Базни индекси (1992=100)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
1986.	136.79	141.09	120.25	121.44	129.89	119.31	137.60
1992.	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1993.	107.73	108.33	111.69	112.94	116.98	109.83	103.26
1995.	95.78	100.86	106.82	107.28	117.32	119.23	110.73
1996.	95.25	101.70	114.10	107.01	119.04	121.90	129.35
1997.	98.62	100.97	109.66	107.99	108.52	112.70	129.28
1998.	92.10	97.66	111.18	107.65	109.48	117.84	135.78
1999.	93.58	98.87	117.74	110.11	112.79	120.21	134.05
2000.	90.54	96.90	121.52	115.79	119.60	122.17	132.93
2001.	80.36	86.23	106.08	99.82	114.37	120.13	129.85
2002.	78.42	83.34	118.30	104.97	115.74	118.31	128.61
2003.	78.54	84.70	118.43	104.85	124.90	112.44	116.89
2004.	74.32	83.04	102.59	95.46	150.33	131.94	135.31
2005.	72.11	75.56	82.30	85.09	148.31	126.54	121.42
2006.	71.78	72.37	88.92	80.37	149.39	137.71	126.47

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС.

Прилог IV/Табела 3 . Ланчани индекси (претходна година=100)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
1993/1992	107.73	108.33	111.69	112.94	116.98	109.83	103.26
1995/1993	88.91	93.11	95.64	94.99	100.29	108.56	107.24
1996/1995	99.44	100.83	106.82	99.74	101.46	102.24	116.81
1997/1996	103.54	99.29	96.10	100.92	91.16	92.46	99.95
1998/1997	93.39	96.71	101.39	99.68	100.89	104.56	105.02
1999/1998	101.60	101.24	105.90	102.29	103.02	102.01	98.73
2000/1999	96.75	98.01	103.21	105.16	106.04	101.63	99.16
2001/2000	88.76	88.99	87.30	86.20	95.63	98.33	97.68
2002/2001	97.58	96.65	111.52	105.16	101.19	98.48	99.04
2003/2002	100.16	101.63	100.11	99.89	107.91	95.04	90.88
2004/2003	94.62	98.04	86.63	91.04	120.37	117.34	115.76
2005/2004	97.03	90.99	80.23	89.14	98.65	95.91	89.73
2006/2005	99.55	95.79	108.04	94.45	100.73	108.83	104.17

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Прилог IV/Табела 4. Базни и ланчани индекси броја коња и коза

Година	Базни индекси (1997=100)		Ланчани индекси (претходна година=100)	
	коњи	козе	коњи	козе
1997.	100,00	100,00	-	-
1998.	97,71	96,09	97,71	96,09
1999.	74,77	91,22	76,52	94,93
2000.	64,52	103,78	86,29	113,78
2001.	46,15	95,89	71,53	92,39
2002.	65,35	86,12	141,60	89,81
2003.	46,25	66,64	70,78	77,39
2004.	9,94	81,58	21,48	122,41
2005.	13,58	145,89	136,65	178,83
2006.	13,94	197,11	102,68	135,11

Извор: Интерни подаци Завода за информатику и статистику, Београд, Тиршова 1.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог IV/Табела 5. Базни индекси 1986=100

Година	Сточни фонд	Барајево	Вождовац	Гроцка	Звездара	Земун	Лазаревац	Младеновац	Обреновац	Палилула	Раковица	Сопот	Чукарица
2002.	Говеда	39,82	71,12	70,35	0,00	55,45	55,06	52,90	59,14	62,77	0,00	64,92	31,82
	Свиње	76,86	128,30	131,51	0,00	98,35	100,56	73,44	107,07	361,08	0,00	62,56	23,10
	Овце	202,02	99,41	176,88	-	95,88	67,79	83,23	103,88	725,00	-	40,52	0,00
	Живина	59,12	95,52	234,56	0,00	163,39	110,87	66,36	75,41	45,36	0,00	101,39	98,33
2003.	Говеда	48,14	41,04	68,27	14,33	65,83	51,38	51,37	55,01	65,23	130,99	63,04	30,92
	Свиње	75,96	123,37	126,46	5,15	97,45	96,70	70,63	103,79	423,76	6,63	60,16	32,43
	Овце	180,90	102,43	148,75	-	316,91	69,39	90,85	105,77	456,90	-	44,22	125,63
	Живина	52,46	86,40	208,03	11,39	143,50	99,63	60,02	68,21	55,00	17,86	91,71	88,94
2004.	Говеда	58,56	25,04	35,65	16,04	64,53	37,62	52,44	54,82	65,86	174,85	50,98	32,24
	Свиње	124,04	34,79	91,78	14,36	86,48	55,95	81,70	97,59	279,54	26,23	74,99	61,45
	Овце	232,75	18,90	70,04	-	294,55	98,37	122,67	148,56	198,71	-	90,54	208,54
	Живина	86,45	53,85	173,04	29,48	150,96	66,87	79,11	139,96	27,95	58,04	101,99	182,31
2005.	Говеда	54,26	23,22	31,12	14,85	21,70	34,24	49,23	49,88	71,04	161,99	47,23	29,86
	Свиње	103,89	29,15	76,86	12,06	13,62	45,77	69,51	67,60	260,52	21,98	62,80	51,47
	Овце	228,60	18,55	68,76	-	38,95	95,50	122,15	145,90	195,26	-	88,93	204,77
	Живина	79,06	49,25	157,83	26,96	20,65	58,97	74,77	128,00	25,56	53,08	93,28	166,73
2006.	Говеда	60,06	26,25	36,11	15,36	16,96	36,16	51,67	50,78	66,67	169,01	46,51	27,29
	Свиње	100,62	28,62	87,44	12,45	14,34	47,60	70,82	90,66	265,60	22,76	62,50	53,27
	Овце	227,97	19,24	68,20	-	58,07	100,95	121,92	155,29	193,97	-	92,82	212,31
	Живина	87,29	54,17	167,83	28,08	20,28	63,41	74,48	127,79	27,64	62,09	97,77	173,68

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог IV/Табела 6. Ланчани индекси: претходна година=100

Година	Сточни фонд	Барајево	Вождовац	Гроцка	Звездара	Земун	Лазаревац	Младеновац	Обреновац	Палилула	Раковица	Сопот	Сурчин	Чукарица
2003/2002	Говеда	120,87	57,70	97,05	-	118,73	93,32	97,10	93,01	103,92	-	97,10	-	97,15
	Свиње	98,82	96,16	96,16	-	99,08	96,16	96,16	96,93	117,36	-	96,16	-	140,39
	Овце	89,54	103,04	84,10	-	330,52	102,36	109,16	101,83	63,02	-	109,13	-	-
	Живина	88,74	90,45	88,69	-	87,83	89,86	90,45	90,45	121,26	-	90,45	-	90,45
2004/2003	Говеда	121,65	61,02	52,22	111,90	98,02	73,23	102,09	99,66	100,96	133,48	80,86	-	104,27
	Свиње	163,31	28,20	72,57	278,82	88,74	57,86	115,68	94,02	65,97	395,88	124,65	-	189,50
	Овце	128,67	18,45	47,08	192,00	92,95	141,77	135,02	140,45	43,49	278,95	204,78	-	166,00
	Живина	164,78	62,33	83,18	258,74	105,20	67,12	131,80	205,20	50,82	324,96	111,21	-	204,97
2005/2004	Говеда	92,67	92,73	87,29	92,55	33,63	91,01	93,87	90,98	107,87	92,64	92,65	-	92,62
	Свиње	83,75	83,77	83,74	83,94	15,75	81,81	85,09	69,27	93,20	83,80	83,75	-	83,75
	Овце	98,22	98,18	98,18	97,92	13,22	97,08	99,58	98,21	98,26	96,23	98,21	-	98,19
	Живина	91,46	91,45	91,21	91,45	13,68	88,18	94,51	91,46	91,45	91,45	91,45	-	91,45
2006/2005	Говеда	110,68	113,03	116,05	103,45	78,15	105,58	104,96	101,82	93,84	104,33	98,47	105,72	91,40
	Свиње	96,86	98,20	113,77	103,26	105,31	104,00	101,87	134,11	101,95	103,55	99,51	103,35	103,50
	Овце	99,73	103,71	99,18	103,19	149,11	105,71	99,82	106,44	99,34	124,51	104,38	58,27	103,68
	Живина	110,40	110,00	106,33	104,17	98,17	107,54	99,61	99,83	108,13	116,98	104,82	110,56	104,17

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Прилог V/2.4.3. Сточни фонд - анализа по општинама

Општина Барајево је једна од ретких општина на територији Београда у којој је дошло до повећања броја свих посматраних врста стоке у периоду од 2002. до 2006. године (табела 1).

Остварено је повећање укупног броја грла говеда у 2006. години у односу на 2002. годину од 50,80%. Повећање укупног броја говеда у наведеном периоду представља значајан помак, с обзиром да је укупан број грла говеда у 2006. години у односу на 1986. годину смањен за 39,90%. Међутим, у оба посматрана периода дошло је до смањења броја крава и стеоних јуница. На пример, само у временском периоду од 2002. до 2006. године дошло је до смањења броја крава и стеоних јуница за 13,70%.

У периоду 2002-2006. порастао је број свиња укупно, али је дошло до смањења броја крмача и супрасних назимица. У односу на 1986. годину број свиња је остао на приближно истом нивоу, односно порастао је за 0,62%. Највеће повећање у укупном броју свиња је остварено 2004. у односу на 2003. годину и износи 63,31%.

Код броја оваца видљиви су изузетно повољни трендови, односно раст од 12,85% у 2006. години у односу на 2002. годину, док је у односу на 1986. годину дошло до пораста од 127,97%.

Број живине је порастао у 2006. години у односу на 2002. годину. Међутим ако поредимо број живине у 2006. години у односу на 1986. годину, уочавамо да је остварен пад од 12,71%.

На основу података од 01. децембра 2006. године Републичког завода за статистику на територији општине Барајево има 3.650 говеда укупно (од чега је 2.332 крава и стеоних јуница), 20.070 свиња (од тога крмача и супрасних назимица има 2.741), затим 8.870 оваца (од тога оваца за приплод 6.237), и 87.660 грла живине.

По податцима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији општине Барајево има око 3.700 грла говеда.

Прилог V/Табела 1. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Барајево, 2002-200. (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	2.755	2.013	11.138	2.661	6.810	5.004	59.974
2003.	3.330	2.902	11.007	2.438	6.098	3.464	53.218
2004.	4.051	2.757	17.975	3.305	7.846	5.096	87.694
2005.	3.754	2.463	15.054	2.990	7.706	4.960	80.201
2006.	4.155	1.738	14.581	2.554	7.685	5.982	88.542

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

На основу података Републичког завода за статистику у периоду 2002-2006. године нису остварене значајне промене укупног броја говеда на подручју општине Младеновац, односно остварено је смањење од 2,30% (табела 2). Број крава и стеоних јуница је у истом временском периоду опао за 6,90%. Анализом броја говеда у дужем временском периоду, односно поређењем стања у 2006. години са 1986. годином, уочава се да је дошло до великог смањења броја говеда од чак 48,30%.

Број свиња укупно, као и број крмача и супрасних назимица од 2002 - 2006. године је такође смањен и то за 3,60% укупан број свиња, а за 6,60% дошло је до смањења броја крмача и супрасних назимица. Укупан број свиња у односу на 1986. годину је смањен за 29,20%.

Укупан број оваца у периоду 2002-2006. година се повећао за 46,50%, док је број оваца за приплод у наведеном раздобљу увећан за 17,70%. У односу на 1986. годину утврђено је повећање броја оваца од 21,90%.

У општини Младеновац дошло је до повећања броја живине у односу на 2002. годину од 12,20% што је значајан помак, с обзиром да је посматрајући дужи временски период изражена тенденција пада броја живине (смањење од 25,50% у односу на 1986. годину).

По подацима Републичког завода за статистику на дан 01. децембар 2006. године на територији општине Младеновац има 7.135 говеда (од чега је 5.233 крава и стеоних јуница), 39.831 свиња (од тога 7.979 има крмача и супрасних назимица), 14.140 оваца (од укупног броја оваца има 10.133 оваца за приплод) и 151.894 грло живине.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији општине Младеновац има око 9.500 грла говеда.

Прилог V/Табела 2. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Младеновац, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	7.817	5.622	32.068	8.589	8.486	6.915	127.462
2003.	7.590	5.647	30.837	8.652	9.263	6.835	115.290
2004.	7.749	6.085	35.672	9.622	12.507	8.262	151.954
2005.	7.274	5.495	30.352	8.828	12.454	8.162	143.616
2006.	7.635	5.233	30.920	8.017	12.431	8.139	143.059

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Општина Палилула је београдска општина на чијој територији се налази највећи број говеда, чак 32,6% од укупног броја на територији Града. Због тога је говедарство најзначајнија грана сточарства у овој општини. Од 20.472 говеда највећи број је на фармама ПКБ корпорације, док се јако мали број говеда налази на газдинствима индивидуалних произвођача. У односу на 1986. годину, у општини Палилула у 2006. години је дошло до смањења броја говеда за 33,30% (табела 3).

У периоду од 1986. до 2006. године остварено је повећање броја свиња за 165,60%, односно повећан је укупан број свиња са 9.395 на 24.953 у 2006. години. Међутим у последњих пет година је дошло до смањења како укупног броја свиња (за 26,40%), тако и броја крмача и супрасних назимица (за 26,50%).

Број оваца је у општини Палилула опао за 73,20% у односу на 2002. годину. Међутим, ако се посматра период од 1986. до 2006. године остварен је пораст од 93,7%.

Број живине је у сталном опадању, што показује и пад од 72,4% у односу на стање у 1986. години.

Републички завод за статистику по податцима од 01. децембра 2006. године утврдио је да на територије општине Палилула има 20.741 говеда (од тога 10.658 крава и стеоних јуница), 25.208 свиња (од чега 3.188 крмача и супрасних назимица), 544 грла оваца (од чега 438 оваца за приплод) и 18.186 грла живине.

Управа за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде регистровала је на територији поменути општине око 18.500 грла говеда свих категорија.

Прилог V/Табела 3. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Палилула, 2002-2006. (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	19.275	8.238	33.923	4.302	1.682	934	29.525
2003.	20.030	8.895	39.812	4.095	1.060	589	35.801
2004.	20.223	9.519	26.263	3.223	461	368	18.193
2005.	21.815	9.589	24.476	3.215	453	358	16.638
2006.	20.472	9.587	24.953	3.160	450	382	17.991

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Територија садашње општине Сурчин је до 2004. године припадало општини Земун, тако да подаци за ову новоформирану општину постоје тек од 2005. године (табела 4). У 2006. години у односу на 2005. годину остварено је повећање укупног броја говеда од 5,72%, али је број крива и стеоних јуница опао за 2,35%.

Број свиња је повећан у посматраном периоду за 856 комада, односно за 3,35%, док смањење броја крмача и супрасних назимица износи 15,57%.

Укупан број оваца у односу на 2005. годину је смањен за 41,73%. Такође је и број оваца за приплод умањен за 30,89%.

Код живине се уочава позитиван тренд, пошто је број грла живине порастао за годину дана за 10,56%.

На основу података Републичког завода за статистику на дан 01. децембар 2006. године у општини Сурчин има 5.574 грла говеда (од тога 1.704 крива и стеоних јуница), 27.343 свиње (крмача и супрасних назимица има 4.218), укупан број оваца је 2.921 (оваца за приплод има 1.746) и живине 116.772 грла.

Прилог V/Табела 4. Промене броја основних врста стоке на територији општине Сурчин, 2005-2006. (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2005.	5.188	1.915	25.585	4.817	4.232	1.871	75.710
2006.	5.485	1.870	26.441	4.026	2.466	1.293	83.704

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

У периоду од 2002. до 2006. године у општини Сопот од свих посматраних врста и категорија стоке најзначајније је повећање укупног броја оваца (раст 129,08%) и броја оваца за приплод (повећање износи 100,99%). Међутим ако се посматра укупан број оваца у односу на 1986. годину ипак је остварено смањење од 7,18% (табела 5).

У погледу броја говеда дошло је до смањења, како укупног броја тако и категорије крива и стеоних јуница. Смањење укупног броја говеда у односу на 1986. годину износи чак 53,49%, док је број крива и стеоних јуница смањен за 40,93%. У односу на 2002. годину број крива и стеоних јуница је смањен за 21,78%, а укупан број говеда за 28,36%.

Укупан број свиња у односу на 1986. годину је смањен за 37,50%. Број свиња, као и број крмача и супрасних назимица је у 2006. години у односу на 2002. годину остао на истом нивоу.

Број живине на територији општине Сопот има изражене варијације у периоду од 2002-2006. године, али ипак показује тенденцију пада.

На основу података Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији ове Општине има око 3.500 грла говеда свих категорија. Са друге стране, на основу података Републичког завода за статистику на дан 01. децембра 2006. године у општини Сопот има 3.506 грла говеда (од тога 2.482 краве и стеоне јунице), 20.014 свиња (од тога крмача и супрасних назимица 3.961), 9.469 оваца (оваца за приплод 6.738) и 90.128 грла живине.

Прилог V/Табела 5. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Сопот, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	4.957	3.429	14.953	3.996	3.758	2.919	89.636
2003.	4.813	3.417	14.379	3.986	4.101	2.885	81.076
2004.	3.892	2.935	17.924	4.777	8.398	5.484	90.165
2005.	3.606	2.622	15.011	4.321	8.248	5.340	82.460
2006.	3.551	2.682	14.937	3.980	8.609	5.867	86.434

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Општина Раковица има јако мало површина пољопривредног земљишта и у складу са тим и изразито мали број свих врста и категорија стоке (табела 6). Иако је остварено повећање како броја говеда тако и категорије крава и стеоних јуница у односу на 2002. годину, број говеда је још увек јако мали и није од значаја за развој сточарске производње.

У овој општини је изразито мали број свиња и оваца. Број живине се повећао за 247,6% у односу на 2003. годину, али је овај број и даље безначајан у односу на укупан број живине на територији Београда.

На основу података Републичког завода за статистику на дан 01. децембар 2006. године на територији општине Раковица је било 270 говеда, 752 свиње, 122 овце и 4.268 комада живине. Међутим на основу података Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији општине Раковица има око 70 грла говеда свих категорија.

Прилог V/Табела 6. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Раковица, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	0	0	0	0	0	0	0
2003.	224	197	170	50	38	31	1.314
2004.	299	280	673	122	106	90	4.270
2005.	277	250	564	111	102	87	3.905
2006.	289	237	584	102	127	107	4.568

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Општина Обреновац је једна од најзначајнијих општина за пољопривредну производњу на територији града Београда. Ова општина је друга по значају у говедарској производњи, одмах иза општине Палилула која има највећи број говеда од свих београдских општина. Укупан број говеда у 2006. години је опао за 49,22% у односу на 1986. годину. Тренд смањења укупног броја говеда је видљив и у периоду 2002-2006. године који је приказан у *табели 7*. У складу са падом укупног броја говеда, долази и до смањења броја крава и стеоних јуница.

Ако анализирамо читаву територију Београда највећи број свиња се налази управо на територији општине Обреновац, односно око 21% од укупног броја свиња на територији Града. Укупан број свиња је смањен за 9,34% у 2006. години, у односу на 1986. годину. Број оваца је порастао за 55,29%.

На територији ове Општине највећи је број живине у односу на остале београдске општине, а број живине је повећан у 2006. години у односу на 1986. годину за 27,97%. Изражене су осцилације укупног броја живине у периоду 2002-2006. године.

По подацима Републичког завода за статистику на територији општине Обреновац на дан 01. децембар 2006. године било је 9.929 грла говеда (од тога 6.578 крава и стеоних јуница), 60.726 свиња укупно (од чега 9.131 крмача и супрасних назимица), 12.393 овце (од чега 9.050 оваца за приплод) и 302.628 грла живине. С друге стране на територији Општине на основу података Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде има око 14.000 грла говеда свих категорија.

Прилог V/Табела 7. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Обреновац, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	12.142	8.150	52.405	9.788	7.665	5.330	163.111
2003.	11.293	8.041	50.798	9.509	7.805	5.032	147.535
2004.	11.255	7.943	47.762	10.305	10.962	7.394	302.748
2005.	10.240	6.934	33.087	8.450	10.766	7.199	276.879
2006.	10.426	6.954	44.372	9.520	11.459	7.910	276.412

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Општина Чукарица је једна од београдских општина где сточарска производња нема већег значаја. Као што се види на основу података из табеле 8, број говеда укупно као и категорије крава и стеоних јуница је у сталном опадању. Укупан број говеда је смањен у односу на 1986. годину за 72,71%.

Број свиња је такође опао у односу на 1986. годину и то за 46,73%. Међутим у периоду 2002-2006. године дошло је до повећања броја свиња што представља значајан помак ка опоравку ове гране сточарске производње (*табела 8*).

Број оваца је порастао за 112,31% у односу на 1986. годину, али овај пораст није довољан да би дошло до значајнијег развоја ове гране сточарства. У периоду 2003-2006. године (не постоје подаци за 2002. годину) број оваца има тенденцију раста, али је укупан број грла веома мали тако да се на територије Општине не може говорити о озбиљнијој овчарској производњи.

Број живине је порастао у периоду од 1986. године до 2006. године, тако да је живинарство данас најзначајнија сточарска производња на територији општине Чукарица.

На територији општине Чукарица по подацима Републичког завода за статистику са стањем на дан 01. децембар 2006. године било је 58.735 грла живине, 938 оваца свих категорија, 6.707 свиња и 769 говеда.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде регистровано је око 400 говеда у општини Чукарица.

Прилог V/Табела 8. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Чукарица, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	843	590	2.258	433	0	0	31.692
2003.	819	576	3.170	724	500	136	28.666
2004.	854	585	6.007	1.209	830	357	58.758
2005.	791	522	5.031	1.093	815	348	53.737
2006.	723	495	5.207	1.007	845	382	55.976

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

На територији општине Лазаревац је највећи број оваца посматрано у односу на територију града Београда. У односу на 1986. годину број оваца у Општини је остао на приближно истом нивоу, односно остварено је повећање од само 0,95%, с тим што је у међувремену дошло до осцилација у броју оваца.

Од свих врста стоке највеће смањење је остварено код говеда, тако да остварено смањење износи 63,84%, а у складу са смањењем броја говеда дошло је и до смањења броја у категорији крва и стеоних јуница.

Број свиња, као и број говеда је у сталном опадању и у односу на 1986. годину дошло је до смањења од 52,40%. Оставарено је и смањење броја живине за 36,59% (табела 9). На основу података Републичког завода за статистику на дан 01. децембра 2006. године у општини Лазаревац било је 4.962 грла говеда, 129.513 грла живине, 16.742 оваца свих категорија и 26.724 свиња.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији Општине регистровано је око 5.000 грла говеда.

Прилог V/Табела 9. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Лазаревац, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	Укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	8.206	4.841	44.037	8.558	10.324	8.306	222.809
2003.	7.658	4.547	42.348	8.692	10.568	7.712	200.218
2004.	5.608	4.383	24.503	6.175	14.982	10.539	134.379
2005.	5.104	3.857	20.045	5.463	14.544	10.144	118.494
2006.	5.389	3.651	20.846	5.032	15.374	11.646	127.430

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Подаци о броју стоке за општину Земун који су приказани у табели *број 10* до 2004. године садрже и податке за општину Сурчин. У 2005. години када су приказани подаци за оквире садашње општине Земун видимо да је дошло до великог пада по свим посматраним врстама и категоријама стоке, што није стваран показатељ стања. Међутим и у 2006. у односу на 2005. годину остварено је смањење укупног броја говеда за 21,85%, док је смањење броја крава и стеоних јуница нешто мање и износи 16,89%.

Број свиња укупно је остварио пораст од 5,31%, док је дошло до благог смањења бројности у категорији крмача и супрасних назимица.

Као и код говедарства и свињарства исто тако и у живинарству је остварено одређено смањење у односу на 2005. годину. Овчарство на територији општине Земун је заступљено у занемарљивом обиму (*табела 10*).

На територији општине Земун је на дан 01. децембар 2006. године према подацима Републичког завода за статистику било 2.269 грла говеда (од тога 6.578 крава и стеоних јуница), 8.730 свиња (од чега 1.007 крмача и супрасних назимица), 533 оваца свих категорија и 18.249 грла живине.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији општине Земун и Сурчин регистровано је око 7.500 грла говеда.

Прилог V/Табела 10. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Земун, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	7.533	3.716	49.356	6.476	1.514	908	132.072
2003.	8.944	4.057	48.903	6.485	5.004	2.508	115.995
2004.	8.767	4.102	43.396	6.599	4.651	2.944	122.025
2005.	2.948	1.527	6.834	1.060	615	382	16.696
2006.	2.304	1.269	7.197	1.011	917	654	16.390

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

У општини Звездара готово и да нема сточарске производње. По подацима Републичког завода за статистику (*табела 11*) има 90 грла говеда, што представља смањење од 84,64% у односу на број говеда у 1986. години. Такође је остварено и смањење броја свиња у односу на 1986. годину за 87,55% и броја живине за 71,92%.

По подацима Републичког завода за статистику на територији општине Звездара на дан 01. децембар 2006. године било је 85 грла говеда, 897 свиња укупно, 108 оваца и 6.243 грла живине.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде има око 85 грла говеда свих категорија, што је у складу са подацима из Републичког завода за статистику.

Прилог V/Табела 11. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Звездара, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	0	0	0	0	0	0	0
2003.	84	65	288	60	50	12	2.414
2004.	94	78	803	170	96	52	6.246
2005.	87	70	674	154	94	51	5.712
2006.	90	67	696	142	97	56	5.950

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

На територији општине Гроцка остварено је смањење броја говеда од 63,89% у 2006. години у односу на 1986. годину, тако да је значај говедарства у сточарској производњи ове општине све мањи. Такође је дошло до смањења броја свиња за 12,56% и броја оваца за 31,80%, док је број живине остварио пораст за 67,83%.

По подацима Републичког завода за статистику на дан 01. децембар 2006. године на територији Општине било је 1.048 грла говеда (од тог броја 766 краве и стеоних јуница), 12.982 свиња (од чега 2.711 крмача и супрасних назимица), 1.551 овца (од чега 1.247 оваца за приплод) и 100.780 комада живине.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у општини Гроцка има око 1.700 грла говеда.

Прилог V/Табела 12. Промене броја основних врста стоке на територији општине Гроцка, 2002-2006. (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	2.437	1.716	16.661	4.659	3.465	3.165	137.029
2003.	2.365	1.679	16.021	4.683	2.914	2.449	121.529
2004.	1.235	943	11.627	3.270	1.372	1.019	101.086
2005.	1.078	809	9.737	2.958	1.347	992	92.205
2006.	1.251	766	11.078	2.524	1.336	990	98.046

Извор: Општине у Србији за одговарајуће године, РС РЗС

Сточарство је у општини Вождовац заступљено у подавалским насељима. Број говеда је у сталном паду и смањен је за 73,75% у односу на 1986. годину. Остварено је и смањење броја свиња од 71,38%, оваца за 80,76%, док је број живине смањен за 45,83%.

По подацима Републичког завода за статистику на дан 01. децембар 2006. године на територији општине Вождовац било је 806 грла говеда (од тог броја 616 краве и стеоних јуница), 5.035 свиња (од чега 1.114 крмача и супрасних назимица), 1.055 овца (од чега 801 овца за приплод) и 37.490 комада живине.

По подацима Управе за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на територији општине Вождовац има око 1.300 грла говеда.

Прилог V/Табела 13. Промене броја основних врста стоке на подручју општине Вождовац, 2002-2006 (на дан 15. јануар)

Година	Говеда		Свиње		Овце		Живина укупно
	Укупно	од тога краве и стеоне јунице	укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	укупно	од тога овце за приплод	
2002.	2.539	2.170	16.627	5.647	4.908	4.413	66.525
2003.	1.465	1.123	15.988	5.675	5.057	4.362	60.172
2004.	894	728	4.509	1.343	933	655	37.506
2005.	829	651	3.777	1.215	916	637	34.301
2006.	937	610	3.709	1.120	950	700	37.730

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог V/Табела 14. Сточарска производња по општинама - базни индекси 1986=100

Година	Сточни фонд	Барајево	Вождовац	Гроцка	Звездара	Земун	Лазаревац	Младеновац	Обреновац	Палилула	Раковица	Сопот	Чукарица
2002.	Говеда	39,82	71,12	70,35	0,00	55,45	55,06	52,90	59,14	62,77	0,00	64,92	31,82
	Свиње	76,86	128,30	131,51	0,00	98,35	100,56	73,44	107,07	361,08	0,00	62,56	23,10
	Овце	202,02	99,41	176,88	-	95,88	67,79	83,23	103,88	725,00	-	40,52	0,00
	Живина	59,12	95,52	234,56	0,00	163,39	110,87	66,36	75,41	45,36	0,00	101,39	98,33
2003.	Говеда	48,14	41,04	68,27	14,33	65,83	51,38	51,37	55,01	65,23	130,99	63,04	30,92
	Свиње	75,96	123,37	126,46	5,15	97,45	96,70	70,63	103,79	423,76	6,63	60,16	32,43
	Овце	180,90	102,43	148,75	-	316,91	69,39	90,85	105,77	456,90	-	44,22	125,63
	Живина	52,46	86,40	208,03	11,39	143,50	99,63	60,02	68,21	55,00	17,86	91,71	88,94
2004.	Говеда	58,56	25,04	35,65	16,04	64,53	37,62	52,44	54,82	65,86	174,85	50,98	32,24
	Свиње	124,04	34,79	91,78	14,36	86,48	55,95	81,70	97,59	279,54	26,23	74,99	61,45
	Овце	232,75	18,90	70,04	-	294,55	98,37	122,67	148,56	198,71	-	90,54	208,54
	Живина	86,45	53,85	173,04	29,48	150,96	66,87	79,11	139,96	27,95	58,04	101,99	182,31
2005.	Говеда	54,26	23,22	31,12	14,85	21,70	34,24	49,23	49,88	71,04	161,99	47,23	29,86
	Свиње	103,89	29,15	76,86	12,06	13,62	45,77	69,51	67,60	260,52	21,98	62,80	51,47
	Овце	228,60	18,55	68,76	-	38,95	95,50	122,15	145,90	195,26	-	88,93	204,77
	Живина	79,06	49,25	157,83	26,96	20,65	58,97	74,77	128,00	25,56	53,08	93,28	166,73
2006.	Говеда	60,06	26,25	36,11	15,36	16,96	36,16	51,67	50,78	66,67	169,01	46,51	27,29
	Свиње	100,62	28,62	87,44	12,45	14,34	47,60	70,82	90,66	265,60	22,76	62,50	53,27
	Овце	227,97	19,24	68,20	-	58,07	100,95	121,92	155,29	193,97	-	92,82	212,31
	Живина	87,29	54,17	167,83	28,08	20,28	63,41	74,48	127,79	27,64	62,09	97,77	173,68

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог V/Табела 15. Сточарска производња по општинама - ланчани индекси: претходна година=100

Година	Сточни фонд	Барајево	Вождовац	Гроцка	Звездара	Земун	Лазаревац	Младеновац	Обреновац	Палилула	Раковица	Сопот	Сурчин	Чукарица
2003/2002	Говеда	120,87	57,70	97,05	-	118,73	93,32	97,10	93,01	103,92	-	97,10	-	97,15
	Свиње	98,82	96,16	96,16	-	99,08	96,16	96,16	96,93	117,36	-	96,16	-	140,39
	Овце	89,54	103,04	84,10	-	330,52	102,36	109,16	101,83	63,02	-	109,13	-	-
	Живина	88,74	90,45	88,69	-	87,83	89,86	90,45	90,45	121,26	-	90,45	-	90,45
2004/2003	Говеда	121,65	61,02	52,22	111,90	98,02	73,23	102,09	99,66	100,96	133,48	80,86	-	104,27
	Свиње	163,31	28,20	72,57	278,82	88,74	57,86	115,68	94,02	65,97	395,88	124,65	-	189,50
	Овце	128,67	18,45	47,08	192,00	92,95	141,77	135,02	140,45	43,49	278,95	204,78	-	166,00
	Живина	164,78	62,33	83,18	258,74	105,20	67,12	131,80	205,20	50,82	324,96	111,21	-	204,97
2005/2004	Говеда	92,67	92,73	87,29	92,55	33,63	91,01	93,87	90,98	107,87	92,64	92,65	-	92,62
	Свиње	83,75	83,77	83,74	83,94	15,75	81,81	85,09	69,27	93,20	83,80	83,75	-	83,75
	Овце	98,22	98,18	98,18	97,92	13,22	97,08	99,58	98,21	98,26	96,23	98,21	-	98,19
	Живина	91,46	91,45	91,21	91,45	13,68	88,18	94,51	91,46	91,45	91,45	91,45	-	91,45
2006/2005	Говеда	110,68	113,03	116,05	103,45	78,15	105,58	104,96	101,82	93,84	104,33	98,47	105,72	91,40
	Свиње	96,86	98,20	113,77	103,26	105,31	104,00	101,87	134,11	101,95	103,55	99,51	103,35	103,50
	Овце	99,73	103,71	99,18	103,19	149,11	105,71	99,82	106,44	99,34	124,51	104,38	58,27	103,68
	Живина	110,40	110,00	106,33	104,17	98,17	107,54	99,61	99,83	108,13	116,98	104,82	110,56	104,17

Прилог 2.4.4. Примена агротехнике у примарној пољопривреди

Табела 1. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Барајево

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	1.349	950	714	793	917	67.98	-4,71
Двоосовински трактори	2.121	1.851	1.633	1.587	1.634	77.04	-3,21
Комбајни	91	75	77	68	68	74.73	-3,58

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 2. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Вождовац

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	1.126	938	808	1.050	1.044	92.72	-0,94
Двоосовински трактори	723	680	649	648	699	96.68	-0,42
Комбајни	29	28	23	27	26	89.66	-1,36

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 3. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Врачар

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	-	1	1	-	-	-	-
Двоосовински трактори	-	-	1	1	1	-	-
Комбајни	-	-	-	-	-	-	-

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год

Табела 4. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Гроцка

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	4.174	4.826	4.824	5.146	5.063	121,30	2,44
Двоосовински трактори	3.859	3.938	3.958	3.987	4.290	111,17	1,33
Комбајни	72	68	68	62	62	86,11	-1,85

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 5. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Звездара

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	275	275	359	360	360	130,91	3,42
Двоосовински трактори	248	248	248	241	241	97,18	-0,36
Комбајни	4	4	4	3	3	75,00	-3,53

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 6. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју и општине Земун

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	1.717	1.946	1.679	2.248	2.205	128,42	3,18
Двоосовински трактори	2.007	2.069	2.328	2.162	2.222	110,71	1,28
Комбајни	199	166	154	136	127	63,82	-5,46

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 7. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Лазаревац

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	905	1.115	707	1.016	1.090	120,44	2,35
Двоосовински трактори	2.339	2.948	2.489	2.581	2.545	108,81	1,06
Комбајни	146	163	148	127	128	87,67	-1,63

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 8. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Младеновац

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	1.718	1.964	2.005	2.392	2.484	144,59	4,72
Двоосовински трактори	3.104	3.132	3.159	3.100	3.170	102,13	0,26
Комбајни	271	259	272	255	255	94,10	-0,76

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 9. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Нови Београд

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	16	16	16	16	16	100,00	0,00
Двоосовински трактори	95	101	105	105	109	114,74	1,73
Комбајни	6	6	6	6	6	100,00	0,00

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 10. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Обреновац

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	2.395	1.452	1.333	2.309	2.211	92,32	-0,99
Двоосовински трактори	2.979	2.911	3.121	3.257	3.219	108,06	0,97
Комбајни	188	613	218	226	228	121,28	2,44

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 11. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Палилула

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	781	636	654	692	705	90,27	-1,27
Двоосовински трактори	1.781	1.616	1.609	1.671	1.605	90,12	-1,29
Комбајни	146	146	143	147	138	94,52	-0,70

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 12. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Раковица

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	11	13	15	13	12	109,09	1,09
Двоосовински трактори	175	176	178	173	170	97,14	-0,36
Комбајни	6	5	5	4	2	33,33	-12,83

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 13. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Савски венац

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	-	6	6	6	8	-	-
Двоосовински трактори	-	-	-	-	-	-	-
Комбајни	-	-	-	-	-	-	-

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 14. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Сопот

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	868	1.149	893	1.920	1.920	221,20	10,43
Двоосовински трактори	1.927	1.978	1.815	1.840	1.906	98,91	-0,14
Комбајни	91	82	79	80	86	94,51	-0,70

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Табела 15. Базни индекси укупаног броја мотокултиватора, двоосовинских трактора и комбајна и просечна годишња стопа раста на подручју општине Чукарица

	1993.	1995.	1997.	1999.	2001.	Индекс (1993=100)	Просечна годишња стопа раста (%)
						2001/93	
Мотокултиватори	1.483	1.495	1.244	1.572	1.898	127,98	3,13
Двоосовински трактори	1.156	1.051	829	1.069	1.182	102,25	0,28
Комбајни	58	55	42	43	42	72,41	-3,95

Извор: Општинска статистичка документација, Република Србија, Републички завод за статистику, Београд, 1994., 1996, 1998, 2000, 2002. год.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог VI/2.4.5. Број, величина и пословне перформансе прерађивачких капацитета на територији града Београда

Прилог VI/Табела 1. Храна

Р. бр.	Назив	Адреса	Телефон и факс	Е-маил и веб.	Контакт особа
I	Хлађење и замрзавање животињског меса				
1.	Agrimes	Сурчински пут бр. 5 11070 Нови Београд - Сурчин	011/3129 080	www.agrimes.co.yu	Гордана Лугоња
2.	Damjanović	Краља Петра II бр. 64 11400 Младеновац	Тел. 011 8231 955 Факс 011 8231 953	—	—
3.	Golija	ПРОФЕСОРА ВАСИЋА 24, 11307 ВИНЧА - Гроцка	Тел. 011 8066 133 Факс 011 8065 738	—	—
4.	IMES	ИНДУСТРИЈСКО НАСЕЉЕ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА - Палилула	Тел. 011 8871 147 Факс .011 8871 148	www.imes.co.yu	Рајко Латинковић
5.	KONSTANCIA	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 73, 11000 БЕОГРАД -	Тел. 011 3231 863	www.konstancia.co.yu	—
6.	PRO BEKOM	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 14, 11000 БЕОГРАД - Савски Венац	Тел. 023 534 248 Факс 011 3613 423	www.bekom.biz	—
7.	PROMES	ПАТРИЈАРХА ДИМИТРИЈА 36, 11000 БЕОГРАД - Раковица	Тел. 011 3564 491	—	—
8.	SUPERIOR MEAT	РАЈКА ОД РАСИНЕ 28, 11030 БЕОГРАД - Чукарица	Тел. 011 3546 466	—	—
9.	UMKAPLOD	СРЕТЕНА БАБИЋА 2, 11260 УМКА - Обреновац	Тел. 011 553 433 Факс 011 553 432	—	Јадранка Маринковић
II	ПРОИЗВОДЊА, ОБРАДА, ХЛАЂЕЊЕ И ЗАМРЗАВАЊЕ ЖИВИНСКОГ И КУНИЊКОГ МЕСА				
1.	AGROVET	ЖИЧКА 8, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 063 318 784	—	Бранка Маслеша
2.	PANIĆ TRADE N.P	Сарајевска 89, 11000 Београд – Савски Венац	Тел. 011 3615 170 Факс 011 3616 639	www.panicjaje.co.yu	—
3.	PK PRODUKT	Галовачка 22, 11271 Сурчин	Тел. 011 8443 532 Факс 011 8440 155	—	—
4	DAMJANOVIĆ	КРАЉА ПЕТРА II 64, 11400 Младеновац	Тел. 011 8231 955 Факс 011 8231 953	—	—
5.	FISHCORP 2000	ВОЈВОДЕ СТЕПЕ 78, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3087 810 Факс 011 3087 821	www.fishcorp2000.co.yu	—
6.	GUSCOO	Николе Добровића 34, 11000 Београд – Нови Београд	Тел. 011 1760 436 Факс 011 3182 975	www.guscoo.co.yu	—
7.	IPP ARSIĆ	Милосава Влајића 72, 11400 Младеновац	Тел. 011 8232 355 Факс 011 8231 623	www.ipparsic.com	—
8.	JUGOKOKA	ДЕЧАНСКА 12/II, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3236 245 Факс 011 3221 128	—	—
9.	KOKA-MAR	Крушевачка 1, 11000 Београд	Тел. 011 425 978	—	—

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

10.	MMM LASTA	Велико моравска л2, 11000 Београд Звездара	Тел. 011 2832 899	–	–
11.	ŽIVINOPROGRESS	ИВАНА МИЛУТИНОВИЋА 49, 11400 МЛАДЕНОВАЦ	Тел. 011 8221 185	–	–
III	ПРЕРАДА ЖИВОТИЊСКОГ И ЖИВИНСКОГ МЕСА				
1.	AGRIMES	СУРЧИНСКИ ПУТ 5, 11070 НОВИ БЕОГРАД	Тел. 011 3129 080 Факс 011 3129 097	www.agrimes.co.yu	Гордана Лугонја
2.	BEODELIKATES	БЕЛОСТЕНА 16, 11253 СРЕМЧИЦА Чукарица	Тел. 064 1198 538 Факс 011 2521 453	–	Драган Челебић
3.	IN MEAT CO	СЛОБОДАНА ПЕНЕЗИЋА 15, 11261 МАЛА МОШТАНИЦА,	Тел. 063 1071 112	www.inmeat.co.yu	–
4.	DACMIL	ВЛАЈКОВИЋЕВА 25, 11000 БЕОГРАД, Стари град	Тел. 011 3233 193	–	–
5.	DAMJANOVIĆ	КРАЉА ПЕТРА И 64, 11400 МЛАДЕНОВАЦ	Тел. 011 8231 955 Факс 011 8231 953	–	–
6.	DECUS COMPANY	КОСТЕ ГЛАВИНИЋА 3, 11000 БЕОГРАД, Савски Венац	Тел. 011 3690 667	–	–
7.	FAMIS CO.	АУТОПУТ 22Ф, 11080 – Земун	Тел. 011 3149 083 Факс 011 3149 376	www.famis.co.yu	–
8.	GALAMES	БРАЋЕ ЈЕРКОВИЋА 110, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 2465 562	–	–
9.	GOLIJA	ПРОФЕСОРА ВАСИЋА 24, 11307 ВИНЧА- ГРОЦКА	Тел. 011 8066 133 Факс 011 8065 738	–	–
10.	GOMBIT	ВОЈНИ ПУТ 270А/ИИ, 11080 ЗЕМУН	Тел. 011 3149 179 Факс 011 3149 183	www.gombit.co.yu	–
11.	GRIMEX	ВОЈВОДЕ ДРАГОМИРА 18А, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 063 514 735	–	–
12.	ILIMES	ВОЈВОЂАНСКА 417Б, 11271 СУРЧИН	Тел. 064 3505 089	–	–
13.	IMES	ИНДУСТРИЈСКО НАСЕЉЕ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА	Тел. 011 8871 147 Факс 011 8871 148	www.imes.co.yu	–
14.	KOTEKS	БРАЋЕ НИКОЛИЋА 26, 11271 СУРЧИН	Тел. 011 8443 470	–	–
15.	PPP JEREMIĆ	ТРГОВАЧКА 41, 11450 СОПОТ	Тел. 011 8251 323 Факс 011 8251 388	–	–
16.	PRO BEKOM	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 14, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 023 534 248 Факс 011 3613 423	www.bekom.biz	–
17.	PROMES	ПАТРИЈАРХА ДИМИТРИЈА 36, 11000 БЕОГРАД – Раковица	Тел. 011 3564 491	–	–
18.	SLAST IMES	ЦВЕТАНОВА ЋУПРИЈА 173, 11000 БЕОГРАД - Звездара	Тел. 011 3460 146 Факс 011 3460 727	–	–
19.	SUPERIOR MEAT	РАЈКА ОД РАСИНЕ 28, 11030 БЕОГРАД – Чукарица	Тел. 011 3546 466	–	–
20.	TERZIĆ & CO	ИБАРСКИ ПУТ 53, 11426 МЕЉАК –	Тел. 011 8340 130	–	–
IV	ПРЕРАДА И КОНЗЕРВИСАЊЕ РИБЕ И ПРОИЗВОДА ОД РИБЕ				

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

1.	FRIKOM	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА – Палилула	Тел. 011 2074 100 Факс 011 2074 148	www.frikom.com	–
2.	BAST COMMERCE	МАТИЦЕ СРПСКЕ 30/17, 11000 БЕОГРАД - Звездара	Тел. 011 2657 985 Факс 011 3610 046	www.bast.cg.yu	–
3.	LOSOS	СРЕМСКИХ ОДРЕДА 1, 11070 Нови Београд	Тел. 035 568 230	www.losos.co.yu	–
4.	PUERTO SEGURO	ДУНАВСКА 65, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2750 520	–	–
5.	RIBARSKO GAZDINSTVO BEOGRAD	ПАТРИЈАРХА ЈОАНИКИЈА 2, 11000 БЕОГРАД,	Тел. 011 2321 688 Факс 011 2321 644	–	–
6.	TRICONTINENTAL GROUP	НУШИЋЕВА 6/ИВ, 11000 БЕОГРАД Стари град	Тел. 011 3236 189 Факс 011 3235 987	www.tricon.co.yu	–
7.	TROPIC RIBARSTVO	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/4, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3191 626 Факс 011 3191 626	www.tropic.co.yu	–
V.	ПРЕРАДА И КОНЗЕРВИСАЊЕ ПОВРЋА				
1.	CANNACO	РЕЉКОВИЋЕВА 3, 11000 БЕОГРАД – Раковица	Тел. 011 3056 552 Факс 011 3056 559	www.cannaco.com	–
2.	CENTROPROIZVOD A.D.	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
3.	FRIKOM	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА - Палилула	Тел. 011 2074 100 Факс 011 2074 148	www.frikom.com	–
4.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић
5.	VD PHARM	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/3, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2697 384 Факс 011 2674 587	–	–
6.	AGROEKONOMIK HOLDING	УСТАНИЧКА 64, 11040 БЕОГРАД- Вождовац	Тел. 011 3440 754	www.agroekonomik.co.yu	–
7.	DE GUSTA	МЕДАКОВИЋЕВА 113А, 11000 БЕОГРАД - Вождовац	Тел. 011 3976 715	–	–
8.	DO JAJA	СИМЕ ШОЛАЈЕ 50, 11080 - Земун	Тел. 063 357 904	–	–
9.	EXOTICA	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2750 261 Факс 011 2750 438	www.exotica.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

10.	FLORIDA BEL	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 12, 11080 - Земун	Тел. 011 3731 901	www.floridabel.rs	–
11.	FRIGO-KOMERC	ПАЈМИРА ТОЉАТИЈА 5/ИИИ, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3193 873 Факс 011 3193 875	–	Небојша Дукић
12.	INTERAGRO	БАЛКАНСКА 30 ИИИ, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3611 454 Факс 011 3611 454	–	–
13.	ITAL-PRO	БРАЋЕ РАДОВАНОВИЋА 12, 11000 БЕОГРАД - Врачар	Тел. 011 3440 369 Факс 011 3440 630	–	–
14.	IVEKS	БИРЧАНИНОВА 32, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3241 157 Факс 011 3241 157	–	Владан Ковачев
15.	LIBERTAS	БЕОГРАДСКА 8, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 3086 103 Факс 011 3085 337	www.libertas.co.yu	Дејан Жунић
16.	MARBO PRODUCT	АНДРЕ НИКОЛИЋА 1-3, 11040 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3637 000	www.marbo.co.yu	–
17.	MONTENA INTERNATIONAL	КОСМАЈСКА 58, 11000 БЕОГРАД – Чукарица	Тел. 011 2508 337	–	–
18.	PAMS	КНЕЗ МИХАЈЛОВА 17, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2629 410 Факс 011 2621 589	–	Мирјана Тришић
19.	PUERTO SEGURO	ДУНАВСКА 65, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2750 520	–	–
20.	SALAT CENTAR	ВИНОГРАДСКА 40, 11271 Сурчин	Тел. 011 2260 307	–	–
21.	SEZAM	РАЈСКА 7, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 011 336 429	–	–
22.	SLAP GROUP - FABRIKA U ČAČKU	ЗЕМУНСКА 47, 11070 Нови Београд	Тел. ДИРЕКТОР 032 373 673 Факс 011 3474 124	www.slapgroup.com	–
23.	SRBLJAŠUME	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 113, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3112 136 Факс 011 3118 513	–	–
24.	SUN TRADE	ВИТАНОВАЧКА 38/Ц, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3975 700	–	–
25.	VOĆARCOOP	БИРЧАНИНОВА 37, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 2643 055 Факс 011 2643 385	–	–
26.	VOĆARSKE PLANTAŽE	СМЕДЕРЕВСКИ ПУТ 120, 11307 БОЛЕЧ-Гроцка	Тел. 011 8064 104 Факс 011 8064 60	–	–
VI	ПРЕРАДА И КОНЗЕРВИСАЊЕ ВОЋА				

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

1.	CANNACO	РЕЉКОВИЋЕВА 3, 11000 БЕОГРАД – Раковица	Тел. 011 3056 552 Факс 011 3056 559	www.cannaco.com	–
2.	ER-ŽE GROUP	ДР. ДРАГЕ ЉОЧИЋ 3, 11060 БЕОГРАД - Палилула	Тел. 063 8481 904 Факс 011 2784 811	www.gelato.co.yu	Жељко Митровић
3.	FRIKOM	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА	Тел. 011 2074 100 Факс 011 2074 148	www.frikom.com	–
4.	HIBRID	ЦАРА НИКОЛАЈА ДРУГОГ 82-84, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. ЛУКА БОГОЈЕВО 025 742 224 Факс 011 2433 208	www.hibrid.co.yu	–
5.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић
6.	AGROEKONOMIK HOLDING	УСТАНИЧКА 64, 11040 БЕОГРАД-Вождовац	Тел. 011 3440 754	www.agroekonomik.co.yu	–
7.	ATLE	СТУДЕНТСКИ ТРГ 17, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2182 660 Факс 011 625 013	www.atle.co.yu	–
8.	COOPERATIVA	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 37-39/ИИИ, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3692 513	–	–
9.	DESING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 49/2, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3131 690 Факс 011 3132 224	www.desing.co.yu	–
10.	EXOTICA	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2750 261 Факс 011 2750 438	www.exotica.co.yu	–
11.	FLORIDA BEL	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 12, 11080 Земун	Тел. 011 3731 901	www.floridabel.rs	–
12.	FRIGO-KOMERC	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/ИИИ, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3193 873 Факс 011 3193 875	–	Небојша Дукић
13.	GOLDEN FALCON	ЂУРЕ САЛАЈА 7, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3236 255 Факс 011 3236 256	–	–
14.	IGDA IMPEX	РУЗВЕЛТОВА 3, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 3031 713 Факс 011 3031 714	–	–
15.	INTERPROM	ПАРИСКЕ КОМУНЕ 24, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2609 997	–	–
16.	JPL SPECIJAL	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 32А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3115 619 Факс 011 3114 094	www.jplspspecial.com	–
17.	KOMPANIJA KRŠULJ	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/И, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3691 349 Факс 011 3691 078	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

18.	<i>LIBERTAS</i>	БЕОГРАДСКА 8, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 3086 103 Факс 011 3085 337	www.libertas.co.yu	Дејан Жунић
19.	<i>LL COMPANY</i>	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 103/ИИИ, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3115 687 Факс 011 132 756	www.llcompany.com	Драгољуб Милић
20.	<i>MALINA-PRODUKT</i>	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9, 11070 Нови Београд	Тел. РУПЕЉЕВО 031 825 014	–	–
21.	<i>MONTENA INTERNATIONAL</i>	КОСМАЈСКА 58, 11000 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 2508 337	–	–
22.	<i>NATURACOOP</i>	ИНДУСТРИЈСКА ЗОНА ББ, 22310 ШИМАНОВЦИ - Сурчин	Тел. 011 2100 081	www.naturacoop.co.yu	–
23.	<i>NIBA COMPANY</i>	БЕОГРАДСКА 23, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 3247 111 Факс 011 3247 112	–	–
24.	<i>PREHRANA</i>	ГУНДУЛИЋЕВ ВЕНАЦ 41, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3222 743 Факс 011 3222 634	–	–
25.	<i>PROGRES-INTERAGRAR</i>	КНЕЗ МИХАЈЛОВА 27, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 626 877 Факс 011 620 618	–	–
26.	<i>SOLE TRADE</i>	КРАЈЉА МИЛУТИНА 51, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. ХЛАДЊАЧА 031 816 350 Факс 011 3610 082	–	–
27.	<i>SUN TRADE</i>	ВИТАНОВАЧКА 38/Ц, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3975 700	–	–
28.	<i>VOĆARCOOP</i>	БИРЧАНИНОВА 37, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 2643 055 Факс 011 2643 385	–	–
29.	<i>VOĆARSKE PLANTAŽE</i>	СМЕДЕРЕВСКИ ПУТ 120, 11307 БОЛЕЧ - ГРОЦКА	Тел. 011 8064 104 Факс 011 8064 604	–	–
VII	ПРОИЗВОДЊА ЈЕСТИВИХ УЉА, МАРГАРИНА И СЛИЧНИХ ЈЕСТИВИХ МАСТИ				
1.	<i>BIOPROTEIN</i>	ДРАГАНА МАРКОВИЋА Б.Б., 11500 Обреновац	Тел. 011 8721 356 Факс 011 8723 448	www.bioprotein.co.yu	Јелена Бањац
2.	<i>PURATOS</i>	ЉУТИЦЕ БОГДАНА 1А/5, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3672 398	www.puratos.co.yu	–
VIII.	ПРОИЗВОДЊА МЛЕКА И МЛЕЧНИХ ПРОИЗВОДА				
1.	<i>MILKOM INŽENJERING</i>	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић
2.	<i>BD AGRO AD</i>	ЛОЛЕ РИБАРА Б.Б., 11272 ДОБАНОВЦИ – Сурчин	Тел. 011 2675 165 Факс 011 8465 400	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.	DANUBE FOODS GROUP	ИНДУСТРИЈСКО НАСЕЉЕ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА – Палилула	Тел. 011 8872 387	www.danube-foods.com	–
4.	DECUS COMPANY	КОСТЕ ГЛАВИНИЋА 3, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3690 667	–	–
5.	GRIMEX	ВОЈВОДЕ ДРАГОМИРА 18А, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 063 514 735	–	–
6.	IMLEK	ИНДУСТРИЈСКО НАСЕЉЕ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА – Палилула	Тел. 011 8871 477 Факс 011 8871 282	www.imlek.co.yu	–
7.	INTEGRAL V	УСТАНИЧКА 17/15, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 244 2390	–	–
8.	KOMPANIJA KRŠULJ	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/И, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3691 349 Факс 011 3691 078	–	–
9.	MLEKARA FRIZI	ВАГАН 5, 11500 Обреновац-МИСЛОЋИН	Тел. 063 289 735	–	Миодраг Вулета
10.	MLEKARA GRANICE	КОСМАЈСКИХ ПАРТИЗАНА 121, 11400 Младеновац	Тел. 011 8236 991	–	–
11.	MLEKARA ZEMUN	БАТАЈНИЧКИ ДРУМ (14-ТИ КМ.), 11080 Земун	Тел. 011 3756 092 Факс 011 3756 093	–	–
12.	PKB AGROINŽENJERING	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 68А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2769 022 Факс 011 2769 033	–	–
13.	PUERTO SEGURO	ДУНАВСКА 65, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2750 520	–	–
14.	TRGOMATIK	И НОВА 15, 11272 ДОБАНОВЦИ – Сурчин	Тел. 011 8467 554	–	–
IX	ПРОИЗВОДЊА СЛАДОЛЕДА И ДРУГИХ СМРЗНУТИХ СМЕСА				
1.	CENTROPROIZVOD A.D.	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
2.	ER-ŽE GROUP	ДР. ДРАГЕ ЉОЧИЋ 3, 11060 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 063 8481 904 Факс 011 2784 811	www.gelato.co.yu	Жељко Митровић
3.	FRIKOM	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА – Палилула	Тел. 011 2074 100 Факс 011 2074 148	www.frikom.com	–
4.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић Живко Поповић

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

5.	SLADOLED MAJSTOR	КАРАМАТИНА 29, 11080 Земун	Тел. ЦГ ПЕТРОВАЦ +38286 461 168 Факс 011 3077 031	www.sladoled.co.yu	Верољуб Шобић Јасна Шобић
6.	VD PHARM	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/3, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2697 384 Факс 011 2674 587	www.desing.co.yu	–
7.	DESING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 49/2, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3131 690 Факс 011 3132 224	–	–
8.	PUERTO SEGURO	ДУНАВСКА 65, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2750 520	–	–
9.	YU BIGATTON	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 42, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3110 531	–	Бранислав Станојчић
X.	ПРОИЗВОДЊА МЛИНСКИХ ПРОИЗВОДА				
1.	AGRARIA CAMPUS	БАРЋЕ БАРУХ 11, 11000 БЕОГРАД, – Стари Град	Тел. 011 3030 100	–	–
2.	ALEKSANDRIJA DOO	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3290 945 Факс 011 3291 056	www.aleksandrija.net	Милан Ковач
3.	ALEKSANDRIJA KOMPANIJA	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3290 945	–	–
4.	ANTARES REX	МАСАРИКОВА 5/ХИИИ, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 3613 991	www.antaresrex.co.yu	–
5.	BIOCHEM BALKAN DOO	ЈУРИЈА ГАГАРИНА 123/41, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3195 998 Факс 011 3195 551	www.biochem.net	–
6.	EXOTICA	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2750 261 Факс 011 2750 438	www.exotica.co.yu	–
7.	FLORIDA BEL	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 12, 11080 Земун	Тел. 011 3731 901	www.floridabel.rs	–
8.	ŽITOMLIN	ФРАНЦУСКА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3235 692	–	–
9.	ŽITOZAJEDNICA	ФРАНЦУСКА 6/И, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3234 435 Факс 011 3235 703	–	–
XI.	ПРОИЗВОДЊА СКРОБА И ПРОИЗВОДА ОД СКРОБА				
1.	CENTROPROIZVOD A.D.	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.	KOMPANIJA KRŠULJ	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/И, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3691 349 Факс 011 3691 078	–	–
3.	ORLEAN	ЗЕЛЕНИ ВЕНАЦ 21, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 063 212 933	www.orlean.co.yu	Милан Рафовић
ХП.	ПРОИЗВОДЊА ХЛЕБА, ПЕЦИВА, КОЛАЧА И ТОРТИ				
1.	KIRČANSKI	БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 246, 11127 БЕОГРАД- Звездара	Тел. 063 8848 001	–	–
2.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109; Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић Живко Поповић
3.	NENSICO	МАРШАЛА ТИТА 88, 11160 БЕОГРАД Палилула	Тел.011 2774 729 Факс 011 2774 729	www.nensico.co.yu	Ненад Симић
4.	ALEKSANDRIJA DOO.	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3291 056	–	Милан Ковач
5.	ALEKSANDRIJA KOMPANIJA	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3290 945	www.aleksandrija.net	–
7.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
8.	AZZURO	МИЛОША ПОЦЕРЦА 31, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2657 396 Факс 011 2657 396	–	–
9.	BEOGRADSKA PEKARSKA INDUSTRIJA	ЂУРИЋЕВА 5, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 011 2449 861 Факс 011 2451 489	–	–
10.	BONGIORNO	БУЛЕВАР КРАЉА АЛЕКСАНДРА 233, 11000 БЕОГРАД-Звездара	Тел. 011 3222 809	–	–
11.	CRNOGORKA	ЊЕГОШЕВА 3, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3235 420 Факс 011 631 892	www.crnogorka.co.yu	–
12.	DDK	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 10Ж ЛОК.34, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3118 913	–	–
13.	DESING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 49/2, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3131 690 Факс 011 3132 224	www.desing.co.yu	–
14.	DESSERT	ВОЈВОДЕ СТЕПЕ 118, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 2471 068 Факс 011 2471 068	www.dessert.co.yu	–
15.	FAN GRUPO	ВЛАДИМИРА ГАЋЕШЕ 2Б, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2672 059	–	–
16.	GALA-CARSTVO	ЦОНА КЕНЕДИЈА 9А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2604 439	www.gala-carstvo.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

17.	GRADSKA POSLASTIČARNICA	ИЛИЈЕ ГАРАШАНИНА 16, 11000 БЕОГРАД, Палилула	Тел. 011 3234 202 Факс 011 3241 935	–	–
18.	KLAS	ЈУЖНИ БУЛЕВАР 112, 11000 БЕОГРАД, Врачар	Тел. 011 2446 608 Факс 011 3085 304	–	–
19.	KOMPANIJA KRŠULJ	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/И, 11000 БЕОГРАД, Савски Венац	Тел. 011 3691 349 Факс 011 3691 078	–	–
20.	KUPINIK	ПРОЛЕТЕРСКЕ СОЛИДАРНОСТИ 26, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2137 047	www.kupinik.co.yu	–
21.	LINK INTERCOOL	АЛАСКА 16, 11080 Земун	Тел. 011 3165 350	–	–
22.	MAKOVICA	РАШКА ВУКАДИНОВИЋА 9, 11400 Младеновац	Тел. 011 8232 555	–	–
23.	MALI PRINC	БРАЋЕ НЕДИЋ 7, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3449 267	–	–
24.	MAMMAS BISCUIT HOUSE	СТРАХИЊИЋА БАНА 72 А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3283 805	–	–
25.	MIS POSLASTIČARNICA	МИЛОРАДА БОНЏУЛИЋА 8, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 2458 785	www.poslasticarni.com	–
26.	ORAŠAC TPC	СЕРДАРА ЈАЊА ВУКОТИЋА 1А, 11090 БЕОГРАД –	Тел. 011 5331 899 Факс 011 5331 395	–	Радиша Томашевић
27.	PEDUNI	ТАБАНОВАЧКА 5, 11040 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 471 601 Факс 011 2371 007	–	–
28.	PEKARA KRALJICA	ВОЈВОДЕ СТЕПЕ 169, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3970 568	–	Донка Несторовић
29.	PRINCEZA	АЦЕ ЈОКСИМОВИЋА 73, 11032 БЕОГРАД – Чукарица	Тел. 063 8572 325	–	–
30.	SLATKA KUĆA	ВОЈВОДЕ ШУПЉИКЦА 3, 11050 БЕОГРАД –	Тел. 011 3446 921 Факс 011 3446 922	–	–
31.	SWEET FAMILY PLUS	УЛИЦА РУЖЕ 17Е, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3097 328	–	–
32.	ŠTARK	КУМОДРАШКА 249, 11010 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3972 928 Факс 011 2472 858	www.stark.co.yu	–
33.	TOMA	БЕОГРАДСКА 14, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 2437 387	–	–
34.	TREND 2	ВУКА КАРАЦИЋА 79/А, 11500 Обреновац	Тел. 011 8724 234	–	Марјан Цицковић

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

35.	YU BIGATTON	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 42, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3110 531	–	Бранислав Станојчић
XIII	ПРОИЗВОДЊА КЕКСА И ПРОИЗВОДА ЗА ГРИЦКАЊЕ				
1.	CENTROPROIZVOD A.D.	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
2.	CORNY	БРАНКОВА 18, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 063 252 159 Факс 011 2632 014	www.corny.co.yu	Бранко Ђурђић
3.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић Живко Поповић
4.	ALEKSANDRIJA DOO	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3291 056	www.aleksandrija.net	Милан Ковач
5.	ALEKSANDRIJA KOMPANIJA	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3290 945	www.aleksandrija.net	–
6.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
7.	BELINA	ВИШЊИЧКИ ВЕНАЦ 73А, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 2755 637 Факс 011 2755 654	www.belina.co.yu	–
8.	BIOLOGICAL	УЛИЦА РУЖА 2А, 11040 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3947 909	www.biotika.co.yu	Весна Ракар
9.	MARBO PRODUCT	АНДРЕ НИКОЛИЋА 1-3, 11040 БЕОГРАД	Тел. 011 3637 000	www.marbo.co.yu	–
10.	SLAP GROUP - FABRIKA U ČAČKU	ЗЕМУНСКА 47, 11070 Нови Београд	Тел. ДИРЕКТОР 032 373 673 Факс 011 3474 124	www.slapgroup.com	–
11.	SWISSLION TAKOVO KONCERN	ВАСКА ПОПЕ 4, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2069 300 Факс 011 2069 333	www.swisslion-takovo.com	–
12.	ŠTARK	КУМОДРАШКА 249, 11010 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3972 928 Факс 011 2472 858	www.stark.co.yu	–
13.	VANJA	ПРЕГРЕВИЦА 124, 11080 Земун	Тел. 011 3163 304	–	–
14.	VB MAGIC	РАДНИЧКА 3-5, 11000 БЕОГРАД – Чукарица	Тел. 011 3544 854 Факс 011 3541 143	–	–
15.	ZVEČEVO COMMERCE	НЕМАЊИНА 4/ВИ, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2645 874 Факс 011 2645 874	www.zvecevo.hr	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

XIV ПРОИЗВОДЊА И ПРЕРАДА ШЕЋЕРА					
1.	<i>CENTROPROIZVOD A.D.</i>	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
2.	<i>ROYAL ECO FOOD</i>	ДЕЧАНСКА 5, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3692 357 Факс 011 3692 582	www.royalecofood.com	Марија Тонић
3.	<i>VD PHARM</i>	ПАЛИМИРА ТОЉАТИЈА 5/3, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2697 384 Факс 011 2674 587	–	–
4.	<i>AURELIO COMPANY</i>	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
5.	<i>SLAP GROUP - FABRIKA U ČAČKU</i>	ЗЕМУНСКА 47, 11070 Нови Београд	Тел. ДИРЕКТОР 032 373 673 Факс 011 3474 124	www.slapgroup.com	–
6.	<i>UFAR-GALENSKA LABORATORIJA</i>	ПРИШТИНСКА 38, 11000 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 2395 960 Факс 011 2514 773	www.ufar.co.yu	–
XV. ПРОИЗВОДЊА КАКАА, ЧОКОЛАДЕ И КОНДИТОРСКИХ ПРОИЗВОДА					
1.	<i>ALVASARI</i>	УСТАНИЧКА 64/10, 11000 БЕОГРАД-ВОЖДОВАЦ	Тел. 063 200 920 Факс 011 3442 765	–	Одех Салам
2.	<i>CANDY D</i>	КНИНСКА 6, 11500 ОБРЕНОВАЦ	Тел. 063 237 372 Факс 011 8722 049	www.candyd.net	Горан Митровић Весна Митровић
3.	<i>CENTROPROIZVOD A.D.</i>	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 СУРЧИН	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
4.	<i>MILKOM INŽENJERING</i>	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 НОВИ БЕОГРАД	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић Живко Поповић
5.	<i>ALEKSANDRIJA DOO</i>	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3291 056	www.aleksandrija.net	–
6.	<i>ALEKSANDRIJA KOMPANIJA</i>	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3290 945 Факс 011 3290 945	www.aleksandrija.net	–
7.	<i>ALTA FOOD</i>	ЈОВАНА БИЈЕЛИЋА 18, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 063 357 164	–	–
8.	<i>AREX</i>	ЊЕГОШЕВА 77А, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3449 587	www.arex.co.yu	–
9.	<i>ART-IVAL</i>	АУТОПУТ ЗА ЗАГРЕБ 20, 11080 БЕОГРАД – Земун	Тел. 011 2608 300 Факс 011 3196 294	www.artival.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

10.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД, – Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
11.	ČOKOLADA SZR	ВОЈВОДЕ ДОБРЊИЦА 34, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 063 8085 717 Факс 011 3390 727	–	–
12.	DESING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 49/2, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3131 690 Факс 011 3132 224	www.desing.co.yu	–
13.	DUNJA-INDUSTRIJA HRANE	МИЛУТИНА МИЛАНКОВИЋА 1Ц, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3132 483	–	–
14.	EXOTICA	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2750 261 Факс 011 2750 438	www.exotica.co.yu	–
15.	FLORIDA BEL	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 12, 11080 Земун	Тел. 011 3731 901	www.floridabel.rs	–
16.	GENERALIMPEX	КРАЉА МИЛАНА 33/ИИИ, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 3640 490 Факс 011 3640 491	<a href="http://www.generalimpe
x.co.yu">www.generalimpe x.co.yu	–
17.	KOMPANIJA KRŠULJ	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/И, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3691 349 Факс 011 3691 078	–	–
18.	MILMA COMMERCE	КАРАЂОРЂЕВА 2-4, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 2623 956 Факс 011 2623 956	–	–
19.	ROSINI	ЂУШИНА 26, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 751 058	–	–
20.	SWISSLION TAKOVO KONCERN	ВАСКА ПОПЕ 4, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2069 300 Факс 011 2069 333	<a href="http://www.swisslion-
takovo.com">www.swisslion- takovo.com	–
21.	ŠTARK	КУМОДРАШКА 249, 11010 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3972 928 Факс 011 2472 858	www.stark.co.yu	–
22.	VB MAGIC	РАДНИЧКА 3-5, 11000 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 3544 854 Факс 011 3541 143	–	–
23.	ZVEČEVO COMMERCE	НЕМАЊИНА 4/ВИ, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2645 874 Факс 011 2645 874	www.zvecevo.hr	–
XVI.	ПРОИЗВОДЊА МАКАРОНА, РЕЗАНАЦА, КУС-КУСА И СЛИЧНИХ ПРОИЗВОДА ОД БРАШНА				
1.	FRIKOM	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА, Палилула	Тел. 011 2074 100 Факс 011 2074 148	www.frikom.com	–
2.	KING M	ДУРМИТОРСКА 4, 11130 КАЛУЂЕРИЦА-ГРОЦКА	Тел. 063 219 363 Факс 011 3415 365	www.kingm.co.yu	–
3.	LID	ЗАПЛАЊСКА 86, 11000 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3098 668 Факс 011 3098 669	www.lid.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.	AMBROSIA - FILLIPILI	ЦВЕТАНОВА ЋУПРИЈА 173, 11126 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3461 936 Факс 011 3460 271	–	–
5.	CRNOGORKA	ЊЕГОШЕВА 3, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3235 420 Факс 011 631 892	www.crnogorka.co.yu	–
6.	GARONI-PASTA ITALIANA	МАРКА ОРЕШКОВИЋА 47, 11080 Земун	Тел. 064 388 631 Факс 011 106 677	www.pastagaroni.com	Владимир Гарић
7.	MAKARON	БУЛ. ЗОРАНА ЋИНЂИЋА 64, 11070 Нови Београд	Тел. 064 2267 575	www.testenina-makaron.co.yu	–
8.	NATURA VITA	КНЕЗ ДАНИЛОВА 54, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 3248 703	–	–
9.	SREMICA	М.ТИТА 106, 11272 ДОБАНОВЦИ Сурчин	Тел. 011 8467 439 Факс 011 8467 439	–	–
10.	YU BIGATTON	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 42, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3110 531	–	Бранислав Станојчић
XVII.	ПРЕРАДА И ПАКОВАЊЕ КАФЕ И ЧАЈА				
1.	BILJE - BORČA	ПРЕЛИВАЧКА 98, 11211 БОРЧА Палилула	Тел. 011 3324 651	–	Драган Бушић
2.	CENTROPROIZVOD A.D.	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
3.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	–
4.	ANG INTERNACIONAL	СЛОБОДНА ЦАРИНСКА ЗОНА, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 011 3290 925 Факс 011 3290 925.	–	–
5.	APOTEKARSKA USTANOVA BEOGRAD	БОЈАНСКА 16/ИБ, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 2452 648 Факс 011 2435 008	www.apotekebgd.co.yu	–
6.	BANEKS	ЈОВАНКЕ РАДАКОВИЋ 41А, 11050 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3429 500 Факс 011 3429 499	www.baneks.co.yu	–
7.	ENES	10. ОКТОБРА 30, 11460 БАРАЈЕВО Барајево	Тел. 011 8300 235	–	Петар Николић
8.	FITOTRADE	АДМИРАЛА ГЕПРАТА 8А, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 642 324	–	–
9.	GRAND PROM	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3112 350 Факс 011 3113 945	www.grandkafa.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

10.	GRINET	ПУКОВНИКА ПУРИЋА 6, 11040 БЕОГРАД	Тел. 011 3972 626	–	–
11.	FITOTRADE	АДМИРАЛА ГЕПРАТА 8А, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 642 324	–	–
12.	GRAND PROM	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3112 350 Факс 011 3113 945	www.grandkafa.co.yu	–
13.	HERBA	УСТАНИЧКА 194, 11040 БЕОГРАД- Звездара	Тел. 011 3471 147	www.herba.co.yu	–
14.	ILOVA COMPANY	РАДОЈА ДОМАНОВИЋА 9, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3407 665 Факс 011 409 053	–	–
15.	INSTITUT ZA PROUČAVANJE LEKOVITOG BILJA -DR. JOSIF PANČIĆ	ТАДЕУША КОШЋУШКА 1, 11000 БЕОГРАД –	Тел. 011 2182 141 Факс 011 3031 649	–	Драгана Секуловић
16.	INTER DEDRA TRADE	ЦВИЈИЋЕВА 78, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 627 891 Факс 011 634 340	www.dedra.co.yu	–
17.	INVELCOM	САРАЈЕВСКА 30, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 646 338	–	–
18.	IVEKS	БИРЧАНИНОВА 32, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3241 157 Факс 011 3241 157	–	Владан Ковачев
19.	KIRKA PHARMA	БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 10Ж/ИВ, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3114 189 Факс 011 2711 503	www.kirka.co.yu	–
20.	MENTA-HEM	ПАРТИЗАНСКИ БЛОК УЛ. ИИИ БР.1, 11210 КРЊАЧА – Палилула	Тел. 011 3317 554 Факс 011 712 069	–	–
21.	MLIN PRODUKT	БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 516А, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 011 3473 350	–	–
22.	NOVOSELJANKA	МАРШАЛА ТИТА Б.Б., 26314 БАНАТСКО НОВО СЕЛО	Тел. 013 715 002 Факс 013 715 083	–	–
23.	ORLEAN	ЗЕЛЕНИ ВЕНАЦ 21, 11000 БЕОГРАД	Тел.063 212 933	www.orlean.co.yu	Милан Рафовић
24.	ORSA	АВАЛСКА 3, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 3444 178 Факс 011 438 201	–	–
25.	SRBIJAŠUME	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 113, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3112 136 Факс 011 3118 513	–	–
26.	ŠOLE TRADE	КРАЉА МИЛУТИНА 51, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3065 065 Факс 011 3610 082	–	–
27.	VIP COMMERCE	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 16, 11070 Нови Београд	Тел. 011 137 199 Факс 011 3115 570	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

28.	YU-HRANA	ВИШЊИЧКА 160, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 783 656	–	–
XVIII	ПРОИЗВОДЊА И ПАКОВАЊЕ ЗАЧИНА, ДОДАТАКА ХРАНИ И ЗАЧИНСКОГ БИЉА				
1.	CANNACO	РЕЉКОВИЋЕВА 3, 11000 БЕОГРАД, Раковица	Тел. 011 3056 552 Факс 011 3056 559	www.cannaco.com	–
2.	CENTROPROIZVOD A.D.	ДОБАНОВАЧКИ ПУТ Б.Б. ПФ 2080, 11271 Сурчин	Тел. 011 3773 657 Факс 011 2676 480	www.centroproizvod.co.yu	–
3.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд,	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс. 011 2122 779	–	Милан Поповић Живко Поповић
4.	RAPS ZAČINI	БУЛ. ЗОРАНА ЋИНЂИЋА 45Б, 11070 Нови Београд	Тел. 064 6126 361 Факс 011 3130 285	www.raps.at	–
5.	ROYAL ECO FOOD	ДЕЧАНСКА 5, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3692 357 Факс 011 3692 582	www.royalecofood.com	Марија Тонић
6.	ALMI-A-ACK	ЛАЗЕ САВАТИЋА 16, 11080 Земун	Тел. 011 2199 130 Факс 011 3161 005	–	–
7.	EXOTICA	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2750 261 Факс 011 2750 438	www.exotica.co.yu	–
8.	FARMASOL	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/ИИИ, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3190 200 Факс 011 3190 200	–	Бранко Лучић
9.	FLORIDA BEL	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 12, 11080 Земун	Тел. 011 3731 901	www.floridabel.rs	–
10.	KOTANYI GMBH	КУМАНОВСКА 14-16, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 3445 723 Факс 011 430 490	www.kotanyi.com	–
11.	MAXIPAN	ПОРУЧНИКА СПАСИЋА И МАШАРЕ 88, 11000 БЕОГРАД – Чукарица	Тел. 011 3545 692 Факс 011 3551 956	–	–
12.	MILMA COMMERCE	КАРАЂОРЂЕВА 2-4, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 2623 956 Факс 011 2623 956	–	–
13.	ORLEAN	ЗЕЛЕНИ ВЕНАЦ 21, 11000 БЕОГРАД	Тел. 063 212 933	www.orlean.co.yu	–
14.	PILE PROM ĆIRKOVIĆ	БЕЖАНИЈСКИХ ИЛЕГАЛАЦА 35, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3187 768 Факс 011 2178 152	–	Владимир Ћирковић
15.	POLIMARK	АУТО ПУТ БЕОГРАД-НОВИ САД 100Б, 11080 Земун	Тел. 011 3771 700 Факс 011 3771 726	www.polimark.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

16	SLAP GROUP - FABRIKA U ČAČKU	ЗЕМУНСКА 47, 11070 Нови Београд	Тел. ДИРЕКТОР 032 373 673 Факс 011 3474 124	www.slapgroup.co.m	–
17	SO PRODUKT	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2130 566 Факс 011 3118 549	–	–
18	STIP INŽENJERING	БУЛ. АВНОЈ-А 80, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3116 870	–	Младен Тросман
XIX	ПРОИЗВОДЊА ХОМОГЕНИЗОВАНИХ ХРАНЉИВИХ ПРЕПАРАТА И ДИЈЕТЕТСКЕ ХРАНЕ				
1	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	Милан Поповић Живко Поповић
2.	ANTARES REX	МАСАРИКОВА 5/ХИИИ, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 3613 991	www.antaresrex.co.yu	–
3.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
4.	GALENKA	БАТАЈНИЧКИ ДРУМ Б.Б., 11080 Земун	Тел. 011 3071 000 Факс. 011 3071 395	–	–
5.	UFAR-GALENSKA LABORATORIJA	ПРИШТИНСКА 38, 11000 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 2395 960 Факс 011 2514 773	www.ufar.co.yu	–
6.	YU-HRANA	ВИШЊИЧКА 160, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 783 656	–	–
XX	ПРОИЗВОДЊА ОСТАЛИХ НЕПОМЕНУТИХ ПРЕХРАМБЕНИХ ПРОИЗВОДА				
1.	ER-ŽE GROUP	ДР. ДРАГЕ ЉОЧИЋ 3, 11060 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 063 8481 904 Факс 011 2784 811	www.gelato.co.yu	–
2.	MILKOM INŽENJERING	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 31/6, 11070 Нови Београд	Тел. ПРОИЗВОДЊА 013 684 109 Факс 011 2122 779	–	–
3.	RAPS ZAČINI	БУЛ. ЗОРАНА ЂИНЋИЋА 45Б, 11070 Нови Београд	Тел. 064 6126 361 Факс 011 3130 285	www.raps.at	–
4.	RATAR	ЖАРКА ЗРЕЊАНИНА 76, 26000 ПАНЧЕВО	Тел. ПРОДАЈА 013 345 553 Факс 013 345 333	www.ratar.net	–
5.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

6.	BIOMED GROUP	МУРМАНСКА 1Б, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 011 3808 541 Факс 011 3808 367	www.biomed-group.com	–
7.	DANISCO CULTOR	Бул. Арсенија Чарнојевића 92/2, 11070 Нови Београд	тел. 011 3116 671 факс 011 3118 662	www.daniscocultor.com	–
8.	IGMIN	ВОДОВОДСКА 158, 11030 БЕОГРАД, Чукарица	Тел. 011 3547 465 Факс 011 3548 315	–	–
9.	INSTITUT ZA PROUČAVANJE LEKOVITOG BILJA -DR. JOSIF PANČIĆ	ТАДЕУША КОШЋУШКА 1, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 011 2182 141 Факс 011 3031 649	–	–
10.	KOMPANIJA KRŠULJ	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/И, 11000 БЕОГРАД, Савски Венац	Тел. 011 3691 349 Факс 011 3691 078	–	–
11.	MACROBIOTIC	СИНЂЕЛИЋЕВА 23, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3410 507	–	–
12.	MAJA PROMET	РАДОСЛАВА ГРУЈИЋА 21А, 11000 БЕОГРАД,	Тел. 011 2433 423 Факс 011 2444 390	www.majamed.com	–
13.	NEOPOLIS MED	САНЂАЧКА 5А/23, 11000 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 063 316 844	–	–
14.	PKB VELEPRODAJA PRODUKT	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ 194, 11000 БЕОГРАД, Палилула	Тел. 011 2074 400 Факс 011 2074 429	www.pkbveleprod.ukt.co.yu	–
15.	PURATOS	ЉУТИЦЕ БОГДАНА 1А/5, 11000 БЕОГРАД, Савски Венац	Тел. 011 3672 398	www.puratos.co.yu	–
16.	SLAP GROUP - FABRIKA U ČAČKU	ЗЕМУНСКА 47, 11070 Нови Београд,	Тел. ДИРЕКТОР 032 373 673 Факс 011 3474 124	www.slapgroup.com	–
17.	SVENIK	ВОЈВОДЕ БОГДАНА 11, 11000 БЕОГРАД, Звездара	Тел. 011 3086 786	–	Драган Гавриловић
18.	VRENJE	РАДНИЧКА 3, 11030 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 3058 100 Факс 011 3058 246	www.ad-vrenje.co.yu	–
XXI	ТРГОВИНА; ЕКСПОРТ-ИМПОРТ (ХРАНА)				
1.	ALVASARI	УСТАНИЧКА 64/10, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 063 200 920 Факс 011 3442 765	–	–
2.	CANDY D	КНИНСКА 6, 11500 Обреновац	Тел. 063 237 372 Факс 011 8722 049	www.candyd.net	–
3.	DELTA MAXI	ТАКОВСКА 49, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. ЦАЛЛ. ЦЕНТАР 011 3537 030 Факс 011 2073 450	www.maxi.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.	DELVELPRO	ВИЛИНЕ ВОДЕ ББ, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. ДЦ ЗАЈЕЧАР 019 424 624 Факс 011 2075 904	www.delvel-pro.co.yu	–
5.	DINARA AD	САВЕ МАШКОВИЋА 3, 11000 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 2464 059 Факс 011 2464 462	www.dinara.rs	–
6.	ECOLAB HYGIENE DOO	МИЛАНА ТАНКОСИЋА 8, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 2076 823 Факс 011 2076 802	www.ecolab.com	–
7.	ELTON CORPORATION DOO	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 17/ИИ, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3691 549 Факс 011 3690 531	www.eltonchemicals.co.yu	–
8.	HSH CHEMIE	ЉУБИНКЕ БОБИЋ 38/В СТ20, 11077 Нови Београд	Тел. 063 652 605 Факс 011 2272 790	www.hsh-chemie.com	–
9.	MOĆ PRIRODE KOMERC	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 137, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3116 992 Факс 011 3116 991	–	–
10.	NEOCHIMIKI DOO	ТАКОВСКА 45А, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2084 942 Факс 011 2751 950	www.neochimiki-lavrentiadis.gr	–
11.	ROYAL ECO FOOD	ДЕЧАНСКА 5, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3692 357 Факс 011 3692 582	www.royalecofood.com	–
12.	SLADOLED MAJSTOR	КАРАМАТИНА 29, 11080 Земун	Тел. ЦГ ПЕТРОВАЦ +38286 461 168 Факс 011 3077 031	www.sladoled.co.yu	–
13.	TEMPO	АУТОПУТ И БЛОК 53, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2092 538 Факс 011 2091 344	www.tempo-cc.co.yu	–
14.	ŽITO	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 165А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3112 905	www.zito.co.yu	–
15.	ABN TRADE	ПАРИСКЕ КОМУНЕ 61, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3191 555 Факс 011 3192 308	www.abn.co.yu	–
16.	ACETIK	СТОЈАНА ПРОТИЋА 45, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 2450 050 Факс 011 2450 050	–	–
17.	ADRIJANA KOMERC	МИХАЈЛА ПУПИНА 159, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3473 979	–	–
18.	ADS WINE	БУЛ. ЗОРАНА ЋИНЂИЋА 100, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3018 390 Факс 011 3018 388	–	–
19.	AGROEKSPORT	СРПСКИХ ВЛАДАРА 25, 11000 БЕОГРАД –	Тел. 011 3241 421	–	–
20.	AL GROSSO	БОРЕ КОСТИЋА ВЕЛЕМАЈСТОРА 55, 11032 Нови Београд	Тел. 011 2509 743 Факс 011 2509 548	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

21.	AM SPIRIT CLASSICS	МИРОСЛАВА АНТИЋА 18А, 11080 ЗЕМУН-АЛТИНА	Тел. 011 3775 148 Факс 011 3775 148	www.amspiritclassics.co.yu	–
22.	AM SPIRIT CLASSICS	МИРОСЛАВА АНТИЋА 18А, 11080 ЗЕМУН-АЛТИНА	Тел. 011 3775 148 Факс 011 3775 148	www.amspiritclassics.co.yu	–
23.	AMIGO TRADE	ИЛИЈЕ ГАРАШАНИНА 26, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3341 780	www.amigotrade.com	–
24.	AREX PURATOS	ЉУТИЦЕ БОГДАНА 1А/В, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3672 398 Факс 011 3672 398	www.arex.co.yu	–
25.	ARI COMERCE ŠAPČANKA	ВАРВАРИНСКА 14А, 11000 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3443 577 Факс 011 3443 577	–	–
26.	ARIMPEX	ТЕРАЗИЈЕ 29, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3235 411 Факс 011 3246 565	–	–
27.	ARODE TRADING	КОЛАРЧЕВА 7/ИВ, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3248 531 Факс 011 3248 531	–	–
28.	ARUM	БОРХЕСОВА 31, 11080 Земун	Тел. 011 3755 964 Факс 011 3755 965	www.arum.co.yu	–
29.	ATERA PLUS	КНЕЗ МИХАЈЛОВА 1-3, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 011 184 565 Факс 011 632 245	www.jutra.com	–
30.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
31.	AURELIO TRADE	ЗАПЛАЊСКА 57В, 11000 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3976 589	–	–
32.	AWISS	БУЛ. НИКОЛЕ ТЕСЛЕ 30А, 11080 Земун	Тел. 011 3193 835	www.awiss.co.yu	–
33.	AWT INTERNATIONAL	ПАЗОВАЧКИ ПУТ 14-16, 11000 БЕОГРАД, Земун	Тел. 011 2611 979	–	–
34.	AXXON	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 37-39, 11000 БЕОГРАД, Савски Венац	Тел. 011 3063 970	www.axxon.co.yu	–
35.	BANEKS	ЈОВАНКЕ РАДАКОВИЋ 41А, 11050 БЕОГРАД, Звездара	Тел. 011 3429 500 Факс 011 3429 499	www.baneks.co.yu	–
36.	BANKOM	БУЛ. НИКОЛЕ ТЕСЛЕ 30А, 11080 Земун	Тел. 011 3190 052 Факс 011 3190 770	www.bankom.co.yu	–
37.	BARPEH	МИЈЕ ОРЕШКОГ 28/16, 11000 БЕОГРАД, Чукарица	Тел. 011 3077 800 Факс 011 3077 877	–	–
38.	BATERS PROM	ПРЕГРЕВИЦА 4, 11080 Земун	Тел. 011 2198 380	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

39.	BEG PLAST	СТАНИСЛАВА СРЕМЧЕВИЋА 20/1, 11050 БЕОГРАД- Звездара	Тел. 011 3809 228	–	–
40.	BIOCHEM BALKAN DOO	ЈУРИЈА ГАГАРИНА 123/41, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3195 998 Факс 011 3195 551	www.biochem.net	–
41.	BOLVESANI	ШПАНСКИХ БОРАЦА 24 В, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3133 752	–	–
42.	BRANZUKA	КРАЉИЦЕ КАТАРИНЕ 60, 11030 БЕОГРАД, Чукарица	Тел. 011 3546 135	–	–
43.	BREDEX	КИРОВЉЕВА 5, 11030 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 3541 473	–	–
44.	BRENNTAG CEE	ПАЗОВАЧКИ ПУТ 31, 11080 Земун	Тел. 011 3164 949 Факс 011 3163 094	<a href="http://www.brenntag-
cee.com">www.brenntag- cee.com	–
45.	C MARKET	ЧИКА ЉУБИНА 9, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2624 774 Факс 011 2631 786	–	–
46.	CALYPSO R.M.	МИЛОВАНА МАРИНКОВИЋА 31, 11000 БЕОГРАД, – Вождовац	Тел. 011 3976 687 Факс 011 3976 687	–	–
47.	CBA	КНЕЖОПОЉСКА 1, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел.011 3392 413	–	–
48.	CENTROPROM	НУШИЋЕВА 15, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3248 311 Факс 011 3220 648	<a href="http://www.centroprom.c
o.yu">www.centroprom.c o.yu	–
49.	COBEX	КНЕЗА МИЛЮША 9-11/В, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3240 505 Факс 011 3245 463	–	–
50.	COOPERATIVA	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 37-39/ИИИ, 11000 БЕОГРАД, Савски Венац	Тел. 011 3692 513	–	–
51.	ČOKOLADA SZR	ВОЈВОДЕ ДОБРЊАЦА 34, 11000 БЕОГРАД, Стари Град	Тел. 063 8085 717 Факс 011 3390 727	–	–
52.	DANONE ADRIATIC	БУЛ. ЗОРАНА ЋИНЂИЋА 67, 11070 НОВИ БЕОГРАД,	Тел. 011 3017 583 Факс 011 3131 900	www.danone.com	–
53.	DELTA HOLDING- DELTA M	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 7Б, 11070 НОВИ БЕОГРАД	Тел. 011 2011 153 Факс 011 2011 146	www.deltayu.com	–
54.	DELTA M DELTA AGRAR	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 7Б, 11070 НОВИ БЕОГРАД	Тел. 011 2012 300 Факс 011 2012 307	www.deltayu.com	–
55.	DELTA M DELTA DMD	ФРАНЦУСКА 81, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2070 100	www.deltayu.com	–
56.	DIET COMPANY	ДАНИЛА ЛЕКИЋА ШПАНЦА 31, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3185 091	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

57.	DIREKтна TRGOVINA	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 165Г, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2129 264	–	–
58.	DOLCE-BEL INTERNATIONAL	ФРАНЦУСКА 6, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3234 437	–	–
59.	DON TRADE COMPANY	ЏОРџА ВАШИНГТОНА 6/В, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. ДОН БОХ 026 481 506 Факс 011 3230 316.	–	–
60.	DR.OETKER	МИЛУТИНА МИЛАНКОВИЋА 23, 11070 Нови Београд	Тел.011 2696 802 Факс 011 2696 891 Тел.011 2696 802 Факс 011 2696 891	www.oetker.co.yu	–
61.	DUCLA TRADE	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2760 092	–	–
62.	ECCOLO	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2754 696 Факс 011 2754 696	–	–
63.	ECO ORGANIC LIFE	ГАЛОВАЧКА 12, 11217 Сурчин	Тел. 011 8442 690 Факс 011 8441 586	–	–
64.	ECOMEX	КУМОДРАШКА 265А, 11000 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3980 656	–	–
65.	EKO SOLAR	БРАНКОВА 13-15, 11000 БЕОГРАД	Тел.011 632 992 Факс 011 632 556	–	–
66.	ENEM	ЖИВКА СТЕФАНОВИЋА 8, 11460 БАРАЈЕВО	Тел. 011 8301 434 Факс 011 8300 235	–	–
67.	EUMONT	КРУНСКА 83, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 4448 154 Факс 011 4448 154	–	–
68.	EUROFRUIT	РУЖЕ ЈОВАНОВИЋ 15, 11000 БЕОГРАД, Звездара	Тел. 011 414 232	–	–
69.	EUROMIL	НОВОГРАДСКА 47, 11080 Земун	Тел. 011 3167 299	–	–
70.	FAB GROUP	ПРОТЕ МАТЕЈЕ 11, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 438 758	–	–
71.	FABEG	КОСОВСКА 17/ВИИ, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3227 102 Факс 011 3225 713	–	–
72.	FARMAN SAPORI	СЕРДАР ЈОЛИА 17А, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2666 665 Факс 011 668 983	www.farmansapori.co.yu	Срђан Илић
73.	FINKOCHEM	ТОПЛИЧИН ВЕНАЦ 3, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3283 390 Факс 011 3284 236	www.alm-group.com	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

74.	FLORIDA BEL	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 12, 11080 Земун	Тел. 011 3731 901	www.floridabel.rs	–
75.	FOOD PRODUCT	ВИЛИНЕ ВОДЕ Б.Б., 11060 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 762 279 Факс 011 766 782	–	–
76.	FOODLAND	ОМЛАДИНСКИХ БРИГАДА 86, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2168 850	www.foodland.co.yu	Саша Лекић
77.	FOODLINE	МАКЕДОНСКА 28, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3221 675	–	–
78.	FRIKOS	Др ПЕТРА МАРКОВИЋА 20, 11080 Земун	Тел. 011 316 7942	–	–
79.	FRUTAROM LTD.	РЕСАВСКА 28/6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 064 1592 322 Факс 011 3343 979	www.frutarom.com	Данијела Стоименовска
80.	FRUTERRA	ЦАРА ДУШАНА 205А, 11080 Земун	Тел. 011 3168 160 Факс 011 3168 160	www.fruterra.com	–
81.	FRUTTI GROUP	ЦАРА ДУШАНА 254, 11080 Земун	Тел. 011 3165 997 Факс. 011 3165 998	–	–
82.	GENEX GROUP	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 43, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3111 166	–	–
83.	GOGA	ЧАРЛИ ЧАПЛИНА 39, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 2768 252 Факс 011 3291 080	–	–
84.	GOMBIT	ВОЈНИ ПУТ 270А/ИИ, 11080 Земун	Тел. 011 3149 179 Факс 011 3149 183	www.gombit.co.yu	–
85.	GOOD FOOD	КАМЈАКЧАЛАНСКА 3, 11000 БЕОГРАД, Звездара	Тел. 011 3441 442	–	–
86.	GORAPROM INTERNATIONAL	ОЗРЕНСКА 95, 11000 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3471 790 Факс 011 3471 827	–	–
87.	GOSEL	МИКЕ АЛАСА 40, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3283 143	–	–
88.	GRAFOHEM	КУМОДРАШКА 99/24, 11040 БЕОГРАД, Вождовац	Тел. 011 3974 864	–	–
89.	GRANEXPORT	ТЕРАЗИЈЕ 27, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3230 603 Факс 011 3240 380	–	–
90.	GROS	КРАЉА ПЕТРА 10А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3282 081.	–	–
91.	GROSS MARKET	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9/ДЈ 26/1, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3111 379 Факс 011 3112 710	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

92.	GULAS	ХЕРЦЕГ СТЕПАНА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3391 398	–	Драшиша Гулески
93.	HEALTH SERVING	РАДОЈКЕ ЛАКИЋ 15/И, 11000 БЕОГРАД - Звездара	Тел. 011 3974 975 Факс 011 3974 958	–	–
94.	HYLA	СТЕВАНА БРАКУСА 4-6, 11000 БЕОГРАД – Чукарица	Тел. 011 3541 312	www.hila.co.yu	–
95.	IBERIJA PROMET	БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 240, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел.011 3407 469 Факс 011 3407 469	–	–
96.	ICE MEGAN	БУЛ. МИХАИЛА ПУПИНА 103, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3118 558	–	–
97.	IDEA	КНЕЖПОЉСКА 1, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 2072 400 Факс 011 3291 279	www.idea.co.yu	Влада Бокан
98.	IN SISTEM	ДРАГОСЛАВА ПОПОВИЋА 13/6, 11000 БЕОГРАД, Палилула	Тел. 011 3243 792	–	–
99.	INFAREX	ФИЛИПА ФИЛИПОВИЋА 38, 11000 БЕОГРАД, Врачар	Тел. 011 3440 909	www.tyrax.co.yu	–
100.	INTER DEDRA TRADE	ЦВИЈИЋЕВА 78, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 627 891 Факс 011 634 340	www.dedra.co.yu	–
101.	INTER YUG-AS	29.НОВЕМБРА 68А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3290 949	–	–
102.	INTEREX	ОТОНА ЖУПАНЧИЋА 1А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2013 600 Факс 011 2013 608	–	–
103.	INTERFISH	СМЕДЕРЕВСКИ ПУТ 25В, 11130 КАЛУЂЕРИЦА-ГРОЦКА	Тел. 011 3473 353	–	–
104.	INTER-IMPEX	ВАСЕ ПЕЛАГИЋА 48А, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3690 930	www.inter-impexinternational.co.yu	–
105.	INTERJUG-AS	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 68А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3290 949 Факс 011 754 448	–	–
106.	INTERKOMERC COMPANY	ГАНДИЈЕВА 17, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3186 547	–	–
107.	INTER-KONIM	МИЛУТИНА МИЛАНКОВИЋА 120Е, 11070 Нови Београд	Тел.011 2138 556 Факс 011 3111 799	–	Светислав Недељковић
108.	IPI	НЕМАЊИНА 4/ИХ, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3610 708	–	–
109.	ITF TRADE	ИСМЕТА МУЈЕЗИНОВИЋА 26, 11000 БЕОГРАД – Нови Београд	Тел. 011 3116 841 Факс 011 3116 842	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

110.	ITM GROUP	ОМЛАДИНСКИХ БРИГАДА 86, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3107 400 Факс 011 1764 073	www.itm.co.yu	–
111.	ITM INDUSTROKOMERC	ОМЛАДИНСКИХ БРИГАДА 86, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3107 406 Факс 011 3107 491	www.itm.co.yu	–
112.	IV COMPANY	ВОЈВОДЕ ХРВОЈА 34, 11000 БЕОГРАД, Врачар	Тел. 011 2448 181	–	–
113.	IVERA	БЕОГРАДСКА 36, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 2432 202	–	–
114.	JABLANICA	БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 636А, 11000 БЕОГРАД, Звездара	Тел. 011 3472 129	–	–
115.	JABUKA	ЧИЧА ИЛИЈИНА 6, 11050 БЕОГРАД- Звездара	Тел. 011 2424 662	–	–
116.	JUGOFRIGO- MARKETING	БАЧВАНСКА 21/ВИИ, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 419 766	–	–
117.	JUGOKOKA	ДЕЧАНСКА 12/И, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3236 245 Факс 011 3221 128	–	–
118.	KARLITO	МАЧВАНСКА 22, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 767 069	–	–
119.	KIBID	ПРВОМАЈСКА 8М, 11080 Земун	Тел.011 2198 235	–	Милорад Бућан
120.	KLAS	ЈУЖНИ БУЛЕВАР 112, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 2446 608 Факс 011 3085 304	–	–
121.	KOMAGRA	ЖАРКА ВУКОВИЋА ПУЦАРА 7А, 11030 БЕОГРАД – Чукарица	Тел.011 3548 233 Факс 011 3552 365	–	–
122.	KONZUM	ТРАЈКА СТАМЕНКОВИЋА 4, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 403 199	–	–
123.	KRAS-BEO	МИШКА ЈОВАНОВИЋА 16 А, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 2492 698	–	–
124.	KRAŠ COMMERCE	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 41, 11000 БЕОГРАД – Савски венац	Тел.011 3690 543 Факс 011 3067 524	www.kras.co.yu	Саша Хорњак
125.	KRISTAL SO	БУЛ. НИКОЛЕ ТЕСЛЕ 30А, 11080 Земун	Тел. 011 8488 308	–	–
126.	KUK SRBIJA I CRNA GORA D.O.O.	КРУНСКА 80, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3089 960 Факс 011 3089 970	www.kuk.com	Борис Протић Олга Младеновић
127.	LB TRADING	ЊЕГОШЕВА 31В, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел.063 214 007	–	Лазар Радуловић

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

128.	LG HEMIJA	САВСКА 17/ИИ/1, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел.011 3065 607 Факс 011 3065 608	–	–
129.	LIBERTAS	БЕОГРАДСКА 8, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3086 103 Факс 011 3085 337	www.libertas.co.yu	Дејан Жунџ
130.	LOSOS	СРЕМСКИХ ОДРЕДА 1, 11070 Нови Београд	Тел. 035 568 230	www.losos.co.yu	–
131.	LUTRA	КВАРНЕРСКА 4, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2648 271	–	–
132.	MAYREX	ПУКОВНИКА МИЛЕНКА ПАВЛОВИЋА 67 11273 БАТАЈНИЦА – Сурчин	Тел.011 8480 634 Факс 011 8480 634	–	–
133.	MD MARTINOVIĆ	БУЛ. АРСЕНИЈА ЧАРНОЈЕВИЋА 123, 11070 НОВИ БЕОГРАД	Тел.011 2140 148 Факс 011 2140 148	–	–
134.	M-DU	ЈУЛИЈЕ ДЕЛЕРЕ 11, 11211 БЕОГРАД-БОРЧА – Палилула	Тел. 011 3324 122 Факс 011 762 548	–	Мирко Миљковић
135.	MEDICO UNO	ПАНЧЕВАЧКИ ПУТ 38, 11210 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 3318 571 Факс 011 3318 534	–	–
136.	MERCATOR-S	БУЛ. УМЕТНОСТИ 4, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3110 619 Факс 011 136 058	www.mercator-s.co.yu	Дарко Балтић
137.	METRO CASH & CARRY	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ 11М, 11210 КРЊАЧА – Палилула	Тел. 011 2073 119 Факс 011 3777 125	–	–
138.	MIKROS UNION	ТРЕЋИ БУЛЕВАР 68, 11070 Нови Београд	Тел.011 3111 659 Факс 011 3113 721	–	–
139.	MILŠPED	ИНДУСТРИЈСКА ЗОНА ББ, 22314 КРЊЕШЕВЦИ	Тел. 011 2015 100 Факс 011 2015 113	www.frutiser.com	–
140.	MIN-COMMERCE	АУТОПУТ БЕОГРАД-НОВИ САД 294А, 11080 Земун	Тел. 011 3757 608	–	–
141.	MIO - IVA ĐORĐEVIĆ	САВСКА 9, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3613 161	–	–
142.	ML INTERNATIONAL	НЕБОЈШИНА 41, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3808 404	www.mlinternational.co.yu	–
143.	MOBEX	БАЧВАНСКА 21/6, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 413 244 Факс 011 3434 377	–	Драгиша Петровић
144.	MP TRADING	МАГЛАЈСКА 30, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел.011 3674 262 Факс 011 3674 263	www.iskraemeco.si	Борис Хумар
145.	MULTI FOOD	ЛАЗАРЕВАЧКИ ДРУМ 4А, 11030 БЕОГРАД – Чукарица	Тел.011 3549 058	www.multifood.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

146.	<i>MV SISTEM CO</i>	НЕХРУОВА 52, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3180 724 Факс 011 3180 526	–	–
147.	<i>NELT LTD.</i>	КАРАЂОРЂРВА 65, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3779 100	www.nelt.co.yu	–
148.	<i>NESTLE ADRIATIC FOODS</i>	БУЛ. ЗОРАНА ЂИНЂИЋА 64А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2019 300 Факс 011 3132 024	www.nestle.co.yu	Славица Лаловић
149.	<i>NOE</i>	МОЛЕРОВА 29А, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 452 507 Факс 011 4460 894	–	–
150.	<i>NP TRADE</i>	ИЗВОРСКА 34, 11030 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 3551 547	–	–
151.	<i>OLIMP - EX</i>	ЉУТИЦЕ БОГДАНА 1А, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3679 110	–	–
152.	<i>P.I.C. CO.</i>	АЛЕКСАНДРА ПОПОВИЋА 5, 11080 Земун	Тел. 011 3077 978 Факс 011 3077 979	www.pic-co.com	–
153.	<i>PALANAČKI KISELJAK</i>	БУЛ. ЗОРАНА ЂИНЂИЋА 88, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3118 742	–	–
154.	<i>PAMS</i>	КНЕЗ МИХАЈЛОВА 17, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2629 410 Факс 011 2621 589	–	Мирјана Тришић
155.	<i>PEKABETA MAXI</i>	ТАКОВСКА 49, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2768 443 Факс 011 2762 735	www.pekabetaco.com	Сретко Вуковић
156.	<i>PERUTNINA PTUJ</i>	ГЕН. НИКОДИЈА СТЕФАНОВИЋА 1, 11000 БЕОГРАД	Тел. 011 3672 259 Факс 011 3674 866	www.perutnina.com	–
157.	<i>PIMS</i>	СВЕТОГ САВЕ 19, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 2436 708 Факс 011 434 846	–	–
158.	<i>PKB VELEPRODAJA PRODUKT</i>	ЗРЕЊАНИНСКИ ПУТ 194, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 2074 400 Факс 011 2074 429	www.pkbveleprodukt.co.yu	–
159.	<i>PLANETA</i>	ВЕНИЗЕЛОСОВА 82, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3227 992 Факс 011 3220 881	–	–
160.	<i>PODRAVKA</i>	СИМИНА 18, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2184 656 Факс 011 3030 207	www.podravka.com	–
161.	<i>PRIMA COMMERCE</i>	ТАДЕУША КОШЋУШКА 70, 11000 БЕОГРАД — Стари Град	Тел. 011 2920 157	–	–
162.	<i>PRIMA MARKET</i>	ЗАДРУГАРСКА Б.Б., 11080 Земун	Тел. 011 3162 589 Факс 011 3162 587	–	Светомир Петровић
163.	<i>PROAGRO</i>	МОЛЕРОВА 47, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3441 276	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

164.	PROFEX D	КОСТЕ ЈОВАНОВИЋА 35, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3910 907 Факс 011 2460 749	–	–
165.	PROFIKO	ВЕНИЗЕЛОСОВА 86, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2761 443 Факс 011 2761 794	–	Драган Пајић
166.	PROJEKT	ЧИЧЕ РОМАНИЈСКОГ 14, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 754 289	–	–
167.	PROTEX	ПАЛМОТИЋЕВА 29, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3238 974 Факс 011 3234 464	www.protex.co.yu	–
168.	PUERTO SEGURO	ДУНАВСКА 65, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2750 520	–	–
169.	REVUE	КИЧЕВСКА 14-16, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 3087 771 Факс 011 3087 771	–	–
170.	REXIM TRADE	27. МАРТА 33/И, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 3034 155 Факс 011 2621 203	–	–
171.	RIBOKOMBINAT	РАДОЈА ДАКИЋА 15, 11080 Земун	Тел. 011 610 390	–	–
172.	RIMASANI	СИМЕОНА КОНЧАРЕВИЋА 3, 11080 Земун	Тел. 063 809 9088	–	–
173.	ROSTER	УСТАНИЧКА 17, 11040 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 2458 623 Факс 011 3441 986	–	–
174.	ROYAL GARDEN	БУЛ. ОСЛОБОЂЕЊА 162Б, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3940 458	–	–
175.	RUNNER	ЦАРА ДУШАНА 107, 11080 Земун	Тел. 063 8898 081 Факс 011 612 061	–	Здравко Михајловић
176.	SAGAL-ESAROM	ВЕСЕЛИНА МАСЛЕШЕ 32, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 063 220 009 Факс 011 3609 262	www.esarom.co.yu	Александар Јанковић
177.	SAM	ВРТЛАРСКА 5, 11080 Земун	Тел. 011 3195 208	–	–
178.	SFEHRAN	ТРГ НИКОЛЕ ПАШИЋА 5/ВИИ, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3244 330	–	Данило Марковић
179.	SILBO	ЊЕГОШЕВА 72, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 2448 564 Факс 011 2448 564	–	–
180.	SI-MARKET	САВСКА 9, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2062 233 Факс 011 2062 243	www.simpco.co.yu	–
181.	SKOVIN	ВОЈВОДЕ ДОБРЊАЦА 38, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3390 711 Факс 011 3390 799	www.skovin.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

182.	SO PRODUKT	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9, 11070 Нови Београд	Тел.011 2130 566 Факс 011 3118 549	–	–
183.	SOLE TRADE	КРАЉА МИЛУТИНА 51, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. ХЛАДЊАЧА 031 816 350 Факс 011 3610 082	–	–
184.	SPIKOM	ЈЕЛИЧИЋЕВА 46, 11253 СРЕМЧИЦА Чукарица	Тел. 011 8016 445	–	–
185.	STEFAN R	АУГУСТА ШЕНОЕ 15, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел. 011 456 810 Факс 011 3291 314	–	–
186.	SUPER CANDY	БУЛ. ЗОРАНА ЂИНЋИЋА 75, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2120 554	–	–
187.	SVENIK	ВОЈВОДЕ БОГДАНА 11, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3086 786	–	–
188.	SWEET LAND	РАДНИЧКА 11, 11030 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 3549 638	www.sweetl.co.yu	–
189.	TAKTIK	СЕРВАНТЕСОВА 7А, 11080 Земун	Тел. 011 2109 659	–	–
190.	TAM MARKET	ИИИ БУЛЕВАР 96, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2141 021 Факс 011 2141 727	–	–
191.	TAX FREE	ЈУРИЈА ГАГАРИНА 103/83, 11070 Нови Београд	Тел. 064 5100 075	–	–
192.	TIM-MK MLAČIŠTE	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 127/23, 11070 Нови Београд	Тел. 011 131 150	–	–
193.	TIR COMMERCE	ШАФАРИКОВА 11/ИВ, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3341 113 Факс 011 3225 325	–	–
194.	TIVADI	ДУШАНА ВУКАСОВИЋА 15, 11080 Земун	Тел. 011 3161 413 Факс 011 3162 018	–	–
195.	TRICONTINENTAL GROUP	НУШИЋЕВА 6/ИВ, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3236 189 Факс 011 3235 987	www.tricon.co.yu	–
196.	TRITON OIL	ТИМОЧКА 22, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 2837 093	–	–
197.	TROPIC RIBARSTVO	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/4, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3191 626 Факс 011 3191 626	www.tropic.co.yu	–
198.	TROPIC TRADE	ПАЛМИРА ТОЉАТИЈА 5/4, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2690 789 Факс 011 2690 789	www.tropic.co.yu	–
199.	TUF.CO	ЦАРА ДУШАНА 102, 11080 Земун	Тел. 011 106 557	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

200.	VBD	ВИЛИНЕ ВОДЕ ББ, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2070 862 Факс 011 2070 865	–	–
201.	VEDRINA 2	ЦВЕТАНОВА ЋУПРИЈА 141, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3460 841 Факс 011 3460 868	–	–
202.	VELETRGOVINA	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 14, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2655 508 Факс 011 2655 458	–	–
203.	VEROPOLOS	МИЛУТИНА МИЛАНКОВИЋА 86А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3119 111	–	–
204.	VINA STARS	БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 559А, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 4884 241 Факс 011 4884 243	www.vinastars.co.yu	–
205.	VIT CO.	ВЈЕКОСЛАВА АФРИЋА, 11160 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 063 7703 346 Факс 011 3426 469	–	–
206.	VITAM TRADE	ЉЕШКА 84 / 12, 11030 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 011 3558 546	www.vitamtrade.com	–
207.	VLADEKS	МАРШАЛА ТОЉБУХИНА 23, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 430 685 Факс 011 425 921	–	–
208.	VM-JELA	ВИРСКА 39, 11307 БОЛЕЧ – Гроцка	Тел. 011 8063 946	–	–
209.	VOČARCOOP	БИРЧАНИНОВА 37, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2643 055 Факс 011 2643 385	–	–
210.	VOČAR-UNION	БИРЧАНИНОВА 37/ИИ, 11001 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2658 940	–	–
211.	VS INTERNACIONAL	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 9, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3113 945	–	–
212.	YASSA	ДОБРАЧИНА 18А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3283 786 Факс 011 3283 786	www.serbiancafe.co.yu/yassa	–
213.	YU BIGATTON	НАРОДНИХ ХЕРОЈА 42, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3110 531	–	–
214.	ZENIT 2001	ВРЊАЧКА 4, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2650 666 Факс 011 3690 604	–	–
215.	ZEOLIT PROMET	ОМЛАДИНСКИХ БРИГАДА 31, 11000 Нови Београд	Тел. 011 3180 998	–	Љубица Несторовић
216.	ZVEČEVO COMMERCE	НЕМАЊИНА 4/ВИ, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2645 874 Факс 011 2645 874	www.zvecevo.hr	–
XXI	УСЛУГЕ (ХРАНА)				

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

1.	A&L EXPO	ВЛАДИМИРА ПОПОВИЋА 6, 11070 НОВИ БЕОГРАД	Тел. 011 3346 895 Факс 011 3114 123	www.zexpo.co.yu	–
2.	BEOGRADSKI SAJAM	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 14, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2688 419 Факс 011 2688 173	www.sajam.co.yu	Мирјана Лукић
3.	KOMO - YU	ДАЛМАТИНСКА 44, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 3347 582 Факс 011 3347 590	www.komo-yu.com	–
4.	MESSER TEHNOGAS AD	БАЊИЧКИ ПУТ 62, 11090 БЕОГРАД	Тел. 011 3537 200 Факс 011 3537 291	www.messer.co.yu	–
5.	MOPEX	ТОПЛИЧИН ВЕНАЦ 11, 11002 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 062 294 710 Факс 011 2026 210	www.mopex.co.yu	–
6.	PARTY SERVICE	КАЛЕМАРСКА 31Г, 11040 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 063 207 868 Факс 011 3947 749	www.partyservice.co.yu	–
7.	POLAR KLIMA	СИЊСКА 39, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 011 3470 509 Факс 011 3470 509	www.polarklima.co.yu	–
8.	SIEPA	ВЛАЈКОВИЋЕВА 3/В, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3398 772 Факс 011 3398 814	www.siepa.sr.gov.yu	–
9.	ARUM	БОРХЕСОВА 31, 11080 Земун	Тел. 011 3755 964 Факс 011 3755 965	www.arum.co.yu	–
10.	AURELIO COMPANY	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 6, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3343 639 Факс 011 3346 556	www.aurelio.co.yu	–
11.	AZZURO	МИЛОША ПОЦЕРЦА 31, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2657 396 Факс 011 2657 396	–	–
12.	BATUT-INSTITUT ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA SRBIJE	ДР. СУБОТИЋА СТАРИЈЕГ 5, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2684 566 Факс 011 2685 140	www.batut.org.yu	–
13.	BIOCHEM BALKAN DOO	ЈУРИЈА ГАГАРИНА 123/41, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3195 998 Факс 011 3195 551	www.biochem.net	–
14.	BIOPROTEIN	ДРАГАНА МАРКОВИЋА Б.Б., 11500 Обреновац	Тел. 011 8721 356 Факс 011 8723 448	www.bioprotein.co.yu	–
15.	CENTAR ZA ISPITIVANJE NAMIRNICA	ЗМАЈА ДО НОЋАЈА 11, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2185 567	–	–
16.	DANUBE FOODS GROUP	ИНДУСТРИЈСКО НАСЕЉЕ Б.Б., 11213 ПАДИНСКА СКЕЛА – Палилула	Тел. 011 8872 387	www.danube-foods.com	–
17.	EAN SRBIJA I CRNA GORA - ASOCIJACIJA ZA NUMERISANJE	БУЛ. ДР ЗОРАНА ЂИНЋИЋА 73, 11000 Нови Београд	Тел. 011 3132 312 Факс 011 3132 324	www.ean.org.yu	–
18.	ESNAF - OPŠTE UDRUŽENJE PEKARA, POSLASTIČARA I	ЈУЖНИ БУЛЕВАР 38, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 2431 441 Факс 011 2457 495	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

	KORADŽIJA				
19.	EUROCONSULT	ХИЛАНДАРСКА 16, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел.011 3247 091 Факс 011 3247 091	www.euroconsult.co.yu	–
20.	EVROCERT	ДЕСАНКЕ МАКСИМОВИЋ 4/3, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3341 649 Факс 011 3244 142	www.evrocet.co.yu	–
21.	FOND ZA VOĆE I POVRĆE	ТЕРАЗИЈЕ 29, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3244 644	–	–
22.	FOND ZA ŽITA	БУЛ. ДЕСПОТА СТЕФАНА 65, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел.011 3220 241 Факс 011 3220 244	–	–
23.	GALA-CARSTVO	ЦОНА КЕНЕДИЈА 9А, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2604 439	www.gala-carstvo.co.yu	–
24.	HARMONIJA CATERING	АЛЕКСАНДРА ВОЈИНОВИЋА 67Б, 11000 БЕОГРАД – Раковица	Тел. 011 8045 068	www.harmonijacatering.co.yu	–
25.	HYGIENE SYSTEMS	БУЛ. АРСЕНИЈА ЧАРНОЈЕВИЋА 121, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3118 830	–	–
26.	INEP-INSTITUT ZA PRIMENU NUKLEARNE ENERGIJE	БАНАТСКА 31Б, 11080 Земун	Тел.ДИРЕКТОР 011 618 696 Факс 011 618 724	www.inep.co.yu	–
27.	INSTITUT ZA HIGIJENU I TEHNOLOGIJU MESA	КАЋАНСКАОГ 13, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел.011 2650 655 Факс 011 2651 825	–	–
28.	INSTITUT ZA ISTRAŽIVANJA U POLJOPRIVREDI SRBIJA	ЗЕЛЕНИ ВЕНАЦ 2/ИИИ, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 624 626 Факс 011 628 398	–	–
29.	INSTITUT ZA KUKURUZ ZEMUN POLJE	СЛОБОДАНА БАЈИЋА 1, 11080 Земун	Тел. 011 3756 704 Факс 011 3754 994	www.mrizp.co.yu	–
30.	INSTITUT ZA ZAŠTITU BILJA	ТЕОДОРА ДРАЈЗЕРА 9, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 660 049 Факс 011 669 860	–	–
31.	JUGOFRIGO INVEST EXPORT	МАЈКЕ ЈЕВРОСИМЕ 19, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3239 836 Факс 011 626 845	–	–
32.	JUGOINSPEKT BEOGRAD	ТРГ РЕПУБЛИКЕ 3/И, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2622 178 Факс 011 626 349	www.jugoinspekt.co.yu	–
33.	JUGOINSPEKT-ZAVOD ZA KONTROLU POLJ. PROIZVODA	ТЕОДОРА ДРАЈЗЕРА 11, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2667 222 Факс 011 2667 222	–	–
34.	JUGOSLOVENSKO UDRUŽENJE PIVARA	ДЕЛИГРАДСКА 18, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2644 164	–	Миодраг Максимовић
35.	KINESKI RESTORAN 888	БИРЧАНИНОВА 16, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2659 542	www.888restoran.co.yu	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

36.	LARIVE SERBIA	ТАКОВСКА 45А/5, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2769 264	–	–
37.	LASTAVICA CATERING	МЕТОХИЈСКА 27, 11000 БЕОГРАД – ВРАЧАР	Тел. 011 3809 302	www.lastavica-catering.co.yu	–
38.	LIDO	НАДЕ ДИМИЋ 4, 11080 Земун	Тел. 011 3166 216 Факс 011 2618 154	–	–
39.	LOGISTIC TEAM SEKULIĆ	УГРИНОВАЧКИ ПУТ ББ, 11080 БЕОГРАД – Земун	Тел. 062 1115 732	www.logisticsekulic.co.yu	–
40.	MASSIMO CATERING	МИЛУТИНА МИЛАНКОВИЋА 28, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3130 465	www.massimo.co.yu	–
41.	MAXPLAN	КРАЉИЦЕ МАРИЈЕ 69/19, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3376 167	www.maxplant.net	–
42.	MEAT TRADE CONSULT	ПЕРЕ ВЕЛИМИРОВИЋА 14, 11090 БЕОГРАД –	Тел. 011 3586 207 Факс 011 3586 207	www.m-t-c.co.yu	–
43.	MULTIPARTNER INTERNATIONAL	БУЛ. КРАЉА АЛЕКСАНДРА 298А, 11000 БЕОГРАД – Звездара	Тел. 011 3291 757 Факс 011 3290 325	–	–
44.	NKIĆ NOVICA SUR	СВЕТОГОРСКА 21, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3235 300	–	–
45.	PERIĆ TRANS COMPANY	ПАНТЕ ТУТУНЦИЋА 2, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3165 908	www.perictc.com	–
46.	PERMOP	ОМЛАДИНСКИХ БРИГАДА 102, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3771 040 Факс 011 3771 032	www.permop.co.yu	–
47.	POLJOPRIVREDNI FAKULTET	НЕМАЊИНА 6, 11080 Земун	Тел. 011 2615 315	www.agrifaculty.bg.ac.yu	–
48.	POSLOVNA ZAJEDNICA ZA PROIZVOD., PRER. I PROM. VOĆA I POVRĆA	ДАЛМАТИНСКА 22, 11000 БЕОГРАД Палилула	Тел. 011 3244 076	–	–
49.	PQSS-POSITIONING QUALITY SERVICES & SUCCESS	ПАВЛА ПАПА 1, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3223 258 Факс 011 3223 258	www.pqss.co.yu	–
50.	RAPID SOLUTIONS	РЕПИШКА 53/13, 11000 БЕОГРАД Чукарица	Тел. 064 4637 255	www.rapid-s.biz	–
51.	ROYAL CATERING	БУЛ. МИХАЈЛА ПУПИНА 10 З/В, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3115 950	www.royal-catering.co.yu	–
52.	SERTIFIKACIJA DOO	ВОЈВОДЕ ВЛАХОВИЋА 16, 11040 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 3960 233	www.sertifikacija.com	–
53.	TEHWARE	БУЛ. ВОЈВОДЕ МИШИЋА 37/ИИ, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3060 814	–	–

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

54.	TRADEKS	ГАНДИЈЕВА 156А, 11070 Нови Београд	Тел. 063 309 645 Факс 011 3181 758	–	–
55.	TRANŠPED - BEOGRAD	КРАЉА ПЕТРА 45, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 3282 383 Факс 011 2622 056	www.transped.co.yu	–
56.	UDRUŽENJE JUGOKONZERVA	БИРЧАНИНОВА 48, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 2687 448	–	–
57.	UDRUŽENJE POSLASTIČARA SRBIJE	ДРАГОСЛАВА ПОПОВИЋА 15, 11000 БЕОГРАД – Палилула	Тел.011 3237 231 Факс 011 3237 231	–	–
58.	UDRUŽENJE PRIVATNIH MLEKARA	ЊЕГОШЕВА 42, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел.011 4441 565 Факс 011 4441 565	–	Мира Чубрило
59.	VAROŠ KAPIJA	ЗМАЈ ОД НОЋАЈА 12, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 011 2625 958 Факс 011 2624 184	–	–
60.	VESTA INTERNATIONAL	ВОЈВОДЕ МИЛЕНКА 42, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. 011 3618 894 Факс 011 3629 451	www.vestainternational.net	–
61.	ZAJEDNICA ZA VOĆE I POVRĆE	ПАРИСКЕ КОМУНЕ 23, 11070 Нови Београд	Тел.011 2699 198 Факс 011 2699 198	–	–
62.	ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE SRBIJE	ДР. ИВАНА РИБАРА 91, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2093 801 Факс 011 2093 867	–	Лидија Амиджић
63.	ŽITOZAJEDNICA	ФРАНЦУСКА 6/И, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3234 435 Факс 011 3235 703	–	–

Прилог VI/Табела 2. Пиће

Р. бр.	Назив	Адреса	Телефон и факс	E-mail и web adresa	Контакт особа
1	ПРОИЗВОДЊА ЖЕСТОКИХ АЛКОХОЛНИХ ПИЋА				
1.	NAVIP AD	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ТЕХ. ДИРЕКТОР 011 3163 869 Факс 011 3163 275	www.navip.com	Слободан Лукић, ген. директор Мирољуб Загорац, дир. маркетинга
2.	NAVIP ZEMUN DOO	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ЦЕНТРАЛА 011 3160 43 Факс 011 3164 373		
3.	AM SPIRIT CLASSICS	МИРОСЛАВА АНТИЋА 18А, 11080 ЗЕМУН-АЛТИНА	Тел.011 3775 148 Факс 011 3775 148	www.amspiritclassics.co.yu	
4.	BELI ORAO	ПОДАВАЛСКА 86А, 11000 БЕОГРАД Раковица	Тел. 011 8040 831		
5.	BEOGRAD AD	КУМОДРАШКА 263-А, 11040 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 2473 833 Факс 011 2467 524		
6.	POLJOPRIVREDNI FAKULTET	НЕМАЊИНА 6, 11080 Земун	Тел. 011 2615 315	www.agrifaculty.bg.ac.yu	
7.	PRIMAG	МИРОСЛАВА ТИРША 3, 11080 Земун	Тел. 011 2107 553		
8.	REBOX	ОТОНА ЖУПАНЧИЋА 32/3, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3017 160		

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

9.	<i>SVOB PROM</i>	ВИНОГРАДСКА 138, 11070 Нови Београд	Тел. 063 7726 377		
10.	<i>VIRIDIS</i>	ЈАШЕ ИГЊАТОВИЋА 25, 11000 БЕОГРАД – Вождовац	Тел. 011 2889 492		
11.	<i>VOĆARSKE PLANTAŽE</i>	СМЕДЕРЕВСКИ ПУТ 120, 11307 БОЛЕЧ – Гроцка	Тел. 011 8064 104 Факс 011 8064 604		
12.	<i>ZVEČEVO COMMERCE</i>	НЕМАЊИНА 4/ВИ, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 2645 874 Факс 011 2645 874	www.zvecevo.hr	
II.	ПРОИЗВОДЊА ВИНА				
1.	<i>NAVIP AD</i>	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ТЕХ. ДИРЕКТОР 011 3163 869 Факс 011 3163 275	www.navip.com	Слободан Лукић, ген. директор Мирољуб Загорац, дир. маркетинга
2.	<i>NAVIP ZEMUN DOO</i>	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ЦЕНТРАЛА 011 3160 430 Факс 011 3164 373		
3.	<i>BADEL GROUP</i>	БУЛ. МИХАИЛА ПУПИНА 121, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2137 832 Факс 011 2132 588	www.badel1862.hr	
4.	<i>EKO KI</i>	КНЕГИЊЕ ЗОРКЕ 77, 11000 БЕОГРАД – Врачар	Тел. 011 2442 484 Факс 011 2442 484		
5.	<i>I.B.I.S.</i>	СВЕТОГОРСКА 4, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3238 251 Факс 011 3238 251		
6.	<i>MOZ-ART CO.</i>	БУЛ. НИКОЛЕ ТЕСЛЕ 3, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3190 540 Факс 011 3190 881		
7.	<i>VINOVITA</i>	СИНЂЕЛИЋЕВА 8, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 064 1951 546 Факс 011 2455 166		Виктор Панајотовић
III	ПРОИЗВОДЊА ПИВА				
IV	ПРОИЗВОДЊА МИНЕРАЛНЕ И ИЗВОРСКЕ ВОДЕ				
1.	<i>GLACIJAL</i>	ТРГ НИКОЛЕ ПАШИЋА 5А, 11000 БЕОГРАД – Стари Град	Тел. 064 8101 052 Факс. 011 3346 500	www.ledda.co.yu	Игор Ђорђевић
2.	<i>JAMNICA</i>	КНЕЖОПОЉСКА 1, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 2072 465 Факс 011 2072 457		
3.	<i>MIONI</i>	МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 7Б, 11070 Нови Београд	Тел. 011 2012 411		
4.	<i>NENADIĆ</i>	ВИКТОРА НОВАКА 1/9, 11000 Нови Београд	Тел. 011 2289 842		
5.	<i>NIC CO</i>	РЕСАВСКА 34/5, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3238 140		
6.	<i>RAJKOVIĆKI IZVORI</i>	КНЕЗА МИЛОША 43, 11000 БЕОГРАД Савски Венац	Тел. 011 3611 274	www.rajvoda.com	
7.	<i>SRBIJAŠUME</i>	БУЛ. МИХАИЛА ПУПИНА 113, 11070 Нови Београд	Тел. 011 3112 136 Факс 011 3118 513		
8.	<i>STRATEGIC TRADE & DISTRIBUTION</i>	ЦЕТИЊСКА 15, 11000 БЕОГРАД Стари Град	Тел. 011 3242 928 Факс 011 3242 480		
9.	<i>VLASINKA</i>	БАТАЈНИЧКИ ДРУМ 14-16, 11080 БЕОГРАД – Земун	Тел. 011 3073 193 Факс 011 3615 093	www.rosa.co.yu	
10.	<i>ZDRAVA VODA</i>	ГАНДИЈЕВА 153/3, Н.ХЕРОЈА 30, 11070 Нови Београд	Тел. 063 7702 651 Факс 011 156 760	www.zdravavoda.co.yu	Славољуб Саша Стефановић
V.	ПРОИЗВОДЊА ОСВЕЖАВАЈУЋИХ ПИЋА				
1.	<i>NAVIP AD</i>	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ТЕХ. ДИРЕКТОР 011 3163 869 Факс 011 3163 275	www.navip.com	Слободан Лукић, ген. директор Мирољуб Загорац, дир. маркетинга

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.	NAVIP ZEMUN DOO	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ЦЕНТРАЛА 011 3160 430 Факс 011 3164 373		
3.	ALTAMED	МИЛАНА РАКИЋА 35, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 011 2422 655		Vesna Kovačević
4.	ATLANTIC BG	ДРАГАЧЕВСКА 11, 11000 БЕОГРАД	Тел.011 2851 435		Dragomir Kostić
5.	BOVEST-ROYAL	УСТАНИЧКА 194, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 022 301 729		
6.	IBP BEOGRAD	БАТАЈНИЧКИ ПУТ 14-16, 11080 Земун	Тел. 011 3081 123		
7.	VLASINKA	БАТАЈНИЧКИ ДРУМ 14-16, 11080 БЕОГРАД Земун	Тел. 011 3073 193 Факс 011 3615 093	www.rosa.co.yu	
VI.	ПРОИЗВОДЊА СОКОВА ОД ВОЋА И ПОВРЋА				
1.	FRUVITA D.O.O.	ДУБЉАНСКА 80, 11000 БЕОГРАД Врачар	Тел. 011 2456 174 Факс 011 4448 076	www.fruvita.co.yu	
2.	NAVIP AD	МОЗЕРОВА 7, 11080 Земун	Тел. ТЕХ. ДИРЕКТОР 011 3163 869 Факс 011 3163 275	www.navip.com	Слободан Лукић, ген. директор Мирољуб Загорац, дир. маркетинга
3.	AGROEKONOMIK HOLDING	УСТАНИЧКА 64, 11040 БЕОГРАД Вождовац	Тел. 011 3440 754	www.agroekonomik.co.yu	
4.	BIP	БУЛ. ВОЈВОДЕ ПУТНИКА 5, 11000 БЕОГРАД – Савски Венац	Тел. ЦЕНТРАЛА 011 2652 322 Факс 011 2647 579	www.bipad.co.yu	
5.	BOVEST-ROYAL	УСТАНИЧКА 194, 11000 БЕОГРАД Звездара	Тел. 022 301 729		

Прилог VI/Табела 3. Број предузећа по општинама која се баве производњом и предрадом хране

Р. бр.	ОПШТИНЕ ВРСТА ДЕЛАТНОСТИ	Барајево	Вождовац	Врачар	Гроцка	Звездара	Земун	Лазаревац	Младеновац	Нови Београд	Обреновац	Палилула	Раковица	Савски Венац	Сопот	Стари Град	Сурчин	Чукарица
1.	Хлађење и замрзавање животињског меса	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	2	1	1	0	0	1	1
2.	Производ., обрада, хлађење и замрзавање живинског и кунићког меса	0	2	1	0	1	0	0	2	1	0	0	0	1	0	1	1	0
3.	Прерада животињског меса	0	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2
4.	Прерада и конзервисање рибе и производа од рибе	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	0	1
5.	Прерада и конзервисање поврћа	0	3	3	1	1	2	0	0	6	0	1	1	2	0	3	2	1
6.	Прерада и конзервисање воћа	0	4	2	1	0	1	0	0	6	0	3	1	4	0	6	1	1
7.	Производња јестивих уља, маргарина и сличних јестивих масти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
8.	Производња млека и млечних производа	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	3	0	2	0	2	2	0
9.	Производња сладоледа и других смрзнутих смеса	0	0	0	0	0	1	0	0	4	0	2	0	0	0	1	1	0
10.	Производња млинских производа	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	6	0	0
11.	Производња од скроба и производа од скроба	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
12.	Производња хлеба, пецива, колача и торти	0	6	4	0	3	1	0	1	6	1	2	0	3	0	4	0	2
13.	Производња кекса и производа за грицкање	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3	0	4	1	1
14.	Производња и прерада шећера	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	1	1
15.	Производња какаа, чоколаде и кондиторских произв.	0	3	1	0	0	2	0	0	3	1	2	0	4	0	5	1	1
16.	Производња макарона, резанаца, кус-куса и сличних произв. од брашна	0	1	1	1	1	1	0	0	2	0	2	0	0	0	0	1	0
17.	Прерада и паковање кафе и чаја	1	1	1	0	4	0	0	0	6	0	4	0	6	0	3	1	0
18.	Производња и паковање зачина, додатака храни и зачинског биља	0	0	1	0	0	4	0	0	7	0	0	1	2	0	2	1	1
19.	Производња хомогенизованих хранљивих препарата и дијететске хране	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1
20.	Производња осталих непоменутих прехранбених производа	0	0	1	0	2	0	0	0	4	0	2	0	3	0	2	0	3
	УКУПНО	1	23	19	5	14	18	0	7	53	6	27	5	37	1	46	16	17

Извор: www.hranaipice.com

Прилог VI/Табела 4. Број предузећа по општинама која се баве производњом пића

Р. Бр.	ОПШТИНЕ ВРСТА ДЕЛАТНОСТИ	Барајево	Вождовац	Врачар	Гроцка	Звездара	Земун	Лазаревац	Младеновац	Нови Београд	Обреновац	Палилула	Раковица	Савски Венац	Сопот	Стари Град	Сурчин	Чукарица
1.	Производња жестоких алкохолних пића	0	2	0	1	0	5	0	0	2	0	0	1	1	0	0	0	0
2.	Производња вина	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0
3.	Производња пива	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
4.	Производња минералне изворске воде	0	0	0	0	0	1	0	0	4	0	0	0	2	0	3	0	0
5.	Производња освежавајућих пића	0	0	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Производња сокова од воћа и поврћа	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	УКУПНО	0	3	3	1	4	13	0	0	8	0	0	1	5	0	4	0	0

Извор: www.hranaipice.com

Прилог VII/2.5.2. Велики пољопривредни системи и пољопривредна предузећа

Анализа изабраних пољопривредна предузећа на територији града Београда

Неприватизована пољопривредна предузећа

Пољопривредна корпорација «Београд», а.д. Београд (www.pkb.co.yu)¹

Производња ПК «Београд» чини главну сировинску базу индустрије млека, индустријског и другог поврћа за погоне прехранбене индустрије Београда, а истовремено ово предузеће представља и веома значајног произвођача сировине за млинско пекарску индустрију и индустрију шећера у Србији. ПК «Београд» може се сматрати генетским центром, јер је и један од најзначајнијих произвођача семена ратарских култура и приплодних јуница у Србији.

- Назив делатности ПК «Београд»: узгој говеда и производња млека.
- Гро капацитета лоциран је у насељу Падинска Скела (општина Палилула), које је удаљено 15 км северно од центра Београда.
- У систему ПК «Београд», на принципима капитал односа, функционишу матично предузеће у области примарне пољопривредне производње и зависна предузећа: (1) «Пољопривредна авијација» д.о.о.; (2) Институт «ПКБ Агроекономик» д.о.о.; (3) «Еко-лаб» д.о.о, центар за испитивање квалитета; (4) «ПКБ Инсхра», а.д. (фабрика сточне хране); (5) Сирпак (предузеће је за сада само «на папиру»); (6) Ветеринарска станица; (7) «ПКБ Воћарске плантаже» Болеч (матично предузеће има 26% учешћа у капиталу овог предузећа, које једино није у технолошком ланцу ПК «Београд»).
- На јавном тендеру биће понуђено на продају 70% друштвеног и 100% државног капитала матичног предузећа и 6 (шест) зависних предузећа; учешће државног капитала у ПК «Београд» износи 34,7%.
- Укупан број запослених 2.768.
- Пољопривредно земљиште - 24.858 ха: у друштвеној својини 4.940 ха и у државној својини 19.917 ха.
- Сточарство ПК «Београд». Корпорација поседује следеће фарме: 7 фарми крава (капацитета 9.500 крава, а тренутно стање је 8.800 крава); фарма свиња (капацитета 420 свиња, при чему су капацитети тренутно максимално искоришћени); фарма оваца (капацитет од 3000 оваца); фарма за тов јунади (капацитет од 3.200 јунади). У пласману ПК «Београд» доминира млеко, будући да овај производ има учешће од 60% у укупној продаји предузећа. Производња млека износи преко 60 милиона литара годишње и континуирано расте (како због пораста млечности крава, тако и због повећања броја грла).
- Ратарска производња ПК «Београд». Заступљена је производња пшенице, озимног јечма, меркантилног кукуруза, силажног кукуруза, семенског кукуруза, семенског сунцокрета, шећерне репе, луцерке-брашно, поврћа-индустријско, поврће-пластеник башта.
- Пласман се реализује директном продајом: млеко-млекара «Имлек», Београд; шећерна репа-шећеране у Ковачици и Пећинцима; индустријско поврће и грашак шећерац-«Фриком» а.д. Београд; пшеница-Делта Аграр, Универзал и МК Комерц.

¹ Профил ПК «Београд», а.д. Београд, април 2007; <http://www.priv.yu>

- Предузеће званично нема уведене стандарде контроле квалитета, али их кроз своје зависно предузеће (Еко-лаб) примењује у пракси.

Драган Марковић у реструктурирању, Обреновац²

- Предузеће је у поступку приватизације; на дан 31.12. 2007. године има 290 стално запослених радника.
- На основу плана за консолидацију, који су сачинили Влада Републике Србије и ПКБ Корпорација, остварени су значајни резултати у ревитализацији предузећа. Извршен је ремонт млина и пекаре, који су стављени у функцију. Фабрика сточне хране ради и подмирује потребе предузећа, а један део хранива се и продаје. На фарми свиња у Ратарима извршена је генерална реконструкција објеката и ремонт опреме. Укупна дуговања предузећа су значајно смањена у односу на стање пре увођења привремених мера.
- Према подацима Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности, 66,31% капитала је друштвени капитал, 28,42% су акције у власништву физичких лица и 5,27% су акције у власништву правних лица. Предмет продаје представља 66,31% друштвеног капитала и 5,27% капитала у власништву правних лица (државни капитал), односно 71,58% укупног капитала предузећа.
- Предузеће поседује укупно 2.171 хектара пољопривредног земљишта, од чега је око 30% у државном власништву; на државно земљиште се не плаћа закупнина јер се предузеће налази у поступку реструктурирања код Агенције за приватизацију Р. Србије.
- Предузеће располаже са заокруженим технолошким процесом „од њиве до трпезе“.
- У ратарској производњи доминирају житарице и индустријско биље (соја, шећерна репа, уљана репица), при чему приоритет има кукуруз (као сточна храна).
- У 2007. години производња млека износила је 1,47 милиона литара, а сточни фонд чини 1.447 грла говеда свих категорија и 104 хиљаде грла свиња свих категорија.
- У воћарској производњи (воћњаци су на око 200 ha) доминира производња индустријске јабуке.
- У оквиру млинске производње, предузеће производи разне врсте хлеба и пецива (располаже силосом и млиновима за мељаву пшенице).
- У оквиру производње сточне хране предузеће производи разне врсте концентрата за стоку.
- Добре стране предузећа - нема вишкова запослених.
- Лоше стране предузећа - (1) потребна су велика улагања у опрему и механизацију, која је дотрајала; (2) затим у опремање фарме крва; (3) биљна производња представља велики проблем због лошег квалитета земљишта (проблем и обраде и водопропусности); са својом биљном производњом ово предузеће не може да обезбеди довољно сточне хране; (4); предузеће има дуг према ПКБ Корпорацији (улагање у пословну консолидацију и ревитализацију производње), а у значајној мери се ослања и на помоћ државе (социјални програм, субвенције).
- Водећи купци производа овог предузећа су: «Дунавка», Велико Градиште, «Агримес», д.о.о. Београд, «Имес», д.о.о, Београд, кланица «Косановић», «Биг Бул» и др.

² Профил предузећа «Драган Марковић» у реструктурирању, Обреновац, <http://www.priv.yu>.

ППК Земун

- Предузеће поседује 2.370 хектара пољопривредног земљишта, од чега је 75% друштвено, а 25% државно власништво (за државно земљиште предузеће не плаћа закупнину будућу да ће се ово земљиште дати у концесију када се заврши процес приватизације).
- Иако предузеће има изузетно плодно земљиште, велики је проблем власништво над земљиштем: према проценама, предузеће располаже са свега око 700 ха своје, тачније друштвене земље.
- Активности на припреми и изради Програма аукцијске приватизације и процене вредности капитала овог предузећа, започете су јула 2002. године, када је од стране надлежних органа инициран поступак приватизације предузећа. Одлука да се изврши продаја капитала овог предузећа методом јавне аукције донета је од стране Агенције за приватизацију септембра 2002. године. Приватизациони поступак би требало да буде завршен до краја ове године.

Приватна и приватизована пољопривредна предузећа

«Делта Аграр», чланица Делта М Групе (<http://www.deltayu.com>)

- Предузеће се бави примарном пољопривредном производњом, агротрговином и дистрибуцијом.
- У делу примарне производње Делта Аграр бави се ратарством, сточарством, рибарством, као и производњом воћа и поврћа. Комплетна ратарска, повртарска, воћарска и део сточарске производње одвија се на 5 пољопривредних имања на површини од 18.000 ха: Подунавље а.д - Челарево; Напредак а.д. - Стара Пазова; Козара а.д. - Банатско Велико Село; Јединство а.д. - Апатин; Топола а.д. - Кикинда.
- У области трговине агропроизводима компанија се бави прометом житарица и уљарица, меса и стоке, организује кооперацију и рад откупних центара.
- У области дистрибуције Делта Аграр, у сарадњи са водећим светским произвођачима, дистрибуира: пестициде, семена, сточну храну, агромеханизацију, минерална ђубрива.
- Компанија је организовала и сопствену малопродајну мрежу пољопривредних апотека.
- Партнери Делта Агара су водеће светске компанија у свим областима агробизниса: Syngenta, BASF, Pioneer, Bayer CropScience, Nufarm, DanBred, Fendt, Deutz-Fahr, Amazone, Kverneland Group, Summit Agro International и други.
- Стратешко опредељење Делта М Групе је да у аграрну производњу уведе најсавременије технологије.

БД Агро, а.д., Добановци (www.bdagro.com)

- Приватизована компанија са већинским учешћем канадског власника. Предузеће је приватизовано 2005. године аукцијском приватизацијом (75% капитала предузећа припада канадском власнику, а 25% мањинским акционарима).
- Предузеће поседује 4.630 хектара земљишта, од чега је 1.930 хектара у Новом Бечеју (100% у приватном власништву) и 2.700 хектара у Добановцима (75% приватно власништво, а 25% државно власништво, за шта предузеће плаћа закупнину).

- Делатност: доминантно производња сировог млека. Предузеће затвара цео млечни циклус, од производње хране за краве до млека контролисаног квалитета. Тренутно поседују око 250 крава, а годишња производња млека по крави је 10.000 литара. Опрема за мужу увози се из Холандије и Немачке, сви производни процеси на фарми (одгој телади, јуница, производња млека, производња хране и исхрана) су у складу са процедурама ISO 9001:2000.
- У току је реализација пројекта развоја високо продуктивне фарме крава, која базира на тоталној реконструкцији шталских капацитета и набавци (увозу) комплетно новог матичног стада од 2.400 високо стеоних јуница холштајн расе из Канаде (до јуна 2009. године требало би да се набави свих 2.400 грла). Ове јунице дају 11.000 литара млека годишње, а то значи да ће ово предузеће до 2010. године испоручивати тржишту 25 милиона литара млека годишње изузетног квалитета. На тај начин БД Агро ће постати појединачно, највећа фарма млека контролисаног квалитета у Србији (биће једина фарма са 2.400 грла на једном месту).
- Фарма је слободног система држања крава, а за пар година предузеће ће имати и прве јунице које ће ићи у продају, чиме ће БД Агро ширити и унапредити генетски потенцијал у Србији (сваке године биће око 600 стеоних јуница за продају).
- Пласман предузећа је следећи: млеко - уговорена продаја млекари "Сомбоled", Сомбор; житарице и уљарице - Ју Поинт, Соја Протеин; мушка телад до 150 kg - продају се фирмама које се баве товом.

Прилог VIII/2.5.3. Земљорадничке задруге

Тржишна анализа пословања земљорадничких задруга на подручју града Београда током 2008. године

Земљорадничке задруге обрађене су по појединим општинама Београда, а редослед Општина дат је према учешћу пољопривредних површина Општина у укупним пољопривредним површинама града Београда.³ У овој анализи коришћени су интерни подаци Одбора за пољопривреду по појединим општинама, као и подаци до којих су истраживачи дошли у непосредном испитивању начина пословања регистрованих земљорадничких задруга.

Општина Палилула

- **ЗЗ «Тера Вива»**, Овча. У питању је нова задруга (основана 2005. године), која једина озбиљно ради на овој Општини. Задруга се бави откупом ратарских култура (кукуруз, сунцокрет, пшеница) од око 250-300 коопераната (индивидуалних пољопривредних произвођача), углавном са подручја Овче и Борче, као и снабдевањем пољопривредника репроматеријалом (натурално и новчано). Задруга поседује пољопривредну апотеку у Борчи (продаја сточне хране и једнодневних пилића), као и магацински простор који је добила на коришћење од ЗС Србије (у питању је имовина

³ Учешће пољопривредног земљишта по Општинама у односу на укупну пољопривредну површину града Београда: Палилула (14,4%), Обреновац (13,7%), Младеновац (12,2%), Лазаревац (10,4%); Сурчин (9,8%); Гроцка (9,4%); Сопот (8,8%); Барајево (6,8%); мање од 5% учешћа имају Земун, Вождовац, Чукарица, Звездара, Нови Београд и Раковица.

некадашње задруге «Напредак»). Кукуруз се пласира фабрикама сточне хране, сунцокрет уљарама, а пшеница млинској индустрији.

- **ЗЗ «Земљорадник»**, Борча. Ово је нова задруга (основана 2004. године), на подлози старе задруге «Напредак» у стечају. Према подацима НБ Србије, ова задруга је у последњих годину дана неликвидна (почев од 15.09. 2008. године)⁴.
- **ЗЗ «ПКБ Повртар»**. Задруга је државно земљиште од око 1 ха уступила кооперанту који је обрађује и испоручује повртарске културе. Задруга се бави откупом воћа и поврћа и продајом ових производа јавним институцијама, углавном путем учешћа на тендерима. Главни проблем задруге је недостатак новца и обрадивог земљишта (од 2009. године земља коју обрађује ова задруга биће предмет закупа).

Општина Обреновац

- **ЗЗ «Забрежје»**, задруга не ради; ликвидна је задруга према подацима НБ Србије;
- **ЗЗ «Звечка»**, не ради; није регистрована у Агенцији за привредне регистре;
- **ЗЗ «Посавина»**, Велико поље, задруга је у ликвидацији;

Општина Младеновац

• **ЗЗ «Слога»**, Младеновац. Задруга се бави прометом приплодног материјала у говедарству и овчарству, мерама селекције у сточарству, исплатом премија за првотелке пољопривредницима (по основу Уредбе о регресу за квалитетну приплодну стоку), откупом вуне. Задруга поседује пољопривредну апотеку (промет репроматеријала са малим учешћем на тржишту), располаже са 1,6 ха земљишта, 150 м² пословне зграде са пољопривредном апотеком и 400 м² магацинског простора. Власништво над имовином задруге је недефинисано (присуство друштвене имовине);

- **ЗЗ «Павле Степановић»**, Велика Иванча. Задруга се бави прометом приплодног материјала у говедарству и овчарству, мерама селекције у сточарству, исплатом премија за првотелке пољопривредницима (по основу Уредбе о регресу за квалитетну приплодну стоку). Задруга нема земљиште, поседује грађевинске објекте и опрему. Имовина је задружна и друштвена;
- **ЗЗ «Влашка»**, Влашка. Делатност: мере селекције у сточарству (годишње се уматичи око 700-800 крава и око 1.000 оваца), откуп приплодног материјала у говедарству и овчарству, откуп вуне, коже. Задруга има око 20 ха земљишта које се не обрађује (у власничким листовима ово је друштвена имовина која је годинама уназад на коришћењу задруге). Задруга «живи» од издавања пословних просторија и спровођења мере селекције у сточарству;
- **ЗЗ «Пружатовац»**, Пружатовац. Задруга се бави прометом приплодног материјала у говедарству и овчарству, мерама селекције у сточарству, исплатом премија за првотелке пољопривредницима (по основу Уредбе о регресу за квалитетну приплодну стоку), откупом вуне. Задруга нема земљиште, нити објекте.

⁴ <http://www.nbs.rs/export/internet/cirilica/67/pn.html>

- **ЗЗ «Рабровац».** Мали обим пословања; задруга се највише бави спровођењем мера селекције у сточарству;
- **ЗЗ «Јагњило».** Јагњило. Задруга има 3 ха земљишта, млин, пекару, продавницу мешовите робе; имовина је задружна и друштвена; задруга «живи» од издавања имовине;
- **ЗЗ «Божидар Дамјановић».** Ковачевац; У питању је стара задруга, која је према подацима НБ Србије неликвидна, тачније финансијски блокирана неотплаћивањем кредита из Фонда за развој Р. Србије (кредит је узет да би се уплатило пензионо и социјално осигурање радника); задруга је регистрована са 2 ха земљишта, а извесне површине земљишта задруга не успева да упише као задружну имовину;
- **ЗЗ «Дубона»** - задруга је у стечају;
- **ЗЗ «Шепшин»** у ликвидацији;
- **ЗЗ «Марковац»;** задруга не ради; према подацима НБ Србије задруга је неликвидна;
- **ЗЗ «Кораћница»** – у стечају;

Општина Лазаревац

- **ЗЗ «Дудовица».** У питању је нова задруга, са малим обимом пословања;
- **ЗЗ «Степојевац».** Задруга је ликвидна и бави се једно прометом репроматеријала за пољопривреду. Поседује четири пољопривредне апотеке (две у сопственом власништву, две су у закупљеним просторијама); задруга нема обрадиво земљиште;
- **ЗЗ «Колубара».** Лазаревац у стечају;

Општина Сурчин

ЈП «Аграр Сурчин». Сурчин удружује 4 задружна предузећа, односно земљорадничке задруге. Сва четири правна лица укључена у ЈП имају дуплу регистрацију (као задружно предузеће и као земљорадничка задруга):

1. ЗП ПКБ Срем Прогар, Прогар,
2. ЗП Бечмен-Петровчић, Петровчић,
3. ЗП Бољевци, Бољевци, и
4. ЗП «ПКБ - Срем Сурчин», Сурчин;

Пољопривредни комбинат «Срем» који је основан 1962. године (удруживањем 10 задруга) интегрисан је 1968. године у ПКБ Корпорацију. Задруге су 1991. године изашле из ПКБ Корпорације и тада је формирано 10 задружних предузећа са холдингом у Сурчину, а да између њих није направљен деобни биланс. Четири задруге од укупно 10 колико је регистровано 1991. године (након издвајања из система ПКБ Корпорације), од априла 2007. године, захваљујући ангажовању и «доброј вољи» локалне самоуправе, функционишу као јавно предузеће.

Имовину ЈП «Аграр Сурчин» чини 12 ха земље у Бољевцима (ова земља је друштвена и води се на ПКБ Корпорацију), 8 ха земље у Петровчићу (води се као друштвена имовина),

објекти у Бољевцима. Предузеће узима у закуп око 10 ха земљишта, запошљава 17 радника (од тога 4 са ВСС). Највећи проблем овог ЈП су нерешени имовински односи, тачније непостојање деобног биланса између укључених задруга (имовина задруга се води на «Холдинг Срем», ПКБ Корпорацију, ЗП «Будућност» Добановци и ПИК «Земун»).

ЈП «Аграр Сурчин» бави се следећим пословима:

- уговарањем ратарских култура (пшеница, јечам, уљана репица, кукуруз) са пољопривредницима; изузетно је мало је учешће овог предузећа у укупном откупу ратарских култура са подручја општине Сурчин;
- у Прогару постоји матично јато свиња расе сремска ластва мангулица (аутохтона врста);
- бескамерно кредитирање пластеничке производње (подељен је мањи број пластеника);
- развој пројекта сеоског наутичког туризма на реци Сави; за општину Сурчин ЈП ради тзв. «еко програм» (прикупљање и пресовање пластичних флаша); одржавање, чишћење и кошење јавних површина на општини Сурчин; у току је реализација пројекта спортског риболова (Бечменски рибњак на 53 ха водене површине);

ЗЗ «Будућност», Добановци. Задруга има двојну регистрацију (земљорадничка задруга и задружно предузеће). Бави се уговарањем производње и откупом ратарских култура и у овим активностима остварује мало тржишно учешће. Значајне површине земљиште ова задруга потражује, тачније покушава да упише као задружну имовину;

ЗЗ Јаково, Сурчин. Задруга се бави ратарском производњом (углавном житарице) на државном земљишту (још увек не плаћа закуп), уговара ратарску производњу са кооперантима (уз промет репроматеријала у натуралним паритетима), организује откуп ратарских култура, као и млека за млекарну «Муза» Деч. Као и претходна задруга и ЈП „Аграр Сурчин“ у откупу и уговарању ратарске производње остварује мало тржишно учешће. Значајне површине земљишта ова задруга потражује од ПКБ Корпорације.

Општина Гроцка

- **ЗЗ «Гроцка».** Задруга ради откуп воћа за индустријску прераду; испуњава техничке услове за организовање откупа воћа (објекти су у задружној својини). Нема земљу, а према подацима НБ Србије задруга је ликвидна;
- **ЗЗ “Пударчанка”** Пударци. Основана 2006. године као правни следбеник ЗЗ «Пударци». Задруга нема земљу, бави се само трговином, тј. откупом воћа, примарно за индустријску прераду. Годишње откупи око 1000-1300 тона свог воћа за домаће фабрике сокова. Задруга поседује и хладњачу, али 2008. године није била у функцији. Задруга има мали обим пословања и повремено је неликвидна, према подацима НБ Србије;
- **ЗЗ «Врчин»,** Гроцка; задруга је из 1908. године; неликвидна је према подацима НБ Србије;
- **ЗЗ «Дражањ»,** неликвидна је према подацима НБ Србије;

- **ЗЗ «Ритопек»;** неликвидна је према подацима НБ Србије;

Општина Сопот

- **ЗЗ «Фруит МП»,** Мали Пожаревац. Задруга основана 2006. године, као задруга воћара; тренутно не функционише;
- **ЗЗ «Поповић-Мала Иванча»,** Мали Пожаревац. Задруга је основана 2006. године са циљем повраћаја незаконито отуђене имовине старе ЗЗ «Поповић». Задруга не ради, а ликвидна је према подацима НБ Србије;
- **ЗЗ "Мали Пожаревац"** - неликвидна задруга;
- **ЗЗ «Сопот»** у стечају.

Општина Барајево

- **ЗЗ «Барајево»,** Барајево. У питању је стара задруга која је била у систему ПКБ Корпорације. Задруга се бави спровођењем мера селекције у сточарству (мерама селекције обухваћено је 650 грла), као и продајом репроматеријала (посебно семенске робе). Задруга поседује 2,5 ха земљишта (ова земља се не обрађује), чије је власништво спорно (води се судски спор са Воћарским плантажама Болеч). Такође, у поседу задруге су и продајни објекти и магацини (10 објеката у 10 села), који нису укњижени, али се у наредном периоду очекује њихово укњижење (није спорно задружно власништво над овим објектима);
- **ЗЗ «Арнајево»,** Арнајево. Задруга се бави спровођењем мера селекције у сточарству и продајом инпута за пољопривреду; поседује 2 магацина, пословни објекат, две откупне станице за млеко које се предаје Имлеку (50 малих произвођача предаје млеко преко ове задруге, а дневно се откупи око 700 л);
- **ЗЗ «Бељина»** Бељина, задруга је неликвидна, према подацима НБ Србије;

Општина Земун

- **ЗЗ «Радивој Поповић»,** Угриновци. Задруга је основана 2003. године и има 40 коопераната. Организује откуп млека за око 23 произвођача (откуп за Шабачку млекарну), обезбеђује снабдевање произвођача семеном, ђубривом (у сезони удружени пољопривредни произвођачи набављају ђубриво по нижој цени); у склопу задруге је и пољопривредна апотека; задруга је ликвидна према подацима НБ Србије;
- **ЗЗ «Угриновци».** Задруга се не бави никаквом делатношћу везаном за пољопривреду («живи» од закупнине). Поседује објекте, магацине, 57 ари плаца. Према подацима НБ Србије повремено је неликвидна;
- **ЗЗ «Јединство».** Задруга је ликвидна према подацима НБ Србије. Кроз једну пољопривредну апотеку бави се снабдевањем пољопривредника репроматеријалом. Не поседује земљиште;
- **ЗЗ «Батајница».** Задруга је ликвидна према подацима НБ Србије. Не бави се озбиљније пољопривредом (само током јесени набавља ђубриво и семенску робу за пољопривреднике);

Општина Вождовац

- **ЗЗ «Авала»**, Пиносава. Задруга је из 1959. године, користи 375 ха земљишта (ова земља се не обрађује, већ задруга даје парцеле пољопривредницима без наплате закупнине); започет је процес утврђивања власништва над земљиштем (прикупљање документације, историјат, власнички листови); задруга поседује 4 пољопривредне апотеке и делатност се своди на рад ових апотека и издавање пословног простора; ликвидна је према подацима НБ Србије;
- **ЗЗ «Пиносава»** нема активности у области пољопривреде; задруга је ликвидна је према подацима НБ Србије;

Општина Чукарица

- **ЗЗ ПКБ «Чукарица»** Железник у стечају;

Општина Звездара

- Нема регистрованих земљорадничких задруга;

Општина Нови Београд

- **ЗЗ «Бежанија»**. Ова задруга је произашла из система ПКБ Корпорације. Обрађује око 120 ха државне земље (ратарске културе: пшеница, јечам, луцерка, кукуруз), а има и око 17 коопераната. Према подацима НБ Србије задруга је ликвидна.

Општина Раковица

- **ЗЗ «Ресник»**. Ова задруга је неликвидна, према подацима НБ Србије. Тражи повраћај имовине, тачније земљишта од 155 ха (води се судски спор са Холдингом Рекорд – задруга је била у саставу РЈ «Рекорд аграр»).

Прилог IX /2.5.3. Земљорадничке задруге и савези задруга

Кратак коментар Нацрта закона о задругама Министарства привреде Републике Србије (септембар 2006. година, друга верзија)

Развој земљорадничког задругарства има смисла, с обзиром да је задруга много примеренији «партнер» пољопривреднику, него држава, а стратегија развоја задругарства требало би да подразумева својеврсно враћање аутентичној задружној пракси, која би била у складу са основним задружним вредностима и принципима. При том, битно је истаћи да је утицај окружења код задруга од пресудне важности за дефинисање стратегије њеног будућег развоја. Наиме, овде се, више него у другим делатностима и привредним субјектима, очекује конструктивна улога Државе (доношење новог Закона о задругама, већа подршка из аграрног буџета), која је значајан екстерни фактор оживљавања задругарства.

Новим законом о задругама требало би да се реше два питања:

1. проблем власништва над друштвеном имовином (покретном и непокретном) задруга;
2. питања управљања и статусних промена задруга.

Што се тиче **власништва**, нацртом Закона о задругама Министарства привреде Р. Србије (септембар 2006. година, друга верзија), друштвена непокретна имовина задруга могла би бити књижена као задружна, једино уколико задруга поседује «исправу којом се доказује основ за стицање права на непокретну имовину»⁵. У суштини, с обзиром, да су од доношења Закона о задругама из 1996. године до данашњег дана задруге имале **малу могућност да реализују одредбу актуелног закона** да се вансудским или судским доказивањем имовина којом располажу укњижи као задружна, јасно је да је нацртом Закона о задругама остављен «простор» да се друштвена имовина задруга евидентира као државна, и поред тога што је «доминантни део непокретне имовине у задругама стечен радом и пословањем бројних генерација задругара и коопераната у и посредством задруге»⁶. Ово питање трансформације друштвене имовине задруга у државну, односно задружну својину, већ дуги низ година је спорно. Пре свега, «у амбијенту вишедеценијских интеграционо-дезинтеграционих процеса у нашој привреди, а посебно у пољопривреди, очигледна је немоћ задружних руководилаца и државне администрације да се расчисте имовински односи и имовина стечена улозима и радом задругара упише као задружна својина»⁷. С друге стране, у тзв. «старим» задругама задругари постоје само «на папиру», а задругом управљају запослени, што значи да би задружном имовином располагали не задругари, већ запослени. Генерално гледано, имовину коју задруге користе, а која се води као друштвена, требало би уступити земљорадничким задругама на коришћење (трансформација друштвене у задружну имовину), али уз строго надгледање њене правилне употребе (уз поштовање задружних принципа), кроз спровођење редовних и ванредних задружних ревизија. При том, нацртом новог Закона о задругама управо је Чланом 83 прецизирано да су редовне и ванредне задружне ревизије обавезне, а уколико се задруга не подвргне редовној задружној ревизији престаје са радом после спроведеног поступка ликвидације.

Што се тиче **управљања задругом**, нацртом Закона о задругама предвиђају се одредбе које би могле олакшати рад и унапредити управљачку и инвестициону политику задруга. Тако нацртом Закона:

⁵ Нацрт Закона о задругама, септембар 2006. година, друга верзија; Министарство привреде Р. Србије и Радна група за израду нацрта Закона о задругама. Чланом 97 овог нацрта Закона омогућава се да задруге и задружни савези, у року од шест месеци - непокретну имовину преведу из друштвене и упишу у земљишне и друге јавне књиге као задружну имовину, под условом да поседују доказе да су непокретну имовину коју користе стекли „радом и пословањем или на други начин (поклон, легат, задужбина, донација).” По истеку прописаног полугодишњег рока, предвиђено је да се непокретна имовина задруга и задружних савеза, евидентирана као друштвена, за коју не буде покренут поступак доказивања задружног власништва или је тај поступак негативно окончан, преведе у државну својину, с тим да је задруге и задружни савези могу узети под закуп. Истовремено, чланом 97 нацрта Закона омогућава се задругама и задружним савезима да, и без поступка доказивања, „изврше евидентирање покретне имовине као задружне својине” - будући да је она застарела и да за њено преузимање нема заинтересованих.

⁶ Др Миладин Шеварлић (2007): «Lex specialis за задружну имовину», <http://www.poljopartner.co.yu/najnovije/lex-specialis-za-zadruznu-imovinu-6.html>.

⁷ Др Миладин Шеварлић (2006): «Све више закона о задругама - све мање задружне својине», http://www.poljoprivreda.biz/stav/sve_vise_zakona_o_zadrugama_sve_manje_zadruzne_svojine.

- задруга може бити оснивач, односно члан привредног друштва, друге задруге или другог правног лица, у складу са законом и задружним правилима, ако се тиме остварује циљ због кога је задруга основана (Члан 5);
- оснивачки улози задругара не морају бити једнаки (Члан 16);
- статус задругара може стећи и правно лице са приватним капиталом уколико поднесе писану пријаву за приступање, у складу са законом и задружним правилима (Члан 27);
- задругар који остварује значајније учешће у пословању задруге, може у складу са задружним правилима да има већи број гласова, али не више од три гласа, с тим да укупан број гласова по том основу не може бити већи од 30% укупног броја гласова (Члан 37);

Прилог X/2.6.2. Ратарска производња

Уколико поредимо остварене резултате производње житарица за период од 1992. до 2006. године са постигнутим вредностима из 1986. године коју узимамо као базну годину за анализу, можемо приметити да је за посматрани период дошло до смањења производње пшенице и кукуруза у просеку за 34% код пшенице и 29% код кукуруза (*табела 1*). Исто важи и за остварени принос по хектару за обе културе. Међути, за исти посматрани период дошло је до драстичног повећања производње осталих жита као што су раж, јечам и овас. Највеће повећање производње за посматрани период је остварен у производњи ражи где је производња повећана у просеку за 1.094% у односу на производњу из базе 1986. године. Овако драстично повећање производње није пратило и значајније повећање приноса по хектару.

Код производње индустријског биља приметно је драстично смањење производње шећерне репе и уљане репице у односу на резултате постигнуте у базној 1986. години. У 2006. години, дошло је до смањења производње шећерне репе од 68% и уљане репице од 72% у односу на базну годину (*табела 2*). Поред драстичног смањења производње, код обе културе се бележи повећање приноса по хектару од 6% код шећерне репе и 12% код уљане репице. У односу на резултате из базе 1986. године производња сунцокрета је имала благо растући тренд док је принос по хектару имао приметне осцилације. Производња соје је у периоду од 2004. до 2006. године почела да се повећава у просеку за 21% уз повећање приноса по хектару од просечно 14% у односу на производњу соје из базе 1986. године.

Поредећи остварене резултате у производњи сточног крмног биља из периода од 1992. до 2006. године са постигнутим резултатима из 1986. године, може се приметити смањење производње све три приказане културе. Поред смањења производње, такође је забележено и значајније смањење приноса по хектару (*табела 3*). Највеће смањење производње и приноса је забележено у производњи кукуруза за крму где је у 2006. години дошло до смањења производње од 27% и приноса од 34% у односу на постигнуте резултате у производњи из 1986. године на нивоу града Београда.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 1. Базни индекси ратарске производње - житарице - Београд (1986 = 100)

Године		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Житарице																
Пшеница	Површина (ha)	65,23	87,69	83,21	81,05	47,81	76,60	74,36	65,99	66,39	73,44	70,16	68,43	69,34	60,39	58,96
	Производња (t)	65,26	85,29	84,05	79,33	39,93	78,15	77,15	59,64	52,00	70,95	63,88	44,06	80,76	54,83	53,93
	Принос (kg/ha)	100,08	97,30	101,06	97,92	83,56	102,08	103,79	90,42	78,36	96,65	91,09	64,42	116,52	90,83	91,51
Раж	Површина (ha)	1.152,38	819,05	900,00	1.161,90	1.714,29	1.304,76	1.800,00	1.700,00	1.514,29	2.323,81	2.228,57	1.566,67	1.533,33	3.133,33	1.633,33
	Производња (t)	1.320,00	1.075,00	1.210,00	1.872,50	1.560,00	1.967,50	2.915,00	1.487,50	1.345,00	3.677,50	2.777,50	1.180,00	2.495,00	4.537,50	2.000,00
	Принос (kg/ha)	114,54	131,23	134,44	161,15	90,97	150,76	161,94	87,51	88,82	158,22	124,62	75,75	162,68	144,78	122,41
Јечам	Површина (ha)	170,95	153,43	161,03	194,98	246,95	207,91	239,24	242,05	235,26	279,01	303,78	278,24	316,24	304,86	256,29
	Производња (t)	135,11	119,72	153,93	183,74	193,78	201,59	264,70	222,12	190,84	324,84	345,03	207,07	434,23	339,98	265,93
	Принос (kg/ha)	79,05	78,04	95,59	94,23	78,47	96,96	110,64	91,76	81,12	116,44	113,57	74,43	137,32	111,53	103,76
Овас	Површина (ha)	223,89	170,15	193,25	199,42	309,73	231,15	213,44	219,03	212,56	249,09	213,94	208,13	223,89	224,11	225,13
	Производња (t)	429,77	267,39	403,85	427,23	530,50	187,65	433,84	390,78	311,84	551,56	454,39	230,65	503,70	456,21	424,91
	Принос (kg/ha)	63,18	51,69	68,77	70,48	56,37	68,05	66,90	58,70	48,27	72,85	69,89	36,46	74,04	67,00	62,09
Кукуруз	Површина (ha)	113,04	98,50	102,21	103,65	104,83	96,48	95,15	94,93	90,23	91,92	92,06	91,88	90,65	90,82	89,71
	Производња (t)	69,68	56,73	67,17	84,38	72,11	90,35	58,11	79,03	36,09	76,21	71,94	58,48	82,72	89,84	67,59
	Принос (kg/ha)	61,68	57,63	65,77	81,58	68,84	93,71	61,13	83,32	40,02	82,97	78,21	63,69	91,31	98,98	75,39
Житарице укупно	Површина (ha)	96,33	96,30	97,00	97,80	87,47	92,68	91,60	88,17	85,45	90,83	89,69	88,13	88,84	85,33	82,78
	Производња (t)	70,07	67,59	74,81	85,00	64,33	88,16	68,26	75,38	44,16	79,19	74,01	56,18	87,91	82,80	66,71
	Принос (kg/ha)	79,25	76,97	86,69	94,17	73,95	97,90	90,96	82,39	62,18	98,04	90,53	62,12	109,31	98,61	86,48

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 2. Базни индекси ратарске производње - индустријско биље - Београд (1986 = 100)

Године		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Индустријско биље																
Шећерна репа	Површина (ha)	85,90	62,26	49,43	52,00	64,63	52,12	34,94	29,65	19,70	20,08	19,60	34,82	32,19	38,91	30,33
	Производња (t)	70,21	25,66	35,49	33,09	40,85	44,95	24,10	0,93	6,69	16,83	15,09	17,36	37,42	45,22	32,07
	Принос (kg/ha)	81,73	41,21	71,79	63,63	63,21	86,26	68,99	77,27	33,98	83,82	76,98	116,27	116,22	116,22	105,75
Сунцокрет	Површина (ha)	285,34	198,84	183,33	158,76	209,07	188,08	203,38	190,93	134,60	210,86	202,85	175,53	183,54	188,19	140,51
	Производња (t)	269,28	143,37	149,67	129,29	169,02	126,98	139,07	124,01	83,21	171,48	159,75	132,57	186,69	108,04	98,92
	Принос (kg/ha)	94,37	72,09	81,65	81,46	80,83	67,52	68,40	64,95	61,84	81,31	78,74	75,53	101,70	57,43	70,39
Уљана репица	Површина (ha)	8,87	39,81	36,98	58,87	91,32	43,77	17,55	122,08	177,36	60,57	88,30	49,43	39,43	23,02	39,25
	Производња (t)	5,74	30,68	42,56	50,72	71,48	31,98	12,47	103,39	107,77	34,27	50,98	26,37	24,74	13,84	28,33
	Принос (kg/ha)	100,21	119,22	178,10	133,30	121,09	113,06	109,96	131,05	94,00	87,58	89,35	82,55	97,06	93,04	111,72
Соја	Површина (ha)	123,84	87,67	86,75	103,80	97,66	79,86	103,62	105,90	77,83	87,85	102,06	103,84	102,24	94,17	122,81
	Производња (t)	85,10	55,00	75,08	85,22	83,25	84,27	69,31	108,89	36,20	81,95	84,27	96,41	114,72	111,92	137,39
	Принос (kg/ha)	68,72	62,72	86,55	82,09	85,22	105,53	66,88	102,83	46,49	93,27	82,56	92,84	112,17	118,81	111,87
Индустријско биље укупно	Површина (ha)	113,24	82,54	73,60	78,87	90,79	73,83	71,79	74,30	57,88	62,22	67,01	70,78	69,13	69,85	69,94
	Производња (t)	71,84	27,47	37,57	35,43	43,27	46,63	26,22	5,59	8,79	20,02	18,43	20,55	40,70	47,38	35,51
	Принос (kg/ha)	82,32	46,26	76,72	67,72	67,01	87,35	70,35	79,89	37,84	84,28	77,76	112,35	114,76	113,14	104,83

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Прилог X/Табела 3. Базни индекси ратарске производње - сточно-кормно биље - Београд (1986 = 100)

Године		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Сточно-кормно биље																
Детелина	Површина (ha)	103,64	104,48	112,16	112,92	122,30	122,37	126,53	127,39	128,97	123,26	124,17	129,72	130,59	133,06	128,15
	Производња (t)	69,59	56,03	77,05	74,54	85,46	87,52	87,83	9,28	57,90	83,43	82,20	72,15	91,31	104,46	94,86
	Принос (kg/ha)	69,91	55,84	71,52	68,74	72,75	74,47	72,27	75,77	46,74	70,48	68,92	57,91	72,80	81,74	77,07
Луцерка	Површина (ha)	97,12	106,73	111,64	111,37	118,55	118,91	116,75	117,20	114,28	122,92	122,18	114,91	120,56	123,02	116,88
	Производња (t)	66,74	72,99	81,37	87,87	92,67	101,59	87,99	92,38	60,20	92,39	95,78	83,08	108,59	113,02	98,23
	Принос (kg/ha)	69,32	68,99	73,51	79,58	78,86	86,18	76,02	79,51	53,14	75,82	79,07	72,93	90,86	92,68	84,79
Кукуруз за крму	Површина (ha)	88,21	115,39	165,75	154,35	165,30	113,52	142,56	140,95	136,57	116,08	150,86	112,59	109,34	102,83	109,58
	Производња (t)	27,69	64,95	82,40	102,46	87,80	91,50	89,44	89,11	38,63	80,47	77,16	6,84	91,14	68,17	72,80
	Принос (kg/ha)	31,40	56,28	49,71	66,38	53,12	80,61	62,74	63,22	28,29	69,32	51,15	60,83	83,35	66,30	66,43
Сточно кормно биље укупно	Површина (ha)	97,82	107,42	120,85	119,07	127,62	119,17	124,35	124,59	122,93	121,89	127,64	119,49	122,05	123,02	119,45
	Производња (t)	46,60	65,93	81,20	93,36	88,91	93,93	88,73	76,88	48,44	84,61	83,70	41,03	96,52	87,93	84,25
	Принос (kg/ha)	41,15	58,06	55,57	68,54	59,01	80,72	65,71	66,97	33,92	70,39	57,15	62,25	83,25	71,82	70,26

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Посматрајући остварене резултате производње житарица из 1996. године са оствареним резултатима из периода од 1992. до 2006. године можемо приметити да осим код пшенице, код свих осталих житарица забележено циклично кретање производње које је резултирало и осцилацијама у погледу оствареног приноса. Једино је за посматрани период остварен континуирани пораст производње пшенице у просеку од 70% у односу на остварену производњу из 1996. године. За исти период просечан принос је имао значајније осцилације (*табела 4*).

Производњу индустријског биља за исти посматрани период карактерише смањење производње нарочито производње уљане репице. Остварена производња уљане репице из 2006. године, представља смањење производње од гото 60% у односу на остварену производњу из базне 1996. године (*табела 5*). Такође, производња сунцокрета бележи значајније смањење од 45% у односу на базну годину. Једино производња соје бележи значајније повећање производње у периоду од 2002. до 2006. године где је просечно повећање производње износило 31% а просечно повећање приноса 22% у односу на резултате из 1996. године.

Посматрајући остварене резултате производње сточног крмног биља из 1996. године са оствареним резултатима из периода од 1992. до 2006. године можемо приметити да се јављају два изражена циклуса. Први циклус подразумева период од 1997. до 1999. године када све три приказане културе забележиле како раст производње тако и повећање приноса у односу на резултате из 1996. године. Највеће повећање приноса по хектару је забележено код кукуруза за крму од просечно 30%. Други циклус у којем је забележен пораст производње је од 2004. до 2006. године. У овом периоду је забележено значајно повећање у производњи детелине од просечно 12% и луцерке од 15%. Код обе културе је забележено и повећање приноса по хектару од просечно 6% код детелине и 13% код луцерке у односу на постигнуте резултате из базне 1996. године. Једино је у овом периоду забележено смањење производње кукуруза за крму од просечно 11% док се за исти период принос по хектару повећао за просечно 36% (*табела 6*).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 4. Базни индекси ратарске производње - житарице - Београд (1996 = 100)

Године		1992	1993	1994	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Житарице															
Пшеница	Површина (ha)	136,44	183,40	174,04	169,52	160,21	155,52	138,02	138,85	153,61	146,75	143,13	145,03	126,32	123,32
	Производња (t)	163,42	213,58	210,48	198,65	195,71	193,20	149,36	130,22	177,68	159,97	110,33	202,25	137,32	135,05
	Принос (kg/ha)	119,77	116,44	120,95	117,19	122,16	124,22	108,21	93,78	115,67	109,01	77,09	139,45	108,70	109,51
Раж	Површина (ha)	67,22	47,78	52,50	67,78	76,11	105,00	99,17	88,33	135,56	130,00	91,39	89,44	182,78	95,28
	Производња (t)	84,62	68,91	77,56	120,03	126,12	186,86	95,35	86,22	235,74	178,04	75,64	159,94	290,87	128,21
	Принос (kg/ha)	125,91	144,26	147,78	177,15	165,72	178,02	96,19	97,63	173,92	136,99	83,27	178,82	159,15	134,56
Јечам	Површина (ha)	69,22	62,13	65,21	78,96	84,19	96,88	98,02	95,27	112,98	123,01	112,67	128,06	123,45	103,78
	Производња (t)	69,72	61,78	79,44	94,82	104,03	136,59	114,62	98,48	167,63	178,05	106,86	224,08	175,44	137,23
	Принос (kg/ha)	100,73	99,45	121,82	120,08	123,55	140,99	116,93	103,38	148,38	144,73	94,84	174,99	142,13	132,22
Овас	Површина (ha)	72,29	54,94	62,39	64,38	74,63	68,91	70,72	68,63	80,42	69,07	67,20	72,29	72,36	72,68
	Производња (t)	81,01	50,40	76,13	80,53	35,37	81,78	73,66	58,78	103,97	85,65	43,48	94,95	86,00	80,10
	Принос (kg/ha)	112,08	91,71	122,01	125,04	120,72	118,68	104,14	85,64	129,25	123,99	64,68	131,35	118,86	110,16
Кукуруз	Површина (ha)	107,83	93,96	97,50	98,87	92,04	90,76	90,55	86,07	87,68	87,82	87,64	86,47	86,64	85,58
	Производња (t)	96,63	78,67	93,15	117,01	125,29	80,59	109,59	50,04	105,69	99,77	81,09	114,71	124,58	93,72
	Принос (kg/ha)	89,61	83,73	95,55	118,51	136,14	88,80	121,04	58,14	120,54	113,62	92,53	132,65	143,79	109,53
Житарице укупно	Површина (ha)	110,14	110,10	110,89	111,81	105,96	104,73	100,81	97,70	103,85	102,54	100,75	101,57	97,55	94,64
	Производња (t)	108,92	105,06	116,28	132,12	137,03	106,10	117,18	68,64	123,09	115,05	87,32	136,65	128,70	103,69
	Принос (kg/ha)	107,16	104,07	117,22	127,33	132,38	122,99	111,41	84,08	132,57	122,41	83,99	147,81	133,34	116,94

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 5. Базни индекси ратарске производње - индустријско биље - Београд (1996 = 100)

Године		1992	1993	1994	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Индустријско биље															
Шећерна репа	Површина (ha)	132,91	96,34	76,49	80,45	80,64	54,06	45,88	30,49	31,07	30,33	53,87	49,82	60,20	46,93
	Производња (t)	171,87	62,82	86,88	81,00	110,04	59,00	2,28	16,39	41,20	36,94	42,50	91,60	110,70	78,51
	Принос (kg/ha)	129,31	65,20	113,58	100,68	136,46	109,14	122,25	53,76	132,60	121,79	183,96	183,88	183,87	167,31
Сунцокрет	Површина (ha)	136,48	95,11	87,69	75,93	89,96	97,28	91,32	64,38	100,86	97,02	83,96	87,79	90,01	67,20
	Производња (t)	159,32	84,82	88,55	76,49	75,13	82,28	73,37	49,23	101,45	94,52	78,43	110,45	63,92	58,53
	Принос (kg/ha)	116,76	89,19	101,02	100,78	83,54	84,62	80,36	76,52	100,60	97,42	93,45	125,83	71,05	87,09
Уљана репица	Површина (ha)	9,71	43,60	40,50	64,46	47,93	19,21	133,68	194,21	66,32	96,69	54,13	43,18	25,21	42,98
	Производња (t)	8,04	42,92	59,54	70,96	44,75	17,44	144,66	150,78	47,95	71,32	36,89	34,61	19,36	39,63
	Принос (kg/ha)	82,76	98,45	147,08	110,08	93,37	90,80	108,22	77,63	72,33	73,78	68,17	80,15	76,83	92,26
Соја	Површина (ha)	126,81	89,78	88,83	106,29	81,78	106,11	108,44	79,70	89,96	104,51	106,33	104,69	96,44	125,75
	Производња (t)	102,21	66,06	90,18	102,36	101,23	83,25	130,79	43,48	98,43	101,23	115,80	137,79	134,43	165,02
	Принос (kg/ha)	80,64	73,60	101,56	96,33	123,83	78,48	120,66	54,55	109,45	96,88	108,95	131,62	139,42	131,27
Индустријско биље укупно	Површина (ha)	124,73	90,91	81,06	86,87	81,32	79,08	81,84	63,75	68,53	73,81	77,95	76,14	76,94	77,03
	Производња (t)	166,01	63,49	86,81	81,88	107,76	60,59	12,92	20,32	46,25	42,58	47,50	94,06	109,48	82,06
	Принос (kg/ha)	122,84	69,03	114,48	101,05	130,35	104,98	119,21	56,47	125,77	116,03	167,66	171,25	168,83	156,43

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Прилог X/Табела 6. Базни индекси ратарске производње - сточно - крмно биље - Београд (1996 = 100)

Године		1992	1993	1994	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Сточно-крмно биље															
Детелина	Површина (ha)	84,75	85,43	91,71	92,33	100,06	103,46	104,17	105,46	100,79	101,54	106,07	106,78	108,80	104,78
	Производња (t)	81,43	65,57	90,17	87,23	102,41	102,77	10,86	67,75	97,63	96,18	84,43	106,85	122,24	111,00
	Принос (kg/ha)	96,10	76,76	98,31	94,49	102,37	99,35	104,15	64,25	96,88	94,74	79,61	100,08	112,36	105,94
Луперка	Површина (ha)	81,92	90,02	94,17	93,94	100,30	98,48	98,86	96,39	103,68	103,06	96,92	101,69	103,77	98,59
	Производња (t)	72,01	78,76	87,80	94,81	109,62	94,95	99,69	64,96	99,70	103,36	89,65	117,18	121,95	106,00
	Принос (kg/ha)	87,90	87,49	93,22	100,92	109,28	96,39	100,83	67,39	96,14	100,27	92,48	115,22	117,52	107,52
Кукуруз за крму	Површина (ha)	53,36	69,81	100,27	93,37	68,67	86,24	85,26	82,62	70,22	91,26	68,11	66,15	62,20	66,29
	Производња (t)	31,54	73,97	93,84	116,69	104,21	101,86	101,49	44,00	91,65	87,88	7,79	103,80	77,64	82,91
	Принос (kg/ha)	59,11	105,96	93,59	124,97	151,76	118,12	119,03	53,26	130,52	96,30	114,53	156,92	124,82	125,07
Сточно крмно биље укупно	Површина (ha)	76,66	84,17	94,70	93,30	93,38	97,44	97,63	96,33	95,52	100,02	93,64	95,64	96,40	93,60
	Производња (t)	52,42	74,16	91,33	105,01	105,65	99,80	86,47	54,48	95,17	94,15	46,15	108,56	98,90	94,76
	Принос (kg/ha)	69,74	98,39	94,17	116,15	136,79	111,36	113,48	57,49	119,28	96,85	105,48	141,07	121,70	119,06

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 7. Ланчани индекси ратарске производње - житарице - Београд

Године		1993/ 1992	1994/ 1993	1995/ 1994	1996/ 1995	1997/ 1996	1998/ 1997	1999/ 1998	2000/ 1999	2001/ 2000	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005
Житарице															
Пшеница	Површина (ha)	134,42	94,89	97,41	58,99	160,21	97,07	88,74	100,61	110,63	95,53	97,54	101,33	87,10	97,63
	Производња (t)	130,69	98,55	94,38	50,34	195,71	98,72	77,30	87,19	136,44	90,03	68,97	183,31	67,90	98,35
	Принос (kg/ha)	97,22	103,87	96,89	85,33	122,16	101,68	87,11	86,67	123,33	94,25	70,72	180,89	77,95	100,74
Раж	Површина (ha)	71,07	109,88	129,10	147,54	76,11	137,96	94,44	89,08	153,46	95,90	70,30	97,87	204,35	52,13
	Производња (t)	81,44	112,56	154,75	83,31	126,12	148,16	51,03	90,42	273,42	75,53	42,48	211,44	181,86	44,08
	Принос (kg/ha)	114,57	102,44	119,88	56,45	165,72	107,42	54,04	101,50	178,13	78,77	60,78	214,76	89,00	84,55
Јечам	Површина (ha)	89,75	104,95	121,08	126,65	84,19	115,07	101,18	97,19	118,60	108,88	91,59	113,66	96,40	84,07
	Производња (t)	88,61	128,58	119,36	105,47	104,03	131,30	83,92	85,92	170,22	106,21	60,02	209,70	78,29	78,22
	Принос (kg/ha)	98,73	122,49	98,58	83,28	123,55	114,11	82,94	88,41	143,53	97,54	65,53	184,50	81,22	93,03
Овас	Површина (ha)	76,00	113,57	103,19	155,32	74,63	92,33	102,62	97,05	117,18	85,89	97,28	107,57	100,10	100,45
	Производња (t)	62,22	151,03	105,79	124,17	35,37	231,19	90,07	79,80	176,87	82,38	50,76	218,39	90,57	93,14
	Принос (kg/ha)	81,82	133,04	102,49	79,97	120,72	98,31	87,75	82,23	150,92	95,93	52,17	203,07	90,49	92,68
Кукуруз	Површина (ha)	87,14	103,76	101,41	101,14	92,04	98,62	99,77	95,05	101,87	100,15	99,80	98,66	100,19	98,78
	Производња (t)	81,41	118,40	125,61	85,46	125,29	64,32	135,99	45,66	211,19	94,40	81,28	141,45	108,61	75,23
	Принос (kg/ha)	93,43	114,12	124,03	84,38	136,14	65,23	136,29	48,03	207,34	94,25	81,44	143,36	108,40	76,17
Житарице укупно	Површина (ha)	99,96	100,72	100,83	89,44	105,96	98,84	96,26	96,92	106,30	98,74	98,25	100,81	96,04	97,01
	Производња (t)	96,46	110,68	113,62	75,69	137,03	77,43	110,44	58,58	179,33	93,47	75,90	156,49	94,18	80,57
	Принос (kg/ha)	97,12	112,63	108,63	78,53	132,38	92,91	90,58	75,47	157,67	92,34	68,62	175,97	90,22	87,70

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 8. Ланчани индекси ратарске производње - индустријско биље - Београд

Године		1993/ 1992	1994/ 1993	1995/ 1994	1996/ 1995	1997/ 1996	1998/ 1997	1999/ 1998	2000/ 1999	2001/ 2000	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005
Индустријско биље															
Шећерна репа	Површина (ha)	72,49	79,39	105,18	124,29	80,64	67,04	84,88	66,44	101,92	97,63	177,61	92,47	120,85	77,95
	Производња (t)	36,55	138,29	93,23	123,46	110,04	53,61	3,86	719,95	251,40	89,67	115,04	215,53	120,85	70,93
	Принос (kg/ha)	50,42	174,19	88,64	99,33	136,46	79,98	112,01	43,98	246,67	91,85	151,04	99,96	100,00	90,99
Сунцокрет	Површина (ha)	69,69	92,20	86,59	131,69	89,96	108,13	93,88	70,50	156,66	96,20	86,53	104,57	102,53	74,66
	Производња (t)	53,24	104,39	86,38	130,73	75,13	109,52	89,18	67,09	206,09	93,16	82,98	140,83	57,87	91,56
	Принос (kg/ha)	76,39	113,27	99,76	99,23	83,54	101,29	94,96	95,22	131,48	96,84	95,93	134,64	56,47	122,57
Уљана репица	Површина (ha)	448,94	92,89	159,18	155,13	47,93	40,09	695,70	145,29	34,15	145,79	55,98	79,77	58,37	170,49
	Производња (t)	534,09	138,72	119,17	140,93	44,75	38,98	829,32	104,23	31,80	148,76	51,73	93,81	55,94	204,72
	Принос (kg/ha)	118,96	149,39	74,84	90,84	93,37	97,25	119,18	71,73	93,17	102,02	92,39	117,57	95,86	120,08
Соја	Површина (ha)	70,80	98,95	119,66	94,08	81,78	129,76	102,19	73,50	112,87	116,17	101,74	98,46	92,11	130,40
	Производња (t)	64,63	136,51	113,50	97,70	101,23	82,24	157,11	33,24	226,37	102,84	114,40	119,00	97,56	122,76
	Принос (kg/ha)	91,27	137,98	94,85	103,81	123,83	63,38	153,75	45,21	200,65	88,52	112,45	120,81	105,92	94,16
Индустријс ко биље укупно	Површина (ha)	72,89	89,17	107,17	115,11	81,32	97,24	103,49	77,90	107,50	107,70	105,62	97,67	101,05	100,12
	Производња (t)	38,24	136,74	94,32	122,12	107,76	56,23	21,31	157,31	227,66	92,06	111,55	198,03	116,40	74,95
	Принос (kg/ha)	56,19	165,84	88,27	98,96	130,35	80,54	113,55	47,37	222,72	92,26	144,50	102,14	98,59	92,65

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 9. Ланчани индекси ратарске производње - сточно-кормно биље - Београд

Године		1993/ 1992	1994/ 1993	1995/ 1994	1996/ 1995	1997/ 1996	1998/ 1997	1999/ 1998	2000/ 1999	2001/ 2000	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005
Сточно-кормно биље															
Детелина	Површина (ha)	100,80	107,36	100,68	108,30	100,06	103,40	100,68	101,24	95,57	100,74	104,46	100,67	101,89	96,31
	Производња (t)	80,52	137,51	96,74	114,64	102,41	100,35	10,57	623,74	144,09	98,52	87,78	126,55	114,40	90,81
	Принос (kg/ha)	79,88	128,07	96,11	105,84	102,37	97,05	104,84	61,69	150,78	97,79	84,03	125,71	112,28	94,29
Луцерка	Површина (ha)	109,89	104,61	99,75	106,45	100,30	98,19	100,38	97,51	107,57	99,40	94,05	104,92	102,04	95,01
	Производња (t)	109,37	111,47	107,99	105,47	109,62	86,61	104,99	65,16	153,48	103,67	86,74	130,71	104,07	86,92
	Принос (kg/ha)	99,53	106,55	108,26	99,09	109,28	88,21	104,60	66,83	142,67	104,29	92,23	124,58	102,00	91,49
Кукуруз за крму	Површина (ha)	130,82	143,64	93,12	107,10	68,67	125,58	98,87	96,90	84,99	129,97	74,63	97,12	94,04	106,57
	Производња (t)	234,53	126,87	124,34	85,70	104,21	97,75	99,64	43,35	208,29	95,89	8,86	1.333,20	74,80	106,79
	Принос (kg/ha)	179,27	88,33	133,53	80,02	151,76	77,83	100,78	44,74	245,07	73,78	118,93	137,02	79,54	100,20
Сточно кормно биље укупно	Површина (ha)	109,81	112,50	98,52	107,18	93,38	104,34	100,19	98,67	99,15	104,71	93,62	102,14	100,79	97,10
	Производња (t)	141,47	123,15	114,98	95,23	105,65	94,46	86,64	63,01	174,69	98,92	49,02	235,22	91,11	95,81
	Принос (kg/ha)	141,09	95,71	123,34	86,10	136,79	81,41	101,91	50,66	207,48	81,19	108,92	133,75	86,27	97,83

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Посматрајући кретање ратарске производње кроз просеке за петогодишњи период приметно је смањење производње пшенице. У последњем посматраном периоду 2002-2006 дошло је до смањења производње од 12% у односу на период 1997-2001 и 16 % у односу на први посматрани период од 1992-1996. године (табела 10). Остале житарице у истом посматраном периоду бележе блажи раст производње. Најизраженије повећање производње је забележено код производње јечма где је у периоду од 2002-2006 дошло до повећања производње од 32% у односу на предходан петогодишњи период а такође је дошло и до повећања од 102% у односу на базни петогодишњи период од 1992-1996.

Код производње индустријског биља у посматраним петогодишњим периодима, приметно је смањење производње готово код свих култура осим код соје која у последњем петогодишњем периоду од 2002-2006 бележи повећање производње од 42% у односу на базни посматрани период 1992-1996 што је праћено и повећањем приноса по хектару од 34% (табела 11).

У посматраној производњи сточног крмног биља кроз три петогодишња периода забележено је повећање како производње, тако и приноса по хектару. У последњем посматраном петогодишњем периоду 2002-2006 највеће повећање производње је забележено код луцерке од 24% у односу на базни период 1992-1996. За исти посматрани период највеће повећање приноса по хектару је забележено код кукуруза за крму од 28% у односу на принос из базног петогодишњег периода 1992-1996 (табела 12).

Прилог X/Табела 10. Ратарска производња (петогодишњи просек) - житарице - Београд

Године	1992-1996	1997-2001	2002-2006	Године
Житарице				
Пшеница	Површина (ha)	39.456	33.742	30.954
	Производња (t)	150.779	123.085	108.358
	Принос (kg/ha)	3.822	3.629	3.499
Раж	Површина (ha)	174	363	424
	Производња (t)	446	911	1.039
	Принос (kg/ha)	2.444	2.466	2.401
Јечам	Површина (ha)	4.046	6.239	7.566
	Производња (t)	10.023	17.428	23.046
	Принос (kg/ha)	2.496	2.775	3.019
Овас	Површина (ha)	2.442	3.099	3.016
	Производња (t)	4.484	5.166	5.700
	Принос (kg/ha)	2.152	1.913	1.881
Кукуруз	Површина (ha)	66.855	60.563	58.807
	Производња (t)	272.715	245.169	267.369
	Принос (kg/ha)	4.092	4.030	4.549
Житарице укупно	Површина (ha)	112.972	104.006	100.767
	Производња (t)	438.447	391.759	405.513
	Принос (kg/ha)	15.006	14.813	15.348

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Прилог X/Табела 11. Ратарска производња (петогодишњи просек) - индустријско биље - Београд

Године	1992-1996	1997-2001	2002-2006	Године
Индустријско биље				
Шећерна репа	Површина (ha)	3.520	1.576	1.569
	Производња (t)	120.299	42.537	66.945
	Принос (kg/ha)	32.379	31.650	48.017
Сунцокрет	Површина (ha)	1.756	1.759	1.689
	Производња (t)	3.092	2.518	2.679
	Принос (kg/ha)	1.770	1.417	1.581
Уљана репица	Површина (ha)	259	447	254
	Производња (t)	704	888	442
	Принос (kg/ha)	2.357	2.001	1.770
Соја	Површина (ha)	2.827	2.562	2.956
	Производња (t)	5.260	5.001	7.156
	Принос (kg/ha)	1.868	1.937	2.419
Индустријско биље укупно	Површина (ha)	8.362	6.344	6.468
	Производња (t)	129.355	50.945	77.223
	Принос (kg/ha)	38.373	37.006	53.787

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Прилог X/Табела 12. Ратарска производња (петогодишњи просек) - сточно - крмно биље - Београд

Године	1992-1996	1997-2001	2002-2006	Године
Сточно-крмно биље				
Детелина	Површина (ha)	9.714	11.451	11.763
	Производња (t)	39.068	33.759	46.086
	Принос (kg/ha)	3.997	3.710	3.914
Луцерка	Површина (ha)	14.209	15.914	16.116
	Производња (t)	78.262	83.158	95.436
	Принос (kg/ha)	5.506	5.215	5.913
Кукуруз за крму	Површина (ha)	5.648	5.883	5.300
	Производња (t)	124.415	128.261	104.183
	Принос (kg/ha)	22.111	22.141	23.879
Сточно крмно биље укупно	Површина (ha)	29.572	33.248	33.178
	Производња (t)	241.745	245.178	245.705
	Принос (kg/ha)	31.614	31.065	33.706

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986, 1992 - 2007, Завод за информатику и статистику Београд

Прилог X/Табела 13. Базни индекси петогодишњег просека ратарске производње - житарице - Београд

Године		1997.-2001./ 1992.-1996.	2002.-2006./ 1992.-1996.
<i>Житарице</i>			
Пшеница	Површина (ha)	86	78
	Производња (t)	82	72
	Принос (kg/ha)	95	92
Раж	Површина (ha)	209	244
	Производња (t)	204	233
	Принос (kg/ha)	101	98
Јечам	Површина (ha)	154	187
	Производња (t)	174	230
	Принос (kg/ha)	111	121
Овас	Површина (ha)	127	124
	Производња (t)	115	127
	Принос (kg/ha)	89	87
Кукуруз	Површина (ha)	91	88
	Производња (t)	90	98
	Принос (kg/ha)	98	111
Житарице укупно	Површина (ha)	92	89
	Производња (t)	89	92
	Принос (kg/ha)	99	102

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 14. Базни индекси петогодишњег просека ратарске производње - индустријско биље - Београд

Године		1997.-2001./ 1992.-1996.	2002.-2006./ 1992.-1996.
<i>Индустријско биље</i>			
Шећерна репа	Површина (ha)	45	45
	Производња (t)	35	56
	Принос (kg/ha)	98	148
Сунцокрет	Површина (ha)	100	96
	Производња (t)	81	87
	Принос (kg/ha)	80	89
Уљана репица	Површина (ha)	172	98
	Производња (t)	126	63
	Принос (kg/ha)	85	75
Соја	Површина (ha)	91	105
	Производња (t)	95	136
	Принос (kg/ha)	104	130
Индустријско биље укупно	Површина (ha)	76	77
	Производња (t)	39	60
	Принос (kg/ha)	96	140

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 15. Базни индекси петогодишњег просека ратарске производње - сточно-кормно биље - Београд

Године		1997.-2001./ 1992.-1996.	2002.-2006./ 1992.-1996.
<i>Сточно-кормно биље</i>			
Детелина	Површина (ha)	118	121
	Производња (t)	86	118
	Принос (kg/ha)	93	98
Луцерка	Површина (ha)	112	113
	Производња (t)	106	122
	Принос (kg/ha)	95	107
Кукуруз за крму	Површина (ha)	104	94
	Производња (t)	103	84
	Принос (kg/ha)	100	108
Сточно кормно биље укупно	Површина (ha)	112	112
	Производња (t)	101	102
	Принос (kg/ha)	98	107

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 16. Ланчани индекси петогодишњег просека ратарске производње - житарице Београд

Године		1997.-2001./ 1992.-1996.	2002.-2006./ 1997.-2001.
<i>Житарице</i>			
Пшеница	Површина (ha)	86	92
	Производња (t)	82	88
	Принос (kg/ha)	95	96
Раж	Површина (ha)	209	117
	Производња (t)	204	114
	Принос (kg/ha)	101	97
Јечам	Површина (ha)	154	121
	Производња (t)	174	132
	Принос (kg/ha)	111	109
Овас	Површина (ha)	127	97
	Производња (t)	115	110
	Принос (kg/ha)	89	98
Кукуруз	Површина (ha)	91	97
	Производња (t)	90	109
	Принос (kg/ha)	98	113
Житарице укупно	Површина (ha)	92	97
	Производња (t)	89	104
	Принос (kg/ha)	99	104

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог X/Табела 17. Ланчани индекси петогодишњег просека ратарске производње - индустријско биље Београд

Године		1997.-2001./ 1992.-1996.	2002.-2006./ 1997.-2001.
<i>Индустријско биље</i>			
Шећерна репа	Површина (ha)	45	100
	Производња (t)	35	157
	Принос (kg/ha)	98	152
Сунцокрет	Површина (ha)	100	96
	Производња (t)	81	106
	Принос (kg/ha)	80	112
Уљана репица	Површина (ha)	172	57
	Производња (t)	126	50
	Принос (kg/ha)	85	88
Соја	Површина (ha)	91	115
	Производња (t)	95	143
	Принос (kg/ha)	104	125
Индустријско биље укупно	Површина (ha)	76	102
	Производња (t)	39	152
	Принос (kg/ha)	96	145

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог X/Табела 18. Ланчани индекси петогодишњег просека ратарске производње – сточно, крмно биље, Београд

Године		1997.-2001./ 1992.-1996.	2002.-2006./ 1997.-2001.
<i>Сточно-крмно биље</i>			
Детелина	Површина (ha)	118	103
	Производња (t)	86	137
	Принос (kg/ha)	93	106
Луцерка	Површина (ha)	112	101
	Производња (t)	106	115
	Принос (kg/ha)	95	113
Кукуруз за крму	Површина (ha)	104	90
	Производња (t)	103	81
	Принос (kg/ha)	100	108
Сточно крмно биље укупно	Површина (ha)	112	100
	Производња (t)	101	100
	Принос (kg/ha)	98	109

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XI/2.6.2. Ратарска, расадничка и производња цвећа - анализа по општинама

Општина Барајево - ратарска производња

Пољопривредна производња у општини Барајево је орјентисана на сточарство и ратарство. Веома је мали број већих пољопривредних произвођача, највећи број газдинстава се бави производњом као допунском делатношћу, те из тог разлога нема високо интензивне ратарске производње. У плану је да се на територији општине Барајево формира удружење ратара.

Општина Барајево располаже са 14.727 ha обрадивих површина, што представља 7% укупних обрадивих површина на територији града Београда. У равничарским пределима Општине, постоје адекватни услови за интензивну ратарску производњу. Међутим, око 500 ha пољопривредног земљишта, које се налази уз речна корита, подлежно је плављењу током пролећа. Такође, око 20 ha земљишта се налази на клизиштима. Особине земљишта и рељеф условљавају већу потрошњу горива и минералних

ђубрива, при обављању биљне производње. Регулисањем ових проблема, уз примену одговарајућих агротехничких мера, могуће је оспособити вема плодно земљиште за процес интензивне ратарске производње.

У општини Барајево површине под ораницама и баштама заузимају 12.326 ha, односно 84% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 52%, затим повртно биље, са 17%, а површине под индустријским биљем заузимају свега 0,15% укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз са 4.070 ha, односно 63% пожњевених површина, следе пшеница, са 24%, јечам, са 6% и овас, са 4,5%. Површине под житарицама бележе константно смањење у посматраном петогодишњем периоду. Тако је у 2006. у односу на 2002. годину засејано 606 ha мање, односно 9%. Остварени резултати у производњи житарица из 2006. године указују на смањење производње од 22% у односу на производњу из предходне 2005. године (*табела 1.*). Овом смањењу производње највише је допринело сањење производње кукуруза, од 74%. Повећање производње је забележено једино код пшенице, од 25%, у односу на производњу из предходне 2005. године. Као и код свих осталих култура, не само на нивоу Београда већ и читаве Србије, производња из 2003. године је забележена као најнижа у последњих 10 година. Остварени резултати у погледу приноса су приближно једнаки просечним приносима на нивоу града Београда.

У структури сточног крмног биља у општини Барајево доминира производња детелине на 1.782 ha, односно 50% укупних површина под сточним крмним биљем, следи производња луцерке на 1.617 ha, односно 45% и производња кукуруза за крму, на 98 ha, или 3%. Површине под сточним крмним биљем бележе повећање из године у годину. Тако су површине у 2006. у односу на 2002. годину увећане за 360 ha, односно за 10%. Укупна производња сточног крмног биља од 19.368 t у 2006. години је мања у односу на резултате из предходне године за 22%. Остварени приноси крмног биља су нешто виши у односу на просечан принос на нивоу Београда, осим код производње кукуруза за крму, где је принос готово 3 пута мањи.

Укупне површине под индустријским биљем у општини Барајево износе 18 ha. На целокупној површини се гаји шећерна репа. Остварена производња од 157 t представља смањење производње од 72%, у односу на остварену производњу из 2005. године од 567 t, у којој су забележени најбољи резултати, како у погледу укупне производње, тако и у погледу оствареног приноса. Остварени принос од 8,7 t/ha у 2006. години је за 5,5 пута мањи у односу на остварени просечан принос шећерне репе на нивоу града Београда.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI /Табела 1. Ратарска производња у општини Барајево

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	2.175	2.020	1.825	1.420	1.558
		t	6.057	3.945	6.546	3.855	4.831
		kg/ha	2.785	1.953	3.587	2.715	3.101
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	583	622	587	645	400
		t	1.460	1.123	1.712	1.731	1.087
		kg/ha	2.504	1.805	2.917	2.684	2.718
1.4.	Овас	ha	244	308	346	415	290
		t	480	464	774	981	636
		kg/ha	1.967	1.506	2.237	2.364	2.193
1.5.	Кукуруз	ha	4.060	4.115	4.120	4.045	4.070
		t	13.498	12.388	19.890	23.527	17.483
		kg/ha	3.325	3.010	4.828	5.816	4.296
Житарице укупно		ha	7.062	7.065	6.878	6.585	6.456
		t	21.495	17.920	28.922	30.094	24.037
		kg/ha	10.581	8.274	13.569	13.579	12.308
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	20	35	19	19	18
		t	135	225	170	567	157
		kg/ha	6.750	6.429	8.947	29.842	8.722
2.2.	Сунцокрет	ha	2	-	-	-	-
		t	3	-	-	-	-
		kg/ha	1.500	-	-	-	-
2.3.	Уљана репица	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.4.	Соја	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
Индустријско биље укупно		ha	22	35	19	19	18
		t	138	225	170	567	157
		kg/ha	8.250	6.429	8.947	29.842	8.722
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	1.571	1.756	1.760	1.847	1.782
		t	5.940	5.179	8.033	11.782	8.681

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		kg/ha	3.781	2.949	4.564	6.379	4.871
3.2.	Луцерка	ha	1.536	1.645	1.736	1.723	1.617
		t	7.075	6.100	9.111	12.289	9.758
		kg/ha	4.606	3.708	5.248	7.132	6.035
3.3.	Кукуруз за крму	ha	103	98	80	70	98
		t	262	244	490	500	749
		kg/ha	2.544	2.490	6.125	7.143	7.643
Сточно крмно биље укупно		ha	3.210	3.499	3.641	3.704	3.570
		t	13.277	11.523	17.634	24.571	19.188
		kg/ha	10.931	9.147	15.937	20.654	18.549
Ратарске културе укупно		ha	10.294	10.599	10.538	10.308	10.044
		t	34.910	29.668	46.726	55.232	43.382
		kg/ha	29.762	23.850	38.453	34.233	30.857

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

У општини постоје два млина у Барајеву и Вранићу, и један силос у Барајеву. Млин који се налази у Барајеву, је у склопу силоса који се од 2003. године налази у власништву приватног предузећа „Срндаћ“ д.о.о. из Барајева. Пре приватизације овај силос је припадао предузећу „Житомлин а.д.“ из Београда. Због спорне приватизације и судских спорова око власништва, овај млин не ради већ годинама уназад. Млин више није у функцији, док силос може да функционише. Капацитет млинског постројења за прераду кукуруза, односно за производњу кукурузне паленте, брашна и пиварске крупице је био 35 t/дневно, а за прераду пшенице је био у могућности да произведе 22 t брашна тип 500. Силос, висине 52 m, у могућности је да ускладишти 6.780 t свих врста житарица. Предузеће располаже и са око 1.200 m² магацинског простора у свом пословном кругу, у центру Барајева.

Други млин који се налази у Вранићу врши услужно млевење и складиштење пшенице. Искоришћеност капацитета самог млина је свега 30%, из разлога што не постоје адекватни складишни простори за чување пшенице која би се млела целе године.

Највећи број индивидуалних газдинстава поседује сопствене објекте за складиштење жита и сена, у виду амбара и сеница.

Пласман

Пољопривредни произвођачи који се баве ратарском производњом у највећем делу производе за сопствене потребе. Око 20% до 30% производње се пласира на тржиште. Кукуруз, пшеница, јечам, овас, сено детелине и сено са ливада, продаје се на сточној пијаци у Барајеву и директно по пољопривредним газдинствима.

Општина Вождовац - ратарска производња

Ратарска производња у општини Вождовац је најзаступљенија у селима Зуце, Пиносава и Рипањ. Сама пољопривредна производња је орјентисана у правцу ратарства и сточарства. На територији Општине нема већих пољопривредних произвођача, најчешће се производњом баве пензионери и људи који већ имају неки други посао ван пољопривреде, те се из тог разлога јавља одсуство високо интензивне производње у ратарству. Велики проблем који се односи на пољопривредну производњу на територији

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

општине Вождовац је што се све већи део пољопривредног земљишта трансформише у грађевинско. Из тог разлога, велики број пољопривредних произвођача губи интерес да се бави производњом, већ своју земљу продају по веома високим ценама.

Општина Вождовац располаже са 8.479 ha обрадивих површина, што представља 57% укупне површине на подручју Општине у којој преовлађују градска насеља. Површине под ораницама и баштама заузимају 6.498 ha, односно 77% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 56%, затим сточно крмно биље, са 24%, а површине под индустријским биљем заузимају свега 0,1% укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз, који се гаји на 54% површина под житарицама, следи пшеница, са 25%, док су остале житарице заступљене са мање од 10%. Површине под житарицама бележе смањење у посматраном петогодишњем периоду. Тако су засејане површине у 2006. у односу на 2002. мање за 560 ha односно 13%. Остварени резултати у производњи житарица из 2006. године указују на смањење производње од 34% у односу на производњу из предходне 2005. године. Овом смањењу производње највише је допринело смањење производње кукуруза од 41%. Остварена производња код осталих житарица се креће у оквирима вишегодишњег просека (табела 2.).

У производњи сточног крмног биља у општини Вождовац доминира производња детелине, која се одвија на 37% укупних површина под сточним крмним биљем. Следи производња луцерке, на 32%, и производња кукуруза за крму, на само 0,5%. Површине под сточним крмним биљем се повећавају из године у годину. Остварени приноси крмног биља осим код луцерке су значајно испод просечног приноса на нивоу града.

Производња индустријског биља на територији општине Вождовац је готово безначајна узимајући у обзир да површине под индустријским биљем обухватају свега 7 ha.

Прилог XI /Табела 2. Ратарска производња у општини Вождовац

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	1.349	1.270	955	940	920
		t	4.378	2.012	3.637	2.806	2.299
		kg/ha	3.245	1.584	3.808	2.985	2.499
1.2.	Раж	ha	210	182	162	155	140
		t	587	270	565	434	330
		kg/ha	2.795	1.484	3.488	2.800	2.357
1.3.	Јечам	ha	345	425	430	370	370
		t	941	634	1.251	922	668
		kg/ha	2.728	1.492	2.909	2.492	1.805
1.4.	Овас	ha	118	155	185	120	185
		t	234	167	452	221	272
		kg/ha	1.983	1.077	2.443	1.842	1.470
1.5.	Кукуруз	ha	2.160	2.090	2.005	1.995	1.965
		t	9.359	5.095	10.586	10.565	6.234
		kg/ha	4.333	2.438	5.250	5.296	3.173

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Житарице укупно		ha	4.182	4.122	3.759	3.601	3.622
		t	15.499	8.178	16.491	14.948	9.803
		kg/ha	15.084	8.075	17.898	15.415	11.304
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	12	-	-	-	-
		t	24	-	-	-	-
		kg/ha	2.000	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	45	23	2	4	1
		t	66	32	4	4	2
		kg/ha	1.467	1.391	2.000	1.000	2.000
2.3.	Уљана репица	ha	10	5	4	5	3
		t	21	10	9	7	5
		kg/ha	2.100	2.000	2.250	1.400	1.667
2.4.	Соја	ha	50	25	4	6	3
		t	71	35	7	6	3
		kg/ha	1.420	1.400	1.750	1.000	1.000
Индустријско биље укупно		ha	117	53	14	17	7
		t	182	77	20	17	10
		kg/ha	6.987	4.791	6.000	3.400	4.667
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	578	545	555	554	580
		t	1.835	927	1.223	1.917	2.648
		kg/ha	3.175	1.701	2.204	3.460	4.566
3.2.	Луцерка	ha	602	490	495	490	500
		t	1.883	1.022	1.295	1.476	2.375
		kg/ha	3.128	2.086	2.616	3.012	4.750
3.3.	Кукуруз за крму	ha	50	64	28	23	8
		t	420	323	401	563	127
		kg/ha	8.400	5.047	14.321	24.478	15.875
Сточно крмно биље укупно		ha	1.230	1.099	1.533	1.526	1.561
		t	4.138	2.272	2.919	3.956	5.150
		kg/ha	14.703	8.834	19.141	30.950	25.191
Ратарске културе укупно		ha	5.529	5.274	5.306	5.144	5.190
		t	19.819	10.527	19.430	18.921	14.963
		kg/ha	36.774	21.700	43.039	49.765	41.162

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

Једано од најзначајнијих предузећа која се баве прерађивачком производњом на територији општине Вождовац је свакако предуће „Соко Штарк“. Ово предузеће је једно од највећих кондиторских предузећа у региону. Данас је ово предузеће у већинском власништву „Гранд кафе“, која је део групе „Дрога Колинска“. У Соко Штарку се производи око 25.000 t кондиторских производа. У овом предузећу ради око 1.230 радника. На територији Општине се налази производни погон предузећа „Клас“ а.д. за производњу хлеба и пецива.

Производња цвећа и украсног биља

На територији општине Вождовац забележена је производња цвећа и расада у заштићеном простору на газдинству ЈКП „Зеленило“ - Београд. Ово предузеће располаже значајним површинама под стакленицима, у којима је могуће организовати значајну производњу цвећа (табела 3.).

Прилог XI/Табела 3. Величина заштићеног простора ЈКП „Зеленило“ - Београд, на територији општине Вождовац

Година	Стакленици (m ²)		Топле леје
	Бруто	Нето	
2007.	3.733	3.000	153
2006.	3.733	3.000	153
2005.	3.733	3.000	153
2004.	3.733	3.000	153
2003.	3.733	3.000	153
2002.	4.650	4.300	200

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд сектор за биљну производњу ИВ

У производњи цвећа у заштићеном простору јавног комуналног предузећа „Зеленило“ - Београд на територији општине Вождовац доминира производња расада у виду бегонија, петунија и летњег расада цвећа. Од осталог цвећа гаје се аспарагус, стрелиције, кале, орхидеје и саксијско цвеће. Целокупна производња цвећа свих врста бележи значајно смањење у последњих шест година што указује на то да се све мање инвестира у ову производњу (Табела 4.).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 4. Производња цвећа у заштићеном простору - ЈКП „Зеленило“ - Београд, општина Вождовац

Р.Б	Цвеће	Стакленици																	
		Пожета површина m ²						Производња – комада											
								По m ²						Укупно					
		2007	2006	2005	2004	2003	2002	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2007	2006	2005	2004	2003	2002
1.	Аспарагус	80	-	-	200	200	10	6	-	-	4	4	100	522			2.700	2.440	998
2.	Бегоније	-	168	168	132	146	250	-	146,5	144	144	144	120	-	24.623	24.250	19.000	21.000	30.000
3.	Петуније	-	9	11	21	45	42	-	145	144	144	144	166	-	1.312	1.550	3.000	6.000	7.000
4.	Стрелиције	200	200	200	200	200	100	5	4,21	0,5	0,5	0,5	11	947	843	709	462	462	1.100
5.	Саксијско цвеће	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15.540	-	-	30.000	25.000	5.000
6.	Летњи расад	330	953	720	693	460	-	480	144	144	144	144	-	158.682	137.209	147.982	99.800	66.300	-
7.	Кале	100	100	1	100	100	-	3	5,69	35	4	4	-	300	569	35	360	362	-
8.	Орхидеје	200	-	-	470	470	-	0,3	-	-	2	2	-	51	-		70	56	-

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд сектор за биљну производњу IV

Када је у питању расадничка производња цвећа у топлим лејама, јавља се растући тренд производње. У овој производњи заступљене су перене и јесењи расад (табела 5.).

Прилог XI/Табела 5. Гајење расада у топлим лејама - ЈКП „Зеленило“ Београд, Општина Вождовац

Ред. Бр.	Цвеће	Топле леје					
		2007.	2006.	2005.	2004.	2003.	2002.
1.	Перене	3.395	3.500	3.265	1.850	2.590	-
2.	Јесењи расад	86.347	93.720	63.719	51.200	20.000	40.000

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд, сектор за биљну производњу IV

Расадничка производња

На територији општине Вождовац налазе се два расадника јавног предузећа „Србијашуме“. Расадник „Рипањ“ обухвата површину од 11 ha, док расадник „Зуце“ обухвата површину од 14 ha. У оба расадника се производи шумски расадни материјал.

Општина Гроцка – ратарска производња

Пољопривредна производња у општини Гроцка је у највећем делу орјентисана на воћарство, те из тог разлога нема значајнијих пољопривредних произвођача који се баве ратарством, односно није присутна интензивна производња.

Општина Гроцка располаже са 19.935 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 13.849 ha, односно 69% упних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 45% док површине под сточним крмним биљем обухватају свега 8% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз, са 4.501 ha, односно 72% пожњевених површина под житарицама, са оствареном производњом од око 14.000 t, где је достигнут просечни принос од 3,1 t/ha. Друга најзаступљенија производња код житарица је производња пшенице, која обухвата 17% површина под житарицама. На територији Гроцке остварује се принос пшенице од 2,7 t/ha. Од осталих житарица присутне су површине под јечмом и овсом, на мање од 10% површина под житарицама. Целокупна остварена производња житарица у 2006. години бележи смањење од 30%, у односу на предходну годину. Највећи узрок овом смањењу је значајно смањење приноса по хектару код свих култура (табела 6.).

У производњи сточног крмног биља доминирају производња детелине и луцерке. Преко две трећине производње сточног крмног биља отпада на производњу ове две културе. Остварени приноси луцерке од 3,9 t/ha и детелине од 3,1 t/ha су значајно нижи у односу на просечни остварени принос на нивоу Београда.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 6. Ратарска производња у општини Гроцка

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	1.841	1.597	1.478	1.262	1.055
		t	4.082	3.077	5.105	3.731	2.862
		kg/ha	2.217	1.927	3.454	2.956	2.713
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	508	512	542	452	394
		t	1.125	726	1.580	1.247	959
		kg/ha	2.215	1.410	2.915	2.759	2.434
1.4.	Овас	ha	111	133	198	186	210
		t	225	175	472	376	376
		kg/ha	2.027	1.316	2.984	2.022	1.790
1.5.	Кукуруз	ha	4.432	4.468	4.560	4.480	4.501
		t	18.255	15.648	19.331	20.628	13.896
		kg/ha	4.119	3.502	4.239	4.604	3.087
Житарице укупно		ha	6.892	6.710	6.778	6.391	6.270
		t	23.687	19.626	26.488	25.982	18.093
		kg/ha	10.578	8.155	13.592	12.341	10.024
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	9	-	-	-	-
		t	25	-	-	-	-
		kg/ha	2.778	-	-	-	-
2.3.	Уљана репица	ha	-	85	65	30	-
		t	-	92	58	60	-
		kg/ha	-	1.082	892	2.000	-
2.4.	Соја	ha	-	-	40	-	-
		t	-	-	52	-	-
		kg/ha	-	-	1.300	-	-
Индустријско биље укупно		ha	9	85	105	30	-
		t	25	92	110	60	-
		kg/ha	2.778	1.082	2.192	2.000	-
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	551	586	652	588	645

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		t	2.193	1.750	2.185	2.843	2.005
		kg/ha	3.980	2.986	3.351	4.835	3.109
3.2.	Луцерка	ha	369	324	445	442	464
		t	1.917	1.416	1.906	2.401	1.800
		kg/ha	5.195	4.370	4.283	5.432	3.879
3.3.	Кукуруз за крму	ha	153	137	95	90	90
		t	727	686	941	822	805
		kg/ha	4.752	5.007	9.905	9.133	8.944
Сточно крмно биље укупно		ha	1.073	1.047	1.417	1.432	1.508
		t	4.837	3.852	5.032	6.066	4.610
		kg/ha	13.927	12.363	17.539	19.400	15.932
Ратарске културе укупно		ha	7.974	7.842	8.300	7.853	7.778
		t	28.549	23.570	31.630	32.108	22.703
		kg/ha	27.283	21.600	33.323	33.741	25.956

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

Од већих прерађивачких капацитета у Општини, присутна је велика пекара „ПДМ Пударци“. У овој пекари је запослено 240 радника. Производни програм чине смрзнута теста и пецива. Већинско власништво у овом производном погону има словеначко предузеће, које финалне производе једним делом пласира по хипермакетима у Београду, а други део извози.

На територији Општине се налази и производни погон предузећа „Београдска пекарска индустрија“ а.д., од 2.785 m².

Општина Звездара - ратарска производња

Територија општине Звездара је претежно градски орјентисана, те се из тог разлога мали број људи бави пољопривредном производњом, која је орјентисана на месне заједнице Миријево, Мали Мокри Луг и Велики Мокри Луг. Велики број пољопривредног земљишта се претвара у грађевинско, што узрокује смањење пољопривредне производње. Производња је слабо интензивна и орјентисана је на индивидуална пољопривредна газдинства. Од укупне површине општине од 32 km², пољопривредно земљиште обухвата 56%, односно 1793 ha. Од тога оранице и баште заузимају 79%.

Од ратарских култура на општини Звездара је присутна производња житарица, и на веома малим површина производња сточног крмног биља. Житарице се гаје на 301 ha, односно 21% површина под ораницама. Површине под житарицама бележе значајно смањење у посматраном петогодишњем периоду. Тако је у 2006. у односу на 2002. годину под житарицама засејано 204 ha мање, односно 40%. Производња житарица бележи значајан пад, што показују резултати производње из 2006. године, где је остварена производња од 867 t, тј. 31% мања у односу на производњу из предходне године 2005. године. Код житарица највеће површине се налазе под јечмом, од око 125 ha, док се пшеница и кукуруз гаје на по70 ha. Приноси које остварују житарице на општини Звездара се налазе у просеку који је остварен на нивоу целог града Београда (табела 7.).

Веома скромна производња сточног крмног биља која се одвија на свега 33 ha, што представља 2% површина под ораницама, такође бележи значајна смањења. Остварена

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

производња у 2006. години је за 71% мања него 2005. године. Од гајених култура присутне су детелина и луцерка, чија се годишња производња креће између 40 и 50 t, са приносима од 3,7 t/ha, код детелине, и 4,7 t/ha код луцерке.

Прилог XI/Табела 7. Ратарска производња у општини Звездара

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	100	100	100	100	70
		t	350	200	400	300	210
		kg/ha	3.500	2.000	4.000	3.000	3.000
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	110	130	110	135	125
		t	330	260	440	333	375
		kg/ha	3.000	2.000	4.000	2.467	3.000
1.4.	Овас	ha	15	20	15	5	5
		t	39	36	30	10	10
		kg/ha	2.600	1.800	2.000	2.000	2.000
1.5.	Кукуруз	ha	280	224	250	124	72
		t	1.120	672	1.000	620	272
		kg/ha	4.000	3.000	4.000	5.000	3.778
Житарице укупно		ha	505	474	495	502	301
		t	1.839	1.168	1.870	1.263	867
		kg/ha	13.100	8.800	14.000	12.467	11.778
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.3.	Уљана репица	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.4.	Соја	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
Индустријско биље укупно		ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	50	45	50	44	12
		t	230	203	240	195	45
		kg/ha	4.600	4.511	4.800	4.432	3.750
3.2.	Луцерка	ha	60	55	45	41	12
		t	300	275	225	187	57
		kg/ha	5.000	5.000	5.000	4.561	4.750
3.3.	Кукуруз за крму	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
Сточно крмно биље укупно		ha	110	100	128	88	33
		t	530	478	465	382	102
		kg/ha	9.600	9.511	9.800	8.993	8.500
Ратарске културе укупно		ha	615	574	623	590	334
		t	2.369	1.646	2.335	1.645	969
		kg/ha	22.700	18.311	23.800	21.460	20.278

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

На територији Општине се налази велики производни погон предузећа „Београдска пекарска индустрија“ а.д., од 442 m².

Пласман

Велики број домаћинстава користи финалне производе за личну потрошњу. Производи који су намењени тржишту, углавном се продају на зеленим пијацама на територији Београда, као и на кванташкој пијаци.

Општина Земун - ратарска производња

На територији општине Земун је заступљена ратарско-сточарска производња. Највећи део ратарске производње представља базу за сточарску производњу. Велики проблем представља трансформација пољопривредног земљишта у грађевинско.

Општина Земун располаже са 9.557 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 8.838 ha, односно 92% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 78%, следе површине под сточним крмним биљем са 8%, док површине под индустријским биљем обухватају 7% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз, са 49% пожњевених површина под житарицама, са оствареном производњом од око 20.000 t, где је достигнут просечни принос од 5,9 t/ha. Друга најзаступљенија производња код житарица је производња пшенице, која обухвата 42% површина под житарицама. На територији Земуна остварује се принос пшенице од 4,6 t/ha. Од осталих житарица присутне су површине под јечмом и овсом, на мање од 6% површина под житарицама. Целокупна остварена производња житарица у 2006. години бележи смањење, како површина, тако и остварених приноса у односу на предходне године (табела 8.).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

У производњи сточног крмног биља доминира производња луцерке, на 46% површина. Иако се површине под луцерком смањују остварена производња и принос расту. Остварени приноси луцерке од 8,2 t/ha је знатно већи у односу на просечни остварени принос луцерке на нивоу Београда.

У производњи индустријског биља у општини Земун доминирају производње сунцокрета и соје. Производња сунцокрета се одвија на 43% површина под индустријским биљем. У посматраном периоду од 2004. до 2006. године дошло је до значајног смањења производње сунцокрета на нивоу Општине. Тако је производња у 2005. години од 498 t, мања за 76% у односу на производњу из предходног периода. Овако ниска производња се задржала и током 2006. године. Површине под сојом су готово двоструко смањене у периоду од 2005. до 2006. године. То смањење површина је утицало на смањење укупне производње, која је такође двоструко умањена. Отварени принос по ha је остао на нивоу вишегодишњег просека од 25 t/ha.

Прилог XI/Табела 8. Ратарска производња у општини Земун

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	6.891	7.204	7.126	2.554	2.905
		t	26.249	19.916	35.096	10.459	13.326
		kg/ha	3.809	2.765	4.925	4.095	4.587
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	1.862	1.886	1.875	460	310
		t	6.876	5.096	8.162	1.826	1.256
		kg/ha	3.693	2.702	4.353	3.970	4.052
1.4.	Овас	ha	527	179	137	50	48
		t	1.327	255	511	109	192
		kg/ha	2.518	1.425	3.730	2.180	4.000
1.5.	Кукуруз	ha	8.161	7.557	7.619	4.023	3.398
		t	38.380	32.767	47.571	30.439	20.161
		kg/ha	4.703	4.336	6.244	7.566	5.933
Житарице укупно		ha	17.441	16.826	17.373	7.143	6.882
		t	72.832	58.034	91.340	42.833	34.935
		kg/ha	14.723	11.228	19.252	17.811	18.572
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	355	566	706	60	60
		t	11.557	9.704	34.199	2.400	2.400
		kg/ha	32.555	17.145	48.441	40.000	40.000
2.2.	Сунцокрет	ha	1.393	1.110	1.094	395	272
		t	2.270	1.960	2.041	498	435
		kg/ha	1.630	1.766	1.866	1.261	1.599

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.3.	Уљана репица	ha	244	119	128	-	25
		t	325	216	266	-	50
		kg/ha	1.332	1.815	2.078	-	2.000
2.4.	Соја	ha	1.120	1.352	1.383	505	206
		t	2.130	2.358	2.934	1.186	527
		kg/ha	1.902	1.744	2.121	2.349	2.558
Индустријско биље укупно		ha	3.112	3.147	3.682	990	639
		t	16.282	14.238	39.440	4.084	3.412
		kg/ha	37.419	22.470	54.506	43.610	46.157
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	327	438	403	190	190
		t	1.458	1.969	1.792	1.460	1.420
		kg/ha	4.459	4.495	4.447	7.684	7.474
3.2.	Луцерка	ha	1.671	1.351	1.761	476	322
		t	11.074	8.840	13.114	2.557	2.648
		kg/ha	6.627	6.543	7.447	5.372	8.224
3.3.	Кукуруз за крму	ha	1.431	1.703	1.242	282	140
		t	27.776	24.933	32.189	8.563	5.375
		kg/ha	19.410	14.641	25.917	30.365	38.393
Сточно крмно биље укупно		ha	3.429	3.492	3.745	1.035	704
		t	40.308	35.742	47.095	12.580	9.443
		kg/ha	30.496	25.679	37.811	43.421	54.091
Ратарске културе укупно		ha	23.982	23.465	24.800	9.168	8.225
		t	129.422	108.014	177.875	59.497	47.790
		kg/ha	82.638	59.377	111.569	104.842	118.820

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

- „ПИК Земун“. Ово предузеће се налази под стечајем. Постоје многобројни нерешени проблеми, као што су: проблем прехране стоке, проблем власништва над земљиштем, и друго. Ово предузеће не располаже ни са 700 ha своје земље (од укупно око 2.500 ha), део земље се враћа у процесу денационализација својим власницима, део земљишта је дат запосленима као компензација за неисплаћене зараде.
- Производни погон предузећа „Београдска пекарска индустрија“ а.д., од 3.664 m²
- „Жито Дунав“;
- „Житопродукт“.

Научне институције значајне за развој ратарства на подручју општине Земун

а) „Институт за кукуруз“. Ова институција има 362 запослена и располаже са:

- банком биљних гена кукуруза са преко 5.500 узорака локалних и иностраних генотипова кукуруза;
- центром за дораду семена капацитета 8.700 t;

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- шест истраживачких лабораторија;
- 1.400 ha обрадивих површина;
- експерименталном станицом за селекцију раних ЗП хибрида кукуруза на Планиници, код Ваљева, на надморској висини од 670 m.

б) Пољопривредни факултет

Пласман:

У откупу житарица јављају се два млина у Батајници („Житопродукт“ и „Жито-Дунав“), „Крмиво продукт“ у општини Сурчин, млин Јаково (општина Сурчин).

Производња цвећа и украсног биља

На територији општине Земун забележена је производња цвећа и расада у заштићеном простору на газдинству ЈКП „Зеленило“ - Београд. Ово предузеће располаже значајним површинама под стакленицима у којима је могуће организовати значајну производњу цвећа (табела 9.).

Прилог XI/Табела 9. Величина заштићеног простора ЈКП „Зеленило“ - Београд на подручју општине Земун

Година	Стакленици		Топле леје
	Бруто	Нето	
2007.	377	272	1.080
2006.	377	272	1.080
2005.	377	272	1.080
2004.	377	272	1.080
2003.	377	272	1.080
2002.	377	272	1.080

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд сектор за биљну производњу IV

У производњи цвећа у заштићеном простору јавног комуналног предузећа „Зеленило“ - Београд, на територији општине Земун, доминира производња расада у виду бегонија, петунија и летњег расада цвећа. Целокупна производња цвећа свих врста бележи значајно смањење у последњих шест година, што указује на то да се све мање инвестира у ову производњу (табела 10.).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 10. Производња цвећа у заштићеном простору, ЈКП „Зеленило“ - Београд општина Земун

РБ	Цвеће	Стакленици																	
		Пожета површина m ²						Производња – комада											
								По m ²						Укупно					
		2007	2006	2005	2004	2003	2002	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2007	2006	2005	2004	2003	2002
10.	Бегоније	59	86	54	64	64	88	480	480	480	480	480	480	28.320	40.999	25.700	30.636	30.734	42.240
11.	Петуније	28	29	17	37	68	80	120	120	120	120	120	120	3.360	3.434	1.995	4.363	8.160	9.600
14.	Летњи цветови расад	-	484	342	231	243	427	-	480	480	480	480	480	-	232.234	164.218	110.726	116.640	204.960
15.	Расад 14	536	-	-	-	-	-	480	-	-	-	-	-	257.280	-	-	-	-	-
18.	Перене	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.121	-

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд сектор за биљну производњу

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Када је у питању расадничка производња цвећа у топлим лејама, јавља се растући тренд производње. У овој производњи заступљени су летњи и јесењи расад. (табела 11.).

Прилог XI/Табела 11. Гајење расада у топлим лејама ЈКП „Зеленило“ Београд, Општина Земун

Ред. бр.	Цвеће	Топле леје					
		2007.	2006.	2005.	2004.	2003.	2002.
1.	Летњи цветни расад	-	230.465	-	-	-	-
2.	Јесењи цветни расад	-	-	248.336	-	216.753	170.925
3.	Остало цвеће	-	-	-	217.672	-	-

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд сектор за биљну производњу IV

Општина Лазаревац - ратарска производња

У Општини Лазаревац мали је број људи који се баве пољопривредом. Преко 40% земљишта је прекопано, а иначе је погодно за ратарство. Рекултивацијом земљишта након интензивне експлоатације за потребе рудника, ствара се могућност повећања обрадивих површина за обављање интензивне ратарске производње.

Општина Лазаревац располаже са 21.706 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 17.042 ha, односно 78% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 61%, следе површине под сточним крмним биљем, са 20%, док површине под индустријским биљем обухватају свега 0,2% од укупних површина под ораницама и баштама.

Производња житарица у 2006. години од 37.351 t је умањена за 10% у односу на предходну годину, иако су површине под житарица биле готово исте у обе године. Овом смањењу су највише допринели смањење производње кукуруза и ражи. Највећу промену је имала производња ражи која обухвата површину од 18 ha и чија годишња производња у 2006. години износи 55 t са приносом од 3 t/ha. Посматрајући производњу ражи са резултатима из предходне 2005. године, може се приметити смањење површина од 58%, и смањење производње од 65% у 2006. години. Кукуруз представља најзаступљенију житарицу на територији општине Лазаревац, која се гаји на 5.708 ha односно 55% површина под житарицама. Ове површине из 2006. године су умањене за 4% у односу на предходну годину, док је укупна производња кукуруза од 25.560 t смањена за 18% у односу на предходну годину. Остале житарице бележе благо повећање, како по питању површина, тако и по питању укупног приноса (табела 12.).

Производња сточног крмног биља бележи благо смањење површина, као и укупних остварених приноса. У структури сточног крмног биља у општини Лазаревац доминира производња луцерке на 1.809 ha, односно 54% укупних површина под сточним крмним биљем, следи производња детелине на 1.149 ha, односно 34%. Укупно остварена производња сточног крмног биља у 2006. години је износила 18.437 t, са просечним приносом луцерке од 5,3 t/ha, кукуруза за крму од 55 t/ha и детелине од 4,9 t/ha. Остварени приноси су на нивоу просечног приноса сточног крмног биља на нивоу Београда, осим код производње кукуруза за крму, код кога се остварује скоро 2 пута већи принос у односу на Београд.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Производња индустријског биља у општини Лазаревац у 2006. години бележи повећање површина од 6%, и остварене производње од 18% у односу на резултате из предходне, 2005. године. Од индустриског биља у Лазаревцу је присутна само производња соје, која се одвија на 34 ха. Остварена производња у 2006. години је износила 59 t, са просечним приносом од 1,7 t/ха, што је знатно исод просечног приноса оствареног на нивоу Београда.

Треба напоменути да у време обилних падавина и високог нивоа подземних вода може доћи до поплава на територији општине Лазаревац, што може у великој мери угрозити ратарску производњу.

Прилог XI/Табела 12. Ратарска производња у општини Лазаревац

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	3.327	3.014	3.110	2.929	2.982
		t	10.007	6.580	11.439	7.780	8.930
		kg/ha	3.008	2.183	3.678	2.656	2.995
1.2.	Раж	ha	15	23	38	43	18
		t	60	47	145	155	55
		kg/ha	4.000	2.943	3.816	3.605	3.056
1.3.	Јечам	ha	722	780	817	704	753
		t	1.942	1.169	2.286	759	1.355
		kg/ha	2.690	1.490	2.796	1.078	1.799
1.4.	Овас	ha	692	800	712	721	785
		t	1.371	800	1.353	1.716	1.451
		kg/ha	1.981	1.100	1.900	2.380	1.848
1.5.	Кукуруз	ha	6.071	5.856	6.187	5.913	5.708
		t	25.890	18.715	31.069	31.057	25.560
		kg/ha	4.265	3.196	5.022	5.252	4.478
Житарице укупно		ha	10.827	10.473	10.866	10.437	10.356
		t	39.270	27.311	46.292	41.467	37.351
		kg/ha	15.944	10.912	17.212	14.971	14.176
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	23	-	-	-	-
		t	46	-	-	-	-
		kg/ha	2.000	-	-	-	-
2.3.	Уљана репица	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.4.	Соја	ha	18	20	26	32	34

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		t	21	21	41	50	59
		kg/ha	1.167	1.050	1.577	1.563	1.735
Индустријско биље укупно		ha	41	20	26	32	34
		t	67	21	41	50	59
		kg/ha	3.167	1.050	1.577	1.563	1.735
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	1.127	1.106	1.121	1.172	1.149
		t	4.831	3.693	5.358	5.727	5.674
		kg/ha	4.287	3.339	4.780	4.887	4.938
3.2.	Луцерка	ha	1.849	1.738	1.921	2.036	1.809
		t	7.558	6.286	9.662	10.655	9.681
		kg/ha	4.038	3.617	5.030	5.233	5.352
3.3.	Кукуруз за крму	ha	46	35	69	75	50
		t	1.460	290	1.252	3.750	2.730
		kg/ha	31.739	8.286	18.145	50.000	54.600
Сточно крмно биље укупно		ha	3.022	2.879	3.344	3.742	3.342
		t	13.849	10.269	16.272	20.132	18.085
		kg/ha	40.064	15.242	27.955	60.120	64.890
Ратарске културе укупно		ha	13.890	13.372	14.236	14.211	13.732
		t	53.186	37.601	62.605	61.649	55.495
		kg/ha	59.175	27.204	46.744	76.654	80.801

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти:

- На територији општине, у селу Трбушница, постоји покретна сушара за кукуруз која је у приватном власништву. Сушара је капацитета 240 t за 24 сата. Капацитет те сушаре је неискоришћен, а могла би да значи за читав Колубарски регион;
- Млин и силос у Степојевцу који није у функцији. Био је у саставу ЗЗ „Колубара“;
- Приватни млин у месту Вреоци. Овај млин се налази у функцији.

Складишни и прерађивачки објекти:

- „КОЛУБАРА УСЛУГЕ“ д.о.о. - Лазаревац (кћерка РБ „Колубара“¹). Ово предузеће је основано 2003. године од стране РБ „Колубара“. У склопу предузећа постоји сектор „Пољопривреда и биолошка рекултивација“ и сектор „Шумарства“ (у оквиру кога

¹ Привредно друштво за производњу, прераду и транспорт угља рударски басен „Колубара“ д.о.о. Лазаревац (пун назив правног лица) највећи је произвођач угља у Електропривреди Србије. Своју основну делатност развија на резервама лигнита у Колубарском угљеном басену који се простире на површини од 600 km². У Колубарском басену остварује се близу 70% производње угља у Србији. Највећи део лигнита, око 90% , користи се за производњу електричне енергије у термоелектранама „Никола Тесла“ у Обреновцу, „Колубара“ у Великим Црљенима и „Морава“ Свилајнац. Велики проблем представља мањак технички рекултивисаног земљишта. РБ „Колубара“ дужна је да изврши примарну или техничку рекултивацију земљишта (заравњавање терена по одласку површинског копа), што представља пред фазу за биолошку рекултивацију, коју обавља „Колубара услуге“. Међутим ту обавезу РБ „Колубара“ споро извршава (РБ Колубара шири копове за по 100 ha годишње, али не извршавају своју обавезу техничке рекултивације).

послује шумски расадник). У предузећу ради око 1.200 радника. Сектор пољопривреде и биолошке рекултивације запошљава око 30 људи, а сектор шумарства који је издвојен, запошљава око 130 људи. Предузеће Колубара услуге поседује сву неопходну механизацију. Скоро 95% својих услуга пружају предузећу РБ „Колубара“. Проблем је вишак запослених и мале технички рекултивисане површине (техничка рекултивација је у надлежности РБ „Колубара“, а „Колубара услуге“ врше биолошку рекултивацију земљишта). Ратарским културама (пшеница, сунцокрет, луцерка, кукуруз) је засејано око 180 ha (у власништву предузећа „Колубара услуге“ је око 30 ha, а у власништву РБ Колубара је око 140-150 ha). Финални производи се пласирају на следећи начин: пшеница - предаје се силосу у Лајковцу; сунцокрет - Соја протеин; луцерка и кукуруз се продају локалним пољопривредним произвођачима.

Општина Младеновац – ратарска производња

Територија општине Младеновац располаже одличним природним и економским условима за развој ратарске производње. Ратарска производња је организована искључиво на приватним пољопривредним газдинствима. Након завршеног процеса комасације земљишта, предстоји организовање интензивне ратарске производње. Велики значај за развој ратарства у општини Младеновац има Завод за пољопривреду "Космај", који има организовану саветодавно - стручну службу која уско сарађује са пољопривредним произвођачима.

Општина Младеновац располаже са 26.172 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 20.469 ha, односно 78% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 59%, следе површине под сточним крмним биљем, са 26%, док површине под индустријским биљем обухватају свега 0,9% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз са 7.203 ha, односно 60% пожњевених површина под житарицама, са оствареном производњом од око 35.000 t, где је достигнут просечни принос од 4,9 t/ha. Друга најзаступљенија производња код житарица је производња пшенице, која обухвата 3.888 ha, односно 32% површина под житарицама. На територији Младеновца остварује се принос пшенице од 3,1 t/ha. Од осталих житарица присутне су површине под јечмом, на 4% и овса, на 3% површина под житарицама. Целокупна остварена производња житарица у 2006. години бележи смањење како површина тако и остварених приноса у односу на предходне године (табела 13.).

У производњи сточног крмног биља доминира производња луцерке и детелине. Готово 50% површина под сточним крмним биље отпада на производњу луцерке, а других 50% на производњу детелине. Остварени приноси луцерке од 5,6 t/ha и детелине од 4,1 t/ha, су на нивоу просечног оствареног приноса на нивоу Београда.

У производњи индустријског биља у општини Младеновац доминира производња сунцокрета која се одвија на 100 ha, односно 53% под индустријским биљем. Годишње се површине под сунцокретом увећавају за 6%. Остварени принос сунцокрета од 2,3 t/ha је знатно већи од просечног приноса на нивоу града Београда.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 13. Ратарска производња у општини Младеновац

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	3.963	3.683	4.085	3.880	3.888
		t	13.048	7.250	18.330	13.066	12.014
		kg/ha	3.292	1.969	4.487	3.268	3.090
1.2.	Раж	ha	75	15	10	30	30
		t	165	24	38	89	83
		kg/ha	2.200	1.600	3.800	2.967	2.767
1.3.	Јечам	ha	385	530	587	507	438
		t	1.095	745	2.128	1.369	1.062
		kg/ha	2.844	1.406	3.625	2.700	4.225
1.4.	Овас	ha	354	323	421	419	411
		t	747	309	1.095	615	524
		kg/ha	2.110	957	2.601	1.468	1.275
1.5.	Кукуруз	ha	7.861	7.713	7.429	7.420	7.203
		t	41.641	28.880	39.990	42.728	34.967
		kg/ha	5.297	37.444	5.383	5.758	4.855
Житарице укупно		ha	12.638	12.264	12.537	12.319	12.018
		t	56.696	37.208	61.581	57.867	48.650
		kg/ha	15.743	43.376	19.896	16.161	16.212
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	11	-	-	3	5
		t	385	-	-	120	150
		kg/ha	3.500	-	-	40.000	30.000
2.2.	Сунцокрет	ha	72	78	104	94	100
		t	148	155	265	210	232
		kg/ha	2.056	1.987	2.548	2.234	2.320
2.3.	Уљана репица	ha	-	10	3	5	2
		t	-	12	7	9	3
		kg/ha	-	1.200	2.333	1.800	1.500
2.4.	Соја	ha	28	31	42	32	32
		t	46	36	66	67	56
		kg/ha	1.643	1.161	1.571	2.094	1.750
Индустријско биље укупно		ha	111	119	203	195	190
		t	579	203	338	406	441
		kg/ha	7.199	4.348	6.452	46.128	35.570
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	2.207	2.352	2.301	2.421	2.398

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		t	8.436	8.109	8.913	10.790	9.912
		kg/ha	3.822	3.448	3.874	4.457	4.133
3.2.	Луцерка	ha	2.915	2.576	2.569	2.700	2.687
		t	13.829	12.063	12.531	15.645	15.146
		kg/ha	4.744	4.683	4.878	5.794	5.637
3.3.	Кукуруз за крму	ha	221	231	238	168	141
		t	2.495	2.055	2.460	1.980	1.633
		kg/ha	11.290	8.896	10.336	11.786	11.582
Сточно крмно биље укупно		ha	5.343	5.159	5.214	5.415	5.312
		t	24.760	22.227	23.904	28.415	26.691
		kg/ha	19.856	17.027	19.088	22.037	21.352
Ратарске културе укупно		ha	18.092	17.542	17.954	17.929	17.520
		t	82.035	59.638	85.823	86.688	75.782
		kg/ha	42.798	64.751	45.436	84.326	73.134

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002, 2003, 2004, 2005 и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

- Млин “Маковица”. Овај млин је приватизован и врши откуп пшенице. Поседује сопствени силос;
- Млин у Влашки, откупљује пшеницу и има силос малог капацитета;
- Млин у Ковачевцу; откупљују пшеницу;

Општина Нови Београд – ратарска производња

Општина Нови Београд је највећим делом урбана општина, где је пољопривредно земљиште лоцирано на рубним деловима Општине са тенденцијом прекатегоризације у грађевинско земљиште. Општина располаже са 1.351 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 1.281 ha, односно 95% упних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице са 70%, следе површине под сточним крмним биљем, са 9%, док површине под индустријским биљем обухватају 5% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз, на 685 ha, односно 76% пожњевених површина под житарицама, са оствареном производњом од око 3.205 t, где је достигнут просечни принос од 4,7 t/ha. Друга најзаступљенија производња код житарица је производња пшенице, која обухвата 12% површина под житарицама. На територији Новог Београда остварује се принос пшенице од 3,1 t/ha. Од осталих житарица присутне су површине под јечмом, на 10% и овса, на 1% површина под житарицама. Целокупна остварена производња житарица у 2006. години бележи смањење, како површина, тако и остварених приноса у односу на предходне године (табела 14).

Производња сточног крмног биља бележи смањење, како површина, тако и остварене производње. Доминира производња детелина, на 41% површина. Од 2006. године забележена је и производња кукуруза за крму, на 27% површина. Остварени приноси детелине су на нивоу просека града, док су приноси кукуруза за крму нижи за чак 67%.

У производњи индустријског биља у општини Нови Београд присутне су производња соје и уљане репице. Производња соје обухвата готово 67% површина под индустријским биљем. Производња индустриског биља се на нивоу Општине смањује

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

упоредо са смањивањем засејаних површина. Остварени приноси индустријског биља на подручју Општине су на нивоу просека оствареног у Београду.

Прилог XI/Табела 14. Ратарска производња у општини Нови Београд

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	193	102	122	91	112
		t	653	188	646	277	347
		kg/ha	3.383	1.843	5.295	3.044	3.098
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	75	65	50	85	88
		t	195	77	190	248	245
		kg/ha	2.600	1.185	3.800	2.918	2.784
1.4.	Овас	ha	10	5	25	15	11
		t	20	9	51	33	22
		kg/ha	2.000	1.800	2.040	2.200	2.000
1.5.	Кукуруз	ha	755	766	791	814	685
		t	3.833	3.072	4.008	4.069	3.205
		kg/ha	5.077	4.010	5.067	4.999	4.679
Житарице укупно		ha	1.033	938	1.002	1.005	896
		t	4.701	3.346	4.895	4.627	3.819
		kg/ha	13.060	8.838	16.202	13.161	12.561
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	10	-	-	-	-
		t	300	-	-	-	-
		kg/ha	30.000	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	-	-	20	51	-
		t	-	-	60	48	-
		kg/ha	-	-	3.000	941	-
2.3.	Уљана репица	ha	9	30	-	20	20
		t	14	52	-	42	44
		kg/ha	1.556	1.733	-	2.100	2.200
2.4.	Соја	ha	40	31	30	30	40
		t	102	76	60	66	80
		kg/ha	2.550	2.452	2.000	2.200	2.000
Индустријско биље укупно		ha	59	61	50	101	60
		t	416	128	120	156	124
		kg/ha	34.106	4.185	5.000	5.241	4.200
3.	Сточно крмно биље						

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.1.	Детелина	ha	18	-	20	20	45
		t	180	-	100	80	180
		kg/ha	10.000	-	5.000	4.000	4.000
3.2.	Луцерка	ha	32	48	-	-	-
		t	190	184	-	-	-
		kg/ha	5.938	3.833	-	-	-
3.3.	Кукуруз за крму	ha	-	-	5	-	30
		t	-	-	75	-	240
		kg/ha	-	-	15.000	-	8.000
Сточно крмно биље укупно		ha	50	48	61	55	110
		t	370	184	175	80	420
		kg/ha	15.938	3.833	20.000	4.000	12.000
Ратарске културе укупно		ha	1.142	1.047	1.113	1.161	1.066
		t	5.487	3.658	5.190	4.863	4.363
		kg/ha	63.104	16.856	41.202	22.402	28.761

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Привредни субјекти:

Компанија „Делта Аграр“ је са седиштем на Новом Београду. Поред разноврсног производног програма, ово предузеће се бави и ратарском производњом. Комплетна производња се обавља на 5 пољопривредних имања, која нису на територији града Београда. Ратарска производња обухвата производњу: пшенице, кукуруза, соје, сунцокрета, уљане репице и шећерне репе, уз примену свих агротехничних мера и коришћењем насавременије механизације у пољопривредној производњи.

Производња цвећа и украсног биља

На територији општине Нови Београд забележена је производња цвећа и расада у заштићеном простору на газдинству ЈКП „Зеленило“, Београд. Ово редузеће располаже значајним површинама под стакленицима у којима је могуће организовати значајну производњу цвећа (табела 15.).

Прилог XI/Табела 15. Величина заштићеног простора ЈКП „Зеленило“ Београд, на територији општине Нови Београд

Година	Стакленици		Топле леје
	Бруто	Нето	
2007.	800	600	200
2006.	800	600	200
2005.	800	600	200
2004.	1.050	690	380
2003.	1.090	570	380
2002.	690	380	380

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило - Београд сектор за биљну производњу IV

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Када је у питању расадничка производња цвећа у топлим лејама, јавља се растући тренд производње. У овој производњи заступљене су перене, летњи и јесењи расад (*табела 16*).

Прилог XI/Табела 16. Гајење расада у топлим лејама, ЈКП „Зеленило“ Београд, Општина Нови Београд

РБ	Цвеће	Топле леје					
		2007.	2006.	2005.	2004.	2003.	2002.
1.	Летњи цветни расад	28.735	38.565	19.970	-	-	28.151
2.	Јесењи цветни расад	-	-	-	20.719	22.534	-
3.	Перене	-	-	-	21.432	-	-

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору - ЈКП Зеленило, Београд сектор за биљну производњу IV

У производњи цвећа у заштићеном простору јавног комуналног предузећа „Зеленило“, Београд на територији општине Нови Београд доминира производња расада у виду бегонија, петунија и летњег расада цвећа. Од осталог цвећа гаје се аспарагус, перене и саксијско цвеће. Целокупна производња цвећа свих врста бележи значајно смањење у последњих шест година, што указује на то да се све мање инвестира у ову производњу (*табела 17*).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 17. Производња цвећа у заштићеном простору, ЈКП „Зеленило“ Београд, општина Нови Београд

РБ	Цвеће	Стакленици																	
		Пожета површина m ²						Производња – комада											
								По m ²						Укупно					
		2007	2006	2005	2004	2003	2002	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2007	2006	2005	2004	2003	2002
9.	Аспарагус	1,2	1,4	2	2	3	3	49	49	49	49	49	49	54	66	93	97	147	147
10.	Бегоније	24	46	36	28	42	168	120	120	120	120	120	120	2.880	5.496	4.350	3.393	5.040	20.210
11.	Петуније		6	7	12	25	12		120	120	120	120	120		700	817	1.441	3.000	1.440
13.	Саксијско цвеће													7.249	7.075	6.448	4.830	9.502	8.737
15.	Летњи расад				42	162	50				480	120					20.109	19.440	
18.	Перене	35	17	30				390	552				436	14.004		18.890		17.903	21.828

Извор: Завода за информатику и статистику Београд, Годишњи извештај за производњу поврћа и цвећа у заштићеном простору ЈКП Зеленило, Београд сектор за биљну производњу IV

Општина Обреновац - ратарска производња

На територији општине Обреновац доминира ратарско-сточарска производња. Општина располаже са 29.210 ха обрадивих површина, што представља 13% укупних обрадивих површина на подручју града Београда. У равничарским пределима Општине постоје адекватни услови за интензивну ратарску производњу.

У општини Обреновац површине под ораницама и баштама заузимају 27.059 ха, односно 93% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 63%, затим сточно крмно биље, са 20%, а површине под индустријским биљем заузимају свега 4% укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз, са 11.761 ха, односно 69% пожњевених површина, следи пшеница са 22%, док су јечам и овас заступљени са по мање од 5%. Иако површине под житарицама имају тренд повећања из године у годину, остварени резултати имају значајна осцилаторна кретања. Остварени резултати у погледу приноса су нешто виши у односу на просечне приносе на нивоу града Београда (табела 19.).

У производњи сточног крмног биља у општини Обреновац доминира производња луперке на 3.348 ха, односно 63% укупних површина под сточним крмним биљем, следи производња детелине на 1.452 ха, односно 27% и производња кукуруза за крму на 332 ха или 6%. Остварени приноси крмног биља је нешто виши у односу на просечан принос на нивоу Београда, осим код производње кукуруза за крму, где је принос готово 2 пута мањи.

Производња индустријског биља на територији општине Обреновац бележи повећање, како површина, тако и остварене производње. Укупне површине под индустријским биљем у 2006. години су износиле 1.139 ха, што представља повећање од 134% у односу на предходну годину. Остварена укупна производња је у истом периоду повећана за 51%, са тенденцијом даљег раста. У производњи индустријског биља доминира производња соје, на 63% површина са оствареном производњом од 1.041 t и приносом од 1,4 t/ха, што је знатно испод просека на нивоу града. Највеће повећање производње бележи сунцокрет. У 2006. години остварена производња је била већа у односу на предходну годину за чак 520%. Остварени приноси код сунцокрета и шећерне репе се крећу на нивоу просечног приноса оствареног у Београду.

Прилог XI/Табела 18. Ратарска производња у општини Обреновац

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	4.614	4.153	4.531	3.844	3.722
		t	15.878	9.559	17.517	13.543	11.684
		kg/ha	3.441	2.302	3.866	3.523	3.839
1.2.	Раж	ha	-	-	-	40	-
		t	-	-	-	84	-
		kg/ha	-	-	-	2.100	-
1.3.	Јечам	ha	1.435	1.017	1.105	911	932
		t	4.713	1.934	3.456	2.746	2.792
		kg/ha	3.284	1.902	3.128	3.014	2.996
1.4.	Овас	ha	338	456	375	462	392
		t	764	529	874	1.003	837
		kg/ha	2.260	1.160	2.331	2.171	2.135

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

1.5.	Кукуруз	ha	10.804	10.861	10.367	10.772	11.761
		t	50.180	41.498	49.016	54.251	50.096
		kg/ha	4.645	3.821	4.728	5.036	4.260
Житарице укупно		ha	17.191	16.487	16.378	16.361	17.082
		t	71.535	53.520	70.863	71.627	65.409
		kg/ha	13.630	9.185	14.053	15.844	13.230
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	199	300
		t	-	-	-	9.800	14.385
		kg/ha	-	-	-	49.246	47.950
2.2.	Сунцокрет	ha	170	-	-	15	100
		t	225	-	-	30	186
		kg/ha	1.324	-	-	2.000	1.860
2.3.	Уљана репица	ha	10	8	-	1	-
		t	22	17	-	1	-
		kg/ha	2.200	2.125	-	1.000	-
2.4.	Соја	ha	494	87	86	239	721
		t	908	122	183	516	1.041
		kg/ha	1.838	1.402	2.128	2.159	1.444
Индустријско биље укупно		ha	674	95	86	486	1.139
		t	1.155	139	183	10.347	15.612
		kg/ha	5.362	3.527	2.128	54.405	51.254
3.	Сточно крмно биље						
3.1.	Детелина	ha	1.409	1.430	1.472	1.572	1.452
		t	6.328	5.754	7.999	8.602	8.649
		kg/ha	4.491	4.024	5.434	5.472	5.957
3.2.	Луцерка	ha	3.475	3.520	3.567	3.767	3.348
		t	20.908	17.780	23.977	22.165	23.172
		kg/ha	6.017	5.051	6.722	5.884	6.921
3.3.	Кукуруз за крму	ha	759	206	239	472	332
		t	10.542	2.615	4.828	7.523	5.544
		kg/ha	13.889	12.694	20.201	15.939	16.699
Сточно крмно биље укупно		ha	5.643	5.156	5.278	5.965	5.319
		t	37.778	26.149	36.804	38.290	37.365
		kg/ha	24.397	21.769	32.357	27.295	29.577
Ратарске културе укупно		ha	23.508	21.738	21.742	22.812	23.540
		t	110.468	79.808	107.850	120.264	118.386
		kg/ha	43.389	34.481	48.538	97.544	94.061

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

Предузеће „Драган Марковић а.д.“ је један од највећих привредних субјеката на општини Обреновац, који се бави пољопривредном производњом и који тренутно послује под „ПКБ Корпорацијом“. Иако је предузеће имало великих потешкоћа у предходном периоду, од 2004. године када је извршено реструктуирање пословање овог предузећа бележи све боље резултате. Тренутно је предузеће „Драган Марковић а.д.“ у процесу приватизације. Данас ово предузеће обрађује 3.200 ha земље. Од ратарских култура највише се сеју кукуруз, пшеница и индустриско биље. Ово предузеће поседује: два млина капацитета 20.000 t мељива годишње, силосе капацитета 45.000 t, сушару за жито капацитета 1.000 t на 24 часа, око 1.600 m² хангара за чување жита, који се налазе у девет околних села, пекару у којој се производи 4.000 хлебова и око 60 kg пецива на дан (50% искоришћености капацитета), фабрику концентроване сточне хране капацитета 20.000 t/годишње, која ради са 80% искоришћености капацитета, кланицом, фармом свиња, фармом за тов јунади, фармом крава музара и воћњацима на око 200 ha. У предузећу је запослен 251 радник, који у просеку имају зараду од 22.000 динара (зарада из априла 2008. године).

Такође, на подручју Општине постоје још два приватна млина: „Крстић“ у Пироману и млин „Ушће“ на Ушћу.

Општина Палилула - ратарска производња

Ратарска производња у општини Палилула је концентрисана на подручје насеља Овча и Борча. Општина располаже са 28.405 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 26.835 ha односно 94% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице са 42%, следе површине под сточним крмним биљем са 23%, док површине под индустријским биљем обухватају 11% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз са 6.318 ha, односно 56% пожњевених површина под житарицама, са оствареном производњом од око 27.000 t, где је достигнут просечни принос од 4,3 t/ha. Друга најзаступљенија производња код житарица је производња пшенице, која обухвата 33% површина под житарицама. На територији Палилуле остварује се принос пшенице од 4,2 t/ha. Од осталих житарица присутне су површине под јечмом, на 9% и овса, на свега 0,1% површина под житарицама. У посматраном трогодишњем периоду од 2004. до 2006. године, производња житарица на територији општине Палилула има тенденцију смањења, како површина, тако и остварене производње (табела 19).

Производњу сточног крмног биља карактерише растући тренд, како производних површина, тако и остварених резултата у погледу приноса. У производњи сточног крмног биља доминира производња кукуруза за крму, која обухвата 53% површина. Производња луцерке је такође значајна и обухвата 45% површина. Приноси сточног крмног биља на нивоу општине Палилула су већи у односу на просечан принос остварен на нивоу Београда.

Производњу индустријског биља такође бележи изражено смањење површина и остварених приноса. У производњи индустријског биља доминира производња соје, која се одвија на 51% површина под индустријским биљем. Производња сунцокрета и шећерне репе се одвијају на 28% површина. Остварени приноси су изнад просека на нивоу Београда.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 19. Ратарска производња у општини Палилула

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	4.490	5.175	5.136	4.264	3.772
		t	23.568	19.413	31.014	20.179	19.797
		kg/ha	5.249	3.751	6.039	4.732	4.248
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	874	488	1.259	1.201	1.063
		t	3.646	1.814	7.079	5.852	4.349
		kg/ha	4.172	3.717	5.623	4.873	4.091
1.4.	Овас	ha	110	55	40	40	15
		t	259	43	95	110	27
		kg/ha	2.355	782	2.375	2.750	1.800
1.5.	Кукуруз	ha	5.565	6.379	6.623	6.725	6.318
		t	19.463	22.089	35.665	38.504	27.035
		kg/ha	3.497	3.463	5.385	5.726	4.279
Житарице укупно		ha	11.039	12.097	13.058	12.420	11.245
		t	46.936	43.359	73.853	64.645	51.208
		kg/ha	15.273	11.713	19.422	18.081	14.418
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	579	1.152	896	1.338	926
		t	21.924	29.560	50.740	73.101	47.653
		kg/ha	37.865	25.660	56.629	54.635	51.461
2.2.	Сунцокрет	ha	145	420	507	512	531
		t	239	377	1.250	519	632
		kg/ha	1.648	898	2.465	1.014	1.190
2.3.	Уљана репица	ha	18	-	8	-	-
		t	39	-	37	-	-
		kg/ha	2.167	-	4.625	-	-
2.4.	Соја	ha	1.108	1.377	1.266	1.196	1.511
		t	2.238	3.685	4.191	3.688	4.691
		kg/ha	2.020	2.676	3.310	3.084	3.105
Индустријско биље укупно		ha	1.850	2.949	2.677	3.062	2.978
		t	24.440	33.622	56.218	77.308	52.976
		kg/ha	43.700	29.234	67.029	58.733	55.756
3.	Сточно кртно биље						
3.1.	Детелина	ha	40	65	50	75	50
		t	155	280	233	218	247
		kg/ha	3.875	4.308	4.660	2.907	4.940

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.2.	Луцерка	ha	2.894	2.684	2.557	2.749	2.766
		t	22.537	22.366	26.619	24.513	18.941
		kg/ha	7.787	8.333	10.410	8.917	6.848
3.3.	Кукуруз за крпу	ha	4.065	2.619	2.948	2.599	3.244
		t	83.473	81.710	107.491	76.743	86.323
		kg/ha	20.535	31.199	36.462	29.528	26.610
Сточно крпно биље укупно		ha	6.999	5.368	5.555	5.993	6.154
		t	106.165	104.356	134.343	101.474	105.511
		kg/ha	32.197	43.840	51.532	41.352	38.398
Ратарске културе укупно		ha	19.888	20.414	21.290	21.475	20.377
		t	177.541	181.337	264.414	243.427	209.695
		kg/ha	91.170	84.787	137.983	118.166	108.572

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

На општини Палилула се налази седиште најважнијег предузећа за производњу и прераду у ратарству - „ПКБ Корпорација“ која представља највеће пољопривредно предузеће у Србији.

Капацитете „ПКБ Корпорације“ у ратарству чине:

- 21.500 ha обрадивих површина
- Техничка инфраструктура за подршку основне производне делатности (радионице, технички центри, административни простор, магацини и др.) укупне површине 38.000 m².
- Погони за смештај и дораду житарица:
 - Фабрика за дораду семена, капацитета 20.000 тона годишње, са складиштем простором 10.500 m²
 - Силос за житарице, са сушаром, капацитета 24.000 тона
- Пољопривредна механизација и транспортна средства:
 - трактори различитих категорија 342 комада
 - комбајни за убирање усева 32 комада
 - разни утоваривачи и друге самоходне машине 20 комада
 - прикључна оруђа 1.250 комада
 - камиони различите намене 35 комада

Локација производних капацитета

Највећи део производних капацитета „ПКБ Корпорације“ се налази у насељу Падинска Скела.

Садашњи статус и организациона структура

„ПКБ Корпорација“ има учешће у капиталу 5 зависних предузећа из области примарне производње и прехрамбене индустрије:

1. „ПКБ Авијација“, мало предузеће у функцији примарне производње ПКБ Корпорације,
2. „ПКБ Агроекономик“, Институт за научна истраживања у функцији производње и развоја ПКБ Корпорације,

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3. „ЕКО-ЛАБ“, Центар за испитивање квалитета ослоњен углавном на тржиште које чине предузећа садашњег и бившег система ПКБ-а.
4. „ПКБ Воћарске плантаже“ Болеч, предузеће из области производње воћа и прераде воћа и поврћа.
5. „ПКБ Инсхра“, индустрија концентроване сточне хране, значајних складишних и прерадних капацитета.

Прилог XI /Табела 20. Биљна производња на годишњет нивоу (подаци из 2008.)

Култура	Обим производње	
	Укупно (t)	t/ha
1. Пшеница	32.500	6,5
2. Јечам	6.500	6,0
3. Кукуруз семенски	1.000	2,3
4. Кукуруз меркантилни	20.000	7,5
5. Шећерна репа	68.500	62,0
6. Соја	5.760	3,2
7. Сунцокрет меркантилни	990	2,1
8. Сунцокрет семенски	317	1,0
9. Луцерка - сено	25.000	11,0
10. Кукуруз силажни	114.000	36,2
11. Грашак конзумни	3.133	6,8
12. Боранија	820	7,3
13. Кукуруз шећерац	352	9,5

Извор: www.pkb.co.yu

Производња и прерада лековитог и ароматичног биља

У општини Палилула се налази предузеће „Биље Борча“, које представља највећег прерађивача лековитог биља у Србији. Ово предузеће је једно од ретких које има дозволу за производњу помоћних лековитих средстава, односно природних лекова. Производни програм чини преко 40 производа на бази лековитог биља.

Расадничка производња

На територији општине Палилула се налазе два расадника јавног предузећа „Србијашуме“. Расадник „Црвенка“ обухвата површину од 25 ha, док други расадник „Бесни фок“ обухвата 4 ha. У оба расадника се узгаја шумски расад.

Општина Раковица - ратарска производња

Пољопривредном производњом у општини Раковица се бави веома мали број људи. Остварена производња је јако ниска и служи за задовољавање личних потреба пољопривредних газдинстава. Пољопривредна производња је најизраженија у местима Ресник, Кијево и Кнежевац.

Општина Раковица располаже са 982 ha обрадивих површина од чега оранице и баште чине 871 ha, односно 89%. Од ратарских култура највише су заступљене житарице са 45%, док производња сточног крмног биља обухвата 14% укупних површина под ораницама и баштама.

Производња житарица бележи континуирано смањење површина и приноса из године у годину. Од житарица највише је заступљен кукуруз, на 66% пожњевених површина, следи пшеница са 15%, док остале културе обухватају 14% површина под житарицама.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Остварени резултати у погледу приноса су приближно једнаки просечним приносима на нивоу града Београда (табела 21.).

У структури сточног крмног биља у општини Раковица доминира производња детелине, на 41% укупних површина под сточним крмним биљем, следи производња луцерке, на 21% и производња кукуруза за крму, на 9% површина под крмним биљем. Производња сточног крмног биља бележи повећање, како површина, тако и остварених приноса из године у годину. Поред повећања остварене производње, приноси по хектару су знатно мањи у односу на просечне приносе на нивоу Београда.

Прилог XI/Табела 21. Ратарска производња у општини Раковица

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	145	150	135	127	60
		t	435	300	597	381	120
		kg/ha	3.000	2.000	4.422	3.000	2.000
1.2.	Раж	ha	8	-	7	40	15
		t	8	-	17	80	30
		kg/ha	1.000	-	2.429	2.000	2.000
1.3.	Јечам	ha	43	44	39	40	25
		t	66	88	152	80	70
		kg/ha	1.535	2.000	3.897	2.000	2.800
1.4.	Овас	ha	7	2	8	11	16
		t	11	2	14	22	48
		kg/ha	1.571	1.000	1.750	2.000	3.000
1.5.	Кукуруз	ha	590	576	480	300	250
		t	2.643	2.304	2.400	1.650	550
		kg/ha	4.480	4.000	5.000	5.500	2.200
Житарице укупно		ha	793	772	669	518	389
		t	3.163	2.694	3.180	2.213	818
		kg/ha	11.586	9.000	17.498	14.500	12.000
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	7	3	1	-	-
		t	11	6	2	-	-
		kg/ha	1.571	2.000	2.000	-	-
2.3.	Уљана репица	ha	170	-	-	-	-
		t	353	-	-	-	-
		kg/ha	2.076	-	-	-	-
2.4.	Соја	ha	15	-	-	-	-
		t	20	-	-	-	-

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		kg/ha	1.333	-	-	-	-
Индустријско биље укупно		ha	192	3	1	-	-
		t	384	6	2	-	-
		kg/ha	4.980	2.000	2.000	-	-
3.	Сточно кртно биље						
3.1.	Детелина	ha	55	55	42	50	50
		t	138	121	126	100	230
		kg/ha	2.509	2.000	3.000	2.000	4.600
3.2.	Луцерка	ha	62	62	59	25	25
		t	124	124	203	50	50
		kg/ha	2.000	2.000	3.441	2.000	2.000
3.3.	Кукуруз за крпу	ha	-	-	-	11	11
		t	-	-	-	110	110
		kg/ha	-	-	-	10.000	10.000
Сточно кртно биље укупно		ha	117	117	101	105	121
		t	262	245	329	260	390
		kg/ha	4.509	4.000	6.441	14.000	16.600
Ратарске културе укупно		ha	910	889	770	623	510
		t	3.425	2.939	3.509	2.473	1.208
		kg/ha	16.095	13.000	23.939	28.500	28.600

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти:

- Предузеће „Купиник“ (производња хлеба и пецива);
- Производни погон предузећа „Београдска пекарска индустрија“ а.д. од 2.070 m² ;
- „Раковица агро кластер“ - чланице кластера су следећа правна лица: ЈП „Пословни центар Раковица“; општина Раковица (која је већински власник); Регионални центар за развој малих и средњих предузећа и предузетништва Београд; „Полимарк д.о.о“; трговинско пословни центар „Орашац“; „Гарден центар“ (продаја резаног цвећа и биљака); предузеће „Купиник“ (производња хлеба и пецива); ЗЗ „Миленијум“ (општина Панчево).

Општина Сопот - ратарска производња

Општина Сопот располаже повољним условима за развој пољопривредне производње. Највећи утицај на то шта ће се производити има тржиште Београда. Ратарско-сточарском производњом се бави око 30% газдинстава. Ова производња је концентрисана у местима Слатина, Сибница и Дрлупа.

Општина Сопот располаже са 18.962 ha обрадивих површина, што представља 9% укупних обрадивих површина на територији града Београда. Ратарска производња се у целини одвија на индивидуалном сектору.

У општини Сопот површине под ораницама и баштама заузимају 15.080 ha, односно 79% укупних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

60%, а затим следе површине под сточним крмним биљем, са 28% од укупних површина под ораницама и баштама. Података о производњи индустријског биља нема.

Од житарица највише је заступљен кукуруз који се гаји на 5.821 ha, односно 64% површина под житарицама. Према подацима из 2006. године производња кукуруза се креће око 16.715 t, што представља 29% производње на нивоу Београда. Оваква вредност производње представља смањење од 26% у односу на производњу из предходне 2005. године. Кукуруз бележи принос од 2,9 t/ha, што је око 2 пута мање од просечног приноса постигнутог на нивоу Београда. Друга најзаступљенија култура је производња пшенице, са оствареном производњом од 6.337 t у 2006. За разлику од кукуруза, производња пшенице бележи повећање површине, остварене производње и приноса по хектару. Производња у 2006. години је 25% већа у односу на предходну годину. Принос од 2,8 t/ha је повећан за 8% у односу на предходну годину. Остварени принос је знатно нижи од просечног приноса пшенице на нивоу Београда од 3,5 t/ha (табела 22).

У структури сточног крмног биља у општини Сопот доминира производња детелине на 3.074 ha, односно 73% укупних површина под сточним крмним биљем, следи производња луцерке на 816 ha, односно 19%. Укупно остварена производња сточног крмног биља у 2006. години је износила 11.470 t са просечним приносом детелине од 2,8 t/ha, и луцерке од 3,5 t/ha. Остварени приноси су готово 2 пута мањи од просечног приноса сточног крмног биља на нивоу Београда.

Прилог XI/Табела 22. Ратарска производња у општини Сопот

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	2.862	2.718	2.740	2.185	2.257
		t	7.997	5.634	10.859	5.795	6.337
		kg/ha	2.794	2.073	3.963	2.652	2.808
1.2.	Раж	ha	11	10	8	8	-
		t	42	30	32	19	-
		kg/ha	3.818	3.000	4.000	2.375	-
1.3.	Јечам	ha	479	424	476	427	469
		t	1.433	802	1.869	1.186	1.395
		kg/ha	2.992	1.892	3.926	2.778	2.974
1.4.	Овас	ha	323	326	338	375	383
		t	604	215	653	423	641
		kg/ha	1.870	660	1.932	1.128	1.674
1.5.	Кукуруз	ha	5.755	5.873	5.659	5.855	5.821
		t	20.247	17.014	25.280	27.624	16.715
		kg/ha	3.518	2.897	4.467	4.718	2.871
Житарице укупно		ha	9.430	9.351	9.221	8.859	9.056
		t	30.323	23.695	38.693	35.047	25.088
		kg/ha	14.992	10.522	18.288	13.651	10.327
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		kg/ha	-	-	-	-	-
2.2.	Сунцокрет	ha	2	2	2	-	-
		t	3	3	4	-	-
		kg/ha	1.500	1.500	2.000	-	-
2.3.	Уљана репица	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
2.4.	Соја	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
Индустријско биље укупно		ha	2	2	2	-	-
		t	3	3	4	-	-
		kg/ha	1.500	1.500	2.000	-	-
3.	Сточно кртно биље						
3.1.	Детелина	ha	2.965	3.033	3.010	3.047	3.074
		t	10.030	8.447	9.707	8.192	8.603
		kg/ha	3.383	2.785	3.225	2.689	2.799
3.2.	Луцерка	ha	736	757	772	811	816
		t	3.737	2.479	4.172	3.134	2.867
		kg/ha	5.077	3.275	5.404	3.864	3.513
3.3.	Кукуруз за крпу	ha	-	2	-	-	-
		t	-	6	-	-	-
		kg/ha	-	3.000	-	-	-
Сточно кртно биље укупно		ha	3.701	3.792	3.782	4.200	4.202
		t	13.767	10.932	13.879	11.326	11.470
		kg/ha	8.460	9.060	8.629	6.553	6.312
Ратарске културе укупно		ha	13.131	13.143	13.003	13.059	13.258
		t	44.090	34.627	52.572	46.373	36.558
		kg/ha	23.452	19.582	26.917	20.204	16.639

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

- Млин „Раља“, дневни капацитет 20 t, раде само услужно млевење пшенице (нема силоса);
- Млин и силос „Сопот“, капацитет 150 t/дневно, услужно млевење, а раде и откуп пшенице (2007. године нису откупљивали пшеницу);

Општина Сурчин - ратарска производња

Узимајући у обзир да је општина Сурчин званично добила статус општине 2004. године издвајањем од општине Земун, у анализи ратарске производње су узети подаци од 2005. до 2006. године.

Општина Сурчин располаже са 20.664 ha обрадиве површине, од чега се 5.700 ha (28%) налази у државном власништву, које представљају два предузећа: "ПКБ" и некадашња "Будућност" из Добановаца, а садашњи БД "Агро".

У општини Сурчин површине под ораницама и баштама заузимају 19.652 ha односно 95% упних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице са 52%, следе површине под сточним крмним биљем, са 14% док површине под индустријским биљем обухватају око 7% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз који се гаји на 4.849 ha, односно 48% површина под житарицама. Према подацима из 2006. године производња кукуруза се креће око 22.391 t, што представља 9% производње на нивоу Београда. Оваква вредност производње представља смањење од 25% у односу на производњу из предходне 2005. године. Кукуруз бележи принос од 4,6 t/ha, што је у оквиру просечног приноса постигнутог на нивоу Београда. Друга најзаступљенија култура је производња пшенице, која се гаји на 3.765 ha, односно 37% површина под житарицама, са оствареном производњом од 13.091 t у 2006. Производња у 2006. години је 5% мања у односу на предходну годину. Принос од 3,5 t/ha је умањен у односу на принос из предходне године за 5%. Остварени принос је у оквиру просечног приноса на нивоу Београда (табела 23).

Производња сточног крмног биља бележи повећање површина за 11% у 2006., у односу на предходну, док је укупна остварена производња у 2006. години забележила смањење од 12% у односу на производњу из 2005. године. У структури сточног крмног биља у општини Сурчин доминира производња луцерке, на 1.270 ha, односно 45% укупних површина под сточним крмним биљем, следи производња кукуруза за крму на 808 ha, односно 29%. Укупно остварена производња сточног крмног биља у 2006. години је износила 23.569 t са просечним приносом луцерке од 5,6 t/ha, кукуруза за крму од 20 t/ha и детелине од 3,5 t/ha. Остварени приноси су нешто нижи од просечног приноса сточног крмног биља на нивоу Београда.

Производња индустријског биља у општини Сурчин у 2006. години бележи смањење површина од 15% и остварене производње од чак 41% у односу на резултате из предходне 2005. године. Код индустријског биља доминира производња соје, која се одвија на 835 ha, односно 61% површина под индустријским биљем, са годишњом производњом од 2.419 t и приносом од 2,9 t/ha. Производња шећерне репе се одвија на 211 ha, односно 15% површина, са оствареним приносом од 38 t/ha. Сунцокрет и уљана репица се производе на приближно истим површинама од 158 ha. Сунцокрет достиже принос од 0,8 t/ha, а уљана репица 2,1 t/ha. Остварени приноси индустријског биља у општини Сурчин су знатно мањи у односу на просечни остварени принос на нивоу Београда, осим код уљане репице чији је принос по хектару готово изједначен са приносом на нивоу Београда.

Треба напоменути да у време обилних падавина и високог нивоа подземних вода може доћи до поплава на територији општине Сурчин, што може у великој мери угрозити ратарску производњу.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 23. Ратарска производња у општини Сурчин

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	-	-	-	3.713	3.765
		t	-	-	-	13.744	13.091
		kg/ha	-	-	-	3.702	3.477
1.2.	Раж	ha	-	-	-	-	-
		t	-	-	-	-	-
		kg/ha	-	-	-	-	-
1.3.	Јечам	ha	-	-	-	1.290	786
		t	-	-	-	4.697	2.399
		kg/ha	-	-	-	3.641	3.052
1.4.	Овас	ha	-	-	-	102	86
		t	-	-	-	306	227
		kg/ha	-	-	-	3.000	2.640
1.5.	Кукуруз	ha	-	-	-	4.721	4.849
		t	-	-	-	29.947	22.391
		kg/ha	-	-	-	6.343	4.618
Житарице укупно		ha	-	-	-	10.343	10.163
		t	-	-	-	48.694	38.108
		kg/ha	-	-	-	16.686	13.787
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	328	211
		t	-	-	-	16.400	8.056
		kg/ha	-	-	-	50.000	38.180
2.2.	Сунцокрет	ha	-	-	-	548	158
		t	-	-	-	428	129
		kg/ha	-	-	-	781	816
2.3.	Уљана репица	ha	-	-	-	50	158
		t	-	-	-	71	332
		kg/ha	-	-	-	1.420	2.101
2.4.	Соја	ha	-	-	-	579	835
		t	-	-	-	1.679	2.419
		kg/ha	-	-	-	2.900	2.897
Индустријско биље укупно		ha	-	-	-	1.616	1.370
		t	-	-	-	18.578	10.936
		kg/ha	-	-	-	55.101	43.994
3.	Сточно кртно биље						
3.1.	Детелина	ha	-	-	-	266	70

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		t	-	-	-	1.441	244
		kg/ha	-	-	-	5.417	3.486
3.2.	Луцерка	ha	-	-	-	1.151	1.270
		t	-	-	-	12.670	7.055
		kg/ha	-	-	-	11.008	5.555
3.3.	Кукуруз за крму	ha	-	-	-	853	808
		t	-	-	-	11.734	16.270
		kg/ha	-	-	-	13.075	20.136
Сточно кртно биље укупно		ha	-	-	-	2.537	2.812
		t	-	-	-	25.845	23.569
		kg/ha	-	-	-	29.500	29.177
Ратарске културе укупно		ha	-	-	-	14.496	14.345
		t	-	-	-	93.117	72.613
		kg/ha	-	-	-	101.287	86.958

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

Највећи број индивидуалних пољопривредних газдинстава поседују котобање за кукуруз.

Силоси и млинови:

- Приватни силос и млин у Бољевцима. Откупљује пшеницу за сопствене потребе;
- Силос „Јаково“ врши откуп и лагеровање пшенице, кукуруза, јечма, уговарање производње ратарских производа кроз натуралну размену за ђубриво. Капацитет силоса је 3.600 вагона;
- Млин и силос „МС“ у Сурчину. Капацитет овог слоса је 4.000 t. Врши откуп пшенице за потребе млина. Производи брашно које углавном купују приватне пекаре. Предузеће поседује и сушару за кукуруз;
- „Есо organic life“ има два силоса, један у Јакову, а један у Сурчину (откупљује житарице);
- Предузеће „Агросмеса“ из Сурчина производи сточну храну. Ово предузеће поседује више силоса укупног капацитета око 3.000 t. Врше откуп кукуруза. У фази су увођења НАССР стандарда;
- Млин и силос „Басара“ из Сурчина. Откупљује пшеницу за потребе своје пекаре и као нус производ продаје сточно брашно за мешаоне сточне хране;
- „Амбар“, млин и силос у Сурчину. Баве се производњом хлебног и сточног брашна. Имају своју пекару и врше откуп пшенице;
- Производни погон предузећа „Београдска пекарска индустрија“ а.д. од 960 m² ;

Пласман

Пласман ратарских производа функционише у ланцу пољопривредна производња-силоси, силоси-млинска индустрија. Откупом се углавном баве: „Есо organic life“, „Черубије“, „Пиљан комерц“, силоси и млинови, фабрике сточне хране; разни трговци (приватне фирме) из општине Сурчин и других општина; предузеће „ПКБ - 7. Јули“ има сопствену ратарску производњу коју пласира на тржишту. Најчешћи пласман ратарских производа је преко откупа. Од значајнијих предузећа која се баве између

осталог и откупом ратарских производа је јавно предузеће „Аграр“, које поседује откупне станице у Бољевцима, Прогару, Петровчићу и Сурчину. ЈП „Аграр“ окупља запослене три некадашње земљорадничке задруге. Задатак ЈП "Аграр" је да помогне пласман роба и производа индивидуалних пољопривредних произвођача и да обезбеди репроматеријал за сетву по најнижим тржишним ценама.

План

Очекује се реализација пројекта премештања комплетног постројења и силоса предузећа „Клас“ и „Београдске пекарске индустрије“ која се налазе у власништву предузећа „Ist-point“ у Добановце. Овај пројекат би омогућио комплетан откуп пшенице у општини Сурчин. Оснивање Уније пољопривредних произвођача општине Сурчин.

Општина Чукарица - ратарска производња

На територији општине Чукарица доминира ратарска производња. Општина располаже са 7.438 ha обрадивог земљишта. Површине под ораницама и баштама заузимају 6.754 ha, односно 91% уних обрадивих површина. Од ратарских култура највише су заступљене житарице, са 56%, следе површине под сточним крмним биљем, са 7%, док површине под индустријским биљем обухватају 4% од укупних површина под ораницама и баштама.

Од житарица највише је заступљен кукуруз са 1.360 ha, односно 36% пожњевених површина под житарицама, са оствареном производњом од око 5.260 t, где је достигнут просечни принос од 3,9 t/ha. Друга најзаступљенија производња код житарица је производња пшенице, која обухвата 815 ha, односно 21% површина под житарицама. На територији Општине остварује се принос пшенице од 2,9 t/ha. Од осталих житарица присутне су површине под јечмом на 13%, док површине под овасом и ражи обухватају 10% површина под житарицама. Целокупна остварена производња житарица бележи смањење површина и остварених приноса (*табела 24.*).

У производњи сточног крмног биља доминира производња детелине и луцерке. Готово 50% површина под сточним крмним биље отпада на производњу детелине, а других 50% на производњу луцерке. Остварени приноси детелине од 3,3 t/ha и луцерке од 3,5 t/ha су испод просечног оствареног приноса на нивоу Београда.

У производњи индустријског биља у општини Чукарица доминира производња сунцокрета, која се одвија на 170 ha, односно 67% под индустријским биљем. Остварени принос сунцокрета од 1,9 t/ha је већи од просечног приноса на нивоу града Београда.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XI/Табела 24. Ратарска производња у општини Чукарица

Ред бр.	Култура	Јединица	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1.	Житарице						
1.1.	Пшеница	ha	1.228	1.175	1.447	1.250	815
		t	3.645	2.172	5.913	3.957	2.378
		kg/ha	2.968	1.849	4.086	3.166	2.918
1.2.	Раж	ha	149	97	97	342	140
		t	249	101	201	954	302
		kg/ha	1.671	1.041	2.072	2.789	2.157
1.3.	Јечам	ha	453	289	320	675	490
		t	1.148	518	1.120	1.608	1.233
		kg/ha	2.534	1.792	3.500	2.382	2.516
1.4.	Овас	ha	97	104	283	165	263
		t	176	92	562	357	588
		kg/ha	1.814	885	1.986	2.164	2.236
1.5.	Кукуруз	ha	2.982	2.880	2.475	1.490	1.360
		t	15.038	10.820	12.610	8.488	5.260
		kg/ha	5.043	3.757	5.095	6.697	3.868
Житарице укупно		ha	4.909	4.545	4.622	4.687	3.808
		t	20.256	13.703	20.406	15.364	9.761
		kg/ha	14.030	9.324	16.739	17.198	13.695
2.	Индустријско биље						
2.1.	Шећерна репа	ha	-	-	-	12	7
		t	-	-	-	465	150
		kg/ha	-	-	-	38.750	21.429
2.2.	Сунцокрет	ha	55	28	10	165	170
		t	84	56	20	373	316
		kg/ha	1.527	2.000	2.000	2.261	1.859
2.3.	Уљана репица	ha	7	5	1	11	-
		t	7	5	2	22	-
		kg/ha	1.000	1.000	2.000	2.000	-
2.4.	Соја	ha	-	-	1	32	75
		t	-	-	2	94	149
		kg/ha	-	-	2.000	2.938	1.987
Индустријско биље укупно		ha	62	33	12	220	252
		t	91	61	24	954	615
		kg/ha	2.527	3.000	6.000	45.949	25.275
3.	Сточно кртно биље						
3.1.	Детелина	ha	413	405	459	274	176

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

		t	810	932	1.377	747	585
		kg/ha	1.961	2.301	3.000	2.726	3.324
3.2.	Луцерка	ha	275	245	330	178	125
		t	515	560	1.091	395	443
		kg/ha	1.873	2.286	3.306	2.219	3.544
3.3.	Кукуруз за крпу	ha	3	3	7	13	10
		t	6	3	58	52	58
		kg/ha	2.000	1.000	8.286	4.000	5.800
Сточно кртно биље укупно		ha	691	653	796	642	474
		t	1.331	1.495	2.526	1.194	1.086
		kg/ha	5.834	5.587	14.592	8.945	12.668
Ратарске културе укупно		ha	5.662	5.231	5.430	5.549	4.534
		t	21.678	15.259	22.956	17.512	11.462
		kg/ha	22.391	17.911	37.331	72.092	51.638

Извор: Статистички годишњак Београда за 2002., 2003., 2004., 2005. и 2006. годину, Завод за информатику и статистику, Београд.

Складишни и прерађивачки објекти

- Силос у Остружници, не ради;
- Млинова нема (постоји постројење за прераду пшенице у Великој Моштаници, није у функцији);
- Производни погон предузећа „Београдска пекарска индустрија“ а.д. од 2.212 m².

Општина Врачар – ратарска производња

Општина Врачар је градска општина, те нема података о ратарској производњи.

Складишни и прерађивачки објекти:

На територији општине Врачар се налазе средишта следећих предузећа која се баве прерадом житарица:

„Београдска пекарска индустрија“ а.д., послује у саставу „Ist-point“ холдинга. Ово предузеће је највећи произвођач хлеба и пецива у Србији. У овом предузећу је запослено 533 радника. Производни погони су смештени у следећим београдским општинама: Земун, Раковица, Чукарица, Гроцка, Сурчин, Звездара и Палилула. Располаже са 13.665 m² производног простора.

„Клас“ а.д. послује у саставу предузећа „Београдска пекарска индустрија“ и представља једно од највећих предузећа у Србији које се бави производњом хлеба и пецива. Ово предузеће има 330 запослених. Дневни капацитети су неколико пута већи од тренутне потражње. Производни погони се налазе на Врачару, Вождовцу и у Бачкој Паланци. Финалне производе пласира преко сопствене малопродајне мреже (18 објеката) и преко великих трговинских кућа као што су: „Ц – Маркет“, „Меркатор“, „Јабука“, „Метро“ и други. Такође снабдева здравствене установе, вртиће и друге друштвене установе на територији Београда.

Општина Стари Град - ратарска производња

Општина Стари Град је градска општина, те нема података о ратарској производњи.

Складишни и прерађивачки објекти:

На територији општине Стари Град се налазе седишта следећих предузећа која се баве прерадом житарица:

- „Житомлин“ а.д., послује у саставу „Ist-point“ холдинга. Ово предузеће се бави производњом млинских производа. Ово предузеће има 96 запослених. Своје производне погоне има на територији општина Стари Град и Барајево и располаже са 13.537 m² производног простора и 3.848 m² складишних површина.
- „Житозаједница“ д.о.о. послује у саставу „Ist-point“ холдинга. Ово предузеће се бави анализом тржишта.

Општина Савски венац - ратарска производња

Општина Савски венац је градска општина, те нема података о ратарској производњи.

Складишни и прерађивачки објекти:

На територији општине Савски венац се налазе средишта следећих предузећа, која се баве прерадом житарица:

- „БИП“ - Београд, Београдска индустрија пива, слада и безалкохолних пића;
- “Кооператива”, а.д., Београд, поседује хладњачу у Младеновцу, сушару у Сопоту и силос у Остружници.

Расадничка производња

На територији општине Савски венац налази се расадник јавног предузећа „Србијашуме“. Расадник „Топчидер“ обухвата површину од 5 ха и у њему се узгаја шумски расад за потребе овог предузећа.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XII/2.6.2. Поврће

Прилог XII/Табела 1. Базни индекси производње поврћа града Београда (1986 = 100)

РБ	Показатељ	Јед. мере	Година														
			1992.	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Кромпир																
1.1	Пожњевена површина	ha	106.74	112.69	121.77	113.12	125.21	116.52	116.46	119.97	118.95	108.67	109.47	107.33	104.79	100.48	98.25
1.2	Просечан принос	t/ha	64.42	48.08	60.58	71.15	78.85	75.00	68.27	59.62	38.46	85.58	86.54	55.77	108.65	97.12	93.27
1.3	Укупан принос	t	69.04	54.48	73.39	80.32	99.18	87.29	79.33	71.39	45.25	93.35	94.97	59.68	113.93	97.63	91.18
2	Повртно биље																
2.1	Мрква																
2.1.1	Пожњевена површина	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.2	Просечан принос	t/ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.3	Укупан принос	t	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Црни лук																
2.2.1	Пожњевена површина	ha	66.65	67.25	72.19	69.09	69.05	66.65	67.40	64.54	62.21	57.55	54.16	55.22	54.94	54.83	56.39
2.2.2	Просечан принос	t/ha	80.60	52.24	62.69	70.15	62.69	59.70	59.70	53.73	43.28	58.21	65.67	50.75	67.16	62.69	58.21
2.2.3	Укупан принос	t	53.91	35.04	45.04	48.38	42.98	42.07	40.25	34.46	26.74	33.24	51.07	28.08	36.99	34.27	32.40
2.3	Пасуљ - зрно																
2.3.1	Пожњевена површина	ha	103.95	100.40	105.41	102.13	104.61	99.51	99.56	104.04	104.17	97.69	89.80	91.61	91.53	86.29	80.92
2.3.2	Просечан принос	t/ha	100.00	66.67	75.00	91.67	83.33	83.33	83.33	75.00	33.33	91.67	91.67	66.67	100.00	108.33	91.67
3.3.3	Укупан принос	t	101.39	67.17	82.64	89.91	89.56	85.61	80.70	84.84	41.76	96.13	85.58	63.26	95.55	100.35	79.89
2.4	Грашак - зрно																
2.4.1	Пожњевена површина	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4.2	Просечан принос	t/ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4.3	Укупан принос	t	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Купус и кељ																
2.5.1	Пожњевена површина	ha	101.92	97.12	102.52	110.25	117.62	117.72	111.51	109.64	115.55	116.51	111.00	106.66	105.45	100.81	105.20
2.5.2	Просечан принос	t/ha	69.43	57.32	68.15	77.71	77.07	84.08	90.45	73.89	40.13	87.26	96.18	75.80	107.64	80.25	74.52
2.5.3	Укупан принос	t	70.49	55.53	69.47	85.42	90.46	98.52	100.20	80.93	66.30	101.26	106.33	80.28	113.17	80.38	78.44
2.6	Парадајз																

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.6.1	Пожњевена површина	ha	97.41	94.55	92.87	95.50	104.46	104.00	102.71	99.20	99.20	100.50	102.02	101.49	101.72	99.81	99.89
2.6.2	Просечан принос	t/ha	74.19	51.61	65.32	82.26	80.65	66.13	96.77	50.00	50.00	68.55	91.13	52.42	66.13	59.68	63.71
2.6.3	Укупан принос	t	72.20	48.61	60.57	78.17	84.31	68.45	99.90	49.17	50.08	68.70	92.48	53.48	67.80	59.56	63.52
2.7	Паприка																
2.7.1	Пожњевена површ	ha	103.04	108.90	116.44	110.59	117.57	110.70	110.70	108.67	110.81	104.62	92.34	99.21	97.97	89.08	87.16
2.7.2	Просечан принос	t/ha	146.81	93.62	78.72	91.49	89.36	80.85	80.85	78.72	68.09	85.11	97.87	65.96	89.36	78.72	70.21
2.7.3	Укупан принос	t	152.19	102.31	93.13	102.04	105.02	90.46	91.30	86.30	77.00	90.05	91.18	65.19	87.04	69.69	62.38
3	Повр. и кром. укуп.																
3.1	Пожњевена површина	ha	111.49	115.21	120.37	116.66	124.68	118.60	119.13	119.14	119.84	113.54	110.31	110.81	111.38	105.98	102.34
3.2	Укупан принос	t/ha	76.13	56.88	71.33	82.01	91.56	84.55	89.18	69.17	53.07	87.46	95.64	63.22	102.51	84.66	79.20

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XII/Табела 2. Базни индекси производње поврћа града Београда (1996 = 100)

РВ	Показатељ	Јед. мере	Година													
			1992.	1993.	1994.	1995.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Кромпир															
1.1	Пожњевена површина	ha	85.25	90.01	97.26	90.35	93.06	93.02	95.82	95.00	86.79	87.44	85.72	83.70	80.25	78.47
1.2	Просечан принос	t/ha	81.71	60.98	76.83	90.24	95.12	86.59	75.61	48.78	108.54	109.76	70.73	137.80	123.17	118.29
1.3	Укупан принос	t	69.61	54.92	74.00	80.98	88.01	79.98	71.98	45.62	94.12	95.76	60.17	114.88	98.44	91.93
2	Повртно биле															
2.1	Мрква															
2.1.1	Пожњевена површина	ha	96.83	102.87	108.60	105.94	100.31	98.87	98.16	94.88	101.02	93.24	85.26	92.22	87.31	86.39
2.1.2	Просечан принос	t/ha	135.90	97.44	87.18	87.18	107.69	102.56	97.44	74.36	115.38	115.38	105.13	243.59	207.69	161.54
2.1.3	Укупан принос	t	132.09	101.98	94.19	92.93	108.29	101.87	96.17	70.73	118.55	120.48	90.66	226.02	183.08	139.59
2.2	Црни лук															
2.2.1	Пожњевена површина	ha	96.53	97.39	104.55	100.05	96.53	97.60	93.46	90.09	83.34	78.44	79.97	79.56	79.41	81.66
2.2.2	Просечан принос	t/ha	128.57	83.33	100.00	111.90	95.24	95.24	85.71	69.05	92.86	104.76	80.95	107.14	100.00	92.86
2.2.3	Укупан принос	t	125.42	81.52	104.79	112.56	97.87	93.65	80.17	62.20	77.33	118.82	65.32	86.06	79.73	75.37
2.3	Пасуљ - зрно															
2.3.1	Пожњевена површина	ha	99.36	95.97	100.76	97.63	95.12	95.17	99.45	99.58	93.38	85.84	87.57	87.49	82.49	77.35
2.3.2	Просечан принос	t/ha	120.00	80.00	90.00	110.00	100.00	100.00	90.00	40.00	110.00	110.00	80.00	120.00	130.00	110.00
3.3.3	Укупан принос	t	113.21	75.00	92.27	100.39	95.60	90.11	94.73	46.63	107.34	95.55	70.64	106.69	112.05	89.21

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.4	Грашак - зрно															
2.4.1	Пожњевена површина	ha	79.48	101.53	95.25	89.66	85.98	99.43	95.99	103.34	90.67	88.41	102.32	113.91	100.17	74.79
2.4.2	Просечан принос	t/ha	100.00	83.33	100.00	105.56	111.11	138.89	111.11	88.89	133.33	88.89	94.44	166.67	150.00	111.11
2.4.3	Укупан принос	t	80.37	82.77	97.17	93.64	93.46	136.70	105.95	94.24	120.34	76.23	95.76	188.29	150.16	82.99
2.5	Купус и кељ															
2.5.1	Пожњевена површина	ha	86.65	82.58	87.17	93.73	100.09	94.81	93.22	98.24	99.06	94.38	90.69	89.66	85.71	89.44
2.5.2	Просечан принос	t/ha	90.08	74.38	88.43	100.83	109.09	117.36	95.87	52.07	113.22	124.79	98.35	139.67	104.13	96.69
2.5.3	Укупан принос	t	77.92	61.38	76.79	94.43	108.90	110.76	89.46	73.29	111.94	117.54	88.74	125.10	88.85	86.71
2.6	Парадајз															
2.6.1	Пожњевена површина	ha	93.25	90.51	88.91	91.42	99.56	98.32	94.96	94.96	96.20	97.66	97.15	97.37	95.55	95.62
2.6.2	Просечан принос	t/ha	92.00	64.00	81.00	102.00	82.00	120.00	62.00	62.00	85.00	113.00	65.00	82.00	74.00	79.00
2.6.3	Укупан принос	t	85.64	57.66	71.84	92.72	81.19	118.50	58.32	59.41	81.48	109.69	63.44	80.42	70.65	75.34
2.7	Паприка															
2.7.1	Пожњевена површина	ha	87.64	92.62	99.04	94.06	94.16	94.16	92.43	94.25	88.98	78.54	84.39	83.33	75.77	74.14
2.7.2	Просечан принос	t/ha	164.29	104.76	88.10	102.38	90.48	90.48	88.10	76.19	95.24	109.52	73.81	100.00	88.10	78.57
2.7.3	Укупан принос	t	144.91	97.41	88.67	97.16	86.13	86.93	82.17	73.31	85.74	86.82	62.07	82.88	66.35	59.40
3	Повр. и кром. укуп.															
3.1	Пожњевена површина	ha	89.42	92.40	96.54	93.56	95.12	95.54	95.55	96.11	91.06	88.47	88.87	89.33	84.99	82.08
3.2	Укупан принос	t/ha	83.15	62.13	77.90	89.56	92.34	97.40	75.55	57.96	95.52	104.46	69.05	111.95	92.46	86.50

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XII/Табела 3. Ланчани индекси производње поврћа града Београда (1992. – 2006.)

РВ	Показатељ	Јед. мере	Година													
			1993/1992.	1994/1993.	1995/1994.	1996/1995.	1997/1996.	1998/1997.	1999/1998.	2000/1999.	2001/2000.	2002/2001.	2003/2002.	2004/2003.	2005/2004.	2006/2005.
1	Кромпир															
1.1	Пожњевена површина	ha	105.58	108.06	92.89	110.68	93.06	99.95	103.01	99.15	91.36	100.74	98.04	97.63	95.89	97.78
1.2	Просечан принос	t/ha	74.63	126.00	117.46	110.81	95.12	91.03	87.32	64.52	222.50	101.12	64.44	194.83	89.38	96.04
1.3	Укупан принос	t	78.90	134.72	109.44	123.49	88.01	90.89	89.99	63.38	206.31	101.74	62.84	190.91	85.69	93.39
2	Повртно биље															
2.1	Мрква															
2.1.1	Пожњевена површина	ha	106.24	105.57	97.55	94.40	100.31	98.57	99.28	96.66	106.47	92.30	91.44	108.16	94.67	98.94
2.1.2	Просечан принос	t/ha	71.70	89.47	100.00	114.71	107.69	95.24	95.00	76.32	155.17	100.00	91.11	231.71	85.26	77.78
2.1.3	Укупан принос	t	77.20	92.37	98.66	107.61	108.29	94.08	94.40	73.55	167.61	101.63	75.25	249.32	81.00	76.24
2.2	Црни лук															
2.2.1	Пожњевена површина	ha	100.90	107.35	95.70	99.95	96.53	101.11	95.76	96.39	92.51	94.11	101.95	99.49	99.81	102.83
2.2.2	Просечан принос	t/ha	64.81	120.00	111.90	89.36	95.24	100.00	90.00	80.56	134.48	112.82	77.27	132.35	93.33	92.86
2.2.3	Укупан принос	t	65.00	128.54	107.41	88.84	97.87	95.69	85.60	77.59	124.32	153.65	54.98	131.75	92.64	94.54
2.3	Пасуљ - зрно															
2.3.1	Пожњевена површина	ha	96.59	104.99	96.89	102.43	95.12	100.04	104.50	100.13	93.78	91.92	102.03	99.90	94.28	93.78
2.3.2	Просечан принос	t/ha	66.67	112.50	122.22	90.91	100.00	100.00	90.00	44.44	275.00	100.00	72.73	150.00	108.33	84.62
3.3.3	Укупан принос	t	66.25	123.03	108.80	99.61	95.60	94.26	105.13	49.23	230.19	89.02	73.93	151.04	105.02	79.61
2.4	Грашак - зрно															
2.4.1	Пожњевена површина	ha	127.74	93.82	94.12	111.54	85.98	115.65	96.53	107.66	87.75	97.51	115.73	111.33	87.94	74.66
2.4.2	Просечан принос	t/ha	83.33	120.00	105.56	94.74	111.11	125.00	80.00	80.00	150.00	66.67	106.25	176.47	90.00	74.07
2.4.3	Укупан принос	t	102.98	117.39	96.38	106.79	93.46	146.27	77.51	88.94	127.70	63.34	125.62	196.62	79.75	55.27
2.5	Купус и келј															
2.5.1	Пожњевена површина	ha	95.29	105.56	107.53	106.68	100.09	94.73	98.33	105.39	100.83	95.28	96.09	98.86	95.60	104.36
2.5.2	Просечан принос	t/ha	82.57	118.89	114.02	99.18	109.09	107.58	81.69	54.31	217.46	110.22	78.81	142.02	74.56	92.86
2.5.3	Укупан принос	t	78.78	125.10	122.97	105.90	108.90	101.70	80.77	81.93	152.72	105.01	75.50	140.97	71.02	97.59

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.6	Парадајз															
2.6.1	Пожњевена површина	ha	97.06	98.23	102.83	109.38	99.56	98.75	96.59	100.00	101.31	101.52	99.48	100.23	98.13	100.08
2.6.2	Просечан принос	t/ha	69.57	126.56	125.93	98.04	82.00	146.34	51.67	100.00	137.10	132.94	57.52	126.15	90.24	106.76
2.6.3	Укупан принос	t	67.32	124.60	129.07	107.85	81.19	145.96	49.21	101.87	137.16	134.62	57.83	126.77	87.85	106.65
2.7	Паприка															
2.7.1	Пожњевена површина	ha	105.68	106.93	94.97	106.31	94.16	100.00	98.17	101.97	94.41	88.27	107.44	98.75	90.92	97.85
2.7.2	Просечан принос	t/ha	63.77	84.09	116.22	97.67	90.48	100.00	97.37	86.49	125.00	115.00	67.39	135.48	88.10	89.19
2.7.3	Укупан принос	t	67.22	91.02	109.58	102.92	86.13	100.93	94.52	89.22	116.95	101.25	71.50	133.52	80.06	89.51
3.	Повр. и кром. укуп.															
3.1	Пожњевена површина	ha	103.33	104.48	96.91	106.88	95.12	100.45	100.01	100.59	94.75	97.15	100.45	100.51	95.15	96.57
3.2	Укупан принос	t/ha	74.71	125.40	114.97	111.65	92.34	105.48	77.57	76.72	164.80	109.36	66.10	162.14	82.59	93.55

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XII/Табела 4. Производња поврћа града Београда - петогодишњи периоди

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година		
			1998-2000.	2001-2003.	2004-2006.
1	<i>Кромпир</i>				
1.1	Пожњевена површина	ha	6.484	6.495	5.821
1.2	Просечан принос	t/ha	7	7	9
1.3	Укупан принос	t	43.872	43.895	53.313
2	Повртно биље				
2.1	<i>Мрква</i>				
2.1.1	Пожњевена површина	ha	1.005	964	868
2.1.2	Просечан принос	t/ha	4	4	7
2.1.3	Укупан принос	t	3.950	3.756	5.758
2.2	<i>Црни лук</i>				
2.2.1	Пожњевена површина	ha	1.951	1.804	1.562
2.2.2	Просечан принос	t/ha	4	4	4
2.2.3	Укупан принос	t	8.575	6.726	6.956
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>				
2.3.1	Пожњевена површина	ha	2.328	2.276	1.984
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1	1	1
2.3.3	Укупан принос	t	2.227	2.012	2.196
2.4	<i>Грашак - зрно</i>				
2.4.1	Пожњевена површина	ha	1.648	1.682	1.697
2.4.2	Просечан принос	t/ha	2	2	2
2.4.3	Укупан принос	t	2.914	3.535	3.810
2.5	<i>Купус и кел</i>				
2.5.1	Пожњевена површина	ha	2.098	2.262	2.096
2.5.2	Просечан принос	t/ha	11	12	14
2.5.3	Укупан принос	t	23.196	27.933	28.645
2.6	<i>Парадајз</i>				
2.6.1	Пожњевена површина	ha	2.543	2.652	2.649
2.6.2	Просечан принос	t/ha	9	8	8
2.6.3	Укупан принос	t	22.410	21.918	21.953
2.7	<i>Паприка</i>				
2.7.1	Пожњевена површина	ha	988	969	827
2.7.2	Просечан принос	t/ha	5	4	4
2.7.3	Укупан принос	t	4.615	3.620	3.124
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>				
3.1	Пожњевена површина	ha	19.046	19.105	17.505
3.2	Укупан принос	t/ha	111.761	113.395	125.755

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1998.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XII/Табела 5. Базни индекси производње поврћа града Београда (1992-1996 = 100)

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година	
			1997-2001./1992-1996.	2002-2006./1992-1996.
1	<i>Кромпир</i>			
1.1	Пожњевена површина	ha	100.18	89.78
1.2	Просечан принос	t/ha	101.19	136.61
1.3	Укупан принос	t	100.05	121.52
2	Повртно биље			
2.1	<i>Мрква</i>			
2.1.1	Пожњевена површина	ha	95.92	86.43
2.1.2	Просечан принос	t/ha	97.98	164.14
2.1.3	Укупан принос	t	95.09	145.79
2.2	<i>Црни лук</i>			
2.2.1	Пожњевена површина	ha	92.48	80.04
2.2.2	Просечан принос	t/ha	83.64	92.73
2.2.3	Укупан принос	t	78.43	81.12
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>			
2.3.1	Пожњевена површина	ha	97.77	85.22
2.3.2	Просечан принос	t/ha	88.00	110.00
2.3.3	Укупан принос	t	90.34	98.60
2.4	<i>Грашак - зрно</i>			
2.4.1	Пожњевена површина	ha	102.04	102.94
2.4.2	Просечан принос	t/ha	119.32	125.00
2.4.3	Укупан принос	t	121.31	130.72
2.5	<i>Купус и кељ</i>			
2.5.1	Пожњевена површина	ha	107.84	99.94
2.5.2	Просечан принос	t/ha	107.47	124.23
2.5.3	Укупан принос	t	120.42	123.49
2.6	<i>Парадајз</i>			
2.6.1	Пожњевена површина	ha	104.29	104.15
2.6.2	Просечан принос	t/ha	93.62	94.08
2.6.3	Укупан принос	t	97.80	97.96
2.7	<i>Паприка</i>			
2.7.1	Пожњевена површина	ha	98.02	83.69
2.7.2	Просечан принос	t/ha	78.72	80.43
2.7.3	Укупан принос	t	78.44	67.69
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>			
3.1	Пожњевена површина	ha	100.31	91.91
3.2	Укупан принос	t/ha	101.46	112.52

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XII/Табела 6. Ланчани индекси производње поврћа града Београда (1992-1996 = 100)

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година	
			1997-2001./1992-1996.	2002-2006./1997-2001.
1	<i>Кромпир</i>			
1.1	Пожњевена површина	ha	100.18	89.62
1.2	Просечан принос	t/ha	101.19	135.00
1.3	Укупан принос	t	100.05	121.46
2	Повртно биље			
2.1	<i>Мрква</i>			
2.1.1	Пожњевена површина	ha	95.92	90.10
2.1.2	Просечан принос	t/ha	97.98	167.53
2.1.3	Укупан принос	t	95.09	153.31
2.2	<i>Црни лук</i>			
2.2.1	Пожњевена површина	ha	92.48	86.56
2.2.2	Просечан принос	t/ha	83.64	110.87
2.2.3	Укупан принос	t	78.43	103.42
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>			
2.3.1	Пожњевена површина	ha	97.77	87.16
2.3.2	Просечан принос	t/ha	88.00	125.00
2.3.3	Укупан принос	t	90.34	109.14
2.4	<i>Грашак - зрно</i>			
2.4.1	Пожњевена површина	ha	102.04	100.88
2.4.2	Просечан принос	t/ha	119.32	104.76
2.4.3	Укупан принос	t	121.31	107.76
2.5	<i>Купус и кељ</i>			
2.5.1	Пожњевена површина	ha	107.84	92.68
2.5.2	Просечан принос	t/ha	107.47	115.59
2.5.3	Укупан принос	t	120.42	102.55
2.6	<i>Парадајз</i>			
2.6.1	Пожњевена површина	ha	104.29	99.86
2.6.2	Просечан принос	t/ha	93.62	100.49
2.6.3	Укупан принос	t	97.80	100.16
2.7	<i>Паприка</i>			
2.7.1	Пожњевена површина	ha	98.02	85.38
2.7.2	Просечан принос	t/ha	78.72	102.16
2.7.3	Укупан принос	t	78.44	86.30
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>			
3.1	Пожњевена површина	ha	100.31	91.62
3.2	Укупан принос	t/ha	101.46	110.90

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XIII/ 2.6.2. Производња поврћа - анализа по општинама

Општина Барајево - производња поврћа

Пољопривредна производња у општини Барајево је доминантно усмерена на ратарство и сточарство. Међутим, приметан је развој производње поврћа. Близина урбаних делова града Београда, који представљају значајно тржиште за ову врсту производа, јесте један од основних мотива за промену производне оријентације код пољопривредних произвођача. Производња поврћа посебно је развијена у Божидаревцу, Мељаку, Рожанци, Шиљаковцу, Вранићу и Баћевцу. Процена је да је на територији општине Барајево у производњу поврћа укључено око 5 ha под пластеницима.

Од укупних површина под поврћем на 45,5% је заснована производња кромпира, док је друго најзаступљеније поврће пасуљ, који партиципира са 20% у укупним површинама. Преостало поврће (мрква, црни лук, грашак, купус и кел, парадајз и паприка) заступљено је на нешто мање од 35% укупних површина на којима се одвија повртарска производња.

У посматраном периоду, 2002-2006. година, површине под поврћем и кромпиром нису варирале. Највећи пораст површина, у односу на почетну годину посматраног периода (2002.), забележен је 2005. године, када је износио 9,9%, да би следеће године (2006.) уследило смањење величине површина за 2,6%. У односу на базну годину најизраженији пад укупног приноса, од 39,6%, забележен је 2003. године, што је проузроковано смањеним приносом по јединици површине, код већине анализираних врста поврћа.

Прилог XIII/Табела 1. Производња поврћа у општини Барајево

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	803	808	808	808	744
1.2	Просечан принос	t/ha	6,5	4,9	8,1	6,9	7,8
1.3	Укупан принос	t	5.244	3.965	6.568	5.566	5.778
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	36	36	45	67	64
2.1.2	Просечан принос	t/ha	4,2	3,6	4,2	4,3	4,5
2.1.3	Укупан принос	t	153	131	187	289	288
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	106	111	135	153	169
2.2.2	Просечан принос	t/ha	3,7	2,7	3,3	3,5	3,1
2.2.3	Укупан принос	t	395	310	447	534	532
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	356	369	349	342	327
2.3.2	Просечан принос	t/ha	0,8	0,3	1	1,4	0,8
2.3.3	Укупан принос	t	300	127	347	488	266
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	104	104	119	144	127
2.4.2	Просечан принос	t/ha	1	1,1	1,4	1,2	1
2.4.3	Укупан принос	t	107	119	171	139	128
2.5	<i>Купус и кел</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	125	106	124	127	136
2.5.2	Просечан принос	t/ha	13,9	10,3	13,3	6,6	10,4
2.5.3	Укупан принос	t	1.742	1.096	1.646	842	1.421

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	92	108	131	149	171
2.6.2	Просечан принос	t/ha	2,3	2,3	3,7	1,9	2,8
2.6.3	Укупан принос	t	214	252	490	290	474
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	41	36	58	39	44
2.7.2	Просечан принос	t/ha	1,1	1,1	2,5	3,7	1,1
2.7.3	Укупан принос	t	47	38	144	108	50
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	1.663	1.678	1.769	1.829	1.782
3.2	Укупан принос	t	8.202	4.952	10.000	8.256	8.937

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

У општини Барајево нема прерађивачких капацитета који као сировину користе поврће и кромпир, међутим мањи део производње се у виду прерађевина (зимница спрењена у кућним условима) продаје на зеленим пијацама. Производња свежег поврћа се највећим делом пласира на зелене пијаце, у продавнице и ресторани у Барајеву и Београду, и кванташку пијацу у Београду.

Општина Вождовац - производња поврћа

У укупним површинама града Београда, на којима се производи поврће, општина Вождовац учествује са свега 4%. Према величини површина најзаступљенија је производња кромпира, која у укупним површинама под поврћем партиципира са 46,7%. Следе површине под парадајзом које учествују са 14,3%, а затим и површине под купусом и кељом и пасуљом, које заузимају 12,3%, односно 11,4%, укупних површина на којима се одвија повртарска производња у општини Вождовац.

Прилог XIII/Табела 2. Производња поврћа у општини Вождовац

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	341	318	355	375	350
1.2	Просечан принос	t/ha	16	4,2	11,8	12,8	12,3
1.3	Укупан принос	t	5.468	1.346	4.183	4.758	4.315
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	22	11	11	9	11
2.1.2	Просечан принос	t/ha	8,6	4,7	5,8	5,4	4,4
2.1.3	Укупан принос	t	190	52	64	49	49
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	39	21	15	15	15
2.2.2	Просечан принос	t/ha	7	2,9	3,3	4,9	4
2.2.3	Укупан принос	t	272	62	50	73	61
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	104	75	88	83	75
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1,2	1	1	1,3	1,5
2.3.3	Укупан принос	t	129	74	90	106	110
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	73	44	45	47	45
2.4.2	Просечан принос	t/ha	1,1	1,1	1,4	1,6	2

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.4.3	Укупан принос	t	81	49	62	77	91
2.5	<i>Купус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	102	95	86	89	86
2.5.2	Просечан принос	t/ha	15,6	10,2	10,9	8,5	9,9
2.5.3	Укупан принос	t	1.593	974	941	755	856
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	105	105	103	107	113
2.6.2	Просечан принос	t/ha	10	5,2	5,6	6,5	7,8
2.6.3	Укупан принос	t	1.052	543	578	692	881
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	37	26	28	29	26
2.7.2	Просечан принос	t/ha	8,4	2,5	4,2	3,7	4,9
2.7.3	Укупан принос	t	310	65	117	108	128
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	823	695	731	754	721
3.2	Укупан принос	t	9.095	3.165	6.085	6.618	6.491

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

У посматраном периоду (2002-2006.) најуспешнија за производњу поврћа у општини Вождовац била је 2002. година, када је остварен и највећи укупан принос. Најизраженији пад, од 65,2%, забележен је већ следеће, 2003. године. Значајан раст забележен је 2004. године, као и 2005. и 2006. године, међутим, укупан принос се задржао на свега око 70% приноса, који је остварен почетне године посматраног периода. Површине под поврћем су у последње три године посматраног периода стабилне. Поврће произведено на територији општине Вождовац пласира се углавном на зеленим пијацама.

Општина Земун - производња поврћа

На територији општине Земун доминира ратарско сточарска производња. Производња поврћа није развијена и углавном се одвија на мањим површинама. Од укупне површине пољопривредног земљишта општине Земун свега на 11,1% се производи поврће. производња има натурални карактер, односно произведено се у највећој мери утроши на газдинству, док се мали део износи на тржиште.

Прилог XIII/Табела 3. Производња поврћа у општини Земун

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	506	513	543	102	102
1.2	Просечан принос	t/ha	7,9	6,9	13,1	24,1	19,9
1.3	Укупан принос	t	4.003	3.544	7.141	2.460	2.030
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	153	118	165	22	15
2.1.2	Просечан принос	t/ha	5,3	5,7	4,8	22,9	10,6
2.1.3	Укупан принос	t	811	674	794	505	160
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	163	155	155	25	25
2.2.2	Просечан принос	t/ha	4,6	4,9	6,3	14,4	10,2
2.2.3	Укупан принос	t	758	764	977	360	255

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	196	174	224	23	23
2.3.2	Просечан принос	t/ha	0,8	1	1,2	1,5	1
3.3.3	Укупан принос	t	154	172	267	35	23
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	123	142	132	10	0
2.4.2	Просечан принос	t/ha	1,6	1,9	2,5	1,5	0
2.4.3	Укупан принос	t	193	263	327	15	0
2.5	<i>Купус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	200	191	218	78	78
2.5.2	Просечан принос	t/ha	13,8	11,8	16,2	26,1	18,5
2.5.3	Укупан принос	t	2.757	2.250	3.539	2.040	1.440
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	148	144	145	32	32
2.6.2	Просечан принос	t/ha	4,1	4,4	7	18,1	23,7
2.6.3	Укупан принос	t	601	634	1.016	580	760
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	123	122	112	5	7
2.7.2	Просечан принос	t/ha	2	1,6	3,1	15	5
2.7.3	Укупан принос	t	243	201	346	75	35
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	1.612	1.559	1.694	297	282
3.2	Укупан принос	t	9.520	8.502	14.407	6.070	4.703

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

У укупним површинама под поврћем у општини Земун највеће учешће има производња кромпира, која се одвија на 32,4% површина. Затим следи производња пасуља и црног лука, која се одвија 11,8%, односно на 9,6% укупних површина под поврћем.

Производња поврћа у општини Земун бележи изражен тренд опадања. У односу на почетну годину посматраног периода (2002.) најизраженији пад површина под поврћем за 82,5% забележен је 2006. године. Приноси по јединици површине који су поменуте године (2006.) били изнад просечних вредности за поједине линије производње, нису могли да компензују смањење површина под поврћем, што је утицало и на значајно смањење укупног приноса.

Општина Лазаревац - производња поврћа

Доминантне гране пољопривреде у општини Лазаревац су сточарство и воћарство. Производња поврћа представља је заступљена на 9,5% укупних површина пољопривредног земљишта општине Лазаревац. Најзаступљенију врсту представља кромпир, чија се производња одвија на 45% површина под поврћем. Следе парадајз, чија се производња одвија на 11,5% површина и пасуљ, који се производи на 11,4% укупних површина под поврћем. Остале повртарске врсте су заступљене на површинама које имају учешће мање од 10%.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XIII/Табела 4. Производња поврћа у општини Лазаревац

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	1.080	1.097	997	896	895
1.2	Просечан принос	t/ha	8,7	8	10,2	10,5	10,2
1.3	Укупан принос	t	9.472	8.810	10.150	9.435	9.101
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	85	99	91	107	106
2.1.2	Просечан принос	t/ha	6,4	5,9	8	6,2	8
2.1.3	Укупан принос	t	541	580	732	661	856
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	146	164	152	174	175
2.2.2	Просечан принос	t/ha	3,9	3,2	4,9	3,3	3,9
2.2.3	Укупан принос	t	563	522	739	577	680
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	188	236	274	304	262
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1,1	1	1,3	1,2	1,5
2.3.3	Укупан принос	t	200	232	354	353	396
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	143	138	166	169	175
2.4.2	Просечан принос	t/ha	1	0,9	1,5	1	1,4
2.4.3	Укупан принос	t	140	127	249	173	254
2.5	<i>Купус и кел</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	191	192	172	195	217
2.5.2	Просечан принос	t/ha	20	20,5	23,2	22,8	24,4
2.5.3	Укупан принос	t	3.824	3.943	3.988	4.452	5.289
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	242	260	265	249	253
2.6.2	Просечан принос	t/ha	5,9	6,3	7,9	5,5	7,3
2.6.3	Укупан принос	t	1.422	1.644	2.096	1.620	1.852
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	93	96	104	95	97
2.7.2	Просечан принос	t/ha	4,5	4	5,3	4,7	4
2.7.3	Укупан принос	t	417	383	555	446	387
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	2.168	2.282	2.221	2.189	2.180
3.2	Укупан принос	t	16.579	16.241	18.863	17.717	18.815

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Величина површине на којој се одвија производња поврћа је стабилна, односно незнатно варира. У посматраном периоду (2002-2006.) забележене су варијације од свега неколико процената. Укупан принос бележи осцилације које су резултат повећања, односно смањења приноса по јединици површине појединих линија производње.

Општина Нови Београд - производња поврћа

На територији општине Нови Београд, која представља доминантно урбану средину, пољопривредна производња, па самим тим и повртарска производња, слабо је заступљена. На наведеноу тврдњу указује податак да од укупних површина

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

пољопривредног земљишта града Београда, само 0,7% се налази у општини Нови Београд. Од укупних површина под поврћем на територији града Београда, свега 0,4% налази се на подручју општине Нови Београд.

Прилог XIII/Табела 5. Производња поврћа у општини Нови Београд

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	17	15	20	15	45
1.2	Просечан принос	t/ha	5	5	6	7	5
1.3	Укупан принос	t	85	75	120	105	225
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	14	10	10	10	20
2.1.2	Просечан принос	t/ha	2,5	3	3	4	1
2.1.3	Укупан принос	t	35	30	30	40	20
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	5	5	5	5	10
2.2.2	Просечан принос	t/ha	4	5	5	2	1
2.2.3	Укупан принос	t	20	25	25	10	10
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	10	10	10	10	20
2.3.2	Просечан принос	t/ha	0,6	1	1	1,5	0,5
2.3.3	Укупан принос	t	6	10	10	15	10
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	5	5	5	5	5
2.4.2	Просечан принос	t/ha	4	3	3	2	1,2
2.4.3	Укупан принос	t	20	15	15	10	6
2.5	<i>Кунус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	5	5	5	5	10
2.5.2	Просечан принос	t/ha	10	9	10	6	6
2.5.3	Укупан принос	t	50	45	50	30	60
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	5	5	5	5	10
2.6.2	Просечан принос	t/ha	4	5	5	4,2	2
2.6.3	Укупан принос	t	20	25	25	21	20
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	0	0	0	0	0
2.7.2	Просечан принос	t/ha	0	0	0	0	0
2.7.3	Укупан принос	t	0	0	0	0	0
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	61	55	60	55	120
3.2	Укупан принос	t	236	225	275	231	351

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Величине површина под поврћем не варирају, са изузетком површина на којима се обавља производња кромпира. У односу на почетну годину (2002.) посматраног периода површине под кромпиром, у 2006. години, повећане су за 64,7%. Уколико се површине које су ангажоване за производњу кромпира 2006. године поставе у компарацију са површинама под истом културом из 2005. године, добија се повећање од 200%, односно двоструко. Повећање површина под кромпиром 2006. године проузроковало је и пораст укупног приноса поврћа и кромпира за 51,9% у односу на претходну годину.

Општина Обреновац - производња поврћа

На територији општине Обреновац доминира ратарско сточарска производња, док је повртарска производња мањег обима. Међутим, производња поврћа у општини Обреновац је најпродуктивнија, уколико се стави у компарацију са резултатима других општина града Београда. Од укупних површина под поврћем, на територији града Београда, 14,3% је у општини Обреновац. Значајнији податак је да укупни принос поврћа и кромпира који се произведе на територији општине Обреновац, чини 23% процента укупне продукције поврћа и кромпира града Београда. Од укупних површина под поврћем, на 30,3% производи се кромпир, на 21,9% производи се парадајз, док су остале повртарске врсте појединачно налазе на мање од 10% површина.

Прилог XIII/Табела 5. Производња поврћа у општини Обреновац

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	868	834	791	782	742
1.2	Просечан принос	t/ha	13,8	7,8	18,9	10,2	11,3
1.3	Укупан принос	t	11.986	6.519	14.978	8.017	8.394
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	37	39	40	32	33
2.1.2	Просечан принос	t/ha	4,6	4,4	4,3	5,5	5,7
2.1.3	Укупан принос	t	170	173	254	175	187
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	164	189	218	212	224
2.2.2	Просечан принос	t/ha	6,9	5,1	8,1	7,8	7,1
2.2.3	Укупан принос	t	1.138	957	1.775	1.654	1.587
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	244	241	230	231	197
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1,4	1	1,7	2	1,8
2.3.3	Укупан принос	t	347	247	382	462	347
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	162	166	129	122	105
2.4.2	Просечан принос	t/ha	1,4	1,1	1,9	2,2	1,6
2.4.3	Укупан принос	t	223	181	249	270	171
2.5	<i>Купус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	488	483	471	448	460
2.5.2	Просечан принос	t/ha	16,2	15,1	26,1	15,5	11,3
2.5.3	Укупан принос	t	7.930	7.301	12.313	6.936	5.194
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	519	562	583	661	583
2.6.2	Просечан принос	t/ha	10,4	6,9	9,3	10,6	9,9
2.6.3	Укупан принос	t	5.386	3.865	5.419	7.000	5.805
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	188	232	208	186	156
2.7.2	Просечан принос	t/ha	8,2	5	7	6,8	6,4
2.7.3	Укупан принос	t	1.551	1.170	1.462	1.272	997
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	2.670	2.746	2.670	2.674	2.500
3.2	Укупан принос	t	28.731	20.413	36.832	25.786	22.682

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

У посматраном периоду величине укупних површина биле су стабилне, односно дошло је до одступања од базне вредности, односно величине површина у 2002. години, за свега неколико процената. Принос је значајније варирао. Најизраженији пораст укупног приноса поврћа и кромпира забележен је 2004. године, када је за 80,4% био већи од истог у 2003. години. Разлог томе је суша која карактеристична за 2003. годину и која је утицала на смањење приноса по јединици површине, код свих линија повртарске производње, што је проузроковало и смањење укупног приноса поврћа и кромпира у општини Обреновац.

Општина Младеновац - производња поврћа

Од укупних површина на којима се одвија производња поврћа града Београда, 8,9% се налази на територији општине Младеновац. Пољопривредна производња у општини Младеновац је доминантно сточарско - воћарска, тако да поменуто учешће у производњи поврћа има већи значај. Најзаступљенију врсту представља кромпир, чија се производња одвија на 34,3% површина под поврћем у општини. Производње црног лука, купуса и кеља и парадајза заузимају по 12% површина. Производња пасуља и грашка одвија се на 11,4%, односно 8,5% површина, док преостале врсте поврћа заузимају појединачно мање од 5% од укупне површине под поврћем.

Прилог XIII/Табела 6. Производња поврћа у општини Младеновац

Р.Б	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	503	565	528	615	627
1.2	Просечан принос	t/ha	7,5	4,4	8,8	5,8	5
1.3	Укупан принос	t	3.760	2.499	4.638	3.564	3.139
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	48	52	94	68	88
2.1.2	Просечан принос	t/ha	2,6	1,9	2,4	1,9	1,6
2.1.3	Укупан принос	t	124	97	230	127	145
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	207	194	190	218	213
2.2.2	Просечан принос	t/ha	2,8	2	2,3	2,4	2,6
2.2.3	Укупан принос	t	575	388	429	523	564
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	180	194	191	194	185
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1,1	0,9	1,1	0,9	0,9
2.3.3	Укупан принос	t	196	171	205	184	167
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	123	128	145	154	157
2.4.2	Просечан принос	t/ha	1,2	0,8	0,9	0,9	1
2.4.3	Укупан принос	t	147	15	135	146	163
2.5	<i>Купус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	205	208	204	194	202
2.5.2	Просечан принос	t/ha	10,2	10,4	9,7	9,9	9,4
2.5.3	Укупан принос	t	2.092	2.155	1.982	1.932	1.899
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	189	202	225	200	200
2.6.2	Просечан принос	t/ha	3,3	3,1	3,4	3	3,1
2.6.3	Укупан принос	t	626	627	762	609	624

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	72	74	86	72	83
2.7.2	Просечан принос	t/ha	1,1	1,1	1,5	1,6	1,7
2.7.3	Укупан принос	t	81	81	128	113	145
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	1.527	1.617	1.663	1.715	1.755
3.2	Укупан принос	t	7.601	6.033	8.509	7.198	6.846

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Површине под поврћем бележе константан раст. У односу на базну годину (2002.), у посматраном периоду величина површина на којима се одвија производња поврћа повећала се за 14,9%. Уколико се посматрају ланчани индекси може се уочити да сваку наредну годину карактерише раст од 2-5%. У истој години (2006.) када су постигнуте највеће површине у посматраном периоду, укупан принос бележи пад од 10%. Разлог смањења укупног приноса је пад приноса по јединици површине код већине линија повртарске производње.

Општина Гроцка - производња поврћа

Пољопривредна производња у општини Гроцка доминантно је усмерена на воћарство, међутим, и производња поврћа је значајно заступљена. Од укупних површина, на територији Београда, на којима се производи поврће и кромпир, 13,8% се налази у општини Гроцка. Најзаступљенија је производња кромпира који се производи на 27,5% површина, а затим и производња парадајза и грашка, који се производе на 20,2%, односно 13,7% површина, под поврћем у општини Гроцка.

Прилог XIII/Табела 7. Производња поврћа у општини Гроцка

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	759	745	657	680	675
1.2	Просечан принос	t/ha	7,2	4,3	6	12,1	11,2
1.3	Укупан принос	t	5.483	3.235	3.923	8.292	7.563
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	89	84	58	55	68
2.1.2	Просечан принос	t/ha	4,5	3,1	5,7	6,6	5,7
2.1.3	Укупан принос	t	399	261	329	365	388
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	312	305	268	267	278
2.2.2	Просечан принос	t/ha	4,9	3,3	4,3	5,1	4,4
2.2.3	Укупан принос	t	1.525	1.007	1.154	1.364	1.231
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	329	314	284	256	242
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1,8	1	1,6	1,5	1,5
2.3.3	Укупан принос	t	610	318	464	395	369
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	372	420	362	315	283
2.4.2	Просечан принос	t/ha	2,2	1,3	2,2	2,1	2,6
2.4.3	Укупан принос	t	802	547	806	676	750
2.5	<i>Купус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	255	278	216	227	241

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.5.2	Просечан принос	t/ha	28,8	9,7	15,6	12,3	11,4
2.5.3	Укупан принос	t	7.340	2.690	3.380	2.784	2.758
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	722	663	572	509	113
2.6.2	Просечан принос	t/ha	22,9	9,2	10,8	10,2	7,8
2.6.3	Укупан принос	t	16.506	6.103	6.204	5.302	881
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	104	118	104	143	26
2.7.2	Просечан принос	t/ha	4,9	1,8	2,6	2,1	4,9
2.7.3	Укупан принос	t	514	212	273	299	128
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	2.942	2.927	2.521	2.452	1.926
3.2	Укупан принос	t	33.179	14.373	16.533	19.477	14.068

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Укупан принос поврћа и кромпира у општини није на задовољавајућем нивоу. Почетна година посматраног периода била је изузетно успешна за повртарску производњу Гроцке, када је постигнут и највећи принос. У односу на базну годину (2002.) све године су имале смањење приноса које варирало од 41,3% у 2005. години до 57,6% у 2006. години. Разлог ниских приноса у задње четири године посматраног периода представља смањење приноса по јединици површине код појединих врста поврћа. Као разлог може се поменути и смањење површина под поврћем које је било најизраженије 2006. године када је износило 34,5%. Резултати који су остварени 2002. године указују да општина Гроцка има добре предуслове за развој производње поврћа, са акцентом на производњи у заштићеном простору.

Складишни и прерађивачки објекти:

- „ПКБ Гроцка“, фабрика за прераду воћа и поврћа - у саставу предузећа „ПКБ Воћарске плантаже Болеч“ - програм је обухватао прераду воћа и поврћа (производњу мармеладе, компота, конзервисаног поврћа) - није у функцији,
- Већи број мањих приватних хладњача у Бегаљицама, које су намењене за складиштење воћа, али могу се користити и за чување поврћа.

Општина Звездара - производња поврћа

Пољопривредна производња, на територији општине Звездара, је слабо заступљена. На наведену тврдњу указује податак да од укупних површина пољопривредног земљишта града Београда, само 0,8% се налази у општини Звездара. У површинама које су ангажоване за производњу поврћа на нивоу Београда, свега 2,1% се налази у општини Звездара. У структури површина највише је заступљена производња кромпира, са 23,8%, затим производња парадајза, са 13,5%, док производња црног лука и пасуља учествује са 11,8%, односно 11,2%, у површинама под поврћем.

Прилог XIII/Табела 8. Производња поврћа у општини Звездара

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	<i>Кромпир</i>						
1.1	Пожњевена површина	ha	120	130	150	27	30
1.2	Просечан принос	t/ha	5	5	5	5	5,9
1.3	Укупан принос	t	600	650	750	135	177
2	Повртно биље						
2.1	<i>Мрква</i>						
2.1.1	Пожњевена површина	ha	40	65	60	22	27
2.1.2	Просечан принос	t/ha	7,2	7	5,7	5,6	4,6
2.1.3	Укупан принос	t	290	455	340	124	123
2.2	<i>Црни лук</i>						
2.2.1	Пожњевена површина	ha	45	70	60	22	29
2.2.2	Просечан принос	t/ha	7,6	7	5	4,9	1,9
2.2.3	Укупан принос	t	340	490	300	109	56
2.3	<i>Пасуљ - зрно</i>						
2.3.1	Пожњевена површина	ha	35	60	85	15	20
2.3.2	Просечан принос	t/ha	1	1	1	1	1,5
2.3.3	Укупан принос	t	35	60	85	15	30
2.4	<i>Грашак - зрно</i>						
2.4.1	Пожњевена површина	ha	35	40	65	15	17
2.4.2	Просечан принос	t/ha	4,4	3,8	2,5	2,9	3,4
2.4.3	Укупан принос	t	155	154	163	44	58
2.5	<i>Купус и кељ</i>						
2.5.1	Пожњевена површина	ha	65	65	65	16	24
2.5.2	Просечан принос	t/ha	11,4	11	10,2	10,2	7,6
2.5.3	Укупан принос	t	740	715	665	163	182
2.6	<i>Парадајз</i>						
2.6.1	Пожњевена површина	ha	70	70	70	22	26
2.6.2	Просечан принос	t/ha	8	8	8	8	8,2
2.6.3	Укупан принос	t	560	560	560	176	214
2.7	<i>Паприка</i>						
2.7.1	Пожњевена површина	ha	30	35	45	11	18
2.7.2	Просечан принос	t/ha	3	3	3	3	4,6
2.7.3	Укупан принос	t	90	105	135	33	83
3	<i>Повр. и кром. укупно</i>						
3.1	Пожњевена површина	ha	440	535	600	150	191
3.2	Укупан принос	t	2.810	3.189	2.998	799	923

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Производња поврћа на територији општине Звездара има тренд опадања. Највеће смањење забележено је 2005. године, када су површине смањене за 75% у односу на 2004. годину. Значајно је поменути да све врсте поврћа које су анализиране бележе изражен тренд смањења површина, које нису праћене интензивирањем производње, што је проузроковало и смањење укупног приноса.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XIV/2.6.4. Производња воћа

Прилог XIV/Табела 1. Базни индекси производње воћа и грозђа града Београда (1986 = 100)

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година														
			1992.	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће																
1.1	<i>Јабуре</i>																
1.1.1	Број стабала	ком.	103.03	102.79	101.31	96.48	117.21	120.38	125.71	104.62	105.87	103.13	119.27	115.57	119.14	117.11	118.57
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	65.22	65.22	39.86	57.97	76.09	57.97	47.10	47.10	65.22	39.86	28.99	57.97	36.23	36.23	39.86
1.1.3	Укупан принос	t	67.95	66.76	39.65	57.40	88.00	67.75	57.11	47.34	69.44	40.15	33.48	66.30	41.98	40.50	45.76
1.2	<i>Крушке</i>																
1.2.1	Број стабала	ком.	91.76	86.75	68.11	71.43	66.68	65.47	63.97	56.66	53.44	50.87	49.39	69.86	50.27	43.01	42.59
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	126.58	113.92	139.24	126.58	202.53	126.58	126.58	126.58	113.92	113.92	101.27	126.58	113.92	113.92	139.24
1.2.3	Укупан принос	t	118.21	95.78	92.12	88.78	130.36	82.93	82.14	71.40	62.47	59.72	50.18	62.34	57.21	50.49	60.26
1.3	<i>Дуње</i>																
1.3.1	Број стабала	ком.	153.90	165.58	132.92	102.06	103.63	107.88	112.96	101.39	108.20	102.65	104.81	101.13	69.77	75.66	85.71
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	88.89	103.70	111.11	103.70	177.78	148.15	133.33	111.11	88.89	103.70	96.30	111.11	125.93	103.70	125.93
1.3.3	Укупан принос	t	137.58	171.36	161.50	102.36	185.32	159.24	131.93	115.50	99.79	103.59	99.38	114.89	88.09	75.87	105.85
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>																
1.4.1	Број стабала	ком.	99.79	97.87	87.95	85.81	94.89	96.20	98.56	83.75	83.24	80.48	88.54	95.31	87.72	83.68	84.61
1.4.3	Укупан принос	t	78.87	74.57	52.20	64.25	98.11	72.70	63.49	53.39	68.86	45.25	38.11	66.70	45.88	43.17	49.84
2	Језграсто воће																
2.1	<i>Ораси</i>																
2.1.1	Број стабала	ком.	114.64	110.63	110.74	102.65	109.40	109.43	129.35	112.06	115.56	116.82	116.02	116.01	121.91	119.68	120.60
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	173.91	152.17	163.04	173.91	206.52	206.52	141.30	152.17	152.17	163.04	119.57	163.04	163.04	184.78	184.78
2.1.3	Укупан принос	t	201.15	165.35	185.04	176.98	232.61	223.91	185.55	167.26	181.20	187.47	137.60	189.90	199.10	225.06	221.48
3	Коштичаво воће																
3.1	<i>Трешње</i>																
3.1.1	Број стабала	ком.	100.68	99.80	105.47	105.79	105.02	105.12	106.53	106.90	105.09	101.85	94.85	88.78	89.00	92.57	91.83
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	122.58	122.58	122.58	103.23	116.13	96.77	122.58	103.23	83.87	96.77	122.58	122.58	161.29	109.68	109.68
3.1.3	Укупан принос	t	124.23	125.73	127.91	107.24	123.92	99.97	130.75	111.55	84.89	101.09	119.04	108.02	142.65	101.25	99.88
3.2	<i>Вишње</i>																
3.2.1	Број стабала	ком.	84.17	80.81	84.51	80.73	85.14	87.14	78.33	77.81	79.93	74.50	70.83	72.00	69.42	65.58	64.21

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	156.25	166.67	145.83	72.92	156.25	114.58	125.00	114.58	72.92	114.58	114.58	135.42	187.50	125.00	125.00
3.2.3	Укупан принос	t	129.66	134.66	126.84	58.26	132.46	100.08	100.40	87.05	61.87	85.67	79.49	94.92	130.26	78.20	82.75
3.3	<i>Кајсије</i>																
3.3.1	Број стабала	ком.	106.65	106.79	108.47	106.10	104.98	105.23	104.22	107.11	105.69	101.62	122.01	121.45	121.25	121.47	122.84
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	261.68	130.84	168.22	102.80	186.92	37.38	28.04	177.57	74.77	130.84	205.61	242.99	355.14	102.80	196.26
3.3.3	Укупан принос	t	279.65	139.43	177.79	106.79	194.79	41.21	29.17	186.33	75.90	131.45	245.49	296.20	427.23	128.55	234.50
3.4	<i>Шљиве</i>																
3.4.1	Број стабала	ком.	96.53	92.15	94.60	93.09	91.18	91.11	87.18	91.55	98.08	88.97	87.66	84.92	85.14	86.56	82.87
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	105.26	122.81	87.72	70.18	140.35	114.04	166.67	78.95	70.18	114.04	78.95	140.35	175.44	87.72	166.67
3.4.3	Укупан принос	t	103.14	110.93	86.72	64.73	125.99	100.10	146.41	75.33	64.34	99.58	68.32	121.33	151.60	76.85	138.69
3.5	<i>Брескве</i>																
3.5.1	Број стабала	ком.	148.93	144.27	129.86	123.03	119.55	119.96	118.78	113.85	123.25	120.79	136.40	143.86	145.25	144.23	146.98
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	89.66	75.86	75.86	89.66	144.83	103.45	144.83	89.66	75.86	103.45	144.83	137.93	131.03	110.34	117.24
3.5.3	Укупан принос	t	136.82	107.20	95.35	110.43	172.85	124.83	169.11	103.07	94.53	122.69	193.72	202.23	185.98	159.14	175.65
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>																
3.6.1	Број стабала	ком.	106.42	102.73	101.80	98.61	97.91	98.45	94.51	95.39	100.52	94.42	97.77	98.20	98.01	97.70	96.52
3.6.2	Укупан принос	t	131.22	117.28	105.66	81.78	144.79	102.65	134.74	95.35	74.30	105.71	120.63	150.22	176.16	104.88	142.80
4	Јагодасто воће																
4.1	<i>Јагоде</i>																
4.1.1	Пожњевена површина	ha	118.16	114.06	109.22	102.07	124.98	129.35	136.18	136.59	138.39	109.72	126.04	120.46	111.20	109.86	102.67
4.1.2	Просечан принос	t/ha	50.00	48.08	46.15	71.15	63.46	55.77	75.00	115.38	46.15	107.69	67.31	53.85	76.92	59.62	61.54
4.1.3	Укупан принос	t	59.26	56.38	51.58	62.61	79.70	72.34	102.07	158.70	64.18	119.67	86.34	65.86	86.75	66.86	64.88
4.2	<i>Малине</i>																
4.2.1	Пожњевена површина	ha	182.22	182.47	144.94	113.83	119.26	107.65	105.19	94.81	92.59	118.77	84.20	88.15	83.21	84.69	94.57
4.2.2	Просечан принос	t/ha	71.43	57.14	62.86	80.00	82.86	111.43	111.43	114.29	54.29	125.71	71.43	57.14	77.14	68.57	62.86
4.2.3	Укупан принос	t	129.08	104.74	91.21	88.77	96.37	70.57	116.74	107.60	49.86	148.12	59.48	50.77	63.18	57.32	57.88
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>																
4.3.1	Површина	ha	128.23	124.82	114.83	103.92	124.08	125.94	131.30	130.02	131.18	111.15	119.46	115.38	106.80	105.90	101.40
4.3.2	Укупан принос	T	67.20	61.88	56.08	65.58	81.60	72.14	103.73	152.89	62.55	122.90	83.29	64.15	84.07	65.77	64.08
5	Винова лоза																
5.1	Број чокота	ком.	83.25	80.12	78.22	79.21	71.94	80.52	80.19	80.31	80.22	78.74	79.18	76.13	73.02	76.21	71.56
5.2	Просечан принос	kg/чок.	71.43	80.95	76.19	76.19	85.71	90.48	123.81	33.33	52.38	66.67	66.67	95.24	133.33	61.90	90.48
5.3	Укупан принос	t	59.62	63.84	58.33	60.21	60.71	72.24	97.21	26.84	40.76	51.93	51.88	73.47	97.18	45.78	63.24

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

6	Воће и грозђе укупно																
6.1	Број стабала воћа	ком.	104.25	101.17	97.17	94.27	97.02	97.82	96.36	91.61	94.79	89.93	94.84	97.44	94.79	93.18	92.75
6.2	Укуп. принос воћа	t	103.21	93.98	79.02	73.57	119.27	87.97	103.05	86.12	71.52	84.34	83.44	106.93	113.43	76.53	96.94
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	91.23	85.70	73.33	69.90	103.18	83.65	101.44	69.83	63.06	75.43	74.77	97.74	108.96	68.08	87.68

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1986., 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XIV/Табела 2. Базни индекси производње воћа и грозђа града Београда (1996 = 100)

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година													
			1992.	1993.	1994.	1995.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће															
1.1	Јабуке															
1.1.1	Број стабала	ком.	87.90	87.70	86.43	82.32	102.71	107.26	89.26	90.32	87.99	101.76	98.61	101.65	99.92	101.16
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	85.71	85.71	52.38	76.19	76.19	61.90	61.90	85.71	52.38	38.10	76.19	47.62	47.62	52.38
1.1.3	Укупан принос	t	77.22	75.86	45.05	65.22	76.99	64.90	53.80	78.91	45.62	38.05	75.34	47.71	46.02	51.99
1.2	Крушке															
1.2.1	Број стабала	ком.	137.63	130.11	102.16	107.13	98.19	95.94	84.97	80.15	76.30	74.08	104.77	75.40	64.50	63.88
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	62.50	56.25	68.75	62.50	62.50	62.50	62.50	56.25	56.25	50.00	62.50	56.25	56.25	68.75
1.2.3	Укупан принос	t	90.68	73.47	70.66	68.10	63.61	63.01	54.77	47.92	45.81	38.49	47.82	43.89	38.73	46.23
1.3	Дуње															
1.3.1	Број стабала	ком.	148.51	159.78	128.26	98.48	104.10	109.00	97.84	104.41	99.05	101.14	97.59	67.32	73.01	82.70
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	50.00	58.33	62.50	58.33	83.33	75.00	62.50	50.00	58.33	54.17	62.50	70.83	58.33	70.83
1.3.3	Укупан принос	t	74.24	92.47	87.15	55.24	85.93	71.19	62.33	53.85	55.90	53.63	61.99	47.53	40.94	57.12
1.4	Укупно јабучасто воће															
1.4.1	Број стабала	ком.	105.17	103.15	92.69	90.44	101.38	103.87	88.26	87.72	84.82	93.32	100.45	92.45	88.19	89.17
1.4.3	Укупан принос	t	80.39	76.01	53.20	65.49	74.10	64.71	54.41	70.19	46.12	38.84	67.99	46.76	44.00	50.80
2	Језграсто воће															
2.1	Ораси															
2.1.1	Број стабала	ком.	104.79	101.13	101.23	93.83	100.03	118.24	102.44	105.63	106.79	106.05	106.05	111.44	109.40	110.24
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	84.21	73.68	78.95	84.21	100.00	68.42	73.68	73.68	78.95	57.89	78.95	78.95	89.47	89.47
2.1.3	Укупан принос	t	86.48	71.08	79.55	76.09	96.26	79.77	71.91	77.90	80.59	59.15	81.64	85.60	96.76	95.22
3	Коштичаво воће															
3.1	Трешње															

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.1.1	Број стабала	ком.	95.87	95.03	100.43	100.74	100.09	101.44	101.79	100.07	96.98	90.32	84.54	84.75	88.15	87.44
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	105.56	105.56	105.56	88.89	83.33	105.56	88.89	72.22	83.33	105.56	105.56	138.89	94.44	94.44
3.1.3	Укупан принос	t	100.25	101.46	103.22	86.55	80.68	105.52	90.02	68.51	81.58	96.07	87.18	115.12	81.71	80.60
3.2	<i>Вишње</i>															
3.2.1	Број стабала	ком.	98.86	94.91	99.25	94.82	102.34	92.00	91.39	93.88	87.49	83.19	84.57	81.53	77.02	75.41
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	100.00	106.67	93.33	46.67	73.33	80.00	73.33	46.67	73.33	73.33	86.67	120.00	80.00	80.00
3.2.3	Укупан принос	t	97.89	101.67	95.76	43.99	75.55	75.80	65.72	46.71	64.68	60.02	71.66	98.34	59.04	62.47
3.3	<i>Кајсије</i>															
3.3.1	Број стабала	ком.	101.59	101.72	103.32	101.06	100.23	99.27	102.03	100.67	96.80	116.22	115.69	115.49	115.71	117.01
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	140.00	70.00	90.00	55.00	20.00	15.00	95.00	40.00	70.00	110.00	130.00	190.00	55.00	105.00
3.3.3	Укупан принос	t	143.57	71.58	91.27	54.83	21.15	14.98	95.66	38.97	67.49	126.03	152.06	219.33	66.00	120.39
3.4	<i>Шљиве</i>															
3.4.1	Број стабала	ком.	105.87	101.06	103.75	102.10	99.93	95.62	100.41	107.57	97.58	96.14	93.13	93.38	94.93	90.89
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	75.00	87.50	62.50	50.00	81.25	118.75	56.25	50.00	81.25	56.25	100.00	125.00	62.50	118.75
3.4.3	Укупан принос	t	81.86	88.04	68.83	51.37	79.45	116.20	59.79	51.07	79.04	54.23	96.30	120.32	60.99	110.07
3.5	<i>Брескве</i>															
3.5.1	Број стабала	ком.	124.57	120.67	108.62	102.91	100.34	99.35	95.23	103.09	101.03	114.09	120.33	121.49	120.64	122.94
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	61.90	52.38	52.38	61.90	71.43	100.00	61.90	52.38	71.43	100.00	95.24	90.48	76.19	80.95
3.5.3	Укупан принос	t	79.16	62.02	55.17	63.89	72.22	97.84	59.63	54.69	70.98	112.08	117.00	107.60	92.07	101.62
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>															
3.6.1	Број стабала	ком.	108.69	104.93	103.98	100.72	100.55	96.54	97.43	102.67	96.44	99.86	100.30	100.11	99.79	98.59
3.6.2	Укупан принос	t	90.63	81.00	72.97	56.48	70.90	93.06	65.85	51.31	73.01	83.31	103.75	121.67	72.44	98.63
4	Јагодасто воће															
4.1	<i>Јагоде</i>															
4.1.1	Пожњевена површина	ha	94.54	91.26	87.39	81.67	103.50	108.96	109.29	110.73	87.79	100.85	96.39	88.97	87.91	82.15
4.1.2	Просечан принос	t/ha	78.79	75.76	72.73	112.12	87.88	118.18	181.82	72.73	169.70	106.06	84.85	121.21	93.94	96.97
4.1.3	Укупан принос	t	74.35	70.74	64.71	78.55	90.76	128.06	199.11	80.53	150.15	108.33	82.64	108.84	83.88	81.40
4.2	<i>Малине</i>															
4.2.1	Пожњевена површина	ha	152.80	153.00	121.53	95.45	90.27	88.20	79.50	77.64	99.59	70.60	73.91	69.77	71.01	79.30
4.2.2	Просечан принос	t/ha	86.21	68.97	75.86	96.55	134.48	134.48	137.93	65.52	151.72	86.21	68.97	93.10	82.76	75.86
4.2.3	Укупан принос	t	133.94	108.68	94.65	92.11	73.23	121.13	111.65	51.74	153.69	61.72	52.68	65.56	59.48	60.06

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.3	Укупно јагодасто воће															
4.3.1	Површина	ha	103.35	100.59	92.55	83.76	101.50	105.82	104.79	105.73	89.58	96.28	92.99	86.07	85.35	81.72
4.3.2	Укупан принос	t	82.36	75.84	68.73	80.37	88.41	127.13	187.37	76.66	150.62	102.07	78.61	103.03	80.61	78.54
5	Винова лоза															
5.1	Број чокота	ком.	115.72	111.37	108.73	110.11	111.93	111.46	111.64	111.52	109.46	110.06	105.82	101.51	105.94	99.48
5.2	Просечан принос	kg/стаблу	83.33	94.44	88.89	88.89	105.56	144.44	38.89	61.11	77.78	77.78	111.11	155.56	72.22	105.56
5.3	Укупан принос	t	98.21	105.16	96.08	99.19	119.00	160.14	44.21	67.14	85.54	85.46	121.03	160.09	75.41	104.17
6	Воће и грозђе укупно															
6.1	Број стабала воћа	ком.	107.46	104.27	100.15	97.17	100.82	99.32	94.42	97.70	92.69	97.76	100.43	97.71	96.04	95.60
6.2	Укуп. принос воћа	t	86.54	78.80	66.25	61.68	73.76	86.40	72.21	59.96	70.72	69.96	89.66	95.10	64.16	81.28
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	88.43	83.06	71.08	67.75	81.07	98.32	67.68	61.12	73.11	72.46	94.73	105.61	65.98	84.98

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XIV/Табела 3. Ланчани индекси производње воћа и грозђа града Београда (1992.-2006.)

Р.Б.	Показатељ	Јед. мере	Година													
			1993/ 1992.	1994/ 1993.	1995/ 1994.	1996 /1995.	1997/ 1996.	1998/ 1997.	1999/ 1998.	2000/ 1999.	2001/ 2000.	2002/ 2001.	2003/ 2002.	2004/ 2003.	2005/ 2004.	2006/ 2005.
1	Јабучасто воће															
1.1	<i>Јабуре</i>															
1.1.1	Број стабала	ком.	99.77	98.56	95.24	121.48	102.71	104.43	83.23	101.19	97.42	115.65	96.90	103.09	98.29	101.24
1.1.2	Просечан принос	kg/стаб	100.00	61.11	145.45	131.25	76.19	81.25	100.00	138.46	61.11	72.73	200.00	62.50	100.00	110.00
1.1.3	Укупан принос	t	98.24	59.39	144.77	153.32	76.99	84.29	82.90	146.66	57.82	83.40	198.00	63.32	96.47	112.98
1.2	<i>Крушке</i>															
1.2.1	Број стабала	ком.	94.53	78.52	104.87	93.34	98.19	97.71	88.57	94.32	95.19	97.09	141.44	71.96	85.55	99.04
1.2.2	Просечан принос	kg/стаб	90.00	122.22	90.91	160.00	62.50	100.00	100.00	90.00	100.00	88.89	125.00	90.00	100.00	122.22
1.2.3	Укупан принос	t	81.02	96.18	96.38	146.83	63.61	99.05	86.93	87.49	95.59	84.02	124.24	91.77	88.25	119.36
1.3	<i>Дуње</i>															
1.3.1	Број стабала	ком.	107.59	80.27	76.79	101.54	104.10	104.71	89.76	106.72	94.87	102.11	96.49	68.99	108.44	113.28
1.3.2	Просечан принос	kg/стаб	116.67	107.14	93.33	171.43	83.33	90.00	83.33	80.00	116.67	92.86	115.38	113.33	82.35	121.43
1.3.3	Укупан принос	t	124.55	94.25	63.38	181.04	85.93	82.85	87.55	86.40	103.81	95.94	115.60	76.68	86.13	139.51
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>															

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

1.4.1	Број стабала	ком.	98.07	89.87	97.57	110.57	101.38	102.46	84.97	99.39	96.69	110.01	107.64	92.04	95.39	101.10
1.4.3	Укупан принос	t	94.54	70.00	123.09	152.69	74.10	87.33	84.09	128.98	65.71	84.22	175.02	68.78	94.11	115.45
2	Језграсто воће															
2.1	<i>Ораси</i>															
2.1.1	Број стабала	ком.	96.50	100.10	92.69	106.57	100.03	118.20	86.63	103.12	101.09	99.31	100.00	105.08	98.17	100.76
2.1.2	Просечан принос	kg/стаб	87.50	107.14	106.67	118.75	100.00	68.42	107.69	100.00	107.14	73.33	136.36	100.00	113.33	100.00
2.1.3	Укупан принос	t	82.20	111.91	95.65	131.43	96.26	82.87	90.14	108.33	103.46	73.40	138.01	104.85	113.04	98.41
3	Коштитаво воће															
3.1	<i>Трешиње</i>															
3.1.1	Број стабала	ком.	99.13	105.68	100.31	99.27	100.09	101.34	100.34	98.31	96.91	93.13	93.60	100.25	104.01	99.20
3.1.2	Просечан принос	kg/стаб	100.00	100.00	84.21	112.50	83.33	126.67	84.21	81.25	115.38	126.67	100.00	131.58	68.00	100.00
3.1.3	Укупан принос	t	101.21	101.74	83.84	115.55	80.68	130.79	85.32	76.10	119.09	117.76	90.74	132.05	70.98	98.64
3.2	<i>Вишње</i>															
3.2.1	Број стабала	ком.	96.00	104.58	95.53	105.46	102.34	89.89	99.34	102.72	93.20	95.08	101.66	96.41	94.46	97.91
3.2.2	Просечан принос	kg/стаб	106.67	87.50	50.00	214.29	73.33	109.09	91.67	63.64	157.14	100.00	118.18	138.46	66.67	100.00
3.2.3	Укупан принос	t	103.86	94.19	45.93	227.35	75.55	100.33	86.70	71.08	138.45	92.80	119.40	137.23	60.04	105.82
3.3	<i>Кајије</i>															
3.3.1	Број стабала	ком.	100.13	101.57	97.81	98.95	100.23	99.04	102.78	98.67	96.15	120.07	99.54	99.83	100.19	101.12
3.3.2	Просечан принос	kg/стаб	50.00	128.57	61.11	181.82	20.00	75.00	633.33	42.11	175.00	157.14	118.18	146.15	28.95	190.91
3.3.3	Укупан принос	t	49.86	127.51	60.07	182.40	21.15	70.79	638.74	40.74	173.19	186.75	120.65	144.24	30.09	182.42
3.4	<i>Шљиве</i>															
3.4.1	Број стабала	ком.	95.46	102.66	98.41	97.95	99.93	95.69	105.01	107.14	90.71	98.52	96.87	100.27	101.66	95.74
3.4.2	Просечан принос	kg/стаб	116.67	71.43	80.00	200.00	81.25	146.15	47.37	88.89	162.50	69.23	177.78	125.00	50.00	190.00
3.4.3	Укупан принос	t	107.55	78.18	74.64	194.66	79.45	146.26	51.45	85.42	154.77	68.61	177.58	124.95	50.69	180.47
3.5	<i>Брескве</i>															
3.5.1	Број стабала	ком.	96.87	90.01	94.74	97.17	100.34	99.02	95.85	108.25	98.00	112.92	105.47	100.96	99.30	101.90
3.5.2	Просечан принос	kg/стаб	84.62	100.00	118.18	161.54	71.43	140.00	61.90	84.62	136.36	140.00	95.24	95.00	84.21	106.25
3.5.3	Укупан принос	t	78.35	88.95	115.81	156.53	72.22	135.48	60.95	91.72	129.79	157.90	104.39	91.97	85.57	110.38
3.6	<i>Укупно коштитаво воће</i>															
3.6.1	Број стабала	ком.	96.54	99.09	96.87	99.28	100.55	96.01	100.92	105.38	93.93	103.55	100.44	99.81	99.69	98.79
3.6.2	Укупан принос	t	89.38	90.09	77.40	177.04	70.90	131.26	70.77	77.92	142.27	114.12	124.53	117.27	59.54	136.15
4	Јагодасто воће															
4.1	<i>Јагоде</i>															

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1.1	Пожњевена површина	ha	96.53	95.76	93.46	122.44	103.50	105.27	100.30	101.32	79.29	114.87	95.58	92.31	98.80	93.46
4.1.2	Просечан принос	t/ha	96.15	96.00	154.17	89.19	87.88	134.48	153.85	40.00	233.33	62.50	80.00	142.86	77.50	103.23
4.1.3	Укупан принос	t	95.14	91.48	121.38	127.30	90.76	141.09	155.49	40.44	186.45	72.15	76.28	131.71	77.07	97.04
4.2	<i>Малине</i>															
4.2.1	Пожњевена површина	ha	100.14	79.43	78.53	104.77	90.27	97.71	90.14	97.66	128.27	70.89	104.69	94.40	101.78	111.66
4.2.2	Просечан принос	t/ha	80.00	110.00	127.27	103.57	134.48	100.00	102.56	47.50	231.58	56.82	80.00	135.00	88.89	91.67
4.2.3	Укупан принос	t	81.15	87.08	97.32	108.56	73.23	165.42	92.17	46.34	297.06	40.16	85.35	124.45	90.73	100.97
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>															
4.3.1	Површина	ha	97.33	92.00	90.50	119.39	101.50	104.26	99.02	100.90	84.72	107.48	96.59	92.56	99.16	95.75
4.3.2	Укупан принос	t	92.08	90.63	116.94	124.42	88.41	143.80	147.39	40.91	196.48	67.77	77.02	131.06	78.23	97.43
5	Винова лоза															
5.1	Број чокота	ком.	96.24	97.63	101.27	90.82	111.93	99.58	100.16	99.89	98.15	100.55	96.15	95.92	104.37	93.90
5.2	Просечан принос	kg/чок.	113.33	94.12	100.00	112.50	105.56	136.84	26.92	157.14	127.27	100.00	142.86	140.00	46.43	146.15
5.3	Укупан принос	t	107.08	91.37	103.23	100.82	119.00	134.57	27.61	151.86	127.42	99.90	141.62	132.27	47.11	138.13
6	Воће и грозђе укупно															
6.1	Број стабала воћа	ком.	97.04	96.05	97.02	102.91	100.82	98.51	95.07	103.47	94.87	105.46	102.74	97.28	98.30	99.54
6.2	Укуп. принос воћа	t	91.06	84.08	93.10	162.12	73.76	117.14	83.58	83.04	117.93	98.93	128.16	106.07	67.47	126.67
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	93.93	85.57	95.32	147.61	81.07	121.27	68.84	90.31	119.62	99.11	130.72	111.49	62.48	128.79

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XIV/Табела 4. Производња воћа и грозђа града Београда - петогодишњи периоди

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година		
			1998.-2000.	2001.-2003.	2004.-2006.
1.	Јабучасто воће				
1.1	<i>Јабуре</i>				
1.1.1	Број стабала	ком	1.246.140	1.339.203	1.410.892
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	17	14	11
1.1.3	Укупан принос	t	21.093	18.589	15.042
1.2	<i>Крушке</i>				
1.2.1	Број стабала	ком	745.634	562.814	494.432
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	11	10	9
1.2.3	Укупан принос	t	8.092	5.525	4.321
1.3	<i>Дуње</i>				
1.3.1	Број стабала	ком	95.133	7.7063	6.3184
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	16	16	15
1.3.3	Укупан принос	t	1.477	1.188	943
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>				
1.4.1	Број стабала	ком	2.086.907	1.979.080	1.968.508
1.4.3	Укупан принос	t	30.662	25.303	20.306
2.	Језграсто воће				
2.1	<i>Ораси</i>				
2.1.1	Број стабала	ком	93.503	99.505	101.379
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	16	15	15
2.1.3	Укупан принос	t	1.503	1.479	1.522
3.	Коштичаво воће				
3.1	<i>Трешиње</i>				
3.1.1	Број стабала	ком	213.378	216.979	188.717
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	18	16	19
3.1.3	Укупан принос	t	3.901	3.384	3.657
3.2	<i>Вишње</i>				
3.2.1	Број стабала	ком	791.316	757.690	651.612
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	13	10	13
3.2.3	Укупан принос	t	10.693	7.995	8.556
3.3	<i>Кајсије</i>				
3.3.1	Број стабала	ком	351.409	345.390	401.531
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	18	10	24
3.3.3	Укупан принос	t	6.375	3293	9.452
3.4	<i>Шљиве</i>				
3.4.1	Број стабала	ком	1.657.261	1.619.553	1.514.083
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	12	12	15
3.4.3	Укупан принос	t	19.812	19.580	22.443
3.5	<i>Брескве</i>				
3.5.1	Број стабала	ком	1.247.205	1.117.910	1.342.917
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	14	15	19
3.5.3	Укупан принос	t	16.937	16.708	24.936
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>				
3.6.1	Број стабала	ком	4.260.570	4.057.523	4.098.860
3.6.2	Укупан принос	t	57.718	50.960	69.044
4.	Јагодасто воће				
4.1	<i>Јагоде</i>				
4.1.1	Пожњевена површина	ha	2.467	2822	2.475

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1.2	Просечан принос	t/ha	3	4	3
4.1.3	Укупан принос	ha	6.921	11.558	8.288
4.2	<i>Малине</i>				
4.2.1	Пожњевена површина	ha	602	420	352
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2	4	2
4.2.3	Укупан принос	t	1.463	1.414	828
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>				
4.3.1	Површина	ha	3.069	3.242	2.827
4.3.2	Укупан принос	t	8.384	12.972	9.116
5.	Винова лоза				
5.1	Број чокота	ком	1.4790.200	15063400	14.164.000
5.2	Просечан принос	kg/чок.	2	2	2
5.3	Укупан принос	t	24.034	22.944	26.324
6.	Воће и грозђе укупно				
6.1	Број стабала воћа	ком	6.440.980	6.136.108	6.168.748
6.2	Укуп. принос воћа	t	98.268	90.714	99.987
6.3	Укупни принос воћа и грозђа	t	122.301	113.657	126.311

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1998.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XIV/Табела 5. Базни индекси производње воћа и грозђа града Београда (1992-1996=100)

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година	
			1997-2001./ 1992-1996.	2002-2006./ 1992-1996.
1	Јабучасто воће			
1.1	<i>Јабукe</i>			
1.1.1	Број стабала	ком	107,47	113,22
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	84,52	65,48
1.1.3	Укупан принос	t	88,13	71,31
1.2	<i>Крушке</i>			
1.2.1	Број стабала	ком	75,48	66,31
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	85,71	83,93
1.2.3	Укупан принос	t	68,28	53,40
1.3	<i>Дуње</i>			
1.3.1	Број стабала	ком	81,00	66,42
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	100,00	96,20
1.3.3	Укупан принос	t	80,47	63,85
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>			
1.4.1	Број стабала	ком	94,83	94,33
1.4.3	Укупан принос	t	82,52	66,22
2	Језграсто воће			
2.1	<i>Ораси</i>			
2.1.1	Број стабала	ком	106,42	108,42
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	93,75	93,75
2.1.3	Укупан принос	t	98,36	101,25
3	Коштичаво воће			
3.1	<i>Трешње</i>			
3.1.1	Број стабала	ком	101,69	88,44
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	85,71	106,59
3.1.3	Укупан принос	t	86,74	93,73
3.2	<i>Вишње</i>			
3.2.1	Број стабала	ком	95,75	82,35

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	77,61	98,51
3.2.3	Укупан принос	t	74,77	80,02
3.3	<i>Кајсије</i>			
3.3.1	Број стабала	ком	98,29	114,26
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	52,75	129,67
3.3.3	Укупан принос	t	51,65	148,25
3.4	<i>Шљиве</i>			
3.4.1	Број стабала	ком	97,72	91,36
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	103,33	123,33
3.4.3	Укупан принос	t	98,83	113,28
3.5	<i>Брескве</i>			
3.5.1	Број стабала	ком	89,63	107,67
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	108,70	134,78
3.5.3	Укупан принос	t	98,65	147,23
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>			
3.6.1	Број стабала	ком	95,23	96,20
3.6.2	Укупан принос	t	88,29	119,62
4	Јагодасто воће			
4.1	<i>Јагоде</i>			
4.1.1	Пожњевена површина	ha	114,38	100,31
4.1.2	Просечан принос	t/ha	143,45	114,48
4.1.3	Укупан принос	t	167,01	119,76
4.2	<i>Малине</i>			
4.2.1	Пожњевена површина	ha	69,88	58,54
4.2.2	Просечан принос	t/ha	145,97	95,16
4.2.3	Укупан принос	t	96,61	56,57
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>			
4.3.1	Површина	ha	105,66	92,12
4.3.2	Укупан принос	t	154,72	108,73
5	Винова лоза			
5.1	Број чокота	ком	101,85	95,77
5.2	Просечан принос	kg/чок	93,90	114,63
5.3	Укупан принос	t	95,46	109,53
6	Воће и грозђе укупно			
6.1	Број стабала воћа	ком		
6.2	Укуп. принос воћа	t	95,27	95,77
6.3	Укупни принос воћа и грозђа	t	92,31	101,75

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XIV/Табела 6. Ланчани индекси производње воћа и грозђа града Београда

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година	
			1997-2001./ 1992-1996.	2002-2006./ 1997-2001.
1	Јабучасто воће			
1.1	<i>Јабуре</i>			
1.1.1	Број стабала	ком	107,47	105,35
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	84,52	77,46
1.1.3	Укупан принос	t	88,13	80,92
1.2	<i>Крушке</i>			
1.2.1	Број стабала	ком	75,48	87,85
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	85,71	97,92
1.2.3	Укупан принос	t	68,28	78,20
1.3	<i>Дуње</i>			
1.3.1	Број стабала	ком	81,00	81,99
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	100,00	96,20
1.3.3	Укупан принос	t	80,47	79,35
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>			
1.4.1	Број стабала	ком	94,83	99,47
1.4.3	Укупан принос	t	82,52	80,25
2	Језгасто воће			
2.1	<i>Ораси</i>			
2.1.1	Број стабала	ком	106,42	101,88
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	93,75	100,00
2.1.3	Укупан принос	t	98,36	102,94
3	Коштичаво воће			
3.1	<i>Трешиње</i>			
3.1.1	Број стабала	ком	101,69	86,97
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	85,71	124,36
3.1.3	Укупан принос	t	86,74	108,06
3.2	<i>Вишње</i>			
3.2.1	Број стабала	ком	95,75	86,00
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	77,61	126,92
3.2.3	Укупан принос	t	74,77	107,02
3.3	<i>Кајсије</i>			
3.3.1	Број стабала	ком	98,29	116,25
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	52,75	245,83
3.3.3	Укупан принос	t	51,65	287,02
3.4	<i>Шљиве</i>			
3.4.1	Број стабала	ком	97,72	93,49
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	103,33	119,35
3.4.3	Укупан принос	t	98,83	114,62
3.5	<i>Брескве</i>			
3.5.1	Број стабала	ком	89,63	120,13
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	108,70	124,00
3.5.3	Укупан принос	t	98,65	149,25
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>			
3.6.1	Број стабала	ком	95,23	101,02
3.6.2	Укупан принос	t	88,29	135,49
4	Јагодасто воће			
4.1	<i>Јагоде</i>			
4.1.1	Пожњевена површина	ha	114,38	87,70

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1.2	Просечан принос	t/ha	143,45	79,81
4.1.3	Укупан принос	t	167,01	71,71
4.2	<i>Малине</i>			
4.2.1	Пожњевена површина	ha	69,88	83,78
4.2.2	Просечан принос	t/ha	145,97	65,19
4.2.3	Укупан принос	t	96,61	58,56
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>			
4.3.1	Површина	ha	105,66	87,19
4.3.2	Укупан принос	t	154,72	70,27
5	Винова лоза			
5.1	Број чокота	ком	101,85	94,03
5.2	Просечан принос	kg/чок.	93,90	122,08
5.3	Укупан принос	t	95,46	114,73
6	Воће и грозђе укупно			
6.1	Број стабала воћа	ком	95,27	100,53
6.2	Укупан принос воћа	t	92,31	110,22
6.3	Укупан принос воћа и грозђа	t	92,93	111,13

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 1992.-2007., Завод за информатику и статистику Београд

Прилог XV/2.6.4. Производња воћа и грозђа – општине

Општина Барајево - производња у воћарству и виноградарству

Пољопривредна производња у општини Барајево је доминантно усмерена на ратарство и сточарство, затим на повртарство, док је воћарско - виноградарска производња заступљена у мањој мери.

Од укупног броја стабала јабучастог, језграстог и коштичавог воћа на територији града Београда 312.000, односно 5,1%, налази се у општини Барајево. Најзаступљеније је коштичаво воће, са 53,6%, од укупног броја стабала, а затим и јабучасто воће које у укупном броју стабала партиципира са 44,9%. У посматраном периоду (2002.-2006.) приметна је нестабилност у производњи воћа на територији општине Барајево. У односу на 2002. годину укупан принос воћа је порастао за 270%, односно 245%, уколико се у обзир узме и принос грозђа. Принос је и даље растао, да би 2005. године, у односу на 2004. годину, нагло опао за 65,5%, односно 64,7% укупног приноса воћа и грозђа. У посматраном периоду евидентно је да је 2002. година најлошија са становишта производње воћа, јер су укупни приноси код појединих врста, у 2003. години, порасли и до 7 пута. Године 2003. и 2004. су погодовале производњи, док је у 2005. и 2006. години забележен пад, како укупног приноса, тако и приноса по јединици површине, чокоту, односно стаблу.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XV/Табела 1 . Производња воћа и грозђа у општини Барајево

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуре</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	73.711	73.810	74.060	73.710	73.430
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	2,7	19,5	9	4,5	2,6
1.1.3	Укупан принос	t	202	1439	667	333	193
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	65.676	76.955	76.945	50.705	50.522
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	1,9	2,5	3,3	3,3	2
1.2.3	Укупан принос	t	123	189	253	169	101
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	2.335	2.235	2.325	1.975	1.695
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	6,4	12,5	10,3	9,6	7,7
1.3.3	Укупан принос	t	15	28	24	19	13
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	141722	153000	153330	126390	125647
1.4.3	Укупан принос	t	340	1656	944	521	307
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	4.910	4.830	4.880	4.890	4.870
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	4,7	18,2	10,2	11	5,7
2.1.3	Укупан принос	t	23	88	50	54	28
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешије</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	5.930	5.880	5.880	5.970	3.894
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	5,9	16,4	11,3	12,8	5,1
3.1.3	Укупан принос	t	35	97	67	77	20
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	14.750	13.870	13.510	9.910	6.727
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	3,8	5,9	5,6	5,5	5,9
3.2.3	Укупан принос	t	57	82	76	55	20
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	2.430	1.930	1.990	1.990	1.435
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	5,7	34,1	26,1	8,5	9,7
3.3.3	Укупан принос	t	14	66	52	17	14
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	156861	141360	142360	142260	142060
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	3,5	13,5	20	4,6	704
3.4.3	Укупан принос	t	556	1.906	2.850	648	1.053
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	3.090	3.090	3.090	3.090	2.713
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	5,5	17,5	15,9	6,8	7,7
3.5.3	Укупан принос	t	17	54	49	21	21
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	183061	166130	166830	163220	156829
3.6.2	Укупан принос	t	679	2.205	3.094	818	1.128
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пожњевена површина	ha	10	10	2	7	7

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1.2	Просечан принос	t/ha	2,7	1,5	4	1,9	1,9
4.1.3	Укупан принос	t	27	15	8	13	13
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пожњевена површина	ha	1	1	0	4	4
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2	1	0	1,5	1,5
4.2.3	Укупан принос	t	2	1	0	6	6
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	11	11	2	11	11
4.3.2	Укупан принос	t	29	16	8	19	19
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	147	147	147	143	143
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1	1,6	1,6	0,8	1
5.3	Укупан принос	t	142	230	241	118	146
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	329693	323960	325040	294500	287346
6.2	Укупан принос воћа	t	1.071	3.965	4.096	1.412	1.482
6.3	Укупан принос воћа и грозђа	t	1.213	4.195	4.337	1.530	1.628

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Воћарска производња на територији општине Барајево организована је већим делом за сопствене потребе. Воћарска производња на тржишту чини до 10% од укупне биљне производње. Воће се продаје продавницама и на пијацама (мале количине), или се због неорганизованог откупа и непостојања капацитета за прераду, прерађује у ракију и онда користи за сопствене потребе и продаје на пољопривредним домаћинствима и пијацама.

Пољопривредна предузећа и прерађивачки капацитети:

- Газдинство “Барајевске плантаже”, које послују у саставу предузећа „ПКБ Воћарске плантаже” Болеч, некада је организовало производњу воћа на плантажама које се простиру на 150 хектара, тренутно није у функцији. Предузеће „Воћарске плантаже“ очекује поступак приватизације. Део плантажа у Барајеву је издат, и у функцији је.

Општина Вождовац - производња у воћарству и виноградарству

У укупној пољопривредној површини града Београда, пољопривредна површина општине Вождовац партиципира са 4,2%. Пољопривредна производња у општини Вождовац доминантно је ратарско сточарска, док је производња воћа и грозђа слабије заступљена. На територији општине Вождовац налази се само 2,3% укупног броја стабала јабучастог, коштичавог и језграстог воћа, односно 2,5% површина под јагодастим воћем. Број чокота винове лозе партиципира са 2,4% у односу на укупан број чокота на територији града Београда. Број стабала воћа и величине површина под јагодастим воћем су релативно стабилни у посматраном периоду (2002-2006), док принос значајно варира. Укупан принос воћа у 2003. години порастао је за 83,1%, у односу на 2002. годину, да би у 2004. порастао за још 18,3%. У 2005. години забележен је пад укупног приноса за значајних 54,3%. У виноградарској производњи најуспешнија била је средња година посматраног периода (2004.). У односу на поменуто годину укупан принос грозђа, у годинама које су следиле, али и претходним годинама био је мањи. Принос у осталим година, у односу на 2004., био је мањи од 28,2% до 60%. Разлог великој разлици у укупним приносима је висок принос по чокоту винове лозе који је остварен у поменутој години.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XV/Табела 2. Производња воћа и грожђа у општини Вождовац

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуке</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	13.715	14.230	14.450	14.400	14.100
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	18,2	36,5	24	19	41,7
1.1.3	Укупан принос	t	249	519	347	274	588
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	12.120	11.960	11.800	11.950	11.900
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,9	32	24,9	16,9	43,4
1.2.3	Укупан принос	t	180	383	294	202	517
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	2.575	2.136	2.520	2.490	2.820
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	16,3	25,3	17,9	13,7	18,1
1.3.3	Укупан принос	t	15	54	45	34	51
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	28.410	28.326	28.770	28.840	28.820
1.4.3	Укупан принос	t	444	956	686	510	1.156
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	3.237	2.438	4.620	4.620	4.690
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	16,1	15,6	13,2	22,7	26,2
2.1.3	Укупан принос	t	52	38	61	105	123
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешиње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	10.753	10.535	10.370	10.400	10.100
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	16,3	22,3	24,3	13,2	13,9
3.1.3	Укупан принос	t	176	235	252	138	141
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	31.470	31.470	25.800	24.400	26.000
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	4,9	10,1	13,4	5,2	5,3
3.2.3	Укупан принос	t	156	320	346	129	138
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	14.350	15.130	15.100	15.400	15.100
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	3,1	14	48,2	7,1	6,8
3.3.3	Укупан принос	t	45	213	729	110	103
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	45.430	47.310	40.550	41.450	42.200
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	8	14,1	17,6	7,6	20,9
3.4.3	Укупан принос	t	364	668	714	314	883
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	8.125	8.245	8.570	8.470	8.070
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,1	8,4	11,1	11,1	16,5
3.5.3	Укупан принос	t	90	69	95	94	133
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	110128	112690	100390	100120	101470
3.6.2	Укупан принос	t	831	1.505	2.136	785	1.398
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пожњевена површина	ha	51	55	59	56	56

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1.2	Просечан принос	t/ha	2,2	3,4	4,8	1,3	1,3
4.1.3	Укупан принос	t	110	187	281	70	70
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пожњевена површина	ha	17	16	15	18	18
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2,5	1,4	2,7	1,5	1,5
4.2.3	Укупан принос	t	42	22	40	27	27
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	68	71	74	74	74
4.3.2	Укупан принос	t	152	209	321	97	97
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	341	323	348	328	336
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,6	1,7	3,2	1,3	2,3
5.3	Укупан принос	t	5.500	562	1.109	438	776
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	141775	143454	133780	133580	134980
6.2	Укупан принос воћа	t	1.479	2.708	3.204	1.497	2.774
6.3	Укупан принос воћа и грозђа	t	6.979	3.270	4.313	1.935	3.550

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

За производњу јабучастог воћа, као изузетно лоша, забележена је 2002. година. У појединим годинама које су следиле, постизани су значајно већи приноси. У 2003. и 2006. години укупан принос био је већи 115,3%, односно 160,4%. Код производње коштичавог воћа највећи пораст забележен је 2003. године (81,1%), с тим да је број стабала повећан за само 2,3%. Посматрајући производњу која је остварена у посматраном периоду, може се закључити да је 2005. година била најнеповољнија, што је узроковало пад, како просечног приноса по стаблу, хектару, односно чокоту, тако и укупног приноса воћарско виноградарске производње.

Општина Гроцка - производња у воћарству и виноградарству

У општини Гроцка доминира воћарска производња. Од укупног броја стабала јабучастог, коштичавог и језграстог воћа, која учествују у воћарској производњи града Београда, 42,5% налази се на територији општине Гроцка. Производња јагодастог воћа је развијена. На ту чињеницу указује податак да се чак 78,1% укупних површина под јагодом и малином града Београда налази у овој општини. Виноградарска производња града сконцентрисана је у поменутој општини (60% броја чокота). Производња је релативно стабилна, изузев појединих година у посматраном периоду. У односу на 2004. годину укупан принос воћа (јабучасто, језграсто, коштичаво и јагодасто) опао је у 2005. години за 25,6%. Још израженији пад забележен је у виноградарској производњи, када је износио 41%, у истој години. Да је 2005. година била изузетак потврђује и пораст приноса грозђа за 55,7%, већ следеће, 2006. године. За производњу језграстог воћа, конкретно ораха, 2005. година је била повољна. Остварен је за 11,3% већи укупан принос, као и за 34,9% већи принос по стаблу у односу на 2004. годину, док је у 2006. години остварен за 30,5% мањи укупан принос.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XV/Табела 3 . Производња воћа и грозђа у општини Гроцка

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуре</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	67.1130	65.7950	68.9748	67.4533	67.6783
1.1.2	Просечан принос	kg/стаб	6,9	12	9,7	8,2	8,2
1.1.3	Укупан принос	t	4.644	7.910	6.670	5.529	5.548
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	121.350	112.150	105.250	92.320	90.850
1.2.2	Просечан принос	kg/стаб	9,4	10,2	9,3	12	14,1
1.2.3	Укупан принос	t	1.142	1.141	977	1.105	1.282
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	12.690	7.670	8.065	7.520	7.150
1.3.2	Просечан принос	kg/стаб	19,1	17,9	17	15,2	14,1
1.3.3	Укупан принос	t	243	137	137	114	101
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	805.170	777.770	803.063	774.373	774.783
1.4.3	Укупан принос	t	6.029	9.188	7.784	6.748	6.931
2	Језгасто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	12.210	11.580	14.630	12.140	10.830
2.1.2	Просечан принос	kg/стаб	16,3	13,9	12,6	17	13,2
2.1.3	Укупан принос	t	199	161	185	206	143
3	Коштитаво воће						
3.1	<i>Трешиње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	79.370	65.850	66.800	67.000	69.050
3.1.2	Просечан принос	kg/стаб	29,6	21,3	29,5	21,9	18,6
3.1.3	Укупан принос	t	2.357	1.407	1.973	1.470	1.291
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	262.048	265.300	253.700	234.320	228.600
3.2.2	Просечан принос	kg/стаб	12,4	10,3	15	13,4	11
3.2.3	Укупан принос	t	3.314	2.743	3.829	3.155	2.534
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	283.100	280.950	279.100	279.980	281.880
3.3.2	Просечан принос	kg/стаб	27,1	30,7	41,6	12,2	21,6
3.3.3	Укупан принос	t	7.693	8.652	11.626	3.439	6.097
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	144.260	107.460	108.100	100.050	102.150
3.4.2	Просечан принос	kg/стаб	17,6	15,3	18,2	12,5	15,1
3.4.3	Укупан принос	t	2.534	1.641	1.971	1.253	1.547
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	1036810	1112900	1137900	1129750	1148900
3.5.2	Просечан принос	kg/стаб	21,5	20,3	18,1	16,5	16
3.5.3	Укупан принос	t	22299	22552	20603	18675	18399
3.6	<i>Укупно коштитаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	1805588	1832460	1845600	1811100	1830580
3.6.2	Укупан принос	t	38.197	36.995	40.002	27.992	29.868
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пожњевена површина	ha	2.218	2.080	1.866	1.867	1.867

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1.2	Просечан принос	t/ha	3,5	2,7	3,9	3,3	3,3
4.1.3	Укупан принос	t	7.791	5.696	7.349	6.164	6.164
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пожевена површина	ha	230	259	220	216	216
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2,1	1,8	2,1	1,9	1,9
4.2.3	Укупан принос	t	490	469	459	401	401
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	2.448	2.339	2.086	2.083	2.083
4.3.2	Укупан принос	t	8.281	6.165	7.808	6.565	6.565
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	8.444	8.442	8.430	8.421	8.444
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,4	2,1	3,2	1,3	2
5.3	Укупан принос	t	11.942	17.744	27.332	10.652	16.590
6	Воће и грожђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	2622968	2621810	2663293	2597613	2616193
6.2	Укупан принос воћа	t	52.706	52.509	55.779	41.511	43.507
6.3	Укупан принос воћа и грожђа	t	64.648	70.253	83.111	52.163	60.097

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Конзумно воће највећим делом се производи у селима Брестовик и Бегаљице. Наведена села карактерише заступљеност савременог сортимента воћних врста, који је у складу са потребама тржишта. Међутим, у селима Дражањ и Живковац, где је такође развијена производња воћа, присутан је сортимент воћа који је застарео, тако да воће произведено у поменутих селима доминантно се користи као сировина за индустријску прераду.

Складишни и прерађивачки објекти:

- „ПКБ Воћарске плантаже“ Болеч;
- Хладњачу 10.000 t. Није у функцији,
- „ПКБ Гроцка“, фабрика за прераду воћа и поврћа - у саставу претходно наведеног предузећа - програм је обухватао прераду воћа и поврћа (производњу мармеладе, компота, конзервисаног поврћа) - није у функцији,
- Већи број мањих приватних хладњача у Бегаљицама,
- На територији општине Гроцка постоји један регистровани расадник. Расадник воћа, винове лозе и ружа „Радмиловац“, Болеч, Гроцка. За развој воћарства и виноградарства као и модернизацију сортимента, што би директно утицало на могућност пласмана воћа и грожђа за конзум, а смањење количина нижих класа и неадекватног сортимента, које је могуће пласирати само као сировину за прерађивачку индустрију. Значајан је развој расадника.

Земљорадничке задруге:

- ЗЗ „Гроцка“ - врши откуп воћа за индустријску прераду. Купци су „Нектар“, „Фрувита“, „Таково“. Задруга нема земљу.
- ЗЗ „Пударчанка“ Пударци. Основана 2006. године као правни следбеник ЗЗ „Пударци“. Задруга нема земљу, бави се само трговином, тј. откупом воћа, примарно за индустријску прераду. Годишње се откупи око 1.000-1.300 t воћа. Купци су „Нектар“, „Таково“, „Виножупа“, „Фрувита“. Задруга има хладњачу. Послује нестабилно.

Удружења и земљорадничке задруге

Постоје удружења воћара и виноградара. Деловање им је усмерено само на организовање предавања, саветовања и сл.

Општина Звездара - производња у воћарству и виноградарству

На територији општине Звездара сва пољопривредна производња, па тако и воћарско виноградарска производња, је слабо заступљена. На наведену тврдњу указује податак да од укупних површина пољопривредног земљишта града Београда, само 0,8% се налази у општини Звездара. То је чињеница која искључује производњу на великим површинама. Међутим, без обзира на скромне расположиве површине, производња у поменутој Општини има континуитет. Од укупног броја стабала воћа (јабучасто, језграсто и коштичаво) која партиципирају у воћарској производњи града Београда, само 0,43%, налази се у општини Звездара. У производњи доминирају воћне врсте из групе коштичавог воћа, са учешћем од 78,5% у укупном броју стабала.

Прилог XV/Табела 4 . Производња воћа и грозђа у општини Звездара

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабукe</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	1.300	1.300	1.200	1.300	1.650
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	17,7	17,7	15,8	18,5	27,9
1.1.3	Укупан принос	t	23	23	19	24	46
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	1.330	1.300	1.300	1.400	1.500
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	15	15,4	15,4	17,1	22,7
1.2.3	Укупан принос	t	20	20	20	24	34
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	1.000	1.000	1.000	900	600
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	15	14	14	14,4	20
1.3.3	Укупан принос	t	15	14	14	13	12
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	3.630	3.600	3.500	3.600	3.750
1.4.3	Укупан принос	t	58	57	53	61	92
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	19	15,2	15,2	22,9	30
2.1.3	Укупан принос	t	40	32	32	48	63
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешиње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	3.800	3.800	3.900	3.600	3.600
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	12,1	10	17,1	15,2	9,7
3.1.3	Укупан принос	t	46	38	67	55	35
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком.	7.200	7.200	7.200	6.000	4.500
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	10	8	15	12	10,6
3.2.3	Укупан принос	t	72	58	108	72	48
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	3.400	3.300	3.300	2.750	3.400
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	10	15,1	20	12	16,4

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.3.3	Укупан принос	t	34	50	66	33	56
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком.	6.300	6.200	6.200	6.300	6.200
3.4.2	Просечан принос	кг/стаблу	21	20	21,1	10	23,5
3.4.3	Укупан принос	t	132	124	131	63	146
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	1.400	1.400	1.400	1.200	1.100
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	20	20	20	20	25,5
3.5.3	Укупан принос	t	28	28	28	24	28
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	22.100	21.900	22.000	19.850	18.800
3.6.2	Укупан принос	t	312	298	400	247	313
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	15	20	20	2	2
4.1.2	Просечан принос	t/ha	2	2,6	2,7	3	3
4.1.3	Укупан принос	t	30	51	54	6	6
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	0	0	0	0	0
4.2.2	Просечан принос	t/ha	0	0	0	0	0
4.2.3	Укупан принос	t	0	0	0	0	0
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	15	20	20	2	2
4.3.2	Укупан принос	t	30	51	54	6	6
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	209	209	209	209	110
5.2	Просечан принос	kg/чок.	2,2	1,6	3	1,2	1,7
5.3	Укупан принос	t	410	334	627	251	191
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	27.830	27.600	27.600	25.550	24.650
6.2	Укуп. принос воћа	t	412	389,6	488	359	471
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	822	723,6	1.115	610	662

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Виноградарска производња је заступљена са 190.000 чокота винове лозе, што чини 1,3% укупног броја чокота који учествују у производњи грозђа града Београда. Производња јагодастог воћа је неразвијена, односно јагоде се гаје на просечно 10 ha, док производња малина није заступљена.

Број стабала коштичавог воћа, у прве три године посматраног периода (2002.,2003.,2004.) био је стабилан, и кретао се око 22.000 стабала, да би у 2005. био смањен за 9,8%, а затим и за још 5,3% у 2006. години. Међутим, то није утицало на пораст приноса који је, у односу на 2005., у 2006. години био већи за 26%. На пораст укупног приноса, и поред смањења броја стабала, утицао је пораст приноса по стаблу код појединих врста коштичавог воћа (шљива, кајсија, бресква).

Принос воћа и грозђа варира зависно од године. У посматраном периоду, 2002-2006. година, највећи пораст приноса забележен је 2004., када је за 25,2% био већи у односу на 2003. годину, да би затим, у 2005. години био смањен за 26,4% у односу на исту годину. У виноградарској производњи је, такође, 2004. година била најуспешнија. У 2004. години остварен је пораст приноса грозђа за 87,7%, у односу на претходну годину, али и пад од 60% у 2005. години

Општина Земун - производња у воћарству и виноградарству

Од укупне површине општине Земун, 65,3% чини пољопривредно земљиште. Међутим, са становишта воћарско виноградарске производње, тај податак не значи много. На територији општине Земун највише је заступљена ратарска производња, док је производња воћа и грозђа, узимајући у обзир величину пољопривредног земљишта, симболична. Од укупног броја стабала воћа на територији града Београда, у општини Земун у производњи учествује свега 1,6%. Виноградарство није развијено, а од укупног броја чокота винове лозе, свега 1,8% се налази на територији Општине. Јагодасто воће се гаји на просечно 10 ha годишње.

Прилог XV/Табела 5. Производња воћа и грозђа у општини Земун

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуре</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	17.090	20.430	19.290	9.000	9.000
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	18,1	2,5	22	20	30
1.1.3	Укупан принос	t	310	480	424	180	270
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	8.695	9.050	8.090	3.950	3.950
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	10,9	14,3	15,6	10,1	12,2
1.2.3	Укупан принос	t	95	129	126	40	48
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	1.585	1.640	1.528	750	750
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	20,8	20,7	12,4	8	10,7
1.3.3	Укупан принос	t	33	34	19	6	8
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	27.370	31.120	28.908	13.700	13.700
1.4.3	Укупан принос	t	438	643	569	226	326
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	9.720	9.780	95.80	1.200	1.200
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	11	11	11,1	19,2	20
2.1.3	Укупан принос	t	107	108	106	23	24
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	11.690	11.750	11.565	5.800	5.800
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	22	12,4	27,2	10	12
3.1.3	Укупан принос	t	258	146	315	58	70
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	15.610	15.610	15.490	12.000	12.000
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	13,7	11,6	14,5	13	14
3.2.3	Укупан принос	t	214	182	226	156	168
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	8.500	8.535	8.455	6.500	6.500
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,8	10,4	17,5	10	8
3.3.3	Укупан принос	t	101	89	148	65	52
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	28.900	28.820	29.520	14.000	14.000
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	14	19,5	26,5	17,1	10,4
3.4.3	Укупан принос	t	405	562	782	240	140

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	16.580	16.910	16.595	8.500	8.500
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	12,1	9,6	12,1	15,1	15,1
3.5.3	Укупан принос	t	200	162	201	128	128
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	81.280	81.625	81.625	46.800	46.800
3.6.2	Укупан принос	t	1.178	1.141	1.672	647	558
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	10	8	13	4	4
4.1.2	Просечан принос	t/ha	2,8	3	3,1	1,8	1,8
4.1.3	Укупан принос	t	28	24	40	7	7
4.2	Малине						
4.2.1	Пож. површина	ha	4	4	5	0	0
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2,5	2,5	2,4	0	0
4.2.3	Укупан принос	t	10	10	12	0	0
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	14	12	18	4	4
4.3.2	Укупан принос	t	38	34	52	7	7
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	336	328	324	140	140
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,2	2	2,1	2	2,7
5.3	Укупан принос	t	410	670	670	280	371
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	118.370	122.525	120.113	61.700	61.700
6.2	Укуп. принос воћа	t	1.761	1.926	2.399	903	915
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	2.171	2.596	3.069	1.183	1.286

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Најзаступљенија група је коштичаво воће, које партиципира са 70% у укупном броју родних стабала, док је на другом месту јабучасто воће, са 14,1% учешћа. Воћне врсте које чине окосницу производње воћа у општини Земун су шљива и вишња, које заједно, у укупном броју стабала, партиципирају са 38,3% у укупном броју родних стабала.

Број чокота винове лозе је у односу на почетну годину посматраног периода (2002-2006.) у 2006. години смањен за 48,3%, док је остварен пораст приноса по чокоту за 125%. И поред значајног смањења броја чокота који су партиципирани у производњи, укупан принос је смањен за само 9,6%, што је чињеница која указује на пораст интензитета виноградарске производње.

Укупан принос воћа у посматраном периоду бележи изражен раст производње у 2004. години, у односу на претходну годину, за 24,6%, али и значајано смањење, од 62,4% у 2005. години.

Општина Лазаревац - производња у воћарству и виноградарству

У општини Лазаревац налази се 10,4%, од укупно постојећих пољопривредних површина града Београда. Воћарско виноградарска производња је значајно заступљена, чему погодује конфигурација терена, али и микро клима Општине.

Родна стабла јабучастог, коштичаваг и језграстог воћа чине 8,2% укупног броја стабала на територији града Београда. Најзаступљеније су врсте коштичаваг воћа које партиципирају у броју стабала са 83,7%, затим врсте јабучастог воћа са 12,6%, док најмање учешће има језграсто воће, конкретно орах, који у производњи партиципира са 3,7%. Производња

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

грожђа у укупној виноградарској производњи града Београда учествује са 3,2%. Производња јагодастог воћа заступљена је на просечно 47 ха годишње.

Прилог XV/Табела 6 . Производња воћа и грожђа у општини Лазаревац

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуке</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	33.732	33.092	30.304	33.064	32.344
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	20,5	25,1	26,5	20,1	25,5
1.1.3	Укупан принос	t	690	830	804	664	824
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	25.410	24.220	21.490	23.280	22.630
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	21,2	21,7	25,4	22,6	25,5
1.2.3	Укупан принос	t	538	526	545	526	578
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	7.055	13.175	59.75	6.200	6.115
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	18,7	15,6	26,9	20,5	21
1.3.3	Укупан принос	t	132	206	161	127	165
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	66.197	70.487	57.769	62.544	61.089
1.4.3	Укупан принос	t	1.360	1.562	1.510	1.317	1.567
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	17.503	18.353	18.303	19.424	21.250
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	13,2	19,6	22,2	25,5	24,8
2.1.3	Укупан принос	t	231	360	407	496	526
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	15.899	15.984	15.329	19.124	19.154
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	15,7	22,7	25,3	23,7	23,7
3.1.3	Укупан принос	t	250	363	388	454	455
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	22.100	21.580	20.620	21.250	21.350
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	13,3	20	30,6	22,2	28,4
3.2.3	Укупан принос	t	295	433	631	472	607
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	8.718	9.123	9.152	9.332	9.602
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	15,5	26,9	42,7	36,8	50,7
3.3.3	Укупан принос	t	136	246	391	344	487
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	352069	346.879	341.969	374.885	392.102
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	4,9	15,4	19,8	9,9	15,6
3.4.3	Укупан принос	t	1.713	5.330	6.767	3.719	6.115
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	12.540	13.655	12.975	14.105	14.795
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	9,5	16,3	35,1	25,8	30
3.5.3	Укупан принос	t	119	222	456	364	444
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	411326	407221	400045	438696	457003
3.6.2	Укупан принос	t	2.513	6.594	8.633	5.353	8.108
4	Јагодасто воће						

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	25	16	30	32	32
4.1.2	Просечан принос	t/ha	4,4	2,8	5,1	4,5	4,5
4.1.3	Укупан принос	t	111	45	153	144	144
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	18	10	19	27	27
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2,9	2,2	4,3	4,4	4,4
4.2.3	Укупан принос	T	52	22	82	120	120
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	43	26	49	59	59
4.3.2	Укупан принос	t	163	67	235	264	264
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	534	450	442	433	433
5.2	Просечан принос	кг/чок.	1,5	1,5	1,9	1,6	1,4
5.3	Укупан принос	t	785	673	837	687	619
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	495026	496061	476117	520664	539342
6.2	Укуп. принос воћа	t	4.267	8.583	10.785	7.430	10.465
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	5.052	9.256	11.622	8.117	11.084

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Значајно је поменути да се производња појединих врста воћа константно интензивира применом савремених технологија. Дobar пример представља пораст приноса коштичавог воћа у односу на почетну годину посматраног периода (2002-2006.). У односу на базну 2002. годину највећи пораст приноса (240%) остварен је 2004. године, док се пораст у осталим годинама кретао од 113% до 222%. Разлог пораста укупног приноса је пораст приноса по стаблу који је посебно изражен код шљиве, кајсије и брескве. Резултати остварени у производњи јабучастог воћа указују на интензитет производње, који је присутан у општини Лазаревац. Просечан принос по стаблу јабукe и крушке већи је од просечног приноса истог воћа на нивоу града Београда за 114%, односно 148%, што указује на интензивност и савремени приступ, али и климатске услове који погодују производњи воћа.

Последњих година, са набавком новог садног материјала, као и са субвенцијама за набавку садница које је давала општина Лазаревац - воћарство оживљава. С обзиром да је велики број газдинстава мешовитог типа, све више газдинстава почиње да се бави воћарством (релативно мање ангажовање у односу на повртарство, сточарство и сл.).

Предузећа, удружења и прерађивачки капацитети

- Воћно лозни расадник „Лазаревац“. Расадник располаже великим обрадивим површинама, савременим средствима механизације, стручно оспособљеном радном снагом, а у производњу се непрестано уводе нове сорте и подлоге воћњака и винове лозе. Беспрекорно квалитетан и здрав садни материјал омогућио је да се производи успешно пласирају на домаће и страно тржиште. Садни материјал је веома добро примљен на тржиштима: Русије, Украјине, Немачке, Италије, Грчке, као и у свим бившим републикама СФРЈ. Продаја расадног материјала се врши преко посредника. У овом расаднику се може наћи велики број домаћих и страних сорти: јабука, крушака, шљива, трешњи, вишњи, дуња, брескви, кајсија, малина, купина, језграстог воћа (ораха, бадема, лешника) као и велики избор лозних калемова. Поред садног материјала, у расаднику се баве производњом и прометом вегетативних и генеративних подлога;

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- Удружење воћара „Родна грана“, окупља 35 чланова. Основали се пре 2-3 године;
- Удружене виноградаре „Зеочки виногради“, удружење је основано током 2008. године, окупља око 15 јаких виноградаре, њих 7-8 добило је субвенције Министарства пољопривреде;
- Постоје три сушаре за воће, најквалитетнија је сушара у селу Рудовци.

Општина Младеновац - производња у воћарству и виноградарству

Поред сточарства значајно учешће у пољопривредној производњи општине Младеновац има и воћарско виноградарска производња. Производња је највише развијена у селима Дубона и Шепшин, где се производе брескве, шљиве, јабуке и грожђе. Значајно је поменути да од укупног броја родних стабала ораха, чак 14,6% се налази на територији општине Младеновац. Најзаступљенија је производња коштичавог воћа које партиципира у укупној производњи воћа са 82,3% стабала, док је јабучасто воће на другом месту са 15,5% учешћа. Доминантне воћне врсте су шљива и вишња, које у укупном броју родних стабала учествују са 48,2% односно 20,5%.

На територији општине Младеновац налази се релативно велики број родних стабала воћа (јабучасто, језграсто и коштичаво), односно 11,3% од укупног броја стабала поменутих воћних врста, која партиципирају у воћарској производњи града Београда. Јагодасто воће је заступљено на просечно 200 ха годишње. Виноградарска производња је значајно распрострањена. Од укупног броја чокота винове лозе који учествују у производњи, на нивоу града Београда, 20,2% налази се на територији општине Младеновац.

Прилог XV/Табела 7. Производња воћа и грожђа у општини Младеновац

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуке</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	78.110	50.070	57.745	57.305	57.200
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,2	25,1	18,5	11,7	19,8
1.1.3	Укупан принос	t	1.109	1.257	1.070	668	1.133
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	35.545	34.890	34.960	34.740	34.760
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	23,7	23,5	21,6	16,4	20,5
1.2.3	Укупан принос	t	842	821	756	570	712
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	16.230	13.410	7.128	13.430	15.820
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	8,7	18,3	17,7	10,2	16,4
1.3.3	Укупан принос	t	142	245	126	137	259
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	129.885	98.370	99.833	105.475	107.780
1.4.3	Укупан принос	t	2.093	2.323	1.952	1.375	2.104
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	14.280	14.560	14.420	15.450	15.460
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,2	21,1	19,9	16,1	18,5
2.1.3	Укупан принос	t	203	307	287	248	286
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешиње</i>						

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.1.1	Број стабала	ком	21.450	21.320	21.530	21.575	21.235
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,3	18,6	27,1	11,4	12
3.1.3	Укупан принос	t	308	397	585	248	255
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	135400	145450	146300	144554	144250
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,6	18,1	27,2	10,7	11,7
3.2.3	Укупан принос	t	1.981	2.644	3.989	1.560	1.689
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	23.690	22.960	22.240	22.430	22.370
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	12,6	18,1	33	11	17,4
3.3.3	Укупан принос	t	300	417	735	247	390
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	355350	348600	344400	348950	285550
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,1	14,8	19,9	13,7	15,9
3.4.3	Укупан принос	t	3.930	5.173	6.861	4.791	4.544
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	52.133	50.720	49.560	50.190	49.890
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	17,1	26,8	24,3	13,2	20,3
3.5.3	Укупан принос	t	892	1.357	1.202	664	1.014
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	588023	589050	584030	587699	523295
3.6.2	Укупан принос	t	7.411	9.988	13.372	7.510	7.892
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	132	159	168	177	177
4.1.2	Просечан принос	t/ha	4,1	3,3	3,8	2,2	2,2
4.1.3	Укупан принос	t	546	529	630	394	394
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	29	32	39	41	41
4.2.2	Просечан принос	t/ha	3,2	2,9	3,5	2,7	2,7
4.2.3	Укупан принос	t	94	93	136	110	110
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	161	191	207	218	218
4.3.2	Укупан принос	t	640	622	766	504	504
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	3.492	3.040	2.600	2.583	2.585
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,1	1,8	1,8	1,1	1,4
5.3	Укупан принос	t	3.744	5.631	4.633	2.932	3.682
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	732188	701980	698283	708624	646535
6.2	Укуп. принос воћа	t	10.347	13.240	16.377	9.637	10.786
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	14.091	18.871	21.010	12.569	14.468

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Укупан принос воћа, у посматраном периоду, бележи пораст у 2003. години за 28%, у односу на претходну годину. Затим у 2004. години расте за још 23,7%, да би услед неповољних климатских услова за већину воћних врста опао, у 2005. години, за значајних 41,2%. У односу на базну 2002. годину забележен је пад укупног приноса грозђа у 2005. години за 21,7%, односно у 2006. за 1,7%, што је проузроковано смањењем броја чокота винове лозе, али у већој мери и смањењем приноса по чокоту.

Предузећа, складишни простори, прерађивачки капацитети

- Хладњача за воће, капацитета 100 вагона вишње годишње. У власништву фирме „Кооператива“ а.д., Београд. Није била у функцији неколико година. Хладњача је приватизована и теку припреме да се 2008. године прихвати прво воће.
- Могући пласман у месту Удовице где се врши - откуп великих количина воћа за извоз од стране приватника који имају своје хладњаче, накупцима или продаја откупном центру „Делта Аграра“.
- Већи произвођачи имају и своје хладњаче за воће (произвођач који има око 12 ha под бресквом има хладњачу од 20 t)
- Прерађивачких капацитета нема.

Општина Нови Београд - производња у воћарству и виноградарству

На територији општине Нови Београд, која представља доминантно урбану средину, пољопривредна производња, па тако и воћарско виноградарска производња, је слабо заступљена. На наведену тврдњу указује податак да од укупних површина пољопривредног земљишта града Београда, само 0,7% се налази у општини Нови Београд. Од укупног броја стабала воћа на територији града Београда свега 0,1% се налази на територији општине Нови Београд. Исто учешће, од 0,1%, карактеристично је и за број чокота винове лозе. Број родних стабала воћа (јабучасто, језграсто и коштичаво воће) и површине под јагодастим воћем, не варирају, већ су претежно стабилне.

Прилог XV/Табела 8. Производња воћа и грозђа у општини Нови Београд

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуре</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	700	600	600	600	600
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	20	25	25	13,3	35
1.1.3	Укупан принос	t	14	15	15	8	21
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	450	350	350	350	350
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	24,4	20	20	17,1	25,7
1.2.3	Укупан принос	t	11	7	7	6	9
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	500	400	400	400	400
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	20	20	20	20,2	25
1.3.3	Укупан принос	t	10	8	8	8	10
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	1650	1350	1350	1350	1350
1.4.3	Укупан принос	t	35	30	30	22	40
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	220	220	220	220	220
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	9,1	9,1	9,1	22,7	13,6
2.1.3	Укупан принос	t	2	2	2	5	3
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешије</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	1400	1400	1400	1400	1400
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,4	12,1	10	15,7	7,8
3.1.3	Укупан принос	t	16	17	14	22	11

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	700	700	700	700	700
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,4	14,2	10	11,4	8,5
3.2.3	Укупан принос	t	8	10	7	8	6
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	250	250	250	250	250
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	12	12	24	8	24
3.3.3	Укупан принос	t	3	3	6	2	6
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	3000	2500	2500	2500	2500
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	10	10	12	8	20
3.4.3	Укупан принос	t	30	25	30	20	50
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	350	300	300	300	300
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,4	13,3	16,7	16,7	23,3
3.5.3	Укупан принос	t	4	4	5	5	7
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	5700	5150	5150	5150	5150
3.6.2	Укупан принос	t	61	59	62	57	80
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	5	5	5	5	5
4.1.2	Просечан принос	t/ha	3	3	3	2	2
4.1.3	Укупан принос	t	15	15	15	10	10
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	1	0	1	0	0
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2	0	3	0	0
4.2.3	Укупан принос	t	2	0	3	0	0
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	6	5	6	5	5
4.3.2	Укупан принос	t	17	15	18	10	10
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	22	15	15	15	10
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,2	1,2	12	0,8	1
5.3	Укупан принос	t	26	18	18	12	10
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	7570	6720	6720	6720	6720
6.2	Укуп. принос воћа	t	115	106	112	94	133
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	141	124	130	106	143

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Ове чињенице указују на слабу заступљеност производње воћа и грозђа у општини Нови Београд, док мале површине указују на могућност развоја производње искључиво путем увођења савремених технологија у производњу, као и високо приносних сорти, које ће високим интензитетом компензовати недостатак површина за бављење воћарско виноградарском производњом.

Општина Обреновац - производња у воћарству и виноградарству

У општини Обреновац налази се 30.680 ха пољопривредног земљишта, што представља 13,7% укупног пољопривредног земљишта града Београда. Наведене површине представљају потенцијал за развој различитих линија пољопривредне производње, па

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

тако и воћарско виноградарске. У општини доминира ратарско сточарска производња, док је воћарско виноградарска у нешто мањем обиму, али ипак значајна.

Од укупног броја стабала која партиципирају у воћарској производњи на територији града Београда 8,5% се налази у општини Обреновац. Доминантна производна група је јабучасто воће (јабука, крушка и дуња), које у укупном броју родних стабала у општини учествују са 65,1%, затим коштичаво воће са 33,2% и језгасто са 1,65%. Значај Општине Обреновац за воћарску производњу града Београда огледа се и у чињеници да од укупног броја стабала јабучастог воћа, чак 17,4% налази се на територији Општине, док орах заступљен са 8,6%.

Производња јагодастог воћа и грозђа, с обзиром на потенцијале, је занемарљива. Јагодасто воће (јагода и малина) годишње се просечно посади на 60 ha. Виноградарска производња је на ниском нивоу, а на ту њеницу указује податак да свега 1% укупног броја чокота винове лозе града Београда се налази на територији општине Обреновац.

Прилог XV/Табела 9. Производња воћа и грозђа у општини Обреновац

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабукe</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	300971	300821	302750	301670	318520
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,8	12,8	5,7	10,2	9,1
1.1.3	Укупан принос	t	2.335	3.851	1.728	3.080	2.899
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	33.000	32.690	33.870	33.480	33.360
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	9,5	20,6	20,6	18,8	21,6
1.2.3	Укупан принос	t	313	672	698	630	721
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	4.185	4.135	4.605	5.645	5.860
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	13,1	26,8	22,1	17,5	23,4
1.3.3	Укупан принос	t	55	111	102	99	137
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	338156	337646	341225	340795	357740
1.4.3	Укупан принос	t	2.703	4.634	2.528	3.809	3.757
2	Језгасто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	8.399	8.364	8.805	8.835	9.215
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	5,4	18,3	18,7	18,9	23,8
2.1.3	Укупан принос	t	45	153	165	167	219
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	13.000	13.510	13.535	13.493	13.350
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,6	26,2	21,7	21,7	23,3
3.1.3	Укупан принос	t	151	354	295	293	312
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	34.650	34.500	34.590	34.630	34.810
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	5,3	23,7	21,6	15,5	17,4
3.2.3	Укупан принос	t	185	819	750	538	608
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	7.350	7.675	7.760	7.910	7.920
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	8	26	31,3	8,3	21
3.3.3	Укупан принос	t	59	200	243	66	167

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	115250	115180	114200	116460	112620
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	1,2	22,6	23,8	11,7	34,1
3.4.3	Укупан принос	t	134	2.602	2.718	1.362	3.835
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	7.953	3.840	3.865	3.965	3.885
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,4	18,5	20,7	19,2	31,7
3.5.3	Укупан принос	t	91	71	80	76	123
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	178203	174705	173950	176458	172585
3.6.2	Укупан принос	t	620	4.046	4.086	2.335	5.045
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	48	45	45	34	34
4.1.2	Просечан принос	t/ha	6,2	3,3	7,3	5,1	5,1
4.1.3	Укупан принос	t	298	147	328	173	173
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	18	17	21	17	17
4.2.2	Просечан принос	t/ha	6,3	4,2	6,7	6,4	6,4
4.2.3	Укупан принос	t	113	72	141	109	109
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	66	62	66	51	51
4.3.2	Укупан принос	t	411	219	469	282	282
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	150	150	149	142	119
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,5	1,5	1,5	1,5	2
5.3	Укупан принос	t	217	221	223	208	232
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	524758	520715	523980	526088	539540
6.2	Укуп. принос воћа	t	3.779	9.052	7.248	6.593	9.303
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	3.996	9.273	7.471	6.801	9.535

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

У односу на базну годину у посматраном периоду (2002.) укупан принос је у наредним годинама био већи, од 74,4% до 146,2%. Колико је за производњу појединих воћних врста 2002. година била неповољна, указује и принос шљиве који је за 19,4 пута био мањи у односу на принос 2003. године, односно 20 пута у односу на принос 2004. године. Разлог тако малог укупног приноса је принос по стаблу од 1,2 kg, који је остварен 2002. године. На занемарљиву вредност просечног приноса који је остварен 2002. године указује и просечан принос по стаблу који је 2006. године остварен у општини Обреновац (34,1 kg). И у производњи ораха 2002. година је била изузетно неповољна. Остварен је просечан принос по стаблу од 5,4 kg, што је утицало и на смањење укупног приноса ораха у тој години. У годинама које су следиле приноси по стаблу су, у односу на 2002. годину, били већи од 241% до 340%,

Општина Палилула - производња у воћарству и виноградарству

У општини Палилула пољопривредна производња није усмерена ка воћарству и виноградарству. Од укупног броја стабала воћа (јабучасто, језграсто и коштичаво) које партиципира у воћарској производњи града Београда свега 1,4% налази се на територији општине Палилула. У производњи је најзаступљеније коштичаво воће са учешћем од 56% у укупном броју стабала, а затим и јабучасто и језграсто воће са

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

учешћем од 39,3%, односно 4,7% у укупном броју стабала воћа на територији општине Палилула. Производња јагодастог воћа заступљена је на занемарљивим површинама за значајну производњу, односно 28 ha просечно годишње. Виноградарска производња је неразвијена. Од укупног броја родних чокота винове лозе града Београда, у општини Палилула се налази свега 0,7%. На неразвијеност виноградарства у Општини указује и опадање укупног приноса у 2005. и 2006. години, у односу на базну 2002. годину, за 36% односно 34,2%.

Прилог XV/Табела 10. Производња воћа и грозђа у општини Палилула

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабукe</i>						
1.1.1	Број стабала	ком	36.274	31.500	29.480	29.050	29.050
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	1,9	13,7	6,9	18	18,8
1.1.3	Укупан принос	t	70	433	202	524	546
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком	2.080	2.080	1.890	1.890	1.890
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	9,6	13,5	22,8	23,3	19
1.2.3	Укупан принос	t	20	28	43	44	36
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком	750	750	750	750	750
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	8	10,7	17,3	16	16
1.3.3	Укупан принос	t	6	8	13	12	12
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком	39.104	34.330	32.120	31.690	31.690
1.4.3	Укупан принос	t	96	469	258	580	594
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком	3.990	4.020	4.060	4.080	4.080
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	6,8	8	15,3	18,9	15
2.1.3	Укупан принос	t	27	32	62	77	61
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешиње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком	5.840	5.860	5.918	5.758	5.768
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,1	11	25,3	17,5	13,1
3.1.3	Укупан принос	t	42	65	150	101	76
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком	15.730	15.780	16.430	16.280	16.280
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,9	15,6	25,2	19,5	11,2
3.2.3	Укупан принос	t	188	247	415	318	183
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком	8.684	8.610	9.245	9.090	8.290
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,4	8,9	26,5	2,2	14,2
3.3.3	Укупан принос	t	65	77	245	20	118
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком	11.280	11.360	11.760	11.550	11.550
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,3	11,1	23,1	11,9	15,4
3.4.3	Укупан принос	t	82	126	272	137	178
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком	5.640	5.850	6.230	5.800	5.800
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,7	15,2	21	21,9	19,7

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.5.3	Укупан принос	t	83	89	131	127	114
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком	47.174	47.460	49.583	48.478	47.688
3.6.2	Укупан принос	t	460	604	1.213	703	669
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	15	14	25	25	25
4.1.2	Просечан принос	t/ha	3,1	3	5	2,6	2,6
4.1.3	Укупан принос	t	46	42	125	65	65
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	7	7	7	7	7
4.2.2	Просечан принос	t/ha	1,9	2,6	2	2,9	2,9
4.2.3	Укупан принос	t	13	18	14	20	20
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	22	21	32	32	32
4.3.2	Укупан принос	t	59	60	139	85	85
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	133	133	98	78	78
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,7	1,7	2,2	1,8	1,9
5.3	Укупан принос	t	222	228	214	142	146
6	Воће и грожђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком	90.268	85.810	85.763	84.248	83.458
6.2	Укуп. принос воћа	t	642	1.165	1.672	1.445	1.409
6.3	Укуп. принос воћа и грожђа	t	864	1.393	1.886	1.587	1.555

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Укупан принос воћа (јабучасто, језграсто, коштичаво и јагодасто), у односу на почетну годину посматраног периода (2002-2006.) је био у порасту. Највећи пораст приноса воћа од 160,4%, у односу на 2002. годину забележен је 2004. године.

Пољопривредна предузећа и прерађивачки капацитети

- Пољопривредна корпорација „Београд“ а.д., Падинска Скела. Предузећа у саставу корпорације су: „Воћарске плантаже“, „Индустрија сточне хране Инсхра“, „Агроекономик“, „Агросеме“;
- „Фриком“ - програм прераде воћа и поврћа.

Општина Раковица - производња у воћарству и виноградарству

Воћарско виноградарска производња у општини Раковица је на ниском нивоу и бележи пад у скоро свим линијама производње. Од укупног броја родних стабала воћа (јабучасто, језграсто и коштичаво) на нивоу града Београда свега 15.300 стабала, односно 0,24%, се налази на подручју општине Раковица. У производњи воћа најзаступљенија је производња коштичавог воћа које у укупном броју стабала учествује са 53,1%, док стабла јабучастог и језграстог воћа учествују са 43,6%, односно 3,3%. У последње четири године посматраног периода јагодасто воће не учествује у производњи. Виноградарска производња је на ниском нивоу, а на наведену чињеницу указује и број чокота винове лозе на подручју општине Раковица који чине свега 0,13% укупног броја чокота винове лозе града Београда.

Прилог XV/Табела 11 . Производња воћа и грозђа у општини Раковица

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуре</i>						
1.1.1	Број стабала	ком.	2800	2800	2800	1500	1500
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	13,2	11,1	15,7	10	10
1.1.3	Укупан принос	t	37	31	44	15	15
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком.	1300	1300	1300	1100	1100
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	12,3	9,2	9,2	10	7,3
1.2.3	Укупан принос	t	16	12	12	11	8
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком.	6400	6400	1880	600	600
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	10	8,9	8	5	8,3
1.3.3	Укупан принос	t	64	57	15	3	5
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком.	10500	10500	5980	3200	3200
1.4.3	Укупан принос	t	117	100	71	29	28
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком.	500	500	500	500	500
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	10	6	10	10	10
2.1.3	Укупан принос	t	5	3	5	5	5
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком.	1950	1900	1950	1300	1300
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	3	10	14,8	5,3	5,3

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.1.3	Укупан принос	t	6	19	29	7	7
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком.	2650	2650	2650	1800	1800
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	3	5,6	12,8	15,5	6,1
3.2.3	Укупан принос	t	8	15	34	28	11
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком.	1240	1240	1240	800	800
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	1,6	4,8	8,8	3,7	5
3.3.3	Укупан принос	t	2	6	11	3	4
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком.	1880	1880	4200	2000	2000
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,9	12,8	13,8	16	15
3.4.3	Укупан принос	t	28	24	58	32	30
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком.	800	800	800	500	500
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,5	7,5	7,5	10	8
3.5.3	Укупан принос	t	6	6	6	5	4
3.6	<i>Укупно коштићаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком.	8520	8470	10840	6400	6400
3.6.2	Укупан принос	t	50	70	138	75	56
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	1	0	0	0	0
4.1.2	Просечан принос	t/ha	1	0	0	0	0
4.1.3	Укупан принос	t	1	0	0	0	0
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	1	0	0	0	0
4.2.2	Просечан принос	t/ha	1	0	0	0	0
4.2.3	Укупан принос	t	1	0	0	0	0
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	2	0	0	0	0
4.3.2	Укупан принос	t	2	0	0	0	0
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	26	26	21	11	12
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,5	1	1,3	1,4	1,3
5.3	Укупан принос	t	39	26	28	15	16
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком.	19520	19470	17320	10100	10100
6.2	Укуп. принос воћа	t	174	173	214	109	89
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	213	199	242	124	105

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Укупан број стабала воћа бележи константан пад. У односу на базну 2002. годину у две последње године посматраног периода, 2005. и 2006. година, број стабала је опао за 48,3%, док је укупан принос воћа, у истим годинама опао за 37,4%, односно, 48,9%. Наизраженије опадање броја стабала забележено је код јабучастог воћа. У односу на базну годину (2002.) број стабала јабучастог воћа опао је за 75,2% у 2005. години, односно 76,1% у 2006. години.

Општина Сопот - производња у воћарству и виноградарству

Општине Сопот карактеришу повољни услови за разноврсну пољопривредну производњу, па тако и за воћарско виноградарску. Међутим, постојећа структура воћарске производње само делимично је детерминисана микроклиматским карактеристикама. Утицај на структуру свакако имају и тржишна кретања. Висока заступљеност различитих линија производње у северо - западном делу општине Сопот доминантно је одређена dobrим саобраћајним везама са урбаним деловима града Београда који олакшавају дистрибуцију производа.

Од укупног броја родних стабала воћа (јабучасто, језграсто, коштичаво) који учествују у производњи, на нивоу града Београда, 15,5% налази се на подручју општине Сопот. Појединачно посматрано, од укупног броја стабала јабучастог воћа на територији града Београда 17,6% се налази у општини Сопот, док се од укупног броја стабала језграстог и коштичавог воћа, у општини Сопот налази 15,4%, односно 14,5% родних стабала. Производња јагодастог воћа се одвија на свега 185 хектара просечно годишње, с тим да површине под јагодама партиципирају у производњи са 95,6%.

Прилог XV/Табела 12 . Производња воћа и грозђа у општини Сопот

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуре</i>						
1.1.1	Број стабала	ком.	184842	183561	190437	176179	177580
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	6,5	26,9	8,8	9,6	15,4
1.1.3	Укупан принос	t	1200	4939	1672	1690	2726
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком.	159932	158271	158167	145527	145150
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	2,8	4,6	3,6	2,5	3,3
1.2.3	Укупан принос	t	444	730	567	371	474
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком.	10258	9953	10398	10288	10100
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	10,3	10,1	14,8	12,4	9,3
1.3.3	Укупан принос	t	106	101	154	128	94
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком.	355032	351785	359002	331994	332830
1.4.3	Укупан принос	t	1750	5770	2393	2189	3294
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком.	15199	15520	15876	15626	16070
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	5,5	9,2	9,2	11,3	10,5
2.1.3	Укупан принос	t	83	143	146	173	169
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком.	19628	20377	20541	19909	19250
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	6,5	12,6	17,3	7,5	19,3
3.1.3	Укупан принос	t	128	257	357	151	373
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком.	109664	110576	102768	93172	88990
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	4,5	7,2	12,7	5	15,6
3.2.3	Укупан принос	t	496	803	1313	474	1395
3.3	<i>Кајсије</i>						

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.3.1	Број стабала	ком.	36133	36298	37490	37702	37830
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	6,2	12,2	22,7	4,7	18,3
3.3.3	Укупан принос	t	226	443	854	178	694
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком.	307896	322315	333871	323597	310620
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	11,5	18,1	21	7,5	28,6
3.4.3	Укупан принос	t	3544	5837	7011	2429	8890
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком.	127360	124935	113869	107963	115720
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	19,5	22,8	21	12,1	29,1
3.5.3	Укупан принос	t	2478	2846	2396	1306	3373
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком.	600681	614501	608539	582343	572410
3.6.2	Укупан принос	t	6872	10186	11931	4538	14725
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	193	190	171	164	164
4.1.2	Просечан принос	t/ha	3,2	3,2	4,1	2,4	2,4
4.1.3	Укупан принос	t	624	603	699	400	400
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	8	8	10	7	7
4.2.2	Просечан принос	t/ha	2,9	2,3	1,9	2,7	2,7
4.2.3	Укупан принос	t	23	18	19	19	19
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	201	198	181	171	171
4.3.2	Укупан принос	t	647	621	718	419	419
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	958	957	851	733	742
5.2	Просечан принос	kg/чок.	2	2,8	2,8	1,6	2,6
5.3	Укупан принос	t	1890	2665	2397	1159	1947
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком.	970912	981806	983417	929963	921310
6.2	Укуп. принос воћа	t	9352	16720	15188	7319	18607
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	11242	19385	17585	8478	20554

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Број чокота винове лозе у општини Сопот представља свега 6% од укупног броја чокота на територији Београда. Поред слабе заступљености винове лозе у воћарско виноградарској производњи општине значајно је поменути да број чокота бележи константан пад, односу на базну 2002. годину.

Укупан принос воћа посматраном периоду, у односу на почетну годину, бележи раст од 62,4% у 2004. години до 99% у 2006. години. Опадање укупног приноса воћа, у односу на базну годину, за 21,7% забележено је 2005. године. Разлог опадања укупног приноса резултат је изражено слабог приноса по стаблу коштичаваог воћа (трешња, кајсија, шљива, бресква).

Пољопривредна предузећа, прерађивачки капацитети:

- „ПКБ Воћарске плантаже Болеч“, „Космај“ у Сопоту поседује 400 ха воћњака. Газдинство производи годишње око 300 вагона разног воћа. „ПКБ“ није у могућности да обрађује ове воћњаке, тако су почели да их дају у једногодишњи закуп.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- „ПКБ Комерц“ - ООУР „Кооператива“ у саставу је сушара шљиве у Дучини, дневног капацитета 100-200 тона - није у функцији. У плану је да се 2008. године заврши изградња сушаре за шљиву - нова сушара има 8 тунела, капацитета 10 тона свеже сировине или 2,5 тоне суве шљиве по тунелу. Предузеће „Кооператива“ а.д. Београд **ове године ће откупљивати само шљиву**, са подручја општине Сопот, али и из других општина у Србији.

Општина Чукарица - производња у воћарству и виноградарству

На подручју општине Чукарица налази се 8.288 хектара пољопривредног земљишта и доминантна је ратарска производња. Међути друга по заступљености је воћарско виноградарска производња. Највише је заступљена производња јабучастог, коштичавог и језгастог воћа. Од укупног броја стабала наведеног воћа, које учествује у воћарској производњи града Београда, свега 1,7% се налази у општини Чукарица. Најзаступљеније су врсте коштичавог воћа које партиципирају у броју родних стабала са 63,9%, затим врсте јабучастог воћа са 30,6%, док најмање учешће има језгасто воће, конкретно орах, који у производњи партиципира са 5,5%. Производња грозђа у укупној виноградарској производњи града Београда учествује са свега 2%. Производња јагодастог воћа заступљена је на просечно 11 хектара годишње и бележи константан пад.

Прилог XV/Табела 13. Производња воћа и грозђа у општини Чукарица

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабуке</i>						
1.1.1	Број стабала	ком.	12530	12500	12500	15550	15500
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	12,8	11,2	14,8	11,7	10,5
1.1.3	Укупан принос	t	161	140	185	182	162
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком.	11720	11720	11720	11820	11800
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	10,3	12,3	9,3	10,7	7,3
1.2.3	Укупан принос	t	121	144	109	127	86
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком.	10195	10195	3855	3060	3760
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	10,3	11,4	10,4	9,5	14,9
1.3.3	Укупан принос	t	105	116	40	29	56
1.4	<i>Укупно јабучасто воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком.	34445	34415	28075	30430	31060
1.4.3	Укупан принос	t	387	400	334	338	304
2	Језгасто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком.	6700	6700	6000	4700	4650
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	8,8	8,7	8,2	10,6	9
2.1.3	Укупан принос	t	59	58	49	50	42
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком.	5130	5130	5030	10460	10360
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,7	12,6	15,3	5,7	6,4
3.1.3	Укупан принос	t	40	65	77	60	67
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком.	22700	21200	21500	19150	19100
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	14,5	17,2	11,3	6,6	7

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.2.3	Укупан принос	t	330	365	244	127	134
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком.	4370	4370	4370	4560	4460
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	7,3	9,3	11,8	5	9,8
3.3.3	Укупан принос	t	32	41	52	23	44
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком.	25130	25130	29380	30530	29380
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	12,7	17,3	13,2	10,6	10,6
3.4.3	Укупан принос	t	318	435	388	325	310
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком.	5100	5100	5600	6920	6920
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	8	8,8	7,3	7,4	6,8
3.5.3	Укупан принос	t	41	45	43	51	47
3.6	<i>Укупно коштичаво воће</i>						
3.6.1	Број стабала	ком.	62430	60930	65880	71620	70220
3.6.2	Укупан принос	t	761	951	804	586	602
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	12	12	9	4	4
4.1.2	Просечан принос	t/ha	2,1	0,8	1,8	3,3	3,3
4.1.3	Укупан принос	t	25	9	16	13	13
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	7	3	0	2	2
4.2.2	Просечан принос	t/ha	1,6	1	0	1	1
4.2.3	Укупан принос	t	11	3	0	2	2
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	19	15	9	6	6
4.3.2	Укупан принос	t	36	12	16	15	15
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	117	115	116	941	155
5.2	Просечан принос	kg/чок.	1,5	1,4	1,7	1,2	1,3
5.3	Укупан принос	t	170	165	201	1113	209
6	Воће и грозђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком.	103575	102045	99955	106750	105930
6.2	Укуп. принос воћа	t	1243	1421	1203	989	963
6.3	Укуп. принос воћа и грозђа	t	1413	1586	1404	2102	1172

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

Уколико се упореди са базном годином (2002.) укупан принос воћа у општини Чукарица бележи пораст у 2003. години за 14,3%, док је пад приноса за 17,8% карактеристичан за 2005. годину. Смањење просечног приноса по стаблу, у односу на базну годину, забележено је 2005. године код свих врста коштичавог воћа (трешње, вишње, кајсије, шљиве, брескве). Најизраженији пад приноса по стаблу забележен је код производње вишње, када је у 2005. години смањен 54,5% у односу на базну годину.

Општина Сурчин - производња у воћарству и виноградарству

Општина Сурчин је званично добила статус општине града Београда 2004. године издвајањем од општине Земун. У анализи воћарске производње коришћени су подаци за 2005. и 2006. годину.

Пољопривредна производња у општини је доминантно ратарско - сточарска, док је производња воћа слабије заступљена. Од укупног броја родних стабала воћа (јабучасто,

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

језграсто, коштичаво) која партиципирају у производњи воћа града Београда, на подручју општине Сурчин налази се свега 1,1%. У производњи доминира коштичаво воће 61,5% учешћа, а затим и јабучasto и језграсто воће са 27%, односно 11,4% учешћа у укупном броју родних стабала. Производња јагодастог воћа (јагоде и малине) заступљена је на свега 11 хектара просечно годишње. У укупном броју чокота винове лозе на територији града Београда, општина Сурчин учествује са свега 1,2%.

Прилог XV/Табела 14 . Производња воћа и грозђа у општини Сурчин

Р.Б.	Показатељ	Јединица мере	Година				
			2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
1	Јабучасто воће						
1.1	<i>Јабукe</i>						
1.1.1	Број стабала	ком.	*	*	*	13200	11210
1.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	14,2	10,8
1.1.3	Укупан принос	t	*	*	*	187	121
1.2	<i>Крушке</i>						
1.2.1	Број стабала	ком.	*	*	*	4220	2990
1.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	15,2	12
1.2.3	Укупан принос	t	*	*	*	64	36
1.3	<i>Дуње</i>						
1.3.1	Број стабала	ком.	*	*	*	678	5528
1.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	13,3	19,5
1.3.3	Укупан принос	t	*	*	*	9	108
1.4	<i>Укупно јабучasto воће</i>						
1.4.1	Број стабала	ком.	*	*	*	18098	19728
1.4.3	Укупан принос	t	*	*	*	260	265
2	Језграсто воће						
2.1	<i>Ораси</i>						
2.1.1	Број стабала	ком.	*	*	*	8310	7740
2.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	12,4	5,2
2.1.3	Укупан принос	t	*	*	*	103	40
3	Коштичаво воће						
3.1	<i>Трешиње</i>						
3.1.1	Број стабала	ком.	*	*	*	5335	5335
3.1.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	20,4	16,1
3.1.3	Укупан принос	t	*	*	*	109	86
3.2	<i>Вишње</i>						
3.2.1	Број стабала	ком.	*	*	*	6480	6490
3.2.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	14,3	9,5
3.2.3	Укупан принос	t	*	*	*	93	62
3.3	<i>Кајсије</i>						
3.3.1	Број стабала	ком.	*	*	*	1745	5100
3.3.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	8	17,2
3.3.3	Укупан принос	t	*	*	*	14	88
3.4	<i>Шљиве</i>						
3.4.1	Број стабала	ком.	*	*	*	19520	15820
3.4.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	7,9	14,2
3.4.3	Укупан принос	t	*	*	*	155	230
3.5	<i>Брескве</i>						
3.5.1	Број стабала	ком.	*	*	*	10485	9885
3.5.2	Просечан принос	kg/стаблу	*	*	*	9,9	5,5

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

3.5.3	Укупан принос	t	*	*	*	104	55
3.6	Укупно коштичаво воће						
3.6.1	Број стабала	ком.	*	*	*	43565	42630
3.6.2	Укупан принос	t	*	*	*	475	521
4	Јагодасто воће						
4.1	<i>Јагоде</i>						
4.1.1	Пож. површина	ha	*	*	*	7	7
4.1.2	Просечан принос	t/ha	*	*	*	2,1	2,1
4.1.3	Укупан принос	t	*	*	*	15	15
4.2	<i>Малине</i>						
4.2.1	Пож. површина	ha	*	*	*	4	4
4.2.2	Просечан принос	t/ha	*	*	*	2	2
4.2.3	Укупан принос	t	*	*	*	8	8
4.3	<i>Укупно јагодасто воће</i>						
4.3.1	Површина	ha	*	*	*	11	11
4.3.2	Укупан принос	t	*	*	*	23	23
5	Винова лоза						
5.1	Број чокота	000 чок.	*	*	*	174	168
5.2	Просечан принос	kg/чок.	*	*	*	1	1
5.3	Укупан принос	t	*	*	*	167	169
6	Воће и грожђе укупно						
6.1	Број стабала воћа	ком.	*	*	*	69973	70098
6.2	Укуп. принос воћа	t	*	*	*	861	849
6.3	Укуп. принос воћа и грожђа	t	*	*	*	1028	1018

Извор: Статистички годишњак Београда за године: 2002.-2007., Завод за информатику и статистику

У односу на 2005. годину, у 2006. поједине врсте коштичаваг воћа бележе приметно смањење приноса по стаблу. Просечан принос по стаблу у производњи брескве смањен је за 44,5%, док је у производњи вишње и трешње смањен за 33,6%, односно 21,1% у односу на просечан принос остварен 2005. године. Међутим, код преосталих врста коштичаваг воћа дошло је до повећања просечног приноса по стаблу, што је делимично проузроковало и пораст укупног приноса у 2006. години. Просечан принос по стаблу у производњи кајсије повећан је за 115%, док је код шљиве износио 79,7%. Код производње шљиве карактеристично је да је укупан принос повећан за 48,4%, уз истовремено смањење броја стабала.

Прерађивачки капацитети:

- „Центропроизвод“, у саставу хладњача за воће и поврће која се налази у Добановцима - врши откуп воћа и поврћа по Србији.

Прилог XVI/2.6.8. Агроиндустријска производња (производња по гранама - прерада биљних производа, сточарских производа, безалкохолна пића, кондиторски производи, готова храна, зачини, сточна храна, и др.)

На територији Београда послује велики број предузећа која се баве агроиндустријском производњом. Званична статистика (Градски завод за статистику) континуирано прати податке за укупно 38 предузећа у 2007. години, а у 2006. и 2005. години за 46 предузећа. На бази ових података могао би да се извуче погрешан закључак о томе да се број агроиндустријских предузећа на територији града смањује. Међутим, ситуација у пракси није таква. На основу спроведеног истраживања и података доступних преко

интернета, јасно је да на територији града послује далеко већи број предузећа. Доступни подаци са интернета¹ говоре да се Београду производњом хране бави укупно 295 предузећа, док се производњом пића бави укупно 42 предузећа. Детаљна структура укупног броја предузећа која послују по општинама и њихова локација дата је у прилогу (2.4.5. 2.4.5.а) и (2.6.8. и 2.6.8.а). У датом списку нека предузећа се појављују по два и више пута, али су јасно разврстани по делатностима, па је у том смислу њихов број прецизан. У сваком случају реч је о далеко већем броју предузећа од оног који прати официјелна статистика. Гледано по класификацији делатности:

- *Хлађењем и замрзавањем животињског меса* се на територији Београда бави 9 предузећа. Највише регистрованих има у општини Палилула. Укупно два. Реч је о предузећима „ИМЕС“ са седиштем у Падинској Скели и предузећу „Констанца“ у булевару Дестпота Стефана. Општине Гроцка, Младеновац, Обреновац, Раковица, Савски Венљац и Сурчин имају по једно регистровано предузеће.
- *Производњом, обрадом, хлађењем и замрзавањем живинског и кунџињског меса* у Београду се укупно бави 10 предузећа. Од тога највише регистрованих предузећа имају општине Вождовац и Младеновац. На општини Вождовац то су предузећа „FISHCORP 2000“ у улици Војводе Степе, и предузеће „KOKAMAP“, док су у општини Младеновац регистрована предузећа „ŽIVINOPROGRES“, и предузеће „IPP ARSIĆ“. У општинама: Врачар, Звездара, Нови Београд, Савски Венац, Стари Град и Сурчин, послује по једно регистровано предузеће из ове делатности.
- *Прерадом животињског и живинског меса* се на територији града бави укупно 19 предузећа. Производња је готово равномерно заступљена по општинама. Највећи број прерађивачких капацитета (по 2 предузећа) имају општине Земун, Савски Венац, Сурчин и Чукарица. У општини Земун то су предузећа „Фамис“ и „Гомбит“. У општини Савски Венац реч је о предузећима „Decus Company“ и „Пробеком“. Док на општини Чукарица послују предузећа „Беоделикатес“ и „Superior meat“. У општини Сурчин послују предузећа „Имлес“ и „Котекс“. Док на свим осталим општинама у Београду послује по једно предузеће из ове области.
- *Прерадом и конзервисањем рибе и производа од рибе* у Београду се бави укупно 7 предузећа. По два предузећа из ове области су лоцирана на подручјима општина Нови Београд („Losos“, „Tropic Ribarstvo“) и Стари Град („Tropicontinental group“, „Puerto Seguro“), док општине Звездара („Bast comerce“), Палилула („Fricom“), Чукарица („Рибарско Газдинство Београд“) имају по једно предузеће из ове области.
- *Прерадом и конзервисањем поврћа* се на територији града бави 26 предузећа. Највише регистрованих предузећа, укупно 6, има у општини Нови Београд. То су предузећа: „Милком Инжењеринг“, „VD Pharm“, „Frigo-komerc“, „Slap group“, „Србија шуме“. По 3 предузећа послују на општинама Вождовац („Agroeconomic Holding“, „De Gusta“, „Sun Trade“), Врачар („Ital-Pro“, „Либертас“, „Voćarcoop“) и Стари Град („Интераго“, „Памс“, „Puerto Seguro“). По два предузећа послују на општинама Земун и Савски Венац, док по једно предузеће послује у општини Гроцка, Звездара, Палилула, Раковица и Чукарица.
- *Прерадом и конзервисањем воћа* у Београду се бави укупно 29 предузећа. Највише предузећа послује у општинама Нови Београд и Стари Град, по шест. Реч

¹ Реч је о сајту www.hranaiprice.com за месец август 2008 године. Ови подаци се континуирано ажурирају и мењају. Такође, постоји одређени број предузећа која послују, а која се не налазе на овом сајту. Ипак, важно је напоменути да је ово оквирно најприближнији могући списак предузећа која се баве производњом и прерадом хране на територији Београда.

је о предузећима: „Милком Инжењеринг“, „Desing“, „Frigo-Commerc“, „Interprom“, „Jpl Special“, „Li Company“, које послују на општини Нови Београд и на општини Стари Град предузећа: „Atle“, „Exotica“, „Golden falcon“, „Niba Company“, „Прехрана“, „Прогрес-Интераграт“. Општине Вождовац и Савски Венац имају по четири, Палилула три, Врачар два, док општине Гроцка, Земун, Раковица и Сурчин имају по једно предузеће из ове делатности. Може се констатовати да је ово област у експанзији.

- *Производња јестивих уља, маргарина и сличних јестивих масти* Према доступним подацима из истог извора на територији Београда послују два предузећа. Реч је о предузећима Биопротеин, лоцираном у општини Обреновац, и Пуратос на општини Савски Венац.
- *Производњом млека и млечних производа* се у Београду бави укупно 15 предузећа. Највише предузећа лоцирано је на општини Палилула. Реч је о предузећима: „Имлек“ и „Danube food groups“. Један од највећих произвођача је „ПКБ Агроинжењеринг“ лоциран у општини Стари Град.
- *Производњом сладоледа и других смрзнутих смеша* на територији Београда послује укупно 9 предузећа. Општина која има највише регистрованих предузећа је Нови Београд. Са Укупно четири предузећа: „Милком Инжењеринг“, „VD Pharm“, „Desing“, „Yu bigatton“. На општини Палилула послују два предузећа. Реч је о предузећима: „Фриком“ и „Er-že Group“. Док, на општинама Земун, Стари Град и Сурчин послује по једно предузеће.
- *Производњу млинских производа* врши укупно 9 предузећа. Општина Стари Град има највише регистрованих предузећа из ове области, укупно 6. Реч је о предузећима: „Аграриа кампус“, „Александрија“ доо., „Aleksandrija со.“, „Exotica“, „Житомлин“ и „Житозаједница“. Остала три предузећа лоцирана су на општинама Савски Венац, Земун и Нови Београд.
- *Производњом скроба и производа од скроба*, према доступним подацима, бави се укупно 3 предузећа. Предузећа су лоцирана на општинама Савски Венац „Компанија Кржуљ“, Стари Град „Орлеан“ и општина Сурчин „Центропроизвод“ а.д.
- *Производњом хлеба, пецива, колача и торти* у Београду се бави 33 предузећа. Највише лоцираних има на општинама Вождовац и Нови Београд. По 6 на свакој од ових општина. На општини Вождовац реч је о следећим предузећима: „Десерт“, Посластичарница „Мис“, „Педуни“, Пекара „Краљица“, „Sweet family plus“, „Штарк“. На општини Нови Београд, реч је о предузећима: „Милком Инжењеринг“, „Ддк“, „Desing“, „Гала царство“, „Купник“, „Yu bigatton“. На општини Врачар послује четири предузећа из ове делатности: „Црногорка“, „Клас“, „Мали принц“ и „Тома“. На општини Звездара „Кирићански“, „Bongiorno“, „Слатка кућа“, „Београдска пекарска индустрија“, на Савском Венцу „Azzuro“, „Фан груп“, „Компанија Кржуљ“. По два регистрована предузећа послују на општини Чукарица и по једно регистровано предузеће, послује у општинама Земун, Младеновац и Обреновац.
- *Производњом кекса и производа за грицкање* се бави укупно 14 предузећа. Општина Стари Град има регистрованих 4 предузећа „Cornu“, „Александрија“ доо., „Aleksandrija со“, „Аурелио“, Савски Венац три „Марбо продукт“, „Swisslion Takovo koncern“, „Зечево комерц“, док је остала производња готово равномерно распоређена на општинама Вождовац, Врачар, Земун, Нови Београд, Палилула, Сурчин и Чукарица, на којима послује по једно предузеће из ове делатности.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- *Производњом и прерадом шећера* у Београду се бави укупно 6 предузећа. По два предузећа послују на општинама Нови Београд „VD Pharm“, „Слап груп“ и Стари Град „Аурелио“, „Royaleco food“ и по једно у општинама Сурчин „Центропроизвод а.д.“ и Чукарица „Уфар-галенска лабораторија“.
- *Производњом какаа, чоколаде и кондиторских производа* се бави укупно 23 предузећа. Општина Стари Град има највише регистрованих, укупно 5 предузећа „Александрија“ доо., „Aleksandrija co“, „Aurelio company“, „Чоколада сзр“, „Exotica“, „Milma commerce“, 3 предузећа послује на општини Савски Венац „Swislion Takovo koncern“, „Зечево комерц“, „Компанија Кржуљ“, Вождовац „Штарк“, „Alta food“, „Alvasari“, Нови Београд „Милком Инжењеринг“, „Desing“, „Дуња индустрија хране“, два предузећа у општини Лазаревац и по једно регистровано предузеће у општинама Врачар, Обреновац, Сурчин и Чукарица.
- *Производњом макарона, резанаца, кус-куса и сличних производа од брашна* бави се укупно 10 предузећа. По два предузећа су лоцирана на општинама Нови Београд „Макарон“, „Yu bigatton“ и Палилула „Фриком“, „Натура vita“, док по једно предузеће послује на општинама Вождовац, Врачар, Гроцка, Звездара, Земун и Сурчин.
- *Прерада и паковање кафе и чаја* има значајан број предузећа, њих укупно 27. Највише, укупно по шест, имају општине Нови Београд и Савски Венац. На Новом Београду реч је о предузећима „Милком Инжењеринг“, „Грандпром“, „Гранд“, „Kirka pharma“, „Србија шуме“, „Vir commerce“. На Савском Венцу реч је о предузећима „Fitotrade“, „Инвелцом“, „Ивекс“, „Орлеан“, „Šoletrade“. Општина Палилула има регистрованих 4 предузећа „Биље Борча“, „Интердедра траде“, „Мента-хем“, „Yu-hrana“. Стари Град три, „Ang international“, „Апотекарска установа Београд“, „Институт за проучавање лековитог биља – Јосиф Панчић“. Док по једно предузеће послује на општинама Барајево, Вождовац, Врачар и Сурчин.
- *Производњом и паковањем зачина, додатака храни и зачинског биља* се у Београду бави укупно 19 предузећа. Највише регистрованих предузећа 7 има на општини Нови Београд. Реч је о предузећима: „Милком инжењеринг“, „Рапс“ зачини“, „Фармасол“, „Пиле пром Ћирковић“, „Слап груп“, „Со продукт“, „Стип инжењеринг“. На општини Земун послују 3 предузећа. Реч је о следећим предузећима: „Алми-а-ацк“, „Флорида бел“, „Полимарк“. На општинама Савски Венац и Стари Град послује по два предузећа, док на општинама Врачар, Раковица, Сурчин и Чукарица послује по једно предузеће.
- *Производњом хомогенизованих храњивих препарата и дијететске хране* у Београду послује укупно 7 предузећа. У општинама Врачар, Земун, Младеновац, Палилула, Савски Венац, Стари Град и Чукарица послује по једно предузеће. Реч је о предузећима: „Милком инжењеринг“, „Antares rex“, „Aurelio company“, „Галеника“, „Уфар-галенска лабораторија“ и „Yu hrana“.
- *Производњом тзв. остали непоменути производи* у Београду се бави 17 предузећа. Структура је врло хетерогена, јер је реч о различитим врстама производа.
- Када је реч о производњи и преради пића на подручју града послује укупно 42 предузећа. *Производњом жестоких алкохолних пића* се бави 12 предузећа. Највише има на општини Земун, укупно 5. Реч је о предузећима: „Навип“ а.д., „Навип Земун“ д.о.о., „Am spirit classics“, „Пољопривредни факултет“, „Примаг“. По два предузећа послују на општинама Вождовац „Београд“ а.д. и „Вирдс“ и

Нови Београд „Rebox“, „Svob prom“. Док на општинама Гроцка, Раковица, Савски Венац, послује по једно предузеће које се бави производњом жестоких алкохолних пића.

- *Производњом вина* се бави укупно 7 предузећа. Највећи произвођач је савакако „Навип“ а.д., „Навип Земун“ д.о.о., који су лоцирани у општини Земун. Поред њих у Београду послују још и „Badel group“, „Moz-агт со“ који се налазе на општини Нови Београд. На општини Врачар то су предузећа „Виновита“, „Еко ки“. Предузеће „Ибис“ послује на општини Стари Град.
- *Производњом пива* има једно регистровано предузеће, реч је о „Београдској индустрији пива“ лоцираној на општини Савски Венац. Треба истаћи да бројана предузећа која послују на нашем тржишту, како домаћа, тако и инострана, имају своје пословнице у Београду и врше точење пива у Београду.
- *Производња минералне и изворске воде* на територији Београда послује укупно 10 предузећа. Највише лоцираних има на општини Нови Београд, четири. То су „Миони“, „Ненадић“, „Србија шуме“, „Здрава вода“. Три предузећа послује на општини Стари Град „Јамница“, „Strategic trade & distribution“, „Глацијал“. Два предузећа послује на општини Савски Венац. Реч је о предузећима: „Nis со“, „Рајковићки извори“. У општини Земун послује једно предузеће. Реч је о предузећу „Власинка“.
- *Производњом освежавајућих пића* има регистрованих 7 предузећа. Четири су лоцирана у општини Земун, „Навип“ а.д., „Навип Земун“ д.о.о., „ИБП Београд“, „Власинка“. Док су три лоцирана на општини Звездара. Реч је о предузећима: „Алтамед“, „Atlantic Bg“, „Bovest – royal“.
- *Производњом сокова од воћа и поврћа* се бави укупно 5 предузећа, која су разврстана тако да по једно припада општинама Вождовац „Agroekonomik holding“, Врачар „Фрувита д.о.о.“, Звездара „Bovest – royal“, Савски Венац „Београдска индустрија пива“.

Прилог XVII/2.7. Тржиште пољопривредних производа

Прилог за главу 2.7. Тржиште пољопривредних производа

Анализа канала пласмана пољопривредних производа по појединим општинама Београда

У овој анализи коришћени су интерни подаци Одбора за пољопривреду по појединим општинама, као и подаци до којих су истраживачи дошли непосредним увидом у стање на терену и контактима са пољопривредним произвођачима.

Редослед Општина у анализи канала пласмана пољопривредних производа дат је према учешћу пољопривредних површина Општина у укупним пољопривредним површинама града Београда. Општине Вождовац, Чукарица, Звездара, Нови Београд и Раковица нису посебно разматране, с обзиром на мале пољопривредне површине, доминацију натуралних или полунатуралних газдинстава и с обзиром на сличност проблема у свим општинама Београда.

Општина Палилула. Општина има развијену *сточарску* (Падинска скела, где је лоцирана је ПКБ Корпорација, Ковилово, Дунавац), *повртарску* (Велико село, Сланци, Дунавац) и *ратарску производњу* (производња пшенице, кукуруза, јечма, сунцокрета највише је заступљена у местима Овча и Борча).

- Ово је једна од ретких Општина, где задруга учествују у откупу пољопривредних производа. Ради се о откупу ратарских култура, а откуп је у највећем проценту организован преко 33 «Терра Вива», у Овчи (задруга има око 250-300 коопераната са подручја Овче и Борче).
- Пласман поврћа, посебно у местима Велико Село и Сланци, у значајном обиму одвија се преко београдских пијаца (каванташ и зелене пијаце). Један број већих произвођача (са већим обимом производње) поврће пласира и трговинским предузећима, маркетима или, путем јавних тендера, одређеним институцијама (болнице, вртићи, школе, герентолошки центар).
- Сточарство је слабо заступљено, а пласман стоке усмерен је ка закупцима или кланицама. Млеко се предаје млекарима Имлек или се прерађује на самом газдинству (сир, кајмак) и износи на пијаце.

Општина Обреновац. Доминантна *ратарско–сточарска производња*. У ратарству су заступљени пшеница, кукуруз, детелина (највећим делом за потребе сточарске производње). У сточарству заступљено је говедарство (раса сименталска и црно-бело холштајн) и свињарство (расе шведски и немачки ландрас), а у мањем проценту козарство и овчарство.

- На подручју општине ниједна задруга не функционише (три постојеће задруге не раде или су у ликвидацији);
- Пласман крупне стоке у највећем проценту «иде» закупцима, како «домаћим», тако и «страним» (купци из Новог Пазара). Поред тога, стока се предаје и директно кланицама у зависности од њихових потреба (у Обреновцу су регистроване три кланице, а постоји и један број нерегистрованих кланица). Откуп млека врше млекарне «Имлек», Београд, «Млекара», Шабац, као и један број малих млекара. Један број произвођача прерађује млеко и кроз сир и кајмак пласира на београдским пијацама.

Општина Младеновац. Младеновац је *сточарско* (говедарска производња и производња млека) – *воћарски крај*. Воћарство је највише развијено у селима Дубона и Шепшин (брескве, јабуке, шљиве, грожђе).

- Иако Општина има највећи број земљорадничких задруга (чак 11) од свих општина Београда, готово ниједна задруга не бави се снабдевањем пољопривредника репроматеријалом, нити откупом пољопривредних производа.
- У откупу млека јавља се бројне млекарне: «Имлек», Београд, «Границе», Младеновац, две мање приватне млекарне у месту Јагњило («Рог» и «Јагњило»), које откупљују и прерађују мање количине млека. Један број произвођача млеко прерађује на газдинству и на пијацама пласира сир и кајмак (оцена је да је ово исплативији посао од предаје млека млекарнама).

- У откупу крупне стоке (јунад, свиње) јавља се кланица «Дамјановић» (углавном откупљује јунад и прасад, у складу са сопственим потребама; нема уговорне повезаности са произвођачима), приватни месари, закупци, сточна пијаца; прасад и јагњад пласман има и у бројним печењарама и угоститељским објектима.
- Воће се углавном пласира у свежег стању на пијацама у Београду (зелене пијаце у градским општинама, кванташка пијаца); прерађивачима се пласирају мале количине, превенствено због изостанка тражње прерађивача и ниских цена у откупу; већи произвођачи имају своје тезге на пијацама, мање хладњаче и могућности да воће продају откупном центру Делта Агара у Удовикама или директно иностраним купцима, приватницима који имају своје хладњаче и шлепере, закупцима и сл.

Општина Лазаревац. Доминантно заступљена *сточарско – воћарска производња*. У сточарству: музне краве, товна јунад, овце, козе, свиње. Воћарство: шљива, јабука и друго континентално воће (расте интересовање и за лешник). Виноградарство развијено у селу Зеке.

- Општина има три земљорадничке задруге, од којих се ниједна не бави откупом пољопривредних производа.
- Пласман крупне стоке одвија се преко закупца (Нови Пазар), сточних пијаца (за јагњад, свиње); општина нема регистрованих кланица за крупну сток.
- Млеко се пласира млекари «Имлек», Београд, а најчешће пољопривредници прерађују млеко у сир и кајмак и продају на газдинству, пијацама, пекарама, ресторанима.
- Воћарска производња је уситњена и воће се најчешће прерађује на газдинству (производња ракије).

Општина Сурчин. Ова Општина има развијену ратарско-сточарску производњу, бројне фарме пилића и крупне стоке, као и прерадне капацитете (кланице, млинови, фабрике сточне хране).

- У откупу ратарских култура, пре свега житарица, доминантну тржишну позицију на подручју општине Сурчин има предузеће „Силос Јаково“ а.д., које је са складишним капацитетом од 36.000 тона - највећи откупљивач житарица и најзначајнији организатор ратарске производње са индивидуалним пољопривредним произвођачима; од значајнијих откупљивача житарица, али са знатном мањим тржишним учешћем од „Силоса Јаково“, јављају се и следећа правна лица: „Млин МС“ д.о.о. Сурчин (ово предузеће поседује силос капацитета 4.000 т), као и фабрике сточне хране („Есо organic life“, „Агросмеса“, „Черубије“), које се баве, пре свега, откупом кукуруза и сточног јечма.
- Канали за пласман крупне стоке и товних пилића су углавном бројне кланице лоциране у самој Општини², затим сточне пијаце, закупци, угоститељски објекти, печењаре.

² Према подацима општинске службе за привреду, пољопривреду и заштиту животне средине Сурчина, на територији ове Општине регистровано је око 11 кланица, од којих је навећи број (њих 7) лоциран у самом месту Сурчин.

- Млеко се пласира бројним млекарама («Муза», Деч; «Сирибела», Добановци; «Имлек», Београд) или се прерађује на газдинству и продаје као сир и кајмак на београдским пијацама (Земун, Стари Меркатор, локалне сеоске пијаце).

Општина Гроцка. Доминира *воћарска производња*. Општина нема погона за прераду воћа. Регистрован је велики број мањих приватних хладњача.

- У Општини је регистровано пет (5) задруга, од којих је само једна задруга ликвидна и континуирано се бави откупом воћа.
- Конзумно воће је највећим делом у селима Брестовик и Бегаљице, где је новији сортимент, и ово воће се пласира на београдским пијацама (кванташка пијаца, зелене пијаце), страним извозним предузећима, накупцима и сл.
- У селима Дражањ, Живковац присутан је застарели сортимент воћа, тако да ово воће доминантно иде у индустријску прераду.

Општина Сопот. Производна структура: *(1) ратарско-сточарска производња* заступљена је највише у местима: Слатина, Сибница, Дрлупа (овом производњом бави се око 30% пољопривредних произвођача; ратарство је подлога за сточарску производњу, која је превасходно базирана на млечном говедарству; евидентиране су намере произвођача да се развије козарство); *(2) воћарска производња* (чисто воћарском производњом бави се, такође, око 30% пољопривредних газдинстава; последњих година расте интересовање за воћарство; ова производња је заступљена највише у местима: Мали Пожаревац, Поповић, Мала Иванча); *(3) мешовитих газдинстава* (воћарство, ратарство, сточарство) је око 40% укупног броја газдинстава која се баве пољопривредом (највише их је у местима: Неменикуће, Ђуринци, Бабе, Стојник, Губеревац, Дучина); *(4) повртар*а има веома мало (пластеничка производња је на укупно око 2 ха у целој Општини).

- Од четири (4) земљорадничке задруге - не функционише ниједна (стечај, неликвидност, формално оснивање задруге зарад потреба повраћаја незаконито отуђене задружне имовине);
- У откупу стоке јављају се две озбиљније кланице (месна индустрија «Дамјановић», општина Младеновац и приватна кланица из Вранића, општина Барајево) и бројни накупци (Новопазарци, Албанци са Космета). Иако откуп млека организују млекаре „Имлек” и „Границе”, велики број произвођача не предаје млеко, већ сири и продаје на београдским пијацама сир и кајмак.
- Тржишни вишкови воћа углавном се користе за прераду на сопственом газдинству или се пласман врши на београдским пијацама.

Општина Барајево. Доминантна је *сточарско-ратарска производња*, а повећава се *повртарска производња* (нарочито у местима Божидаревац, Мељак, Рожанци, Шиљаковац, Вранић, Баћевац). Воћарство је заступљено у мањој мери.

- У општини Барајево регистроване су три земљорадничке задруге (од којих је једна неликвидна), а само једна задруга бави се откупом и то једино млека.
- Ратарска производња у највећем делу усмерена је на сопствене потребе газдинства (сточна храна); тржишни вишак је око 20% до 30% од укупне биљне

производње и пласира се на сточној пијаци у Барајеву или директно пољопривредним газдинствима (међусељачки промет)³;

- Пласман стоке врши се преко купаца, регистрованих кланица (у Барајеву су две регистроване кланице, у местима Вранић и Шиљаковац), «дивљих» (нерегистрованих) кланица, сточне пијаце и сл. У извесној мери произвођачи, увиђајући тржишну тражњу, развијају и козарску производњу: козје млеко и млечне прерађевине од козјег млека јако су цењени и имају солидну цену на београдском тржишту (пијацама); јаретина се добро пласира у ресторанима, печењарама. Једино је организован откуп млека, али не на подручју целе општине (за млекаре «Имлек» и «Границе»). Један број произвођача не предаје млеко млекарима, већ сири (продаја сира и кајака на београдским пијацама);
- Повртарска производња у пластеницима и један мањи део на отвореном има тржишни карактер; поврће се продаје на београдским пијацама и на кванташкој пијаци, снабдевају се ресторани и продавнице у Барајеву и околини, а мањи део поврћа се продаје у виду спремљене зимнице на пијацама;
- Воћарска производња је у највећем делу за сопствене потребе. Мањи проценат тржишних вишкова воћа продаје се на пијацама, а у највећем проценту се, због неорганизованог откупа и непостојећих капацитета прераде воћа, прерађује у ракију и продаје на самом газдинству или пијацама;

Општина Земун. На подручју општине углавном је заступљена *ратарско-сточарска производња*. Највећи део ратарских производа представља подлогу за сточарску производњу (музне краве, товна јунад, свиње). Сточарство све више губи на значају. Воћарске производње готово да нема. Повртарство је мало заступљено, мада постоји интересовање за овом производњом. Повртарска производња је доминантно на мањим површинама, натуралног типа (за личну потрошњу, мање количине се износе на тржиште).

- Откуп пољопривредних производа преко задруга готово не постоји (од 4 задруге, озбиљно функционише само једна «приватна» задруга, која организује откуп млека и снабдевање пољопривредника репроматеријалом);
- У окупу житарица јављају се два млина у Батајници («Житопродукт» и «Жито-Дунав»), млинови у општини Сурчин итд.
- Пласман стоке усмерен је ка купцима (шверцери), кланицама и сточним пијацама у околним општинама (посебно општина Стара Пазова). У откупу млека јављају се млекаре: «Имлек», Београд; «Сирибела», Добановци и «Млекара» Шабац, а један број произвођача прерађује млеко на газдинству (продаја сира на пијацама).

³ Млин и силос капацитета 6000 т једновременог смештаја у Барајеву, због спорне приватизације и судских спорова око власништва, годинама уназад не ради (са евентуалним покретањем процеса производње, млин више не би могао бити у функцији). Млин и силос били су у саставу Житомлина, а.д. Београд.

Прилог XVIII/2.9.1. Концепт и циљеви аграрне политике

Држава има обавезу да на одређени начин брине о својој пољопривреди. Разлози за то су бројни и вишеслојни. Проистичу из саме природе ове делатности. Она, пре свега, обезбеђује прехранбену сигурност становништва. Поред тога, пољопривреда има и бројне специфичности, које налажу такав однос. Ради се о примарној делатности, која се највећим делом одвија на отвореном простору. Основни производни фактор чини јој пољопривредно земљиште, о коме се мора водити посебна брига и у аграрној и земљишној политици. Природни услови, посебно рељеф, климатске прилике, као и хидрографија, играју врелику, често пресуду улогу у токовима ове производње. Примарна пољопривредна производња је основни извор сировина за бројне прерадне капацитете. За разлику од минералних сировина, тај извор је обновљив, и утолико значајнији.

Активности државе у области пољопривреде усмерене су у више праваца: она уређује привредни систем у коме функционише привреда, па и сама пољопривреда; такође, законским и другим прописима делује на коришћење природних ресурса у овој области, као и на производну структуру. Она утврђује и спроводи аграрну политику, предузимајући конкретне мере за њено остваривање у датом временском периоду.

У Србији пољопривреда игра крупну улогу. Она у значајној мери суделује у стварању њеног друштвеног производа. У Србији и пољопривреда „трпи“ ударе транзиције, која је још у току. Радикални захвати у земљишним односима остављају последице, јер се део пољопривредних површина враћа некадашњим власницима, чиме се врши уситњавање крупних друштвених (државних) поседа, а онда следи распарчавање великих земљишних комплекса, при чему се државно земљиште даје у закуп заинтересованим инвеститорима. Приводи се крају процес својинске трансформације, јер друштвена предузећа морају да се приватизују до краја 2008. године, затим, још увек је у току процес реструктурирања у пољопривредним предузећима и пољопривредним задругама, што мења и структуру субјеката у области пољопривредне производње. То се наравно одражава на стање и ефекте у овој области. Проблеми *сеоског развоја*, који су у доброј мери везани и за саму пољопривредну делатност, налажу сталне напоре за постизање складнијег - одрживог развоја пољопривреде и сеоских средина. *Градска сеоска подручја, имају специфичне проблеме и захтевају посебан приступ њиховом решавању.*

Ради сузбијања спонтаности у развоју пољопривреде, и у Србији се примењује одређени систем регулације, подстицаја и заштите. То доприноси остваривању сопствених развојних циљева, а то је најпре прехранбена сигурност грађана, потом јачање конкурентности, ради што већег извоза ових производа, као значајног изворишта за уравнотежење платног биланса, подршка одрживом развоју села, допринос очувању животне средине, као и оспособљавање за приступање ЕУ и Светској трговинској организацији.

Оквир текуће аграрне политике, као и мера за њено остваривање, представља **Стратегија развоја пољопривреде Србије**, коју је утврдила Влада Републике Србије током августа 2005. године (Службени гласник РС, бр. 78/2005.). Ова стратегија представља дугорочнији развојни документ, који чини основу за утврђивање и вођење аграрне политике, политике очувања природних ресурса и сеоског развоја Републике⁴.

¹ Током 2008. године у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, рађен је предлог иновирања овог документа. Међутим, због промене Владе, настао је извесни застој на томе. Представници нове Владе за сада се јавно не изјашњавају о његовој даљој судбини.

Стратегија није временски ограничена, тако да се не зна у којем је року треба реализовати. Други документи, који су најављени у Стратегији, требало би да ближе одреде рокове реализације, конкретне мере и активности које треба предузимати, као и ефекте које би тиме требало постићи. У првом реду се мисли на Закон о пољопривреди и Национални програм за пољопривреду. Основно тежиште Стратегије је на унапређивању и развоју породичних (комерцијалних) пољопривредних газдинстава. Ова газдинства би требало оспособити да постану основни носиоци будуће пољопривредне производње у Србији. Њихово укрупњавање треба да се остварује на рачун поседа малих газдинстава која немају услова за развој из више разлога (неповољна старосна структура, мали посед, обезбеђивање извора прихода из других делатности и сл), и на рачун земљишта које сада користе друштвена/државна предузећа. Пољопривредно земљиште у државној својини, као и земљиште чије је власништво непознато, треба издвојити и издавати у закуп (или понудити на продају⁵). Стратегија се залаже за изграђивање пољопривредног сектора Србије који ће бити конкурентан на светском тржишту, а то је могуће постићи стварањем, управо поменуте структуре главних актера у овој делатности - комерцијалних газдинстава, која би успешно функционисала у условима модерне тржишне привреде. Стимулативне мере аграрне политике усмеравају се у том правцу.

Значајан део Стратегије посвећен је и развоју тржишта земљишта, које у Србији веома слабо функционише. Предстоји и унапређење система укњиже земљишта, затим промене у наследном законодавству, с циљем да се спречи даље распарчавање пољопривредних парцела, а посебан значај има стварање услова за добијање дугорочних кредита, којима би заинтересовани пољопривредни произвођачи могли да купују земљиште и тако увећавају своје поседе, производњу и приходе. Наговештено је и формирање пољопривредне хипотекарне корпорације чија би улога била да обезбеђује дугорочне кредите за куповину земљишта. Она би прикупљала средства издавањем средњорочних корпорацијских обвезница.

Део Стратегије је посвећен и шумарству, у смислу да се шуме користе по принципу одрживог газдовања шумама, и предвиђа доношење Националног програма шумарства. Такође, дају се и правци деловања у области водних ресурса - одбране од поплава, одводњавања и наводњавања, са навођењем постојећих проблема и потребних промена, које би требало разрадити у новом Закону о водама и Закону о финансирању водопривреде, чије се доношење такође предвиђа. То су неизоставна подручја од значаја и за унапређење пољопривреде и сеоског развоја.

Известан простор обухвата и проблематика сеоског развоја. Подразумева се примена мултифункционалног приступа, у знатно ширем подручју од онога што обухватају развојни правци саме пољопривреде. У складу са политиком коју предузима ЕУ на плану сеоског развоја, припремају се конкретни документи и конкретни приоритети сеоског развоја Републике. Тако се у предлозима докумената, као што су **Национални план стратегије за сеоски развој** и **Нацрт Закона о пољопривреди и сеоском развоју**, који су припремљени у надлежном министарству за послове пољопривреде, налазе и приоритети сеоског развоја, формулисани у *три осе са припадајућим мерама политике*, која треба да их прати:

- **побољшање тржишне ефикасности и примене високих стандарда**, која обухвата мере подршке: улагањима у пољопривредна газдинства, како би се реструктурирала

⁵ Према решењима у Закону о пољопривредном земљишту, ово земљиште се може издати у закуп, а не и продати.

и достигла високе стандарде, успостављању удружења произвођача и улагањима у прераду и пласман пољопривредних и рибарских производа,

- **припремне радње за спровођење агро-еколошких мера и локалних стратегија сеоског развоја:** активности у циљу унапређења животне средине и села и припрема и спровођење локалних стратегија сеоског развоја,
- **развој сеоске економије,** која обухвата мере подршке: побољшању и развоју инфраструктуре, диверзификацији и развоју привредних делатности и побољшању стручне обуке у сеоским областима.

Овакав приступ базира на Политици сеоског развоја ЕУ и у складу са европским Инструментом за предприступну помоћ (IPA), како би се обезбедила комплементарност приликом обезбеђивања средстава за њихово финансирање у претприступном периоду.

Подстицајна средства из буџета намењена пољопривреди и селу, текуће се усмеравају у правцу унапређивања производне структуре, путем подршке дохотку произвођача и подршке сеоском развоју, што је и тема конкретне обраде у тексту који следи. Фазе, кроз које ће наредних година пролазити политика подстицаја развоју пољопривреде у Србији пратиће кретања у овој области у ЕУ и СТО.

2.9.2. Обим и структура подршке пољопривреди и сеоском развоју на Републичком нивоу

2.9.2.1. Трансфери из буџета Републике Србије у периоду 2004. до 2008.

У складу са Законом о буџетском систему, сваке године се доноси Закон о буџету Републике Србије, са предвиђањем укупних прихода и укупних расхода средстава за финансирање обављања државних функција и других потреба, укључујући и финансирање мера стимулације одређених намена, међу којима у пољопривреду и сеоски развој.

Буџетско оптерећење, односно ниво буџетске потрошње мери се односом средстава намењених тој потрошњи у буџету за дату годину и висине друштвеног производа у одговарајућој години. По том мерилу, буџетско оптерећење било је у посматраних пет година највеће у 2004. години, затим је значајно смањено у 2005., да би у наредне три године било између 24% и 25% (табела 1).

Прилог XVIII/Табела 1. Учешће буџетске потрошње у бруто друштвеном производу Србије у периоду 2004. до 2008. године

(милијарде динара)

Категорија	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Бруто домаћи производ	1431,3	1747,5	2042,0 ¹	2393,0 ²	2779,0 ³
Стопа раста БДП-а (%)	22,16	22,29	21,24	17,19	16,13
Буџетски расходи***	407,23	400,76	505,82	595,52 ⁴	654,43 ⁵
Стопа раста буџетских расхода (%)	14,94	-1,59	26,21	17,73	9,89
Учешће буџетских расхода у БДП-у (%)	28,45	22,90	23,84	24,88	23,55
Буџетски издаци	335,12	391,61	468,80	567,72	654,43 ⁵
Стопа раста буџетских издатака	21,08	16,86	19,71	21,10	15,29
Учешће буџетских издатака у БДП-у (%)	23,41	22,38	22,10	23,72	23,25

Напомене: ¹ Претходни податак; ² Процена; ³ Према Меморандуму о буџету и економској и фискалној политици за 2008. годину са пројекцијама за 2009 и 2010. годину (Сл. гл. РС, бр.96/2007). ⁴ Закон о буџету

Републике Србије за 2007. годину (Сл. гл. РС, бр.58/2007). ⁵ Закон о буџету Републике Србије за 2008 (Сл. гл. РС, бр. 123/2007). *** Закон о изменама и допунама Закона о буџету РС за 2004., 2005. и 2006. годину. Извор: Сл. гласник РС, број 115/2004, 66/2005, 85/2006; Билтен јавних финансија Министарства финансија, бр. 42, фебруар, 2008. године (БДП и Буџетски издаци).

2.9.2.2. Учешће аграрног у укупном буџету

Укупан обим средстава у Републичком буџету, намењен пољопривреди, шумарству и водопривреди у посматраном периоду имао је циклично кретање, у 2005. смањење, у 2006. висок раст, да би у наредне две године био у стагнацији. Ипак, раст ових средстава, изузимајући 2006. годину, спорије је растао од раста укупних буџетских издатака. Такође, и учешће ових средстава у укупним издацима буџета опада, са 6% у 2004., на 4,16% у 2008. *Следи јасан закључак, да реално опада учешће подстицајних средстава намењених пољопривреди и сеоском развоју у укупним буџетским издацима.* Витети следећу табелу.

Прилог XVIII/Табела 2. Висина укупног обима расхода буџета и средстава намењених ресорном министарству у периоду од 2004. до 2008. године

(милијарде динара)

Р.Б.	Категорија	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1.	Укупни буџетски издаци	335,12	391,61	468,80	567,72	654,43 ¹
2.	Ланчани индекс	-	116,86	119,71	121,10	115,27
3.	Укупно за пољопривреду, шумарство и водопривреду	20,15	18,98	27,54	26,10	27,20
4.	Ланчани индекс	-	94,2	145,1	94,8	104,2
5.	Учешће у % (3:1x100)	6,00	4,85	5,87	4,60	4,16

Извор: Исти као у табели 1. ¹ Закон о буџету РС за 2008 годину (Сл. гл. РС, бр. 123/2007).

2.9.2.3. Структура подстицаја по појединим секторима са нивоа Републике

У најкраћем се даје преглед наменских средстава по структури, на субвенције, заштиту животиња, биља, шумарство и водопривреду, као и учешће чисто буџетских средстава и средстава које остварују органи. Преглед обухвата период од 2004. до 2008. године, према ребалансима буџета за године у којима је вршен, односно усвојеним буџетима.

Буџетски трансфери у 2004. години. У 2004. години, према ребалансираном Буџету⁶, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, укупно је намењено 20,145 милијарди динара (18,1 милијарди динара буџетских средстава и 2,1 милијарде додатних прихода). Од тих средстава, пољопривредни, шумарству и водопривреди припало је 19,6 милијарди динара или 97,3% износа намењеног ресорном министарству.

У оквиру средстава намењених Министарству, субвенцијама јавним нефинансијским предузећима и организацијама било је усмерено 11,3 милијарде динара (око 11 милијарди из буџета и 300 милиона додатних средстава). То је чинило 56,0% укупних средстава намењених Министарству. Видети наредну табелу.

Прилог XVIII/Табела 3. Подришка пољопривреди, шумарству и водопривреди у буџету Републике Србије у 2004. години

⁶ Закон о изменама Закона о буџету Републике Србије за 2004. годину („Службени гласник РС“, бр. 115/2004).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

(хиљада динара)

Намена	Укупно	Учешће у средствима МПШВ у %	Буџетска средства	Учешће у %	Додатни извори	Учешће у %
Субвенције	11.282.875	56,0	10.982.875	97,3	300.000	2,7
Машине и опрема	4.057.500	20,1	4.057.500	100,0	-	-
Заштита животиња (Управа за ветерину)	1.380.000	6,8	1.180.000	85,5	200.000	14,5
Заштита биља (Управа за заштиту биља)	120.000	0,6	120.000	100,0	-	-
Унапређење шума и ловства (Управа за шуме)	300.000	1,5	200.000	66,7	100.000	33,3
Водопривреда (Републичка дирекција за воде)	2.469.090	12,3	1.004.090	40,7	1.465.000	59,3
Укупно	19.609.465	97,3	17.544.465	89,5	2.065.000	10,5

Извор: Закон и изменама и допунама Закона о буџету РС за 2004. годину, Сл. гласник РС, бр.115/2004.

Напомена: У овој и у наредне четири табеле узети су износи намењени субвенцијама пољопривреди и сеоском развоју (субвенције, машине и опрема) у оквиру средстава намењених ресорном министарству, а за остале позиције (Управа за ветерину, Управа за заштиту биља, Управа за шуме, Републичка дирекција за воде и Агенција за земљиште (у 2007. и 2008.) укупни износи који су им буџетом намењени.

Буџетски трансфери у 2005. години. У буџету за 2005. годину⁷, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде у овој години, било је намењено 18,984 милијарди динара (16,270 милијарди динара из буџета и 2,713 милијарди динара из додатних прихода). Учешће ових средстава у укупним издацима буџета било је 4,85%. Од тих средстава, за подстицаје пољопривреди, шумарству и водопривреди усмерено је 95,9%. Видети наредну табелу.

Прилог XVIII/Табела 4. Подришка пољопривреди, шумарству и водопривреди у буџету Републике Србије у 2005. години

(хиљада динара)

Намена	Укупно	Учешће у средствима МПШВ у %	Буџетска средства	Учешће у %	Додатни извори	Учешће у %
Субвенције	9.733.875	51,3	9.433.875	97,0	300.000	3,0
Машине и опрема	3.790.000	20,0	3.790.000	100,0	-	-
Заштита животиња (Управа за ветерину)	968.000	5,1	968.000	100,0	-	-
Заштита биља (Управа за заштиту биља)	120.000	0,6	120.000	100,0	-	-
Унапређење шума и ловства (Управа за шуме)	393.000	2,1	193.000	49,1	200.000	50,9
Водопривреда	3.207.300	16,9	1.005.700	31,4	2.201.600	68,6

⁷ Закон о изменама и допунама буџета Републике Србије за 2005. годину („Службени гласник РС“, бр. 66/2005.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

(Републичка дирекција за воде)						
Укупно	18.212.175	95,9	15.510.575	86,0	2.701.600	14,0

Извор: Закон и изменама и допунама Закона о буџету РС за 2005. годину, Сл. гласник РС, бр.66/2005.

Буџетски трансфери у 2006. години. Након ребаланса Буџета за 2006. годину⁸, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде у 2006. припало је знатно више средстава него претходне године - 27,544 милијарди динара, или за 45,1% више, него у 2005. години. Ова средства у укупним издацима буџета, учествовала су са 5,9%, што је више него претходне две године (испод 5%). Видети наредну табелу.

Прилог XVIII/Табела 5. Подришка пољопривреди, шумарству и водопривреди у буџету Републике Србије у 2006. години

(хиљада динара)

Намена	Укупно	Учешће у средствима МПШВ у%	Буџетска средства	Учешће у %	Додатни извори	Учешће у %
Субвенције	10.716.685	38,9	10.557.746	98,5	158.939	1,5
Машине и опрема	5.698.300	20,7	5.624.250	98,7	74.050	1,3
Заштита животиња (Управа за ветерину)	1.942.557	7,0	1.631.000	83,9	311.557	16,1
Заштита биља (Управа за заштиту биља)	125.000	0,5	125.000	100,0	-	-
Унапређење шума и ловства (Управа за шуме)	425.775	1,5	193.550	45,2	232.225	54,5
Водопривреда (Републичка дирекција за воде)	4.308.889	15,6	1.906.900	39,7	2.896.989	60,3
Укупно	23.712.206	84,2	20.038.446	84,5	3.673.760	15,5

Извор: Закон и изменама и допунама Закона о буџету РС за 2006. годину, Сл. гласник РС, бр. 85/2006.

Укупна средства подршке у 2006. повећана су чак за 30% (понајвише због НИП-а), с тим што је учешће додатних извора и у тој години било у порасту.

Буџетски трансфери у 2007. години. Укупни буџетски издаци у 2007. години износили су 567,7 милијарди динара, што је за 21% више него у претходној години. Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде усмерено је 26,1 милијарда динара или 4,6% укупних буџетских издатака, односно знатно мање него у претходној години. За финансирање подршке пољопривреди, шумарству и водопривреди усмерено је 87,8% тог износа. Буџетска средства су чинила 80%, а додатни извори 20% тих средстава. Видети наредну табелу.

⁸ Закон о изменама и допунама буџета Републике Србије за 2006. годину, Службени гласник РС, бр.85/2006.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XVIII/Табела 6. Буџетски трансфери пољопривреди, шумарству и водопривреди, 2007. године

(хиљада динара)

Намена	Укупно	Учешће у средствима МППШВ у %	Буџетска средства	Учешће у %	Додатни извори	Учешће у %
Субвенције	12.555.325	48,1	12.505.000	99,60	50.325	0,40
Машине и опрема	2.732.279	10,6	2.670.000	97,73	62.279	2,07
Заштита животиња (Управа за ветерину)	2.508.988	9,6	1.739.318	69,28	769.670	30,72
Заштита биља (Управа за заштиту биља)	216.779	0,8	89.175	41,14	127.604	58,86
Унапређење шума и ловства (Управа за шуме)	616.748	2,4	284.031	46,03	332.717	53,97
Водопривреда (Републичка дирекција за воде)	3.866.731	14,8	874.669	22,63	2.992.062	77,37
Управа за пољопривредно земљиште ⁹	397.177	1,5	154.020	38,79	243.157	61,21
Укупно	22.894.007	84,9	18.316.213	80,00	45.77.794	20,00

Извор: Закона о буџету РС за 2007. годину, Сл. гласник РС, бр. 58/2007.

Буџетски трансфери у 2008. години. У 2008. години укупни буџетски издаци предвиђени су на износ од 654,4 милијарде динара, или 15,2% више него у 2007. Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде намењено је 27,2 милијарде динара, или 4,2% укупних буџетских издатака. Ова средства су за 4,2% већа него у 2007. години. Подршка пољопривреди, шумарству и водопривреди износи 23,1 милијарди динара, или 85% укупних средстава намењених Министарству. Видети наредну табелу.

Прилог XVIII/Табела 7. Буџетски трансфери пољопривреди, шумарству и водопривреди, 2008. године

(хиљада динара)

Намена	Укупно	Буџетска средства	Учешће У %	Додатни извори	Учешће У %
Субвенције	15.220.000	15.220.000	100,00	0	0
Машине и опрема	80.000	50.000	62,50	30.000	37,50
Заштита животиња (Управа за ветерину)	2.404.285	1.654.285	68,80	750.000	31,20
Заштита биља (Управа за заштиту биља)	198.122	75.522	38,12	122.600	61,88
Унапређење шума и ловства (Управа за	768.991	413.991	53,84	355.000	46,16

⁹ Законом о министарствима (Службени гласник РС, бр. 65/2008.), укинута су одредбе које се односе на оснивање ове управе и на њене задатке, који поново прелазе у надлежност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

шуме)					
Водопривреда (Републичка дирекција за воде)	3.840.540	782.540	20,38	3.058.000	79,62
Управа за пољопривредно земљиште (видети фусноту 6)	595.612	145.612	24,45	450.000	75,55
Укупно	23.107.550	18.341.950	79,38	4.765.600	20,62

Извор: Закон о буџету РС за 2008. годину, Сл. гласник РС, бр. 123/2007.

Очигледно је да се у складу са Стратегијом развоја пољопривреде, води активна аграрна политика у Републици. Она се у највећој мери реализује путем конкретних мера подршке појединим секторима и облицима производње. Средства за подстицаје обезбеђују се у буџету за текућу годину и усмеравају конкретним актима Владе за одређене намене. Ова средства у посматраном периоду од 5 година нису пратила тренд обима буџетских средстава, односно издатака. Сем у једној години, њихов раст је био увек спорији од раста тих издатака, а у појединим годинама бележи се и њихово опадање. Њихово учешће у буџетским издацима је у сталном опадању. Проистиче, да се ипак за овако значајну делатност, рачунајући и са подршком сеоском развоју, релативно и реално, улаже све мање средстава, чиме се суштински негирају званична опредељења о напорима за унапређење пољопривреде и опоравак сеоских средина, као приоритетним правцима развоја земље и њеним развојним шансама.

2.9.2.4. Врсте мера подстицаја од 2004. до 2008.

Почев од 2004. године, када је направљен заокрет у подстицајима у пољопривреди, постепено је мењана структура подстицаја. Подстицаји одређеним производњама су укидани, а другима усмеравани. Тако је постепено укидана подршка индустријском биљу, изузев дувана, а преусмеравана је на подршку сеоском развоју, заштити животне средине, сточарској производњи, рационалнијем коришћењу пољопривредног земљишта и подршку некомерцијалним пољопривредним газдинствима.

Конкретним мерама намењена финансијска средства за подршку усмеравана су ка: мењању производне структуре у пољопривреди у правцу веће заступљености сточарске производње, заснивању нових винограда и воћњака, већем гајењу повртарских култура, затим јачању продуктивности газдинства, развоју тржишта кредита и земљишта, увођењу стандарда и повећању квалитета пољопривредно прехранбених производа, регистрацији географског порекла домаћих производа, повећању површина са органском производњом, смањењу нагативних утицаја пољопривредне делатности на животну средину, као и на подршку сеоском развоју, на директан (улагања у развој сеоског туризма, развој сеоске инфраструктуре, набавку механизације и друго) и индиректан начин (подстицаји примарној пољопривреди произвођачима, која се и највећим делом и налази у сеоским срединама).

У најкраћем се даје преглед подстицајних мера у периоду од 2004. до 2008. године, уз указивање на промене до којих је дошло (укидање неких, увођење нових, и сл.). Наводимо их разврстане на тржишну подршку, односно подршку дохотку произвођача и подршку сеоском развоју.

А) у оквиру тржишне подршке произвођачима

- **откуп и субвенционисање складиштења пшенице у 2004.** години, тако што је по прописаној цени откупљивана пшеница за робне резерве, зависно од класе и времена исплате. То је важило за меркантилну и семенску пшеницу. У 2005. години вршено је субвенционисање складиштења пшенице и директна подршка по хектару засејане површине, за произвођаче регистрованих пољопривредних газдинстава. На субвенције за ускладиштено пшеницу имала су право само физичка лица.
- **премија произвођачима индустријског биља** (изузев дувана), постепено је укидана. Премија за соју укинута је после 2005. године (за сертификовано семе соје после 2004.). Исто се односило и на премију за производњу сунцокрета. У оба случаја у 2005. години, право на премију су имала само регистрована газдинства. Премија за шећерну репу није исплаћивана после 2004. године¹⁰. Исплаћивана је и премија произвођачима уљане тикве у периоду 2004-2006. године (у последње две године само регистрованим газдинствима). Произвођачи уљане репице остваривали су премију у 2006. години. И произвођачи хмеља имали су право на премију у периоду 2004-2006. Подразумева се да је премија исплаћивана уз испуњавање прописаних услова (одговарајућа производња, продаја производа и сл.), што се доказивало подношењем захтеване документације.
- **произвођачи дувана** имали су право на премију у свим посматраним годинама (2004-2008.). Она је зависила од типа дувана. Остваривали су је само произвођачи регистрованих газдинстава (од 2005. године). Било је извесних промена у исплати премије: по предатим количинама, по хектару на коме је узгајан, део у виду аванса, а преостали део након предаје, итд.
- **премија произвођачима млека** исплаћивана је у свим годинама, увек виша произвођачима са брдско-планинских подручја Република, а нижа произвођачима равничарских подручја. Тек од 2006. године на премију су имали право само произвођачи регистрованих газдинстава. Успоставља се тенденција смањења износа премије на млеко.
- **регрес за приплодну стоку и пчелиње матице** (у 2004. за пчелиње друштво) исплаћиван је у свим посматраним годинама. Односио се на говедарство, овчарство и козарство, а од 2007. и на свињарство. Висина је зависила од врсте приплодног грла, а и висина премије по јединици (грлу) је трпела мање измене. Од 2005. године услов је био и да је газдинство регистровано.
- исплаћивана су бесповратна средства, као подстицај унапређењу **виноградарства и воћарства**, односно за подизање нових винограда и воћњака. У 2004. години стимулисано је подизање новх шљивика, а после тога и воћњака других врста, рачунајући и јагодасто воће. И ови подстицаји су од 2005. године усмеравани само регистрованим газдинствима. Извесним средствима подстицано је и подизање матичњака и основног садног материјала у области воћарства и виноградаарства. У 2007. подстицај је проширен и на подизање засада хмеља.
- од 2007. године уведена је и **мера подршке това јунади**, тако што је одгајивачима припадао предвиђени износ за одгојено или купљено грло намењено производњи

¹⁰ У ствари, решењима за 2008. годину, поред припадајућег регреса за гориво, минерално ђубриво и декларисано семе, произвођачи шећерне репе имају право и на 4 хиљаде динара по сваком засејаном хектару шећерне репе, под условом да су те површине пријавили у предвиђеном року. Тако се после неколико година, вратио овај вид подршке.

меса. Такође, у 2007. уведен је и подстицај набавци основног стада и товног материјала у говедарству, ради набавке телади и јунади за тов и формирање и попуну основног стада. Већи износ подстицаја имала су газдинства са маргиналних подручја Републике. Са овим се наставило и у 2008. години, уз подршку и генетског унапређења млечног говедарства.

- **регресирање инпута** - минералног ђубрива и дизел горива било је заступљено у појединим годинама. У 2006. години право на регрес минералних ђубрива имала су само физичка лица, носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава. Регресирано је и дизел гориво у периоду од 2004. до 2006. године. У 2007. години, регрес је проширен и на декларисано семе, што је настављено и у 2008.

Б) У оквиру мера подршке сеоском развоју, издвајају се три групе:

- **мере унапређења продуктивности газдинства,**
- **мере одрживог коришћења природних ресурса и заштите животне средине,**
- **мере унапређења сеоске економије.**

Б₁) У оквиру мера унапређења продуктивности газдинства:

- редовно се финансира **рад стручних пољопривредних служби** као значајне институционалне и организационе форме за унапређење пољопривредне производње, које обављају послове од општег интереса из ове области. Такође, издвајају се и средства за рад појединих комисија и стручних савета, који за потребе надлежног министарства обављају поједине, веома стручне послове, од значаја за пољопривреду;
- стимулише се **издавање земљишта у закуп**, почев од 2005. године, с циљем да се развије тржиште закупа земљишта, односно да га, власници пољопривредног земљишта који нису у стању да га продуктивно обрађују, издају у закуп оним газдинствима, која то могу. Већи износ је припадао за земљиште издато у закуп, уколико граничи са земљиштем закупца;
- на основу годишњих програма, финансирају се радови **на заштити, коришћењу и уређењу пољопривредног земљишта**. Ови радови се финансирају буџетским средствима и средствима из других извора;
- редовно се субвенционира **систематска контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта** од прве до пете катастарске класе. Такође се врши калцификација обрадивог пољопривредног земљишта наведених катастарских класа – земљишта за које се утврди повећана закишељеност, и то материјалом који корисници бесплатно добијају;
- од 2006. године се усмеравају и средства на име **регреса дела премије осигурања стоке, усева и плодова**, како би се произвођачи у што већем броју осигуравали од разних елементарних непогода, а истовремено се ширила пракса осигурања у области пољопривреде. Део средстава се усмерава и за спровођење противградне заштите (за набавку противградних ракета). Интервентне мере се предузимају у случају већих елементарних непогода (пример 2005. година када је пружена подршка произвођачима погођеним поплавама);
- на основу вишегодишњих програма развоја и унапређења сточарства, **финансирају се одређене мере селекције за поједине врсте стоке**, као и део

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

трошкова везаних за излагање свих врста стоке на Међународном сајму пољопривреде у Новом Саду, односно на локалним и регионалним изложбама;

- једна од мера у оквиру подстицаја сеоског развоја, односно унапређења продуктивности газдинства, јесте и **усмеравање подршка производњи и пласману**, где се са 30-40% буџетских средстава партиципира у реализацији конкретних програма (побољшање расног састава стоке, адаптација објеката, набавка одређене опреме, заснивање органске производње и сл. Такав облик подршке постепено еволуира. На пример, у 2005. стимулисана је набавка одређене опреме (систем наводњавања „кап по кап“, атомизери, електрични чувари, фолије за пластенике, пакерице, и слично), а у 2006. као подстицаји инвестиција у пољопривреду, на унапређење сточарске производње, изградње складишних капацитета и куповину нове пољопривредне опреме и механизације, итд;
- у 2005. години улагана су и **средства за подизање квалитета млека**, подстичући куповину опреме за мжу и хлађење сировог млека;
- у 2007. години подстицано је увођење **производа са географским пореклом**. Ова мера је настављена и у 2008. години;
- такође у 2007. подстицана је реализација пројеката **ерадикације** (уклањање сортно неадекватних и абиотичким факторима оштећених винограда), као и подизање нових винограда и ревитализације постојећих. Ова мера је у 2008. проширена и на воћњаке;
- подржавано је и **развијање органске производње** (посебним прописима (уредбе) у 2007. и 2008.), у периоду конверзије (у биљној по хектару, у сточарској по грлу);
- у првим посматраним годинама, знатан део средстава усмеравао је и на **краткорочно и дугорочно кредитирање пољопривредне производње** под значајно повољнијим условима, од оних који су владали на тржишту новца. Тек у 2008. години кредите одобравају пословне банке, а из буџетских средстава се регресира камата (код краткорочних кредита), односно отплаћује део главнице (код дугорочних кредита) о чему ће бити речи у посебном делу овог поглавља;
- од 2005. године улажу се конкретна средства на име подстицаја увођења **система квалитета** - ISO стандарди и HACCP програм квалитета, а од 2007. године и система GLOBAL GAP. У 2006. години предвиђена су средства и за унапређење система лабораторија;
- у свим овим годинама одвајан је део средстава за **кредитирање прехрамбене индустрије** под повољним условима, које је вршене преко Фонда за развој Републике Србије. Средства су могла коритити она предузећа која су имала уговорену производњу за познатог купца, а предност су имали произвођачи који су у поступку приватизације, или су се припремали за приватизацију, односно она која разрешавају проблем вишка запослених у складу са одговарајућим програмом Владе;
- редовно су планирана и средства за **подршку маркетингу и промоцији пољопривредних производа**, посебно финансирањем учешћа на међународним сајмовима, који се одржавају током дате године;
- било је потребно издвојити и средства **намењена регистрацији пољопривредних газдинстава**. Овај процес је успостављен тек 2004. године. Средства за ову намену се постепено смањују (са заокруживањем регистрације);

- почев од 2006. године издвајају се наменска средства ради подршке **некомерцијалним пољопривредним газдинствима**, која има првенствено социјални карактер. На ова средства имали су право носиоци пољопривредног газдинства и чланови његове породице (наравно, под прописаним условима).

Б₂) Мере одрживог коришћења природних ресурса и заштите животне средине:

- редовно се предузимају мере **одрживог коришћења биљних и животињских генетичких ресурса**, које се односе на очување домаћих животињских аутохтоних раса, као и биљних генетичких ресурса за храну и пољопривреду. Ове мере се спроводе на основу годишњих програма, који се утврђују одговарајућим актима (уредбом) Владе РС;
- у оквиру мера **немењених подршци развоју села, налазе се и оне које се односе на заштиту животне средине**, као што је подизање пољозащитних појасева и живица, санација и рекулвација земљишта деградираног услед експлоатације рудних добара, заштита од ерозије, искорењавање штетних корова, и сл. Конкретни пројекти се суфинансирају у одређеном проценту бесповратним средствима из Буџета;
- посебним програмима се одређују мере и њихово финансирање ради унапређења и **развоја шумарства**. Такође се предузимају мере ради унапређења, заштите и **гајења дивљачи**, односно обogaћивања ловишта у Републици. Мада имају далеко шири обухват, овде се делимично уклапају и мере усмерене заштити биља, животиња и унапређења водопривреде, које се реализују посебним годишњим програмима.

Б₃) Мере диверсификације сеоске економије и унапређења квалитета живота на селу:

- ове мере су предвиђене у оквиру подршке развоју села, односно сеоском развоју. Оне су по појединим годинама биле различите. Тако је за 2004. предвиђена подршка очувању сеоске заједнице и промовисању економских, културних, социолошких, обичајних и других особености краја и села, едукацији сеоског становништва и удруживању и организовању сеоског становништва ради заједничких активности; у 2005. години су проширене и на побољшање услова живота на селу, диверсификацију активности ради обезбеђивања алтернативних прихода пољопривредницима, као и на управљање водним ресурсима; у 2006. години, тежиште подстицаја усмерено је на активности ради обнове и јачања сеоске инфраструктуре, али и на развој и промоцију сеоских области. Подржавано је и одржавање манифестација везаних за пољопривреду, село и сеоску традицију и културу (сајмови, научне и стручне активности, израда пројектне документације, објављивање штампаних дела, од значаја за пољопривреду и село), које организују поједине институције на локалном нивоу (општине, месне заједнице, задруге, удружења грађана, и др.). У последње две посматране године, посебно су стимулисане инвестиције у сеоски туризам, и издвојена су средства за успостављање одговарајуће организационе структуре, односно мреже за подршку сеоског развоја, која треба да омогући погодну везу између надлежног министарства и сеоских средина, односно остваривања повољнијих резултата у овој области. У 2008. години уведени су и специфични програми подршке: ромској популацији, избеглим и расељеним лицима, и сл.

2.9.2.5. Конкретне мере подршке у 2008. години

У овом поглављу се даје нешто прецизнији осврт на конкретне мере и средства, као и услове њиховог коришћења у 2008. години, ради целовитијег увида у ниво и структуру државне подршке пољопривреди и сеоском развоју. Оне су по групама разврстане на исти начин, као и у претходној тачки: мере тржишне подршке произвођачима и мере подршке сеоском развоју (три групе).

А. Мере из реда тржишне подршке произвођачима

Премија произвођачима млека. По устаљеној пракси произвођачи млека у Србији и у 2008. години имају право на премију¹¹. Произвођачима крављег, овчијег и козијег млека исплаћује се премија за произведено и прерађивачима млека предато млеко. Обим средстава за ову намену у 2008. години износи 1 милијарду (пре измене Програма расподеле и коришћења средстава 1.250 милиона динара). Услови за коришћење ових средстава, јесу: да су произвођачи регистровани своје газдинство, да произведено млеко задовољава прописане услове квалитета, да произвођач млека потиче са територије Републике Србије, те да се млеко преда прерађивачима, такође са територије Републике Србије.

Висина премије износи 2,40 динара по литру млека произведеног на брдско планинском подручју Републике и 1,40 динара за литар млека произведеног на равничарском подручју Републике Србије.

Запажа се тенденција смањивања премије за млеко, што се испољава од 2004. па надаље. То се види из следећег прегледа:

Прилог XVIII/Табела 8. Ниво премије за млеко у периоду 2004. до 2008. године

Година	БПП: дин/лит	Индекс (ланч.)	РП: дин/лит	Индекс (ланч.)
2004.	4,4	-	4,0	-
2005.	4,5	102,2	3,8	95,0
2006.	4,0	88,9	3,0	78,9
2007.	3,0	75,0	2,0	66,7
2008.	2,4	80,0	1,4	70,0

Ознаке: БПП - брдскопланинска подручја; РП - равничарска подручја

Очигледно је перманентно номинално, наравно и реално смањивање премије која припада произвођачима млека из године у годину. То се уклапа и у политику коју примењује ЕУ, где је присутно смањење директних плаћања произвођачима, односно стимулација које значе подршку дохотку фармера.

Премију, као и раније, исплаћује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, на основу претходно поднетог захтева са прописаном документацијом.

Премија произвођачима дувана. Дуван је једина ратарска култура за коју се исплаћује премија. Циљ ове мере је да се повећавају површине на којима се дуван гаји и да се повећава његов квалитет. Средства за ову намену у 2008. години предвиђена су у износу од 255 милиона динара. Премија се усмерава према типовима односно квалитету, тако да се исплаћује само за поједине типове дувана (три), уз различиту висину премије, и по класама за сваки тип (четири класе), такође у различитим износима¹².

У 2008. години право на премију имају произвођачи дувана који су: регистровани газдинство, пријавили површине под дуваном у предвиђеном року (до 31. марта 2008.

¹¹ Уредба о премији за млеко за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 18/2008),

¹² Уредба о премији за дуван у листу за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 18/2008.).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

године), измирили обавезе по основу краткорочних кредита у претходним годинама (ако су их користили, по одговарајућим уредбама Владе, за конкретну годину).

Премија се остварује на уговорене и испоручене количине дувана у листу, зависно од типа и класе, уколико је остварен принос по хектару, који је једнак прописаном или већи од њега, и то за тип дувана: вирцинија 1800 kg/ha; оријентал 700 kg/ha и берлеј 1300 kg/ha. Произвођач који оствари мањи принос од наведеног по типу дувана, нема право на премију. Висина премије је различита по типовима и по класама, и износи:

Прилог XVIII/Табела 9. Висина премије за дуван по типовима и класама у 2008. години

Класа дувана	Тип дувана у динарима по килограму		
	Вирцинија	Оријентал	Берлеј
Прва	80	110	60
Друга	75	100	50
Трећа	72	95	45
Четврта	45	85	25

За остваривање премије потребно је поднети захтев. Захтев се подноси Управи за трезор. Уз захтев се подноси и прописана документација, како би се могла сагледати оправданост захтева. Управа за трезор, после извршене провере врши обрачун средстава и испоставља налог за исплату - пренос (са посебног подрачуна Министарства пољопривреде) средстава на наменски рачун корисника.

Регрес за приплодну стоку и пчелиње матице. Ова мера има за циљ да повећа обим и квалитет производње у сточарству. Њоме се подстиче унапређење производње у говедарству, овчарству, козарству, свињарству и пчеларству. Ова мера, уз извесне допуне у обухвату врсте стоке која се подстиче, као и обим средстава којима се регресира поједино приплодно грло, примењује се више година уназад. Тако је и у 2008. години¹³. За ову намену предвиђена су средства у висини од 300 милиона динара. Конкретно се опредељују средства намењена набавци квалитетног приплодног подмлатка у поменуте четири области сточарске производње и за набавку селекционисаних пчелињих матица за унапређење пчеларства. Право на коришћење средстава регреса имају правна и физичка лица и предузетници, под условом да су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, да квалитетно приплодно грло набављају ради даље репродукције, или су га произвели у сопственом запату, а користе га за даљу репродукцију на сопственом газдинству (најмање четири године, осим у свињарству где је минималан рок три године). Регрес за пчелињу матицу се користи под уловом да је матица купљена у селекцијском центру (репростници) и да се користи за репродукцију у сопственом пчелињаку наредне три године. Регрес на исто грло користи се само једном у току репродукције.

Висина регреса по квалитетном приплодном грлу, односно селекционисаној пчелињој матици у 2008. години износи:

- за квалитетне краве првотелке 12.000 динара;
- за квалитетне приплодне бикове - служе за природно парење 15.000 динара;
- за квалитетне овце и козе (први пут се ојагњиле - ојариле) 2.500 динара;
- за квалитетне приплодне овнове и јарчеве 2.500 динара;
- за квалитетне крмаче (први пут се опрасиле) 2.000 динара;

¹³ Уредба о регресу за квалитетну приплодну стоку и селекционисане пчелиње матице за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 9/2008.).

- за квалитетне приплодне нерастове 2.000 динара, и
- за селекционисану пчелињу матицу 400 динара (по јединки).

Да би корисници могли да остваре право на средства по основу регреса, треба да Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде поднесу захтев, са захтеваном документацијом. Средства се исплаћују на наменски рачун корисника. Укупна средства за ову намену у 2008. години износе 300 милиона динара.

Регресирање репроматеријала. Регресирање инпута у пољопривредној производњи представља познату меру аграрне политике. Њоме се директно помаже произвођачима у јачању њихове продуктивности и конкурентности. Овим се подстиче већа употреба минералних ђубрива, коришћење квалитетног семена, као и смањење улагања у гориво. За ову намену опредељено је готово половина од укупно предвиђених средстава за подстицаје у пољопривредној производњи у 2008. години. Предвиђена средства за ову намену су 6 милијарди и 57 милиона динара¹⁴ (пре измене Програма 7.287 милиона динара). Конкретном уредбом за 2008. годину¹⁵ ближе су прописани услови и начин коришћења средстава за регресирање репроматеријала намењених производњи ратарских и повртарских култура. Регресирање се односи на дизел гориво, односно биодизел, минерално ђубриво и на декларисано семе. Право на ова подстицајна средства имају правна и физичка лица која су регистровала газдинство и пријавила производњу ратарских и повртарских култура до прописаног рока (31. март 2008.). Регресирање се односи на површине до 100 хектара, а висина регреса износи 10 хиљада динара по хектару (4 хиљаде по хектару за гориво, 3,5 хиљаде за ђубриво и 2,5 хиљаде по хектару за декларисано семе). Произвођачима шећерне репе у овој години припада 4.000 динара по хектару засејаним овом културом. Захтев за коришћење средстава регреса може се поднети за све врсте регресираних репроматеријала или појединачно, и то најкасније до краја новембра 2008. Захтев се подноси (у два примерка) Управи за трезор (према месту уписа газдинства у Регистар), са прописаном документацијом. Након проведене контроле исправности и оправданости поднетог захтева, Управа за трезор испоставља налог за пренос припадајућих средстава по основу регреса на наменски рачун корисника.

Подизање вишегодишњих производних засада воћа. Правна и физичка лица и предузетници, уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, могу да користе подстицајна средства, уколико у 2008. години подижу засаде воћа¹⁶. Реч је о јабучастом, коштичавом, језграстом и јагодастом воћу. За јабучasto, коштичаво и језграсто воће, средства се додељују по воћној садници, и броју садница по хектару, различито од врсте, и зависно од категорије саднице (стандардна и СА (латинично), односно сертификовна). За сертификоване саднице подстицајна средства су двоструко већа него за остале категорије, с тим да је за орах - калемљен, леску калемљену и леску изданак, одређен износ само за саднице стандардне и СА категорије. Висина се креће од 60 динара по садници вишње облачинске и осталих воћних врста (мимо 18 наведених) до 1.200 динара за орах стандардне и СА категорије, односно од 120 динара за садницу вишње-облачинске до 500 динара за садницу трешње на вегетативној подлози за сертификовану категорију. Минимални број садница по хектару се креће од

¹⁴ Програм о изменама и допунама Програма расподеле и коришћења средстава субвенција у области пољопривреде, шумарства и водопривреде за 2008. годину (www.minpolj.sr.gov.yu).

¹⁵ Уредба о условима и начину коришћења средстава за регресирање репроматеријала за производњу ратарских и повртарских култура у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 29/2008. и 37/2008.).

¹⁶ Уредба о коришћењу подстицајних средстава за подизање вишегодишњих производних засада воћа за 2008. годину („Службени гласник РС“, бр. 23/2008.).

90 за орах - калемљени до 1.200 садница за јабуку и крушку. Стимулише се засад заснован на површини од 0,2 до 10 хектара по воћној врсти појединачно.

Иста површина је предвиђена и за јагодасто воће (0,2 до 10 хектара), с тим што се уместо по садници, подстицајна средства усмеравају по хектару, различито по врстама за број предвиђених садница (на хектару), зависно од категорије коришћене саднице (стандардне и СА, односно сертифициковане). И овде је двоструко већи износ за сертифицивану категорију садница, са изузетком малине (једнородне), где је још већи (2,4 пута). Подстицајна средства се крећу за стандардне и СА саднице у распону од 125 хиљада динара по хектару засађене малине, купине и огрозда, до 600 хиљада за боровницу, односно за сертифициковане саднице од 250 за малину (ремонтантну), купину и рибизлу, до 600 хиљада динара за јагоду (за боровницу нису предвиђене сертифициковане саднице). Минимални број садница по хектару зависи од врсте и креће се од 2.000 за рибизлу и огрозд, до 40 хиљада за јагоду.

Средства се исплаћују на основу поднетог захтева на прописаном обрасцу. Он се подноси Министарству пољопривреде. Ако су испуњени прописани услови, корисник са Министарством закључује уговор о обавези спровођења мера неге, одржавања и заштите засада до ступања у период плодоношења. Након тога, средства се исплаћују кориснику на његов наменски рачун.

Подизање вишегодишњих производних засада винове лозе и хмеља. Носиоци оних регистрованих газдинстава (правна и физичка лица и предузетници), који су засновали засад винове лозе или хмеља у јесен 2007. и пролеће 2008. године, могу у 2008. години користити подстицајна средства¹⁷. Ова средства се могу остварити ако су нови засади винове лозе подигнути у рејонираним виноградарским подручјима за гајење ове културе и најужим областима око тих рејона, чија површина не може бити мања од 0,1 ни већа од 10 хектара. Висина подстицајних средстава зависи од густине садње и категорије коришћених садница, као и порекла садница (домаће, из увоза). Тако на хектар засада винове лозе мора бити засађено најмање 3 хиљаде садница, а по садници се остварује подстицај:

- за стандардне и СА категорије саднице домаћег порекла 130 динара, а из увоза 60 динара;
- за саднице сертифициковане категорије домаћег порекла 270 динара, а из увоза 230 динара;
- за хмељ, најмање 5.000 садница по хектару, 65 динара по садници стандардне и СА категорије, односно 200 динара за саднице сертифициковане категорије (овде није дата разлика на домаће и увозно порекло саднице).

Међутим, за виногорја тимичког, нишавско - јужноморавског и жупског рејона и за одређене сорте (Мерлот и Линбергер) у фрушкогорском виногорју, подстицајна средства су нешто већа.

Средства се остварују на основу поднетог захтева Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде. Уколико су испуњени прописани услови, Министарство исплаћује припадајућа средства на наменски рачун корисника. И у овом случају, корисник и Министарство закључују уговор, којим корисник преузима обавезу спровођења мера неге, одржавања и заштите засада у периоду од три године, рачунајући од дана закључења уговора. Истовремено, корисници су у обавези да у том

¹⁷Уредба о коришћењу подстицајних средстава за подизање вишегодишњих производних засада са наслоном винове лозе и хмеља за 2008. годину („Службени гласник РС“, бр. 23/2008.)

року (три године) поставе и одговарајући наслон у засадима, за које су добили подстицајна средства. За подизање вишегодишњих засада воћа, винове лозе и хмеља, у 2008. години, предвиђена су подстицајна средства у висини од 530 милиона динара.

Подизање матичних засада воћа, винове лозе и хмеља. У 2008. године се подстиче и подизање нових матичних засада воћа, винове лозе и хмеља (са садницама основне *basic* категорије, добијених „из успостављене сертификоване шеме од предосновног *pre-basic* садног материјала“) ¹⁸. Право на коришћење подстицајних средстава за пројекте подизања матичног засада, имају регистровани произвођачи садног материјала, ако су регистровали и своје газдинство, и ако су те засаде подигли у јесен 2007. и пролеће 2008. године. Висина подстицајних средстава за пројекат подизања матичног засада за површине (од 0,1 до 2 хектара), зависи од воћне врсте, лозе и хмеља, као и од тога да ли је у питању сортиментски матични засад или матични засад подлога. Тако, на примр, за садницу јабуке сортиментског матичног засада добија се 800 динара, а за садницу матичног засада подлога 120 динара. За винову лозу по садници 1.000 и 120 динара, а за хмељ 1.000 и 60 динара, респективно. Уз то, на ова средства се додаје још 20%, „за заштићене сорте, односно клонове, односно подлоге“. За ову намену, заједно са средствима за ерадикацију и ревитализацију воћњака и винограда у 2008. предвиђено је 150 милиона динара.

Б. Подршка сеоском развоју

Б₁ Мере унапређења продуктивности газдинства

Стручне пољопривредне службе. Пољопривредне службе представљају изузетно значајну организациону и институционалну форму за унапређивање те производње, посебно код оних пољопривредних произвођача, који нису у стању, нити имају потребе за сталним ангажовањем стручњака на газдинству у сопственој режији. Служба мора да има одговарајући стручни потенцијал, опрему, просторије и друге услове за успешно функционисање. Рад пољопривредних служби обавља се сагласно дугорочним и годишњим програмима. Средства за рад ових служби утврђују се у буџету Републике.

За те намене у 2008. години распоређено је 150 милиона динара или око 1% укупних средстава за субвенције у тој години. И за ову годину утврђују се послови који се поверавају на извршавање, наводе корисници тих средстава (покривају целу територију Републике), координатор тих активности и његова обавеза да обавештава надлежно министарство о оствареним резултатима ¹⁹.

За обављање тих послова, тачно су наведени корисници који могу рачунати на средства за обављање предвиђених послова. То су заводи за пољопривреду, пољопривредне станице, центар за пољопривредна и технолошка истраживања (Зајечар), поједини институти (Агроекономик из Београда, Институт за пољопривреду Тамиш из Панчева, Институт за пољопривреду из Зрењанина). Пољопривредне службе, које прате и подносе извештаје о сезонским пољопривредним радовима, такође су корисници ових средстава.

Институту за примену науке у пољопривреди из Београда поверени су послови контроле и координације обављања наведених послова у 2008. години. Назначени корисници могу да користе ова средства на основу поднетог захтева са програом рада Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде.

¹⁸ Уредбе о коришћењу подстицајних средстава за унапређење воћарске и виноградарске производње за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 23/2008. и 26/2008.).

¹⁹ Уредба о условима и начину коришћења средстава за подршку у спровођењу поверених послова у пољопривреди за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 12/2008. и 23/2008.).

Унапређење пољопривредног земљишта. Држава је у обавези да води посебну бригу о пољопривредном земљишту. Она се своди, пре свега, на заштиту, уређење и што рационалније коришћење овог ограниченог ресурса. Ово питање је у целини регулисано Законом о пољопривредном земљишту (Службени гласник РС, бр.62/2006.). Утврђена је обавеза Владе да, на предлог надлежног министарства за послове пољопривреде, доноси годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта. Тако је поступљено и за 2008. годину²⁰. Донетим програмом се утврђују конкретни задаци и активности које ће се у том домену предузети у току године, опредељују износи подстицајних средстава Републике Србије (из Буџета и прихода органа), која ће бити усмерена у реализацију сваке од таксативно наведених активности (послова), кориснике средстава за поједине активности као и висину стимулативних средстава (субвенција), различито за маргинална и брдско планинска подручја (за које је висина субвенција већа) од осталих подручја на територији Републике (без аутономних покрајина). Треба напоменути, да је овогодишњи програм целовитији, од раније доношених, утолико што садржи и нека решења, која су у претходним годинама регулисана посебним уредбама. То су питања: контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта, калцификације киселог обрадивог пољопривредног земљишта и давање у закуп таквог земљишта у власништву физичких лица, ради коришћења од стране других физичких лица. **Ови послови, као и послови „студијско - истраживачких пројеката од значаја за Републику Србију“ у целини се финансирају средствима Републике.**

За све наведене радове у Програму, укупна предрачунска вредност у 2008. години износи 782,2 милиона динара, од чега су нова улагања 663,6 милиона динара (84,8%), а 118,6 милиона динара се односи на наставак радова из претходне године и неизмирене раније обавезе (15,2%). У укупној вредности предвиђених средстава у 2008. години подстицајна средства износе 549,9 милиона динара, или 70,3%.

У оквиру подстицајних средстава 99,9 милиона динара потиче из Републичког буџета (18,2%) и из прихода органа 450 милиона динара (81,8%). Њихово учешће у реализацији наведених активности, различито је за брдско - планинска подручја (катастарске општине у којима је више од половине површине на надморској висини изнад 400 m) и маргинална подручја (30 општина са подручја Централне Србије) које је веће (најчешће за по 10 поена), од осталих подручја овог дела Републике. Тако се ово учешће креће за брдско-планинска и маргинална подручја у распону од 90% за коришћење података из јавних књига ради давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини (за остала 80%), до 40% за биолошку рекултивацију пољопривредног земљишта (за остала подручја 30%). Наравно, изузимају се поменуте четири активности које се у целини финансирају подстицајним средствима, независно од врсте подручја на коме се оне остварују (калцификација киселог земљишта, контрола плодности земљишта, давање у закуп пољопривредног земљишта од стране регистрованих газдинстава-физичких лица и остваривање студијско-истраживачких пројеката од значаја за Републику). Преостали део средстава корисник је у обавези да обезбеди из сопствених или других извора. Корисник је у обавези и да поседује урађен пројекат (програм) за извођење радова на пољопривредном земљишту, као и друге релевантне елементе од значаја за одлучивање о оправданости улагања подстицајних средстава у његову реализацију.

²⁰ Уредба о утврђивању Програма извођења радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 31/2008).

Расподела и динамика подстицајних средстава из овог Програма врши се **на основу конкурса** Министарства надлежног за послове пољопривреде, са изузетком активности које се односе на студијско - истраживачке радове (и пројекте) од значаја за Републику Србију и активности из дела „Други радови и послови“ (коришћење података из јавних књига, штампање напред поменуте монографије и подршка организовању семинара, саветовања и сл., од значаја за спровођење земљишне политике).

По додели подстицајних средстава, Министарство пољопривреде са корисником закључује уговор о међусобним правима и обавезама.

Развој и унапређење сточарства. У оквиру вишегодишњег програма развоја и унапређења сточарства (Програм за спровођење мера селекције за период од 2008. до 2012. године²¹), прецизније се разрађују годишњи програми мера селекције стоке. Циљ је наравно унапређење ове производње у правцу јачања генетског потенцијала стоке и остваривања веће и квалитетније производње меса, млека, јаја, вуне и меда. Неопходно је да се мере селекције обављају континуирано у дужем временском периоду на јединствен и систематизован начин. То се подстиче конкретним средствима. И Програмом за 2008. годину²², предвиђено је да се обаве одржане мере селекције по појединим врстама стоке: велики и ситни пеживари, копитари, свињарство, живинарство и пчеларство. За сваку од ових врста стоке, Програм садржи мере селекције, планирани обим (број тих мера), цену по јединици мере у динарима и укупан износ по свакој мери. Укупна средства за 2008. предвиђена су у висини од 160 милиона динара, у оквиру чега и 6,4 милиона динара за одржавање локалних и регионалних изложби великих и ситних преживара и копитара, као и 8,7 милиона динара за координацију активности у спровођењу самог програма.

Подршка набавци основног стада. У овој години се подстиче и набавка квалитетних приплодних грла добрих производних карактеристика за попуну основног стада. Све ово с циљем довођења сточарства на виши ниво, стварања основе за извоз и јачање конкурентности на светском тржишту. Стимулисање се остварује путем рефундирања дела трошкова за купљена грла. За ову намену у 2008. години предвиђена су средства у висини од 180 милиона динара.

Подстиче се набавка квалитетних приплодних грла²³: јуница, двиски, овнова, јарчева, назимица, нерастова и родитељског јата живине. На ова средства подстицаја имају право **само физичка лица** - носиоци пољопривредног газдинства, ако су регистровали своје газдинство и под условом да су власници грла за које захтевају подстицајна средства. Постоје извесне разлике **за кориснике** који потичу са **маргиналних**, односно осталих подручја Републике. За квалитетна приплодна грла: јунице, двиске, овнове, јарчеве, подстицајна средства износе 30% за маргинална и 25% за остала подручја од укупне вредности купљених грла. За приплодне назимице и нерастове ова средства износе 20% за све кориснике. За све кориснике је исти проценат подстицајних средстава и за родитељска јата живине и износи 10%.

Средства се додељују на основу поднетог захтева Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, на прописаном обрасцу, са прописаном документацијом, укључујући и уверење о пореклу и производним особинама квалитетне приплодне стоке.

²¹ Службени гласник РС, бр. 99/2007

²² Уредба о утврђивању програма развоја и унапређења сточарства за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 9/2008.

²³ Уредба о условима и начину коришћења подстицајних средстава за подршку набавке основног стада у сточарству у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 26/2008.).

Средства уплаћује Министарство на наменски рачун корисника. У случају достављања нетачних података, корисник губи статус активног пољопривредног газдинства.

Генетско унапређење млечног говедарства. По први пут се у 2008. уводи ова подстицајна мера²⁴. Њен циљ је да се повећа број квалитетних грла за производњу млека у говедарству, повећа производња по грлу, као и укупна производња млека и млечних производа, те да се могу задовољити домаће потребе за овим производима и остваривати њихов извоз. За ову намену, у 2008. години предвиђена су средства у висини од 400 милиона динара.

Право на коришћење ових средстава имају регистрована правна и физичка лица, уколико су пријавила врсту и стање сточног фонда и ако су власници грла за које подносе захтев за ова средства. Пријављена грла морају бити под контролом овлашћених правних лица за послове селекције и морају се користити за производњу млека на газдинству. **Висина подстицајних средстава је 5.600 динара по једном грлу и могу се користити само једном у току године. Средства се остварују за најмање три и највише 100 грла по газдинству.**

Средства исплаћује Министарство пољопривреде на наменски рачун корисника, а на основу захтева, који се, са прописаном документацијом и на прописаном обрасцу, подноси Управи за трезор.

Подришка набавци товног материјала у говедарству. Ова подстицајна мера, са којом је отпочето у 2007., наставља се и ове године²⁵. Укупна средства за ову намену у 2008. години износе 200 милиона динара.

Подстиче се тов јунади домаћег шареног говечета сименталске расе и осталих раса, чија је телесна маса изнад 160 kg.

Као и код средстава за генетско унапређење млечног говедарства, тако и за тов јунади, право на њихово коришћење имају правна и физичка лица која су регистровала газдинство, пријавила врсту и стање сточног фонда и да су власници грла у тову за које се захтевају подстицајна средства. Средства се могу остварити за грло произведено у сопственом запату, или купљено, тако да на газдинству проведе најмање 180 дана и служи за производњу меса. Подстицајна средства се по једном грлу могу користити само једном у току тога.

Висина средстава зависи од расе, тако да за грло типа сименталца, сименталске расе и специјализованих товних раса износи **7 хиљада динара, а за остале расе 3 хиљаде динара. Средства се остварују за најмање три, и највише 100 грла по газдинству.**

Средства исплаћује Министарство пољопривреде на наменски рачун корисника, а на основу захтева који му се подноси, са прописаном документацијом. **У овој уредби, као и у уредби која утврђује висину и начин коришћења подстицајних средстава за генетско унапређење млечног говедарства, прописана је и мера губитка статуса активног пољопривредног газдинства, односно „премештај“ у статус пасивног пољопривредног газдинства (раније таква мера није предвиђана).**

Такође, у обе уредбе се одређује најмањи и највећи број грла за која се могу користити подстицајна средства. Међутим, има правних лица која имају знатно већи број грла од предвиђеног максимума (100), тако да они за број изнад тога

²⁴ Уредба о коришћењу подстицајних средстава за генетско унапређење млечног говедарства у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 21/2008., 37/2008. и 61/2008.).

²⁵ Уредба о коришћењу подстицајних средстава за тов јунади у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 21/2008., 38/2008. и 61/2008.).

немају право на подстицајна средства, иако је њихов допринос говедарској производњи значајно већи, од „малих“ произвођача. То јесте очигледна неправда, која је (вероватно) последица ограниченог обима средстава.

Поддршка ерадикацији и ревитализацији воћњака и винограда. Наставља се и у 2008. са подршком уклањању сортно неадекватних и абиотичким факторима оштећених, односно заражених и запуштених винограда, с тим што се мера проширује и на воћњаке²⁶. Право на коришћење средстава за пројекте ерадикације имају: земљорадничке задруге, удружења грађана, научноистраживачке организације, привредна друштва и предузетници. Сви ови корисници морају бити регистровани у складу са позитивним прописима и треба да се баве воћарском и виноградарском производњом (научноистраживачке организације научноистраживачким радом у овој области). Површина на којој се спроводи ова мера креће се у распону од 1 до 50 хектара. Право се користи према броју искрчених стабала у висини од 200 динара по једном стаблу (јабука, крушка, дуња, шљива, бресква и кајсија). Када је у питању винова лоза, висина средстава је 80 хиљада динара по хектару.

Средства по овој уредби, расподељују се **на основу конкурса**, кога расписује Министарство пољопривреде, а испуњеност услова утврђује комисија коју образује министар пољопривреде. Посебним уговором између Министарства пољопривреде и корисника уређују се међусобна права и обавезе. На основу уговора, Министарство, средства кориснику исплаћује на његов наменски рачун. За ову намену, заједно са подстицајем за подизање матичњака, предвиђено је 150 милиона динара у 2008.

Унапређење производње производа са географским пореклом. Ове године се наставља са праксом започетом у прошлој години, да се одређеним средствима из буџета подстиче унапређивање производње вина, ракије и других пољопривредно прехрамбених производа са географским пореклом²⁷. У овој години за ту намену издвојена су средства у висини од 40 милиона динара. Та средства се распоређују конкурсом, а служиће обезбеђивању услова за почетак и унапређење производње производа са географским пореклом, контролу географског порекла, промоцију и побољшање конкурентности ових производа на тржишту, као и за побољшање и заштиту дизајна и амбалаже таквих производа.

Право на коришћење ових средстава имају:

- земљорадничке задруге;
- удружења грађана;
- привредна друштва и предузетници;
- црква и верске заједнице;
- задужбине;
- научноистраживачке организације, и
- лабораторије.

Први услова да би неко од наведених субјеката могао да користи ова средства јесте, да буде уписан у одговарајући регистар. Тачно су наведене намене за које дотични корисник може да користи ова подстицајна средства. Ова средства се додељују као бесповратна, а потенцијални корисници имају право на та средства за само један пројекат.

²⁶ Уредба о коришћењу подстицајних средстава за унапређење воћарске и виноградарске производње за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 23/2008. и 26/2008.).

²⁷ Уредба о условима и начину коришћења подстицајних средстава за унапређење производње вина, ракије и пољопривредно прехрамбених производа са географским пореклом у 2008. години (Службени гласник РС, бр.20/2008.)

Висина средстава зависи од корисника, тако да највиши износ могу да користе земљорадничке задруге (до 1,5 милиона динара), затим, удружење грађана (највише до 750 хиљада динара) и остали корисници највише до 300 хиљада динара.

Средства се, додељују путем конкурса, који расписује министарство надлежно за послове пољопривреде, у коме се утврђује и потребна документација, коју подносилац треба да достави. Комисија коју образује министар надлежан за послове пољопривреде утврђује да ли су испуњени услови за доделу ових средстава. Корисник средстава закључује уговор са министарством пољопривреде о међусобним правима и обавезама.

Кредитирање предузећа прехрамбене индустрије. И овај облик подршке се задржава²⁸. Разлика је у томе, што су за 2008. годину укупна буџетска средства за ову намену мања, него ранијих година. Она за 2008. износе 150 милиона динара, према, на пример 254 милиона динара у прошлој години. То међутим не значи да ће и укупан обим тих средстава бити мањи, имајући у виду да се враћена средства по овом основу, одобрена корисницима у претходне четири године, и даље усмеравају на кредитирање појединих предузећа из области прехрамбене индустрије (под повољнијим условима).

Право на коришћење наведених средстава у виду повољних кредита, имају предузећа регистрована за обављање делатности из области прехрамбене индустрије, под условом да имају уговорену производњу и продају за познатог купца. Захтев за коришћење тих средстава, подноси се Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, а испуњеност услова утврђује министар. Средства се усмеравају и отплаћују преко Фонда за развој Републике Србије. Захтев мора да садржи и пословни план за 2008. годину са ефектима реализације тог плана, посебно на запосленост, ниво ефикасности пословања, утицај на тржишну позицију предузећа, и др. При одлучивању о кориснику ових средстава, приоритет (као и до сада) имају она предузећа из прехрамбене индустрије која су отпочела процес приватизације, или се припремају за приватизацију, као и она предузећа која вишак запослених решавају по програмима Владе Републике Србије.

Предузећа из прехрамбене индустрије ова средства, могу да користе **за обртна средства**, чиме им се пружа могућност да покрену или повећају производњу, ако имају уговоре о продаји робе и услуга, имају капацитете, стручну и осталу радну снагу, и **за основна средства**, али само уколико се ради о мањем улагању, којим се отклања уско грло или превазилази друго ограничење, за покретање или осетно поваћање производње, за коју је већ обезбеђен пласман.

Кредити се одобравају уз валутну клаузулу, уз обезбеђење кредита сопственим меницама, по каматној стопи од 1% годишње и са роком повраћаја од 36 месеци, и уз почек отплате (грејс период) од 12 месеци, рачунајући од дана повлачења кредита. У току грејс периода, камата се обрачунава тромесечно уназад и приписује главном дугу. Дужник отплаћује кредит Фонду за развој Републике Србије.

Подршка развоју осигурања приноса, плодова и животиња. И у овој години се наставља са подршком пољопривредним произвођачима при осигурању производа од могућих штета, као последица природних и других непогода²⁹. У овој години право на регрес имају пољопривредни произвођачи - физичка лица носиоци регистрованих

²⁸ Уредба о утврђивању програма расподеле и коришћења средстава за кредитирање предузећа која обављају делатност у области прехрамбене индустрије за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 20/2008.).

²⁹ Уредба о условима и начину коришћења средстава за регресирање осигурања животиња, усева и плодова у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 23/2008.).

пољопривредних газдинстава, и то у висини од 40% премије осигурања (без урачунатог пореза на додату вредност). Услов је, да су код овлашћеног друштва за осигурање осигурали животиње од ризика (по прописима осигуравајућег друштва) и усева и плодова од ризика умањења приноса.

Да би се припадајућа средства могла користити, потребно је поднети захтев и то Управи за трезор. Уз захтев се, поред осталог, подноси и оригинал полисе осигурања и потврда из које се види да је извршена уплата премије у целини. У случају да носилац пољопривредног газдинства има закључен уговор о производњи са организатором производње, који је „осигурао усеве за његов рачун и на његов терет“, подноси потврду коју издаје друштво за осигурање, уместо оригинала полисе, такође са потврдом о уплати премије у целини. За ову намену у 2008. години предвиђено је 45 милиона динара.

Подришка органској производњи. У складу са постојећим Законом о органској производњи и органским производима³⁰, потребом за производњом производа врхунског квалитета, растом њихове тражње и усклађеношћу са захтевима заштите животне средине, одређеним средствима се подстиче заснивање органске производње, која се одвија по строгој процедури, на природан начин. За ову намену у 2008. години, предвиђена су средства у висини од 5 милиона динара. У 2008. години подстиче³¹ се развој биљне и сточарске органске производње у периоду конверзије (прелазни период од конвенционалне ка органској производњи). На подстицајна средства имају право:

- физичка лица која су регистровала газдинство;
- правна лица која су регистрована за обављање пољопривредне делатности;
- земљорадничке задруге регистроване према Закону о задругама, и
- цркве, односно манастири, ако су уписани у Регистар цркава и верских заједница.

Сва ова лица морају да испуне прописане услове.

Висина подстицајних средста за биљну производњу у периоду конверзије износи 8 хиљада динара по хектару ратарске и 12 хиљада динара по хектару воћарске, винградарске и повртарске производње, с тим што укупан износ по кориснику не може бити већи од 400 хиљада динара. За сточарску производњу у периоду конверзије, висина подстицајних средстава износи: 8 хиљада динара по грлу крупне стоке, 1,6 хиљада динара по грлу ситне стоке, 80 динара по јединки живине и 1,5 хиљада динара по кошници пчела. И у сточарској производњи највећи износ по кориснику може да износи 400 хиљада динара.

Захтев за коришћење средстава, са прописаном документацијом и на прописаном обрасцу, подноси се Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Инспектор надлежан за послове пољопривреде, на основу захтева, врши преглед и прави записник о биљној и сточарској производњи у периоду конверзије. Овај записник представља основ за исплату подстицајних средстава, на наменски рачун корисника.

Подришка увођењу система и јачања квалитета. Настављена је подршка увођењу и сертификацији система безбедности хране и система добре пољопривредне праксе³². Реч је о систему-програму безбедности хране (НАССР-самостално или интегрално са ISO 9001, ISO 14001 или ISO 22000) и систему добре пољопривредне праксе (GLOBALGAP). За ове

³⁰ Службени гласник РС, бр. 62/2006.

³¹ Уредба о расподели и коришћењу подстицајних средстава за подршку развоју органске производње за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 23/2008.).

³² Уредба о коришћењу подстицајних средстава за увођење и сертификацију система безбедности и квалитета хране за 2008. годину (Сл. гласник РС, бр. 26/2008).

намена предвиђена су средства у висини од 40 милиона динара. Право на коришћење подстицајних средстава за увођење и сертификацију HACCP програма имају:

- земљорадничке задруге;
- привредна друштва;
- научноистраживачке организације, и
- наставне и научно образовне институције,

а на коришћење средстава за успостављање система добре пољопривредне праксе према захтевима GLOBALGAP стандарда имају:

- привредна друштва,
- физичка лица - носиоци пољопривредних газдинстава,
- земљорадничке задруге.

Право на средства имају, ако се баве производњом воћа на површини од најмање **2,5 ha**, односно производњом поврћа на површини од најмање пола хектара. Наравно, услов је и да су регистровани газдинство. Висина средстава зависи од лица које их користи, односно броја радника које запошљава (креће се у распону од 100 хиљада до 250 хиљада динара). Средства се, као бесповратна додељују на основу конкурса, који расписује министарство надлежно за послове пољопривреде, а који садржи и потребну документацију којом се доказује испуњеност услова за коришћење тих средстава. Увођењем ових система повећава се конкурентност домаћих производа на домаћем, а посебно на иностраном тржишту.

Подршка некомерцијалним пољопривредним газдинствима. Постоји већи број пољопривредних газдинстава која нису у стању да повећају продуктивност на свом газдинству, а тиме и конкурентност своје производње. То ограничење проистиче или из неповољних природних услова, у којима газдинство егзистира, или, што је чешћи случај, услед недостатка радне снаге способне за активности у пољопривреди. Реч је о такозваним старачким домаћинствима. За разлику од комерцијалних пољопривредних газдинстава (имају развојну перспективу), ова домаћинства представљају некомерцијална пољопривредна газдинства. Држава мора да води бригу и о тим газдинствима, тако што им се обезбеђује минимум услова за живот и опстанак на газдинству.

У 2008. години за ову намену предвиђена су средства у висини од 1 милијарде и 680 милиона динара. Треба имати у виду да ова средства нису раније предвиђена у републичком буџету, већ су обезбеђена прерасподелом утврђених средстава за подстицаје пољопривреди и сеоском развоју у 2008. години. Раније предвиђени износи смањени су на појединим позицијама (регресирање репроматеријала у повртарству и ратарству, премије за млеко и подстицај извоза пољопривредно-прехранбених производа), да би се преусмерили на подшку некомерцијалним пољопривредним газдинствима³³. У 2008. години право на ову врсту подршке имају³⁴ носилац и члан некомерцијалног пољопривредног газдинства, под условом:

- да је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава;
- да у 2008. години не користи подстицајна средства (кредити, регреси, субвенције и премије), изузимајући премију за млеко и средства за дато обрадиво пољопривредно земљиште у закупу;

³³ Програм о изменама и допунама Програма расподеле и коришћења средстава субвенција у области пољопривреде, шумарства и водoprивреде за 2008. годину (www.minpolj.sr.gov.yu).

³⁴ Уредба о коришћењу средстава подршке некомерцијалним пољопривредним газдинствима у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 51/2008.).

- да носилац, односно члан пољопривредног газдинства у 2008. години навршава њмање 65 година живота;
- да има својство осигураника пољопривредника код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, што се доказује посебном потврдом;
- да има најмање 10 година стажа осигурања по основу обављања пољопривредне делатности (такође се доказује потврдом из претходне линеје), и
- да је измирио обавезе по краткорочним кредитима које је одобравало Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде у претходним годинма, уколико је такве кредите користило.

Висина подршке лицима која испуњавају прописане услове у 2008. години износи по 40.000 динара. Овај износ се исплаћује у две једнаке рате, прва након подношења захтева, а друга до краја 2008. године.

Заинтересована лица захтев подносе Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, али преко Управе за трезор Министарства финансија, на којој се налази и седиште пољопривредног газдинства. Уз захтев се подноси и поменута потврда о својству осигураника и стажу осигурања по основу обављања пољопривредне делатности коју на прописаном обрасцу издаје Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Б2. Мере одрживог коришћења природних ресурса и заштите животне средине

Подршка очувању и одрживом коришћењу биљних генетичких ресурса. Очување и одрживо коришћење биљних (као и животињских) генетичких ресурса има велики значај, како за одржавање биолошке равнотеже, еволуцију и одржавање живих система, тако и за прехранбену сигурност садашњих и будућих генерација, односно пољопривредну активност. Подршка одржавању ових ресурса практикује се последњих неколико година, путем доношења посебних програма. Тако је и у 2008., посебно за биљне, посебно за животињске генетичке ресурсе.

Програмом за биљне ресурсе³⁵, утврђују се мере за:

- 1. очување и одржавање националне и резервне колекције у семену**, што подразумева предузимање активности, као што су:
 - чување узорака националне колекције у коморама и одржавање базе података националне колекције;
 - чување узорака резервне колекције у коморама;
 - контрола квалитета и умножавање узорака националне колекције, и
 - припрема нових узорака за депоновање у националну колекцију.

За ове активности су предвиђена средства у висини од **4 милиона динара**, што је двоструко више него у 2007. годин; и

- 2. чување и одрживо коришћење биљних генетичких ресурса за храну и пољопривреду**, са активностима:

- чување и одрживо коришћење генетичких ресурса колекција хортикултурног биља - воћних врста, винове лозе, поврћа, лековитог, ароматичног и украсног биља,

³⁵ Уредба о утврђивању Програма о расподели и коришћењу подстицајних средстава за очување и одрживо коришћење биљних гентичких ресурса за храну и пољопривреду за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 12/2008)

- чување и одрживо коришћење генетичких ресурса колекција пољопривредног биља - житарица, индустријског и крмног биља. (Колекција подразумева усев или засад, који се не користи у комерцијалне сврхе).

За овај део активности предвиђена су средства у висини од **13 милиона динара** (у 2007. години 15 милиона динара).

Право на коришћење наведених средстава за намењене сврхе имају: правна и физичка лица која се баве очувањем биљних генетичких ресурса. Захтев за коришћење средстава подноси се Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде. На основу захтева, надлежни инспектор излази на терен, саставља записник, који доставља Министарству. Записник представља основ за исплату средстава кориснику.

Подршка очувању и одрживом коришћењу генетичких ресурса домаћих животиња. Такође, посебним програмом³⁶, одређене су врсте угрожених домаћих животиња, за чије се очување усмеравају средства. У питању су женска и мушка приплодна грла за: подолско говече, бушу, домаћег бивола, домаћег брдског коња, нониуса, балканског магарца, мангулицу, моравку, ресавку, локалне сојеве праменке (пиротски, кривовирски, бардока, липски, влашко виторози, карокачански) и чоканску цигају, балканску козу и аутохтоне популације живине (капорка, голошијанка и свљишка кокош). Подразумева се, да грла за која се остварују ова средства буду уматичена.

За сваку од наведених врста, утврђена је јединична цена мере очувања, односно одрживог коришћења. Цена је различита и креће се од 40.000 динара за подолско говече, до 500 динара за живину.

За спровођење тих мера (очувања и одрживог коришћења) укупна средства су утврђена у висини од 34 милиона динара.

Право на коришћење ових средстава за намењену сврху имају правна и физичка лица која држе наведене угрожене расе домаћих животиња.

Средства се остварују на основу поднетог захтева Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде. Инспектор надлежан за послове пољопривреде, на основу захтева сачињава записник код подносиоца. Записник представља основ за исплату припадајућих средстава.

Посебним средствима ће се финансирати пројекти који се односе на генетичке ресурсе домаћих животиња у 2008. години, и то у висини од 4 милиона динара. Исти износ је за ову намену био одређен и у претходне две године. Ова средства се распоређују на основу конкурса који расписује министар надлежан за послове пољопривреде.

Унапређење шума. И у овој години се по посебном програму спроводе активности за унапређење у области шума³⁷. Активности се свode на заштиту шума, садњу шумског дрвећа, негу шума, изградњу тврдих шумских путева, производњу шумског семена и садног материјала, као и друге радове од значаја за ову област. За ове послове из Републичког буџета у 2008. години издваја се 534 милиона динара, а распоређују се на начин видљив из следеће табеле.

Прилог XVIII/Табела 10. Преглед активности и средстава за унапређење шумарства у 2008. години

³⁶ Уредба о утврђивању Програма о расподели и коришћењу подстицајних средстава за очување и одрживо коришћење генетичких ресурса домаћих животиња за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 12/2008.).

³⁷ Уредба о утврђивању Програма заштите и унапређења шума за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 29/2008.).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Р.Б.	Врста активности - рада	Износ у мил. динара	Учешће у %
1.	Заштита шума	131,4	24,6
2.	Садња шумског дрвећа	84,5	15,8
3.	Нега шума	55,7	10,4
4.	Изградња тврдых шумских путева	127,5	23,9
5.	Производња шумског семена	4,1	0,8
6.	Производња шумског садног материјала	57,0	10,7
7.	Научно истраживачки рад	22,8	4,3
8.	Увођење сертификације одрживог газдовања шумама	0,8	0,2
9.	Едукација и пропаганда	10,0	1,9
10.	Израда дела геоинформационог система за државне шуме РС	14,2	2,6
11.	Набавка линије за контејнерску производњу шумских садница	20,0	3,7
12.	Утврђивање успеха пошумљавања по Програму НИП-а и Програму извршеног од стране ЈП „Србијашуме“	6,0	1,1
Укупно		534,0	100,0

Напомена: Унапређење шума, заштита биља, заштита животиња, као и унапређење водопривреде, имају знатно шири значај, тако да се ове активности и подстицаји не могу сврстати само у ову групу мера (одрживо коришћење природних ресурса и заштита животне средине), па их и треба схватити у ширем смислу.

Заштита биља. Захваљујући средствима која се редовно издвајају, спроводе се значајне активности и у области заштите биља. За ову намену у 2008. години предвиђено је 138. милиона динара³⁸. Из буџетских извора потиче 60 милиона динара, а из додатних прихода (органа) 78 милиона динара. Средства се усмеравају на реализацију: Годишњег програма мера извештајно - прогнозних послова (праћење појаве, стања и кретања штетних организама и тестирање биљног материјала на присуство штетних организама; прикупљање података о промету и потрошњи пестицида; спровођење програма у области заштите биља са давањем препорука за третирање и издавање саопштења); пројеката из области заштите биља; програма развоја стандардних оперативних процедура, имплементацију међународних стандарда у фитосанитарној области и развој нових метода дијагностике; програма подршке мрежи регионалних лабораторија, и за услуге лабораторијских анализа.

Заштита животиња. У оквиру Управе за ветерину, редовно се, у складу са законским прописима, одвијају активности усмерене заштити животиња. У 2008. години за ове потребе предвиђено је 2160,5 милиона динара, од чега 1610,5 из буџета и 550 милиона динара из додатних прихода (органа)³⁹. Из ових средстава финансирају се: услуге за спровођење мера здравствене заштите животиња и контрола и надзор заразних болести; надокнада штете услед убијања и принудног клања и уништавања животиња, као и испитивање резидуа и штетних материја код животиња и намирница животињског порекла, анализа узорака производа животињског порекла, хрене за

³⁸ Програм расподеле и коришћења средстава субвенција у области заштите биља за 2008. годину (www.minpolj.sr.gov.yu).

³⁹ Програм расподеле и коришћења средстава субвенција у области ветерине за 2008. годину (www.minpolj.sr.gov.yu).

животиње и лекова у области ветерине. Спровођење ових активности, уз напред помињане подстицајне мере, битно доприноси сточарској производњи у земљи.

Унапређење водопривреде. По устаљеној пракси, утврђени су радови на водопривредним објектима (изградња, реконструкција и одржавање), који ће се реализовати у 2008. години, са средствима која се из Буџета Републике усмеравају у ове радове⁴⁰. Укупна буџетска средства износе 3.828 милиона динара и распоређена су за следеће (основне) активности:

Прилог XVIII/Табела 11. Преглед радова и буџетских средстава за унапређењу водопривреде у 2008. години

Р.Б.	Врста активности - рада	Износ у мил. динара	Учешће у %
1.	Вишенаменске бране и акумулације	1200,0	31,4
2.	Водоснабдевање	600,0	15,7
3.	Заштита вода	400,0	10,5
4.	Заштита од вода	1227,0	32,0
5.	Студије, пројекти и припрема инвестиција	300,0	7,8
6.	Међународна сарадња	100,0	2,6
Укупно		3827,0	100,0

Б3. Мере диверсификације сеоске економије и унапређења квалитета живота на селу

Подршка инвестицијама у сеоски туризам. Подржава се реализација пројеката који доприносе унапређењу сеоског туризма⁴¹. Средства се остварују на пројекте који се односе на побољшање квалитета живота у сеоским подручјима, који обухватају:

- обнову традиционалног сеоског домаћинства у функцији туризма, што подразумева изградњу и реновирање купатила, изградњу система централног грејања, адаптацију постојећих објеката за смештај и исхрану, изградњу кампа, и сл. **За ову намену бесповратна средства се додељују у висини од 50% укупне вредности пројекта** (умањене за порез на додатну вредност), али највише 400 хиљада динара по кориснику. Преостали део вредности пројекта обезбеђује лице које га реализује, и
- промотивне и едукативне активности у сеоском туризму, **за које се средства (као бесповратна) одобравају у висини од 100% вредности пројекта**, с тим што је износ по кориснику ограничен на највише 300 хиљада динара.

Приоритет при додели средстава имају сеоска подручја која се налазе око бања, националних паркова, ловишта, природних резервата, паркова природе, културно-историјских споменика и подручја општина која се сврставају у маргинална подручја.

Право на коришћење ових средстава имају:

- физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства, чије је пребивалиште у селу у коме се реализује одређени пројекат (врши инвестирање),
- удружења грађана и друштвене организације, које су уписане у одговарајући регистар, а основане су ради вршења промотивних делатности за развој села и

⁴⁰ Уредба о утврђивању Програма изградње, реконструкције и одржавања водопривредних објеката за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 20/2008.).

⁴¹ Уредба о расподели и коришћењу подстицајних средстава за подршку развоју села кроз инвестирање у рурални туризам за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 23/2008.)

сеоског туризма, или које имају седиште на дотичном подручју, где се ове активности обављају.

Ова средства се расподељују **на основу конкурса** који расписује Министарство пољопривреде, а испуњеност услова утврђује комисија коју образује министар пољопривреде. Права и обавезе између Министарства пољопривреде и корисника средстава уређују се уговором који закључе. За ову намену, у 2008. предвиђена су средства у висини од 40 милиона динара.

Суфинсирате набавке опреме и механизације у функцији развоја села. Подршка се односи на партиципацију буџетских средстава у набавци одређене опреме и механизације, ископавању бунара, унапређењу сточарске производње, пласмана производа и за повртарство и хортикултуру⁴². И овде се разликује ниво подршке по корисницима у зависности да ли потичу **са маргиналних, или осталих подручја Републике**. Подстиче се набавка опреме-механизације за следеће намене, у процентима и по подручјима:

- опрема за ископавање бунара ради смањења ризика у пољопривредној производњи: системи за наводњавање 50% за сва подручја; противградне мреже 40% за маргинална и 30% за остала; прикључне машине (пнеуматске сејалице, садилнице, вадилнице) и опрема за заштиту биља 20% маргинална и 15% за остала,
- опрема за побољшање организације и ефикасности сточарске производње и припреме сточне хране: балирке, музилнице, хранилице и појилнице 30% маргинална и 20% остала подручја, лактофризи (100 до 2.000 литара) 25% маргинална и 20% остала,
- опрема за прераду и унапређење продаје пољопривредних производа: мини сушаре за воће, поврће, печурке, дуван, ароматично и лековито биље, уређаји за производњу рекије и за винарску производњу 20% за маргинална и 15% за остала подручја,
- опрема за повртарску, ратарску и хортикултурну производњу: пластеници и стакленици, опрема за вентилацију, хлађење, грејање и влажење у пластеницима и стакленицима, малч фолија, фолија за градњу микро тунела, арготекстил и мерни инструменти за пластенике и стакленике 20% за маргинална и 15% за остала подручја,
- опрема за производњу, прераду и складиштење меда: кошнице 20% маргинална и 15% остала, пчеларска опрема од прохрома (канте за мед 50 до 100 кг, прихватини суд дупликатор са мешачем и пумпом 500 до 1.000 kg, центрифуге за мед на електрични погон и електрични отклапач саћа) 15% за маргинална и 10% за остала подручја.

На средства подршке имају право:

- физичка лица - носиоци пољопривредног газдинства;
- земљорадничке задруге;
- цркве и верске заједнице;
- задужбине, и
- пољопривредне школе.

⁴² Уредба о расподели и коришћењу подстицајних средстава за подршку развоју села кроз набавку нове пољопривредне опреме и механизације, као и за ископавање бунара у функцији наводњавања у 2008. години (Службени гласник РС, бр 29/2008.)

Ова лица морају бити уписана у одговарајући регистар.

Подстицаји се обрачунавају у прописаном проценту од износа плаћеног за набавку дотичне опреме (умањен за износ пореза на додату вредност), а за ископавање бунара 50 хиљада динара за кориснике са маргиналних и 40 хиљада динара за кориснике са осталих подручја и то под условом да је цена ископавања 80 или више хиљада динара. Највиши износ који једно лице може да оствари је 350 хиљада динара. Ова средства се додељују као бесповратна.

Захтев за коришћење ових подстицајних средстава, са прописаном документацијом подноси се Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде. Укупна средства за 2008. намењена овој врсти подршке износе 230 милиона динара.

Подршка унапређењу и удруживању земљорадничких задруга. Пољопривредно задругарство у Србији није развијено, а уситњена производња није конкурентна. Стога је потребно да се пољопривредни произвођачи удружују, како би имали већу тежину на тржишту и остваривали повољније резултате. Најчешћи вид њиховог удруживања је у земљорадничке задруге. Пожељно је да се и задруге удружују у одговарајуће облике, на пример кластере или друге облике удруживања, опет ради постизања што повољнијих резултата на тржишту. У том циљу се и извесним средствима подстиче овакав начин унапређења пољопривредне производње, било у примарној или у следећим фазама производње⁴³. За 2008. годину за овакав вид подстицаја опредељена су средства у висини од 130 милиона динара. Ова средства се додељују као бесповратна.

Право на та средства имају:

- земљорадничке задруге (организоване као опште или специјализоване),
- удружења, савези, кластери (други облици удруживања земљорадничких задруга).

Да би могле да користе ова средства, задруге треба да су ликвидне, да су у претходној години оствариле позитиван резултат у пословању и да су до краја 2007. измириле све пореске обавезе. Други облици удруживања, средства могу да користе ако окупљају најмање три земљорадничке задруге, које испуњавају, већ поменуте услове - у погледу ликвидности, резултата пословања и измиривања пореских обавеза.

Задруге средства користе на основу пројеката који се односе на унапређивање њихове делатности (модернизација, повећање конкурентности, допринос развоју локалне средине). Ту пре свега спада набавка одговарајуће опреме, стандардизација заједничког производа, изградња заједничких објеката за производњу и прераду, набавка високосортних биљних култура, улагања у унапређење финалне обраде производа, унапређење дизајна, амбалаже, етикета, заштита гографског порекла, и др.

Други облици удруживања имају право на коришћење ових средстава за пројекте унапређења рада земљорадничких задруга, путем организовања обуке и тренинга и њиховог међусобног повезивања.

Висина средстава по пројекту ограничена је на највише пет милиона динара. Корисник (земљорадничка задруга, односно други облик удружења) може да оствари право на ова средства за само један пројекат.

Средства се додељују на основу конкурса који расписује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, а испуњеност услова утврђује посебна

⁴³ Уредба о условима и начину коришћења подстицајних средстава за унапређење делатности и подршку интересном удруживању земљорадничких задруга у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 31/2008.)

комисија коју образује министар пољопривреде. Корисник са Министарством склапа уговор којим се уређују њихова међусобна права и обавезе.

Подршка сеоском развоју кроз програм подршке ромској популацији. У овој години се по први пут то чини усмеравањем средстава у такозване специфичне програме.

Један од тих програма је подршка ромској популацији⁴⁴, која спада у економски и социјално најугроженији део популације у Републици. Тиме се макар мало помаже делу ове популације која живи у сеоским подручјима Републике, а жели да се бави неким од активности сеоске економије. За ову намену у 2008. години укупно је предвиђено 40 милиона динара.

На њихово коришћење **имају право физичка лица**, припадници ромске националне заједнице, ако су држављани Србије и ако су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава. Средства се користе за пројекте којима се започиње или унапређује пољопривредна делатност (сеоска економија), као што су набавке:

- приплодне стоке (стеоне јунице, дизице, приплодне назимице),
- кошница и ројева пчела,
- пластеника,
- опреме и механизације.

Средства се додељују као бесповратна и то у висини од 70% укупне вредности пројекта (према приложеном фискалном рачуну). Преосталих 30% вредности пројекта корисник је у обавези да обезбеди из сопствених извора. Највећи износ подстицајних средстава по кориснику ограничен је на највише 500 хиљада динара.

Средства се расподељују на основу конкурса који расписује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, а испуњеност услова за њихову доделу утврђује комисија коју образује министар пољопривреде. Чланови комисије су “претежно представници удружења ромске заједнице”.

Посебним уговором између корисника и Министарства регулишу се међусобна права и обавезе.

Подршка социјално угроженим, расељеним и избеглим лицима. То је такође један вид подршке путем специфичних програма, који се примењује у овој години⁴⁵. За ову намену предвиђена су средства у висини од 60 милиона динара. Право на њихово коришћење имају:

- социјално угрожена лица (лица која су држављани Републике Србије, која су у тренутку подношења захтева за подстицајна средства незапослена, или је њихова месечна зарада у последња три месеца испод 50% просечне нето зараде у Србији);
- интерно расељена лица - држављани Републике Србије, ако поседују расељеничку легитимацију;
- интерно расељена лица на територији Косова и Метохије - држављани Републике Србије и поседују расељеничку легитимацију;

⁴⁴ Уредба о коришћењу подстицајних средстава за развој села кроз специфичан програм подршке развоју припадника ромске националне заједнице за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 31/2008),

⁴⁵ Уредба о коришћењу подстицајних средстава за развој села кроз специфичан програм подршке социјално угроженим, расељеним и избеглим лицима за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 31/2008.).

- избегла лица, која поседују избегличку легитимацију, односно решење о признавању или укидању избегличког статуса које важи уз личну карту, али ако нису укључена у повратнички програм и нису ушла у посед своје обновљене или неоштећене имовине, нити су своју имовину отуђила или заменила у држави претходног пребивалишта или другој држави.

Наведена лица остварују право на коришћење подстицајних средстава за пројекте који се односе на започињање или унапређење пољопривредне делатности, односно сеоске економије, за набавку:

- приплодне стоке (стеоне јунице, двизице, приплодне назимице), кошница и ројева пчела;
- пластеника;
- опреме и механизације, и
- куће са окућницом у сеоским срединама.

Подстицајна средства овим лицима се додељују у висини укупне (100%) вредности набавке (приплодне стоке, кошница и ројева пчела, пластеника, опреме и механизације), али највише до 500.000 динара по кориснику. Такође, и за набавку куће са окућницом подстицајна средства се додељују за укупну (100%) вредност, према купопродајном уговору, а највише до 800.000 динара по кориснику.

И ова се средства додељују на основу конкурса, који расписује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, а испуњеност, такође утврђује комисија коју образује Министар пољопривреде. Министарство са корисником закључује уговор, којим се утврђују њихова међусобна права и обавезе.

Подришка активностима на локалном нивоу. Подршка се усмерава у виду покрића дела трошкова који се односе за одржавање манифестација, у организацији општина, месних заједница, земљорадничких задруга, предузетника и удружења грађана, и то за оне програме који се односе на развој пољопривреде, села и очување сеоске традиције и културе. У питању су сајмови, научне и стручне активности, техничка помоћ у вези са спровођењем тих активности, и др. За ову намену у 2008. години предвиђено је 190 милиона динара⁴⁶.

Подрушка сеоском развоју из НПП. Осим мера које се преко Министарства пољопривреде усмеравају на развој пољопривреде и развој села, у 2008. години, предвиђено је коришћење и дела средстава из Националног инвестиционог плана за обнову и развој села, кроз имплементацију активности пројекта „Село за XXI век“. То проистиче из Конкурса Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, о расподели и коришћењу подстицајних средстава за обнову и развој села, кроз имплементацију активности пројекта „Село за XXI век“, у 2008. години⁴⁷ којима се финансирају изузетно значајни пројекти за сеоске заједнице. Они се односе на:

- обнову и изградњу сеоске инфраструктуре (сеоска и атарска путна мрежа, водоводна, канализациона, електро и телефонска мрежа, санација депонија, аутобуска стајалишта, и сл);

⁴⁶ Програм расподеле и коришћења средстава субвенција у области пољопривреде, шумарства и водопривреде за 2008. годину (www.minpolj.sr.gov.yu).

⁴⁷ www.minpolj.sr.gov.yu

- адаптацију, реконструкцију и изградњу објеката од културног и социо-економског значаја (домови културе, школе, вртићи и друге образовне институције, домови здравља и амбуланте, спортски терени, објекти од забавног значаја, активности из области коришћења и подршке коришћењу телеинформационих технологија и сл.);
- набавку опреме од значаја за општи равној сеоске заједнице (школски аутобуси, инвентар за домове културе, школе, вртиће и друге образовне институције, домове здравља и амбуланте, инвентар за спортске објекте и терене, објекте од забавног значаја, инвентар у функцији заштите животне средине, телеинформационих центара, и сл.);
- едукацију и образовање сеоског становништва кроз курсеве, семинаре, посете сајмовима, бизнис инкубаторе, и сл; и
- специфичне активности из подручја диверзификације сеоске економије од користи за целокупну локалну заједницу, дефинисане за свако село појединачно, у складу са специфичним потребама, могућостима, и предиспозицијама сеоске заједнице.

Детаљно су прописани услови за пријављивање, стицање и коришћење права на средства у оквиру овог пројекта.

Изградња система подршке сеоском развоју. Као и у 2007. години, финансијски се подржавају удруживања грађана и друштвене организације уколико су обезбедили подршку кроз партнерство са најмање 10 других удружења грађана или других организација из 10 општина у најмање два округа, које се баве пословима од значаја за сеоски развој⁴⁸. **Средства се одобравају за пројекте:**

- успостављање квалитетног система за пружање информационо-развојне подршке у одрживом сеоском развоју;
- обезбеђење интерактивне везе између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и локалног сеоског становништва;
- обезбеђење партиципације локалног становништва у циљу квалитетнијег задовољавања потреба сеоских средина;
- обезбеђење ефективне припреме и праћења имплементације пројеката у свим областима од значаја за сеоски развој;
- подршка локалном становништву у препознавању и формулисању пројеката и проналажење извора за финансирање пројеката из области од значаја за сеоски развој.

Средства за наведене пројекте распоређују се на основу конкурса који расписује Министарство, а испуњеност услова утврђује комисија. Међусобна права и обавезе регулишу се Уговором са Министарством. Укупна средства за ову намену износе 50 милиона динара.

2.9.3. Подстицаји на нивоу Београда

Град Београд у оквиру својих овлашћења, утврђене политике и материјалних могућности, предузима конкретне мере подстицаја одређене пољопривредне производње на свом подручју. На тај начин се за произвођаче са ове територије увећавају подстицајна средства, јер их остварују и са Републичког нивоа. **За разлику од подстицаја који долазе са републичког нивоа, који су бројни и широкообухватни, подстицаји на нивоу Града Београда су оскуднији и по врсти и по обухватности.**

⁴⁸ Уредба о расподели и коришћењу подстицајних средстава за изградњу система подршке руралног развоја у 2008. години (Службени гласник РС, бр. 35/2008).

Они су ограничени на подстицај говедарства, а путем нешто повољнијих кредита, које одобравају комерцијалне банке на бази депозита средстава градског буџета и други произвођачи. Наравно, средства су ограничена.

Средства за ове намене се обезбеђују у градском буџету за текућу годину у оквиру Секретаријата за привреду Градске управе, као средства намењена пољопривреди (у последње две године, 2007. и 2008.), односно као средства намењена за унапређење пољопривреде, шумарства, лова и риболова (за 2004., 2005. и 2006.). Тако је у 2004. години⁴⁹ за субвенције утврђено 270 милиона динара, од чега „текуће“ 10, а „капиталне“ 260 милиона динара; у буџету за 2005. годину⁵⁰ за субвенције је издвојено 222 милиона динара, од чега „текуће“ 11 милиона динара, а „капиталне“ 211 милиона динара; у 2006. години⁵¹, за наведене намене издвојено 245 милиона динара, од чега за „текуће“ 11 милиона динара (као и претходне године), а за капиталне 234 милиона динара; у 2007. години⁵² за субвенције пољопривреди предвиђено је 31 милион динара од чега за „текуће“ 11 милиона динара (као и претходне две године), а за „капиталне 20 милиона динара; у 2008. години⁵³ за субвенције у пољопривреди опредељено је 40 милиона динара, од чега „текуће“ 15, и „капиталне“ 25 милиона динара.

Мере намењене унапређењу пољопривредне производње, односно говедарства примењују се:

- стимулisaњем узгоја и набавске квалитетних приплодних женских грла,
- исплатом премије за млеко (у одговарајућим месецима) које је произведено од стране произвођача са територије Града Београда и предато прерађивачима (млекарама) такође са те територије.

Уз то извесним средствима (у мањим износима) подржава се одржавање локалних изложби домаћих животиња, које организују одређене организације-институције (задруге, заводи) на појединим општинама, односно одржавање неког научног скупа од интереса за унапређење сточарства.

Такође, на основу депозита средстава Градског буџета, са пословним банкама се закључује уговор за кредитирање пољопривредне производње под повољнијим условима за кориснике са територије града. Ове мере се уводе и реализују конкретним актима - одлукама, односно решењима, и по прописаној процедури средства исплаћују корисницима. Индивидуални пољопривредници остварују ова средства непосредно или преко субјеката са којима су у пословном односу: предузећа, задруге, предузетници. Они су у обавези да им у прописаном року исплате припадајућа средства по основу премије.

2.9.3.1. Премије за првотелкиње

За 2004. годину утврђено је право⁵⁴ на премију и висина премије за набављену или одгојену квалитетну краву првотелкињу у тој години. Право на премију су имала предузећа, земљорадничке задруге и предузетници, који имају сопствени запат квалитетних крава, и земљорадници, ако имају најмање две квалитетне краве. Висина премије износила је 2.000 динара по грлу. Остваривана је под прописаним условима, уз подношење одговарајуће документације, а исплаћивана је из средстава буџета Града

⁴⁹ Одлука о буџету Града Београда за 2004. годину (Службени лист Града Београда, бр. 5/2004.)

⁵⁰ Одлука о буџету Града Београда за 2005. годину (Службени лист Града Београда, бр. 37/2004.)

⁵¹ Одлука о буџету Града Београда за 2006. годину (Службени лист Града Београда, бр. 9/2005. и 12/2005.)

⁵² Одлука о буџету Града Београда за 2007. годину (Службени лист Града Београда, бр. 19/2007. и 29/2007.)

⁵³ Одлука о буџету Града Београда за 2008. годину (Службени лист Града Београда, бр. 43/2007.)

⁵⁴ Одлука о премији за набавку и одгој првотелкиња у 2004. години (Службени лист Града Београда, бр. 9/2004.).

Београда, на основу поднетог захтева Секретаријату за привреду Градске управе Града Београда. Субјекти преко којих су земљорадници остваривали премију имали су право да задрже 10% износа за покриће трошкова (припреме документације, подношења захтева итд.). Утолико су ови земљорадници добијали 1.800, уместо 2.000 динара премије по грлу.

У току 2005. године, донет је пропис⁵⁵, којим је утврђено право на премију, а да није ограничено само за текућу годину, дакле трајније решење. Решења су слична онима из претходне године, с тим што се не утврђује висина прмије, него је то право препуштено Градоначелнику. Одговарајућим актом⁵⁶ утврђена је висина премије у износу од 2.200 динара по крави првотелкињи, у оквиру укупног износа од 11 милиона динара. Премија у 2005. била је већа за 200 динара по грлу. Према расположивим подацима⁵⁷, у 2005. години, ова средства су исплаћена за 4.465 грла у висини од 10,1 милиона динара. То значи да није утрошено 900 хиљада динара, издвојених средстава за ову намену. Користили су је земљорадници за 1.380 грла (30,9%) у висини од 3,35 милиона динара, и привредна друштва која су имала таква грла, за 3.085 грла (69,1%) у висини од 6,8 милиона динара. Од овог броја грла на „ПКБ Корпорацију“ односи се 2.577 или 84% (грла привредних друштава), односно 57,7% укупног броја грла за коју је премија исплаћена. Ова средства користили су узгајивачи са подручја 6 градских општина. Највеће учешће имала је Палилула (због „ПКБ Корпорације“) са 62,9%, следе: Младеновац са 24,1%, Сурчин са 6,6%, Земун са 3,8%, док су Барајево и Обреновац имали учешће од по 1,3%.

На основу поменуте одлуке о премији за првотелкиње, за **2006. годину** њена висина је износила 2500 динара по грлу, у оквиру 14 милиона динара издвојених за ову намену⁵⁸. Ова средства у 2006. су увећана за 3 милиона динара. Ипак, ни у овој години, сва наменска средства нису исплаћена. Наиме, у 2006. години премија је исплаћена за 4.331 грло (3% мање него претходне године) у висини од 11,2 милиона динара (11% више него у 2005.). Земљорадници су остварили премију за више (1.530) грла или за 19,9% мање него у петходној години, а привредна друштва за 2.801 грло, или за 9% мање. Средства која су припала земљорадницима по овом основу износила су 4,2 милиона, а привредним друштвима 7 милиона динара. Ова средства су остваривали узгајивачи са истих градских општина, као и у 2005. години. И у 2006. години највише средстава припало је општини Палилула (за 65,5%) укупног броја грла, следе: Младеновац 25%, Сурчин 5,5%, Обреновац 1,7%, Барајево 1,2% и Земун 1,1%. Повећано је учешће Палилуле, Младеновца, Барајева и Обреновца, а смањено Земуна и Сурчина.

Премија за **2007. годину** повећана је на 3.500 динара по првотелки, у оквиру укупног износа средстава од 20 милиона динара⁵⁹. У овој години, значајно је повећан број грла за која је исплаћивана премија, као и износ те премије. Премија је исплаћена за 4872. грла, што је било за 12,5% више него претходне године, у висини од 17,7 милиона динара (чак 58% више). Ни у овој години нису исплаћена сва предвиђена средства. До повећања броја грла дошло је и код земљорадника (већи пораст), али и код привредних друштава (мањи). Пољопривредници су остварили премију за 1.935 грла (више за

⁵⁵ Одлука о премији за набавку и одгој првотелкиња (Службени лист Града Београда, бр. 11/2005.).

⁵⁶ Решење о висини премије за набавку и одгој првотелкиња у 2005. години (Службени лист Града Београда, бр. 15/2005.).

⁵⁷ Интерна документација Секретаријата за привреду Градске управе Града Београда, прибављена у оквиру остале „грађе“, за израду ове Стратегије.

⁵⁸ Решење о висини премије за набавку и одгој првотелкиња у 2006. години (Службени лист Града Београда, бр. 5/2006.).

⁵⁹ Решење о висини премије за набавку и одгој првотелкиња у 2007. години (Службени лист Града Београда, бр. 26/2007.).

26,5%) у висини од 7,45 милиона динара (77,4% више), а привредна друштва за 2.935 грла (4,8% више) у висини од 10,3 милиона динара (47,1% више). И у овој години, узгајивачи су остваривали ову премију са истих градских општина, као и у претходне две године. Прво место и даље држи Палилула, али њено учешће је знатно смањено (на 56,1%), смањено је и учешће Барајева, а повећано учешће осталих општина. Нарочито је висок пораст учешћа општине Сурчин (са 5,5% у 2006., на 12,9% у 2007. години).

За 2008. годину, повећана су укупна средства за премије за квалитетне првотелкиње⁶⁰. Укупно је предвиђено 25 милиона динара, а премија у висини од 4.500 динара по грлу (за 1.000 динара више него у претходној години). Према класификацији из буџета, ова средства спадају у групу „капиталних“ субвенција.

2.9.3.2. Премија за млеко

Премија за млеко се после 2004. године исплаћује на нешто другачији начин. Примера ради, за 2004. годину⁶¹, млекаре које су у тој години (у месецима: мају, септембру, октобру и новембру) на територију града испоручивале пастеризовано млеко са 3,2% млечне масти, имале су право на премију у висини од 1 динара по литру млека. Оне су биле у обавези да 70% од примљене премије исплате произвођачима сировог млека, од којих су га откупиле, док је преосталих 30% коришћено за унапређење прераде млека. За коришћење овог права било је потребно испунити происане услове и подносити одговарајућу документацију.

Одговарајућим актом⁶², уређује се ово питање, као неvezано за текућу годину, а на основу њега градоначелник Града доноси годишње решење о висини премије. Овом одлуком из 2005. године, утврђено је право на премију земљорадницима који производе млеко, ако имају пребивалиште на територији града (17 општина), и сирово млеко испоруче прерађивачима (млекарама) са седиштем на територији Београда, које испуњава захтевани квалитет. На део износа премије, чију висину одрђује Градоначелник за текућу годину, имају и млекаре. У ствари, млекаре су у обавези да земљорадницима исплате 0,90 динара по литру (90%) наплаћних средстава по основу премије, а преосталих 0,10 динара (10%) за покриће трошкова и улагање у опрему. Захтев се подноси Секретаријату за привреду Градске управе Града Београда, са прописаном документацијом и у прописаном року, а решење о исплати доноси секретар Секретаријата за привреду.

Својим решењем⁶³ градоначелник је утврдио висину премије за **2005. годину** од 1 динара по литру испорученог крављег млека са најмање 3,2% млечне масти, а висина укупних средстава за ту годину износила је 11 милиона динара. Према подацима Секретаријата за привреду Градске управе Града Београда, у 2005. години из буџетских средстава рада исплаћено је 6,9 милиона динара по основу премије за млеко. Количина млека за које је остварена премија је 6,9 милиона литара. То значи да је остао знатан део неутрошених, наменски издвојених средстава за ову годину.

За 2006. годину, висина премије за млеко повећана је на 1,20 динара по литру, такође (као и у претходној години) у укупним средствима за ту намену од 11 милиона

⁶⁰ Решење о висини премије за набавку и одгој првотелкиња у 2008. години (Службени лист Града Београда, бр. 4/2008.)

⁶¹ Одлука о премији за испоручене количине пастеризованог млека у Београду у 2004. години (Службени лист Града Београда, бр. 9/2004.)

⁶² Одлука о премији за млеко (Службени лист Града Београда, бр. 11/2005.)

⁶³ Решење о висини премије за млеко у 2005. години (Службени лист Града Београда, бр. 15/2005.)

динара⁶⁴. У 2006. години исплаћено је нешто више средстава (7,6 милиона динара или за 10%), за мање млека (6,3 милиона литара или за 8,7% мање), него у претходној години. Дакле, и поред повећања премије, намењна средства остају неутрошена.

Премија је повећана и за 2007. годину⁶⁵. Утврђена је на износ од 1,50 динара по литру, такође у оквиру износа од 11 милиона динара. У овој години на име премије исплаћено је 9,1 милион динара (19,7% више него у 2006), за 6,05 милиона литара млека (4% мање него претходне године).

За 2008. годину, даље је повећан износ премије⁶⁶. Она је повећана на 2 динара по литру крављег млека, у укупном износу од 15 милиона динара.

Проистиче, да повећање премије и укупних средстава за њену исплату не резултира повећаном производњом и откупом млека. Разлози су многобројни, а један од њих је и смањивање премије са републичког нивоа.

2.9.3.3. Подршка одржавању изложби

Извесна средства су улагана на име подршке одржавању изложби и смотри стоке.

Тако је у **2005. години** за ову намену издвојено 530 хиљада динара, за четири изложбе:

- Тринаеста изложба говеда сименталске расе у Младеновцу, у чијем финансирању учествовала и буџетска средства од 280 хиљада динара;
- изложба говеда сименталске расе и оваца „виртемберг“ у Обреновцу, у чему је била партиципација Града са 140 хиљада динара.
- локална изложба говеда сименталске расе у селу Рабровац (организовала З.З. „Рабровац“). Учешће Града са 70 хиљада динара;
- изложба оваца „виртемберг“ расе, у организацији З.З. „Слога“ из Младеновца. Учешће Секретаријата 40 хиљада динара.

У **2006. години** суфинансиране су такође четири изложбе:

- Четрнаеста изложба говеда сименталске расе у Младеновцу, у чему учешће Секретаријата 280 хиљада динара (као и претходне године);
- изложба оваца и коза у организацији З.З. „Влашка“ из Влашке, учешће Секретаријата са 100 хиљада динара;
- општинска изложба оваца „виртемберг“ расе, у организацији З.З. „Слога“ из Младеновца. Учешће Секретаријата 40 хиљада динара (као и претходне године);
- изложба говеда сименталске расе и оваца у општини Обреновац. Учешће Секретаријата са 140 хиљада динара. Укупна средства у 2006. години износила су 560 хиљада динара, или за 5,7% више, него у 2005.

У **2007. години**, поред наведених изложби које се традиционално одржавају, финансијски је подржано одржавање Другог међународног конгреса о сточарству „Нове перспективе и изазови одрживог сточарства“ у организацији Института за сточарство, и то са 120.000 динара. За изложбе је усмерено 880.000 динара или 57% више средстава, него у претходној години.

⁶⁴ Решење о висини прмије за млеко у 2006. години (Службни лист Града Београда, бр. 5/2006.)

⁶⁵ Решење о висини прмије за млеко у 2007. години (Службни лист Града Београда, бр. 26/2007.)

⁶⁶ Решење о висини прмије за млеко у 2008. години (Службни лист Града Београда, бр. 4/2008.)

- Петнаеста изложба говеда сименталске расе у организацији Завода за пољопривреду „Космај“, са 450.000 динара (више за 61%);
- изложба оваца и коза у организацији З.З. „Влашка“ из Влашке, са 50.000 динара (половину прошлгодишње суме);
- општинска изложба оваца „виртемберг“ расе, у организацији З.З. „Слога“ из Младеновца, са 160.000 динара (четири пута више него у 2006.);
- изложба говеда сименталске расе и оваца расе „виртемберг“ у Обреновцу са 220.000 динара (14% мање него претходне године).

2.9.4. Извозно увозна политика (увозна заштита и подршка извозу пољопривреде Србије)

Према усвојеној економској политици земље успоставља се и политика спољнотрговинске размене, са којом је дубоко повезана и царинска и девизна политика. Оне се уређују одговарајућим законским и подзаконским актима. **Суштински се своди на утврђивање спољнотрговинског режима, увозну заштиту и извозне подстицаје.** Према датим условима, домаће природе, и спољних утицаја, трпи одговарајуће промене, односно прилагођавања.

Спољнотрговинско пословање, девизно пословање, царински систем и систем заштите при увозу посебно осетљивих производа, као што су пољопривредно - прехранбени, који су од изузетног значаја за националну економију и стандард становништва, регулишу бројни прописи. Ваља напоменути да је крајем 2000. и почетком 2001. године, у наведеним областима дошло до значајног степена либерализације у овим областима (спољнотрговинског и девизног пословања). Због осетљивости производа, са аспекта производње, тржишта и потрошње, њихова заштита од увоза је већа, а процес либарализације у спољнотрговинској размени спорији. Одвија се у оквиру преговора о приступању Србије СТО, ЕУ⁶⁷ и постигнутим међународним уговорима (мултилартералним и билатералним). **У режимском смислу, спољнотрговинска размена је у потпуности либерализована**⁶⁸, па се заштита своди на увозне дажбине (царине, прелевмани, сезонске царине). Међу овим прописима наводе се само основни, и то, најкраће о њиховој суштини.

2.9.4.1. Увозни режим

Регулисан је у суштини Законом о спољнотрговинском пословању и једним подзаконским прописом (Одлуком).

Закон о спољнотрговинском пословању. Крајем 2005. године, донет је важећи **Закон о спољнотрговинском пословању**⁶⁹. Њиме је замењен дотадашњи закон, који је раније донет на савезном нивоу. Спољнотрговинско пословање уређено овим законом, усклађено је са правилима Светске трговинске организације и прописима Европске уније. Његов основни мото гласи “*спољна трговина слободна је и без ограничења*”, наравно уз прецизирање могућих и дозвољених ограничења, каја прописује Влада, а

⁶⁷ Недавно потписаним Споразумом о стабилизацији и придруживању са ЕУ, односно Прелазним споразумом, поред осталог, утврђене су и концесије, које уступају стране једна другој, нарочито у домену пољопривредно- прехранбених производа.

⁶⁸ Постоји одређени број производа за чији је увоз, односно извоз потребна сагласност или дозвола надлежног државног орагана, међу којима се налази и извешан број пољопривредно прехранбених производа. Они се наводе у наредном тексту.

⁶⁹ Службени гласник РС, бр. 101/2005.

чије је трајање временски одређено. Посебно су регулисане мере заштите, међу којима су: антидампиншке мере, компензаторне мере, мере за заштиту од прекомерног увоза и мере за заштиту равнотеже платног биланса. По Закону, привремени режими и мере примењују се, ако је то потребно ради примене одредби других прописа, које утичу на спољнотрговинско пословање, а најдуже до дана приступања Републике Србије СТО.

Одлука о одређивању робе за чији су извоз, увоз, односно транзит прописани услови. Одлуком⁷⁰ се наводи роба за чији је спољнотрговински промет, односно транзит потребно испунити одговарајуће услове и који је могућ само **уз дозволу, односно сагласност** надлежног државног органа. Роба је наведена у списковима који чине саставни део одлуке. Међу тим производима има и оних који се односе на пољопривредно-прехрамбене, односно производе из прве 24 главе Царинске тарифе, ту спадају: кока, чауре од мака, индијска конопља или канабис, опиум, концентрат опијумског мака и дехтготорокухоне); биље и делови биљке, које служи за производњу мириса, у фармацији или за производњу инсектицида и фунгицида, и слама од мака; биљне и животињске врсте, као што су: мајмуни, китови, делфини, звери – рис, дивља мачка, хермелин, вук, мрки медвед, рептили, птице грабљивице, папагаји, голубови, грлице, лептири, жабе, месо од наведених животиња, одређене врсте рибе – лосос дунавски, ајкуле, моруна, и месо од тих риба; пужеви, пијавице; слонова кост, корали, храстов лишај, сремуш, трифле, тартуфи, рујница, лисичарке, вргањи, и производи на бази ових врста; шумске јагоде, шумске купине, трњине, боровница, дрењина, мајчина душица, оригано, и сл.). Спољнотрговински промет одређених производа регулисан је и посебним законским и другим прописима, који се примењују, а односе се на наоружање и војну опрему, ветеринарство, заштиту животне средине, заштиту од јонизујућих зрачења, угрожене врсте дивље флоре и фауне, културна добра, лекове и медицинска средства, и друго.

Када је реч о пољопривредно - прехрамбеним производима, проистиче да је у погледу режима увоза и извоза промет у високој мери либерализован. Видели смо да је само за мањи број робе из тарифних ставова ограничен поседовањем дозволе: опојне дроге – кока, чауре мака, канабис и друго, за чији извоз, односно увоз треба поседовати дозволу министарства надлежног за послове здравља, односно за промет заштићених врста дивље флоре и фауне и производа од њих, за чији промет дозволу издаје министарство надлежно за послове заштите животне средине. Режији извоза и увоза производа као што су пољопривредно - прехрамбени, јесу у чвршћој корелационој вези са степеном увозне заштите, изражене у висини царине и других посебних увозних дажбина. Готово потпуна либерализација увозног режима кореспондира са релативно високом тарифном заштитом знатног дела ове производње, потврђена посебним прописима, који утврђују Царинску тарифу, посебне увозне дажбине (прелевмане) и сезонске царине. Режим спољнотрговинске размене пољопривредно прехрамбених производа је, дакле, максимално либерализован, а домаће тржиште и производња штите се увозним дажбинама.

2.9.4.2 Увозна заштита

Увозна заштита пољопривредно - прехрамбених производа своди се на увозне дажбине, сезонску царину, али највише на заштиту царинским стопама.

Закон о посебној дажбини при увозу пољопривредних и прехрамбених производа. Овим законом је створен основ за посебну заштиту пољопривредних и прехрамбених производа, у смислу одржавања одговарајућег нивоа производње, обезбеђивања

⁷⁰ Службени гласник РС, бр.126/2007.

стабилности тржишта и заштите од утицаја цена производа из увоза на положај произвођача у земљи. Законом⁷¹ је уведена обавеза да се при увозу ових производа плаћа посебна дажбина, с тим што Влада одређује производе на које се плаћа посебна дажбина при њиховом увозу, као и висину те дажбине. Дажбина се плаћа приликом царинења робе, а у складу са прописима који важе при наплати царине. Тако наплаћена средства уплаћују се у Буџет Републике.

Одлука о одређивању пољопривредних и прехранбених производа за које се плаћа посебна дажбина при увозу, и износ посебне дажбине. Одлуку⁷² доноси Влада Републике Србије на основу напред поменутог Закона. Њоме се одређују производи на које се при увозу плаћају посебне дажбине и висина тих дажбина. Дажбине су утврђене по одређеним царинским ознакама из Царинске тарифе, а висина у динарима по јединици мере увезене робе (килограм, литар). Износи се крећу у распону од 1,5 динара за јаје које се користи за приплод, до 80 динара по килограму сира. *За један број производа за који је прописана увозна дажбина, она се разликује у зависности да ли увоз потиче из земаља ЕУ, или осталих земаља. Тамо где постоји разлика, она је најчешће упола нижа за увоз из ЕУ, али има случајева где досеже 80%, 75% или 67% прописаног износа за увоз из земаља ван ЕУ.* Такође, за увоз млека, односно млечних производа из четири тарифне ознаке: 0402101900; 0402211700; 0402211900 (односе се на млеко у праху без додатака шећера, остало, са садржајем масноће до 11% по маси, односно са садржајем масноће између 11% и 27% по маси, и 0405101900 - маслац са садржајем масноће до 85% по маси - остали), на чији се увоз до 14. априла 2008. није плаћала увозна дажбина. Подсећамо, ова се одлука примењује од 1. јануара 2008. године. Ни за један производ из 10 глава Царинске тарифе нису прописане увозне дажбине, то су: 5 - Производи животињског порекла, на другом месту непоменути нити обухваћени; 6 - Живо дрвеће и друге биљке; луковице, корење и слично; сечено цвеће и украсно лишће; 10 - Житарице; 11 - Производи млинске индустрије; слад, скроб; инулин; глутен од пшенице; 12 - Уљано семење и плодови; разно зрнелу, семе и плодови; индустријско и лековито биље; слама и слична храна (кабаста); 13 - Шелак; гуме, смоле и остали биљни сокови и екстракти; 14 - Биљни материјали за плетарство; биљни производи на другом месту непоменути нити обухваћени; 18 - Какао и производи од какаа; 19 - Производи на бази житарица, брашна, скроба или млека; посластичарски производи, и 20 – Производи од поврћа, воћа (укључујући језгасто воће) и осталих делова биља. Производи из преосталих 14 глава царинске тарифе налазе се међу производима на које се при увозу плаћа посебна дажбина.

- у првој глави - Живе животиње, дажбине се наплаћују за увоз робе из 10 тарифних ознака у распону од 12-15 динара по килограму, како за увоз из ЕУ, тако и из осталих земаља;
- у другој глави - Месо и други кланични производи за јело, дажбине се наплаћују за увоз из 197 тарифних ознака у распону од 15 до 50 динара, али: за увоз говеђег меса, од 26 до 50 динара, а из ЕУ упола мање. Исто је и са увозом кокошијег меса, на који се плаћа 31 до 50 динара, такође из ЕУ упола мање. За остало месо за чији се увоз плаћа дажбина, она је једнака за све: за свињско месо од 20 до 40 динара, овчије или козије 20 до 36 динара, од остале живине (патке, гуске, бисерке) 31 динар, поткожну свињску масноћу 15 до 30 динара, а свињско и говеће месо и друге кланичне производе, сушено, сољено, димљено 15 до 40 динара, такође за сав увоз.

⁷¹ Службени лист СРЈ, бр. 90/1994.

⁷² Службени гласник РС, бр. 126/2007 и 21/2008.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

- у трећој глави - Рибе, љускари, мекушци и остали водени бескичмењаци, дажбина се плаћа само за увоз из једне тарифне ознаке и то за увоз шарана у висини од 20 динара по килограму, за сав увоз;
- у четвртој глави - Млеко и производи од млека; живинска и птичја јаја; природни мед; јестиви производи животињског порекла, непоменути нити обухваћени на другом месту, дажбина се плаћа за увоз робе из 82 царинске ознаке. Увоз млека и павлаке подлеже наплати од 8 до 15 динара, с тим што се на њихов увозу из ЕУ не плаћа дажбина; увоз млека и павлаке концентроване или са додатком заслађивача од 16 до 70 динара, а при увозу из ЕУ ниже за 20% до 50%; за увоз млаћенице дажбина се плаћа 10 динара за сав увоз, за маслац 50 до 70 динара, а из ЕУ упола мање; за увоз сира са садржајем масноће до 40%, 80 динара по килограму за сав увоз, а за све остале врсте и категорије сира 80 динара, а из ЕУ упола мање; увоз живинских јаја за приплод оптерећује 1 динар (из ЕУ без дажбине), за остала 1,5 динара, из ЕУ 1 динар. Увоз меда подлеже плаћању од 15 динара по килограму за сав увоз.
- у седмој глави - Поврће, корење и кртоле за јело, дажбина се плаћа на производе из 28 тарифних ознака. За увоз кромпира 5 динара, без дажбине за увоз из ЕУ; за увоз пардајза 12 динара, такође без дажбине за увоз из ЕУ. За остали увоз из ове главе у распону од 6 до 20 динара по килограму и то за сав увоз.
- у осмој глави - Воће за јело, укључујући језграсто воће; коре агрума или диња и лубеница, дажбине се плаћају за увоз производа из 16 тарифних ознака. Висина дажбине је 4 до 10 динара по килограму и то за сав увоз.
- у деветој глави - Кафа, чај, мате чај и зачини, дажбина се плаћа само на увоз из три тарифне ознаке, у питању је паприка, а дажбина износи 6 до 10 динара, и то за све;
- у 15. глави - Масноће и уља животињског и биљног порекла и производи њиховог разлагања; прерађене јестиве масноће; воскови животињског и биљног порекла, дажбином су оптерећени производи из две тарифне ознаке, а односе се на маргарин. Износи 15 динара по килограму за сав увоз.
- у 16. глави - Прерађевине од меса, риба, љускара, мекупшаца или осталих водених бескичмењака, плаћа се дажбина на увоз производа из 29 тарифних ознака. На увоз кобасице од цигерице, сушене или за мазање некуване 40 динара, а из ЕУ 15. За увоз осталих припремљених или конзервисаних производа од меса, других кланичних производа или крви 40 динара по килограму за сав увоз.
- у 17. глави - Шећер и производи од шећера, у распону од 16 до 18 динара (нпр. 16 динара за шећер намењен рафинисању и 18 динара за бели шећер);
- у 21. глави - разни производи за исхрану, дажбина је прописана за увоз из две тарифне ознаке: за мешавине зачина (остале) 5 динара по килограму за сав увоз, а за увоз супе и чорбе 3 динара, такође за сав;
- у 22. глави - пића, алкохоли и сирће, дажбина је прописана за увоз из 29 тарифних ознака, у висини од 30 динара за сав увоз.
- у 23 глави - остаци и отпаци прехранбене индустрије; припремљена храна за животиње, дажбина се плаћа на увоз из једне тарифне ознаке - уљане погаче, у висини од 2,5 динара, по килограму за сав увоз;
- у 24. глави - Дуван и производи замене дувана, плаћа се дажбина за увоз из 4 тарифне ознака: Тип Вирџинија – неижљен 5, делимично ижиљен 7 и потпуно ижиљен 10 динара по килограму, док се дажбина не плаћа за увоз из ЕУ; тип

Берлеј - неижиљен 15 динара, делимично ижиљен 20 и потпуно ижиљен 25 динара, и то за сав увоз.

Царински закон. Овим Законом⁷³ се у целини регулише царински систем земље. Он је усклађен са одговарајућим међународним решењима и захтевима. Његове одредбе се не примењују, уколико су међународним уговорима прихваћена другачија решења. Ту свакако спада и преференцијални третман робе, а исто важи и за споразум ЦЕФТА 2006. Прописује се обавеза плаћања увозних дажбина на робу која се увози у земљу. Обавеза плаћања тих дажбина настаје даном прихватања декларације. Царина на увозну робу се обрачунава и плаћа по стопи која је утврђена Царинском тарифом. Приликом обрачуна царине (и других увозних дажбина), користи се званични средњи девизи курс динара, кога утврђује НБ Србије.

Влади се допушта **могућност утврђивања и сезонских царинских стопа** за пољопривредне производе, које се примењују у тачно одређеном периоду. Ове царине се прописују, када Царинском тарифом утврђена стопа не обезбеђује потребну стабилност домаће производње и домаћег тржишта. Сезонске царинске стопе не могу бити више од 20% царинске вредности робе, на коју се односе.

Одлука о сезонским царинским стопама на увоз одређених пољопривредних производа. На основу овлашћења из Царинског закона, Влада је донела ову одлуку⁷⁴. Одлуком се за увоз робе из 52 тарифне ознаке уводи сезонска царина која се плаћа у висини од 20% царинске вредности робе. Она се наплаћује уз царину која се обрачунава по стопи прописаној у царинској тарифи.

Ови производи се налазе у три главе царинске тарифе. Односе се на цвеће, поврће и воће. У датом периоду године, када домаћа производња обезбеђује довољне количине, овим путем се ограничава (поскупљује) њихов увоз. Тиме се штити домаћа производња и платни биланс. Ту спада сечено цвеће (руже, каранфили, орхидеје, гладиоле, хризантеме и остало цвеће) у периоду од 25. маја до 4. октобра; парадајз свеж или расхлађен од 15. маја до 15. септембра. Овај производ је заштићен и највишом царинском стопом од 30, и прелевманом од 12 динара по килограму; црни лук (остали: од 15. јуна до 15. септембра, и влашац од 31. маја до 1. септембра). За црни лук (остали) прописана је царинска стопа од 15 и прелевман у висини од 6 динара по килограму; купус и остало купусно поврће у периоду од 1. октобра до 15. децембра; салата (главичаста: од 1. маја до 1. августа, остала: од 1. маја до 1. новембра); шаргарепа од 1. маја до 1. новембра; целер и рен од 1. маја до 1. новембра; краставци од 30. јуна до 1. новембра. Овај производ прати царинска стопа од 20 и прелевман од 15 динара по килограму; паприка из рода *Сарсициум* и *Римета* (слатка) од 1. јуна до 3. новембра, а остала од 15. јуна до 15. септембра. Паприка је заштићена и царинском стопом од 20, и прелевманом од 15 динара по килограму; банане свеже и суве од 1. јула до 30. новембра; поморанце, мандарине и грејпфрут од 1. јула до 30. новембра, грожђе од 15. јула до 1. новембра. Овај производ у увозу прати и редовна царинска стопа од 20 и прелевман од 5 динара по килограму; диње и лубенице од 15. јула до 1. октобра. За увоз лубеница редовна царинска стопа је 20 и прелевман 4 динара по килограму; јабуке од 1. августа до 30. новембра. Увоз јабука је оптерећен и редовном царинском стопом од 15 и прелевманом од 10 динара по килограму; крушке од 1. августа до 30. новембра. За њихов увоз редовна царина износи 15% и прелевман 10 динара по килограму; дуње од 1. септембра до 30. новембра. За увоз дуња редовна царинска стопа је 10, а прелевман 5 динара по килограму; кајсије од 1. јула до 15

⁷³ Службени гласник РС, бр. 73/2003, 61/2005, 85/2005; 62/2006 и 63/2006.

⁷⁴ Службени гласник РС, бр. 126/2007.

августа. Редовна царина за увоз кајсија је 15%, а прелевман 5 динара по килограму; вишња од 20. маја до 30. јуна. Увоз вишње прати редовна царина од 20% и прелевман од 5 динара по килограму; брескве од 1. јула до 30. септембра; шљиве од 1. августа до 30. новембра. За увоз шљива плаћа се царина од 20% и прелевман од 10 динара по килограму и јагоде од 15. маја до 30. јуна.

Закон о царинској тарифи. У овај закон⁷⁵ односно у нову Царинску тарифу (као његов саставни део) уграђена је номенклатура Хармонизованог система из 2002. године (према Међународној конвенцији о ХС 2000/2002.).

У овај закон је уграђено решење по коме Влада може да врши промену номенклатуре на „нивоу ширем од шестоцифрене нумеричке ознаке, са Комбинованом номенклатуром Европске уније“. Међутим, Влада није овлашћена да мења прописане царинске стопе, које су утврђене у самом закону. Овакво овлашћење Влади проистиче из чињенице да ЕУ крајем сваке године врши одређене промене у постојећој номенклатури (врши неопходно осавремењивање). Како се те промене примењују у наредној години, потребно је вршити брзо усклађивање, што се постиже наведеним овлашћењем датим Влади, а избегава сложена скупштинска процедура⁷⁶. Царина се обрачунава применом прописане царинске стопе на царинску вредност робе, тј. по методу *ad valorem*. За случај, где је предвиђена специфична царина (у минималном и максималном износу), онда се примењује специфична царина према посебном упутству⁷⁷.

Нова царинска тарифа из 2005. године садржи 10.270 тарифних ставова. Царинске стопе утврђене у распону од нуле (0) до 30 и то у 14 различитих стопа.

Када је у питању пољопривреда, односно ставови из прве 24 главе Царинске тарифе, може се констатовати да се на њих односи 2.385 ставова, односно 23,22% њиховог укупног броја. Структура царинских стопа из ових глава битно се разликује од њихове укупне структуре.

За ставове из овог дела Тарифе, прописано је осам царинских стопа (нема ни једног става за који је предвиђена нулта стопа царине, нити су прописане стопе 7; 8; 12; 18 и 22). Већи број производа се царини вишим стопама, изнад 20. Стопом 20, 25 и 30, царини се увоз из 1.299 ставова или 54,47% укупног броја ставова из ове групе производа. Од укупног броја ставова (634) из целе Царинске тарифе, у којима је прописана највиша стопа од 30, на ову групу производа се односи 615 (97%).

Стопом 1 царини се роба из 111 ставова (4,65%), стопом 3 роба из 141 става (5,91%); стопом 5 из 283 става (11,87%), стопом 10 из 393 става (16,48%), стопом 15 из 158 ставова (6,62%), стопом 20 из 648 ставова (27,17%) или 76,33% свих позиција из Царинске тарифе које се царине овом стопом, и стопом 25 свега 36 ставова, или 1,51%, односно 56,25% свих ставова из Тарифе која се царини овом стопом.

⁷⁵ Службени гласник РС, бр. 62/2005. и 61/2007.

⁷⁶ Најновије усаглашавање номенклатуре Царинске тарифе са комбинованом номенклатуром ЕУ извршено је Уредбом о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе за 2008. годину, Службени гласник РС, бр. 112/2007. и 9/2008-исправка. Она садржи све тарифне ознаке из 2005. које се мењају и нове ознаке. Неке од њих се мењају, негде се две или више њих сажимају у једну, а негде се једна раздваја на две или више ознака. Понајвише промена је у главама 3 (рибе), 4 (млеко) и 20 (производи од поврћа и воћа). Царинске стопе нису мењане.

⁷⁷ Оваква царина за сада је прописана само за 1 тарифну ознаку 2402 20 90 00, која се односи на цигарете (које садрже дукан), остале. Ту је царинска стопа повећана са 15 на 57,6, а специфична царина прописана: „мин 5,15 евра, на макс. 7,57 евра на 1.000 комада“. („када је царина обрачуната методом *ad valorem* мања од специфичне царине, примењује се минимална специфична царина, а када је тако обрачуната већа од максималне специфичне царине, примењује се максимална специфична царина“).

Када је царинска заштита у питању, за ову групу производа, закључак је јасан: највиша царинска заштита се односи искључиво на пољопривредно-прехрамбене производе, што одговара улози овог сектора у привреди земље.

При царинском оптерећењу се у основи поштује правило, да се у репродукционом ланцу, производи из увоза царине истом царинском стопом. На пример, за увоз јунади стопа је 30, за јунеће месо такође 30, као и за прерађевине – конзервисана говедина. Има додуше и одступања, на пример, увоз шљива прати царинска стопа од 20, а увоз шљивовице од 30, или, увоз тврде пшенице и брашна од те пшенице царини се стопом од 30, а хлеб стопом од 25, увоз пиварског јечма стопом од 20, а пиво стопом од 30.

Преглед висине царинских стопа, броја тарифних ставова и просечна непондерисана стопа, по главама и одељцима Царинске тарифе из 2005. године (ставови из прве 24 главе Царинске тарифе), могу се видети из следећег Прегледа:

Прилог XVIII/Табела 12. Структура Царинске тарифе Србије из 2005. године

Од ељ.	Гл.	Тарифна стопа								Бр.тар. ознаке	Збирна стопа	Прос. стопа
		1	3	5	10	15	20	25	30			
I	1	18	0	7	2	10	4	0	17	58	813	14,02
	2	0	0	16	0	46	15	0	182	259	6.540	25,25
	3	6	1	116	186	4	0	0	9	322	2.779	8,63
	4	0	0	2	4	1	100	0	68	175	3.855	22,68
	5	2	10	9	0	0	0	0	0	21	77	3,67
II	6	0	1	0	25	15	0	0	0	41	478	11,66
	7	0	0	1	17	12	73	0	4	107	1.935	18,08
	8	0	0	34	46	23	31	0	0	134	1.595	11,90
	9	0	10	20	5	4	3	0	0	42	285	6,79
	10	0	37	1	2	0	8	0	16	64	786	12,28
	11	3	0	1	7	0	64	0	9	84	1.648	19,39
	12	8	4	38	17	0	13	0	0	80	640	8,00
	13	3	10	2	0	0	0	0	0	15	43	2,87
	14	6	2	0	0	0	0	0	0	8	12	1,50
	15	57	30	9	10	0	2	0	17	125	842	6,74
IV	16	0	0	0	28	17	2	0	45	92	1.925	20,92
	17	0	15	11	0	1	7	13	0	47	580	12,34
	18	5	1	0	6	0	4	9	2	27	438	16,22
	19	0	0	0	0	1	0	6	44	51	1.485	29,12
	20	0	0	7	3	0	298	0	0	308	6.005	19,56
	21	0	3	2	4	7	7	8	14	45	924	20,53
	22	0	0	0	0	0	2	0	183	185	5.560	29,89
	23	3	17	7	10	13	15	0	0	65	684	10,52
	24	0	0	0	21	4	0	0	5	30	420	14,00
	1-24	111	141	283	393	158	648	36	615	2.385	40.349	16,92

Извор: Службени гласник РС, бр. 62/2005. Преузето из монографије: Др Весна Поповић, Мр Бранко Катић „Увозна заштита и подршка извозу пољопривреде Србије у процесу приступања СТО и ЕУ“, Институт за економику пољопривреде, Београд, 2007., стр. 52.

Проистиче да:

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Прве главе Царинске тарифе „Живе животиње“ износи 14,02. У овој глави је у 10 тарифних ставова прописана обавеза плаћања посебних увозних дажбина (прелевмана) и то у висини од 12 до 15 динара по килограму, а за увоз кокошки из земаља ЕУ ова дажбина се не наплаћује.

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Друге главе **“Месо и други кланични производи за јело”** износи 25,25. За знатан број производа из ове главе уведени су и прелевмани, чија се висина креће од 15 до 50 динара по килограму увоза. За један број производа (говеђе месо, живинско месо), ове дажбине су упола ниже за увоз из земаља Европске уније.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Треће главе **“Рибе, љускари, мекушци и остали водени бескичмењаци”** износи 8,63. На увоз производа из ове главе посебна увозна дажбина прописана је само за шарана и то у висини од 20 динара по килограму (за сав увоз).
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Четврте главе **“Млеко и производи од млека; живинска и птичија јаја; природни мед; јестиви производи животињског порекла, непоменути нити обухваћени на другом месту”** износи 22,68. За већи број производа сврстаних у овој глави прописане су посебне увозне дажбине и то у висини од 1 до 80 динара по јединици мере (килограм, литар, комад), а за део тих производа који се увозе из земаља Европске уније висина увозне дажбине достиже 50% до 80% прописане за увоз из других земаља.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Пете главе **“Производи животињског порекла, на другом месту непоменути нити обухваћени”** износи 3,67. За увоз производа из ове главе нису прописане посебне увозне дажбине.

Наведених пет глава Царинске тарифе чине њен Први одељак **“Живе животиње; производи животињског порекла”**. Одељак садржи укупно 835 тарифних ставова, а просечна царинска стопа за увоз производа из овог одељка износи 16,84.

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Шесте главе **“Живо дрвеће и друге биљке; луковице, корење и слично; сечено цвеће и украсно лишће”** износи 11,66. За производе из ове главе нису прописане посебне увозне дажбине.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Седме главе **“Поврће, корење и кртоле за јело”** износи 18,08. За знатан број производа из ове главе прописане су и посебне увозне дажбине (кромпир, парајз у распону од 5 до 12 динара, али без оптерећења за увоз из ЕУ), док се за остало поврће плаћа за сав увоз у распону од 6 до 20 динара. За поједине производе из ове главе прописане су и сезонске царине.
- Просечна царинска стопа за увоз робе из Осме главе **“Воће за јело, укључујући језграсто воће; коре агрума или диња и лубеница”** износи 11,90. За увоз појединих производа из ове главе прописани су и прелевмани (4 до 10 динара по килограму, и то за сав увоз), као и сезонске царине.
- Просечна царинска стопа за увоз робе из Девете главе **“Кафа, чај, мате чај и зачини”** износи 6,79. Допунске дажбине за производе из ове главе, прописане су само за увоз паприке суве, дробљене или млевене и то у распону од 6 до 10 динара по килограму (за сав увоз).
- Просечна стопа за увоз робе из Десете главе **“Житарице”** износи 12,28. Увоз производа из ове главе, не прате допунске дажбине.
- Просечна стопа из Једанаесте главе **“Производи млинске индустрије: слад; скроб; инулин; глутен од пшенице”** износи 19,39. За производе из ове главе нису прописане посебне дажбине.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Дванаесте главе **“Уљано семење и плодови; разно зрневље, семе и плодови; индустријско и лековито биље;**

слама и сточна храна (кабаста)” износи 8,00. За увоз производа из ове главе нису прописане посебне дажбине.

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Тринаесте главе **“Шелак, гуме, смоле и остали биљни сокови и екстракти”** је 2,87. Нема прелевмана.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Четрнаесте главе **“Биљни материјали за плетарство; биљни производи на другом месту непоментути нити обухваћени“** износи 1,5. Ову групу производа прати најнижа царинска стопа. Других дажбина нема.

Претходних девет глалва царинске тарифе (од шесте, закључно са четрнаестом), спадају у њен други одељак “Биљни производи”. Одељак има 575 царинских ставова, а просечна царинска стопа за увоз производа из њега износи 12,91.

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Петнаесте главе **“Масноће и уља животињског и биљног порекла и производи њиховог разлагања; прерађене јестиве масноће; воскови животињског и биљног порекла”** је 6,74. Само за увоз маргарина прописана је посебна дажбина у висини од 15 динара по килограму (за сав увоз).

Ова глава, чини Трећи одељак Царинске тарифе, чији назив се и поклапа са њеним називом, као и просечном царинском стопом.

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Шеснаесте главе **“Прерађевине од меса, риба, љускара, мекушаца или осталих водених бескичмењака”** износи 20,92. На део производа са највишом царинском стопом прописане су и посебне дажбине у висини од 40 динара по килограму. Само за 2 тарифна става (кобасице од цигерице и кобасице, сушене или за мазање, некуване), и то при увозу из ЕУ, плаћа се допунска дажбина у нижем износу, од 15 динара по килограму.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Седамнаесте главе **“Шећер и производи од шећера”** износи 12,34. За увоз сировог и белог шећера прописане су и посебне увозне дажбине: за сирови 16, а за бели 18 динара по килограму, а ако се увози из земаља Европске уније 12 динара по килограму (и сировог и белог).
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Осамнаесте главе **“Какао и производи од какаа”** износи 16,22. За увоз производа из ове главе нису прописане посебне дажбине.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Деветнаесте главе **“Производи на бази житарица, брашна, скроба или млека; посластичарски производи”** је 29,12. За увоз производа из ове главе нису прописане посебне дажбине.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Двадесете главе **“Производи од поврћа, воћа, укључујући језграсто воће, и осталих делова биља”** износи 19,56. За увоз производа из ове главе нису прописане посебне дажбине.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Двадесет преве главе **“Разни производи за исхрану”** је 20,53. За увоз производа из ове главе, посебне увозне дажбине прописане су за супе и чорбе, у висини од три динара по килограму и за мешавину зачина - осталих 5 динара. Дажбина се плаћа на сав увоз.
- Просечна стопа за увоз производа из Двадесет друге главе **“Пића, алкохоли и сирће”** износи 29,89, тако да се увоз производа из ове главе царини највишом просечном царинском стопом. За увоз ових производа прописане су и посебне

дажбине у висини од 30 динара по јединици мере: за денатурисани етил-алкохол, виски, воћне ракије (шљивовица, крушковача, трешњевача или вишњевача) и остале ракије и жестока алкохолна пића у судовима. Плаћа се на сав увоз.

- Просечна царинска стопа за увоз производа из Двадесет треће главе **“Остаци и отпаци прехранбене индустрије; припремљена храна за животиње”** износи 10,52. Само за увоз уљаних погача од соје прописана је посебна увозна дажбина у висини од 2,5 динара по килограму, и то за сав увоз.
- Просечна царинска стопа за увоз производа из Двадесет четврте главе **“Дуван и производи замене дувана”** износи 14,00. За одређене производе из ове главе прописане су и посебне увозне дажбине: за неижиљен сушен дуван типа Вирџинија и Берлеј у висини од 5 динара по килограму (из ЕУ без ове дажбине), а остали типа Берлеј (сушен на ваздуху) 15 динара по килограму (за сав увоз), за дуван делимично или потпуно ижиљен: типа Вирџинија сушен у сушари 7, односно 10 динара по килограму (из ЕУ без дажбине), и за дуван типа Берлеј, сушен на ваздуху 20 динара за делимично ижиљен и 25 динара по килограму за потпуно ижиљен и то за сав увоз.

Претходних девет глава Царинске тарифе (16 до 24) чини њен четврти одељак “Производи прехранбене индустрије; пића, алкохоли и сирће; дуван и производи замене дувана”, који садржи укупно 850 тарифних ставова, са просечном царинском стопом од 21,18.

Проистиче закључак, да су од увоза највише заштићени кланични производи, месне прерађевине, млеко и млечни производи, производи на бази житарица, производи од воћа и поврћа, пића и алкохоли, као и неки производи сврстани у „разне“, који служе за исхрану, као што су кечап, сос од соје, супе и чорбе, сладоледи, и сл.

2.9.4.3. Извозни подстицаји

Извоз пољопривредних и прехранбених производа подстиче се одређеним финансијским средствима, ради афирмације на спољном тржишту и ради постизања девизног прилива. Ова мера се практикује у бројним, нарочито недовољно развијеним и земљама у развоју, с тим што треба имати у виду да је по постигнутим договорима у оквиру СТО, њена примена ограничена најдаље до 2013. године. Ову меру по селективном принципу примењује и Република Србија, олакшавајући произвођачима производа чији се извоз подржава на овакав начин, да га остварују, јачајући тако своју позицију на тржишту - конкурентност.

У том погледу су прихваћена решења и за 2008. годину. Дакле, наставља се са подстицањем извоза одређеног броја пољопривредно-прехранбених производа⁷⁸. Подстиче се извоз производа из 12 глава Царинске тарифе. ***Највише је производа везаних за извоз меса и производа од меса, млека и млечних производа, извесног броја производа од брашна, воћа, поврћа и алкохолних пића.***

Тако се из главе 2 Царинске тарифе подстиче извоз свежег или расхлађеног јунећег, говећег свињског и живинског меса; из главе 4 млека и млечних производа; из главе 7 грашка, пасуља и кукуруза шећерца; из главе 8 јагоде, купине Роленд, вишње без коштице Роленд, шљива; из главе 12 брашна од соје; из главе 15 сојиног уље, уља од семена сунцокрета, шафранике и памуковог семена, уља од уљане репице и осталих

⁷⁸ Уредба о коришћењу средстава за субвенције произвођачима пољопривредних и прехранбених производа за 2008. годину („Службени гласник РС“, бр. 9/2008. и 12/2008.-исправка).

биљних масти и уља; из главе 16 кобасица и сличних производа од меса, од других кланичних производа за јело или крви и осталих припремљених или конзервисаних производа од меса, других кланичних производа или крви; из главе 19 тестенине некуване, непуњене ни другчије припремљене, хлеба, пецива колача, бисквита и осталих пекарских производа; из главе 20 производа припремљених или конзервисаних у сирћету, као што су краставци корнишони, слатка паприка, кукуруз шећерац, грашак, пасуљ, боранија, кисели купус, џемови, мармеладе, конзервисане вишње, воћни сокови; из главе 21 сенф, концентрати беланчевина и текстуриране беланчевинасте материје; из главе 22 алкохолна пића и из главе 23 препарати за исхрану животиња.

Подстицаји се реализују са пет нивоа - применом предвиђене стопе на прописану основицу у висини од 20%, 15%, 10%, 7% и 5%.

- Стопом од 20 подстиче се 58 од укупно 181 позиције из којих се стимулише извоз производа. То су: јунеће и живинско месо, млеко и производи од млека и мед.
- Стопом од 15 се стимулише извоз само тестенина (свега две тарифне ознаке).
- Стопом од 10 се подстиче извоз производа из 97 тарифних ознака. Ту су, поред осталог, сушена или димљена свињска масноћа, свињско месо, сушена и остала жуманца (од живинских и птичијих јаја), суве шљиве, сојино сирово уље, уље од сунцокрета, шафранике, памуковог семена, уљане репице, маргарина, кобасице, хлеба, пецива, колача, бисквита и других пекарских производа, конзервисаног поврћа, киселог купуса, џемова, мармеладе, трешања и вишања са додатком алкохола, воћних сокова (од јабуке, малине, вишње), сенфа, вина, вермута, коњака, вињака, лозоваче, комовице, шљивовице, крушковаче, трешњеваче, вишњеваче.
- Стопом од 7 производи из 12 тарифних ознака, а то су: смрзнуто поврће (грашак, пасуљ, кукуруз шећерац), смрзнуто воће (јагоде, купине Роленд, вишње Роленд, шљиве), сојино брашно, кисели купус и концентрати беланчевина и текстуриране беланчевинасте материје, и
- Стопом 5 такође се подстиче извоз производа из 12 тарифних ознака, а то су разни препарати који се употребљавају за исхрану животиња (потпуне крмне смеше или предсмеше за исхрану стоке).

Право на средства којима се подстиче извоз имају извозници наведених производа – правна лица и предузетници, који у току 2008. године извезу дотичну робу и наплате је у предвиђеном року. Услов је да су извезени производи домаћег порекла, што одређује надлежни орган. За извезена алкохолна пића средства се могу остварити само ако потичу од грозђа и воћа које потиче са територије Републике Србије. За извоз извршен у оквиру компензационих или послова посредовања, извозници немају право на ова средства. Такође, на ова средства немају право ни извозници на територије земаља потписница Споразума ЦЕФТА 2006. (Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Хрватска, Македонија, Молдавија и Србија), ни извозници пенушавих вина и вина од свежег грозђа на тржиште ЕУ, ако је у оквиру преференцијалне квоте.

Основицу за обрачун припадајућих подстицајних средстава чини динарска противувредност девиза наплаћених за извезену робу, уз одбитак стварних трошкова, и уз примену званичног средњег курса који важи на дан подношења захтева Народној Банци Србије за остваривање тих средстава. Захтев се подноси на прописаном обрасцу, најпре Народној банци Србије да утврди исправност захтева, а потом Министарству пољопривреде ради наплате средстава. Рок за подношење захтева НБ Србије је 45 дана

од дана стицања права на средства, а Министарству 30 дана од дана овере права на средства од стране НБ Србије.

За ову намену у 2008. години било је предвиђено 1,1 милијарди динара, али је тај износ Програмом о изменама и допунама Програма расподеле и коришћења средстава субвенција у области пољопривреде, шумарства и водопривреде за 2008. годину⁷⁹, смањен за 200 милиона динара. Отуда и прети опасност да појединим извозницима исплата буде извршена са закашњењем.

2.9.5. Инвестициона и кредитна политика (стварање система функционисања институције кредита, развој финансијских тржишта и институција, у међувремену истаћи политику кредитирања Министарства пољопривреде)

Основни циљеви аграрне политике, који се у ствари свode на унапређење овог сектора, јачањем његове конкурентности на тржишту и у датој мери доприноси сеоском развоју, могу се остваривати уз одговарајуће, координиране и добро осмишљене активности свих актера који делују у сектору пољопривреде. Ту су у првом реду непосредни произвођачи, било да се ради о правним или физичким лицима, затим држава, чија је улога управо у овом сектору веома значајна, а велику улогу, посебно у наредном периоду, треба да одиграју финансијске институције, које својом активношћу финансијски поспешују реализацију конкретних пројеката и других активности у области пољопривредне производње. Јер, све активности у овом сектору, као и у другим привредним секторима, захтевају одговарајућа финансијска средства. Потребно је да она буду доступна произвођачима под прихватљивим условима. Чисто тржишни модел финансирања у овом сектору још увек није могућ из више разлога. Међу њима су: спор обрт средстава у аграру, повећан ризик (велика зависност од климатских и других услова, неизвесност пласмана и цене), те ниска акумулативност самог сектора. Све ово је утолико значајније за пољопривреду у транзицији, оптерећену великим проблемима. То је још увек карактеристично за сектор пољопривреде у Србији, а добрим делом и пољопривреду на територији Града Београда.

Политика финансирања пољопривреде треба да буде подређена основним циљевима који се желе остварити у овом сектору. Могуће изворе средстава, треба користити, тако да дају најбоље резултате у остваривању постављених циљева. Одговарајући степен усклађености акција, мора да постоји и међу нивоима реализације аграрне политике: између Републичког нивоa и нивоa локалне самоуправе, у нашем случају Града Београда и градских општина, посебно оних на којима пољопривредна делатност има већу специфичну тежину, као и самих произвођача, односно њихових асоцијација.

Финансирање пољопривредне делатности могуће је обезбедити комбинацијом извора финансијских средстава, која се у том смеру могу ангажовати, односно у програме и активности који доприносе њеном развоју. Најзначајнији и најодговорнији у реализацији постављених циљева су непосредни извршиоци – произвођачи. Они су и најзаинтересованији за развој и унапређивање сопственог газдинства, односно предузећа или другог облика деловања. Унапређивању пољопривреде, свакако највише доприносе произвођачи који су тржишно оријентисани, али се одређена пажња - на другачији начин, мора посветити и оним произвођачима који производе за сопствене потребе.

Подразумева се да би за пољопривредне произвођаче најчистији облик финансирања, био када би располагали са довољно сопствених средстава, која би улагали према сопственим одлукама у производњу за коју се одлучују. То је, посебно за робне

⁷⁹ www.minpolj.sr.gov.yu

произвођаче, у овој области готово незамисливо (дугачак период између њиховог улагања и повраћаја из производње и реализације на тржишту, ниска акумулативност и др.). Стога се потребна средства морају надоместити и из других извора, најчешће њиховом комбинацијом. Уз *сопствена средства* којима произвођачи располажу и финансирају своју делатност, најзначајнији извори су *државне стимулације*, које се према одговарајућим правилима усмеравају произвођачима тако да се на најбољи начин остварују циљеви аграрне политике (о чему је подробно било речи у претходном делу текста), и *позајмљена средства из кредита финансијских институција - банака*.

2.9.5.1. Кредитни и други извори финансирања пољопривреде и развоја села

Поред сопствених средстава самих пољопривредних произвођача и средстава која се усмеравају из буџетских извора, недостајућа средства, потребно је обезбеђивати и из других извора. У тржишној привреди, **банкарски систем** је најзначајнији, а најчешће и једини извор који финансира привредне активности. У сектору пољопривреде, такође игра крупну улогу, али уз одређене модификације, које се односе на извесне олакшице, утврђене економском и монетарном политиком. Циљ је да се пољопривреди, разуме се и развоју села, где је улога пољопривреде претежна, обезбеди финансирање активности, уз прихватљиве услове. Тржишне услове - цену кредита (камата и други трошкови) она једноставно није у стању да издржи. Модели су различити, који се временом мењају. Током претходних година, почев од 2004. из буџетских средстава одобравани су краткорични и дугорочни кредити за одређене намене. Краткорочни кредити су одобравани само физичким лицима, а висина је зависила од површине којом то лице располаже. Дугорочни кредити су усмеравани преко пословних банака или преко Фонда за развој. У једном периоду, и банке су биле у обавези да део свог потенцијала усмере у кредите пољопривредним произвођачима - својим комитентима, с тим што су то учешће осигуравале преко Гаранцијског фонда. Обе врсте кредита су одобраване под знатно повољнијим условима од тржишних.

У том периоду, годишње су издвајана средства у висини од од 2 до 3,7 милијарди динара за кредитирање пољопривреде (у 2004. 3,7 милијарди динара, у 2005. 3,46 милијарди динара, у 2006. години 3,5 милијарди динара, и у 2007., 2 милијарде и 660 милиона динара). *Према подацима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, корисници са територије града Београда добили су:*

- у 2004. години 480 краткорочних кредита у укупној вредности од 29,1 милиона динара. То чини свега 1,7% укупно намењених средстава за ову врсту кредита са Републичког нивоа. У тој години, одобрено је и 39 дугорочних кредита у висини од 688,7 хиљада динара, што чини само 0,03% укупног обима средстава из ове намене;
- у 2005. години 509 краткорочних кредита у висини од 29,8 милиона динара, што је 2% предвиђених за краткорочно кредитирање. Истовремено, одобрено је 114 дугорочних кредита у висини од 1,4 милиона динара или 0,07% укупних средстава за ову врсту кредита;
- у 2006. години 438 краткорочних кредита у висини од 45,8 милиона динара или 3,3% укупног обима за ову намену. У тој години одобрен је 41 дугорочни кредит у износу од 624 хиљаде динара, или 0,03% укупног износа за дугорочне кредите;
- у 2007. години вишеструко је повећан број и обим средства коришћених краткорочних кредита, а нагло смањен број дугорочних. Одобрено је 2.051 краткорочни кредит у висини од 196 милиона динара, што је 9,1% укупних средстава за ове кредите, а свега 14 дугорочних од само 229 хиљада динара или

0,045% (треба имати у виду да је у овој години на свега четвртину смањен износ намењен дугорочним кредитима из претходне три године - са по 2 милијарде, на 500 милиона динара).

Проистиче, да је веома мало учешће корисника са територије града Београда у средстава усмерених кредитирању пољопривреде са републичког нивоа, да се број краткорочних кредита и висина средстава повећавају, а да се број одобрених дугорочних кредита као и износ средстава смањују.

Тек у 2008. години, буџетска средства се усмеравају у регресирање камате (на краткорочне кредите) и на отплату дела главнице за дугорочне кредите. На тај начин се стимулишу банке да део свог кредитног потенцијала пласирају у ову врсту кредита, а да услови за кориснике буду прихватљиви. Тиме се ствара и основа за значајно повећање обима средстава и ширење броја корисника ових кредита.

2.9.5.2. Субвенционирање камате на краткорочне кредите у 2008. години

Влада се у овој години одлучила на регресирање камата корисницима краткорочних кредита узетих од пословних банака ради остваривања пољопривредне производње⁸⁰. **Реч је о физичким лицима - носиоцима пољопривредних газдинастава**, која су регистровала своје газдинство. Ово је новина у начину повезивања пословних банака и пољопривредних газдинастава, што се помаже подстицајним средствима из буџета. Тако, пољопривредни производјачи имају већу могућност да дођу до повољнијих кредита, а банке да остварују себи пристојан принос на одобрена кредитна средства у виду камате. То истовремено значи и ширење финансијског тржишта на групе корисника, за које је кредитирање по тржишним условима прескупо, па отуда и недовољно коришћено⁸¹. Овом мером се замњује ранија мера краткорочног кредитирања из буџетских средстава, која за конкретног корисника има исту или чак нижу „цену“, али се значајно проширује кредитна основа и број корисника, јер се буџетским средствима регресира најмање 2/3 камате, уместо да се из тих средстава одобравају кредити.

Поред осталог, за 2008. годину, регулисано је:

- Висина средстава која су намењена регресирању камате на краткорочне кредите пољопривредним произвођачима - физичким лицима, обезбеђена је у републичком буџету за 2008. годину и износи 1 милијарду и 850 милиона динара;
- Камата на такве кредите субвенционира се зависно од периода на који је кредит одобрен, па износи: 2,5% од главнице за кредит одобрен на три месеца; 5% износа главнице за кредит одобрен на шест месеци; 7,5% износа главнице за кредит одобрен на девет месеци и 10%, уколико је кредит одобрен на 12 месеци, а камата у интервалу од 10% до 12% на годишњем нивоу.

⁸⁰ Уредба о утврђивању Програма мера за субвенционисање камате за краткорочно кредитирање пољопривредно-прехрамбене производње за 2008. годину (Службени гласник РС, бр. 23/2008. и 84/2008.).

⁸¹ У ствари ни саме банке нису довољно заинтересоване за кредитирање пољопривредне производње и руралног развоја из више разлога, међу њима су: висок ризик саме пољопривредне производње, напред поменути проблем око обезбеђења потребних гаранција за кредите, скупа инфраструктура за саме банке, имајући у виду дисперзију пољопривредних произвођача на широком простору и неисплативот ширења пословних јединица на тим просторима. То су разлози, што банке своју мрежу готово искључиво развијају у урбаним, а ретко у руралним срединама. Наравно, домаћи банкарски сектор не располаже ни довољним кредитним потенцијалом да би могао задовољити захтеве за кредитима и ових клијената.

- Средства намењена субвенционирању камате, могуће је користити под условима: да је рок враћања кредита три, шест, девет и 12 месеци; да каматна стопа на годишњем нивоу не премашује 15%; да није уговорена валутна клаузула (то је раније био услов за дугорочне кредите); да је уговорено плаћање камате заједно са главницом; да одобрени износ кредита не премашује 500 хиљада динара, те да један корисник може ову повољност искористити за само један кредит;
- Ову меру спроводе: Министарство пољопривреде и Управа за трезор, преко Фонда за подстицање развоја пољопривредне производње (подстиче се давањем кредита регистрованим пољопривредним газдинствима, а Фондом иначе управља Министарство пољопривреде) и преко пословних банака;
- Захтев подноси корисник кредита преко банке која одобрава кредит, а Министарство пољопривреде утврђује испуњеност услова за коришћење субвенција, након чега се средства са рачуна Фонда за подстицање развоја пољопривредне производње, преносе на рачун пословних банака;
- Средства за субвенције се усмеравају (троше) према динамици прилива у буџет Републике Србије, а субвенционирање ће се вршити према редоследу подношења захтева, и то највише до износа расположивих средстава (1,850 милиона динара);
- Контролу наменског коришћења кредита врше Министарство и пословна банка. У случају да је кредит ненаменски коришћен, проглашава се доспелим и врши се његова наплата са припадајућом и затезном каматом, рачунајући и субвенционисани износ, такође са затезном каматом;
- Међусобна права и обавезе Министарства пољопривреде, Управе за трезор и пословних банака у вези са одобравањем ових кредита регулишу се посебним уговором.

2.9.5.3. Подршка дугорочном кредитирању у пољопривреду у 2008. години

Попут учешћа подстицајних средстава за субвенционирање камате на креткорочне кредите опредељено је учешће буџетским средствима и у дугорочним кредитима које узимају пољопривредни произвођачи од пословних банака за инвестиције ради унапређења и проширења делатности⁸².

Регулисани су основни елементи коришћења средстава намењених учешћу у дугорочним кредитима, који се узимају ради инвестирања у пољопривреду и производњу прехранбених производа. Висина средстава за ову намену у 2008. години износи 1 милијарду динара. Ова средства потичу из буџета и из враћених средстава по раније одобреним дугорочним кредитима (такође из буџетских средстава).

Право на коришћење ових средстава имају **правна и физичка лица**, која су добила дугорочни кредит од пословне банке, а користе га за инвестирање у пољопривреду, односно производњу прехранбених производа. Основни услов је да су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава. Остали услови за њихово коришћење су:

- да период отплате кредита није краћи од три, ни дужи од пет година, односно највише 10 година, али само ако се инвестира у подизање засада винове лозе и воћњака језграстох воћки (орах, лешник и др.);
- да каматна стопа не буде виша од 12,5% на годишњем нивоу;

⁸² Уредба о утврђивању Програма мера за дугорочно кредитирање пољопривредне и прехранбене производње за 2008. годин (Службени гласник РС, 31/2008. и 44/2008.)

- да грејс период није краћи од 12 месеци;
- да се отплата кредита врши најкраће у једнаким тромесечним ануитетима (у складу са планом отплате);
- да износ кредита није мањи од 5.000 евра, ни већи од 300.000 евра (у динарској проиввредности по средњем курсу НБ Србије);
- да се при примени валутне клаузуле, износ кредита и ануитети валоризују у динарској противвредности евра, по средњем курсу НБ Србије, који важи на дан пуштања кредита у течај, односно на дан плаћања ануитета.

Корисник ову погодност може да оствари само по једном кредиту у току 2008. године. Послове везане за ову врсту подстицаја обавља Министарство пољопривреде, шумства и водопривреде и Управа за трезор.

Да би корисник могао да користи ово право, потребно је **да поднесе захтев** (на прописаном обрасцу) и то **преко пословне банке** која одобрава кредит, са оригиналним уговором о одобрењу кредита. Када се утврди да су испуњени услови за коришћење подстицајних средстава, она се пребацују на рачун пословне банке и то у року од 30 дана од дана одобрења (за текућу годину), односно од подношења налога за исплату (за наредне године).

Средства Министарства учествују са 12% износа главнице кредита на годишњем нивоу, и оно их исплаћује банци према парафираном уговору о кредиту. Пословна банка је у обавези да пусти у течај одобрени кредит одмах по одобрењу учешћа, и да Министарству проследи налог за исплату учешћа, које Министарство исплаћује једнократно и бесповратно. За овај износ се умањује задужење корисника према банци, односно умањује главница, наравно и основица за обрачун камате на кредит.

Учешће Министарства у кредиту може да буде и веће од 12% износа главнице, уколико се програми односе на изградњу и куповину система за наводњавање и опрему за наводњавање (20% износа главнице); подизање вишегодишњих засада и засада винове лозе и језграстих воћних врста (15% износа главнице).

За случај да се одобрени кредит ненаменски користи, кредит се у целини проглашава доспелим, и цео се износ са припадајућом редовном и затезном каматом наплаћује од корисника. Истовремено, пословна банка преноси (враћа) Министарству износ учешћа са каматом (редовна + затезна).

Министарство са пословним банкама склапа уговор, којим се прецизирају услови и начин одобравања дугорочних кредита, те њихова међусобна права и обавезе.

2.9.5.4. Могућности унапређења финансирања пољопривреде

Иако прилике за брзо побољшавање услова финансирања пољопривредне производње, као и развоја села нису повољне, постоје реални изгледи, да до тога постепено долази. Неке од могућности се наводе:

- Обезбеђивање одговарајућих гаранција за враћање кредита, односно као услова за њихово добијање, представља озбиљну потешкоћу за већи број произвођача. У условима, када још увек нису разрешена имовинска права код бројних газдинстава, обезбеђење захтеваних гаранција представља несавладиву препреку, и поред чињенице да конкретни програм добије позитивну оцену. Због тога коришћење услуге Гаранцијског фонда треба да има све већу улогу.

- Треба очекивати да се у наредном периоду, са повећањем конкурентности на финансијском тржишту и порастом кредитног потенцијала у банкарском сектору, као и јачањем економске снаге самих произвођача, повећа понуда кредита за нешто издашније финансирање пољопривреде и сеоског развоја и под повољнијим условима.
- Све више ће се развијати и други модели финансирања, на пример, путем **лизинга** на основу кога се може обезбедити неопходна опрема и механизација за ову делатност (то решење практично представља закуп опреме до коначне отплате, али је битно да се она користи), затим, даљим развојем финансијског тржишта, путем **вредносних папира** (складишнице, робни записи, фјучерси, опције, и сл.), што би омогућило повољније краткорочно финансирање пољопривредне производње, такође под повољнијим условима, од класичних банкарских кредита. Наравно, то захтева и стварање одговарајуће институционалне основе⁸³.
- Образовањем **специјализоване банке за кредитирање пољопривреде и сеоског развоја**, могло би се допринети издашнијем финансирању пољопривреде и пројеката од значаја за сеоски развој под прихватљивим условима. Таква банка би имала одговарајућу мрежу на читавој територији, тако да буде доступна заинтересованим клијентима. О таквој финансијској институцији свакако треба размислити, јер су искуства појединих земаља, као и својевремено искуство у СФРЈ (од пре више деценија) у том погледу су повољна. У међувремену би требало више средстава усмеравати **преко Фонда за развој Републике** у пројекте из области пољопривреде и сеоског развоја.
- Не би требало занемаривати ни одговарајућу сарадњу између произвођача из примарне пољопривредне производње и прехрамбене индустрије, тако што се финансирање примарне производње врши **натуралним путем**. Ради се о томе да за заснивање производње, прехрамбена индустрија примарним произвођачима уступа потребне ресурсе - импуте (семе, гориво, минерална ђубрива, заштитна средства, и сл.), с тим да након остварене производње, то буде надокнађено испоруком одговарајућих производа, који су прецизирани међусобним уговорима. У оваквим аранжманима, најбитнији су **паритети размене**. Тиме се штити интерес обе стране.
- У извесној мери, може се рачунати и на **страна улагања**, која би у наредном периоду могла да се значајније повећавају, посебно са приближавањем Србије ЕУ. Органска производња, може бити један од крупних адута за таква улагања. Успешни појединци из **дијаспоре**, уз одговарајуће услове и адекватно информисање о могућностима улагања у сектор пољопривреде, могли део свог капитала усмерити у пољопривреду и програме сеоског развоја.
- Нови инструмент предприступне помоћи ЕУ (IPA - Instrument for Preaccession Assistance) земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ, представља реално могући извор средстава и за финансирање активности у пољопривреди, посебно активности сеоског развоја. IPA инструмент се састоји од пет компоненти. На коришћење свих пет компоненти имају право земље кандидати за приступање ЕУ, док земље потенцијални кандидати могу да користе само прве две компоненте. Пошто Србија спада у потенцијалне кандидате, за сада може да користи помоћ у оквиру прве две, тако да се на извесна средства за развој пољопривреде и сеоског развоја, може рачунати и у оквиру тих компоненти.

⁸³ На пример, Нацрт закона о јавним складиштима, већ дуго времена се налази у процедури Народне скупштине, а значајан је за ову врсту унапређења пословања у пољопривреди.

Са стицањем статуса кандидата, доступна ће бити и подршка из осталих компоненти овог инструмента. Тада ће ова средства бити издешнија. При коришћењу ових средстава пресудно је да се понуде одговарајући програми - пројекти, чија припрема захтева крајњу озбиљност, као и да сама држава из буџетских извора учествује у њиховом финансирању.

Могло би се закључити, да и поред озбиљних потешкоћа и ограничења, постоје реални изгледи да се услови финансирања пољопривредне производње, као и програма у области сеоског развоја, постепено побољшавају.

2.9.5.5. Кредитирање пољопривредне производње на нивоу града Београда

Према расположивим информацијама⁸⁴, последњих година је из градског буџета издвајан део средстава, намењен побољшавању услова за кредитирање индивидуалне пољопривредне производње. Ради се о средствима, која се код конкретне пословне банке наменски депонују за ову намену, уз услов да делом из свог потенцијала и банка учествује у том кредитирању.

Односи са банком се регулишу уговором, где банка преузима обавезу да под повољнијим условима одобрава кредите индивидуалним пољопривредним произвођачима са територије града Београда (морају поседовати пољопривредно земљиште, или у виду закупа располагати њиме). Кредити се одобравају за изградњу и куповину система за наводњавање и опреме за наводњавање, куповину пољопривредне механизације, подизање вишегодишњих засада, подизање стакленика и пластеника, унапређивање сточарске производње, као и за подизање силоса, сушара и хладњача за воће и поврће. Услови под којима се ови кредити одобравају, на примеру за 2008. годину, а који теку преко Банке Интеза Београд, су: висина од 2 хиљаде до 20 хиљада евра (у динарској противвредности); учешће корисника од најмање 20% (од износа приложене фактуре); рок отплате 36 месеци; грејс период до 12 месеци (уговара се са Банком), који улази у рок отплате (у том периоду се камата обрачунава и наплаћује месечно); каматна стопа 5,5% на годишњем нивоу (фиксна); накнада 1,5% од висине кредита и плаћа се једнократно; примењује се валутна клаузула, па се месечне рате, којима се отплаћује кредит, рачунају по средњем курсу НБС за евро, на дан отплате; као обезбеђење (гаранција) за враћање узетог кредита примењује се осигурање кредита, хипотека првог реда, заложно право првог реда, и сл.

Запажа се да се сваке године аранжман склапа са другом банком, те да је део средстава који је издвајала банка у укупном износу смањиван (најпре 25%, затим 20%, па онда 9%). **Проистиче, да су банке бивале све мање заинтересоване да учествују у овој врсти кредита.**

За 2004/2005. годину, средства града су депонована у висини од 90 милиона динара, а банка („Југбанка“ а.д. Београд), је обезбедила 30 милиона динара, тако да је из тих средстава одобрено 233 кредита. Највише средстава је усмерено на сточарску производњу за шта је одобрено 167 кредита, 50 кредита је одобрено за куповину пољопривредне механизације, 8 кредита са наменом за унапређење сточарске производње и куповину пољопривредне механизације, по два кредита за производњу шампињона и набавку опреме за стакленике, а по један кредит за набавку опреме за пластенике, опреме за наводњавање, изградњу хладњаче за воће и за фарму пужева.

⁸⁴ Интерна документација Секретаријата за привреду Градске управе Града Београда, у оквиру грађе прикупљене за израду ове Стратегије.

Наредне сезоне (2005/2006.), средства Града су повећана на 200 милиона динара, а банка („Комерцијална банка“ а.д. Београд) је обезбедила 50 милиона динара. Из тих средстава одобрено је 486 кредита. И по овом аранжману највише кредита је одобрено унапређењу сточарске производње (346), затим за куповину пољомеханизације (38), сточарство и подизање вишегодишњих засада - заједничка позиција, мада се појављују и као одвојене - (23), подизање вишегодишњих засада (22), сточарство и набавку пољомеханизације и пчеларство (по 9), подизање пластеника (13), куповину пољомеханизације и подизање вишегодишњих засада и за заснивање рибњака (по 3), за живинарство (6) и вишенаменски кредити (14).

За 2006/2007. годину, средства Града су даље повећана - на 220 милиона динара, док су средства банке („Војвођанска банка а.д. Нови Сад) смањена на 22 милиона динара. Из укупних средстава од 242 милиона динара одобрено је 120 кредита. Кредити су усмерени за сточарску производњу (88), куповину пољопривредне механизације (26), подизање вишегодишњих засада и сточарство - заједничка позиција - (4), пластенике и опрему за наводњавање (по 1).

Видели смо да се за 2008. годину, овај вид кредитирања одвија преко Банке Интеза, Београд. Средства Града износе 160 милиона динара, што је мање него претходне две године, док Банка из свог потенцијала обезбеђује 25 милиона динара. Тако је у овој години нешто повећано учешће дела банкарских средстава у укупно намењеним за ову врсту кредита (износи 13,5%).

2.9.6. Неке специфичности градских општина из домена подршке

Према информацијама до којих су дошли истраживачи на терену, рачунајући и рад у фокус групама, проистиче, да ни једна градска општина, изузев Сурчина, нема аграрни буџет. У том погледу, финансијско напрезање градских општина, готово да и не постоји. Понеке од њих издвајају веома мала средства, којима помажу поједине активности, с тим што то по правилу није устаљена пракса. Отуда произвођачи и не могу да рачунају на неку помоћ са општинског нивоа.

Сопот: Општина нема аграрни буџет. Са градског нивоа у сезони 2006/2007. производјачи са ове општине добили су 7 кредита у висини од око 5 милиона динара, у чему средства града учествују са 4,5 милиона динара. Све до 2007 године пољопривредници из ове општине нису користили кредите са републичког нивоа, а у 2007. години одобрено им је 299 краткорочних кредита у висини од 27 милиона динара;

Младеновац: Општина нема аграрни буџет. Годишње се издвајају извесна новчана средства, која се усмеравају преко Завода за пољопривреду „Космај“ и земљорадничких задруга у виду помоћи за одлазак на Пољопривредни сајам у Новом Саду, за одржавање локалних манифестација и за осемењавање стоке. За 2008. годину ова средства износе 2,3 милиона динара. Традиционално се одржавају изложбе говеда сименталске расе, које се помажу и средствима града (у 2007. години са 450 хиљада динара), као и изложбе оваца „виртемберг“ расе, која је у 2007. помогнута са 160 хиљада динара. Ова општина је у 2007. години, из градског буџета остварила право на премију за 1.252 грла првотелки. У тој години премија је износила 3.500 динара по грлу. Истовремено, исплаћује се и премија за млеко са нивоа Града (у 2007. години 1,5 динара по литру). У току 2006/2007 године, пољопривредници са подручја ове општине добили су, са градског нивоа, 82 кредита у висини од 47,9 милиона динара, у коме су средства града учествовала са 43,6 милиона динара. Из ове општине пољопривредници су користили кредите и са републичког нивоа у свим годинама од 2004., а у 2007 су им одобрена 554 краткорочна кредита у висини од 48,7 милиона динара. Ово је општина у којој је корисницима највише одобрено ових кредита, наравно и средстава;

Палилула: Нема аграрни буџет, нити било каква средства издваја за ову намену. Из градског буџета остварује право на премију за првотелке. У 2007. години право на премију остварено је за 2.728 грла. Висина премије у тој години била је 3.500 по грлу. Такође се остварује и премија за млеко у висини од 1,5 динара по литру у 2007. Корисници са ове општине добијају и кредите са републичког нивоа. У 2007. одобрено је 69 краткорочних средстава у висини од 7,3 милиона динара;

Раковица: Нема аграрни буџет. Тек од 2006. почиње коришћење кредита са републичког нивоа. У 2007. одобрено је 18 кредита у висини од 7,3 милиона динара;

Сурчин: Једина општина у Граду која има аграрни буџет. Међутим, средства тог буџета су усмерена само једном произвођачу ЈП „Аграр Сурчин“. Висина тог буџета у 2008. години је 21,5 милиона динара. У 2007. години, 628 грла остварило је право по основу премије за првотелкиње. Висина премије била је 3.500 по грлу. Са подручја ове општине у сезони 2006/2007., био је само један корисник кредита одобрен из средстава Града у висини од 780 хиљада динара, од чега су средства Града износила 709 хиљада динара. Са републичког нивоа у 2007. години корисницима са ове општине одобрено је 59 краткорочних кредита у висини од око 8 милиона динара;

Барајево: Нема аграрни буџет. Извесна средства се обезбеђују за унапређење вештачког осемењивања животиња, за награде стрелцима на станицама за против градну заштиту, и сл. За 2008. годину планирано је 1,5 милиона динара за субвенционирање вештачког осемењивања. У 2007. години премија за првотелке (са градског нивоа) остварена је за само 44 грла. Број ових грла се стално смањује. За 2006/2007. годину, са градског нивоа, одобрена су 4 кредита корисницима из ове општине, у висини од 2,3 милиона динара (средства Града 2,1 милион). Са републичког нивоа користе се редовно краткорочни кредити. У 2007. одобрено је 205 кредита у висини од 19,2 милиона динара;

Обреновац: Нема аграрни буџет, али се извесна средства издвајају ради субвенционирања вештачког осемењивања крива, затим учешћа у трошковима одласка на Пољопривредни сајам у Новом саду, и за одржавање локалних изложби стоке. За 2008. ова средства износе 12 милиона динара. Планира се и подршка у набавци механизације. У Обреновцу се традиционално одржавају изложбе говеда сименталске расе и оваца „виртемберг“ расе. Ова изложба у 2007. години подржана је са 220 хиљада динара и средствима Града. Премија на првотелке са градског нивоа у 2007. години остварена је за 116 грла. Успоставља се тренд раста броја ових грла. У сезони 2006/2007. пољопривредници из ове општине добили су 5 кредита у висини од 3,3 милиона динара, у којима су средства Града износила 3 милиона. Међу општинама Града Београда, после Младеновца, у овој општини је највише коришћено краткорочних кредита са републичког нивоа. У 2007. одобрено је 389 ових кредита у висини од 36,5 милиона динара;

Чукарица: Нема аграрни буџет. У току 2006/2007. са градског нивоа одобрен је само 1 кредит, кориснику са подручја ове општине. Висина кредита износила је 382 хиљаде динара, од чега средства Града 347 хиљада. Користе се кредити са републичког нивоа. У 2007. одобрено је 49 краткорочних кредита у висини од 4,8 милиона динара;

Лазаревац: Редовно се из општинског буџета издваја за пољопривреду око 4 милиона динара. Средства се усмеравају на против градну заштиту, помоћ ветеринарској станици у Лазаревцу, помоћ удружењу пчелара, организовању предавања за пољопривреднике, учешће у трошковима превоза за одлазак на сајмове, набавку воћних садница, и сл. У сезони 2006/2007. пољопривредницима из ове општине

одобрено је 9 кредита у висини од 3,9 милиона динара, у којима са 3,6 милиона динара учествују средства Града. Редовно се користе кредити са републичког нивоа. У 2007. одобрена су 143 кредита у висини од 14,3 милиона динара;

Земун: Општина нема аграрни буџет. Када отпочне издавање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини, средства прибављена по том основу биће усмерена за унапређење пољопривреде. У 2007. години, остварена је премија за 91 првотелку са градског нивоа. Редовно се узимају кредити са републичког нивоа. У 2007. одобрена су 54 кредита у висини од 6,8 милиона динара;

Звездара: Општина нема аграрни буџет. Редовно се користе кредити са републичког нивоа. У 2007. одобрено је 28 таквих кредита у висини од 3,1 милиона динара;

Гроцка: Нема аграрни буџет. Спорадично се издвајају мањи износи, за противградну заштиту, стручна предавања и одлазак на сајмове. У сезони 2006/2007. пољопривредницима из ове општине, са градског нивоа, одобрено је 10 кредита у висини од 3,26 милиона динара. Средства по основу краткорочних кредита са републичког нивоа користе пољопривредници са подручја ове општине. У 2007. одобрено је 70 краткорочних кредита у висини од 6,4 милиона динара;

Вождовац: Нема аграрни буџет. Општина је финансирала оснивање Удружења пољопривредних произвођача, закуп и уређење канцеларије за његов рад. Удружење, међутим не функционише. Такође је пружена подршка учешћу произвођача на сајмовима. Средства у виду краткорочних кредита са републичког нивоа се користе. У 2007. години одобрено је 29 кредита у висини од 2,8 милиона динара.

Прилог XIX/2.11.2. Шумарство

Биодиверзитет. Територија Републике Србије сврстава се у један од најзначајнијих региона биолошке разноврсности у Европи, јер у поређењу са другим регионима умереног појаса западног холарктика, одликује се великим генетским, специјским и екосистемским диверзитетом.

Шумски екосистеми су најразвијенија форма организације живих бића и права ризница биодиверзитета.

У целом подручју је евидентирано преко 35 врста дрвећа од чега су 22 аутохтоних. Најзаступљенији су цер 18,00 %, лужњак 15,40 % и сладун 5,32 %. Остале врсте тврних лишћара имају појединачно учешће од 5 %. Од меких лишћара најзаступљенији су засади клона топола I-214. Учешће врбе, беле и црне тополе, као аутохтоних врста, је мање од 3,50 %. Појединачно се у неким локалитетима јавља и сива топола.

У односу на попис флоре са подручја Београда, коју је дао Јосиф Панчић 1892. године, данашње шуме су сиромашније за преко тридесет биљних врста, као што су: божур (*Paeonia decora* Anders.), вишња (*Cerasus frumicosa* Pall. Wop.), јоргован (*Syringa vulgaris* L.), копривић (*Celmis ausmralis* L.) црни бор (*Pinus nigra* Arn.) и др. У флори београдских шума евидентирано је шеснаест генетички угрожених аутохтоних врста дрвећа (Прилог - табела А).

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

2.11.2. Установљена ловишта, површине и корисници ловишта

Прилог XIX/Табела 1. Установљена ловишта на територији града Београда са структурама површина (у ha) и корисницима

Р.Б.	Назив ловишта	Седиште	Ловиштем газдује	Површина укупна	Шуме и шумско земљ.	Ливаде и пашњаци	Њиве оранице	Воћњаци и виногради	Воде, баре, трстици	Остало земљиште
1	Панчевачки Рит	Београд	Београд *	39.390,00	1.016,00	3.821,00	23.700,00	812,00	1.000,00	9.041,00
2	Авала	Рипањ	Рипањ *	14.849,00	2.598,00	1.260,00	8.165,00	1.117,00	61,00	1.648,00
3	Топчидерска река	Чукарица	Кошутњак *	18.189,00	2.106,00	1.088,00	11.017,00	1.067,00	578,00	2.333,00
4	Барајевска река	Барајево	Мића Поповић *	20.250,00	3.309,00	1.737,00	12.879,00	1.336,00	49,00	940,00
5	Варовнице	Младеновац	Варовнице *	33.844,00	2.969,00	4.132,00	21.220,00	3.514,00	1,00	2.008,00
6	Посавина	Обреновац	Обреновац *	40.995,00	3.234,00	2.321,00	28.968,00	1.846,00	252,00	4.374,00
7	Космај	Сопот	Космај *	26.962,00	4.634,00	2.392,00	16.520,00	2.122,00	4,00	1.290,00
8	Гаврански поток	Гроцка	Дунав *	28.674,00	2.761,00	1.451,00	17.620,00	5.004,00	409,00	1.429,00
9	Доњи Срем	Земун	Земун *	45.902,00	1.631,00	2.099,00	33.013,00	836,00	316,00	8.007,00
10	Колубара	Лазаревац	Фазан *	33.646,00	7.024,00	4.454,00	19.949,00	2.179,00	0,00	40,00
11	Рит	Београд	ЈП"Србијашуме",	8.263,00	1.438,00	0,00	5.620,00	0,00	302,00	903,00
12	Липовачка шума	Београд	ЈП"Србијашуме",	1.253,00	1.133,00	18,00	45,00	0,00	0,00	57,00
13	Трешња	Београд	ЈП"Србијашуме",	117,00	111,00	6,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Црни Луг	Београд	ЈП"Србијашуме",	973,00	737,00	59,00	13,00	0,00	120,00	44,00
15	Добановачки забран	Београд	"Војска Србије"	1.125,00	494,00	8,00	412,00	2,00	64,00	145,00
Укупно				314.432,00	35.195,00	24.846,00	199.141,00	19.835,00	3.156,00	32.259,00

* Назив ловачког удружења преко кога газдује Ловачки савез Србије

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XIX/Табела 2. Ловно-продуктивне површине, бонитет ловишта и оптимални матични фондови у ловиштима

Назив ловишта	Повшина ловишта (ha)	Врста дивљачи											
		Срна			Зеца			Фазан			Пољска јаребица		
		ЛПП* (ha)	Бонитет	м.ф**	ЛПП* (ha)	Бонитет	м.ф	ЛПП* (ha)	Бонитет	м.ф	ЛПП* (ha)	Бонитет	м.ф
Барајевска река	20.250	10.000	I	800	12.000	I	2.400	12.000	I	3.600	8.000	II	2.000
Гаврански поток	28.674	10.000	II	600	15.000	I	3.000	12.000	I	3.600	8.000	II	2.000
Варовнице	33.844	16.000	I	1.280	20.000	I	4.000	23.000	I	6.900	10.000	II	2.500
Посавина	40.995	20.000	I	1.600	25.000	I	5.000	26.000	I	7.800	10.000	II	2.500
Космај	26.962	15.000	I	1.200	15.000	I	3.000	14.000	I	4.200	8.000	II	2.000
Доњи Срем	45.902	8.000	II	480	16.000	I	3.200	16.000	II	4.000	12.000	II	3.000
Коубара	33.646	20.000	I	1.600	20.000	I	4.000	20.000	I	6.000	8.000	II	2.000
Панчевачки рит	39.390	8.000	II	480	10.000	I	2.000	8.000	II	2.000	4.000	II	1.000
Авала	14.849	7.000	II	420	8.000	I	1.600	8.000	I	2.400	4.000	II	1.000
Топчидерска река	18.198	5.000	II	300	6.000	I	1.200	7.500	I	2.200	3.000	II	750
Рит	8.623	5.200	III	210	4.600	III	460	2.200	III	440	-	-	-
Липовачка шума	1.253	1.169	II	70	1.169	III	120	-	-	-	-	-	-
Добановачки забран	1.125	1.000	IV	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	313.711	126.369	*	9.080	152.769	*	29.980	148.700	*	43.140	75.000	*	18.750

Напомена: * Ловно-продуктивна површина; ** оптимални матични фонд

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Прилог XIX/Табела 3. Ловно-продуктивне површине, густина дивљачи и оптимални матични фондови у ловиштима

Назив ловишта	Повшина ловишта (ha)	Врста дивљачи											
		Европски јелен			Дивља свиња			Јелен лопатар			Муфлон		
		ЛПП* (ha)	Густина на 100 ha ЛПП	м.ф	ЛПП* (ha)	Густина на 100 ha ЛПП	м.ф	ЛПП* (ha)	Густина на 100 ha ЛПП	м.ф	ЛПП* (ha)	Густина на 100 ha ЛПП	м.ф
Рит	8.263	-	-	-	1.500	1,33	20	-	-	-	-	-	-
Трешња	117	-	-	-	-	-	-	110	32,73	36	110	32,73	36
Црни Луг	973	540	14,81	80	720	22,22	160	-	-	-	-	-	-
Добановачки забран	1.125	-	-	-	1.000	8	80	1.000	12	120	1.000	20	200
Варовнице	33.844	-	-	-	3.000	1,5	45	-	-	-	-	-	-
Панчевачки рит	39.390	-	-	-	1.000	3	30	-	-	-	-	-	-
Космај	26.962	-	-	-	4.000	1,5	60	-	-	-	-	-	-
Укупно	10.478	540	-	80	11.220	-	395	1.110	-	156	1.110	-	236

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

У табели 7. и 8. приказано је стање појединих врста дивљачи из класе сисара и птица који имају ловни значај.

Прилог XIX/Табела 7. Стање матичног фонда 2007. године у односу на оптималну бројност (%)

Ловиште	Врста дивљачи							
	Срна	Дивља свиња	Зеца	Фазан	Пољска јаребица	Европски јелен	Јелен лопатар	Муфлон
Барајевска река	98,13	-	81,67	80,28	90	-	-	-
Гаврански поток	25,83	-	70,67	100	32,5	-	-	-
Варовнице	81,72	88,89	103,5	98,99	77,2	-	-	-
Посавина	72,5	-	92	96,92	80	-	-	-
Космај	66,67	50	50	95,24	50	-	-	-
Доњи Срем	20,83	-	93,75	75	60	-	-	-
Коубара	48,75	-	85,5	67,67	60	-	-	-
Панчевачки рит	56,25	226,67	85	101	118	-	-	-
Авала	73,81	-	75,81	97,08	92,6	-	-	-
Топчидерска река	86,67	-	108,33	98,64	121,07	-	-	-
Рит	100	-	75,22	78,64			-	-
Липовачка шума	68,57	-	16,67	-		-	-	-
Добановачк и забран	125	235		-		-	133,33	82,5
Црни луг	64	105,62		-		98,75	-	-
Трешња						-	116,67	125

Прилог XIX/Табела 8. Процена бројности других врста дивљачи из класе сисара у ловиштима

Назив ловишта	Врста дивљачи					
	Шакал	Лисица	Дивља мачка	Јазавац	Мрки твор	Куна белица
Панчевачки Рит	10	20	-	5	20	10
Авала	-	136	-	8	25	8
Топчидерска река	-	75	-	10	25	10
Барајевска река	-	130	-	14	65	12
Варовнице	1	141	-	18	80	30
Посавина	3	331	2	-	162	45
Космај	-	160	-	22	-	35
Гаврански поток	-	32	4	-	-	-
Доњи Срем		20	-	-		10
Колубара	-	142	-	25	31	40
Укупно	14	1.187	6	102	408	200

Прилог XIX/Табела 9. Процена бројности других врста дивљачи из класе птица у ловиштима

Назив ловишта	Врста дивљачи							
	Дивљи голуб - гривњаш	Грлица	Препелица	Дивља патка - глувара	Дивља патка криа	Јастреб кокошар	Сива врана	Сврака
Панчевачки Рит	40	20	250	300	50	30	200	200
Авала	30	60	150	-	-	35	36	173
Топчидерска река	60	120	130	30	20	55	80	250
Барајевска река	45	80	400	40	20	150	280	400
Варовнице	120	250	600	50	30	180	161	427
Посавина	60	25	390	180	60	54	464	3.359
Космај	80	220	420	40	20	160	250	350
Гаврански поток	50	200	350	300	200	110	350	840
Доњи Срем	20	50	200	250	20	40	150	250
Колубара	120	240	450	90	26	274	200	292
Укупно	625	1.265	3.340	1.280	446	1.088	2.171	6.541

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ 2

Табела 1. Основни подаци о општинама

Територија	Површина km ²	Пољопривредна површина (%)	Број насеља	Становниство (процена), стање 30.06.2006	
				укупно	на 1 km ²
Србија	88.361	65,9	6.168	7.411.569	-
Београд	3.227	69,1	166	1.602.861	497
Барајево	213	71,2	13	25.053	118
Вождовац	148	63,4	5	153.861	1.040
Гроцка	289	72,6	15	79.153	274
Звездара	32	56	1	132.727	4.335
Земун	150	65,3	2	155.881	1.039
Лазаревац	384	60,5	34	58.764	153
Младеновац	339	80,6	22	52.041	154
Нови Београд	41	35,6	1	219.012	5.342
Обреновац	411	74,6	29	71.388	174
Палилула	451	71,4	8	161.753	359
Раковица	31	40,7	1	101.684	3.280
Сопот	271	72,8	17	20.258	75
Сурчин	288	69,4	7	39.306	136
Чукарица	156	53,1	8	175.076	1.122

Извор: Општине у Србији, 2007.

Напомена: Општине Савски венац, стари град и Врачар не располажу пољопривредним земљиштем.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 2. Пољопривредно земљиште по категоријама коришћења, 2006.

Територија	Пољопривредно земљиште укупно (ha)	Пољопривредно земљиште, учешће општина (Београд = 100 %)	Пољопривредно земљиште према категоријама коришћења (ha)							
			Обрадива површина					Пашњаци	Рибњаци	Трстици и баре
			Укупно	Оранице и баште	Воћњаци	Виногради	Ливаде			
Београд	223.128	100	209.196	177.977	13.662	2.973	14.584	10.327	444	3.161
Барајево	15.163	6,8	14.727	12.326	1.031	31	1.339	436	-	-
Вождовац	9.389	4,2	8.479	6.498	638	107	1.236	908	-	2
Гроцка	20.971	9,4	19.935	13.849	3.339	1.569	1.178	911	-	125
Звездара	1.793	0,8	1.608	1.423	116	44	25	185	-	-
Земун	9.790	4,4	9.557	8.838	113	89	517	96	-	137
Лазаревац	23.222	10,4	21.706	17.042	1.865	63	2.736	1.504	-	12
Младеновац	27.317	12,2	26.172	20.469	2.502	649	2.552	1.136	8	1
Нови Београд	1.459	0,7	1.351	1.281	38	1	31	101	-	7
Обреновац	30.680	13,7	29.210	27.059	1.353	30	768	1.225	-	245
Палилула	32.219	14,4	28.405	26.835	214	103	1.253	1.265	293	2.256
Раковица	1.263	0,6	982	871	67	4	40	270	-	11
Сопот	19.721	8,8	18.962	15.080	1.888	137	1.857	758	-	1
Сурчин	21.853	9,8	20.664	19.652	153	89	770	803	143	243
Чукарица	8.288	3,7	7.438	6.754	345	57	282	729	-	121

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 3. Структура земљишта према категоријама коришћења, 2006.

Територија	Пољопривредно земљиште укупно	Структура пољопривредног земљишта према категоријама коришћења (укупно пољопривредно земљиште = 100%)						
		Оранице и баште	Воћњаци	Виногради	Ливаде	Пашњаци	Рибњаци	Трстици и баре
Београд	100,0	79,8	6,1	1,3	6,5	4,6	0,2	1,4
Барајево	100,0	81,3	6,8	0,2	8,8	2,9	-	-
Вождовац	100,0	69,2	6,8	1,1	13,2	9,7	-	0,0
Гроцка	100,0	66,0	15,9	7,5	5,6	4,3	-	0,6
Звездара	100,0	79,4	6,5	2,5	1,4	10,3	-	-
Земун	100,0	90,3	1,2	0,9	5,3	1,0	-	1,4
Лазаревац	100,0	73,4	8,0	0,3	11,8	6,5	-	0,1
Младеновац	100,0	74,9	9,2	2,4	9,3	4,2	0,0	0,0
Нови Београд	100,0	87,8	2,6	0,1	2,1	6,9	-	0,5
Обреновац	100,0	88,2	4,4	0,1	2,5	4,0	-	0,8
Палилула	100,0	83,3	0,7	0,3	3,9	3,9	0,9	7,0
Раковица	100,0	69,0	5,3	0,3	3,2	21,4	-	0,9
Сопот	100,0	76,5	9,6	0,7	9,4	3,8	-	0,0
Сурчин	100,0	89,9	0,7	0,4	3,5	3,7	0,7	1,1
Чукарица	100,0	81,5	4,2	0,7	3,4	8,8	-	1,5

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 4. Ораничне површине према врсти усева, 2006

Територија	Укупно ораничне површине (ha)	Ораничне површине према врсти усева (ha)				
		Житарице	Индустријско биље	Повртно биље	Сточно кормно биље	Расадници
Београд	177.977	98.544	6.687	22.807	35.222	343
Барајево	12.326	6.456	18	2.117	3.570	-
Вождовац	6.498	3.622	7	871	1.561	17
Гроцка	13.849	6.270	-	5.119	1.508	74
Звездара	1.423	301	-	404	33	148
Земун	8.838	6.882	639	389	704	1
Лазаревац	17.042	10.356	34	2.522	3.342	21
Младеновац	20.469	12.018	190	2.213	5.312	3
Нови Београд	1.281	896	60	205	110	-
Обреновац	27.059	17.082	1.139	2.831	5.319	17
Палилула	26.835	11.245	2.978	1.437	6.154	25
Раковица	871	289	-	66	121	10
Сопот	15.080	9.056	-	1.470	4.202	-
Сурчин	19.652	10.163	1.370	1.814	2.812	16
Чукарица	6.754	3.808	252	349	474	11

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Табела 5. Структура ораничних површина према врсти усева, 2006

Територија	Ораничне површине укупно	Структура ораничних површина према врсти усева, (укупне ораничне површине = 100%)				
		Житарице	Индустријско биље	Повртно биље	Сточно кормно биље	Расадни ци
Београд	100,0	55,4	3,8	12,8	19,8	0,2
Барајево	100,0	52,4	0,1	17,2	29,0	-
Вождовац	100,0	55,7	0,1	13,4	24,0	0,3
Гроцка	100,0	45,3	-	37,0	10,9	0,5
Звездара	100,0	21,2	-	28,4	2,3	10,4
Земун	100,0	77,9	7,2	4,4	8,0	0,0
Лазаревац	100,0	60,8	0,2	14,8	19,6	0,1
Младеновац	100,0	58,7	0,9	10,8	26,0	0,0
Нови Београд	100,0	69,9	4,7	16,0	8,6	-
Обреновац	100,0	63,1	4,2	10,5	19,7	0,1
Палилула	100,0	41,9	11,1	5,4	22,9	0,1
Раковица	100,0	33,2	-	7,6	13,9	1,1
Сопот	100,0	60,1	-	9,7	27,9	-
Сурчин	100,0	51,7	7,0	9,2	14,3	0,1
Чукарица	100,0	56,4	3,7	5,2	7,0	0,2

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Напомена: Општине Савски венац, стари град и Врачар не располажу пољопривредним земљиштем.

Табела 6. Учешће Београда у укупним пољопривредним и ораничним површинама Републике Србије у 2006.

Учешће Београда у укупним пољопривредним и ораничним површинама Републике Србије (Република Србија = 100 %)		
Територија	Пољопривредно земљиште (ha)	Оранична површина (ha)
Република Србија	5.105.000	3.318.000
Београд	223.128	177.977
Учешће Београда (Република Србија = 100 %)	4,4	5,4

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 7. Производња важнијих усева по општинама, 2006. година

y (t)

Територија	Пшеница	Кукуруз	Кромпир	Шећерна репа	Сунцокрет	Соја	Трешње	Вишње	Кајсије	Шљиве	Јабукe	Грожђе
Београд	98.226	243.825	53.138	72.951	1.932	9.025	3.199	7.603	8.320	27.951	15.092	25.104
Барајево	4.831	17.483	5.778	157	-	-	20	20	14	1.053	193	146
Вождовац	2.299	6.234	4.315	-	2	3	141	138	103	883	588	776
Гроцка	2.862	13.896	7.563	-	-	-	1.291	2.534	6.097	1.547	5.548	16.590
Звездара	210	272	177	-	-	-	35	48	56	146	46	191
Земун	13.326	20.161	2.030	2.400	435	527	70	168	52	140	270	371
Лазаревац	8.930	25.560	9.101			59	455	607	487	6.115	824	619
Младеновац	12.014	34.967	3.139	150	232	56	255	1.689	390	4.544	1.133	3.682
Нови Београд	347	3.205	225	-	-	80	11	6	6	50	21	10
Обреновац	11.684	50.096	8.394	14.385	186	1.041	312	608	167	3.835	2.899	232
Палилула	19.797	27.035	3.410	47.653	632	4.691	76	183	118	178	546	146
Раковица	120	550	225	-	-	-	7	11	4	30	15	16
Сопот	6.337	16.715	5.378	-	-	-	373	1.395	694	8.890	2.726	1.947
Сурчин	13.091	22.391	2.878	8.056	129	2.419	86	62	88	230	121	169
Чукарица	2.378	5.260	525	150	316	149	67	134	44	310	162	209

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 8. Учешће општина у производњи појединих усева града Београда (Београд = 100 %), 2006. година

Територија	Пшеница	Кукуруз	Кромпир	Шећерна репа	Сунцокрет	Соја	Трешње	Вишње	Кајсије	Шљиве	Јабуке	Грожђе
Београд	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	25.104,0
Барајево	4,9	7,2	10,9	0,2	-	-	0,6	0,3	0,2	3,8	1,3	0,6
Вождовац	2,3	2,6	8,1	-	0,1	0,0	4,4	1,8	1,2	3,2	3,9	3,1
Гроцка	2,9	5,7	14,2	-	-	-	40,4	33,3	73,3	5,5	36,8	66,1
Звездара	0,2	0,1	0,3	-	-	-	1,1	0,6	0,7	0,5	0,3	0,8
Земун	13,6	8,3	3,8	3,3	22,5	5,8	2,2	2,2	0,6	0,5	1,8	1,5
Лазаревац	9,1	10,5	17,1	0,0	0,0	0,7	14,2	8,0	5,9	21,9	5,5	2,5
Младеновац	12,2	14,3	5,9	0,2	12,0	0,6	8,0	22,2	4,7	16,3	7,5	14,7
Нови Београд	0,4	1,3	0,4	-	-	0,9	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
Обреновац	11,9	20,5	15,8	19,7	9,6	11,5	9,8	8,0	2,0	13,7	19,2	0,9
Палилула	20,2	11,1	6,4	65,3	32,7	52,0	2,4	2,4	1,4	0,6	3,6	0,6
Раковица	0,1	0,2	0,4	-	-	-	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Сопот	6,5	6,9	10,1	-	-	-	11,7	18,3	8,3	31,8	18,1	7,8
Сурчин	13,3	9,2	5,4	11,0	6,7	26,8	2,7	0,8	1,1	0,8	0,8	0,7
Чукарица	2,4	2,2	1,0	0,2	16,4	1,7	2,1	1,8	0,5	1,1	1,1	0,8

Извор: Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Табела 9. Учешће Београда у производњи основних усева Републике Србије, 2006. година, (Република Србија = 100 %)

Територија	Пшеница	Кукуруз	Кромпир	Шећерна репа	Сунцокрет	Соја	Трешње	Вишње	Кајсије	Шљиве	Јабуке	Грожђе
Република Србија	1.875.335	6.016.765	930.305	3.188.905	384.945	429.639	23.300	80.500	21.900	556.000	240.000	359.000
Београд	98.226	243.825	53.138	72.951	1.932	9.025	3.199	7.603	8.320	27.951	15.092	25.104
Учешће Београда (%)	5,2	4,1	5,7	2,3	0,5	2,1	13,7	9,4	38,0	5,0	6,3	7,0

Извор: Статистички годишњак Београда, 2006.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 10. *Домаћинства, становништво и пољопривредно становништво по општинама, попис 2002. година*

Територија	Домаћинства	Становништво	Пољопривредно становништво	Учешће пољоп. у укупном становништву, %
Београд	567.325	1.576.124	35.629	2,3
Барајево	8.254	24.641	1.864	7,6
Вождовац	56.936	151.768	743	0,5
Врачар	25.241	58.386	117	0,2
Гроцка	24.313	75.466	6.366	8,4
Звездара	49.907	132.621	629	0,5
Земун	53.088	191.645	1.263	0,7
Лазаревац	18.802	58.511	2.316	4,0
Младеновац	16.399	52.490	5.212	9,9
Нови Београд	79.649	217.773	548	0,3
Обреновац	22.836	70.975	7.340	10,3
Палилула	57.634	155.902	4.206	2,7
Раковица	35.139	99.000	267	0,3
Савски Венац	17.220	42.505	87	0,2
Сопот	6.664	20.390	2.343	11,5
Стари Град	24.040	55.543	103	0,2
Сурчин	11.471	38.695	1.433	3,7
Чукарица	59.732	168.508	792	0,5

Извор: статистички годишњак Београда 2006., Општине у Србији 2007.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 11. Број пољопривредних газдинстава, коришћено обрадиво земљиште по газдинствима и сточни фонд на газдинствима

Територија	Газдинства, укупно	Учешће у укуп.бр. газдинстава (Београд 100 %)	Коришћено обрадиво земљиште, (ha)	Учешће у коришћеном обрадивом земљишту (Београд 100%)	Коришћено обрадиво земљиште, просек по газдинству (ha)	Говеда (грла)	Говеда, учешће општина (Београд 100%)	Свиње (грла)	Свиње, учешће општина (Београд 100%)	Овце (грла)	Овце, учешће општина (Београд 100%)	Живина (грла)	Живина, учешће општина (Београд 100%)
Београд	60.371	100,00	103.991	100,00	1,72	29.877	100,0	116.885	100,0	47.228	100,0	657.506	100,0
Барајево	3.438	5,69	7.466	7,18	2,17	3.071	10,3	11.931	10,2	6.241	13,2	52.681	8,0
Вождовац	3.495	5,79	3.881	3,73	1,11	678	2,3	2.993	2,6	742	1,6	22.531	3,4
Врачар	436	0,72	448	0,43	1,03	54	0,2	-	-	-	-	160	0,0
Гроцка	5.768	9,55	11.845	11,39	2,05	882	3,0	7.717	6,6	1.091	2,3	60.566	9,2
Звездара	2.047	3,39	2.138	2,06	1,04	71	0,2	533	0,5	76	0,2	3.752	0,6
Земун	5.478	9,07	9.933	9,55	1,81	2.762	9,2	11.751	10,1	695	1,5	60.698	9,2
Лазаревац	7.388	12,24	10.949	10,53	1,48	4.175	14,0	15.886	13,6	11.780	24,9	77.834	11,8
Младеновац	6.713	11,12	14.908	14,34	2,22	5.874	19,7	23.677	20,3	9.949	21,1	91.284	13,9
Нови Београд	5.215	8,64	4.543	4,37	0,87	76	0,3	378	0,3	138	0,3	2.892	0,4
Обреновац	7.345	12,17	15.808	15,20	2,15	7.891	26,4	23.081	19,7	8.720	18,5	181.871	27,7
Палилула	2.503	4,15	5.066	4,87	2,02	516	1,7	2.594	2,2	383	0,8	10.929	1,7
Раковица	1.962	3,25	1.959	1,88	1,00	227	0,8	447	0,4	68	0,1	2.565	0,4
Савски Венац	482	0,80	473	0,45	0,98	1	0,0	-	-	4	0,0	64	0,0
Сопот	3.604	5,97	8.434	8,11	2,34	2.950	9,9	11.897	10,2	6.680	14,1	54.165	8,2
Стари Град	610	1,01	644	0,62	1,06	2	0,0	10	0,0	1	0,0	216	0,0
Чукарица	3.887	6,44	5.496	5,29	1,41	647	2,2	3.987	3,4	660	1,4	35.298	5,4

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова у 2002., Пољопривреда књига 1, децембар 2003.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 12. Број пољопривредних газдинстава, коришћено обрадиво земљиште, сточни фонд: Учешће Београда у одговарајућим показатељима на нивоу Републике Србије (Република Србија = 100 %)

Територија	Газдинс тва укупно	Учешће Београда у укупном бр. Газдинстава (Србија 100%)	Коришћен о обрадиво земљиште (ha)	Учешће у коришћеном обрадивом земљишту (Србија 100%)	Коришћено обрадиво земљиште по газдинству (ha)	Говеда (грла)	Говеда учешће Београда (Србија 100%)	Свиње (грла)	Свиње учешће Београда (Србија 100%)	Овце (грла)	Овце учешће Београда (Србија 100%)	Живина (грла)	Живина учешће Београда (Србија 100%)
Србија	778.891	100,00	1.919.423	100,00	2,46	748.282	100,0	1.983.504	100,0	1.475.662	100,0	9.779.131	100,0
Београд	60.371	7,75	103.991	5,42	1,72	29.877	4,0	116.885	5,9	47.228	3,2	657.506	6,7

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова у 2002.: Пољопривреда књига 1, децембар 2003.

Легенда:

Пољопривредно газдинство је свако домаћинство које је у време пописа користило најмање 10 ари обрадивог земљишта, као и домаћинство које је користило мање од 10 ари обрадивог земљишта, а поседовало је најмање: 1 краву и теле или 1 краву и јуне; 1 краву и 2 одрасла грла ситне стоке; или 5 одраслих оваца; или 3 одрасле свиње; или 4 одрасла грла оваца и свиња заједно; или 50 комада одрасле живине; или 20 кошница пчела;

Коришћено обрадиво земљиште - чине оранице и баште, воћњаци, виногради и ливаде - и то у својини чланова домаћинства, као и оно узето од других на коришћење (искључено је земљиште дато другима на коришћење);

Подаци о сточном фонду се односе на број стоке, живине и кошница пчела у власништву чланова домаћинства пољопривредног газдинства;

Табела 13. Број чланова газдинства и чланови газдинства према активности

Територија	Чланови газдинства	Чланови газдинства према активности			
		Индивидуални пољопривредници	Активни ван свог газдинства	Са личним приходима	Изддржавани
Београд	196.826	17.641	70.321	47.403	61.177
Барајево	10.964	1.277	3.915	2.475	3.285
Вождовац	10.529	154	4.071	3.247	3.050
Врачар	1.120	1	429	449	238
Гроцка	19.786	3.307	6.159	3.919	6.364
Звездара	6.131	121	2.459	1.852	1.684
Земун	18.385	786	7.365	4.611	5.604
Лазаревац	24.372	1.472	9.107	4.958	8.823
Младеновац	24.209	3.302	7.997	4.784	8.096
Нови Београд	15.076	36	5.949	5.472	3.578
Обреновац	24.292	4.122	7.393	4.449	8.285
Палилула	8.622	1.377	2.897	1.814	2.524
Раковица	6.141	23	2.574	1.971	1.558
Савски Венац	1.224	3	437	476	304
Сопот	11.828	1.461	3.829	2.803	3.720
Стари Град	1.567	1	635	585	346
Чукарица	12.580	198	5.105	3.538	3.718

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова у 2002.: Пољопривреда, књига 2, октобар 2004.

Табела 14. Број чланова газдинства и чланови газдинства према активности: учешће Београда у одговарајућим показатељима на нивоу Републике Србије

Територија	Чланови газдинства	Чланови газдинства према активности			
		Индивидуални пољопривредници	Активни ван свог газдинства	Са личним приходима	Изддржавани
Србија	2.536.378	454.732	705.070	526.232	845.238
Београд	196.826	17.641	70.321	47.403	61.177
Учешће Београда (Србија = 100%)	7,8	3,9	10,0	9,0	7,2

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова у 2002.: Пољопривреда, књига 2, октобар 2004.
 Напомена: Активни ван свог газдинства су лица која обављају занимање ван пољопривреде. Укључена су и активна лица која су по занимању пољопривредници, али су у радном односу ван свог или породичног пољопривредног имања.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 15. Број чланова газдинстава према старости

Територија	Укупно	до 14 година	15-27	28-49	50-64	65 и више година
Београд	196.826	23.586	31.690	54.466	44.377	42.007
Барајево	10.964	1.402	1.771	3.016	2.288	2.387
Вождовац	10.529	1.029	1.531	2.663	2.668	2.595
Врачар	1.120	74	165	252	306	319
Гроцка	19.786	2.480	3.229	5.368	4.469	4.208
Звездара	6.131	568	986	1.608	1.619	1.324
Земун	18.385	2.138	3.246	5.200	4.254	3.479
Лазаревац	24.372	3.424	4.004	7.220	4.739	4.907
Младеновац	24.209	3.392	3.918	7.079	4.836	4.883
Нови Београд	15.076	1.151	2.390	3.754	4.327	3.422
Обреновац	24.292	3.303	3.893	6.997	4.801	5.218
Палилула	8.622	994	1.235	2.408	2.104	1.856
Раковица	6.141	562	1.021	1.577	1.791	1.179
Савски Венац	1.224	89	186	284	297	366
Сопот	11.828	1.554	1.780	3.309	2.392	2.733
Стари Град	1.567	136	212	397	433	388
Чукарица	12.580	1.290	2.123	3.334	3.053	2.743

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002.: Пољопривреда, књига 3, децембар 2004.

Табела 16. Учешће појединих старосних категорија у %, по општинама

Територија	Укупно	до 14 година	15-27	28-49	50-64	65 и више година
Београд	100,0	12,0	16,1	27,7	22,5	21,3
Барајево	100,0	12,8	16,2	27,5	20,9	21,8
Вождовац	100,0	9,8	14,5	25,3	25,3	24,6
Врачар	100,0	6,6	14,7	22,5	27,3	28,5
Гроцка	100,0	12,5	16,3	27,1	22,6	21,3
Звездара	100,0	9,3	16,1	26,2	26,4	21,6
Земун	100,0	11,6	17,7	28,3	23,1	18,9
Лазаревац	100,0	14,0	16,4	29,6	19,4	20,1
Младеновац	100,0	14,0	16,2	29,2	20,0	20,2
Нови Београд	100,0	7,6	15,9	24,9	28,7	22,7
Обреновац	100,0	13,6	16,0	28,8	19,8	21,5
Палилула	100,0	11,5	14,3	27,9	24,4	21,5
Раковица	100,0	9,2	16,6	25,7	29,2	19,2
Савски Венац	100,0	7,3	15,2	23,2	24,3	29,9
Сопот	100,0	13,1	15,0	28,0	20,2	23,1
Стари Град	100,0	8,7	13,5	25,3	27,6	24,8
Чукарица	100,0	10,3	16,9	26,5	24,3	21,8

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002.: Пољопривреда, књига 3, децембар 2004.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 17. Број чланова газдинства према школској спреми

Територија	укупно	непотпуна основна	основна	средња	виша	висока
Београд	196.826	40.757	41.533	70.978	7.122	10.330
Барајево	10.964	2.899	2.536	3.669	191	121
Вождовац	10.529	1.561	1.976	4.382	520	885
Врачар	1.120	24	98	436	103	366
Гроцка	19.786	5.035	4.793	6.539	439	293
Звездара	6.131	659	955	2.799	423	664
Земун	18.385	2.881	3.727	7.787	744	889
Лазаревац	24.372	6.556	5.534	7.734	453	325
Младеновац	24.209	6.338	6.072	7.209	424	426
Нови Београд	15.076	529	1.731	6.817	1.600	3.154
Обреновац	24.292	6.713	5.978	7.239	376	364
Палилула	8.622	1.550	1.825	3.389	346	427
Раковица	6.141	540	916	3.046	367	612
Савски Венац	1.224	38	142	465	119	346
Сопот	11.828	3.374	2.991	3.458	198	98
Стари Град	1.567	42	124	596	160	490
Чукарица	12.580	2.018	2.135	5.413	659	870

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002.: Пољопривреда, књига 3, децембар 2004.

Табела 18. Учесће чланова према школској спреми у укупном броју чланова газдинстава, у %

Територија	укупно	непотпуна основна	основна	средња	виша	висока
Београд	100,0	20,7	21,1	36,1	3,6	5,2
Барајево	100,0	26,4	23,1	33,5	1,7	1,1
Вождовац	100,0	14,8	18,8	41,6	4,9	8,4
Врачар	100,0	2,1	8,8	38,9	9,2	32,7
Гроцка	100,0	25,4	24,2	33,0	2,2	1,5
Звездара	100,0	10,7	15,6	45,7	6,9	10,8
Земун	100,0	15,7	20,3	42,4	4,0	4,8
Лазаревац	100,0	26,9	22,7	31,7	1,9	1,3
Младеновац	100,0	26,2	25,1	29,8	1,8	1,8
Нови Београд	100,0	3,5	11,5	45,2	10,6	20,9
Обреновац	100,0	27,6	24,6	29,8	1,5	1,5
Палилула	100,0	18,0	21,2	39,3	4,0	5,0
Раковица	100,0	8,8	14,9	49,6	6,0	10,0
Савски Венац	100,0	3,1	11,6	38,0	9,7	28,3
Сопот	100,0	28,5	25,3	29,2	1,7	0,8
Стари Град	100,0	2,7	7,9	38,0	10,2	31,3
Чукарица	100,0	16,0	17,0	43,0	5,2	6,9

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002.: Пољопривреда, књига 3, децембар 2004.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 19. Пољопривредна газдинства према изворима прихода

Територија	Газдинства				
	Укупно	Пољопривредна	Непољопривредна	Мешовита	Без прихода
Београд	60.371	4.573	47.623	6.856	1.319
Барајево	3.438	318	2.313	674	133
Вождовац	3.495	45	3.287	98	65
Врачар	436	2	426	1	7
Гроцка	5.768	916	3.663	1.045	144
Звездара	2.047	51	1.915	46	35
Земун	5.478	227	4.710	455	86
Лазаревац	7.388	339	6.128	765	156
Младеновац	6.713	668	4.543	1.352	150
Нови Београд	5.215	16	5.137	24	38
Обреновац	7.345	1.258	4.577	1.281	229
Палилула	2.503	320	1.745	400	38
Раковица	1.962	12	1.912	12	26
Савски Венац	482	2	473	2	5
Сопот	3.604	325	2.574	612	93
Стари Град	610	-	599	1	10
Чукарица	3.887	74	3.621	88	104

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002., Пољопривреда књига 2, октобар 2004.

Табела 20. Учешће општина у укупном броју газдинстава према изворима прихода (Београд = 100 %)

Територија	Укупно	Пољопривредна	Непољопривредна	Мешовита	Без прихода
Београд	100	100	100	100	100
Барајево	5,7	7,0	4,9	9,8	10,1
Вождовац	5,8	1,0	6,9	1,4	4,9
Врачар	0,7	0,0	0,9	0,0	0,5
Гроцка	9,6	20,0	7,7	15,2	10,9
Звездара	3,4	1,1	4,0	0,7	2,7
Земун	9,1	5,0	9,9	6,6	6,5
Лазаревац	12,2	7,4	12,9	11,2	11,8
Младеновац	11,1	14,6	9,5	19,7	11,4
Нови Београд	8,6	0,3	10,8	0,4	2,9
Обреновац	12,2	27,5	9,6	18,7	17,4
Палилула	4,1	7,0	3,7	5,8	2,9
Раковица	3,2	0,3	4,0	0,2	2,0
Савски Венац	0,8	0,0	1,0	0,0	0,4
Сопот	6,0	7,1	5,4	8,9	7,1
Стари Град	1,0	-	1,3	0,0	0,8
Чукарица	6,4	1,6	7,6	1,3	7,9

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002., Пољопривреда књига 2, октобар 2004.

Стратегија развоја пољопривреде града Београда до 2015.

Табела 21. Учешће газдинстава према изворима прихода по појединим општинама (газдинства укупно = 100 %)

Територија	Газдинства				
	Укупно	Пољопривредна	Непољопривредна	Мешовита	Без прихода
Београд	100	7,6	78,9	11,4	2,2
Барајево	100	9,2	67,3	19,6	3,9
Вождовац	100	1,3	94,0	2,8	1,9
Врачар	100	0,5	97,7	0,2	1,6
Гроцка	100	15,9	63,5	18,1	2,5
Звездара	100	2,5	93,6	2,2	1,7
Земун	100	4,1	86,0	8,3	1,6
Лазаревац	100	4,6	82,9	10,4	2,1
Младеновац	100	10,0	67,7	20,1	2,2
Нови Београд	100	0,3	98,5	0,5	0,7
Обреновац	100	17,1	62,3	17,4	3,1
Палилула	100	12,8	69,7	16,0	1,5
Раковица	100	0,6	97,5	0,6	1,3
Савски Венац	100	0,4	98,1	0,4	1,0
Сопот	100	9,0	71,4	17,0	2,6
Стари Град	100	-	98,2	0,2	1,6
Чукарица	100	1,9	93,2	2,3	2,7

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002., Пољопривреда књига 2, октобар 2004.

Табела 22. Учешће газдинстава Београда у укупном броју газдинстава Републике Србије, према изворима прихода у %

Територија	Газдинства				
	Укупно	Пољопривредна	Непољопривредна	Мешовита	Без прихода
Србија	778.891	138.738	484.961	127.990	27.202
Београд	60.371	4.573	47.623	6.856	1.319
Учешће газдинстава Београда (Србија = 100 %)	7,8	3,3	9,8	5,4	4,8

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова у 2002., Пољопривреда књига 2, октобар 2004.